

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ BİLİM DALI**

KÜLTEPE-KANIŞ KARUM'U II. KAT MİMARLIĞI

Doktora Tezi

Mehmet Tarık ÖĞRETEN

Ankara, 2024

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ BİLİM DALI

KÜLTEPE-KANIŞ KARUM'U II. KAT MİMARLIĞI

Doktora Tezi

Mehmet Tarık ÖĞRETEN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU

Ankara, 2024

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ BİLİM DALI**

KÜLTEPE-KANIŞ KARUM’U II. KAT MİMARLIĞI

Doktora Tezi

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı:

1- Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU

2- Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM

3- Prof. Dr. İ. Tunç SİPAHİ

4- Doç. Dr. Yiğit H. ERBİL

5- Doç. Dr. Elif GENÇ

Tez Savunması Tarihi

11.07.2024

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU danışmanlığında hazırladığım “Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. Kat Yerleşimi ve Yapıları (Ankara.2024)” adlı doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Tarih: 11.09.2024

Mehmet Tarık ÖĞRETEN

ÖNSÖZ

“Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. Kat Yerleşimi ve Yapıları” başlıklı tez çalışmasında Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU başkanlığında yürütülen Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. yapı katı mimarisi, yerleşim modeli ve şehirciliği üzerine çalışılmıştır. Bununla birlikte Orta Anadolu’da yer alan Karum Çağı yerleşimleri de çalışma kapsamında değerlendirilmiştir.

Öncelikle bu değerli konuyu çalışmama fırsat veren ve bu süreç içerisinde gelişmeye eşsiz katkılar sunan, ayrıca bana her daim yol göstererek bu çalışmanın sonuçlanmasında önemli bir rol oynayan değerli hocam Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU’na sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında eleştirileri, katkıları ve destekleri ile bana yol gösteren ve tez izleme komitemde yer alan değerli hocalarım Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM ve Doç. Dr. Yiğit H. ERBİL’e çok teşekkür ederim. Aynı şekilde bu süreçte benden hiçbir zaman desteğini ve katkılarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. İ. Tunç SİPAHİ’ye teşekkürü bir borç bilirim. Bununla birlikte bana her daim destek olan hocalarım Doç. Dr. Levent KESKİN ve Doç. Dr. Derya YILMAZ’a teşekkür ederim.

Bu çalışma esnasında 1948 yılında Kültepe-Kaniş kazılarını başlatarak kullandığım verilere ulaşmama imkan sağlayan merhum hocamız Prof. Dr. Tahsin ÖZGÜÇ’ü minnet ve saygı ile anıyor Kültepe-Kaniş Kazılarına emek vermiş tüm heyet üyelerine teşekkür ediyorum.

Yüksek Lisans ve Doktora eğitimim süresince bana her zaman destek ve yardımcı olan sınıf arkadaşlarım Dr. Öğretim Üyesi Ümit GÜNDOĞAN, Dr. Öğretim Üyesi Yavuz

AYDIN, Dr. Arş. Gör. Eşref ERBİL, Dr. Arş. Gör. İ. Ethem Koçak ve Arş. Gör. Gökhan BİLEN'e teşekkür ederim. Ayrıca çalışma kapsamında statik hesapları yapan inşaat mühendisi Onur Doğan'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalışmanın sonuçlanmasında maddi destek vererek önemli katkıda bulunmuş Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü'ne (BAP) teşekkür ederim.

2015 yılından bu yana devam eden lisansüstü eğitimim sırasında bana her zaman destek olan ve en sıkıntılı zamanlarımda fikrileri ve düşünceleri ile bana yol gösteren sevgili eşim ve hayat arkadaşım Asude Sinem ÖĞRETEN'e sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca kızım Defne ÖĞRETEN'e bu süreçte bana yaşattığı mutluluklar için çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
KISALTMALAR.....	VIII
I. GİRİŞ.....	1
I.1. Amaç.....	1
I.2. Kapsam.....	2
I.3. Yöntem.....	3
I.4. Coğrafya.....	5
I.5. Araştırma Tarihçesi.....	6
I.6. Stratigrafi ve Kronoloji.....	7
II. YAPI TEKNİKLERİ VE MALZEME.....	9
II.1. Malzeme.....	9
II.1.1. Taş.....	9
II.1.2. Ahşap.....	11
II.1.3. Çamur.....	12
II.1.4. Kerpiç.....	12
II.2. Yapı Elemanları ve Teknikleri.....	13
II.2.1. Temel Yapıları ve Taş Duvarlar.....	14
II.2.2. Kerpiç Duvarlar.....	17
II.2.3. Dam Örtüsü.....	21
II.2.4. Zeminler.....	23
II.2.5. Kapılar.....	25
II.2.6. Pencereleler.....	27
II.2.7. Merdivenler.....	29
II.2.8. Fırınlara.....	30

II.2.9. Ocaklar.....	32
II.2.10. Tandırlar.....	33
III. AŞAĞI ŞEHİR II.KAT YAPILARI.....	34
III.1. Ada 1.....	34
III.2. Ada 2.....	39
III.3. Ada 3.....	56
III.4. Ada 4.....	62
III.5. Ada 5.....	67
III.6. Ada 6.....	94
III.7. Ada 7.....	99
III.8. Ada 8.....	112
III.9. Ada 9.....	117
III.10. Ada 10.....	124
III.11. Ada 11.....	136
III.12. Ada 12.....	150
III.13. Ada 13.....	165
III.14. Ada 14.....	174
III.15. Ada 15.....	188
III.16. Ada 16.....	208
III.17. Ada 17.....	209
III.18. Ada 18.....	218
III.19. Ada 19.....	234
III.20. Ada 20.....	241
III.21. Ada 21.....	246
III.22. Ada 22.....	254
III.23. Ada 23.....	259

III.24. Ada 24.....	262
III.25. Ada 25.....	264
III.26. Ada 26.....	271
III.27. Ada 27.....	280
III.28. Ada 28.....	292
III.29. Ada 29.....	299
III.30. Ada 30.....	301
III.31. Ada 31.....	306
III.32. Ada 32.....	313
III.33. Ada 33.....	314
III.34. Ada 34.....	320
III.35. Ada 35.....	321
III.36. Ada 36.....	322
III.37. Ada 37.....	323
III.38. Ada 38.....	334
IV. AŞAĞI ŞEHİR II. YAPI KATINDA YAPI BÖLÜMLERİ.....	337
V. AŞAĞI ŞEHİR II. KAT YAPILARININ TİPOLOJİK DEĞERLENDİRMESİ.....	340
V.1. Tip 1: İki Odalı Basit Yapılar.....	342
V.2. Tip 2: Trapez Formlu Yapılar.....	342
V.3. Tip 3: Dar Yönleri Küçük Odalı Yapılar.....	342
V.4. Tip 4: L Formlu Yapılar.....	343
V.5. Tip 5: U Formlu Yapılar.....	343
V.6. Tip 6: Koridorlu Yapılar.....	344
VI. AŞAĞI ŞEHİR II. YAPI KATI YAPILARININ STATİK AÇIDAN ANALİZLERİ.....	345

VI.1. Örnekleme ve Metot.....	345
VI.2. Yapılar.....	347
VII. AŞAĞI ŞEHİR II. KAT YERLEŞİMİNDE KENTLEŞME, YERLEŞİM MODELİ VE ŞEHİRCİLİK.....	359
VII.1. Yerleşim Modeli.....	359
VII.2. Şehircilik ve Alt Yapı Faaliyetleri.....	361
VIII. KARUM ÇAĞI ORTA ANADOLU YERLEŞİMLERİ VE MİMARİSİ.....	365
VIII.1. Boğazköy/Hattuşa.....	365
VIII.2. Alishar.....	369
VIII.3. Büklükale.....	372
VIII.4. Kaman-Kalehöyük.....	374
VIII.5. Kırşehir Yassıhöyük.....	375
VIII.6. Acemhöyük.....	377
VIII.7. Konya-Karahöyük.....	381
VIII.8. Kayalıpınar.....	383
VIII.9. Alaca Höyük.....	384
VIII.10. Seyitömer.....	385
IX. DEĞERLENDİRME.....	387
IX.1. Malzeme.....	387
IX.2. Yapı Teknikleri.....	388
IX.3. Gelenekler.....	390
IX.4. Havalandırma ve Aydınlatma.....	391
IX.5. Yapılar.....	392
IX.6. Üst Katlar ve Bodrum Katları.....	393
IX.7. Isınma ve Pişirme.....	394

IX.8. Tipoloji.....	395
IX.9. Statik Durum.....	397
IX.10. Yerleşim Modeli.....	398
IX.11. Kentleşme ve Şehircilik.....	400
X. SONUÇ.....	403
XI. KATALOG.....	408
XII. KAYNAKÇA.....	444
XIII. HARİTA, TABLO, GRAFİK, LEVHA VE PLAN LİSTESİ.....	467
XIV. HARİTALAR, TABLOLAR VE GRAFİKLER.....	477
XV. LEVHALAR.....	497
XVI. PLANLAR.....	522
XVII. ÖZET	560
XVII. ABSTRACT.....	561

KISALTMALAR

Bkz.	Bakınız
cm	Santimetre
DEM	Sayısal Yükseklik Modeli
DK	Duvar Kalıntıları
KEL	Kültepe Eponim Listeleri
kN	Kilonewton
kPa	Kilo Paskal
KPV	Kısmen Plan Veren Yapılar
m	Metre
MEC	Mari Eponim Chronicle
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
PA	Planı Anlaşılan Yapılar
TPV	Tam Plan Veren Yapılar
v	Poisson Oranı

GİRİŞ

1. Amaç

“Kultepe-Kaniş Aşağı Şehir II. Kat Yerleşimi ve Yapıları” başlıklı tez kapsamında, II. kat yapıları ve yerleşim planının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çıkarılacak plan doğrultusunda yerleşim modelinin tespit edilmesi ve bu bağlamda kentte, planlı bir iskan faaliyetinin olup olmadığının ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Yine bu plan kullanılarak ve yapılmış filolojik çalışmalarında yardımı ile yerleşimde yaşayan farklı etnik grupların farklı mahallelerde mi yoksa karışık bir düzende mi yaşadığı tespit edilmek istenmektedir.

Çalışma kapsamında mimaride kullanılan malzeme ve yapı tekniklerinin yeniden değerlendirilerek kapsamlı bir şekilde ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu bağlamda mimaride kullanılan malzeme ve yapı teknikleri dikkate alınarak bazı yapıların statik analizleri yapılmıştır. Bu analizlerle yapıların taşıma kapasiteleri, tavan yükseklikleri ve üst katları hakkında farklı senaryolar oluşturularak olası durumlarının tespit edilmesi amaçlanmış ve bu çalışmanın dönem yapıları içinde bir örnek oluşturması hedeflenmiştir.

Yapılan çalışma ile kazılar sonucunda açığa çıkarılmış bütün II. kat yapılarının bir bütün halinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu değerlendirme ile yerleşim yerinde kaç farklı yapı tipinin bulunduğu tespit edilmek istenmiştir. Buradan yola çıkarak farklı yapı tiplerinin oluşmasının altında yatan sebeplerin araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca bu yapı tiplerinin teknik ve şema açısından nasıl geliştiği ve bir çekirdek forma sahip olup olmadığı tespit edilmek istenmiştir. Bunun dışında mimari açıdan diğer Karum Çağı yerleşimleri ile olan benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulması hedeflenmiştir.

Ortaya konulan tipolojik çalışma ile yapıların konut olarak mı yoksa farklı amaçlar doğrultusunda da kullanılıp kullanılmadığının tespiti hedeflenmiştir. Bu bağlamda yapılarda görülen fırın, ocak ve tandır gibi unsurların istatistiksel hesapları yapılarak yapılardaki dağılımının ortaya konulması hedeflenmiş ve buradan yola çıkarak tespit edilmiş her yapının söz konusu bu unsurlara sahip olup olmadığı ortaya konulmak istenmiştir. Ayrıca bazı yapılarda görülen birbirinden bağımsız bölümler ve ikinci bir sokak kapısına sahip yapıların bu konu kapsamında incelenerek değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında tespit edilmiş yapıların aydınlatma ve havalandırma sistemleri, merdiven yapıları, bodrum katları, depo odaları ve ana odalarının kullanım biçimleri ve durumlarının anlaşılması hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında kent olgusu tartışılarak II. kat yerleşiminin bir kent statüsüne sahip olup olmadığı anlaşılmak istenmiştir. Bu bağlamda yerleşimin durumunun ve dokusunun tespiti amaçlanmış yine buradan yola çıkarak var ise yerleşimde gerçekleştirilmiş şehircilik ve alt yapı faaliyetlerinin durumu ortaya konulmak istenmiştir.

2. Kapsam

“Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. Kat Yerleşimi ve Yapıları” başlıklı tez çalışması, kazılar sırasında tespit edilmiş II. kat yerleşimine ait mimari unsurlar, yerleşim modeli, şehircilik faaliyetleri ve yapıları ile sınırlandırılmıştır. Bu kapsam göz önüne alınarak Orta Anadolu coğrafyası içerisinde yer alan Karum Çağı’na tarihlendirilmiş yerleşimler de mimari açıdan çalışma kapsamında incelenerek gerekli karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın ana gövdesini MÖ 2. Binyılın ilk çeyreğine tarihlendirilen Kültepe-Kaniş II. kat yerleşimi oluşturmaktadır.

3. Yöntem

Çalışmaya öncelik bütün arazi eskizleri düzenlenerek ve yıllara göre ayrılarak başlanmıştır. Bununla paralel olarak literatür taramaları yapılmıştır. Daha sonra yerleşim havadan fotoğraflanarak modellemesi ve ortofotosu oluşturulmuştur. Oluşturulan model ve ortofotonun doğruluğu GNSS cihazı ile alınmış 300'ün üzerinde nokta yardımıyla sağlanmıştı. Bu çalışmalardan sonra arazi eskizleri AutoCAD programı kullanılarak çizilmiş ve planlarda yaşanabilecek kaymaların önüne geçmek için oluşturulmuş ortofoto kullanılmıştır.

Yerleşimin çizimleri yapılırken aynı zamanda arazi incelemeleri yapılmış ve bütün mimari bulgular yapı yapı ayrılmıştır. Bu çalışma ile senkronize bir şekilde yapılara ait veri tabanı da oluşturulmuş ve çizimler bitirildikten sonra tekrar arazi kontrolleri yapılmıştır. Çizimlerin bitirilmesinden sonra tespit edilmiş yapılar öncelikle malzeme ve yapı teknikleri açısından incelenmiştir. Daha sonra tespit edilen yapılar oluşturulmuş veri tabanı yardımıyla tekrar değerlendirilerek metin haline dönüştürülmüştür. Bu çalışmaya bağlı olarak yapılar tipolojik açıdan değerlendirilmiş ve yerleşimdeki yapı tipolojisi tespit edilmiştir. Daha sonra Orta Anadolu içerisinde yer alan Karum Çağı yerleşimleri değerlendirilerek gerekli karşılaştırmalar yapılmıştır.

Yerleşim modelinin belirlenmesi için ortaya çıkarılmış yerleşim planı incelenmiş ve gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Yine genel planın incelenmesi ve arazi çalışmaları ile yerleşimin gelişim safhaları ortaya konulmuştur. Bu çalışmaya paralel olarak arazi çalışmaları ile yerleşimdeki sokaklar, kanallar, kaldırımlar ve meydanlar incelenerek şehircilik ve alt yapı faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Statik hesaplamalar için SAP 2000 programı kullanılmıştır. Hesaplamalar için on yapı seçilmiş ve bu yapıların her bir duvarı ayrı ayrı statik açıdan analiz edilmiştir. Daha

sonra bu yapılar üzerinden duvarların taşıma kapasiteleri, çekme-gerilme durumları ve olası üst kat senaryoları hazırlanmıştır.

Çalışmanın son kısmında bütün çalışma genel bir değerlendirme içerisinde ele alınmış ve alt başlıklar altında incelenmiş ve bu bağlamda sonuç kısmı oluşturulmuştur.

Bununla birlikte Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. kat yerleşimi Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak adlandırılmış döneme tarihlendirilmektedir. Bu bağlamda uzun yıllardır sürdürülen çeşitli çalışmalar bir koloni yapılanmasının olmadığını göstermiştir. Bu bağlamda söz konusu adlandırma, bu döneme tarihlendirilmiş yerleşimlerin ve bu yerleşimlerdeki dinamikleri, kültürel yapıyı ve siyasi organizasyonu tam olarak karşılamamakta ve tam olarak anlaşılmamasına neden olmaktadır. Bu sebeple çalışma kapsamında bu çağın adlandırılmasında, Kültepe-Kaniş kazıları hafiri sayın hocam Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU'nun görüşü olan "Karum Çağı" terimi kullanılmıştır.

Aşağı Şehir II. kat yerleşiminde tespit edilmiş mimari yapıların konut yanında işyeri, depo, atölye gibi farklı amaçlar için de kullanılmış olmalarından, bunlar ev ya da konut yerine yapı olarak adlandırılmıştır. Bununla birlikte yapılarda günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği büyük odalar "Ana Oda" olarak adlandırılmıştır. Bu odalar "Yapı Bölümleri" başlığı altında detaylı olarak tanımlanmıştır.

Çalışmanın metne dökülmesi sırasında bazı cümlelerde iki farklı görüşe yer verilmiştir. Bu tarz cümlelerde atıflar cümle ortasında da kullanılmıştır.

4. Coğrafya

Orta Anadolu, yer yer 3000 m'lik yüksekliklere sahip, kuzeyindeki Kuzey Anadolu Dağları ile güneyindeki Toros Dağları arasında¹ geniş bozkırlar, yüksek dağlar ve vadiler ile coğrafik açıdan zengin bir çeşitlilik sunmaktadır. Aynı zamanda yoğun volkanik aktivitelere sahne olmuş bölge; Erciyes, Hasan Dağ, Melendiz ve Karacadağ gibi, insan aktiviteleri yanında bölgenin jeolojik yapısını da şekillendirmiş dağlara da ev sahipliği yapmaktadır. Bunun yanında kuzeyinde ve güneyinde yer alan 3000 m'ye varan yükseltiler, Karadeniz ve Akdeniz üzerinden gelen nemli havanın bölgeye ulaşmasını engeller ve yarı kurak bir iklimin oluşmasına sebep olur. Yarı kurak bu iklime can suyu olan Kızılırmak Nehri, bölgenin doğusundan doğar ve büyük bir yay çizerek Karadeniz'e dökülür². Aynı zamanda Türkiye'nin en uzun akarsuyu olan Kızılırmak, izlediği bu uzun rota ile binlerce yıl boyunca bölgenin kültürel gelişiminde de çok önemli bir rol oynamıştır.

Bu coğrafya içerisinde yer alan Kültepe, Kayseri ilinin 21 km kuzeydoğusunda, alüvyonlu bir dolguya sahip olan Sarımsaklı ovası üzerinde kurulmuştur³. Çevresi yüksek dağlar ve platolarla çevrili olan ovanın güneybatısında Erciyes Dağı, güneydoğusunda Korumaz Dağı yer alırken batısı ve doğusunda küçük tepeler ve platolar yer almaktadır⁴. Yerleşimin konumu aynı zamanda doğu-batı ve kuzey-güney yönünden gelen doğal yollar üzerinde bulunmaktadır. Tam bir kavşak konumunda yer alan Kültepe bu sayede binlerce yıl boyunca önemini korumuştur⁵ (Harita 1).

¹ (Çiner et al., 2015, s. 81)

² (Çiner et al., 2015, s. 83)

³ (Kulakoglu, 2010, s. 40; T. Özgüç, 2005, s. 6-7)

⁴ (Şenkul et al., 2018, s. 108)

⁵ (T. Özgüç, 2005, s. 8)

5. Araştırma Tarihçesi

1881 yılında Theo G. Pinches⁶ tarafından, Kapadokya kökenli oldukları belirtilen çivi yazılı tabletler yayınlanmıştır. Daha sonra benzer tabletlerin Avrupa müzeleri ile eski eser pazarlarında boy göstermeye başlaması ile bunların Kayseri kökenli olduğu anlaşılmıştır. Tabletlerin çözümlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar, bunların Kaniş isimli bir merkez ile ilişkili olduğunu göstermiş ve Kültepe çalışmalarının fitilini ateşlemiştir⁷. Bundan sonra E. Chantre 1893-1894 yıllarında tablet bulmak amacıyla tepe kısmında bir takım sondaj çalışmaları yapmış⁸, onu takiben 1906 yılında H. Winckler⁹ ve ondan bağımsız olarak aynı yıl H. Grothe birtakım sondajlar gerçekleştirmiştir. Ancak bu araştırmacıların tablet bulmaya yönelik çalışmaları sonuçsuz kalmıştır. 1925 yılında B. Hrozný¹⁰ önce tepe kısmında, tablet bulmaya yönelik çalışmalar yapmış ancak herhangi bir başarı sağlayamamıştır. Daha sonra köylülerin yönlendirmesi ile Aşağı Şehir’de çalışmalara başlamış ve burada birçok tablet açığa çıkarmıştır¹¹.

1948 yılında Prof. Dr. Tahsin Özgüç tarafından ilk sistemli kazılar başlamış ve 2005 yılına kadar devam etmiştir. Değerli hocamızın 2005 yılındaki vefatının ardından Kültepe-Kaniş kazıları Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu başkanlığında devam etmektedir.

⁶ (Pinches, 1881a, 1881b)

⁷ (Emre, 2010, s. 20; T. Özgüç, 2005, s. 8)

⁸ (Chantre, 1898; Emre, 2010, s. 20; T. Özgüç, 2005, s. 8)

⁹ (Winckler, 1906)

¹⁰ (Hrozný, 1927)

¹¹ (Emre, 2010, s. 20; T. Özgüç, 1950, s. 6, 1999a, s. 9)

6. Stratigrafi ve Kronoloji

Kültepe höyük ve Aşağı Şehir olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. 550 m çapındaki höyük kısmı, kurulu olduğu ovadan yaklaşık 21 m'lik bir yüksekliğe sahiptir. 18 tabakanın saptanmış olduğu höyük kısmında, 18.-11. tabakalar Eski Tunç Çağı'na tarihlendirilirken¹² yeni dönem kazılarıyla birlikte, Geç Kalkolitik Dönem tabakaları da tespit edilmiş ve yerleşimin daha erken dönemlerden itibaren iskan edildiği anlaşılmıştır¹³. 10. ve 9. tabakalar, Eski Tunç Çağı'ndan Karum Çağı'na geçiş evresine, 8.- 6. tabakalar ise Karum Çağı'na tarihlendirilmektedir¹⁴.

Buna paralel olarak Aşağı Şehir'de geç dönem yapıları ve mezarlarına ek olarak Karum Çağı'na tarihlendirilmiş 4 tabaka tespit edilmiştir. Bunlardan IV. ve III. tabakalar, höyük kısmındaki 10. ve 9. tabakalar ile çağdaşlık gösterir ve geçiş evresini temsil eder¹⁵. Höyükteki 8.- 6. tabakalar ile çağdaş olan II. ve I. tabakalar ise Karum Çağı'na tarihlendirilir ve bunlardan I. tabaka kendi içerisinde a ve b olmak üzere iki evreye ayrılır¹⁶ (Tablo 1).

Çalışmanın konusunu da kapsayan Karum Çağı'nın tarihlendirilmesi ve kronolojik düzeni, arkeolojik bulgular ve yazılı belgelerin yardımı ile oluşturulmuştur. Yaklaşık olarak 23.500 yazılı belgenin ele geçtiği yerleşimde Asurlu tüccarlar, ticari yazışmalarında tarihlendirmeyi, *limum* adı verilen Asur Şehir Meclisi eponimlerinin (yönetici) isimlerini kullanarak yapmışlardır. Bu eponimlerin her yıl düzenli bir şekilde değişmesi, bu tarihlendirmenin yıl bazlı olarak yapılmasına olanak tanımış ve belli

¹² (Kulakoglu, 2010, s. 41, Tablo 1; 2011, s. 1014, 2017; T. Özgüç, 2005, s. 12)

¹³ (Kulakoglu et al., 2023, s. 41; Powell et al., 2024, s. 2); Erken Dönemlere ilişkin çalışmalar devam ettiği için, eski tabakalaşmaya dahil edilmemiştir.

¹⁴ (Kulakoglu, 2010, s. 41, Tablo 1; 2011, s. 1014; T. Özgüç, 2005, s. 12)

¹⁵ (Emre, 1989, s. 119; T. Özgüç, 2005, s. 9; Powell et al., 2024, s. 3)

¹⁶ (Kulakoglu, 2010, s. 41, Tablo 1; 2011, s. 1019; T. Özgüç, 2005, s. 12; Powell et al., 2024, s. 3)

tarikhlerin ortaya çıkmasını saėlamıştır¹⁷. Kültepe’de yapılan kazılar sonucunda tespit edilmiş olan eponim listeleri (KEL)¹⁸ M 1972 ile M 1718¹⁹ yılları arasında, Asur şehir Meclisi’nin başına seçilmiş eponimlerin sıralamasını neredeyse tam bir şekilde ortaya koymuştur. Birtakım eksikler bulunmuş olsa da bunlar özellikle Mari’de ele geçen (MEC) listelerle senkronize edilerek tamamlanmıřtır²⁰. Bunun yanında Asur kralları, inşa faaliyetleri sırasında restore ettikleri yapıların duvarları arasında, kendilerinden önceki krallara ait bir yazıt bulduklarında, bu krallarla aralarında kaç yıl geçtiğini kayıt altına almışlardır. “*Distanzengaben*” olarak adlandırılan bu durum ve bazı gök olayları, eponim listeleri ile oluşturulmuş tarihlendirmeye katkı saėlamıřtır²¹. Bunun yanında yapılmış olan bazı dendrokronolojik çalışmalar da yine ortaya çıkan tarihlerle uyum sağlamakta ve söz konusu tarihlendirmeleri desteklemektedir²² (Tablo 2).

Eldeki bu veriler doğrultusunda Aşağı şehir II. yapı katının başlangıcı, kabaca M 1950 yılına tarihlendirilirken M 1836 yılında yaşamış olduğu yangın felaketi ile yerleşimin son bulduğu anlaşılmıştır. Üç yıllık bir boşluktan sonra I. yapı katının “b” evresi inşa edilmiştir. Mö 1833-1718 yılları arasına tarihlendirilen bu yapı katından²³ sonra “a” evresi net olmamakla birlikte M 1685 (?) yılına kadar devam etmiřtir²⁴. Bundan sonra yerleşim Demir Devri’ne kadar iskan edilmemiřtir²⁵ (Tablo 1).

¹⁷ (Klaas R Veenhof, 2010, s. 30)

¹⁸ (Günbattı, 2009; Klaas R Veenhof, 2003)

¹⁹ Revize edilmiş eponim listesine göre (REL) ((Barjamovic et al., 2012))

²⁰ (Barjamovic et al., 2012, s. 3; Klaas R Veenhof, 2010, s. 30-32)

²¹ (Barjamovic et al., 2012, s. 26-27, 32; Klaas R Veenhof, 2010, s. 36)

²² Eski Saray için tespit edilmiş dendrokronolojik tarihler M 2027-2024, Waşsama Sarayı için tespit edilmiş tarihler ise M 1835/1832’dir. ((Barjamovic et al., 2012, s. 29; Manning et al., 2017, s. 74, 77; Newton & Kuniholm, 2004, s. 169, 172))

²³ (Barjamovic et al., 2012, s. 34, Fig 11; Fairbairn et al., 2014, s. 168; Kulakoglu, 2011, s. 1019; Larsen, 2015, s. XI-XII; Powell et al., 2024, s. 3)

²⁴ (Emre, 1995, s. 182-183; Ertepinar et al., 2016, s. 172; Kulakoglu, 2011, s. 1019)

²⁵ (Kulakoglu, 2010, s. 46; T. zg, 2005, s. 9; Powell et al., 2024, s. 3)

YAPI TEKNİKLERİ VE MALZEME

1. Malzeme

Yapı malzemeleri insanoğlunun, evleri, tapınakları, sarayları ve bunun yanında daha birçok yapıyı inşa etmek için kullandığı ana unsurlardır. Bu malzemeler, doğal kaynaklar ve teknolojik becerilerle şekillendirilerek belli yapı geleneklerinin oluşmasını sağlamıştır. Eski dönemlerden itibaren karşımıza çıkan yapı malzemeleri küçük değişimlerle yakın döneme kadar devam etmiş ancak modern çağla birlikte beton ve çeliğin hayatımıza girmesi ile birtakım değişimlere uğramıştır.

1.1. Taş:

Anadolu mimari geleneğine baktığımız zaman, taş vazgeçilmez bir yapı malzemesi olarak karşımıza çıkar. Yapıların temellerinin neredeyse tamamında taşın kullanıldığı görülür, bunun yanında temeller üzerinde yükselen duvarlar genellikle kerpiçten oluşsa da taş örülü duvar örnekleri de az değildir. Ayrıca taşın, yapı içi döşemelerde, sokak döşemelerinde ve kaldırımların yapımında da kullanıldığı görülmektedir.

Taş kullanımı, yapılara verdiği sağlamlık dışında, yapıları nem gibi dış etkenlerden de korumuş ve fiziksel aşınmaya karşı daha dayanıklı hale getirmiştir. Kültepe'nin yer aldığı bölge göz önüne alındığında, alanın volkanik bir arazi olması, burada yaşayan insanların taş yataklarına ulaşılmasını kolaylaştırmıştır²⁶.

²⁶ Bkz. MTA 2011 Jeoloji haritası.

Kültepe, Aşağı Şehir’de taş kullanımı bütün yapılarda karşımıza çıkmaktadır. Mimaride taşın yapı malzemesi olarak kullanımı kimi zaman temel yapıları ile sınırlı kalmışken kimi zaman duvarlarda, taban seviyesinden belli yüksekliklere kadar çıkmıştır. Ayrıca bazı yapılarda, yapının tamamının ya da belli duvarlarının tamamen taştan örüldüğü örneklerde mevcuttur²⁷.

Aşağı Şehir’de yapı malzemesi olarak tüf kullanılmıştır ancak zaman zaman bazaltın kullanıldığı da görülür. Ayrıca bazı yapılarda bu iki taşın birlikte kullanıldığı örnekler de vardır²⁸. Tüf, Yeşilyurt Mancusun’daki yataklarından elde edilmişken bazalt ise Erkilet’te bulunana yataklardan elde edilmiştir²⁹.

Tüf, volkanik bir kayaç türüdür³⁰. Gri, morumsu, kahverengi, yeşil ya da siyahımsı renklere sahiptir ve oldukça yumuşak bir kayaç türüdür. İçerisinde volkanik kayaç parçaları ve mineraller barındırmaktadır.³¹

Bazalt, lav akıntıları şeklinde görülür. Büyük lav platoları meydana getirirler. Altıgen prizmalar ya da sütunlar şeklinde ayrılırlar³². Gri, siyah, kahverengi bazen de yeşilimsi renklere sahip olabilirler³³. Bazalt, türlerine göre basınca karşı farklı dirençler gösterir. 1100-3500 kg/cm² arasında bir dirence sahiptir, bazı türlerinde bu oran 5000 kg/cm²’ye kadar da çıkabilir³⁴.

Aşağı Şehir yapılarında kullanılan taşlar genellikle iyi işlenmiştir. Bu taşların yumuşak bir yapıya sahip olması işlenmelerini kolaylaştırmıştır. Bölge, jeolojik yapısı ile

²⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 38)

²⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 38-39)

²⁹ Kazı başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu ile yapılan karşılıklı görüşmeden.

³⁰ (Erkan, 1997, s. 137)

³¹ (Al-Zboon & Al-Zou’by, 2016, s. 520; Sür et al., 2009, s. 132)

³² (Sür et al., 2009, s. 133)

³³ (Erkan, 1997, s. 139)

³⁴ (Sür et al., 2009, s. 133)

taşa ulaşmayı kolaylaştırdığı gibi coğrafik ve iklim şartları sebebiyle de bir noktada taş kullanımını kaçınılmaz kılmıştır. Nitekim bugünkü Karahöyük köyünün evlerinde de yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Bu yapılar tamamen taştan yapılmıştır ve kullanılan taş cinsi andezittir³⁵.

1.2. Ahşap:

Doğada kolaylıkla ulaşılması ve rahat işlenebilmesi sebebiyle binlerce yıldır ahşap, yapıların inşasında ana malzeme olarak kullanılmıştır. Ahşabın organik bir malzeme olması arkeolojik alanlarda bu malzemeye ulaşılmasını zorlaştırmıştır. Kazılarda elde edilmiş ahşap bulgular, genellikle karbonlaşmış kalıntılardan ya da mimari unsurlar üzerindeki negatif izlerinden oluşmaktadır.

MÖ 2. Binyılın ilk çeyreğine baktığımız zaman, bölgede çam, sedir ve meşe ormanlarının bulunduğu, Engir Gölü'nden alınan örnekler üzerinden tespit edilmiştir³⁶. Bu bağlamda yerleşimde inşa malzemesi olarak kullanılan ağaçların da bölgedeki ormanlardan temin edildiği söylenebilir. Bununla birlikte Kuniholm tarafından Warşama Sarayı'ndan alınmış karbon örnekleri arasında meşe ağacı tespit edilmemiş ve örneklerin ağırlıklı olarak çam ve ardıçtan oluştuğu anlaşılmıştır³⁷.

Aşağı Şehir'de tespit edilen ahşaplar, duvar hatıllarında, dikmelerde ve tavan kirişlerinde kullanılmıştır³⁸. Ayrıca kapı sövelerinde³⁹ ve merdivenlerin⁴⁰ yapımında da

³⁵ (T. Özgüç & Özgüç, 1953, s. 26)

³⁶ (Ören, 2018, s. 152)

³⁷ (Kuniholm & Newton, 1989, s. 287)

³⁸ (T. Özgüç, 2005, s. 53)

³⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 30)

⁴⁰ (T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

kullanıldığı arkeolojik verilerden bilinmektedir. Bunun yanında, bazı dikmelere yataklık yapması için yine ahşap kullanılan malzemelerden birisidir⁴¹. Aşağı Şehir’deki bütün yapı katları göz önüne alındığı zaman, yapı malzemesi olarak ahşap, en yoğun şekilde II. yapı katında karşımıza çıkmaktadır. Bu durum II. yapı katının son bulmasına neden olan yangının da şiddetini arttırmıştır⁴².

1.3. Çamur:

Yapı malzemeleri arasında yine önemli bir yer tutan çamur, çok amaçlı kullanılan bir malzemedir. Harç olarak kullanılması yanında duvar sıvalarında ve tabanların yapımında da kullanılmaktadır. Bunun dışında çamur, dam örtülerinde geçirgenliği azaltması ve malzemelerin birbirini tutması için de kullanılmıştır.

Aşağı Şehir II. kat yapılarında da harç olarak çamur kullanılmıştır. Bu harç çamuru, kimi zaman kerpiç çamuru ile aynıyken kimi zaman da farklıdır⁴³.

1.4. Kerpiç:

Kerpiç, çamurun içine saman ve ot gibi bazı maddeler karıştırıldıktan sonra kalıplara dökülerek güneşte kurutulması ile yapılmaktadır. Harcın için karıştırılan bu malzemeler, kerpicin kuruduktan sonra dağılmasına engel olmakta ve elde edilen kerpiçlerin daha dayanıklı olmasını sağlamaktadır.

⁴¹ (T. Özgüç, 1959, s. 19)

⁴² (T. Özgüç, 2005, s. 53)

⁴³ (T. Özgüç, 1950, s. 34)

Aşağı Şehir II. kat yapılarında kerpiç ana yapı malzemelerinden biridir ve hemen hemen bütün yapıların inşasında kullanılmıştır⁴⁴. Bu yapılarda, 30-44 x 25-30 x 5-9 cm arasında değişen ölçülere sahip kerpiçlerin kullanıldığı görülür⁴⁵. Farklı kerpiç boyları, kullanılan kerpiçlerin ölçülerinde belli bir standardın olmadığını ve kerpiç yapımında farklı kalıpların kullanıldığını göstermektedir⁴⁶.

Bu yapı malzemeleri dışında, günümüze ulaşamamış bazı organik inşa malzemeleri de kullanılmıştır. Bunlar arasında ağaç dalları, sazlar ve birtakım otlar sayılabilir. Bunlar, kerpiç harcına katılması yanında muhtemelen yalıtım sağlaması için dam örtülerinde de kullanılmıştır.

2. Yapı Elemanları ve Teknikleri

Yapı teknikleri, insanların barınma ihtiyaçlarını karşılamak ve işlevsel mekanlar yaratmak amacıyla geliştirdikleri yöntemler ve becerilerin tümünü ifade etmektedir. Bu durum yapıların tasarımından inşasına kadar her aşamada önemli bir rol oynamaktadır. Tarihsel olarak, yapı teknikleri bölgeye, iklim koşullarına ve yerel kaynaklara bağlı olarak farklılaşmıştır. İnsanlar doğal malzemelerden elde ettikleri malzemeleri kullanarak ve geliştirdikleri yöntemler ve tecrübeler ile birçok yapı inşa etmiş ve bir mimarlık tarihi yaratmıştır.

⁴⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 24, 1955b, s. 446; T. Özgüç et al., 1953, s. 17)

⁴⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 20)

⁴⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

2.1. Temel Yapıları ve Taş Duvarlar:

Taş, Aşağı Şehir’de temel yapılarının tamamında, duvarların ise bazılarında yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Kimi temel duvarları taban seviyesinde son bulurken kimi duvarlar taban üzerinde de devam etmiştir⁴⁷. Bunun yanında bazı yapıların tamamı taştan yapılmışken⁴⁸ yalnızca bazı duvarları, taştan örülmüş yapılar da mevcuttur⁴⁹.

Kültepe III. Binyıl yapılarına baktığımız zaman, yine bölgede kolay erişilebilen taş cinsleri, yapı malzemesi olarak kullanılmış ve yapılarının temelleri ufak ve orta boyolu düzensiz taşlardan inşa edilmiştir⁵⁰. Aşağı Şehir IV. yapı katıyla ilgili eldeki bulgular⁵¹ temellerin, III. Binyıl yapılarında olduğu gibi düzensiz ve biçimlendirilmemiş irili ufaklı taşlardan yapıldığını göstermektedir⁵². III. yapı katı temelleri de yine taştan yapılmıştır. Ancak bu evrede, temel taşlarının yapısının değiştiği görülmektedir. IV. yapı katına göre taşlar daha iridir (Lev. 1.1). Ayrıca bu evrede taş temellerin örgü biçimlerinde değişimler görülmeye başlar. Bazı yapıların temellerinde IV. yapı katındaki düzensiz ufak taşlarla yapılmış örgü tekniği devam ederken bazılarında ise işlenmiş daha düzenli taşlardan yapılmış bir örgü tekniği görülmeye başlar⁵³.

Yapı temellerinin, yapımında görülmeye başlayan düzenli taşlardan oluşan örgü tekniği, II. yapı katında, hemen hemen bütün yapılarda baskın hale gelir. Yapıların temelleri iyi işlenmiş tek sıra taşlardan oluşur⁵⁴. 5. adada yer alan 11 numaralı yapının

⁴⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 35, 1953, s. 102)

⁴⁸ (T. Özgüç et al., 1953, s. 14-15)

⁴⁹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 15-17); Özellikle bazı yapıların sokağa bakan duvarları ve genellikle fırınların dayandığı duvarlar, taştan yapılmıştır ((T. Özgüç, 1959, s. 20))

⁵⁰ (Kulakoglu, 2017, s. 220; Kulakoglu et al., 2023, s. 43)

⁵¹ Karum alanında IV. ve III. yapı katı ile ilgili çok sınırlı alanlarda araştırma yapılmıştır. Bu sebeple bu yapı katları ile ilgili elimizde çok kesin sonuçlar bulunmamaktadır.

⁵² (T. Özgüç, 1950, s. 22; T. Özgüç et al., 1953, s. 22)

⁵³ (T. Özgüç et al., 1953, s. 21)

⁵⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 18, 1999a, s. 322; T. Özgüç et al., 1953, s. 26)

bodrum katına baktığımız zaman duvarlarında kullanılan taşlar iyi işlenmiştir ve çok düzgün bir örgüye sahiptir⁵⁵ (Lev.1.2). Ancak düzensiz taşlardan oluşan temel duvarları nadir de olsa karşımıza çıkmaya devam eder. 5. ada 12 numaralı yapı (Lev.1.3), düzensiz taşlardan örülmüş bir temel yapısına sahiptir. Bu sebeple girintili çıkıntılı bir örgü oluşmuş⁵⁶ ve kerpiç duvarlarla kıyaslandığında bu temeller odanın içine doğru taşan bir görüntü vermiştir⁵⁷. Ayrıca bazı yapılarda, iç bölme duvarlarının temelleri de küçük ve orta boy taşlardan oluşan düzensiz taşlarla örülmüştür. Bunun yanında 15. ada 5 (Lev.1.4) numaralı yapıda olduğu gibi bazı yapılarda, temel taşlarının alt sıraları düzensizken kerpiçlerin bastığı üst sıraları daha düzgün taşlardan örülmüştür⁵⁸.

Temel duvarlarında en alt sırada yer alan taşlar, üst sırada yer alan taşlara göre genellikle daha iridir⁵⁹. Ayrıca 5. ada 5 numaralı yapı (Lev.I.5) ve 6. ada 1 numaralı yapılarda (Lev.I.6) olduğu gibi bazı yapıların temellerinde büyük blok taşların da kullanıldığı görülmektedir⁶⁰. II. kat yapılarının temelleri 1,50 m – 2 m arasında derinliklere ulaşır ve çoğu yapının temelleri derindir⁶¹. Ancak temel derinlikleri birkaç sıra taşla sınırlı olan yapılar da bulunmaktadır⁶². Yapıların temel genişlikleri 40-50 cm arasında değişmekle birlikte temeller, üstüne gelen kerpiç duvarlardan her zaman daha geniş yapılmıştır⁶³.

⁵⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 36)

⁵⁶ Buradaki taş temeller toprak altında kalması sebebiyle düzensiz bırakılmışlardır. Bu durum yapı ustalarına zamandan ve işgücünden tasarruf sağlamıştır.

⁵⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 23-24)

⁵⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 27)

⁵⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 18)

⁶⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

⁶¹ (T. Özgüç, 1959, s. 18)

⁶² (T. Özgüç et al., 1953, s. 19-20)

⁶³ (T. Özgüç, 1959, s. 18)

Taşları birbirine bağlamak için aralarında, harç olarak çamur kullanılmıştır⁶⁴. Temeller üzerine basan yatay hatıllar da yine çamur harç üzerine oturtulmuştur. Taban üzerinde devam eden taş duvarlar genellikle sıvalıdır⁶⁵. Bununla birlikte kerpiç duvarlarda görülen dikmelerin taş örgü içinde kullanıldığı örnekler de vardır⁶⁶. Bu duruma 33. ada 1 numaralı yapı⁶⁷ (Lev.II.1) ve 7. ada 7 numaralı yapı (Lev.II.2) örnek olarak gösterilebilir.

Ib yapı katının temelleri ve duvarları, II. kat ile benzerlik gösterse de teknik ve malzeme açısından farklılıklar gösterir. Bu yapı katına ait taş temel ve duvarlarda iki örgü tekniği karşımıza çıkmaktadır. İlk teknik, II. yapı katında olduğu gibi tek sıra işlenmiş taşlardan yapılmış taş örgüsüdür. İkinci teknik de ise duvarın iki yüzü ufak taşlarla örülüp araları daha küçük taşlarla doldurulmuştur⁶⁸ (Lev.II.3). Bu iki tekniğin aynı duvarda kullanıldığı örnekler de mevcuttur⁶⁹. Temel derinlikleri, II. yapı katının temelleri kadar derine inmez ve genellikle 80-90 cm arasında değişir. Bunun yanında temel yapısına sahip olmayan yapılar da mevcuttur. Bu yapılarda taş duvar taban seviyesinden başlamaktadır. Ib yapı katına ait temel genişlikleri 40-50 cm arasında değişmektedir⁷⁰. Bunun yanında duvarlarının içinde ahşap hatıllar ve direkler görülmez. Bu yapı katında ahşap direk yerine iyi işlenmiş taşların üst üste konulması ile oluşturulmuş taş direkler kullanılmıştır. Bu taş direklerin arası ya taşla ya da kerpiçle örülmüştür. II. katta olduğu gibi bu yapı katında da yalnızca taştan yapılmış yapılar mevcuttur⁷¹.

⁶⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 36, 1959, s. 18)

⁶⁵ (N. Özgüç, 1953a, s. 290)

⁶⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 20)

⁶⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 103)

⁶⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 5, 1999a, s. 322)

⁶⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 20)

⁷⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 6)

⁷¹ (T. Özgüç, 1959, s. 5)

II. katı duvar örgülerinde, Ib yapı katında görülmeye başlayan ikinci teknik daha ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Temel duvarları diğer yapı katlarına göre daha geniştir. Temeller 70-90 cm arasındadır. Bunun yanında Ib’de kullanılan tek sıra iri yassı taşlarla yapılmış ilk örgü tekniğine sahip duvarlar da mevcuttur. Bu yapı katında da yine duvar içlerinde Ib’de kullanılan taş direkler kullanılmıştır. II. yapı katında olduğu gibi kerpiçlerin basacağı en üst sıradaki taşların düzgün olmasına özen gösterilmiştir⁷².

II. yapı katına ait J1 sokağı ve G1 sokağına bakan bazı yapılarda, duvar yüzlerine iri yassı taşlar yerleştirilmiştir (Lev.II.4). Ayrıca yine A sokağı ve C1 sokağında yer alan iki yapının, sokak duvarlarının ön kısmına, küçük düzensiz taşlardan oluşan setler inşa edilmiştir (Lev.II.5, 6). İri yassı taşların kullanıldığı benzer durumun, höyükte yer alan 7. yapı katına ait büyük yapılarda da görüldüğü ve bu tekniğin, anıtsal Ib yapılarının ortak özelliği olduğu Özgüç tarafından belirtilmiştir⁷³. Ancak tepe kısmındaki 7.kat yapılarında kerpiç örgü, bu taşların üzerinden başlarken Aşağı Şehir’de hem taş temele dayanmış hem de kerpiç duvarlara dayanmış olarak tespit edilmiştir. Duvar yüzlerinde görülen bu iki teknik Alişar’da da karşımıza çıkar. İri yassı taşların, Alişar’daki *Mansion* olarak adlandırılan yapıda da kullanıldığı görülür⁷⁴. Küçük düzensiz taşlardan yapılmış duvar setleri ise Alişar’ın Bakır Çağı’na tarihlenen bir yapısında tespit edilmiştir⁷⁵.

2.2. Kerpiç Duvarlar:

Aşağı Şehir II. kat yapılarında kerpiç duvarlar, taş temellere göre biraz daha dar inşa edilmiştir. Tek dizi taş sırası ile inşa edilen temellerin üzerinde, şaşırtmalı biçimde

⁷² (T. Özgüç, 1959, s. 1-2)

⁷³ (T. Özgüç, 1999b, s. 46)

⁷⁴ (Von der Osten, 1937, s. 18)

⁷⁵ (Naumann, 1975, s. 79, 374)

örülen yine tek dizi kerpiç sıralar yükselmektedir⁷⁶. Genellikle duvar örgülerinde, “ana” olarak tanımlanan bütün bir kerpiç kullanılmışken 33. ada 1 numaralı yapıda olduğu gibi bazı yapılarda “kuzu” olarak nitelendirilen yarım kerpiçten yapılmış örgü tekniği de görülür⁷⁷. Kerpiç duvarların kalınlığı, kullanılan kerpiç boyutları ile aynıdır. Kerpiçler, enine ya da boyuna yerleştirilmiştir ve bu uygulama duvar kalınlıklarına da etki etmiştir. Kerpice tabanlılık eden taşların yüzeyleri iyi işlenmiş ve düzleştirilmiştir⁷⁸. Bazı yapılarda, taş temel ve kerpiç duvar arasına yatay hatıllar yerleştirilmiş⁷⁹ ve kerpiçlere tabanlılık edecek yine düz bir zemin hazırlanmıştır⁸⁰. Bunun yanında yuvarlak formda olan hatıllar da tespit edilmiştir⁸¹. Kerpiç duvarlar genellikle taban seviyesinden başlamaktadır ancak kimi durumlarda taş temellerin, taban üzerinde yaklaşık 50-60 cm yükseltildiği görülür. Bu gibi durumlarda kerpiç örgü, taban seviyesinden 50-60 cm yükseklikte başlar⁸² ve böylelikle kerpiçlerin dış etkenlerden daha az zarar görmesi de sağlanmış olur.

Kerpiç örgüler çok düzenlidir. Bu durum yatay ve dikey derzlerin biçimlerinden kolaylıkla anlaşılmaktadır⁸³. Harç olarak çamur kullanılmıştır ve bu çamur kimi zaman kerpiç toprağı ile aynıken⁸⁴ kimi zaman da farklı bir topraktan elde edilmiştir⁸⁵. Kerpiç yapımında kullanılan çamurun yerleşim dışından temin edildiği düşünülmektedir⁸⁶. Zira

⁷⁶ (Akok, 1967, s. 79; T. Özgüç, 1959, s. 18)

⁷⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 102-103)

⁷⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 18, 2005, s. 53)

⁷⁹ Yatay hatıllar, yapıların depreme karşı olan direncini de arttırmıştır. Yatay hatıllar, depremin oluşturduğu sarsıntının şiddetini, temel yapılarından kerpiç duvarlara geçişini azaltmıştır.

⁸⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 28, 1999a, s. 322)

⁸¹ (T. Özgüç, 1950, s. 29)

⁸² (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 18, 2005, s. 53)

⁸³ (T. Özgüç, 1959, s. 18)

⁸⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 34, 1959, s. 3)

⁸⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 35)

⁸⁶ (T. Özgüç et al., 1953, s. 7)

bugüne kadar yapılan kazılarda kil yataklarına ilişkin ören yerinde ve yakınlarında herhangi bir veriye rastlanmamıştır⁸⁷.

Duvarlar çoğunlukla sıvalıdır ve bu sıvalar genellikle iki katlıdır⁸⁸. Sıva katlarının üzeri krem tonlara sahip bir badana ile kaplanmış ve genellikle yapıların çoğu üç dört defa badana görmüştür⁸⁹. Bu durum yapıların düzenli bir bakım ve onarım gördüğünü göstermektedir⁹⁰. Nitekim kerpiç binalarda düzenli bakımlar yapılmadığı takdirde, kerpiçler dış etkenlerden kaynaklı olarak yıpranır ve bozulmalara uğrar. Bu durum kerpicingin direncini zayıflatır ve yapının zaman içinde hasar görmesine yol açar. Ayrıca badana ve sıva uygulamaları, kerpiç duvarları içlerine yerleşebilecek haşarelerden de korur.

II. kat yerleşmesinde farklı ölçülere sahip kerpiçler kullanılmıştır ve bu durum yapılara ait duvar kalınlıklarının, birbirlerinden farklı olmasına sebep olmuştur⁹¹. Ayrıca aynı yapıya ait duvarlarda, farklı kerpiçlerin kullanıldığı örnekler de vardır⁹². 5. ada 13 numaralı yapıda olduğu gibi genellikle dış duvarlar daha büyük kerpiçlerle örülmüşken iç duvarlar daha küçük kerpiçlerle örülmüştür. Bu yapıda dış duvarlar 45 cm genişliğindeyken iç duvarlar 40 cm genişliğindedir⁹³. 26. ada 1 numaralı yapıda ise duvarlarda dört farklı boyda kerpiç kullanılmıştır. Bu yapının depo odasında küçük kerpiçler kullanılmışken diğer odalarda daha büyük kerpiçler kullanılmıştır⁹⁴. İb

⁸⁷ Kazı başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu ile yapılan görüşmeden.

⁸⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 24, 1953, s. 104, 1955b, s. 446, 1959, s. 19; T. Özgüç et al., 1953, s. 21)

⁸⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 19)

⁹⁰ Binaların bakım ve onarımlarının yapıldığı ele geçen yazılı belgelerden de bilinmektedir ((Michel, 1996, s. 285, 290)).

⁹¹ (T. Özgüç, 1950, s. 24)

⁹² (T. Özgüç, 1950, s. 22, 1955b, s. 446)

⁹³ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

⁹⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 28)

yapılarında kullanılan kerpiçler II. kat yapılarındaki kerpiçlerle benzerdir. Ancak Ia katında, görülen geniş temellere paralel olarak daha iri kerpiçler de görülmektedir⁹⁵.

Aşağı Şehir II. kat yapılarının kerpiç duvarları içinde ahşap dikmeler bulunmaktadır⁹⁶. Bu dikmeler kimi yapılarda 1,50 – 2 m aralıklarla sık bir şekilde yerleştirilmişken⁹⁷ (Lev.III.1) kimi yapılarda dikmeler daha seyrek aralıklarla yerleştirilmiştir⁹⁸. Bunların arası kerpiçlerle örülerek hımış benzeri bir yapı elde edilmiştir⁹⁹. Dikmelerin bazıları taş temel ve kerpiç duvar arasına yerleştirilmiş hatıllara basmaktadır¹⁰⁰. Duvar içindeki hatılların çift olması durumunda dikmeler de çift yerleştirilmiştir. Hatıl kullanılmayan kimi yapılarda dikmeler, yüzeyi düz olacak şekilde işlenmiş taş yastıklar üzerinde yükselmektedir¹⁰¹. Bazı durumlarda bu taş yastıkların iki kenarında, yastığa dik basacak şekilde konulmuş birer taş daha bulunmaktadır¹⁰². Bu yöntemle dikmeler için bir yuva hazırlanmıştır. Ayrıca ahşap dikme yastıkları¹⁰³ yanında, dikme yastığı kullanılmayan örneklerde mevcuttur. Duvar içindeki dikmelerin kerpiçle birleştiği noktalar çamur ve kerpiç molozları ile doldurulmuştur¹⁰⁴. 5. ada 13 numaralı yapıda olduğu gibi yarım sütun şeklinde yapılmış dikmeler de tespit edilmiştir. Bu tarz dikmelerin taş yastıkları, taş duvarlarla birlikte örülmüş ve üzerine basan ağaç dikme küçük kerpiçlerle kaplanmıştır¹⁰⁵. Dikmeler, duvarlara statik açıdan direnç kazandırması

⁹⁵ (T. Özgüç, 1954, s. 359)

⁹⁶ (T. Özgüç, 1999a, s. 322, 2005, s. 53)

⁹⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 22, 1953, s. 101, 1959, s. 19)

⁹⁸ (T. Özgüç et al., 1953, s. 15)

⁹⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

¹⁰⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 19, 2005, s. 53)

¹⁰¹ (T. Özgüç, 1959, s. 19)

¹⁰² (T. Özgüç, 1950, s. 23)

¹⁰³ (T. Özgüç, 1950, s. 29, 1959, s. 19)

¹⁰⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

¹⁰⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 34, 1959, s. 19)

yanında üzerlerine binen dam örtüsünün yükünü de hafifletmektedir¹⁰⁶. Aşağı Şehir yapılarının duvarları, dam örtüsünü destek direkleri olmadan da taşıyacak statığe sahiptir. Bu dikmeler, tespit edilen merdiven yapıları yanında, yapılar içinde ele geçen arkeolojik bulguların yardımıyla da kanıtlanmış, üst katların taşınması için de kullanılmıştır¹⁰⁷.

Ia ve Ib yapılarının duvarları içinde ahşap dikmeler yerine, iri ve iyi işlenmiş taşlardan yapılmış dikmeler bulunmaktadır. Bu taş dikmeler işlenmiş taşların üst üste konulması ile yapılmıştır. Ayrıca bu yapı katlarında temel ve kerpiç arasına yerleştirilen hatıllar da kullanılmamıştır¹⁰⁸. II. katın geçirmiş olduğu şiddetli yangın, ahşap kullanımındaki bu değişimi tetiklemiş olmalıdır¹⁰⁹.

2.3. Dam Örtüsü:

Dam örtüsü ya da çatı biçimleri, protohistorik kazılar açısından tespiti tam anlamıyla mümkün olamamış bir unsurdur. Ancak arkeolojik bulgular ve modern yapılar incelenerek belli çıkarımlarda bulunulabilmektedir. Bu veriler doğrultusunda araştırma bölgemiz olan İç Anadolu'da düz dam kullanıldığı genel olarak kabul edilmektedir¹¹⁰.

Kültepe'nin yakın çevresine baktığımız zaman bugün bile düz damların hala kullanımda olduğu görülmektedir (Lev.III.2, 3). Kültepe'nin kuzeyinde yer alan, muhtemelen aşağı şehrin bir kısmı üzerine kurulmuş, Karahöyük evleri de düz damlı olarak inşa edilmiştir¹¹¹. Düz dam yapımı, duvarların üstüne hezenlerin uzatılarak bir

¹⁰⁶ (Naumann, 1975, s. 137)

¹⁰⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 101, 1959, s. 19, 31, 2005, s. 53)

¹⁰⁸ (T. Özgüç, 1955a, s. 56, 1959, s. 3, 5, 2005, s. 53)

¹⁰⁹ (T. Özgüç, 2005, s. 53)

¹¹⁰ (Naumann, 1975, s. 160)

¹¹¹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 26)

zemin oluşturulması ile başlar. Oluşturulan bu zemin üzerine, kamış/hasır ve toprak serilir. Bu uygulama, su geçirgenliğini azaltmak için birkaç kat halinde yapılır. Daha sonra oluşturulan zemin çeşitli yöntemlerle sertleştirilir. Genellikle de bu sertleştirme sert ve ağır bir cisimle toprağa vurularak ya da silindir biçimli yuvarlak taşlarla yapılmaktadır. Sertleştirilen zeminin üzeri daha sonra sıvanarak son halini alır.

Aşağı şehir'deki II. kat evlerinin de bu yönteme benzer bir şekilde inşa edilmiş düz damlara sahip olduğu sylenebilir¹¹². Nitekim bazı yapılarda dam örtüsünün bu şekilde olduğuna dair arkeolojik bulgular mevcuttur. Örneğin 26. ada 1 numaralı yapının avlusunda çapları 20-25 cm arasında değişen bol miktarda kömürleşmiş ahşap parçası tespit edilmiştir. Bu ahşap parçaları tavan kirişlerine ait paralardır¹¹³ ve dam örtüsünün yapım tekniğinin yukarıda bahsedildiği şekilde olduğuna dair kanıtlar sunmaktadır. Bunun yanında odaların genişliğine göre tavanı kapatmak için kullanılan hezenlerin büyüklükleri ve yerleştirilme sıklıkları da değişebilmektedir. Bu durumun benzeri günümüz evre köylerinde de gözlenebilmektedir.

Dam rts, duvarlar tarafından desteklenmektedir. Ayrıca duvar içerindeki dikmeler de dam örtüsünün yükünü almakta ve duvarlara fazla yük binmesini engellemektedir. Duvar içindeki dikmeler dışında duvar önlerine yerleştirilmiş dikmeler de tespit edilmiştir. Bu dikmeler altlarına konulan taş yastıklara basmakta ve tavan kirişlerini desteklemektedir¹¹⁴.

¹¹² (T. zg, 1950, s. 22; T. zg et al., 1953, s. 26)

¹¹³ (T. zg, 1950, s. 27)

¹¹⁴ (T. zg, 1950, s. 35, 1954, s. 360, 1959, s. 19; T. zg et al., 1953, s. 20); Dönem yapılarını anlamak için Kayseri Palas Köyü'nde bulunan kerpiç yapılar incelenmiş ve burada da benzer yapı tekniklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Yapının taş temeli, taş döşeli zeminleri, sekileri, platformları, dikmeleri ve dikme yastıkları Kültepe'de tespit edilen konut yapıları ile benzer özellikler göstermektedir. Bu kerpiç evlerin dam örtüleri de yukarıda açıklanan teknik ile yapılmıştır. Buradan yola çıkarak Aşağı şehir'deki evlerin dam örtüsünün de bu şekilde olabileceği düşünülebilir.

Aşağı Şehir'deki yapıların içinde ocaklar ve fırınlar bulunmaktadır. Ancak ateş kullanımından dolayı ortaya çıkacak dumanın tahliyesine ilişkin herhangi bir baca ya da havalandırma izine rastlanmamıştır. Bu durum Karahöyük evlerindeki havalandırmalardan yola çıkılarak açıklanmıştır. Karahöyük evlerinde ocak ve tandır dumanları çatı ile duvar arasında yer alan belli boşluklardan tahliye edilmektedir¹¹⁵. Bunun yanında bölgedeki bazı köy yerleşimlerinde karşımıza çıkan kerpiç damlar da ise üçgen kesitli, dörtgen ağızlı bacalar görülmektedir (Lev.III.4). Bunlar, hem içerideki havanın veya dumanın tahliye edilmesini sağlamakta hem de gün ışığından daha fazla faydalanılmasına yardımcı olmaktadır. Bu sebeple açık yüzleri güneşten maksimum derecede faydalanmak için güneşe bakmaktadır.

Ib ve Ia yapı katlarında da düz dam örtülerinin kullanılmış olduğu söylenebilir. Bu yapı katlarında da duvar önlerinde tavan kirişlerini destekleyen dikmelere ait taş yastıklar tespit edilmiştir¹¹⁶.

2.4. Zeminler:

II. kat yapılarının zeminleri sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır¹¹⁷. Bu zeminlerin sıvanmış olmaları muhtemeldir¹¹⁸. Bazı yapılarda zeminlerin altına seramik parçaları ya da ince bir kum tabakası serilmiştir¹¹⁹. Bu yöntem ile bir çeşit izolasyon ve tabanda oluşabilecek çökmelere karşı önlem alınmıştır. Böylelikle yapı tabanının direnci arttırılmıştır.

¹¹⁵ (T. Özgüç et al., 1953, s. 18)

¹¹⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 1, 6)

¹¹⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 23, 1959, s. 20, 1999a, s. 322, 2005, s. 53; T. Özgüç et al., 1953, s. 26)

¹¹⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 29)

¹¹⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 20)

II. kat yapılarında taş döşeli zeminler de görülür. Taş döşeme, yapıların belli odalarında ya da yalnızca odanın bir kısmında görülür¹²⁰. Bu döşemeler, iri ve yassı taşlar kullanılarak yapılmıştır¹²¹. Taş döşemelerin yapılmasındaki ana etken, bu alanların su görmesi ya da buradaki faaliyetlerde birtakım sıvıların kullanılmasıdır¹²². Böylelikle toprak zeminle bağlantı kesilerek sıvı kullanımı sebebiyle zeminde oluşabilecek bozulmalara karşı önlem alınmış ve daha temiz bir çalışma ortamı elde edilmiştir (Lev.III. 5). Bunun yanında yapıların belli bölümlerinde farklı döşemeler de karşımıza çıkar, örneğin 21. ada 6 numaralı yapıda ocak ve tandır arası ufak çakıl taşları ile döşenmişken¹²³ 2. ada 8 numaralı yapının koridoru seramik parçaları ve çakıl taşları ile döşelidir¹²⁴.

Bunun yanında 33. ada 1 numaralı yapının büyük odasında hasır izleri tespit edilmiştir¹²⁵. Bu durum yapı tabanlarında günümüze ulaşamamış bazı malzemelerin de kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir.

III¹²⁶, Ib¹²⁷ ve Ia¹²⁸ yapı katlarında da zeminler sıkıştırılmış topraktan yapılmışken bu yapı katlarında da taş döşemeli alanlar görülmektedir¹²⁹. IV. yapı katı ile ilgili eldeki veriler zeminler hakkında bilgi vermemiz için yeterli değildir. Ancak bu yapı katında da

¹²⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 27, 1953, s. 104, 1954, s. 360, 1955b, s. 446, 1959, s. 20, 2005, s. 53; T. Özgüç et al., 1953, s. 14)

¹²¹ (T. Özgüç, 1950, s. 27, 1959, s. 20; T. Özgüç et al., 1953, s. 8)

¹²² (T. Özgüç, 2005, s. 53)

¹²³ (T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

¹²⁴ (T. Özgüç, 1954, s. 360)

¹²⁵ (N. Özgüç, 1953a, s. 290)

¹²⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 40)

¹²⁷ (T. Özgüç, 1955a, s. 56, 1959, s. 9)

¹²⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 2)

¹²⁹ (Emre & Kulakoglu, 2019, s. 105; T. Özgüç, 2005, s. 53)

zeminlerin aynı tekniklerle yapıldığı söylenebilir. Nitekim bölgede bugün bile benzer yapı teknikleriyle karşılaşmak mümkündür¹³⁰.

2.5. Kapılar:

Yapılara girişi sağlayan ya da yapı içindeki bölümleri birbirine bağlayan kapılar kasa ve kanat olmak üzere iki ana kısımdan oluşur¹³¹. Bunun yanında kapılar, söve, kapı mili, mil yuvaları, kilitler, eşikler gibi başka unsurları da bünyelerinde barındırmaktadır. Farklı teknik ve ölçülerde olan kapıların yapımında, neredeyse her dönem ahşap ana yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Bu malzemenin kolay bulunması ve rahat işlenmesi tercih edilmesindeki ana etkindir. Ayrıca ahşabın görece hafif olması kapılara hareket kolaylığı da sağlamaktadır.

MÖ 2. Binyıl başlarında, Aşağı Şehir'deki kapı yapılarına ait verilere baktığımız zaman yapım teknikleri ve malzeme açısından günümüzden çok farklı olmadığı görülmektedir. II. katta elde edilen veriler doğrultusunda kapıların kanatlı¹³² olabildiği gibi bir geçit şeklinde kanatsız da yapılabildiği görülmektedir¹³³. Kanatsız yapılmış kapılar ya tamamen açık bırakılmış ya da örtü benzeri bir malzeme ile kapatılmıştır¹³⁴. II. kat yerleşmesinde kanatlı kapılar hem kömürleşmiş izlerin hem de kapı millerine ait

¹³⁰ Kültepe'ye yakın bir konumda bulunan Palas köyünde incelen eski kerpiç yapıların tabanları, sıkıştırılmış topraktan yapılmış ve üzeri sıvanarak oluşturulmuştur. Ayrıca bu yapılarda zeminlerin belli bölümlerinin taş döşeli olduğu da gözlenmiştir. Taş döşemelerin, eve dışarıdan gelenlerin ayakları ile taşıyabilecekleri su, çamur ya da çeşitli yabancı maddelere karşı alınmış bir önlem olduğu ev sahibi tarafından beyan edilmiştir.

¹³¹ (Hasol, 2002, s. 239)

¹³² (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30; T. Özgüç et al., 1953, s. 12)

¹³³ (T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 15)

¹³⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 28, 2005, s. 2)

yuvaların tespiti ile kanıtlanmıştır. Alt kısımda kalan mil yuvaları ahşaptan¹³⁵ olabildiği gibi genellikle taştan yapılmış örneklerle temsil edilmektedir¹³⁶. Üst kısımdaki mil yuvaları ise ahşaptan yapılmıştır (Lev.III.6). Bu durum Karahöyük köyünde¹³⁷ ve bazı günümüz köy evlerinde de karşımıza çıkmaktadır.

II. kat yapılarına ait kapı söveleri kerpiçten ya da ahşaptan yapılmıştır¹³⁸. Ayrıca taş temelli söveler¹³⁹ yanında yalnızca taştan örülmüş söve örnekleri de mevcuttur¹⁴⁰. Ahşaptan yapılmış olan kapı sövelerinde, ahşaplar kerpiç ile kaplanarak üzerleri sıvanmıştır. Örneğin 26. ada 1 numaralı yapıda, bu teknikte yapılmış kapı söveleri tespit edilmiştir. Ayrıca ahşap sövelerin altında, ahşap yastıklar da kullanılmıştır. Bunlar, kömürleşmiş kalıntılardan anlaşılmaktadır. Bunun yanında kerpiçle kaplanmış olan sövelerin kenarları yuvarlatılarak daha uygun bir geçit elde edilmiştir¹⁴¹.

Kapı kasalarının yapımında da ahşap kullanılmıştır. Bunlara ait kömürleşmiş izler birçok yapıda tespit edilmiştir¹⁴². Kapı önlerinde genellikle eşik taşları görülür. Bu eşik taşları düz yassı taşlardan yapılmıştır¹⁴³. Ayrıca bazı sokak kapılarının önünde sokak seviyesi ve taban seviyeleri ile ilişkili olarak taş basamaklar da görülmektedir¹⁴⁴. 33. ada

¹³⁵ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30)

¹³⁶ (T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 17)

¹³⁷ (T. Özgüç et al., 1953, s. 17)

¹³⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 29, 1953, s. 102, 1955b, s. 446; T. Özgüç et al., 1953, s. 12)

¹³⁹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 17)

¹⁴⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

¹⁴¹ (T. Özgüç, 1950, s. 29)

¹⁴² (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1955b, s. 446, 1959, s. 25, 30; T. Özgüç et al., 1953, s. 12)

¹⁴³ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1955b, s. 446; T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 17, 26)

¹⁴⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30)

1 numaralı yapıda olduğu gibi yine taban seviyelerine bağlı olarak iç odalara ait kapıların önlerinde de taş basamaklar kullanılmıştır¹⁴⁵.

Eldeki veriler doğrultusunda kapı genişlikleri, 70 cm ile 120 cm arasında değişmektedir¹⁴⁶. Bu durum standart bir kapı genişliğinin olmadığı anlamına gelmektedir. Farklı kapı genişlikleri, 22. ada 2 numaralı yapıda olduğu gibi aynı yapıya ait kapılarda da görülebilmektedir¹⁴⁷.

I.kat yapılarında da kapılar II. kat yapıları ile benzer teknikte inşa edilmiştir. Bu yapılarda da kapıların yapımında ana malzeme ahşaptır. II. katta olduğu gibi kapı söveleri ahşaptan ya da taştan yapılmıştır¹⁴⁸.

2.6. Pencerele:

Pencereler, yapıların aydınlanması ve havalandırılmasında kullanılan önemli birer yapı unsurudur. Aşağı Şehir'deki çalışmalarda yalnızca iki yapıda pencere izine rastlanmıştır. 21. ada 3 numaralı yapının sokağa bakan duvarında taban seviyesinden yaklaşık 1,80 m yükseklikte eni 42 cm olan bir pencere açıklığı bulunmaktadır¹⁴⁹ (Lev.

¹⁴⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 35); Bunlardan eşik taşı olarak bahsedilmiştir. Ancak yapıya ait fotoğraflar incelendiğinde bunların eşik taşı yanında, taban seviyesi daha yukarda olan odalara girmeyi sağlayan birer basamak olarak da kullanılmış olabileceği görülmektedir.

¹⁴⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 30; T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 17)

¹⁴⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 30); Bu yapıya ait üç dış kapı bulunmaktadır. Bunların farklı genişliklerde olması, kapılara açılan bölümlerin kullanımı açısından da fikirler vermektedir. Geniş kapı açıklığına sahip kısımların, ticari aktiviteler için kullanılan bölümler olduğu söylenebilir. Ayrıca buralara mal giriş çıkışları da daha rahat yapılabilir. Yapının dar kapılarının bulunduğu kısımlar ise dışa daha kapalıdır ve yapı sahibinin özel alanlarına açılmış olabileceği söylenebilir. Bu durum ticari amaçla kullanılan kısımlar ile özel amaçla kullanılan kısımların ayrımının yapılabilmesi açısından önemlidir.

¹⁴⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 12; T. Özgüç et al., 1953, s. 4)

¹⁴⁹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 15, 26)

IV.1). Bir diğ er pencere izi ise 33. ada 1 numaralı yapının merdiven dairesine ait batı duvarında yer almaktadır. Bu açıklık da küçük boyutlardadır¹⁵⁰.

MS. 19. yy  ncesi Kayseri evlerinde pencere kullanımı yok denecek kadar azdır ve bu yapılarda da pencereler çok k     boyutlarda yapılmıştır. Ancak  st katlara ait pencereler alt kat pencerelerine göre daha b     yapılmış ve sayısı artmıştır. Pencere boyutlarının k     olmasının nedeni hem bölgenin iklim şartlarının yarattığı ısınma zorlukları hem de güvenlik gerek eleridir¹⁵¹. K     boyutlu bu pencereler, bugün bile gözlenebilen bazı eski yapılarda, dıştan içe doğru genişleyen bir yapıya sahiptir. Bu tipteki pencereler yapı içerisine giren ışığın oranını arttırmak için yapılmıştır (Lev.IV.2).

Aşağı şehir yapılarında da pencerelerin tespit edilemeyecek kadar az olması yukarıda bahsedilen sebeplere bağlanabilir. Pencereler, ele geçen iki örnekte olduğu gibi çok k     boyutlarda yapılmış olmalıdır. Bunlar ahşapla ya da soğuk havalarda kumaşlarla kapatılmıştır. Yine soğuk havalarda hayvan derileri ile de bu pencere açıklıkları kapatılmış olabilir. Aşağı şehir’de yalnız iki pencere örneğinin tespit edilmiş olmasının sebebi, bu pencerelerin tavana yakın kısımlara açılmış olmalarına bağlanabilir. Pencerelerin  st kısımlara a ılmasının havalandırma açısından daha fazla avantaj sağlaması yanında yapı içindeki mahremiyeti de korumuştur. Ayrıca şehrin boyutları ve ticari bir merkez olması, şehirde bazı güvenlik problemlerinin ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılmıştır. Pencerelerin k     ve üst kısımlara yapılmış olmalarının bir diğ er sebebi de güvenlik problemlerinden kaynaklı olabilir.

¹⁵⁰ (T.  zg  , 1953, s. 104)

¹⁵¹ ( mamoğlu, 1992, s. 67)

Aşağı Şehir’de yapıların birbirleri ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş olması, pencere kullanımını sınırlandırmış olmalıdır. Ayrıca bu sınırlandırma pencere açıklıkları için de sokak ve meydanlara bakan cepheleri uygun hale getirmiştir¹⁵².

2.7. Merdivenler:

II. kat yapılarında, iki çeşit merdiven yapısı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi sabit merdiven yapılarıdır. Bunlar genellikle üst katlara ulaşımı sağlamak için yapılmışlardır. Bu tarz sabit merdiven yapılarına ait birçok iz bulunmuştur. Ele geçen kömürleşmiş izlerden bu merdivenlerin ahşaptan yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yine bu merdivenleri desteklemek amacıyla yapılmış kerpiç duvar şeklinde merdiven altlıkları da tespit edilmiştir¹⁵³. Yine merdivenleri desteklemek amacıyla ahşap hatıllar da kullanılmıştır. Bu tarz bir örnek 33. ada 1 numaralı yapının merdiven dairesinde karşımıza çıkar. Bu yapıda merdivenin alt kısmına konulan ahşap destek hatıllarının izleri, kerpiç duvarın üzerinde karşılıklı olarak izlenebilmektedir¹⁵⁴. Bunun yanında alt sırada yer alan basamakların taştan yapılmış örnekleri de bulunmaktadır. Örneğin 18. Ada 3 numaralı yapının en altta yer alan dört basamağı taştan yapılmıştır (Lev.IV.3). Bu taş basamaklar ahşap üst kısma binen basıncı azaltması yanında merdiven yapısına destek görevi de görmüştür.

İkinci merdiven tipi, taşınabilir portatif merdivenlerdir. Bodrum katına sahip bazı yapılarda, bu alanlara ulaşımı sağlayacak hiçbir iz tespit edilememiştir. Ayrıca kapısı olmayan tamamen kapalı odaların da varlığı bilinmektedir. Yapıların içindeki bu tarz

¹⁵² (T. Özgüç et al., 1953, s. 26)

¹⁵³ (T. Özgüç, 1986, s. 9; T. Özgüç et al., 1953, s. 13, 17)

¹⁵⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 104)

alanlara yukardan erişimi sağlayan portatif merdivenlerin kullanılmış olabileceği anlaşılmaktadır¹⁵⁵.

I. kat yapılarında ele geçen merdiven yapıları, II. katta ele geçenlerden farklı özellikler göstermez. Burada da ana yapı malzemesi ahşaptır ve merdivenlerin alt kısımlarında yine destek duvarları bulunmaktadır¹⁵⁶.

2.8. Fırınlr:

Aşağı Şehir’de tespit edilmiş olan fırınlar, bütün yapı katlarında yapım teknikleri ve biçimleri açısından aynı özellikleri göstermektedir¹⁵⁷. Genellikle odaların köşelerine ya da köşeye yakın olacak şekilde inşa edilmişlerdir¹⁵⁸. Bunun yanında, 11. ada 6 numaralı yapı, 14. ada 9 numaralı yapı¹⁵⁹, 15. ada 13 numaralı yapı ve 26. ada 1 numaralı yapılarda¹⁶⁰ olduğu gibi yalnızca fırına tahsis edilmiş odalar da mevcuttur.

Yapılarda, fırınların dayandığı ya da yakınındaki duvarlar genellikle ya tamamen taş örülüdür¹⁶¹ ya da taş örgü belli bir yüksekliğe kadar çıkmaktadır¹⁶². Ancak tamamen

¹⁵⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 10, 2005, s. 2); Bununla birlikte Mezopotamya’da sarmal merdivenler de kullanılmıştır ((Miglus, 1999, s. 21)). Ancak Aşağı Şehir II. yapı katında şimdiye kadar bu sarmal merdivenlere ait herhangi bir iz bulunmamıştır.

¹⁵⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 6; T. Özgüç et al., 1953, s. 6, 10)

¹⁵⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 40)

¹⁵⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 24, 28, 1986, s. 13; T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

¹⁵⁹ (T. Özgüç, 1964a, s. 33, 1986, s. 9, 2005, s. 68)

¹⁶⁰ (N. Özgüç & Tunca, 2001, s. 24; T. Özgüç, 1950, s. 31)

¹⁶¹ (T. Özgüç, 1959, s. 30, 1986, s. 5)

¹⁶² (T. Özgüç, 1986, s. 2, 13)

kerpiçten örülmüş duvarlar da karşımıza çıkar¹⁶³. Ayrıca, 21. ada 3 numaralı yapıda olduğu gibi fırın duvarının, yapı duvarıyla birlikte örüldüğü örnekler de bulunmaktadır¹⁶⁴.

Fırınlara, kerpiçten¹⁶⁵ ya da taştan¹⁶⁶ olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Her iki biçimde de fırınlar içten ve dıştan sıvanmıştır¹⁶⁷. Yuvarlak bir forma sahiptirler¹⁶⁸ ve üstleri kubbe şeklinde kapatılmıştır¹⁶⁹. En üst kısımlarında duman çıkışı sağlayan ve genişlikleri 30 ile 60 cm arasında değişen açıklıklar bulunmaktadır¹⁷⁰ (Lev.IV.4, 5). Bu açıklıklar ateşin sönmelerinden sonra yassı taşlar ile kapatılmıştır. Fırın ağızları, 30 ile 50 cm arasında değişen açıklıklara sahiptir ve bazı fırınların iki ağızlı olduğu görülür. Ağız çevreleri, kerpiç ya da düzenli taşlardan yapılmıştır. Bunlarda yine baca açıklıkları gibi yassı taşlar kullanılarak kapatılmıştır. Fırın tabanları, oda tabanlarından 30 ile 50 cm daha yüksek inşa edilmiştir¹⁷¹. Tabanlar, ağız açıklığına doğru meyillidir ve birkaç tabakadan oluşmaktadır. Genellikle en alt kısımdan itibaren taş, çakıl, seramik parçaları, kum ve sıvadan oluşmaktadır¹⁷².

Bazı yapılarda iki fırın bulunmaktadır. Bunlar bazen aynı oda içerisinde bazen de farklı odalarda karşımıza çıkar. Ayrıca 11. ada 7 numaralı yapı, 14. ada 7 numaralı yapı ve 19. ada 3 numaralı yapılarda olduğu gibi birbirine bitişik çift fırınlar da mevcuttur¹⁷³.

¹⁶³ (T. Özgüç, 1959, s. 28)

¹⁶⁴ (T. Özgüç et al., 1953, s. 16); Bu durum, fırının yapı yapılırken inşa edildiğini ve böylece yapılar inşa edilmeden önce iç kullanımın planlandığını göstermektedir.

¹⁶⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 30, 1959, s. 25, 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 16, 20)

¹⁶⁶ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 24, 40, 1986, s. 2)

¹⁶⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 24, 30, 40, 1986, s. 2; T. Özgüç et al., 1953, s. 16)

¹⁶⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 30, 1953, s. 102, 1959, s. 30, 39, 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 16, 20)

¹⁶⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 30, 1959, s. 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

¹⁷⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 16)

¹⁷¹ (T. Özgüç, 1959, s. 40)

¹⁷² (T. Özgüç, 1950, s. 31; T. Özgüç et al., 1953, s. 16, 20)

¹⁷³ Birden fazla fırına sahip yapılarda fırınların yalnızca besin üretimi ve evin günlük ihtiyaçları için kullanılmadığı, bunların ticari aktiviteler için üretimde de kullanıldığı söylenebilir.

2.9. Ocaklar:

II. kat ocakları at nalı biçimindedir¹⁷⁴ ve hemen hemen her yapıda ocak tespit edilmiştir¹⁷⁵. Hatta bazı yapılarda birden fazla ocak karşımıza çıkar. Bunlar genellikle farklı odalara yerleştirilmiştir¹⁷⁶. Bunun yanında, 5. ada 3 numaralı yapı¹⁷⁷ ve 8 numaralı yapı¹⁷⁸ ile 28. ada 5 numaralı yapılarda olduğu gibi aynı oda içinde iki ocağın olduğu örnekler de mevcuttur. Ocakların boyutları arasında bir birlik yoktur ve yapılara göre değişiklik göstermektedir¹⁷⁹. Kerpiç çamurundan yapılmış¹⁸⁰ bu ocaklar ya odanın orta kısmında¹⁸¹ ya da duvarlara yakın yapılmışlardır¹⁸². İyi sıvanmış olan ocakların harcı, kum katkılıdır ve tabanlarında, fırınlarda olduğu gibi kırık seramikler ile küçük çakıl taşları kullanılmıştır¹⁸³. Genellikle oda tabanından yükseltilmiş bir platform üzerinde yer almaktadırlar¹⁸⁴. Bazı örneklerde bu platformların çevreleri düzenli taşlarla çevrilmiştir.

Ocakların yan kenarları çukurlaştırılmıştır. Ön tarafındaki iki uç biraz daha yüksektir. Arka tarafı düz bir şekilde yapılmıştır. Arka tarafın ve iki yan kenarın içe bakan yüzlerinde yuvarlak çıkıntılar bulunmaktadır. Yan kenarlardaki bu çıkıntılar birbirlerine karşılık gelecek şekilde yerleştirilmiştir¹⁸⁵ (Lev.IV.6).

Platform üzerinde yer alan at nalı biçimindeki ocakların içerisinde herhangi bir is ya da kül izine rastlanmamıştır. Bu ocakların çevresinde genellikle basit ocaklar tespit

¹⁷⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 31, 1959, s. 23, 30, 39, 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 13, 16)

¹⁷⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 40)

¹⁷⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 24, 1986, s. 6, 11)

¹⁷⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

¹⁷⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

¹⁷⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 40)

¹⁸⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 31)

¹⁸¹ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 24, 1986, s. 3, 4, 11, 13)

¹⁸² (T. Özgüç, 1959, s. 23, 30, 39, 1986, s. 13; T. Özgüç et al., 1953, s. 12, 13, 14)

¹⁸³ (T. Özgüç, 1950, s. 31, 1959, s. 40; T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

¹⁸⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. 23, 24, 30, 40, 1986, s. 2, 9, 11; T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

¹⁸⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 31-32; T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

edilmiştir ve ateşin, içlerinde kül ve is izlerine rastlanan bu ocaklarda hazırlandığı anlaşılmıştır¹⁸⁶.

Bazı ocakların içinde ya da hemen yakınında daha küçük boyutlu taşınabilir ikinci bir ocak daha tespit edilmiştir. Bunun dışında asıl ocağın içine sabitlenmiş küçük ocaklar da bulunmaktadır¹⁸⁷.

Ib ve Ia yapı katlarında at nalı biçiminde çift gözlü ocaklar görülmektedir. Ancak II. katta görülen tek gözlü ocaklar da karşımıza çıkmaya devam eder. Bu yapı katlarının ocakları da kerpiç çamurundan yapılmış ve harçlarına kum katılmıştır¹⁸⁸. Ocaklar, II. katta olduğu gibi genellikle bir platform üzerinde yer almaktadırlar¹⁸⁹.

2.10. Tandırlar:

II. kat tandırları, tabana gömülü ya da bir küp şeklinde taban üzerine yerleştirilmiştir¹⁹⁰. Yapıların içindeki konumlarına baktığımız zaman, iki tip tandır için de genellikle duvarlara yakın noktalara seçilmiştir¹⁹¹. Tabana gömülü olanlar diğer türe göre daha yaygındır¹⁹². Her iki tür de kalın cidarlı ve geniş ağızlı büyük bir küp şeklindedir¹⁹³. Taban üzerinde olanlar genellikle içten ve dıştan sıvanmışlardır¹⁹⁴. Bazı yapılarda birden fazla tandırın görüldüğü örnekler de mevcuttur¹⁹⁵ (Lev.V.1).

¹⁸⁶ (T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. 23, 40, 2005, s. 56; T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

¹⁸⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 11, 2005, s. 56)

¹⁸⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 2, 14)

¹⁸⁹ (Akok, 1967, s. 85; T. Özgüç et al., 1953, s. 2)

¹⁹⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 41, 1986, s. 13)

¹⁹¹ (T. Özgüç, 1950, s. 31, 1953, s. 102, 1986, s. 11; T. Özgüç et al., 1953, s. 16)

¹⁹² (T. Özgüç, 1959, s. 41)

¹⁹³ (T. Özgüç, 1950, s. 31, 1953, s. 102, 1986, s. 13; T. Özgüç et al., 1953, s. 16)

¹⁹⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 30, 1986, s. 11; T. Özgüç et al., 1953, s. 13, 16)

¹⁹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 8, 1994, s. 369, 2005, s. 61)

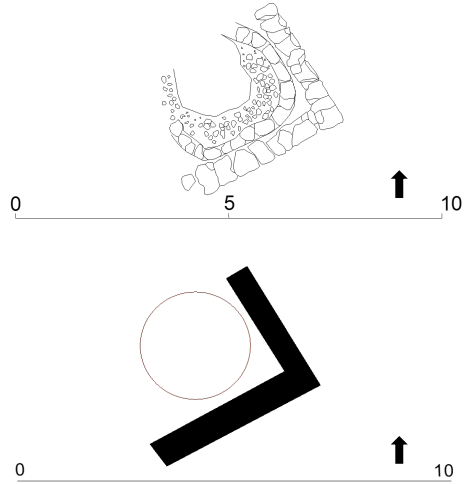
AŞAĞI ŞEHİR II. KAT YAPILARI

Ada 1

Kuzey-güney doğrultulu A sokağının batısında yer alan ada, kazısı yapılmış alan göz önüne alındığında yaklaşık 170 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Sokak boyunca beş farklı yapıya ait kalıntı bulunmaktadır. Yapılar birbirleri ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmişlerdir. Adada yer alan bu beş yapının yalnızca sokağa bakan doğu kısımları ele geçmiş, batı kısımları tahribattan dolayı tespit edilememiştir¹⁹⁶ (Plan 1-2).

Yapı 1

Adanın en kuzeyinde yer alan yapının yalnızca güney doğu köşesi açığa çıkarılmıştır¹⁹⁷ (Kat.1). Yapının tespit edilen bu köşesinde 3,15 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu fırın II. katta şimdiye kadar tespit edilmiş en büyük fırın yapısıdır. Yalnızca taş blokajı ve taş döşemesi ele geçen fırın, yapının duvarlarına bitişik inşa edilmiştir.



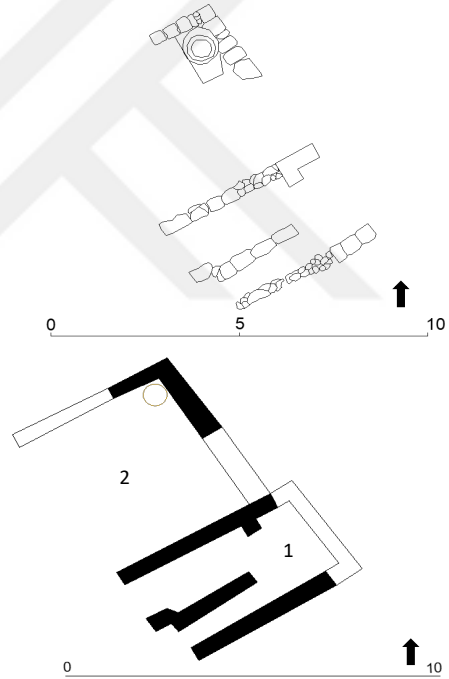
¹⁹⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

¹⁹⁷ (T. Özgüç, 1986, Plan 1)

Yapının taş temelleri tek sıra düzenli taşlardan oluşmaktadır. Taş temellerin tespit edilen seviyesi, A sokağının taş döşemesinden 36 cm daha aşağıdadır. Fırınlardan dayalı olduğu duvarların, genellikle taban seviyesinden belli bir yüksekliğe kadar ya da tamamen taş örülü olduğu göz önüne alındığında¹⁹⁸ yapının ele geçen duvarlarına ait taş örgünün de taban seviyesinden belli bir yüksekliğe kadar çıkmış olabileceği söylenebilir. Yapının batı kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir.

Yapı 2

1. yapının güneyinde yer alan yapı¹⁹⁹ (Kat.2), hem kuzeyindeki hem de güneyindeki yapılardan kendi duvarı ile ayrılmıştır. Duvarları, komşu yapıların duvarları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Batı kısmı tahribat sebebiyle tespit edilememiş olan yapının²⁰⁰ ele geçen duvarları, iyi işlenmiş tek sıra taşlardan oluşmuştur. Bununla birlikte 1 numaralı odanın kuzey ve güney duvarlarında küçük kırık taşların kullanıldığı da görülür. Yapı duvarlarındaki kerpiç örgüye ilişkin tek veri ise 1 ve 2 numaralı



odalar arasındaki duvarın doğu kısmında ele geçmiştir. 1,50 m uzunluğundaki bu kerpiç duvarın batı kısmında, 1 numaralı odanın içine doğru, koltuk duvar şeklinde 30 cm'lik bir çıkıntı yer almaktadır (Lev.V.2).

¹⁹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 13)

¹⁹⁹ (Hertel, 2014, s. 30, fig.4, No:1; T. Özgüç, 1986, s. 4, Plan 1)

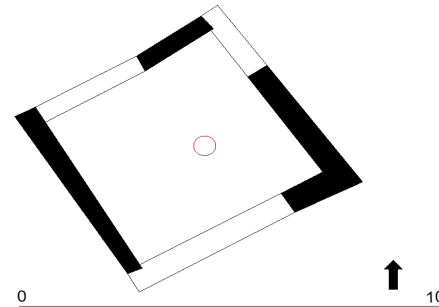
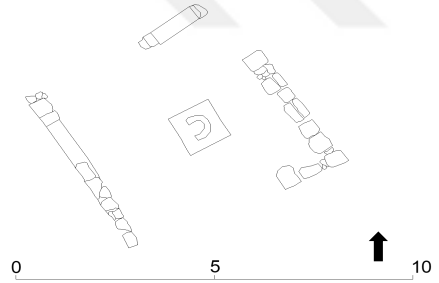
²⁰⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

1 numaralı oda, orta kısmına yakın bir yerden, doğu-batı doğrultusunda bir duvar ile ikiye bölünmüştür. Odanın güneyinde kalan 90 cm genişliğindeki alanın, merdiven dairesi olması muhtemeldir. II. kat yapılarında, dış kapıların genellikle merdiven dairelerine yakın kısımda bulunması, dış kapının da 1 numaralı odada olma ihtimalini kuvvetlendirir. Ancak yapının sokağa bakan duvarları tahrip olduğundan dış kapının bu yönde olup olmadığı bilinmemektedir.

2 numaralı odanın, kuzeydoğu köşesinde 72 cm yüksekliğinde bir tandır bulunmaktadır. Tandırın oturduğu taban seviyesi dikkate alındığında, yapı tabanının sokak seviyesinden 30 cm'ye kadar daha alçakta olduğu anlaşılmaktadır. Yapı içerisinde 11 tablet bulunmuş ve bu tabletlere göre yapının Asurlu bir tüccara ait olduğu anlaşılmıştır²⁰¹.

Yapı 3

Tek odası ele geçmiş olan yapı, Asurlu bir tüccara aittir²⁰² (Kat.3). Yapı, komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılır²⁰³. Temelleri tek sıra düzenli taşlardan oluşan yapının kuzey duvarı, I. yapı katına ait bir taş sanduka mezarı tarafından tahrip edilmiştir. Yapının kerpiç duvarlarının, neredeyse tamamen tahrip olmasına karşın kuzey



²⁰¹ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

²⁰² (Hertel, 2014, Fig 3, No:2; T. Özgüç, 1986, s. 4, Plan 1)

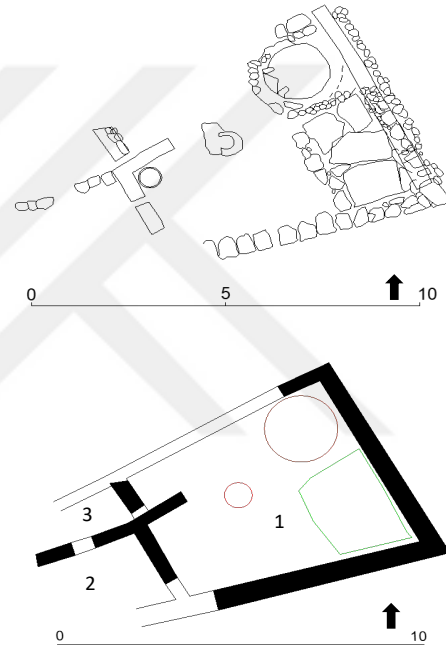
²⁰³ Yapının güney duvarının, güneyindeki 4. yapının kuzey duvarı ile ortak olduğu belirtilmiştir. Ancak arazi eskizleri ve yayınlanmış planlardan iki yapının da kendine ait duvarları olduğu görülmektedir.

duvarında 1,22 m, batı duvarında ise 1,80 m'lik kısımları tespit edilebilmiştir. Odanın taban seviyesi, sokak seviyesinden daha alçaktır ve orta kısmında 1,16 m x 1,14 m ölçülerinde bir platform bulunmaktadır. Bu platform üzerinde at nalı biçiminde bir ocak yer alır ve ocak içinde yarı pişmiş halde zarflar ve tabletler ele geçmiştir²⁰⁴ (Lev.V.2).

Yapı 4

1960-61 yıllarında kazılmış olan yapının, en az üç odalı olduğu anlaşılmaktadır. Batı kısımda yer alan odalar tahrip olsa da doğuda yer alan 1 numaralı oda tam planı ile tespit edilebilmiştir²⁰⁵ (Kat.4).

1 numaralı odanın, kuzey duvarının yalnızca 1,20 m'lik bir kısmı, taş temel seviyesinde ele geçmiştir. İyi durumda ele geçmiş olan doğu duvarının kerpiç örgüsü, sokak seviyesine göre 60-70 cm yüksekliğe



kadar korunmuştur. Bu duvarın güney kısmında bir ahşap dikme deliği mevcuttur (Lev.V.3). Ayrıca duvarın sokağa bakan yüzünde kırık taşlardan yapılmış bir duvar seti bulunmaktadır (Lev.II.5). A sokağından geçen kanal, söz konusu duvarın 50 cm açığından geçmekte ve bu durum, duvar setinin yapılmış olmasına iyi bir sebep oluşturmaktadır²⁰⁶. Dikme deliği ve duvar seti, yapının A sokağına açılmasını imkansız

²⁰⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

²⁰⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 4, Plan 1)

²⁰⁶ Sokaktaki su kanalı, bu adadaki diğer yapıların da duvarlarına çok yakın geçmektedir. Bu sebeple diğer yapılarında duvarlarında bu tarz setlerin inşa edilmiş olabileceği söylenebilir.

hale getirmiş, böylece 1 numaralı adanın batısından, en azından bu yapının açılabilceği noktada bir sokağın daha bulunduğunu göstermiştir²⁰⁷.

Temel seviyesinde tespit edilebilmiş 1 numaralı odanın güney duvarı, tek sıra ve iyi işlenmiş taşlardan inşa edilmiştir. Batı da yer alan duvarın ise kerpiç kısmı 3,26 m uzunluğa kadar korunmuş ve üzerinde bir dikme deliği tespit edilmiştir. Tahrip olmuş kuzey ve güney duvarları hariç, doğu ve batı duvarlarında birer dikme deliğinin tespit edilmiş olması, 30 m²'lik bu odanın üstünde, ikinci bir katın daha olabileceği fikrini doğurmaktadır. Bunun yanında odanın batı duvarına bağlı, doğu-batı doğrultulu 1,30 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır.

1 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinde 2,48 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Ağzı batıya bakan fırının güneyi düzgün taşlarla döşenmiştir²⁰⁸. Bu taş döşemenin zemin seviyesi, sokak seviyesinin 10 cm kadar daha altındadır. Doğu duvarı üzerinde, taş döşeme seviyesinden daha yüksekte yer alan dolap tarzında bir niş bulunmaktadır. Oda ortasında ise platformu kısmen tahrip olmuş, at nalı biçiminde bir ocak ve onun hemen yanında daha küçük boyutlarda taşınabilir ikinci bir ocak daha tespit edilmiştir²⁰⁹.

1 numaralı odanın batısında, koltuk duvar hizasından, batıya doğru uzanan bir duvarın temel taşları görülmektedir. Bu duvar, batı kısmı ikiye bölmüş ve iki oda oluşturmuştur. Ancak alanın, tahribat sahası içinde olmasından, odalar hakkında detaylı bilgiye ulaşılamamıştır. Güneydeki 2 numaralı oda, kuzeydeki 3 numaralı odaya göre daha geniştir. Yapının batıya doğru daraldığı ve bir trapez form aldığı görülmektedir.

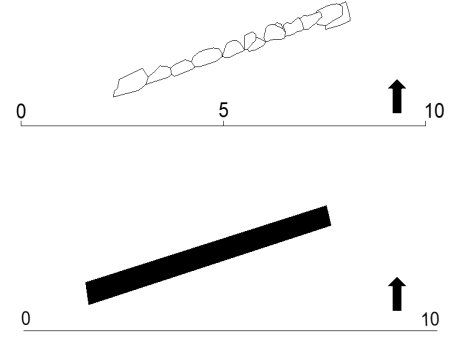
²⁰⁷ Bu adada yer alan bazı yapıların dış kapıları da hemen önlerinden akan kanal sebebiyle batıya açılmış olabilir.

²⁰⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

²⁰⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

Yapı 5

Adanın en güneyinde yalnızca temel duvarı tespit edilebilmiş yapı, I. yapı katı yapıları ve mezarları tarafından tahrip edilmiştir. 6,10 m'si korunmuş temel duvarı, tek sıra taşlardan oluşmaktadır ve kuzeyindeki 4 numaralı yapının güney duvarı ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir²¹⁰ (Kat.5).



Ada 2

Batıda A sokağı, güneyde B sokağı ve doğuda C sokaklarının arasında kalmaktadır. Adanın orta kısmının kuzeyinde yer alan yapılara bakıldığında, kuzeyinden bir sokağın daha geçtiği söylenebilir. En az 780 m²'lik bir alanı kapladığı anlaşılan ada içerisinde 12 yapı tespit edilmiştir. Bunun yanında B sokağına bakan güney tarafında, Özgüç tarafından meydan olarak tanımlanmış 124 m²'lik açık bir alan bulunmaktadır²¹¹ (Plan 3-4).

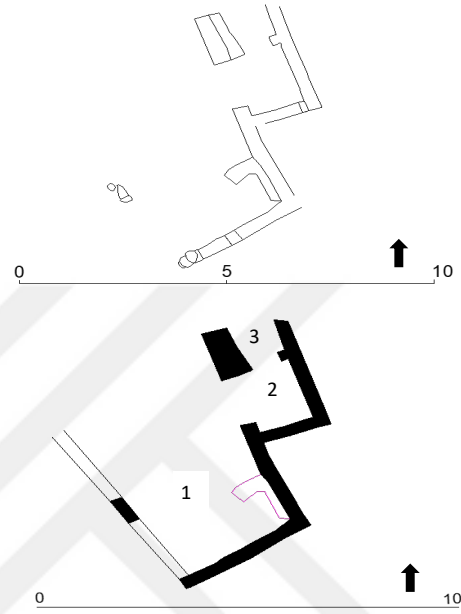
²¹⁰ (T. Özgüç, 1986, Plan 1)

²¹¹ (N. Özgüç et al., 2001, s. 56; T. Özgüç, 1986, s. 3)

Yapı 1

Yapı, 2 numaralı adanın en kuzeyinde yer almaktadır²¹². Batısından A sokağı geçen yapının, sokağa bakan duvarı tahrip olmuştur. Mevcut planından yapının kuzeye doğru devam ettiği anlaşılmaktadır²¹³ (Kat.6).

1 ve 2 numaralı odanın güney duvarları, komşu yapı ile ortaktır. Ancak 1 numaralı odanın doğu duvarında ortak kullanım görülmez. Bu duvarın üzerinde, 1,30 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmakta ve bu kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Doğü duvarı, kapı açıklığından sonra kuzeye doğru çift duvar şeklinde devam etmektedir²¹⁴ (Lev.V.4).



1 numaralı odanın batı duvarı tamamen tahrip olmuş yalnızca taş temele ait küçük bir sıra ele geçmiştir. Odaanın, komşu yapıyla ortak güney duvarı ise iyi korunmuş ve bu duvar üzerinde bir dikme deliğı tespit edilmiştir. Odaanın güneydoğı köşesinde, platform benzeri bir yapı bulunmaktadır. Ancak tahrip olması sebebiyle ne amaçla kullanıldığı anlaşılamamıştır.

2 numaralı oda 1,74 x 1,30 m ölçülerindedir. Odaanın komşu yapıyla ortak olan güney duvarı üzerinde bir dikme deliğı bulunmaktadır. Duvar diplerine büyük küplerin

²¹² (T. Özgüç, 1986, Plan 1)

²¹³ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²¹⁴ Kapının sonradan açıldığına ya da örülerek kapatıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Eğer kapı kapatılmış ise evin bölünerek ikinci bir ev oluşturulduğu söylenebilir. Elde bulunan fotoğraflara bakıldığı zaman kapının örülerek kapatıldığına ilişkin bir iz bulunmamaktadır.

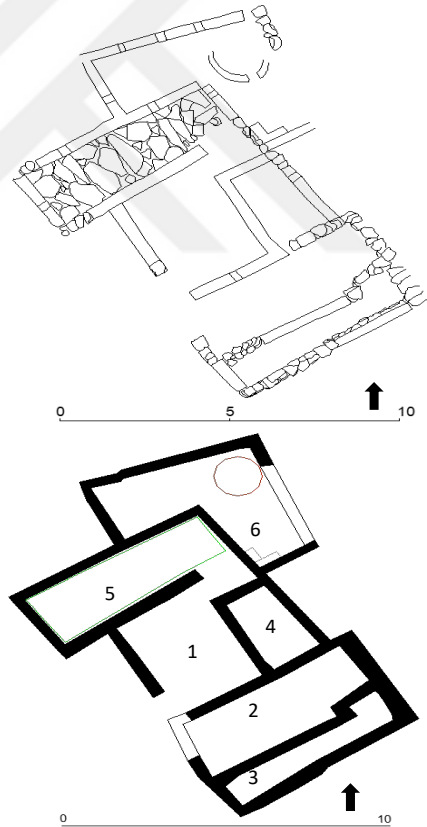
yerleştirildiği odanın boyutları da göz önüne alındığında depo ya da kiler olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

2 numaralı odadan, 70 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu oda, batı duvarının çift duvar olması sebebiyle 2 numaralı odaya göre daha dardır. Yapının taban seviyesi A sokağının taş döşemelerinden yaklaşık 40 cm daha aşağıdadır.

Yapı 2

6 odaya sahip yapı, 85 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Temelleri, tek sıra işlenmiş taşlardan yapılmıştır. Bununla birlikte 2 ve 3 numaralı odaları birbirinden ayıran ara duvarda küçük kırık taşlar da kullanılmıştır (Kat.7).

1 numaralı oda giriş kısmıdır²¹⁵. Bu odanın sokağa bakan dış duvarı, kuzeyindeki 5 numaralı odanın duvarına göre daha içte yapılmış ve böylece dış kapı ile sokak arasında küçük bir alan oluşmuştur. 3,80 x 2,70 m boyutlarındaki odanın güney duvarı üzerinde bir dikme deliği yer alır. Kuzeydoğu kısmında yer alan bir kapı vasıtasıyla da kuzeyindeki odalara açılır. Oda tabanı, Ib katına ait bir taş sanduka mezar tarafından tahrip edilmiştir²¹⁶ (Lev.V.5.).



²¹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²¹⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

2 numaralı oda, 2 x 5,90 m boyutlarındadır. Odayı, 1 numaralı odadan ayıran ara duvar üzerinde herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır. Bu sebeple 2 numaralı oda yapının kuzey kısmından bağımsız bir birim gibi görünmektedir. Hemen güneyindeki 3 numaralı oda ise 90 cm genişliği ile daha çok bir depo alanı izlenimi vermektedir. İki oda arasındaki ara duvarın doğu ucu, 2 numaralı odanın içine doğru yaklaşık 50 cm'lik bir girinti yapmıştır²¹⁷. Bu girinti 3 numaralı odanın doğu kısmında daha geniş bir alan yaratmıştır. Merdiven dairesi olarak tanımlanmış 4 numaralı oda²¹⁸, 2 numaralı odaya açılmakta ve bu alandan yapının üst katına ulaşılmaktadır (Lev.V.6).

5 numaralı odanın tabanı düzgün yassı taşlarla döşenmiş ve bir ışık alanı olarak kullanılmıştır²¹⁹. Odanın kuzeybatı duvarı komşu yapı ile ortak kullanılmıştır. Bu odanın güney duvarı hariç her duvarında dikme deliklerine rastlanmıştır. Uzun olan kuzey duvarı üzerinde iki, doğu ve batı duvarlarında da birer dikme deliği bulunmaktadır. Oda, doğuya doğru daralmaktadır. Güneydoğu köşesinden bir kapı vasıtasıyla 1 ve 6 numaralı odaların kapılarının yer aldığı küçük bir antreye çıkmaktadır. Bu antre, 1, 5 ve 6 numaralı odaları birbirine bağlamaktadır.

6 numaralı oda L şeklinde bir odadır²²⁰. Burada 1,85 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırın odanın kuzeydoğu köşesinde yer almakta ve ağzı güneye bakmaktadır. Odanın güneybatı köşesinde L şeklinde bir seki bulunmaktadır²²¹. Kuzey duvarının batı kısmı, komşu yapı ile ortak kullanılmışken odanın batı duvarı müstakildir. Doğu duvarının güneyi tahrip olmuş kuzey kısmı ise yalnızca temel seviyesinde

²¹⁷ Bu noktada kerpiç duvarın yatmasından kaynaklı bir genişlemenin de olma ihtimali bulunmaktadır.

²¹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²¹⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

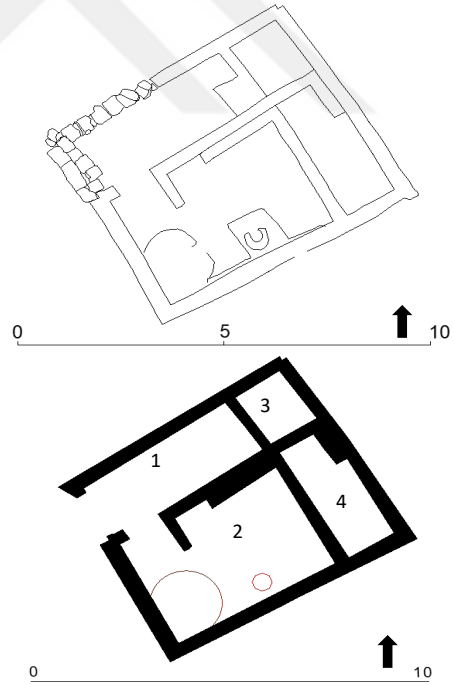
²²¹ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

korunmuştur. Oda duvarları üzerinde sık aralıklarla dikme delikleri görülmektedir. Sağlam ele geçen duvarlar üzerinde toplam 6 dikme deliği bulunmaktadır.

Güneyi depo ve dükkan olarak kullanılan²²² yapının bu kısmından üst kata da ulaşılmaktadır. Yapının kuzey kısmı daha çok günlük işler için kullanılmıştır. Burada yer alan dikmelerin sıklığı, üst katın bu alan üzerine oturduğunu göstermektedir. Bunun yanında yapının bu kısmında eklemeler ve çıkarmaların da yapıldığı²²³ planının düzensizliği ve komşusuyla ilişkisinden de anlaşılmaktadır. Yapıda az miktarda zarf ve tablet bulunmuştur²²⁴.

Yapı 3

41 m²'lik bir alanı kaplayan yapı dört odadan oluşmaktadır²²⁵ (Kat.8). Kerpiç duvarları iyi durumda ele geçmiş ve bu duvarlar yer yer 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Yalnızca kuzey duvarının batı kısmında kerpiç örgü tespit edilememiştir. 1 ve 2 numaralı odaları birbirinden ayıran ara duvar ile 4 numaralı odanın kuzeydoğusu, çift kerpiç duvar şeklinde inşa edilmiştir. Bu çift duvar uygulaması, plandan da görüleceği üzere, ana duvarlara destek amacıyla



²²² (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²³ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 2, Şek.2-3, Plan 1)

yapılmış olabilir. Yapının bütün duvarları sıvalı ve badanalıdır. Duvarlarındaki taş örgü, odalarının tamamında taban seviyesi üzerinde de devam etmiştir²²⁶ (Lev.V.6).

1 numaralı oda, yapının sokağa bağlandığı yerdir. İyi korunmuş olan sokak kapısının, iki tarafında da taş söveler tespit edilmiş ve sokaktan odaya iki taş basamakla inildiği anlaşılmıştır. Bu odanın güneydoğu kısmında merdiven alanı bulunmaktadır. Güneybatısında ise 2 numaralı odaya geçişi sağlayan bir kapı açıklığı tespit edilmiştir²²⁷.

2 numaralı oda, yapının en büyük odasıdır. Kapı girişinin hemen solunda bir koltuk duvarı yer alırken, güneybatı köşesinde de duvara dayanmış 1,80 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırının ağzı doğuya, kabaca 1 x 1 m'lik bir platform üzerine yerleştirilmiş at nalı biçimindeki ocağa bakmaktadır. Fırının dayalı olduğu batı ve güney duvarlarında taş örgü, tabandan itibaren 1 m'ye kadar yükseltilmiştir²²⁸. Yapının güney duvarı komşu yapı ile ortak kullanılmıştır.

3 ve 4 numaralı odalar depo amaçlı kullanılmıştır. Kapı girişi tespit edilmemiş bu odalara, üst kattan portatif bir merdiven aracılığı ile ulaşılmıştır. 3 numaralı oda 1,50 x 1,30 m ölçülerindedir ve içerisinde kullanılmamış birçok çanak-çömlek ele geçmiştir. Ayrıca odanın tabanında dört zarf ve bir de tablet bulunmuştur. 4 numaralı oda ise 3,40 x 1,30 m boyutlarında dikdörtgen bir formdadır. İçinde taştan yapılmış bir tahıl sandığı ve yine çanak-çömlek tespit edilmiştir. Bunun yanında bu odada tavşan ve domuz ritonları da ele geçmiştir²²⁹.

²²⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

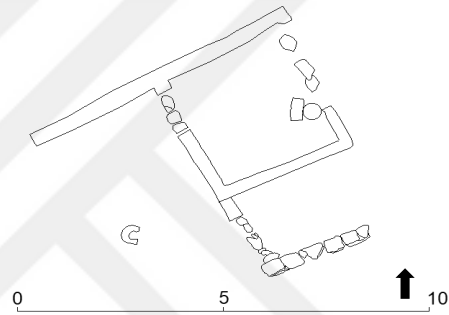
²²⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

²²⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

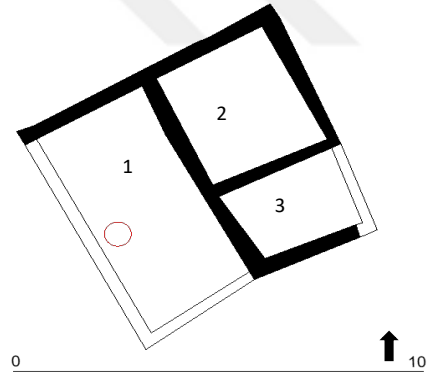
Yapı 4

44 m² lik bir alanı kaplayan yapı, A ve B sokaklarının kesiştiği noktada yer almaktadır (Kat.9). Üç odası bulunan yapının kuzey duvarı, 3 numaralı yapı ile ortak kullanılmıştır. Çok fazla tahribe uğrayan yapının bazı kesimlerinde kerpiç duvarlar kısmen korunmuş ve duvarlar ile temeller arasında ahşap hatılların kömürleşmiş kalıntıları ele geçmiştir. Kerpiç duvarlarda ahşap dikmelerin kullanıldığını gösteren izler de tespit edilmiştir²³⁰. Yapının taban seviyesi, sokak seviyesinin 10 ila 20 cm daha altındadır (Lev.VI.1).

1 numaralı oda yapının en büyük odasıdır. Batı ve güney duvarları tamamen tahrip olmuştur. Oda içerisinde, taban üzerine yerleştirilmiş at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır²³¹.



10 m² boyutlarındaki 2 numaralı odanın duvarları, diğer odaların duvarlarına göre daha iyi korunmuştur. Kuzey duvarı komşu yapı ile ortak olan oda, kuzeybatısında yer alan kapı aracılığıyla 1 numaralı odaya bağlanmıştır. 3



numaralı oda yapının en küçük odasıdır. Doğu duvarı tamamen tahrip olmuş, güney duvarı ise taş temel seviyesinde ele geçmiştir. Bu oda da 2 numaralı oda gibi 1 numaralı odaya açılmaktadır. Sokak duvarlarının tahrip olması sebebiyle yapıya ait dış kapının yeri ve hangi sokağa açıldığı bilinmemektedir²³².

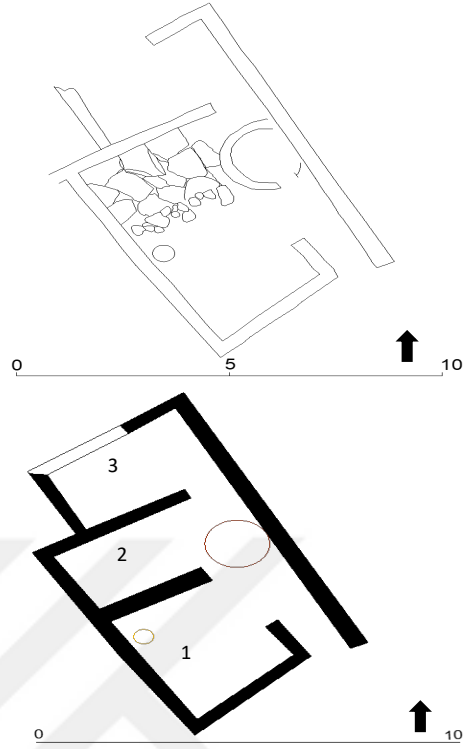
²³⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 1-2, Şek. 1, Plan 1)

²³¹ (T. Özgüç, 1986, s. 1)

²³² Tahsin Özgüç tarafından yapıya ait dış kapının batıdaki sokağa açıldığı belirtilmiştir. Ancak yapının batısı tamamen tahrip olduğu için buna ait bir iz bulunmamaktadır.

Yapı 5

46 m²lik bir alanı kaplayan yapı, 3 odadan oluşmaktadır (Kat.10). Duvarları iyi korunmuş olan yapının, kerpiç duvarları çoğu yerde 1,50 m'ye yakın bir yükseklikte ele geçmiştir. Yapının güneyinde bir meydanlık yer alır²³³; batısı, doğusu ve kuzeyi komşu yapılarla çevrelenmiştir. Batısında ve doğusunda yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapı, kuzeyindeki tahrip olmuş yapıyla²³⁴ ortak duvarlara sahiptir. Kuzeyinde yer alan komşu yapının taban seviyesi, bu yapının taban seviyesinden 43 cm daha yüksektedir (Lev.VI.2).



Yapının girişi, batı kısmında yer alan, yaklaşık 1,50 m uzunlukta bir koltuk duvar²³⁵ ile koridor benzeri bir alana dönüştürülmüştür. Bu kısa koridorun hemen solunda 1 numaralı oda yer almaktadır. 10 m²lik oda, yapının en büyük odasıdır. Bu odanın kuzeybatı köşesinde 65 cm yüksekliğe sahip taban üstü bir tandır bulunmaktadır²³⁶. Odanın kuzey duvarı taş temel seviyesinde tespit edilmiştir.

Koridor alanının kuzeyinde, büyük kısmı 2 numaralı odada yer alan, 1,80 m çapında bir fırın bulunmaktadır²³⁷. Fırın, yapının doğu duvarına dayanmıştır ve taban

²³³ (T. Özgüç, 1986, s. 3, Şek. 5, Plan 1)

²³⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²³⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²³⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

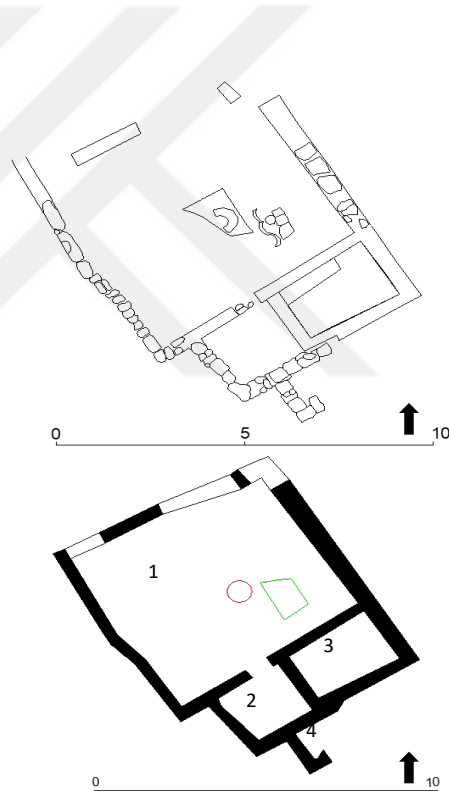
²³⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

seviyesi yapının zemininden 40 cm daha yüksektedir. Fırının ağzı güneye, koridora bakmaktadır.

1 numaralı odanın kuzey duvarı ile fırın arasından 2 numaralı odaya geçilir. Bu odanın tabanı yassı taşlar ile döşenmiştir. Kuzeydoğusunda, fırının arka kısmından, bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilir²³⁸. Bu odanın kuzey duvarının batı kısmı tahrip olmuştur. Odanın batı ve kuzey duvarları komşu yapı ile ortak kullanılmıştır.

Yapı 6

58 m²lik bir alanı kaplayan yapının üç odası tespit edilmiştir²³⁹ (Kat.11). Ancak 2 numaralı odanın güneyinde duvarların devam ettiği ve bu alanda küçük bir odaya daha sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kuzey duvarı büyük ölçüde tahrip olmasına rağmen tanımlanabilecek durumdadır. Yapının batı duvarı, kuzeyinde yer alan 7 numaralı yapının batı duvarı ile bir bütün şeklinde inşa edilmiştir²⁴⁰. Doğu duvarı, 7 numaralı yapının doğu duvarı ile kesiştiği alanda tahrip olmuştur. Bu sebeple bu duvarın da bir bütün şeklinde inşa edilip edilmediği anlaşılamamıştır. İki yapıyı birbirinden ayıran duvarlar arasında 70 ila 80 cm arasında bir



²³⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²³⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 3, Şek. 6, Plan 1)

²⁴⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

boşluk bulunmaktadır. 7 numaralı yapının güney duvarının dış kısmı üzerinde dolap şeklinde iki küçük boşluk yer alır²⁴¹ (Lev.VI.3).

1 numaralı oda, 34 m²lik alanı ile yapının en büyük odasıdır. Odada kısmen tahrip olmuş bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer alır. Ocağın güneydoğusunda zemini yassı taşlarla döşenmiş bir alan bulunmaktadır. Yapının dış kapısının, herhangi bir iz bulunmamakla birlikte, 1 numaralı odanın güneybatısından meydana açıldığı belirtilmiştir²⁴².

1 numaralı odadan, yaklaşık 70 cm genişliğinde bir kapı ile 3,50 m² ölçülerine sahip 2 numaralı odaya girilir²⁴³. Bu odanın batısında herhangi bir kapı girişi bulunmayan 4,60 m² ölçülerindeki 3 numaralı oda yer almaktadır. Bu iki odanın boyutları dikkate alındığında depo olarak kullanıldıkları söylenebilir. 2 numaralı odanın güneyinde, yapıya ait temel duvarlarının 1,30 m daha güneye devam ettiği ve sonrasında doğuya doğru dönerek bir başka oda oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Yapı 7

48 m²lik bir alanı kaplayan yapının 4 odası tespit edilebilmiştir (Kat.12). Özgüç tarafından yapının giriş kapısı, 1 numaralı odanın kuzeybatısına konumlandırılmış ve buradan yapıya iki basamakla ulaşıldığı belirtilmiştir²⁴⁴. Ancak yapının batısında, yalnızca at nalı biçiminde bir ocağın tespit edilebildiği, tamamen tahrip olmuş bir alan bulunmaktadır. Ocağın konumu ve yapıya ait söz konusu kapının buraya açılması, bu alanın da yapıya ait bir oda olma ihtimalini yükseltmektedir. Bu ihtimalden dolayı burada

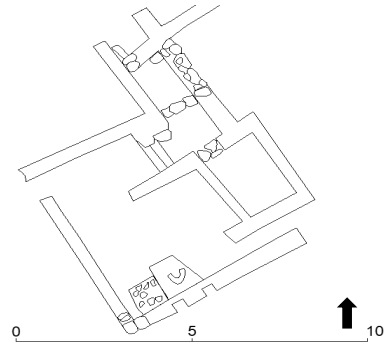
²⁴¹ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²⁴² (T. Özgüç, 1986, s. 3)

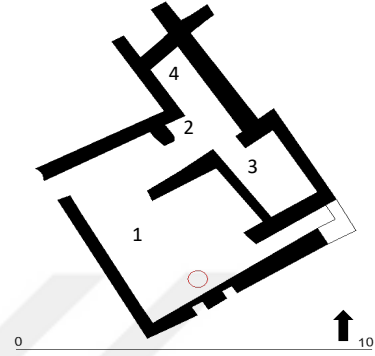
²⁴³ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²⁴⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 3, Şek. 7, Plan 1)

yer alan kapının sokak kapısı olama ihtimali zayıftır. Ayrıca yapı planından da anlaşıldığı üzere, yapının kuzeye doğru devam ettiği görülmektedir. Bu bağlamda yapı, adanın kuzeyinden geçmesi muhtemel sokağa açılmış olmalıdır (Lev.VI.4).



14,50 m² ölçülerindeki 1 numaralı odanın güneyinde, duvara bitişik inşa edilmiş 1,20 x 1,20 m boyutlarında bir platform bulunmaktadır. Platform üzerine, ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak yerleştirilmiştir. İki katlı olarak tanımlanmış yapının üst katına, 1 numaralı odanın doğusunda yer alan bir merdiven yardımıyla ulaşılmaktadır²⁴⁵. Odanın kuzey kısmında 2,10 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer alır, bu duvar sayesinde, odanın kuzeyinde küçük bir koridor meydana gelmiştir. Bu koridordan iki basamak aracılığı ile 2 numaralı odaya girilir. 2 numaralı oda daha çok bu kısımdaki odaları birbirine bağlayan bir antre görevi görmüştür. Bu alanın güneyinde 3,78 m² ölçülerindeki 3 numaralı oda, kuzeyinde ise 2,10 m² ölçülerindeki 4 numaralı oda bulunmaktadır. Bu odaların ne amaçla kullanıldığı tespit edilememiştir²⁴⁶.

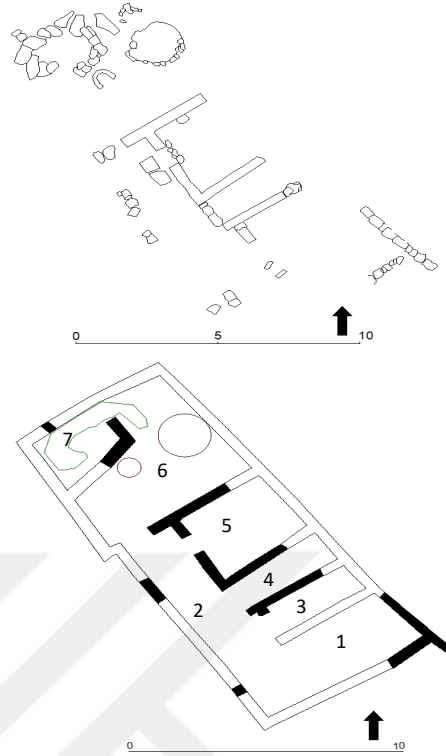


²⁴⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

²⁴⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 3)

Yapı 8

Bir kısmı 1949 yılında²⁴⁷, bir kısmı ise 1953 yılında kazılmış²⁴⁸ yaklaşık 110 m² ölçülerindeki yapı, Asurlu bir tüccara aittir²⁴⁹ (Kat.13). Yapı çok fazla tahrip olsa da genel planı tespit edilebilmiş ancak güney kısmı tam olarak anlaşılamamıştır²⁵⁰. Mevcut planına göre yapı, koridor alanıyla birlikte yedi odadan oluşmaktadır.



Doğusu ve batısındaki komşu yapılar, bu yapıdan kendi duvarları ile ayrılırken güney kısmı ile B sokağı arasında yaklaşık 5 m'lik bir alan bulunmaktadır. Bu alan, yapının devamını barındırıyor olma ihtimali yanında batı kısımdaki meydanın da devamı olabilir. Yapı girişinin güneyde yer alabileceği belirtilmiş ancak tahribat sebebiyle tespit edilememiştir²⁵¹ (Lev.VI.5).

1 numaralı oda, yapının en güneyinde yer alan kısımdır ve çok fazla tahrip olmasından işlevi anlaşılamamıştır. Buradan yaklaşık 2 m genişliğinde, tabanı çanak çömlek ve çakıl taşları ile döşeli olan 2 numaralı odaya geçilir²⁵². Bir koridor yapısı olan odanın, taban döşemesi ve buraya açılan oda girişlerinin yükseltilmiş olmasından üstünde

²⁴⁷ (T. Özgüç et al., 1953, s. 20-21)

²⁴⁸ (T. Özgüç, 1954, s. 359-360)

²⁴⁹ (Hertel, 2014, s. 44, No 12; T. Özgüç, 1959, s. XIV)

²⁵⁰ (T. Özgüç, 1954, s. 360, Plan 3; 1959, s. 32, Plan 7; 1986, s. 4, Plan 1)

²⁵¹ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 33)

²⁵² (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 32-33)

bir tavan örtüsüne sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Aynı durum 1 numaralı oda için de Özgüç tarafından dile getirilmiştir²⁵³.

1,50 x 3,50 m ölçülerindeki 3 numaralı oda çok fazla tahrip olmuş, bu sebeple tam olarak ne amaçla kullanıldığı tespit edilememiştir²⁵⁴. Ancak boyutları itibari ile bir depo odası izlenimi vermektedir²⁵⁵. 4 numaralı oda bir merdiven dairesidir. Doğu duvarı tahrip olmasına rağmen kuzey ve güney duvarları sağlam şekilde ele geçmiştir. Odanın girişinde iki tane eşik taşı bulunmaktadır²⁵⁶. Oda duvarların merdiven üstünde kalan kısım sıvanmış, alt tarafındaki görünmeyen kısım ise sıvanmamıştır. Bu sıva izleri merdivenin meylini takip ederek yukarı doğru çıkmaktadır²⁵⁷.

Koridordan 85 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya girilir. Yaklaşık 10 m² ölçüsündeki odanın önünde, tabana döşenmiş iki yassı taşla bir sahanlık oluşturulmuştur²⁵⁸. Bununla birlikte kapı girişinin hemen bitiminde oda tabanı üzerine, kapı kasasını sabitlemek için bir taş sırası yerleştirilmiştir. Odanın kuzey, güney ve koridora bakan batı duvarı korunmuşken doğu duvarı tamamen tahrip olmuştur. Bu odanın kuzey duvarı önünde dikme kaidesi olarak kullanılmış yassı bir taş bulunmaktadır²⁵⁹.

Koridorun kuzey ucundan, eşik taşları korunmuş 1,20 m genişliğindeki bir kapı aracılığı ile 6 numaralı odaya girilir. Mutfak yapısı olarak tanımlanmış odada, bir fırın ve bir ocak yer almaktadır²⁶⁰. 1,93 m çapındaki fırın, odanın doğu duvarına yakın inşa

²⁵³ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

²⁵⁴ (T. Özgüç, 1954, s. 360)

²⁵⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

²⁵⁶ (T. Özgüç, 1954, s. 360)

²⁵⁷ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 33)

²⁵⁸ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 32)

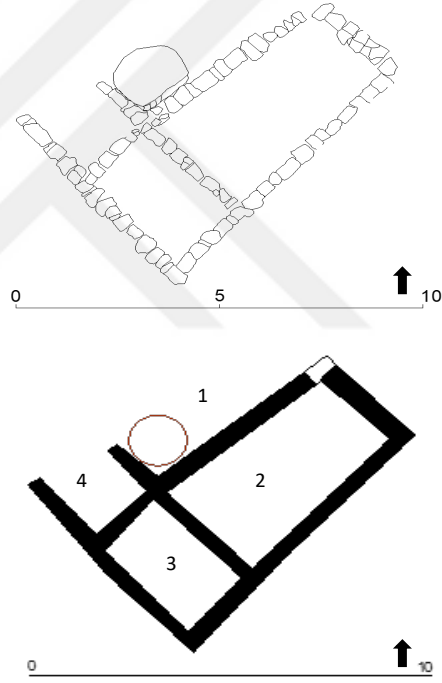
²⁵⁹ (T. Özgüç, 1954, s. 360)

²⁶⁰ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 32)

edilmiştir. Onarım görmüş fırının bu işlem sırasında ağız yönü değiştirilmiş ve batıya bakan ağız kuzey tarafa açılmıştır. Onarım sırasında 7 cm kadar yükselmiş fırın tabanı²⁶¹, oda tabanından 33 cm daha yüksektedir. Fırının kuzeyi kısmen taş döşelidir ve döşemenin batısında, içinde aş kabı bulunan derin bir küllük bulunmaktadır²⁶². Bu odada 13 adet tablet ele geçmiştir. Odanın kuzeybatısında, girişi doğuya bakan 7 numaralı oda yer almaktadır. Zemini taş döşeli bu oda, kiler olarak kullanılmıştır²⁶³.

Yapı 9

Kazılar sırasında tespit edilebilmiş kısımları göz önüne alındığında yapı, 45 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.14). Yapının kuzey kısmının, I. yapı katına ait yapılar kaldırılmadığı için tam planı anlaşılamamıştır²⁶⁴. Bu sebeple kuzeyde yer alan iki odanın yalnızca bir kısmı tespit edilebilmiştir. Açığa çıkan güney kısmında ise iki oda tam planı ile tespit edilmiştir. Bu durum yapının en az dört odaya sahip olduğunu göstermektedir²⁶⁵. Üç tarafı komşu yapılarla



çevrili olan yapı, bunlarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Bu durum yapıya ait sokak kapısının kuzeyde olduğunu göstermektedir²⁶⁶. Ele geçen duvarları taş temel

²⁶¹ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 32)

²⁶² (T. Özgüç, 1954, s. 360)

²⁶³ (T. Özgüç, 1954, s. 360, 1959, s. 32)

²⁶⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 4, Plan 1-2; T. Özgüç et al., 1953, s. 20, Plan 7-8)

²⁶⁵ (T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

²⁶⁶ (T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

seviyesinde tespit edilmiştir ve temelleri tek sıra iyi işlenmiş taşlardan yapılmıştır (Lev.VI.6).

1 numaralı odanın güneybatı kısmında 1,80 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Kubbesi tahrip olmasına rağmen üst örgüsünün kerpiçten yapıldığı anlaşılmıştır. Bu odanın güneyinde yaklaşık 14 m²'lik bir ölçüye sahip 2 numaralı oda bulunur. Odanın tabanı altında basit bir toprak mezar tespit edilmiştir (Lev.VII.1). Bu odanın güneybatısında 3 numaralı oda yer alır. 6 m²'lik bir ölçüye sahip 3 numaralı odanın kuzeyinde ise bir kısmı açığa çıkarılmış 4 numaralı oda bulunmaktadır. Yapı duvarları, taş temel seviyesinde ele geçtiği için odalar arasında geçişi sağlayan kapılar tespit edilememiştir²⁶⁷.

Yapı 10

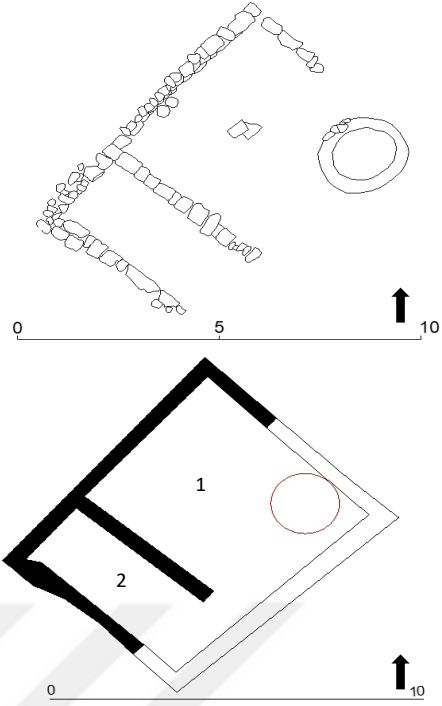
53 m²'lik bir alanı kaplayan yapı iki odadan oluşmaktadır (Kat.15). Güney duvarı tamamen tahrip olmasına rağmen doğusundaki bina ve güneyinden geçen B sokağı dikkate alındığında güney sınırı tespit edilebilmiştir. Bir önceki yapıda olduğu gibi bu yapının da duvarları yalnızca temel seviyesinde ele geçmiştir. Bu durumu kapı yerlerinin tespit edilmesine engel olmuştur. Tek sıra iyi işlenmiş taşlardan yapılmış temelleri 1 m derinliğe ulaşmaktadır. Yapı, doğusunda ve kuzeyinde yer alan komşularıyla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ancak batı kısmı, 8 numaralı yapıda da bahsedildiği üzere, tahribat sahası içerisinde yer almaktadır²⁶⁸. Bu sebeple söz konusu alanın 8 numaralı yapının mı yoksa batıda yer alan meydanın mı devamı olduğu belli değildir. Bu

²⁶⁷ (T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

²⁶⁸ (T. Özgüç, 1986, Plan 1-2; T. Özgüç et al., 1953, s. 20, Plan 7-8)

noktadan hareketle giriş kapısının güneyde olma ihtimali yanında batıda olma ihtimali de bulunmaktadır (Lev.VII.2).

27 m²lik ölçüye sahip 1 numaralı odanın güneydoğu köşesinde, 2,25 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırın, taban seviyesinde korunmuş ve kubbe örgüsüne ait üç taşı ele geçmiştir. Ağız kuzeye bakan fırının tabanı da yine kuzeye doğru meyillidir. Odanın orta kısmında, iki taşın üst üste yerleştirilmesiyle oluşturulmuş bir dikme kaidesi bulunmaktadır. Bu odanın batısında 2,08 x 5,5 m boyutları ile dikdörtgen bir forma sahip 2 numaralı oda yer almaktadır²⁶⁹.

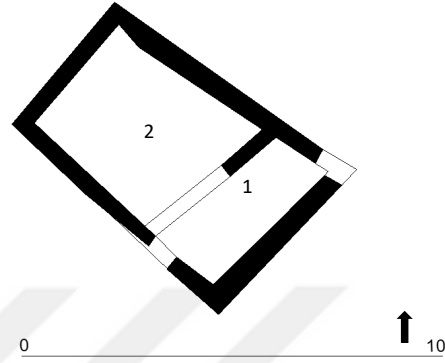
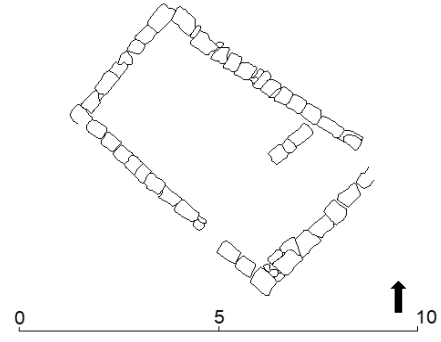


Yapı 11

10 numaralı yapının hemen doğusunda yer alan yapı 29 m²lik bir ölçüye sahiptir (Kat.16). Yapı kuzeye doğru daralarak trapez bir form sergilemektedir. Güney duvarı 4,80 m uzunluğa sahipken kuzey duvarı 3,80 m uzunluğa sahiptir. Batısında ve kuzeyinde yer alan komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Adanın kuzeydoğu kısmında tespit edilmiş olan C sokağı, muhtemelen yapının doğusundan geçerek B sokağı

²⁶⁹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 20)

ile birleşmektedir. Ancak bu alanın kazılmamış olması bu durumun anlaşılmasına engel olmuştur. Komşuları gibi bu yapının duvarları da yalnızca taş temel seviyesinde korunmuştur. Bu sebeple kapı geçişleri tespit edilememiştir. İki odaya sahip yapının güneyinde yer alan 1 numaralı oda, 6,25 m²lik bir ölçüye sahiptir ve doğuya doğru daralmaktadır. 2 numaralı oda yapının en büyük odasıdır ve 13 m²lik bir ölçüye sahiptir.

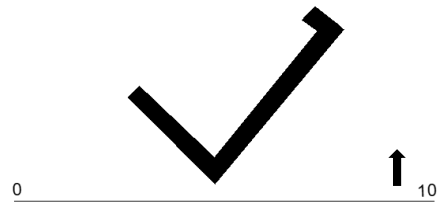
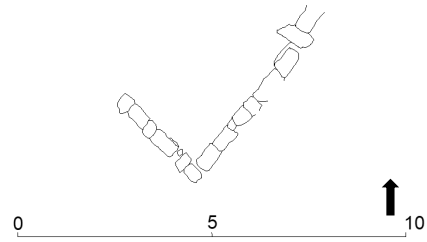


Yapı içerisinde herhangi bir ocak ya da fırın yapısı tespit edilememiştir. Bunun yanında herhangi bir buluntuya da rastlanmamıştır²⁷⁰ (Lev.VII.2).

Yapı 12

Büyük kısmı I. kat yapıları altında kalmış yapının yalnızca güneybatısında 14 m²lik bir kısmı tespit edilebilmiştir²⁷¹ (Kat.17).

Doğusunda ve güneyinde yer alan yapılarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş yapı, bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bu yapının duvarları da yalnızca temel seviyesinde



tespit edilebilmiştir. Tespit edilen temelleri tek sıra iyi işlenmiş taşlardan oluşmaktadır (Lev.VII.2).

²⁷⁰ (T. Özgüç, 1986, Plan 1-2; T. Özgüç et al., 1953, s. 20, Plan 7-8)

²⁷¹ (T. Özgüç, 1986, Plan 1-2; T. Özgüç et al., 1953, s. 21, Plan 7-8)

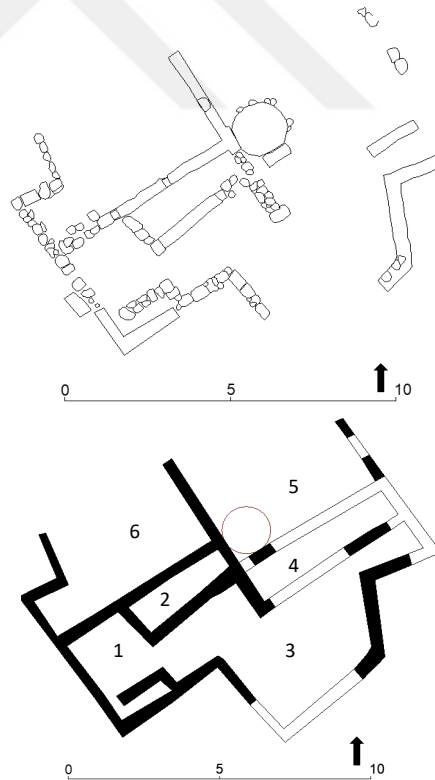
Ada 3

C Sokağının doğusunda yer alan adada 7 yapının kalıntısı tespit edilmiştir. Tespit edilmiş bu yapılarla, ada yaklaşık 500 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Alan, I. kat yapılarının altında kaldığı için buradaki yapıları tam planları ile tespit etmek mümkün olmamıştır. Yine aynı sebepten adayı çevreleyen sokaklar bilinmemekle birlikte kuzeyinde ve doğusunda, yapıların dış kapılarının açılabilceği sokaklar ya da meydanlar bulunması gerekmektedir (Plan 5-6).

Yapı 1

93 m²'lik bir alanı kaplayan yapı I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edildiği için planı tam anlaşılamamıştır (Kat.18). Yapının doğusunda ve güneyinde yer alan komşu yapılara ait duvar kalıntıları görülmekte ve ortak duvar kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Yapının güney duvarları çok köşeli bir görüntü vermektedir²⁷² (Lev.VII.3).

Batısındaki C Sokağı'na açılan yapının çok odalı olduğu anlaşılmaktadır. En az altı odadan oluşan yapının giriş kısmı 5 m²'lik bir alanı kaplayan, 1 numaralı odanın batı duvarında yer almaktadır. Girişin sokağa bakan



²⁷² (T. Özgüç, 1954, s. 351, Res. 4-5, Plan 3; 1959, Lev. X.1)

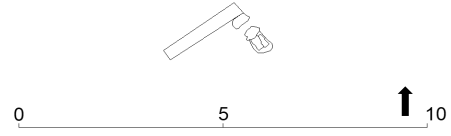
kısımında bir eşik taşı görülmektedir. Odanın güneyinde 70 cm²lik depolama amaçlı kullanıldığı anlaşılan, kutu benzeri küçük bir odacık bulunmaktadır. Odanın duvarları, kuzey duvarının doğusu ve güneybatısında yer alan batı ve güney duvarının bir bölümü hariç duvarları taş temel seviyesinde ele geçmiştir. Kuzey duvarında tespit edilmiş olan kerpiç kısımda bir dikme deliğinin izi görülmektedir. 1 numaralı odanın hemen doğusunda merdiven dairesi olduğu anlaşılan 3,30 m² ölçülerindeki 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın kuzey ve güney duvarlarında da birer dikme deliği tespit edilmiştir.

3 numaralı oda, çok köşeli bir oda izlenimi vermektedir. 1 numaralı odadan, L forma sahip, koridor benzeri alandan bu odaya ulaşılmaktadır. Odanın güney duvarının batı kısmı ve batı duvarının güney kısmı tahrip olmuştur. Oda doğuya doğru daralarak bu alanda depo amaçlı kullanılmış küçük bir odacık meydana getirmiştir. 4 numaralı oda 5,50 m² ölçülerine sahip dikdörtgen bir forma sahiptir. Odanın duvarları büyük ölçüde tahrip olmuş ancak duvar izlerinden planı tamamlanabilmiştir.

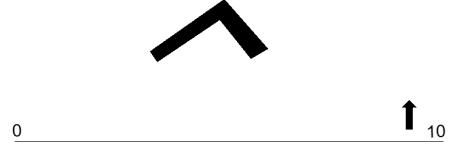
5 numaralı odanın duvarları batı duvarının bir kısmı dışında tahrip olmuştur. Doğu duvarına ait birkaç sıra temel taşı görülmektedir. Doğusunda yer alan komşu yapının duvarına ait taş sırası, yapının sınırlarını göstermesi açısından önemlidir. Batı duvarının tespit edilen kısmında bir dikme deliği bulunmaktadır. Odanın güneybatı kısmında hem batı hem de güney duvarına yaslanmış 1,60 m çapında bir fırın yer almaktadır. Oda I. yapı katına ait bir taş sanduka mezar tarafından tahrip edilmiştir. Yine I. yapı katına ait bir küp mezar da fırının batısında yer almaktadır. 5 numaralı oda muhtemelen yapının en büyük odasıdır. 6 numaralı odanın kuzey duvarı tespit edilememiştir. Bu oda da büyük bir oda izlenimi vermektedir. Ancak tahribat sebebiyle işlevi ve planı anlaşılamamıştır. Dikme izleri ve merdiven yapısı, yapının iki katlı olduğunu göstermektedir.

Yapı 2

1 numaralı yapının güneybatısında yer almaktadır. Yalnızca, batıda yer alan odasının kuzeydoğu köşesi tespit edilebilmiştir (Kat.19).



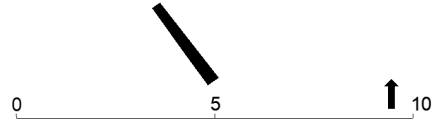
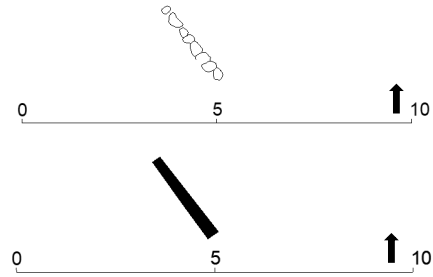
Kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu duvarı 2,13 m uzunluğunda ve kerpiç örgüsü ile tespit



edilmiştir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu duvarı ise 1,55 m uzunluğunda ve yalnızca taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Yapı, güneye ve doğuya doğru devam etmektedir. Ancak yapının geri kalan kısmı tespit edilememiştir. Komşusu olan 1 numaralı yapının güney duvarı göz önüne alındığında bu yapının da en azından kuzey duvarının çok köşeli olduğu söylenebilir.

Yapı 3

1 numaralı yapının doğusunda, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu 2,40 m uzunluğunda bir temel duvarı ile temsil edilmektedir. Tek sıra taşlardan oluşan temel duvarı, 1 numaralı yapının doğu duvarına bitişik inşa edilmiştir (Kat.20).



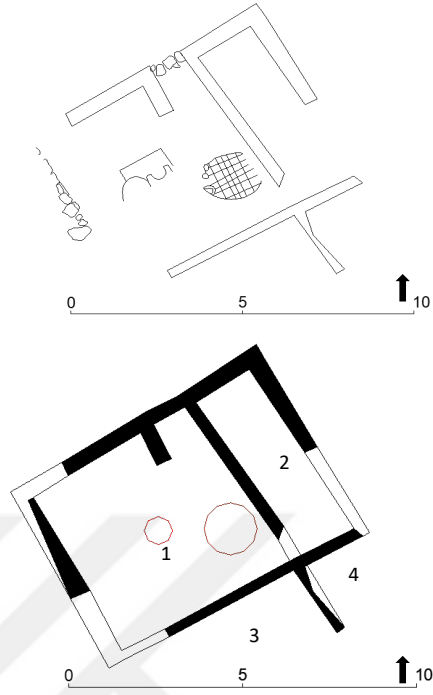
Yapı 4

En az dört odası olan yapı mevcut durumu ile 66 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Bu bölgede yoğun şekilde I. kat yerleşimi görülmesi sebebiyle yapının tam planı açığa çıkarılamamıştır (Kat.21). 1 numaralı yapının batısında tespit edilmiş olan C sokağı bu yapının da batısından geçmiş olmalıdır ve yapı muhtemelen bu sokağa açılmaktadır.

1 numaralı oda muhtemelen yapının en büyük odasıdır ve 27 m² ölçülerine sahiptir.

Kuzey, güney ve doğu duvarlarının büyük bölümü, kerpiç örgüsü korunmuş bir şekilde ele geçmiştir. Ancak batı duvarının bir kısmı yalnızca taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Odanın kuzeydoğu kısmında, eşik taşları görülen bir kapı geçidi bulunmaktadır. Bu kapı vasıtası ile yapının kuzeye doğru da devam ettiği anlaşılmaktadır. Kapı girişinin batısında yaklaşık 1 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Odanın orta kısmında ise platform üzerinde, at nalı biçiminde bir ocak yer alır. Ancak, platform ve ocağın güneyi I.kat duvarları altında kaldığı için tam olarak ortaya çıkarılamamıştır. Ocağın güney doğusunda ise ağzı batıya bakan, 1,42 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu oda, ocak ve fırın gibi yapıları barındırması sebebiyle bir mutfak izlenimi vermektedir. 1 numaralı odanın doğusunda, 9,50 m² boyutlarında kuzey-güney doğrultulu, dikdörtgen bir form veren 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın güneydoğu kısmı I. kat duvarları altında kaldığı için tespit edilememiştir.

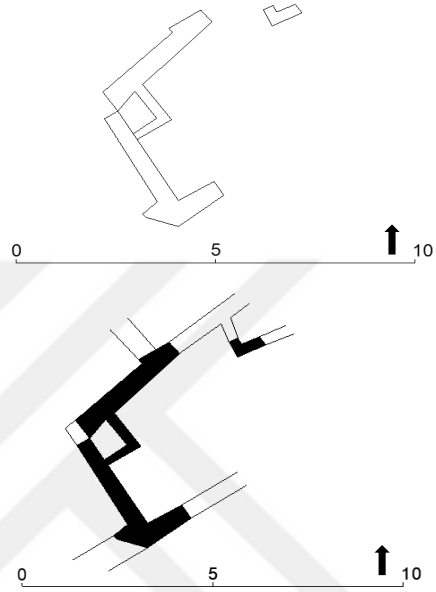
Yapının, planı itibari ile güneye doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu kısımda da iki oda yer almaktadır. Bu iki odayı birbirinden ayıran yaklaşık 2,20 m uzunluğunda,



kerpiç örgüsü de korunmuş bir ara duvar tespit edilmiştir. Ancak yapının güney yarısı I. kat yapıları sebebiyle tam planı ile tespit edilememiştir.

Yapı 5

Adanın en kuzeyinde yer alan yapının yalnızca küçük bir bölümü açığa çıkarılabilmektedir (Kat.22). Açığa çıkartılan kısmı yaklaşık 17,50 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Yapıya ait bir odanın kuzey ve batı duvarları iyi durumda ele geçmiştir güney duvarının da yalnızca batı kısmı tespit edilmiştir. Oda'nın kuzeybatı köşesinde kare biçimli, 0,57 m² ölçüsünde kerpiçten yapılmış



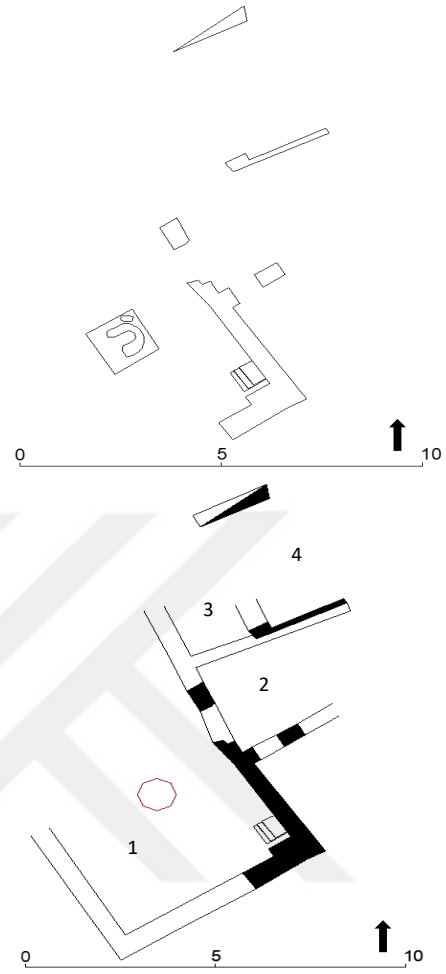
bir kutu bulunmaktadır. Oda'nın güney duvarının batıya doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu durum yapının batıya doğru uzadığını göstermektedir. C Sokağı'nın bu yapının da batısından geçiyor olması muhtemeldir. Yapı, duvar kalıntılarına bakıldığı zaman kuzey ve doğu yönlerde de devam etmektedir. Ancak I. kata ait yapılar sebebiyle bu yapının da tam planı açığa çıkarılamamıştır.

Yapı 6

I. kat yapıları altında kaldığı için tam planı ile ele geçmeyen yapının tespit edilebilen kısımları göz önüne alındığında 77 m²lik bir ölçüye sahiptir (Kat.23). En az 4 odadan oluşan yapı, komşusu olan yapılar da dikkate alındığında kuzeyinden geçmesi muhtemel bir sokağa açılmış olmalıdır.

1 numaralı odanın batı sınırı batısındaki komşu yapıya ait doğu duvarı göz önüne alındığında çizilebilmektedir. Oda'nın orta kısmında platform üzerine oturtulmuş at nalı biçiminde bir ocak yer alır, platform yaklaşık 1,30 X 1,30 m boyutlarındadır. Oda'nın güneydoğu köşesinde üç basamağa sahip kerpiç bir platform

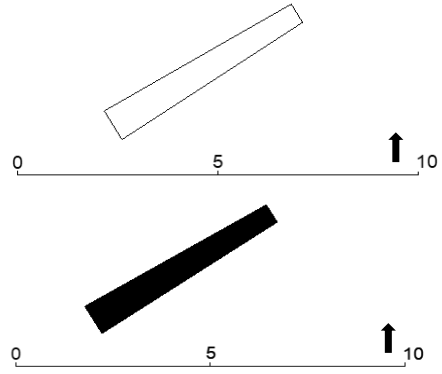
görülmektedir. Bunun ne amaçla kullanıldığı, yapının tam olarak ele geçmemesi sebebiyle anlaşılamamıştır. Yapının doğuya doğru devam ettiği ve burada üç odanın daha bulunduğu, tespit edilen duvar kalıntılarından anlaşılmaktadır.



Yapı 7

Yapının yalnızca 5,50 m uzunluğa sahip kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu bir duvarı tespit edilebilmiştir (Kat.24). Yapının kuzeybatı kısmına ait duvar, 56 cm genişliği ile diğer yapıların duvarlarına göre daha geniştir.²⁷³

Çevresindeki yapılar dikkate alındığında yapının doğuya ve güneye doğru devam ettiği görülmektedir. Yine çevresindeki yapıların yerleşimine bakıldığında yapının dış kapısı doğusunda yer alması muhtemel bir sokağa ya da meydana açılmış olmalıdır.



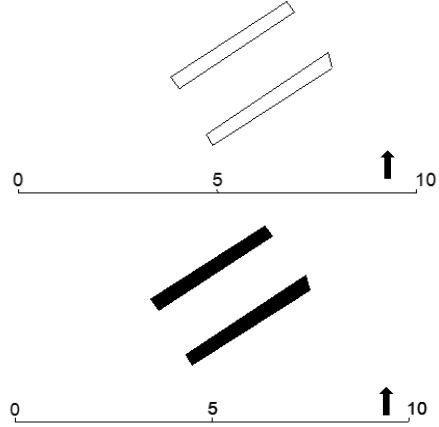
Ada 4

Adanın çevresinde herhangi bir sokak tespit edilememiştir. 3 numaralı adayla mesafesi ve söz konusu adanın doğusundan geçmesi muhtemel sokak göz önüne alındığında bu alanın farklı bir ada olarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Ancak burada yer alan mimari bulgular üzerinden adanın boyutları ya da sınırları tespit edilememektedir. Ada içerisinde en az beş farklı yapıya ait mimari bulgu ele geçmiştir. Bu bulgular plan vermeyen kerpiç duvarlardan oluşmaktadır. Bu alanda yoğun şekilde I.kat yerleşimi bulunması sebebiyle II. kat yapılarının tespiti üzerine bir çalışma gerçekleştirilmemiştir (Plan 7-8).

²⁷³ Söz konusu duvarın arazi kontrolleri yapılarak ölçülerinin kontrolü mümkün olmamıştır. Bu sebeple duvar ölçülerinde arazi eskizleri baz alınmıştır.

Yapı 1

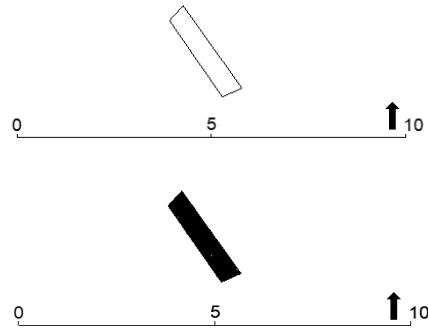
Adanın batı ucunda yer alan yapı, birbirine paralel doğu-batı doğrultulu iki kerpiç duvar ile temsil edilmektedir (Kat.25). Kuzeyde yer alan duvar 3,50 m uzunluğunda iken güneyde yer alan 3,70 m uzunluğundadır. İki duvar arasındaki mesafe ise yaklaşık 1,30 m'dir. Üzerinde bulunan I.kat yapısına ait taban



seviyesinin hemen altında açığa çıkmıştır. Bu alanda II. kat yapılarının tespitine yönelik herhangi bir çalışma yapılmadığı için yapıya ait başka bir bulgu bulunmamaktadır (Lev.VII.4).

Yapı 2

Adanın güney ucunda yer alan yapı, yalnızca 2,70 m uzunluğunda kerpiç bir duvar ile temsil edilmektedir (Kat.26). Bu alanda da II. kat yapılarının tespitine yönelik bir çalışma yapılmadığından yapıya ait başka bir bulgu bulunmamaktadır. Yapının kuzeyinde yer alan 3



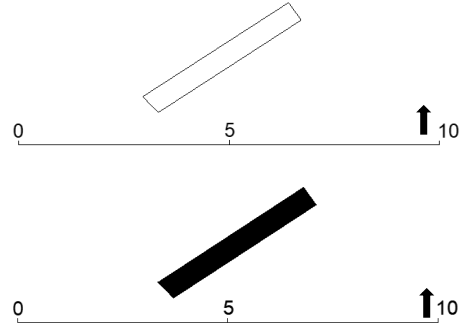
numaralı yapıyla arasında yaklaşık 10 m'lik bir mesafe bulunmaktadır ve söz konusu bu mesafede, iki duvarı birbirine bağlayacak herhangi bir mimari bulgu ele geçmemiştir. Bu sebeple söz konusu mimari bulgular iki ayrı yapı olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında yerleşim planı incelendiğinde, bu yapının güneyinden bir sokağın geçmiş olması muhtemeldir.

Yapı 3

Yapı, yaklaşık 4 m uzunluğunda kerpiç bir duvar ile temsil edilmektedir (Kat.27).

Kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu duvar, kuzeyinde yer alan yapının güney duvarına paralel bir şekilde, bitişik inşa edilmiştir. Bu

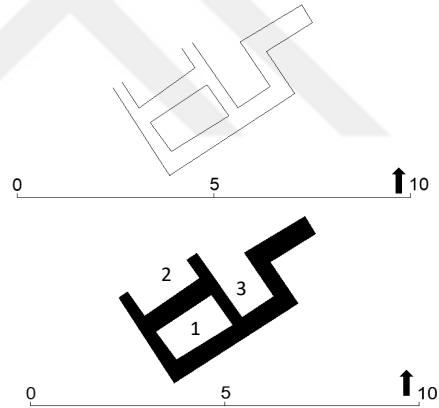
durum yapıyı kuzeyindeki yapıdan ayırmış ve ayrı bir yapı olarak değerlendirilmesine neden olmuştur.



Yapı 4

İlk bakışta en az üç odasının olduğu anlaşılan yapı, yine üzerinde yer alan I.kat yapıları sebebiyle tam planı ile açığa çıkarılamamıştır (Kat.28). Yapının kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzandığı anlaşılmaktadır. Aşağı Şehir yapıları açıldıkları sokağa göre konumlandırıldığı için bu yapının

da açıldığı sokağa göre konumlandırıldığı söylenebilir. Bu sebeple yapının açıldığı sokakta yapı ile aynı doğrultuda olmalıdır. Nitekim güneyinde yer alan 3 numaralı yapıya ait duvar da yine aynı doğrultuda inşa edilmiştir (Lev.VII.5).



Yalnızca kerpiç duvarları tespit edilmiş olan yapının ele geçen kısımlarında herhangi bir ocak ya da fırın izine rastlanmamıştır. Bunun dışında yapının kuzeye ve doğuya doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Yapının güney sınırı, komşu yapıya ait duvar sayesinde görülse de batıya doğru devam edip etmediği anlaşılamamaktadır.

Yapının güneybatı ucunda 1 numaralı oda olarak adlandırılan, 1,70 m² ölçülerinde küçük bir oda bulunmaktadır. Boyutları itibari ile buranın bir depo odası olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın hemen kuzeyinde yer alan 2 numaralı odanın yalnızca güney kısmı açığa çıkarılmıştır. Odanın 1,80 m genişliğinde olduğu görülse de uzunluğu bilinmemektedir. Yine de bu odanın 1 numaralı odanın bir paraleli olabileceği düşünülebilir. Bu odanın da genişliği göz önüne alındığında aynı şekilde bir depo alanı olması muhtemeldir. Bu iki odanın hemen doğusunda yer alan 3 numaralı odanın güney kısmı 1 m genişliğindedir. Bu odanın hem kuzeye hem de doğuya doğru devam ettiği anlaşılmaktadır.

Yapı 5

Adanın kuzeydoğu ucunda yer almaktadır. Bütün duvarlarında kerpiç örgünün tespit edildiği yapı, 46 m²lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.29). Yapının güneydoğu kısmında bazı duvarların çift olması bu alanda birden fazla yapının olabileceği ihtimalini akla getirir de yapının kuzey ve batı duvarlarının köşe yaparak birleşmesi ve çift duvarların görüldüğü alanı da içine almasından burada yer alan bütün mimari bulgular tek bir yapı olarak değerlendirilmiştir²⁷⁴. Yapının üzerinde yoğun I.kat yerleşimi bulunması yine bu yapının da tam planı ile ele geçmesine engel olmuştur.

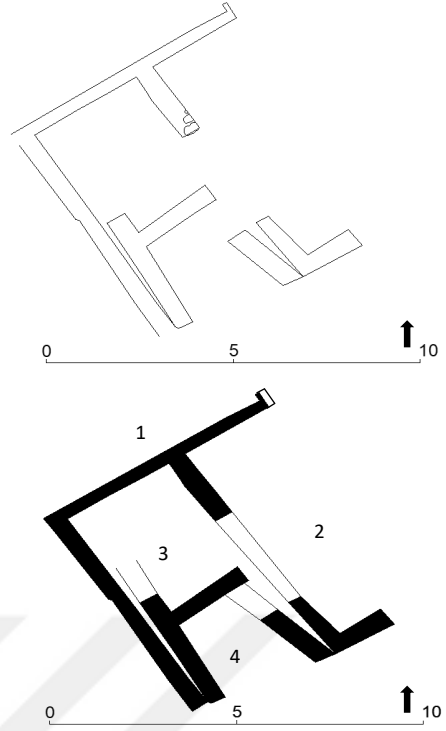
Yapının kuzeye, doğuya ve güneye doğru devam ettiği ele geçen duvarların durumundan anlaşılmaktadır. Bununla birlikte en az dört odalı bir yapı olduğu söylenebilir. En kuzey kısımda yer alan 6,80 m uzunluğundaki doğu-batı doğrultulu duvarın, doğu ucundan kuzeye doğru döndüğü görülmektedir. Ancak kuzeye dönen bu

²⁷⁴ Çift duvarların görülmesinin bir diğer sebebi de yapının tamirat geçirmiş olabileceğine bağlanabilir. Nitekim benzer bir durum 21 numaralı adanın 3 numaralı yapısında da görülmektedir.

duvarın I. kat yapıları sebebiyle çok küçük bir kısmı ele geçmiştir. Bu durum yapının kuzeye doğru devam ettiğini göstermesi açısından önemlidir.

2 numaralı oda, yapının doğusunda yer almaktadır. Oda kuzey-güney doğrultusunda 6,70 m genişliğindedir. Odanın doğuya doğru devam ettiği görülse de boyutları tam olarak bilinmemektedir. 3 numaralı oda yaklaşık 7,70 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bu odanın batı duvarının 60 cm'lik kısmının çift olduğu görülmektedir. Burada, içte yer alan duvar sıvalıdır. Bunun yanında içteki duvarın kuzeye doğru devam edip etmediği hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

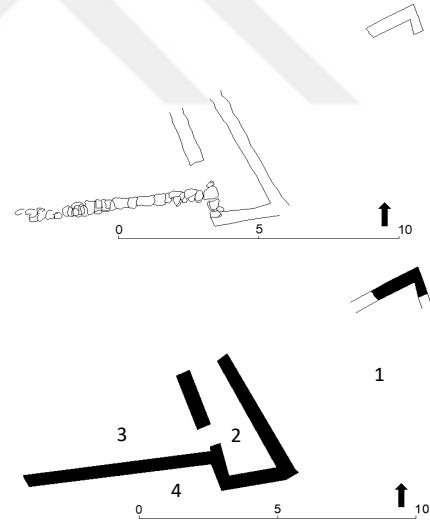
4 numaralı odanın batı ve doğu duvarları çifttir. Odanın güney sınırını belirleyecek bir ize rastlanmadığından boyutları tam olarak bilinmemektedir. İç duvarların ikisi de sıvalıdır. Bunun yanında odanın güneydoğu ucunda taş döşemeye ait olabilecek yassı bir döşeme taşı tespit edilmiştir. Yapıya ait odalar içerisinde herhangi bir bulguya rastlandığına dair veri bulunmamaktadır.



On dört yapının bulunduğu ada, 1160 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Adanın kuzeyinde B sokağı, güneybatısında D sokağı ve güneyinde E sokağı bulunmaktadır. Ada içerisindeki yedi yapı tam planı ile ele geçmiştir. Kuzeybatısı I.kat yapıları tarafından tahrip edilmiş adanın²⁷⁶ doğu kısmı da B. Hrozny²⁷⁷ tarafından kazılmıştır. Bunun yanında ada içerisindeki on dört yapının yedisinin Asurlu tüccarlara ait olduğu tespit edilmiştir²⁷⁸ (Plan 9-10).

Yapı 1

Adanın en batısında yer alan yapı, I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edildiği için tam bir plan vermemektedir (Kat.30). Parçalı planına bakıldığında zaman yapının en az dört odadan oluştuğu ve açığa çıkan kısımları ile 55 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Yapı, kuzeyinde ve güneydoğu kısmında yer alan yapılardan kendi duvarları ile ayrılmış ve büyük olasılıkla güneyinden geçen D sokağına açılmış olmalıdır (Lev.VII.6).



²⁷⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 4-7, 2. Büyük Mahalle, Plan 1)

²⁷⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 4)

²⁷⁷ (Hrozny, 1927)

²⁷⁸ (Hertel, 2014, s. 45, Fig 4; T. Özgüç, 1950, s. 23-26, 1986, s. 4-7)

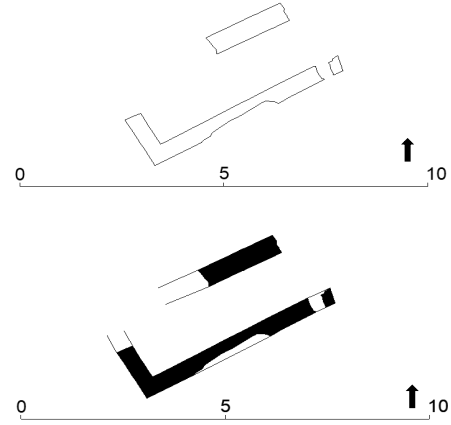
1 numaralı odanın yalnızca kuzeydoğu köşesindeki doğu ve kuzey duvarlarının kesiştiği kısım ele geçmiştir. Bu odanın doğu duvarı ile doğusunda yer alan komşu yapının batı duvarı arasında 3 m'lik bir boşluk bulunmaktadır. Bu sebeple bu alanda da yapının devam ettiği düşünülebilir. Odanın ele geçen 1,50 m'lik kuzey duvarı, kuzeyinde yer alan komşu yapının güney duvarı ile neredeyse bitişik inşa edilmiştir. İki duvar arasında yaklaşık 10 cm'lik bir boşluk bulunmaktadır.

Kuzey-güney doğrultulu olan 2 numaralı oda güneyden kuzeye doğru daralmaktadır. Odanın kuzey sınırı tespit edilememiştir. Oda, en güney kısımda 1,75 m genişliğinde iken tespit edilebilen en kuzey ucunda 1 m genişliğe sahiptir. Odanın kuzey-güney doğrultusunda tespit edilebilen kısmı göz önünde bulundurulduğunda en az 4,58 m uzunluğa sahiptir. Odanın güney duvarı güneyindeki komşu duvar ile sırt sırta inşa edilmiştir. Batı duvarı üzerinde kapı olarak kullanılmış olması muhtemel bir açıklık bulunmaktadır. Kapı açıklığının güneyinden taş örgüsü tespit edilmiş bir duvar batıya doğru 6,50 m uzanmaktadır. Bu duvarın kuzeyinde 3, güneyinde ise 4 numaralı odalar yer almaktadır. Yapı komşu yapıların girinti ve çıkıntılarına çok iyi bir şekilde uydurularak inşa edilmiştir. Bu durum yapının oturduğu alanın çok verimli kullanıldığı göstermesi açısından önemlidir. Yapı içinde herhangi bir ocak, tandır ya da fırın tespit edilememiştir.

Yapı 2

1 numaralı yapının kuzeydoğusunda yer alan bu yapı da I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.31). 1,40 m genişliğinde dikdörtgen bir oda ile temsil edilen yapının diğer kısımlarına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Söz konusu odanın batı sınırı bilinirken doğu sınırı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Yapının doğusunda yer alan komşu yapı ile arasında 2,95 m'lik bir boşluk bulunmaktadır. Bu yapı da 1

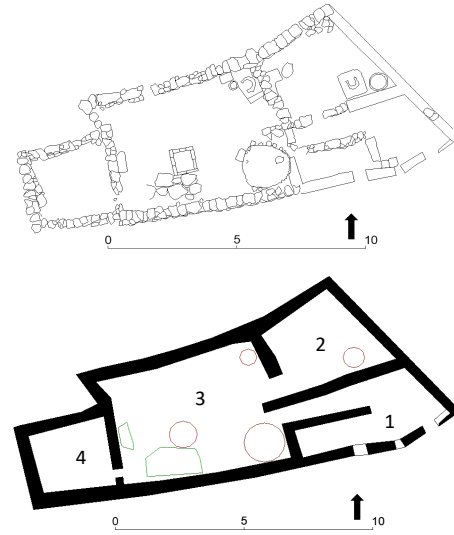
numaralı yapı gibi bu alanda devam etmiş olmalıdır. Ele geçen kısımları ile oda, doğu-batı doğrultusunda 4,90 m uzunluğa sahiptir ve bütün duvarlarında kerpiç örgü tespit edilmiştir. Ada planına bakıldığı zaman yapının girişi kuzeyde ya da doğuda olmalıdır. Ancak yapının tespit edilen kısımları göz



önüne alındığında kuzeye doğru devam ettiği söylenebilir. Bu durum yapının girişinin doğuda olma olasılığını arttırmaktadır. Böylelikle yapı girişinin A ve B sokağının kesiştiği noktada olması muhtemeldir. Bu verilere rağmen alanın I. kat yapılarının altında kalmış olmasından bu durumu netleştirecek bir veri bulunmamaktadır.

Yapı 3

D sokağının kuzeyinde yer alan ve doğu-batı istikametinde uzanan yapı²⁷⁹ 88 m²lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.32). Doğusunda²⁸⁰ ve kuzeyinde yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Doğu duvarı ve 1 numaralı odanın kuzey ve güney duvarları kerpiç örgülü iken diğer bütün duvarları 1 m'nin üzerinde bir taş örgüye sahiptir²⁸¹. Taban



üzerinde devam eden bu taş duvarların üst kısmı yine kerpiç örgü ile devam etmektedir.

²⁷⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 6, Şek. 11, Plan 1-2)

²⁸⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸¹ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

Yapıda kullanılan ahşap dikmelerin taş duvarlar içinde de kullanıldığı, dikme yuvalarına ait izlerden anlaşılmaktadır. İki katlı olduğu tespit edilen yapının yalnızca 4 odalı zemin katı ele geçmiştir²⁸². Zemin katta, evin üst katına ait yoğun miktarda enkaz tespit edilmiştir²⁸³ (Lev.VII.6, Lev.VIII.1).

1 numaralı oda 13,5 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Bu odada merdiven için ayrılmış bir alan bulunmaktadır. Merdivenin alt kısmına yataklık yapan bir taş kaide, in-situ halde ele geçmiştir²⁸⁴. Odanın doğu, güney ve batı duvarları taban seviyesinden itibaren kerpiç örgüye sahipken 4,60 m uzunluğundaki kuzey duvarının 2,26 m'lik doğu kısmı, taban seviyesinden itibaren kerpiç örgüye sahiptir. Bu duvarın batı kısmında diğer odaların duvarlarında olduğu gibi taş örgü taban üzerinde de devam etmiştir. İki girişe sahip yapının bir kapısı bu odanın güneydoğu kısmından D sokağına açılmaktadır²⁸⁵. Asurlu bir tüccara ait olduğu tespit edilen yapının bu odasından 200'e yakın tablet ve zarf ele geçmiştir²⁸⁶. Bunun yanında yapı içerisinde kazılar sırasında tespit edilmiş en iyi seramikler bu odada ele geçmiştir. Odanın kuzeybatısından, eşik taşı yerinde duran bir kapı vasıtası ile 3 numaralı odaya geçilmektedir²⁸⁷.

1 numaralı odanın kuzeyinde yer alan 2 numaralı oda, 12,5 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın kuzey ve batı duvarları yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar taş örgüye sahipken doğu duvarı tabandan itibaren kerpiç örgüye sahiptir. Sıvası korunmuş olan güney duvarının hemen dibine inşa edilmiş 1 x 0,80 m ölçülerine sahip platform üzerinde

²⁸² (N. Özgüç et al., 2001, s. 49; T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸³ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸⁶ (Albayrak, 2006b; Hertel, 2014, s. 45, Fig 5, no:19; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 190); Veenhof bu odada bulunan tabletlerin Utshur-sha-Ishtar evinden buraya düştüğüne değinmiştir. Ancak bu oda Utshur-sha-Ishtar arşivinin bulunduğu odanın daha güneyinde yer almaktadır. Ayrıca Utshur-sha-Ishtar evinin bu odaya komşu 4 nolu odasında herhangi bir yazılı belge ele geçmemiştir.

²⁸⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

at nalı biçiminde bir ocak yer alırken platformun doğusunda, odanın güneydoğu köşesine yerleştirilmiş büyük bir küp bulunmaktadır. Bunun yanında bu odanın batı duvarı boyunca da çeşitli çanak çömlekler yerleştirilmiştir. Ayrıca yine odanın batı duvarına bitişik yapılmış yaklaşık 50 cm yüksekliğinde bir kaide yer almaktadır ve bu kaide üzerinde bazalttan yapılmış iki el değirmeni taşı ele geçmiştir²⁸⁸. Bu odanın güneybatı köşesinden eşik taşları yerinde duran bir kapı vasıtası ile 3 numaralı odaya geçilmektedir.

30,90 m² ölçülere sahip 3 numaralı oda yapının en büyük odasıdır. Oda'nın güneydoğu köşesinde bir fırın bulunmaktadır²⁸⁹. Fırının dayanmış olduğu doğu duvarı dışında bütün duvarlarında, tabandan itibaren 1 m yüksekliğe kadar taş örgü görülmektedir. 1,83 m'lik bir çapa sahip olan fırının ağzı kuzeybatıya bakmaktadır. Fırının batısında odanın ortasına doğru dört tarafı düzgün taşlarla çevrilmiş 0,93 x 1,08 m boyutlarında bir ocak bulunmaktadır²⁹⁰. Ayrıca yapının kuzeydoğu köşesinde, yine bir platform üzerine yerleştirilmiş at nalı biçiminde başka bir ocak daha yer almaktadır. Üzerinde ocak yer alan platformun hemen güneyinde ise dikdörtgen forma sahip iri yassı bir taş bulunmaktadır. Kuzeybatı ve güneybatı köşelerinde zemini taş döşeli olan oda içerisinden dağınık bir halde çanak çömlek parçaları ele geçmiştir²⁹¹ bunun yanında fırının yanında yine yapı sahibine ait tablet ve zarflar bulunmuştur²⁹². Bu odanın batı duvarından eşik taşı yerinde duran bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya geçilmektedir.

²⁸⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁸⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁹⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

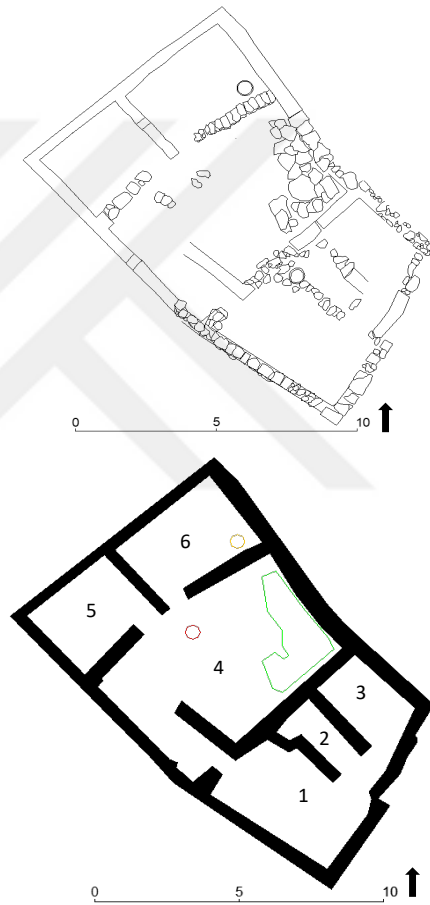
²⁹¹ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁹² Kültepe 1963 envanter listesi

Yapıya sonradan eklenmiş olan 4 numaralı oda 8 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve ikinci giriş kapısı bu odanın batı duvarında bulunmaktadır²⁹³. Bu oda içerisinde yapı sahibine ait yine 200 tane tablet ve zarf bulunmuştur. Ayrıca oda içinde küçük boyutta kaplarda ele geçmiştir²⁹⁴.

Yapı 4

3 numaralı yapının hemen doğusunda yer alan yapı, E ve D sokağının kesiştiği noktada yer almaktadır (Kat.33). Altı odaya sahip yapı 115 m²'lik bir alanı kaplamaktadır ve hiçbir duvarında kerpiç örgü taban seviyesinden başlamamıştır²⁹⁵. 5 ve 6 numaralı odalarda taş örgü taban seviyesinden 1 sıra yükselmişken yapının diğer duvarlarında taş örgü 1,50 m yüksekliğe kadar çıkmış ve kerpiç örgü ondan sonra başlamıştır. Dış duvarları, komşu yapıların duvarlarıyla sırt sırta ve bitişik bir düzende yapılmıştır. Ayrıca iki katlı olduğu tespit edilmiş yapının²⁹⁶ duvarlarında, destek dikmeleri sık bir şekilde kullanılmıştır. Bu yapıda da dikmelerin taş duvarlar içinde kullanıldığı görülmektedir.



²⁹³ Odanın batı duvarında bir giriş kapısının bulunması, sokağın buraya döndüğünü ya da bu alanda küçük bir meydanlığın bulunduğunu göstermektedir. Nitekim 1 numaralı yapı da kuzeyinde yer alan yapı sebebiyle bu alana açılmaktadır.

²⁹⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 190; Klaas Roelof Veenhof, 2009); Veenhof bu odada ele geçen tabletlerle ilgili bir hata olabileceğine değinmiştir.

²⁹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 5-6, Şek 10, Plan 1-2)

²⁹⁶ (N. Özgüç, 2006, s. 11; T. Özgüç, 1986, s. 6)

Yapının ön kısmı; 1, 2, ve 3 numaralı odaların bulunduğu alan, doğuya doğru hafif bir meyil yapmakta ve yapıya yamuk bir form vermektedir. Özgüç tarafından, ön kısımda yer alan bu odaların yapıya sonradan eklendiği belirtilmiştir²⁹⁷ (Lev.VIII.2).

1 numaralı oda 14 m²lik bir alanı kaplamaktadır ve yapının E sokağına açılan giriş kapısı bu odanın güneybatı kısmında yer almaktadır²⁹⁸. Girişte bulunan eşik taşları, yapı girişini, sokak seviyesinden yaklaşık 15 cm kadar yükseltmiştir ancak evin taban seviyesi, sokak seviyesi ile aynıdır. 1 numaralı odanın hemen doğusunda 2 numaralı oda olarak adlandırılan merdiven dairesi bulunmaktadır²⁹⁹. 3,50 m²'lik bir alanı kaplayan bu odanın giriş kısmı, yaklaşık 1 m'lik bir genişliğe sahiptir ve oda girişinin hemen önünde, merdiven yapısına tabanlık eden iri bir taş bulunmaktadır. Merdiven dairesinin kuzey kısmında, batıya doğru 70 cm'lik bir girinti bulunmaktadır. Bu girintinin bulunduğu kısımda dışı taşlarla çevrili iç içe yerleştirilmiş iki kap tespit edilmiştir³⁰⁰.

1 numaralı odadan yaklaşık 1,90 m uzunluğunda kısa bir koridor vasıtası ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Dikdörtgen bir forma sahip oda, 6,70 m² ölçülerine sahiptir. Özgüç tarafından kiler olarak adlandırılan oda içerisinden az miktarda tablet ve açılmamış durumda zarf ele geçmiştir. Ayrıca bu oda ve yanındaki 2 numaralı odadan küçük ve orta boy kaplar da ele geçmiştir³⁰¹.

1 numaralı odanın kuzeyinden, yaklaşık 90 cm genişliğinde bir kapı vasıtası ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. 36 m²lik bir ölçüye sahip odanın giriş kısmının hemen doğusunda, 2,40 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır³⁰². Bu koltuk duvarı,

²⁹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

²⁹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

²⁹⁹ (N. Özgüç, 2006, s. 11; T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰¹ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰² (N. Özgüç, 2006, s. 11; T. Özgüç, 1986, s. 6)

oda girişinde 1,62 m genişliğe sahip bir koridor yaratmıştır. Doğu kısmında zemini taş döşeli olan³⁰³ odanın kuzey duvarında taş örgü tabandan itibaren 1,50 m yüksekliğe kadar ulaşmaktadır ve bu duvar içerisinde dikmelere ait delikler bulunmaktadır. Bu duvarın 1 m güneyinde büyük ölçüde tahrip olmuş at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeyinde yan yana açılmış iki kapı yer almaktadır ve bu kapılardan 5 ve 6 numaralı odalara geçilmektedir³⁰⁴.

Arka taraftaki bu iki odadan, batıda yer alan 5 numaralı oda 9.50 m²lik bir alanı kaplamaktadır. Oda içinde yapının üst katından düştüğü belli olan bir moloz tabakası içinde 1600 tablet ve 400 zarf ele geçmiştir. Buluntu durumlarından bu yazılı belgelerin üst katta yer alan bir odadan düştüğü anlaşılmıştır³⁰⁵. Odanın doğu, batı ve kuzey duvarlarında taş örgü taban seviyesinden 1 sıra kadar yükselmiş daha sonra kerpiç örgü başlamıştır. Güney duvarında ise taş örgü taban seviyesinden itibaren 1,50 m kadar yükselmiştir. Bunun yanında odanın kerpiç duvarları da taş duvarda olduğu gibi yaklaşık 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın hemen doğusunda 11,80 m² ölçülere sahip 6 numaralı oda yer almaktadır. Bu odaya da yine 4 numaralı odadan girilmektedir ve 5 numaralı odanın bir paralelidir. Oda içerisinde herhangi bir yazılı belge ele geçmemiştir³⁰⁶.

Ele geçen yazılı belgelerden yapının, Utsur-sha Ishtar adlı Asurlu bir tüccara ait olduğu anlaşılmıştır³⁰⁷.

³⁰³ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰⁵ (N. Özgüç, 2006, s. 11; N. Özgüç et al., 2001, s. 45; T. Özgüç, 1986, s. 6)

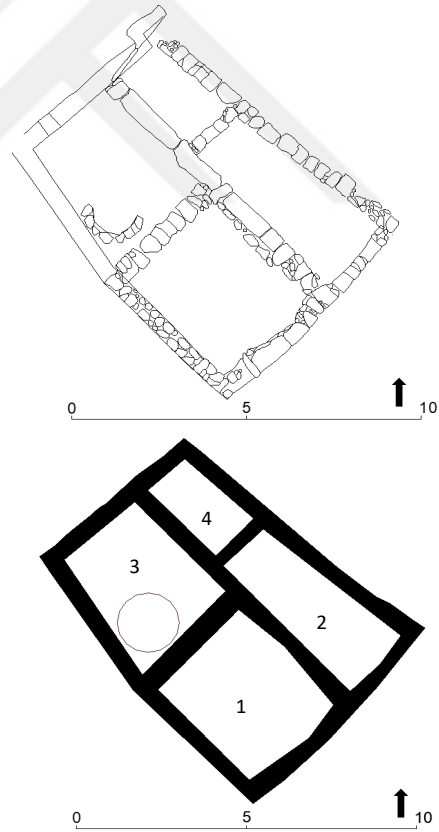
³⁰⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 6)

³⁰⁷ (Albayrak, 2006b; Günbattı, 1990, s. 126-129; Hertel, 2014, s. 45, Fig 5, No:20; Michel, 2003, s. 81; N. Özgüç, 2006, s. 11; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 191)

Yapı 5

4 numaralı yapının hemen doğusunda yer alan yapı, 64 m²lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.34). Yapının doğusu, batısı ve kuzeyi komşu yapılar ile çevrelenmişken güneyinde E sokağına bulunmaktadır. Doğusunda ve kuzeyinde yer alan komşu yapılar ile duvarları ortak iken batısında yer alan yapıdan kendi duvarı ile ayrılmaktadır. Bu iki yapının duvarları arasındaki mesafe, kuzeyde 10 cm iken güneyde 20 cm'e kadar çıkmaktadır. Yapının temelleri uzun ve büyük andezit bloklardan inşa edilmiştir ve yapının temelleri oldukça derine inmektedir³⁰⁸. Komşu yapı ile ortak olan kuzey duvarı ve 3 numaralı odanın batı duvarında kerpiç örgüler korunmuşken diğer kısımlarda yapının yalnızca taş temelleri ele geçmiştir (Lev.VIII.3).

4 odadan oluşan yapının, 1 numaralı odası 14,50 m² ölçülerine sahiptir. Yapının sokağa açılan kapısı bu odanın güneybatı kısmında yer almakta ve kapı girişinde iri ve yassı bir eşik taşı bulunmaktadır. Bu eşik taşı yapı girişini sokak seviyesinden yaklaşık 15 cm kadar yükseltmiştir. Bunun yanında yapı duvarlarının temel seviyesine kadar tahrip olması sebebiyle odaları birbirine bağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Bu odanın hemen doğusunda 10,50 m² ölçülerine sahip dikdörtgen formda 2 numaralı oda



bulunmaktadır. Oda, güneyden kuzeye doğru daralmaktadır. Güneyde 2,40 m genişliğinde iken kuzeyde 1,63 m genişliğindedir. Bunun yanında güney-kuzey

³⁰⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

doğrultusunda 5,40 m uzunluğa sahiptir. Odanın doğu duvarı komşu yapının duvarı ile ortak inşa edilmiştir. Duvar bağlantıları da göz önünde bulundurulduğunda bu yapıların aynı anda inşa edildiği anlaşılmaktadır.

3 numaralı oda 12,8 m² ölçülerine sahiptir. Odanın kuzey ve batı duvarlarında kerpiç örgü korunmuşken güney ve doğu duvarlarında yalnızca temel taşları ele geçmiştir. Odanın kuzey duvarı komşu yapı ile ortak kullanılmıştır ve bu duvar 1,50 m yüksekliğe kadar korunabilmiştir. Güneyden kuzeye doğru daralan oda, güneyde 3,55 m bir genişliğe sahipken kuzeyde 2,75 m'lik bir genişliğe sahiptir. Odanın doğu duvarı kuzey duvarına dik bir şekilde birleşmiş batı duvarı ise batısında yer alan komşu yapının duvarına göre şekillenmiştir. Odanın güney batı köşesinde yarısı tamamen tahrip olmuş ve çapı 1,77 m olan bir fırın bulunmaktadır.

Yapının kuzeydoğu kısmında 4,30 m² ölçülerine sahip yine dikdörtgen bir forma sahip 4 numaralı oda bulunmaktadır. Odanın kuzey ve doğu duvarları komşu yapılar ile ortaktır. Bu odanın kuzey duvarında da kerpiç örgü yine 1,50 m'ye kadar korunmuştur. Oda boyutları itibari ile bir depo odası izlenimi vermektedir.

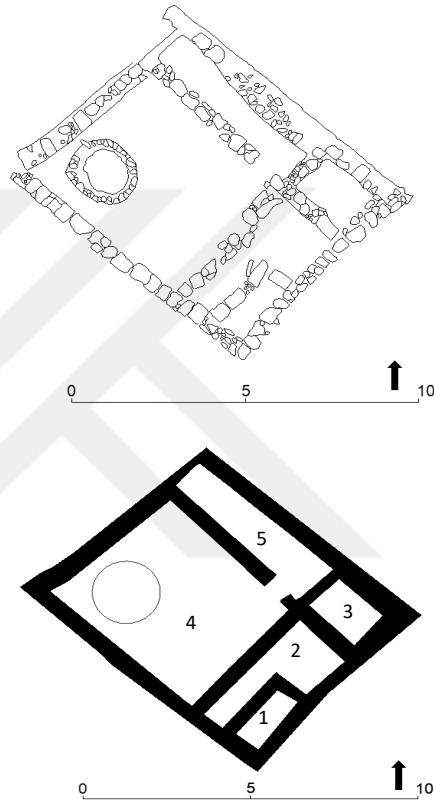
Yapı 6

62 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, 5 numaralı yapının hemen doğusunda yer almaktadır³⁰⁹ (Kat.35). Yalnızca temel taşları tespit edilebilmiş yapı, I. kat yapıları tarafından fazlaca tahribata uğramıştır. Güneyinden geçen E sokağına açılan yapının üç tarafı komşu yapılar ile çevrilidir. Batısında yer alan 5 numaralı yapı dışında kuzeyindeki ve doğusundaki yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır (Lev.VIII.4).

³⁰⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 5, Plan 1-2)

5 odası bulunan yapının 1 numaralı odası 1,65 m²'lik bir ölçüye sahiptir. 90 cm genişliğindeki odanın girişinde iri bir taş bulunmaktadır. Ayrıca bu taş, oda duvarlarının örgüsüne bağlanmamış ve bağımsız bir şekilde yerleştirilmiştir. Bu bağlamda söz konusu iri taş bir merdiven altlığı izlenimi vermektedir. Bunun yanında ölçüleri ve yapının dış kapısının bulunduğu alanda yer alması³¹⁰ da bu odanın bir merdiven dairesi olma ihtimalini güçlendirmektedir.

2 numaralı oda 5,20 m²'lik bir ölçüye sahiptir. İçerisinde barındırdığı merdiven dairesi sebebiyle "L" formuna sahiptir. Yapının girişi, odanın güneydoğu kısmında yer almaktadır ancak burada yapı girişlerinde kullanılan eşik taşı tespit edilememiştir. Odanın kuzeybatı kısmında merdiven dairesi sebebiyle 80 cm genişliğinde 2,3 m uzunluğunda bir odacık oluşmuştur. Oda kuzeydoğu kısmında yer alan kapı ile 4 numaralı odaya bağlanmaktadır. Bu odanın hemen doğusunda 2,90 m²'lik küçük bir



oda daha bulunmaktadır. Yapısı itibari ile bir depo yapısı izlenimi vermektedir. Odanın giriş kapısına ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır.

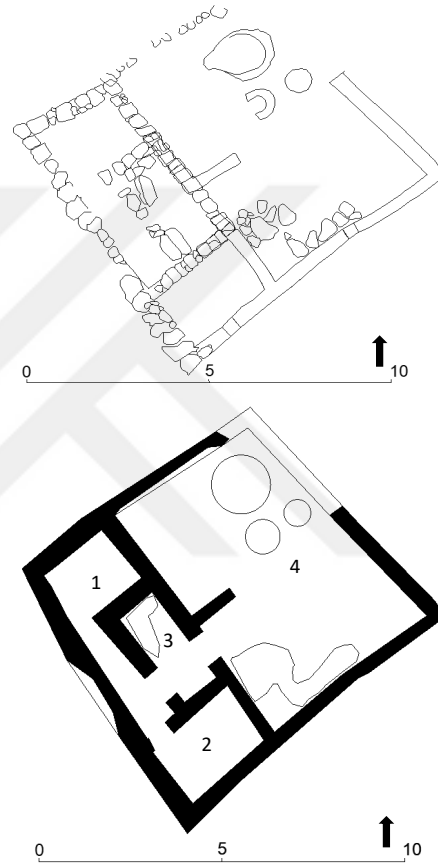
4 numaralı oda yapının en büyük odasıdır ve 23,50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın kuzey doğu köşesinde 1,72 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırının ağzı güneydoğuya, odanın ortasına doğru bakmaktadır. Odanın güneydoğu köşesinden bir kapı vasıtası ile 5 numaralı odaya geçilmektedir. 5 numaralı oda 5 m²'lik bir ölçüye

³¹⁰ Aşağı Şehir yapılarında merdivenler genellikle yapıların giriş kapılarının bulunduğu alanda yer almaktadır.

sahiptir ve dikdörtgen bir formdadır. Bu oda da boyutları ve yapısı itibari ile bir depo odası izlenimi vermektedir. Yapının ele geçen zemin katı göz önüne alındığında, doğu kısmında yer alan odaların depolama amaçlı kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Yapı 7

Adanın kuzey kesiminde yer alan yapı, 70 m²'lik bir alanı kaplamaktadır³¹¹ (Kat.36). Batısında, 2 ve 3 numaralı yapılar, güneyinde 4 numaralı yapı ve doğusunda ise 8 numaralı yapı bulunmaktadır. Kuzeyinde B sokağı bulunan yapının sokağa bakan kuzey duvarı büyük ölçüde tahrip olmuştur. Bu sebeple yapının sokak kapısı tespit edilememiştir³¹². Yapının özellikle güneyde kalan duvarları 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuşken kuzeye doğru duvarları tahrip olmuş ve bu bölgelerde duvarlar taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Bunun yanında



özellikle doğu duvarının kuzeydoğu kısmı tamamen tahrip olmuştur. Yapının büyük odasının taban seviyesi sokak seviyesinden yaklaşık 50 cm daha aşağıdadır (Lev.VIII.5).

1 numaralı oda yapının kuzeybatı kesiminde yer almaktadır. 7,30 m² ölçülerindeki oda yine “L” şeklinde bir forma sahiptir. Oda, kuzeyde 2,30 x 1,85 m’lik ölçülere sahipken güneye doğru daralmakta ve 1 m genişliğinde ve 3,40 m uzunluğunda bir

³¹¹ (T. Özgüç, 1986, s. 5, Pln 1-2)

³¹² (T. Özgüç, 1986, s. 5)

koridor şeklini almaktadır. Bu koridorun güney kısmından 2 ve 3 numaralı odalara geçişi sağlayan kapılar bulunmaktadır.

Koridorun güney duvarında yer alan kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Oda, 4,90 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Odanın batı duvarı dışında diğer bütün duvarları 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Burada taş temeller tabandan itibaren yaklaşık 50 cm kadar yükselmiş ve daha sonra kerpiç örgü başlamıştır³¹³. Odanın güney duvarında ve kuzey duvarı ile doğu duvarlarının kesiştiği noktada birer dikme bulunmaktadır. Depo olarak kullanılan oda içerisinde birçok küp ele geçmiştir³¹⁴.

Koridorun doğu duvarının güney kısmında yer alan 95 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile de 3,75 m² ölçülerindeki 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu oda ve 4 numaralı odanın taban seviyeleri 1 ve 2 numaralı odaya göre yaklaşık 20 cm daha aşağıdadır. Bu sebeple koridordan bir basamak aracılığı ile odaya inilmektedir. Odayı koridora bağlayan kapının eşik taşı yerinde durmaktadır. Odanın kuzey kesiminde ise taş döşeli bir alan bulunmaktadır. Bu odanın da doğu duvarının kuzey kısmında yine bir dikme bulunmaktadır.

3 numaralı odanın güneydoğusunda yer alan, 1 m genişliğinde bir kapı ile 35 m² ölçülerine sahip 4 numaralı odaya geçilmektedir. Bu kapının kerpiçten yapılmış söveleri iyi durumda ele geçmiştir. Bunun yanında kapı girişinin hemen kuzeyinde 1,30 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır³¹⁵. Yapının en büyük bölümü olan bu odanın güney duvarı ve doğu duvarının güney kısımlarında kerpiç örgü korunmuştur. Bunun yanında yine doğu duvarının kuzey kısmı tamamen tahrip olmuş, kuzey duvarının temellerine ait birkaç taş sırası korunabilmiştir. Güney duvarının orta kısmında bir dikme

³¹³ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³¹⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³¹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 5, Plan 1-2)

yer almaktadır. Yapının ele geçen duvarlarından anlaşıldığı kadarıyla yapı duvarları yoğun şekilde dikmelerle desteklenmiştir. Ancak bir üst katın varlığını işaret edecek herhangi bir bulgu ele geçmemiştir. Odanın kuzeydoğu köşesinde 1,50 m çapında bir fırın bulunmakta ve fırının ağız kısmı batıya bakmaktadır. Fırının hemen güneyinde at nalı biçiminde bir ocak ve onun hemen arkasında 70 cm ağız çapı olan taban üzeri tandır bulunmaktadır. Tandırın tabandan yüksekliği 63 cm'dir. Odanın güneybatı kısmı taş döşeli bir zemine sahiptir. Asurlu bir tüccara ait olduğu belirtilen evin arşivi de yine bu odada ele geçmiştir³¹⁶.

Yapı 8

110 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, B sokağına açılmaktadır (Kat.37). Yapının sokağa bakan kuzey duvarının büyük bölümü tespit edilmiş ancak duvarın batı kısmı tahrip olmuştur. Bununla birlikte yapının sokağa açılan kapısı tespit edilememiştir³¹⁷. Bu sebeple sokak kapısı, tahrip olmuş bu kısımda yer almış olmalıdır. Nitekim yapının batısı, güneyi ve doğusu komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir. Yapı, batısında yer alan 7 numaralı yapı, doğusunda yer alan 9 numaralı yapı ve güneyinde yer alan 6 numaralı yapıdan kendi duvarları ile ayrılmışken, yine güneyinde yer alan 5 numaralı yapının kuzey duvarı ile ortak duvar kullanmıştır (Lev.VIII.6).

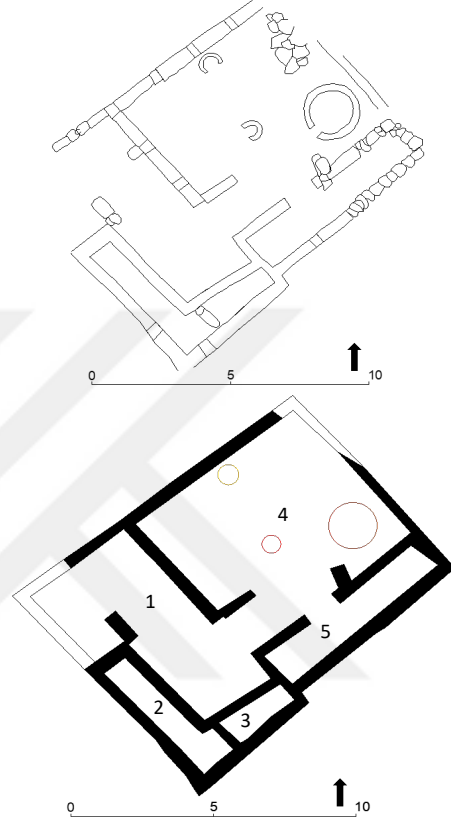
5 odadan oluşan yapının 1 numaralı odası 26 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Sokak kapısı odanın kuzeybatı kısmında yer almaktadır. 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuş olan doğu duvarının önünde, duvarla birlikte örülmüş taştan bir dikme kaidesi bulunmaktadır. Bu kaidenin hemen arkasında, duvar içinde de bir dikme bulunmaktadır. 2 numaralı

³¹⁶ (Hertel, 2014, s. 45, No: 17; T. Özgüç, 1986, s. 5)

³¹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

odanın 66 cm yükseklikte korunmuş batı duvarının kuzeybatı ucunda, bu duvara paralel iki taş sırası bulunmaktadır. Bu alanın tahrip olması sebebiyle bu taş sırasının ne amaçla kullanıldığı anlaşılamamıştır. Oda tabanı, sokak seviyesinden yaklaşık 40 cm daha aşağıdadır. Bu odadan 2 numaralı ve 4 numaralı odalara geçilmektedir.

Sokak kapısının hemen karşısında 2 numaralı oda yer almaktadır. Oda, 1 m genişliğe, 5 m uzunluğa sahiptir. Bu odanın taban seviyesi ise 1 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 25 cm daha alçaktır. Oda'nın kuzey duvarı tamamen tahrip olmuşken doğu duvarının yalnızca kuzey kısmı tahrip olmuştur. Doğü duvarının güney kısmı ve oda'nın güney duvarı yaklaşık 1,50 m yükseklikte ele geçmiştir ve her iki duvarda da dikme izleri tespit edilmiştir. Ayrıca oda'nın batı duvarında da bir dikme bulunmaktadır. Oda'nın ölçüleri göz önüne



alındığında buranın depolama amaçlı kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu oda'nın güneybatısında 3 numaralı oda yer almaktadır. Merdiven dairesi olarak tanımlanan oda'nın³¹⁸ hemen önünde merdiven yapısına yataklık yapmış iri bir taş bulunmaktadır. 3 m²'lik merdiven dairesinin batı kısmı, 1 m genişliğinde iken doğuya doğru daralmakta ve 75 cm genişliğe düşmektedir. Merdivene yataklık yapmış taş kaiededen, oda'nın en doğusuna uzunluk 2,90 m'dir. Bu alanda kömürleşmiş ahşap merdivenin izleri ele geçmiş ayrıca merdiven altında ele geçen bulgulardan bu alanın da depolama amaçlı kullanıldığı

³¹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

anlaşılmasıdır³¹⁹. Merdiven dairesinin güney duvarında taş örgü, taban seviyesinden yaklaşık 1 m kadar yükselmiş kerpiç örgü ondan sonra başlamıştır.

1 numaralı odanın güneydoğusunda, 1,55 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Buradan 26 m² ölçülerindeki 4 numaralı odaya geçilmekte ve oda girişin hemen kuzeyinde bir koltuk duvarı yer almaktadır³²⁰. Odanın batı ve kuzey duvarlarının kerpiç örgüleri 1,50 m'nin üzerinde korunmuş ve bu duvarlara yaklaşık 1,50 m aralıklarla ahşap dikmeler yerleştirilmiştir. Odanın doğu duvarının kuzey kısmı tamamen tahrip olmuş, güney kısmı ise kısmen tespit edilebilmiştir. Güney duvarının batı kısmı tabandan itibaren kerpiç örgüye sahipken, odanın güneydoğu ucunda yer alan fırının dayandığı kısım taştan örülmüş³²¹ ve 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 2 m çapındaki fırının ağzı batıya, kapı girişine doğru bakmakta ve tabanı, oda tabanından 35 cm daha yüksektedir. Odanın kuzeydoğusu taş döşeli bir zemine sahiptir. Oda içerisinde bir tane at nalı ocak bulunmaktadır³²². Ocak odanın ortasında, taban üzerine yerleştirilmiş, herhangi bir platform kullanılmamıştır. Odanın kuzeyinde duvarın orta kısmına denk gelecek şekilde yerleştirilmiş, taban üstü bir tandır bulunmaktadır³²³. Yarısı kırık olan tandır, duvara bitişik yapılmıştır. Odanın güney duvarında 5 numaralı odaya girişi sağlayan 1,20 m genişliğinde bir kapı yer almaktadır. Bu kapının hemen doğusunda taş örgüsü yine 1,50 m kadar korunmuş bir koltuk duvarı daha bulunmaktadır. Asurlu bir tüccara ait olduğu tespit edilen yapının arşivi bu odada ele geçmiştir³²⁴.

8 m²'lik bir ölçüye sahip olan 5 numaralı oda yaklaşık 1,40 m genişliğe, 6,70 m uzunluğa sahiptir. Dikdörtgen formdaki odanın güney ve doğu duvarlarında, taş örgü

³¹⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²¹ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²² (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²³ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²⁴ (Hertel, 2014, s. 45, Fig. 4, No:18; T. Özgüç, 1986)

tabandan itibaren yine 1,50 m'ye kadar korunmuştur. Güney duvarında bir dikme bulunan oda, depo olarak kullanılmış ve içerisinden birçok çanak çömlek ele geçmiştir³²⁵.

Yapı 9

6 ve 8 numaralı yapıların doğusunda yer alan yapının doğu kısmı tespit edilememiştir (Kat.38). Yapı, açığa çıkartılan kısımları dikkate alındığında 77 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bu bağlamda yapının 100 m² üzerinde bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir. Mevcut hali ile en az 5 odadan oluşan yapının orta kısmında büyük bir odası, bunun kuzeyinde ve güneyinde daha küçük odaları bulunmaktadır. Yapının kuzeyinden B sokağı geçerken³²⁶ güneyinden E sokağı geçmektedir³²⁷. Hangi sokağa açıldığı tespit edilememiş olan yapının, her iki sokağa da açılmış olma ihtimali bulunmakla birlikte planı itibari ile güneydeki E sokağına açılmış olma ihtimali daha yüksektir (Lev.IX.1).

Taş temel seviyesinde tespit edilebilmiş olan yapı, batısındaki 6 ve 8 numaralı yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bunun yanında yapının batı duvarı söz konusu komşu yapıların doğu duvarları ile bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ayrıca yapının batı duvarı, komşu yapıların duvarlarına göre şekil almıştır³²⁸.

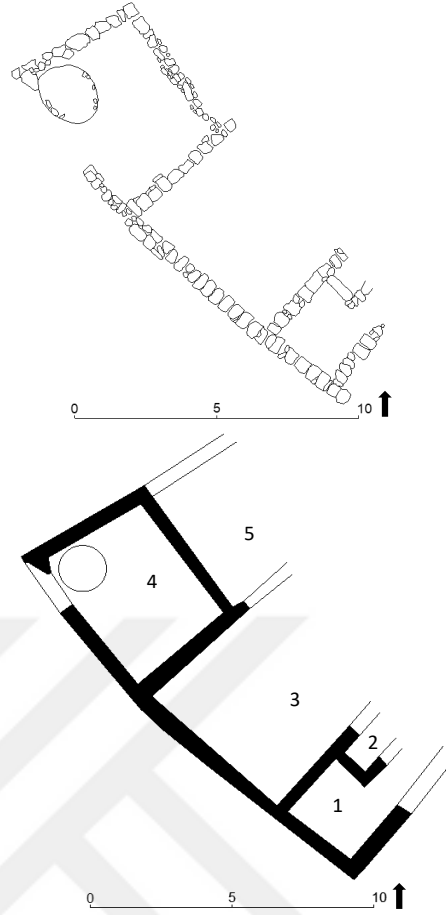
³²⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 5)

³²⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 5, Plan 1-2)

³²⁷ Yapının boyutları ve konumu göz önüne alındığında doğusundan bir sokak geçmesi akla yatkındır. Bununla birlikte yapının doğusunda yer alan 11 numaralı yapı hem sokağının hem de adanın doğrultusuna uymamaktadır. Nitekim 11 numaralı yapının E sokağını kesecek biçimde yerleştiği görülür. Ancak 1948 yılı çalışmalarında açığa çıkarılmış olan 10 numaralı yapı, sokağın bu alandan kuzeye doğru dönmesine engel teşkil etmektedir. 10 numaralı yapıya ait bu duvar kalıntısı, 9 numaralı yapıyla birlikte değerlendirildiği zaman yapının boyutları 150 m² üzerine çıkmaktadır. Aşağı Şehir'de bu boyutlarda yapılar mevcut olsa da yeterli veri olmaması bu iki yapının birlikte değerlendirilmesine engel olmuştur.

³²⁸ Bu durum yapının söz konusu komşu yapılardan daha sonra inşa edildiğini göstermektedir. Nitekim 6 ve 8 numaralı yapıların duvarları, kendi planları içerisinde düzgün bir doğrultuya sahiptir. Ancak 9 numaralı yapının batı duvarı için bu durum geçerli değildir. Duvar, güneyde 6 numaralı yapının doğu duvarına paralel

1 numaralı oda, doğu kısmı tespit edilememiş olsa da mevcut hali ile yaklaşık 6,50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Oda, batı kısmında 2,30 m genişliğe sahipken doğu kısmı, 2 numaralı oda sebebiyle daralmış ve genişliği 1 m'ye düşmüştür. 1 numaralı odanın kuzeydoğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın girişinde 1 m uzunluğunda, 35 cm genişliğinde iri bir taş bulunmaktadır. Odanın, 1,10 m'lik genişliği de göz önüne alındığında buranın bir merdiven dairesi olması muhtemeldir.



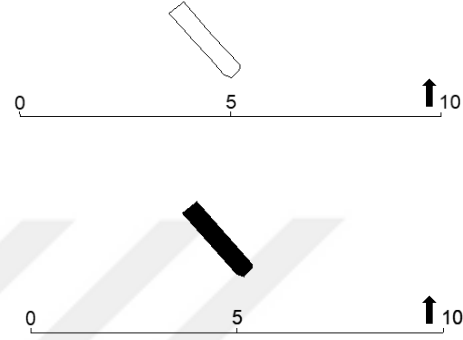
Odalar arasında geçişi sağlayan kapılara ilişkin herhangi bir veriye ulaşılamamıştır. Bu sebeple 3 numaralı odaya geçişi sağlayan kapının yeri bilinmemektedir. Yapının en büyük odası olan 3 numaralı oda, yalnızca tespit edilebilen batı kısmı ile 25,40 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın kuzeyinde yan yana inşa edilmiş iki oda daha bulunmaktadır. Batıda yer alan 22 m²'lik 4 numaralı oda, batı duvarının kuzey kısmı hariç tam planı ile açığa çıkarılabilmektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde 1,90 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu odanın doğusunda 5 numaralı oda bulunmaktadır ve bu odanın yalnızca güney duvarının 50 cm'lik bir kısmı açığa çıkarılabilmektedir. Bu bağlamda odanın ölçüleri bilinmese de 4 numaralı odaya paralel bir oda olma ihtimali bulunmaktadır. 4 ve 5 numaralı odaları birbirinden ayıran ara duvar, yapının diğer duvarlarına göre daha zayıf inşa edilmiştir. Söz konusu bu duvar hariç, yapının diğer bütün duvarlarında tek sıra düzgün taşlar

uzanırken bu yapının son bulunduğu kısımda hafif bir kırılma ile 9 numaralı yapının doğu duvarının doğrultusuna uydurulmuştur.

kullanılmışken bu duvarda daha ufak taşların kullanıldığı görülmektedir. Asurlu bir tüccara ait olduğu tespit edilen yapı içinden 30 tablet ve 15 tane zarf ele geçmiştir³²⁹.

Yapı 10

2,12 m uzunluğunda bir kerpiç duvar ile temsil edilen yapı, 9 ve 11 numaralı yapılar arasında yer almaktadır. Bu duvarın temel taşları da tespit edilmiştir³³⁰ (Kat.39). E sokağı bu yapının batısından ya da 11 numaralı yapıya dayanarak buradan güneye sapmalıdır.



Ayrıca bu alanda bir meydanın bulunma ihtimali de göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda yapının sokak kapısı, doğuya ya da güneye açılmış olmalıdır. Yukarıda da belirtildiği üzere ele geçen bu duvar parçasının 9 numaralı yapı ile ilişkili olabileceği de göz ardı edilmemelidir.

Yapı 11

65,50 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, doğusundaki ve batısındaki yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır (Kat.40). İki küçük, bir büyük odadan oluşan yapının aynı plana sahip bir de bodrum katı bulunmaktadır³³¹. Zemin katta, taban seviyesinden başlamış olan kerpiç duvarların birkaç sırası korunabilmiştir. Bu kerpiç duvarların bastığı taş temel, yalnızca üst üste, üç taş sırasından oluşmakta ve bodrum katının taş duvarları

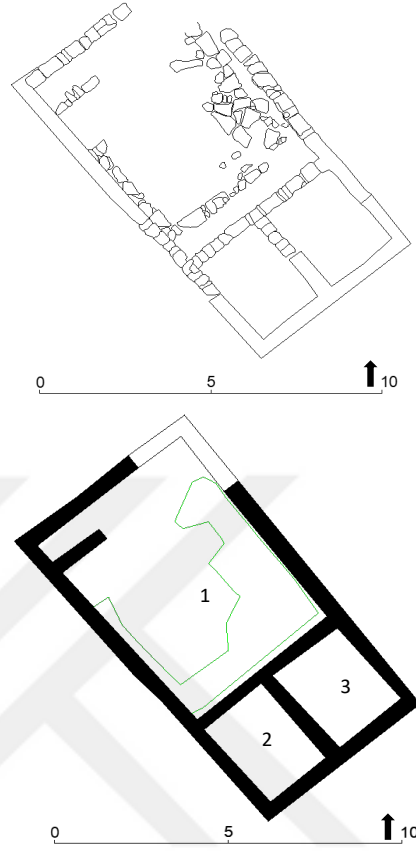
³²⁹ (Hertel, 2014, s. 45, Fig. 4, No: 23; T. Özgüç, 1986, s. 5)

³³⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 25, 26, 35; 1986, Plan 1-2)

³³¹ (N. Özgüç et al., 2001, s. 26; T. Özgüç, 1950, Plan 1A-3A; 1959, s. 25; T. Özgüç et al., 1953, s. XI)

üzerinde yükselmektedir. Ancak bu taş duvarlar, bodrum katının taş duvarlarına göre içe doğru biraz daha girintilidir³³² (Lev.I.2, Lev.IX.2).

Yapının dikdörtgen formdaki 1 numaralı odası, 35 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Oda'nın kuzeydoğu kısmındaki tahrip olmuş duvarları dışında diğer bütün duvarlarında kerpiç sıraları tespit edilebilmiştir. Yapının enkazı ile dolu olan bu oda içinden birkaç tablet ve bir küp ele geçmiştir³³³. Yapının sokağa açılan kapısı tespit edilememiştir. Bu bağlamda, yapının kuzeye açıldığı ve kuzey duvarının tahrip olmuş kısmında yer almış olabileceği belirtilmiştir³³⁴. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere, yapının doğusundan E sokağı, güneye dönmüş ya da bu



alandaki bir meydan oluşmuştur. Ayrıca yapının kuzeyinden geçmekte olan B sokağı ile arasında 8,50 m'lik bir alan bulunmaktadır. Bunun sonucunda Aşağı Şehir'deki sık inşaa düzeni de göz önüne alındığında, yapının kuzeyinde yer alan bu alan içerisinde başka bir yapının yer almış olması yüksek ihtimaldir. Ayrıca, küçük odaların yapısı da göz önüne alındığında, yapının 1 numaralı odadan, güneydoğusunda yer alan sokağa ya da meydana açılmış olma olasılığı daha yüksektir. Bununla birlikte yapının güney kısmında yer alan küçük odalara girişi sağlayan kapılar da tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Ancak,

³³² (T. Özgüç, 1950, s. 25); Buradaki taşların girinti yapmış olması, zemin kat tabanı ve bodrum katın tavanı arasında yer alması ile açıklanabilir. Bu durum taşların, yapının görünmeyen kısmında yer almasından dolayı ileri gelmiş olmalıdır. Ayrıca bodrum katın tavanı kapatıldıktan sonra duvarların birbirlerine tam denk gelmemiş olması da mümkündür.

³³³ (T. Özgüç, 1950, s. 26)

³³⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 36)

zemin katla aynı plana sahip bodrum katında, iyi bir şekilde ele geçmiş oda kapılarının, zemin katta da aynı noktalarda yer almış olduğu söylenebilir.

1 numaralı odadan ulaşımın sağlandığı 2 numaralı oda, 6,35 m² ölçülerine sahiptir. Oda içinde herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. Hemen doğusunda bulunan 3 numaralı odaya da yine 1 numaralı odadan girilmektedir. 6,70 m²'lik ölçüleri ile 2 numaralı odanın bir paralelidir. Bu oda içindeki enkazdan 1 tablet ve birkaç vazo ele geçmiştir³³⁵.

Yapının bodrum katına, 1 numaralı odanın kuzeybatı kısmından inilmektedir. Nitekim bodrum katın, kuzeybatı kısmında merdiven yapısına yataklık yapmış 1,70 m uzunluğunda kesik bir duvar tespit edilmiştir. Ayrıca bu alanda merdiven yapısına ait olabilecek kömürleşmiş durumda ahşap izleri de tespit edilmiştir. Bununla birlikte bodrum katın bütün duvarları iyi işlenmiş taş örgüye sahiptir³³⁶.

Bodrum katın 1 numaralı büyük odası, zemin katın 1 numaralı odası ile aynı ölçülere ve aynı plana sahiptir. Zemini tamamen taş döşeli olan odanın³³⁷ kuzey kısmında, zeminden yüksekliği 60 cm olan bir fırın yer almaktadır³³⁸. Bunun yanında odanın doğu duvarı boyunca belli aralıklarla, gruplar halinde yerleştirilmiş tablet ve zarflar ele geçmiştir. Yine bu duvarın güney köşesinde topraktan yapılmış iki gözlü bir kutu tespit edilmiştir. Odanın kuzey kısmında ve güney duvarının önünde de tablet ve zarflar ele geçmiştir. Ayrıca bu oda içinden birçok küp, kurşundan yapılmış bir silindir ağırlık ve

³³⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 26)

³³⁶ (T. Özgüç et al., 1953, s. 23)

³³⁷ (N. Özgüç et al., 2001, s. 26)

³³⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 36); Bu fırının konumuna ya da boyutlarına ilişkin bir veri bulunmamaktadır.

Ayrıca arazi eskizlerinde fırına ilişkin bir çizim yer almamaktadır.

birçok hayvan kemiği ele geçmiştir. Bunların yanında odanın tabanı altında da iki küp mezar bir de toprak mezar tespit edilmiştir³³⁹.

Bodrum katın 2 numaralı odasına, 1 numaralı büyük odadan 90 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile geçilmektedir. Oda tabanı üzerinde herhangi bir bulguya rastlanmamış olsa da tabanın altında toprak ve küp mezarlar tespit edilmiştir. Bu sebeple oda bir mezar odası olarak tanımlanmıştır³⁴⁰. Ayrıca odanın güneybatı köşesinde yan yana düzgün bir şekilde yerleştirilmiş yassı iki taş blok bulunmuştur. Bu taş blokların üzerine iri bir kap dik olarak yerleştirilmiştir³⁴¹. Bu odanın hemen doğusunda yer alan ve yine büyük odadan girişin sağlandığı, yaklaşık 80 cm genişliğindeki kapı aracılığı ile bodrum katın 3 numaralı odasına geçilmektedir. Zemin kattaki paraleli ile aynı ölçülere sahip olan oda içerisinden depo edilmiş birçok arkeolojik bulgu yanında üst üste birkaç sıra halinde dizilmiş yazılı belgeler ele geçmiştir³⁴².

Yapıdan ele geçen yazılı belgeler sonucunda yapının Adad-tsululi adında Asurlu bir tüccara ait olduğu tespit edilmiştir³⁴³.

Yapı 12

Belli bir bölümü açığa çıkarılmış olan yapının en az 4 odadan oluştuğu görülmektedir³⁴⁴ (Kat.41). Kuzey kısmı ve güney kısmı tespit edilememiş yapının

³³⁹ (N. Özgüç et al., 2001, s. 26; T. Özgüç, 1950, s. 36-37)

³⁴⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 38, 1959, s. 27)

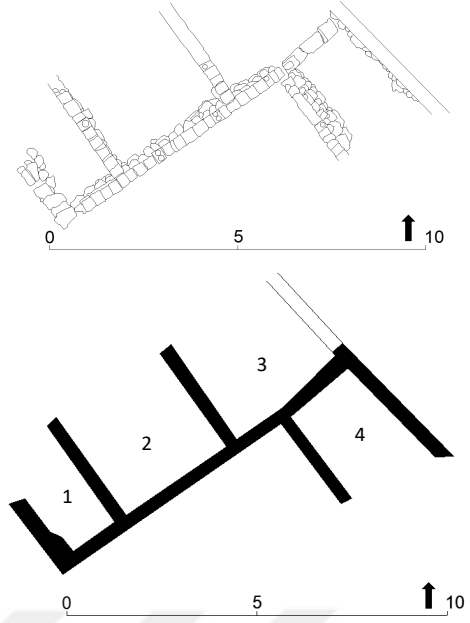
³⁴¹ (T. Özgüç, 1950, s. 38)

³⁴² (N. Özgüç et al., 2001, s. 26; T. Özgüç, 1950, s. 37-38)

³⁴³ (Hertel, 2014, s. 45, Fig. 4, No: 27; Landsberger, 1948, s. 856; Michel, 2003, s. 60; N. Özgüç et al., 2001, s. 26; T. Özgüç, 1959, s. 27; T. Özgüç et al., 1953, s. XI, 23; Perkins, 1950, s. 62)

³⁴⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 23)

güneyde kalan kısmı Hrozný tarafından kazılmıştır³⁴⁵. Yalnızca, açığa çıkarılan kısımları göz önüne alındığında yapı, 37 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Plan dikkate alındığında yapının ağırlıklı olarak kuzey devam ettiği görülmektedir. Bu bağlamda yapının kuzeyinden geçmesi muhtemel B sokağına açılmış olduğu düşünülebilir. Bunun yanında mevcut 4 odanın 3 tanesi kuzey kısımda iken 4 numaralı oda güneyde, 13 ve 14



numaralı yapıların arasında kalmaktadır. Yapının tespit edilen duvarlarında kerpiç örgünün, düzensiz bir şekilde yapılmış, taş temellere bastığı görülmektedir. Temeller, farklı boyutlara sahip taşların işlenmeden yerleştirilmesi sonucu girintili çıkıntılı bir görüntü almıştır. Hemen taban seviyesinden başlayan kerpiç örgü, 1 numaralı odanın batı duvarı ve 4 numaralı odanın kuzey duvarı hariç bütün duvarlarda tespit edilebilmiştir³⁴⁶. Yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrilidir ve bu yapılarla neredeyse bitişik bir düzende yapılmıştır. Bu komşu yapıların dış duvarları ile arasında yaklaşık 10 cm'lik bir açıklık bulunmaktadır³⁴⁷ (Lev.IX.3).

1 numaralı oda 1,60 m genişliğinde ve tespit edilebilen kısmı ile 3,20 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Odayı, 2 numaralı odadan ayıran ara duvar üzerinde bir dikme yer almaktadır. Bu dikme deliğinin tabanında, ona yataklık yapmış düz bir taş ve bu düz taşın her iki yanına dik bir şekilde yerleştirilmiş birer taş daha bulunmaktadır³⁴⁸. Bunun dışında

³⁴⁵ (Hrozný, 1927)

³⁴⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 23-24)

³⁴⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 25)

³⁴⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 23)

oda içerisinde birkaç tane zarf ve tablet parçası ele geçmiştir. Bu odanın doğusunda yer alan 2 numaralı oda, 3,25 m genişliğe³⁴⁹ ve tespit edilebilen kısmına kadar 3 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Odanın batı duvarında, yukarıda bahsedilen dikme haricinde güney duvarında iki, doğu duvarında ise bir tane daha dikme yer almaktadır. Oda içinden birçok çanak çömlek yanında, tunçtan yapılmış süs eşyaları ve tanrı figürinine ait bir taş kalıp ele geçmiştir. Bunların dışında yine oda içinde yazılı belgeler de ele geçmiş ve bu buluntular duvar diplerinde, özellikle köşelere yerleştirilmiş şekilde tespit edilmiştir. Ayrıca oda tabanının altında bir taş sanduka mezar tespit edilmiştir³⁵⁰.

3 numaralı odanın doğu duvarının yalnızca 40 cm'lik bir kısmı tespit edilebilmiştir. Batı duvarının 3 m'lik bir kısmı ele geçmiş olan oda, 3,40 m'lik bir genişliğe sahiptir. Odanın güney duvarında, kerpiç örgünün ele geçtiği doğu kısımda bir dikme yer almaktadır. Oda içerisinde bir tablet bulunmuştur³⁵¹. Bu odanın güneydoğusunda 4 numaralı oda yer almaktadır. Yapıya ait hiçbir iç kapı tespit edilemediği gibi bu iki odayı da birbirine bağlayacak herhangi bir kapı da tespit edilememiştir. Oda kuzeyden güneye doğru genişlerken kuzeyde 2 m, güneyde ise 2,40 m'lik bir genişliğe sahiptir. Güney kısmı Hrozny kazıları tarafından tahribe uğramış ve bu sebeple 3,60 m'lik bir alanı açığa çıkarılabilmektedir. Odanın güneye doğru ne kadar daha uzandığı bilinmemektedir. Bu oda içerisinde de bir tablet ele geçmiştir³⁵². Yapı, Hrozny kazılarından da tespit edilmiş olan La-qepum adlı bir Asurlu tüccara aittir³⁵³.

³⁴⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 24)

³⁵⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 24)

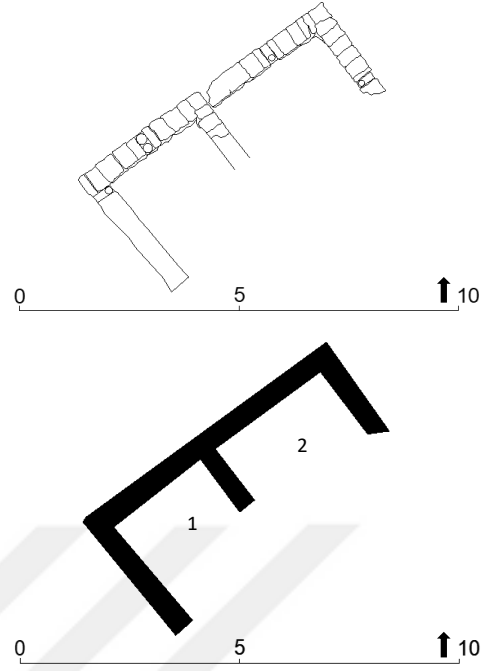
³⁵¹ (T. Özgüç, 1950, s. 24)

³⁵² (T. Özgüç, 1950, s. 24)

³⁵³ (Hertel, 2014, s. 45, Fig. 4, No:29; Hrozny, 1927, s. 9; Michel, 2003, s. 60; T. Özgüç, 1959, s. XIV)

Yapı 13

Hrozny kazılarında güneyi tahrip olan yapının, tespit edilebilen kuzey kısmı 20 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.42). Yapının batısında, 11 numaralı yapı yer alırken kuzeyi ve doğusu, 12 numaralı yapılar tarafından kuşatılmıştır. Yapının duvarları, komşu yapıların duvarları ile neredeyse bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ancak yine de komşu duvarlar ile bu yapının duvarları arasında 10 ila 20 cm arasında



değişen bir boşluk bulunmaktadır. Yapının ele geçen duvarlarında kerpiç örgü 1 m'nin üzerinde ele geçmiştir. Bu yapıda kullanılan kerpiçler, 45 x 35 x 8 cm ölçülerine sahiptir ve komşu yapılarda kullanılanlardan daha büyüktür. Yapının kerpiç duvarları, taban seviyesinden başlamış ancak herhangi bir taş temele rastlanmamıştır. Yapının kerpiçleri, yine aynı plana sahip olan III. kat yapısına ait kerpiçler üzerinde yükselmektedir. Bu iki farklı yapı katına ait kerpiç duvarlara bakıldığında, II. kat duvarının biraz daha içe doğru girintili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte her iki yapıda da kullanılan kerpiçlerin boyları aynıdır³⁵⁴. II. kat yapısının kerpiç duvarları altında, III. yapı katının kerpiç duvarları, 85 cm'lik bir yüksekliğe sahiptir ve ondan sonra aşağıya doğru taş örgü başlamaktadır. Bununla birlikte taş örgünün de 2 m derinliğe kadar inebileceği belirtilmiştir³⁵⁵. II. kat yapısının duvarlarında kullanılan dikmeler, aynı hizada ve aynı boyutlarda, III. kat yapısının kerpiç duvarları içinde de devam etmiştir³⁵⁶. Bu veriler

³⁵⁴ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

³⁵⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 34)

³⁵⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

doğrultusunda ve 11 numaralı yapının bodrum katı da göz önüne alındığında, bu yapının da bir bodrum katına sahip olduğu söylenebilir³⁵⁷. Nitekim Aşağı Şehir II. kat yapılarında, taş temeli olmayan hiçbir yapı bulunmamaktadır. Ayrıca dikmelerin, alt yapı katının kerpiç duvarları içinde de aynı doğrultu ve boyutlarda devam etmesi yine bunların aynı yapı katına ait olabileceğini göstermektedir³⁵⁸.

Yapının yalnızca iki odası ele geçmiştir³⁵⁹. Aşağı Şehir yapılarının planları da göz önüne alındığında bu yapının güneyinde en az bir büyük odaya daha sahip olduğu söylenebilir. 1 numaralı oda ele geçen kısımları ile 5,20 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Oda doğu-batı doğrultusunda 2,50 m'lik bir genişliğe sahipken güneyde tespit edilebilen kısma kadar 2,80 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Odanın kuzey duvarının orta kısmında bir dikme yer alırken kuzey ve batı duvarlarının kesiştiği noktada da başka bir dikme bulunmaktadır. Odayı, 2 numaralı odadan ayıran ara duvar, dış duvarlara göre daha küçük kerpiçlerle örüldüğünden dış duvarlara göre daha incedir. Bu oda içerisinden yalnızca birkaç çanak çömlek ele geçmiştir³⁶⁰.

2 numaralı oda 2,96 m'lik bir genişliğe sahipken güneyde tespit edilebilen kısmına kadar 1,45 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Oda bu alanı ile 5,20 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Odanın kuzey duvarında ve doğu duvarlarında birer dikme yer almaktadır. Oda içerisinde üç tane tablet ve boyalı – boyasız seramikler ele geçmiştir. Buluntuların duvar diplerine yerleştirilmiş bir şekilde ele geçmiştir. Yapıya ait herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır.

³⁵⁷ 1948 yılı raporunda 11 numaralı yapının bodrum katı III. yapı katına tarihlendirilmiş ancak 1949 raporunda bu durum düzeltilmiştir. Ancak söz konusu yapı ile ilgili herhangi bir düzeltme yapılmamıştır.

³⁵⁸ Aynı durum 12 numaralı yapı için de düşünülebilir, ancak bu yapının tabanı altında bir taş sanduka mezar yer almakta ve temeller yaklaşık 1 m derinliğe inmektedir. Ayrıca bu temellerde kullanılan taşların, düzensiz ve kaba bir şekilde bırakılması, bunların toprak altında kaldığını ve kullanım alanları içinde olmadığını göstermektedir.

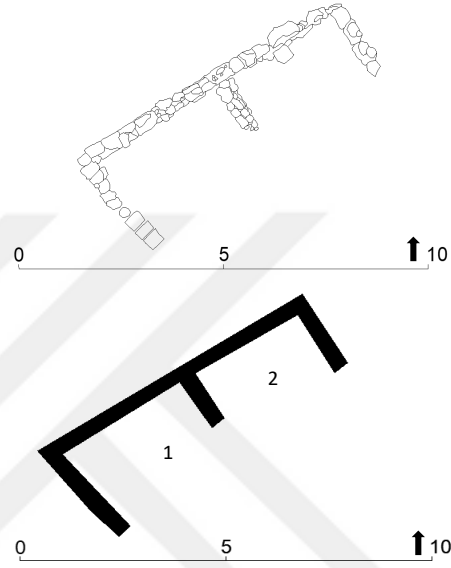
³⁵⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 22)

³⁶⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 22-23)

Komşu binalar ile durumu da göz önüne alındığında yapının güneye ya da güneybatıya açılmış olması gerekmektedir³⁶¹.

Yapı 14

Adanın en doğusunda yer alan yapının güney kısmı yine Hrozny kazılarında tahrip edilmiş, bu sebeple yapının yalnızca 19 m²'lik bir alanı tespit edilebilmiştir³⁶² (Kat.43). Tahribat sebebiyle yapının hem iç kapıları hem de dış kapısı tespit edilememiştir³⁶³. Bununla birlikte konumu göz önüne alındığında, yapının güneye ya da doğuya açılmış olabileceği söylenebilir. Yapının doğusunda, doğu-batı



istikametli N1 sokağının³⁶⁴ doğrultusu göz önüne alındığında, söz konusu sokağın bu yapının güneyinden geçmiş olabileceği görülmektedir. Bu bağlamda hem bu yapının hem de batısında yer alan 13 numaralı yapının bu sokağa açıldığı düşünülebilir³⁶⁵. Yapıya ait

³⁶¹ (T. Özgüç, 1950, s. 23)

³⁶² Yapı 1948 yılında yayınlanmış olan raporda III. yapı katına tarihlendirilmiştir. Ancak hemen üzerinde yer alan II. kata tarihlendirilmiş kerpiç örgü ile bir bütünlük oluşturması ve yine II. kata tarihlenen kerpiç duvarın, bu yapının kerpiçleri üzerinde hiçbir kayma göstermemesi bu yapının da II. kata tarihlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca 1948 yılı raporundan sonra yayınlanmış olan diğer bütün yayınlarda yer alan planlar üzerinde bu yapı II. kat yapılarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Yine de bu yapının II. kata tarihlendirilmesi gerektiğine dair bir düzeltme yapılmamıştır.

³⁶³ (T. Özgüç, 1950, s. 35)

³⁶⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Şek. 14)

³⁶⁵ Söz konusu alan ile ilgili, Hrozny tarafından hazırlanan planlarda bir sokak görülmemektedir. Ancak hem ada içerisindeki yapıların yerleşimi hem de sokakların plan üzerindeki doğrultuları 13 ve 14 numaralı yapıların güneyinden bir sokak geçebileceğini göstermektedir. Ayrıca bu alanda E, G ve N1 numaralı sokakların bir kavşak yaratacağı da yine sokakların doğrultusu göz önüne alındığında anlaşılmaktadır.

duvarlar taş temel seviyesinde ele geçmiş, yalnızca güneybatı köşesinde kerpiç sıraları korunabilmiştir. Taş temeller ve kerpiç sıraları arasına, içte ve dışta olmak üzere iki hatıl kullanılmış kerpiç örgü bu hatıllar üzerinde yükselmiştir³⁶⁶.

Yapının tespit edilebilen iki odası bulunmaktadır. Ancak tahribat sebebiyle bu odaların güney sınırları bilinmemektedir. 1 numaralı oda açığa çıkarılan alanı bakımından 3,35 m genişliğe, 2,45 m uzunluğu sahiptir ve 6,50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapıya ait kerpiç örgü, yalnızca bu odaya ait batı duvarının güney kısmında tespit edilebilmiştir. 2 numaralı oda, yine aynı şekilde tespit edilebilen kuzey kısmında; 3 m genişliğe, 1,90 m uzunluğu sahiptir ve 4,90 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın duvarları taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Kuzey duvarının orta kısmında, üst yapıyı taşıması için kullanılan bir taş dikme kaidesi bulunmaktadır³⁶⁷.

Ada 6

205 m²'lik bir alanı kazılmış olan ada içerisinde 2 yapı tespit edilmiştir. Adanın kuzey kısmından D sokağı geçerken güneyinden E sokağının devam etmiş olması muhtemeldir. Adanın güneydoğu ucunda D ve E sokaklarının kesiştiği kısım yer alır. Bunun yanında, güneyde yer alan kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu F sokağı da yine adanın güneydoğu ucunda bu iki sokak ile birleşir (Plan11-12).

³⁶⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 34)

³⁶⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 35)

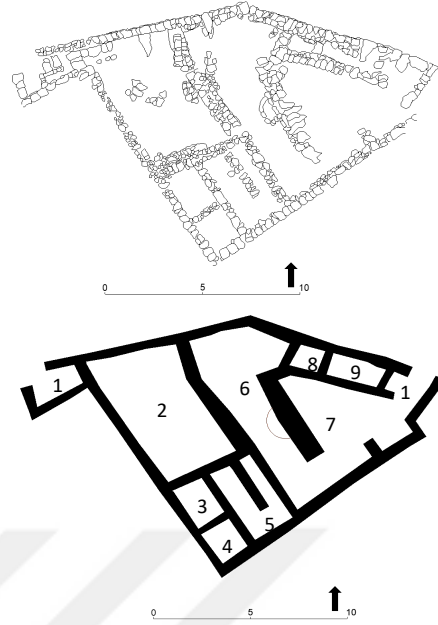
Yapı 1

155 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, adanın en doğu ucunda yer almaktadır. Üç tarafından sokak geçen yapının batısında bir komşu yapı bulunmaktadır (Kat.44). Bu iki yapının duvarları sırt sırta inşa edilmiştir.

Yapının D sokağına bakan kuzey duvarı iyi bir örgüye sahiptir ve bu duvarın örgüsünde iri blok taşlar kullanılmıştır³⁶⁸. Duvarın taş örgüsü sokak seviyesine göre 1,50 m yüksekliğe kadar

korunmuştur. D sokağı batı kısımda, doğu-batı istikametinde konumlanmışken daha sonra keskin bir dönüş yaparak güneydoğuya doğru dönmektedir³⁶⁹. Yapının kuzey duvarı sokağın bu dönüşüne uygun şekilde inşa edilmiştir. Bu sebeple duvarın dönüş yaptığı bu kısımda bir dış yapılmıştır. Dışın bulunduğu noktada, duvarın güneydoğudan gelen kısmı ile batıdan gelen kısmının kesiştiği noktada duvarlar birbirlerine kenetlenecek şekilde örülmüştür. Sokak boyunca devam eden bu duvarın uzunluğu 19,50 m'dir.

Oluşturulmuş olan bu dış, duvarı sağlamlaştırması yanında duvarın sokağa göre hareket etmesine de olanak sağlamıştır. Ayrıca bu duvarın yapı içine bakan kısmında üç iri blok taş, duvarla birlikte örülerek duvardan yapı içine doğru taşmıştır. Bu üç taşın üst yapıyı tutan direk kaideleri olması muhtemeldir. Bunun yanında bu taşlar, taban seviyesinden yaklaşık 50 cm yüksektedir. Yapının kuzey duvarının sokağa göre şekil alması sebebiyle yapı içindeki bölümlerde duvarın bu hareketine göre şekillenmiş ve yapıya düzensiz bir görüntü vermiştir. Yapının D sokağına açılan iki kapısı bulunmaktadır. Bunlardan ilki



³⁶⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Plan 1)

³⁶⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 6-7)

yapının kuzeybatı köşesinde yer alırken diğeri ise güneydoğu köşesinde yer almaktadır (Lev.IX.4).

Yapı on odadan oluşmaktadır. 1 numaralı oda, yapının kuzeybatı köşesinde yer almaktadır ve bu alan bir antre hizmeti görmüştür. Bu alanda yapının D sokağına açılan bir dış kapısı bulunmaktadır. Antre 4 m² ölçülerine sahiptir. Antrenin güney duvarına bitişik inşa edilmiş 1 m x 0,30 m boyutlarında bir çevrik bulunmaktadır. Bu alandan 28,50 m² ölçülerine sahip 2 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın sokağa bakan kuzey duvarının doğu kısmında duvarla birlikte örülmüş ve oda içine doğru 1,20 m taşan iri bir blok taş bulunmaktadır. Bir dikme kaidesi olması muhtemel bu taş, oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksektedir. Odanın yaklaşık 7 m uzunluğundaki doğu duvarı, yapının kuzey duvarına dik bağlanabilmesi için kuzey kısmında, doğuya doğru hafifçe yön değiştirmiştir. Bu durum odaya yamuk bir görüntü vermiştir. Ayrıca odanın doğu duvarı 85 cm'lik genişliği ile diğer duvarlara göre daha kalın inşa edilmiştir.

2 numaralı odanın güneyinde üç oda daha bulunmaktadır. Bu odalar boyutları itibari ile depo odaları izlenimi vermektedir. Bunlardan 3 numaralı oda 4 m², 4 numaralı oda ise 3,20 m² ölçülerine sahiptir. Bu iki odanın batısında yer alan 5 numaralı oda 9, 60 m² ölçüleri ile bu odalardan daha büyüktür. Ancak doğu kısmı bir taş duvarla bölünmüş ve bu kısımda 50 cm genişliğinde 3 m uzunluğunda bir hazne oluşturulmuştur. Odalar arası geçişleri sağlayan kapılar tespit edilememiştir.

Yapının 6 numaralı odası bir koridor görünümündedir. Bu oda yapının güney duvarından kuzey duvarına kadar uzamaktadır. 26,60 m²'lik bir alanı kaplayan odanın batı ve doğu duvarları 80 cm'nin üzerinde genişliklere sahiptir. Odanın doğu ve batı duvarlarının bu genişliklere sahip olması duvarların güney-kuzey doğrultusunda 10 m uzunluğa sahip olmasında aranmalıdır. Ayrıca bu iki duvar, yapıyı statik açıdan güçlendirmiş ve üst yapı katının taşınmasını kolaylaştırmıştır. 2 numaralı odanın doğu

duvarı bu odanın batı duvarını temsil etmektedir. Yukarıda bahsedildiği üzere bu duvar üzerindeki kavis, bu odanın doğu duvarında da gözlenmektedir. Ancak doğu duvarındaki kavis, yapının kuzey duvarının bu alanda yön değiştirmesi sebebiyle daha geniş bir açıya sahiptir. Bu durum odanın kuzeyinde geniş bir alan yaratmıştır. Odanın kuzey duvarında 2 numaralı odada olduğu gibi bir blok taş duvarla birlikte örülmüş ve odanın içine doğru 70 cm girmiştir. Bu taş da yine muhtemel bir dikme kaidesidir. Odanın doğu duvarının orta kısmında, duvara dayanmış bir yarım fırın yer almaktadır. Bu fırın tahribat sebebiyle yalnızca taban seviyesinde tespit edilebilmiştir. Doğru duvarının güney ucunda I. yapı katına ait bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Bu mezar duvarın güney kısmını tahrip etmiştir bu sebeple söz konusu alanda 7 numaralı odaya geçişi sağlayan bir kapı olup olmadığı bilinmemektedir.

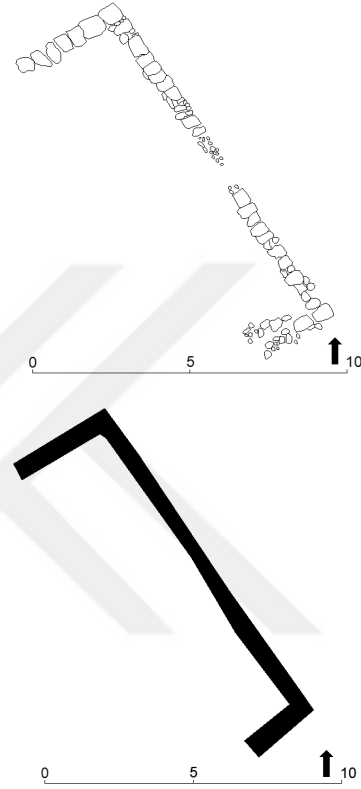
7 numaralı oda 20 m² ölçülerine sahiptir. Yapının kuzeyinde yer alan D sokağına göre şekil almasından dolayı bu oda planı itibari ile düzensiz bir görüntü vermektedir. Odanın doğusundan bir açıklık vasıtası ile yapının dışarı açılan ikinci kapısının bulunduğu 10 numaralı odaya geçilmektedir. Bu oda da 2,20 m²'lik ölçüsü ile bir antre görevi görmüştür. Antrenin kuzey batısında yaklaşık 1 m genişliğinde 2,85 m uzunluğunda 9 numaralı oda bulunmaktadır. Odanın D sokağına bakan dış duvarının güneydoğu ucunda 2 ve 6 numaralı odalarda da görülen iri bir blok taş yer almaktadır. Bu blok taş da yine diğer iki odada yer alan örneklerle aynı teknikte yapılmıştır. Odanın tam işlevi bilinmemekle birlikte batısında yer alan iri blok taş, bir merdiven kaidesi izlenimi vermektedir. Bu odanın hemen batısında 1,2 m²'lik bir ölçüye sahip 8 numaralı oda bulunmaktadır. Bu odanın da işlevi de tam bilinmemektedir. Odanın güney duvarında 7 numaralı odaya açılan bir açıklık bulunmaktadır³⁷⁰. 8 ve 9 numaralı odaların depo odası

³⁷⁰ Bu açıklığın, 7 numaralı odaya bağlantı sağlayan bir kapı mı yoksa tahribat sonucu oluşmuş bir alan mı olduğu bilinmemektedir.

olma ihtimalleri yanında merdiven dairesi olarak hizmet etmiş olmaları daha akla yatkındır³⁷¹.

Yapı 2

1 numaralı yapının batısında yer alan yapının doğu duvarı komşusunun batı duvarı ile sırt sırta inşa edilmiştir (Kat.45). Yalnızca doğu kısmı ele geçmiş olan yapının doğu duvarı 12,30 m uzunluğa sahiptir. Doğu-batı doğrultulu kuzey duvarının 3,70 m'lik bir kısmı ele geçmişken yine doğu-batı doğrultulu güney duvarı ise 2,55 m uzunluğunda ele geçmiştir. Yapı bu hali ile doğusunda yer alan komşusu 1 numaralı yapı gibi büyük bir yapı izlenimi vermektedir. Bu yapının sokak kapısı, güneyinden geçmesi muhtemel E sokağının devamına açılmış



olmalıdır. Nitekim kuzeyinde yer alan D sokağı kuzeybatı istikametinde devam eden bir doğrultuya sahiptir. Bu hali ile yapının kuzeyinden geçen D sokağına açılması mümkün görünmemektedir. Yapı temel seviyesinde tespit edilmiş ve temelleri tek sıra taşlardan oluşmaktadır. Ele geçen doğu duvarına bağlanan herhangi bir ara duvarı tespit edilememiştir. Bu sebeple yapı bölümlerine ilişkin herhangi bir şey söylenememektedir. Yapının batısı kazılmamış alan içerisinde yer almaktadır. Adanın bu alandan batıya doğru

³⁷¹ Yapı genel hatları ile incelendiğinde bir üst kata sahip olması yüksek ihtimaldir. Nitekim hem duvar kalınlıkları hem de kullanılan güçlü dikme kaideleri bu durumu destekler niteliktedir. Ayrıca yapının batı kısmında yer alan depo yapıları doğu kısımdaki 8 ve 9 numaralı odaların bir merdiven dairesinin parçaları olma ihtimalini güçlendirmektedir.

devam ettiği söylenbilir. Bu durum sokakların uzanış biçiminden de anlaşılmaktadır. Bu durum adanın batıya doğru, kuzey-güney yönünde genişlediğini göstermektedir.

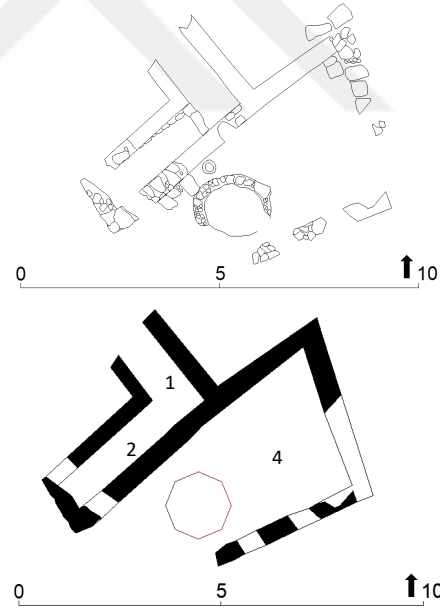
Ada 7

Kazısı tamamlanmış ve açığa  ıkartılabilmiş II. yapı katına tarihlenen yapılara bakıldığında ada, 731 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Plan 13-14). Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan adanın kuzeybatısında E sokağı, güneybatısında F sokağı ve güneydoğusunda G sokağı yer almaktadır. Ada, kuzeybatıdan güneydoğuya doğru daralmaktadır. Adayı çevreleyen sokakların belli bir düzen içerisinde olmaması bu daralmaya sebep olmuştur. Buna bağlı olarak adanın güneydoğusunda yer alan yapılar da adanın ve sokakların düzensiz formuna uymuştur. Bu kısımda yer alan yapılar da adanın formuna uygun olarak kuzeybatıdan güneydoğuya doğru daralmakta ve trapez bir form vermektedirler. Yukarıda da bahsedildiği üzere güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu F sokağı, adanın kuzeybatı ucunda E sokağı ile birleşecektir. Bunun yanında bu alandaki yapıların rotasyonu göz önüne alındığında F sokağının bu alanda doğuya doğru hafif bir dönüş yaparak E sokağı ile kesişeceği anlaşılmaktadır. Bu iki sokağın birleştiği nokta I. kat yapıları tarafında tahrip edildiği için tam olarak tespit edilememiştir. Adanın güneydoğusunda yer alan taş döşeli G sokağı doğu-batı istikametinde yaklaşık 7 m devam ettikten sonra keskin bir dönüş ile kuzeye doğru yönelir ve hafif batıya doğru kavis yaparak 24 m daha devam eder. Sokak kuzey ucunda 8 ve 9 numaralı yapılara dayanır;

bu alanda sokak muhtemelen keskin bir dönüşle doğuya doğru dönmektedir³⁷². Bu noktada sokak, kuzeyden gelmesi muhtemel E sokağının devamı ve doğudan gelmesi muhtemel N1 sokağı ile kesişecektir. Adanın güneydoğu kısmı hariç diğer alanları I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Tahrip alanlarında yer alan yapılar tam planları ile açığa çıkarılamamıştır. Ada içerisinde en az dokuz farklı yapıya ait mimari kalıntı tespit edilmiştir. Bunun dışında yalnızca bir duvarla temsil edilen kalıntılar da bulunmaktadır. Yapıların konumları göz önüne alındığında bu duvar kalıntılarının söz konusu yapılarla ilişkili olması olası görülmemektedir. Bu sebeple bu duvar kalıntıları tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir.

Yapı 1

Adanın kuzeybatı ucunda yer alan yapı I. kat yapılarının temelleri tarafından tahrip edilmiştir (Kat.46). Yapı bu hali ile en az 46 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının taban seviyesi E sokağının en batı ucundan yaklaşık 80 cm daha aşağıdadır. Bu durum, kuzeydoğusunda yer alan 5 numaralı adanın 11 numaralı yapısında olduğu gibi bodrum katı olarak yorumlanmıştır³⁷³. İlk bakışta en az dört



³⁷² Taş döşeli olan sokak döşemesi altında bir kanal bulunması sebebiyle sokağın bu noktada kesilmeyeceği düşünülmektedir. Sokak bu alanda B.Hrozny tarafından kazılmış alana girmektedir.

³⁷³ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Plan 1); Yapının 4 numaralı odasında bir fırın yer almaktadır. Yapının ele geçen kısımları bodrum katı olarak değerlendirilecek olursa havalandırma sorunları ortaya çıkacaktır. Ayrıca E sokağının doğudan batıya doğru alçalmış olması da göz önüne alınmalıdır. E sokağının en doğu ucu ile en batı kısmı arasında 1 m'nin üzerinde bir kod farkı bulunmaktadır. Bu sebeple yapının ele geçen kısmının bodrum katı olarak değerlendirilmesine şüphe ile yaklaşmak gerekmektedir.

odadan oluşan yapı, kuzeyindeki E sokağına ya da batısından geçmesi muhtemel F sokağına aılacaktır. Odalar arasında geçişi sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Yapının güneyinde ve doğusunda komşu binalar bulunmaktadır ve bu binalardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının ele geçen kerpiç duvarları 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Ayrıca yapı enkazından ele geçen tabletler, yapının Asurlu bir tüccara ait olduğunu gstermiřtir³⁷⁴ (Lev.IX.5,6).

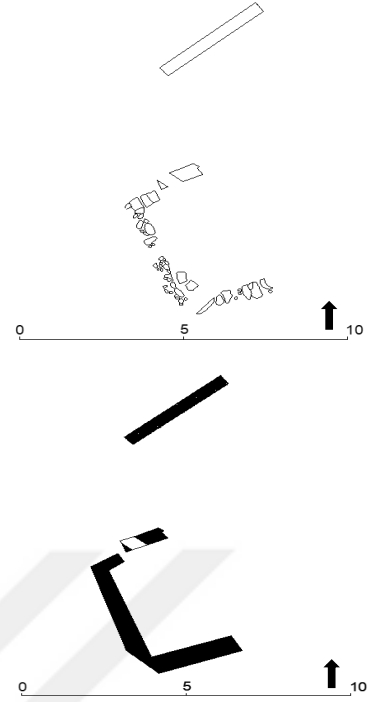
1 numaralı odanın kuzey kısmı tahrip olmuştur. Bu sebeple odanın tam boyutları bilinmemektedir. Odanın genişliği 1 m iken uzunluğu 2,43 m'dir. Boyutları göz önüne alınacak olursa oda, bir kiler ya da kısa bir koridor görevi grmştir. Bu odanın güneybatısında tam planı ile ele geçmiş 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu oda da 80 cm genişliğe, 3 m uzunluğa sahiptir. Odanın girişinde 40 cm yüksekliğinde düz bir blok taş bulunmaktadır; bu blok taş, durumu ve boyutları itibari ile 3 merdiven altlığı olarak değerlendirilebilir. Ayrıca diğer merdiven daireleri ile karşılaştırıldığında boyutları da bu odanın bir merdiven dairesi olma ihtimalini güçlendirmektedir.

1 numaralı odanın doğusunda 3 numaralı oda yer almaktadır. Odanın doğusu ve kuzeyi I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş olmasından boyutları bilinmese de mevcut hali ile en az 9 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının kuzey kısmında yer alan bu üç odanın güneyinde 4 numaralı oda yer alır. Batı kısmı tamamen tahrip olmuş odanın, diğer duvarları da fazlaca tahrip olmuştur. Doğudan batıya doğru daraldığı anlaşılan oda, 16,50 m²'lik bir ölüye sahiptir ve odanın dar kısmına yakın alanda çapı 2 m olan bir fırın yer almaktadır. Fırının taban seviyesi oda tabanından 60 cm daha yüksektedir.

³⁷⁴ (Hertel, 2014, s. 45, No:25; Larsen, 2015, s. 44; Michel, 2003, s. 100; N. zg et al., 2001, s. 78; T. zg, 1986, s. 7)

Yapı 2

1 numaralı yapının doğusunda yer alan yapı I. kat yapıları tarafından fazlaca tahrip edilmiştir³⁷⁵ (Kat.47). E sokağına açılmış olması gereken yapının yalnızca güneybatı kısmında yer alan bir odanın batı kısmına ulaşılabilmiştir. Ayrıca bu odanın kuzeyinde 3,80 m uzunluğunda kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu kerpiç bir duvar daha açığa çıkmıştır. Bu duvarın ve ele geçen diğer odanın konumu ile sokak bağlantısı göz önüne alındığında, iki mimari kalıntının aslında aynı yapıya ait tahrip olmuş parçalar olduğu anlaşılmaktadır. Yapının kaç odaya sahip olduğu bilinmemekle birlikte güneybatı ucunda ele geçmiş odanın tespit edilebilen kısmı 11,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir.



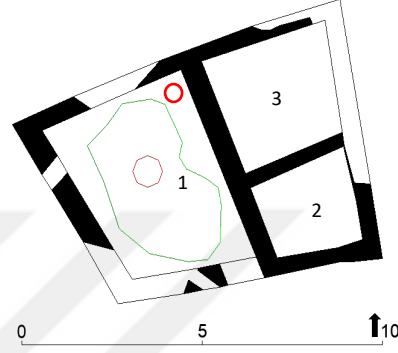
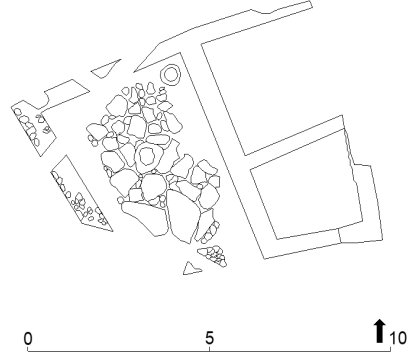
Yapı 3

1 ve 2 numaralı yapıların güneydoğusunda kalan yapı yine I. kat yapıları tarafından fazlaca tahribe uğramıştır (Kat.48). Üç odası tespit edilebilmiş olan yapı bu hali ile 53 m²'lik bir alanı kaplamaktadır³⁷⁶. Yapı, kuzeybatısındaki 1 ve 2 numaralı yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bu duvar komşu yapıların duvarları ile sırt sırta nerdeyse bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapının yaklaşık 1,30 m kuzeydoğusunda 4 numaralı yapıya ait kerpiç duvarlar yer almaktadır. İki yapı arasındaki

³⁷⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Plan 1)

³⁷⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Plan 1)

1,30 m'lik boş alanın, bu yapılardan herhangi biri tarafından kullanılıp kullanılmadığı I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle anlaşılamamıştır. Ayrıca bu iki komşu yapının duvar doğrultuları da birbirlerine uymamaktadır. Bunun yanında, yine 4 numaralı yapı içerisinde değerlendirilmiş ve bu yapının güneyinde yer alan yaklaşık 2 m uzunluğundaki güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu kerpiç duvarın da doğrultusu bu yapı ile uyuşmamaktadır. Bu durum, yapıların açılması gereken F sokağının bu alandaki yön değiştirmesi ile bağlantılı olmalıdır. Sokak muhtemelen bu alanda doğuya doğru hafifçe yön değiştirerek E sokağına bağlanmıştır (Lev.IX.6).



Yapının kuzeyinde yer alan 1 numaralı yapının batıya doğru devam ettiği göz önüne alındığında bu yapının da batıya doğru devam etmiş olması ve sokağa buradan açılmış olması gerekmektedir. Bu bağlamda yapının batı kısmında başka bir odasının ya da odalarının olabileceği söylenebilir.

Yapının 1 numaralı odası 18,50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Güney duvarı tamamen tahrip olan odanın batı ve kuzey duvarlarının da büyük kısmı tahrip olmuştur. Ancak doğu duvarının kerpiç örgüsü 2 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın tabanı taş döşelidir ve ortasında bir ocak bulunmaktadır³⁷⁷. Bunun yanından kuzeydoğu köşesinde taban üstü bir tandır bulunmaktadır. Tandırın tabandan yüksekliği yaklaşık 70

³⁷⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 7)

cm'dir. Ayrıca bu oda içerisinde Asurlu bir tüccara ait olduğu belirlenmiş tabletler ele geçmiştir³⁷⁸.

1 numaralı odanın doğusunda 2 ve 3 numaralı odalar yer almaktadır. Güneydeki 2 numaralı oda 5,78 m² ölçülerine sahiptir. Odanın doğu duvarı hariç diğer duvarları 2 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Boyutları itibari ile depo olması muhtemel odanın giriş kapısına ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bu nedenle odaya yukarıdan portatif bir merdivenle ulaşıldığı söylenebilir³⁷⁹. Bu odanın kuzeyinde yer alan 3 numaralı odada da aynı şekilde herhangi bir kapı açıklığı tespit edilmemiştir. Bu oda güneyindeki odaya göre 9,82 m² ölçüsü ile daha büyüktür. Odanın doğu duvarı tamamen tahrip edilmiştir. Bu iki küçük odanın taban seviyeleri 1 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 40 cm daha alçaktır.

Yapı 4

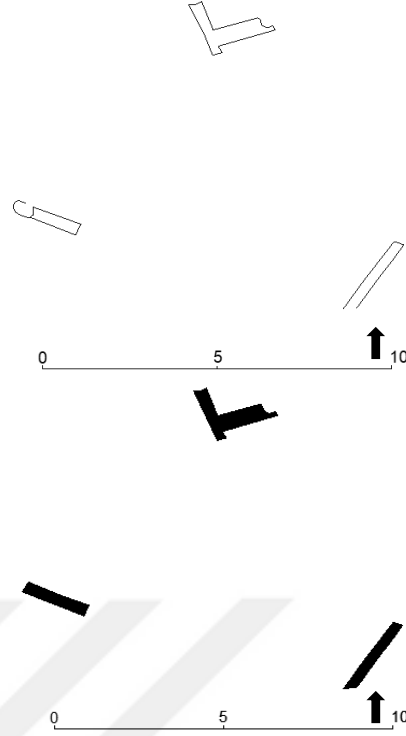
Alan I. kat yapıları tarafından tahrip edildiği için yapının planı tespit edilememiş ve yalnızca 4 duvar parçası ele geçmiştir (Kat.49). Söz konusu bu duvarların aynı yapıya ait olup olmadıkları da belli değildir. Ancak duvarların ele geçtiği alanın boyutları ve sokağın konumu göz önünde bulundurularak bu duvarlar aynı yapı başlığı altında değerlendirilmiştir³⁸⁰. 3 numaralı yapının doğusunda yer alan duvar kalıntılarının ilki kuzeybatı-güneydoğu doğrultusundadır ve 1,60 m uzunluğundadır. Diğer duvar ise

³⁷⁸ (Hertel, 2014, s. 45, No: 26; Michel, 2003, s. 100; N. Özgüç et al., 2001, s. 78; T. Özgüç, 1986, s. 7)

³⁷⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 7)

³⁸⁰ 3 numaralı yapının doğusunda yer alan duvar kalıntılarının farklı bir yapıya ait olma ihtimalleri yüksektir. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu duvarın, 2 numaralı yapının güney duvarı ile aynı doğrultuda olması, ayrıca bu iki duvarın güneydeki diğer iki duvardan rotasyon olarak tamamen farklı olmaları, bunların 2 numaralı yapıya ya da bu yapıya komşu başka bir yapıya ait duvarlar olabileceği daha akla yatkındır (Bkz. Plan 13-14).

kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda olup 1,70 m uzunluğundadır. Bu duvar ilk duvar ile birleşerek iki oda oluşturmaktadır. Ancak bu odaların boyutları ya da işlevleri tahribat sebebiyle bilinmemektedir.



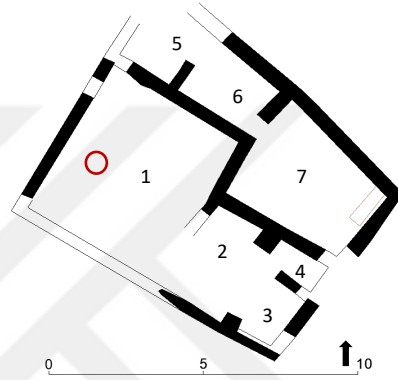
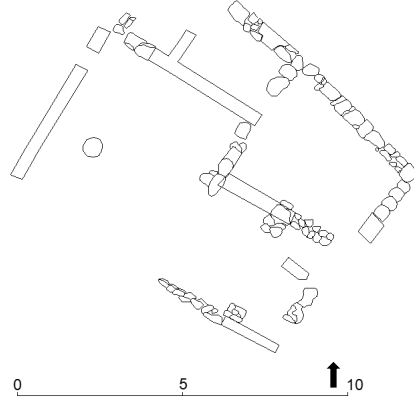
3 numaralı yapının güneyinde yer alan güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu diğer duvar ise 2 m uzunluğundadır ve F sokağı ile aynı doğrultudadır. Bu durum duvarın sokağa göre şekil aldığını göstermektedir. Bu bağlamda burada yer alan söz konusu yapının F sokağına açılmış olduğu söylenebilir. Son duvar kalıntısı alanın güneydoğu ucunda yer almaktadır. 2,52 m uzunluğundaki kerpiç duvar, güneydoğusunda yer alan 5 numaralı yapının duvarları ile aynı doğrultuya sahiptir ve F sokağına dik açı ile bakmaktadır.

Yapı 5³⁸¹

84 m²'lik bir alanı kaplayan yapı 7 odadan oluşmaktadır (Kat.50). Güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu yapı, adanın trapez formuna bağlı olarak, güneydoğu ucunda 7 m'lik bir genişliğe sahipken kuzeybatı ucunda yaklaşık 9 m'lik bir genişliğe sahiptir. Kuzeydoğusundaki ve güneydoğusundaki komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapının kuzeybatı kısmındaki yapılar I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Yapının güneybatısından F sokağı geçmektedir ancak sokak kapısı tespit edilememiştir (Lev.X.1,5).

³⁸¹ (T. Özgüç, 2005, s. 81, Resim 62)

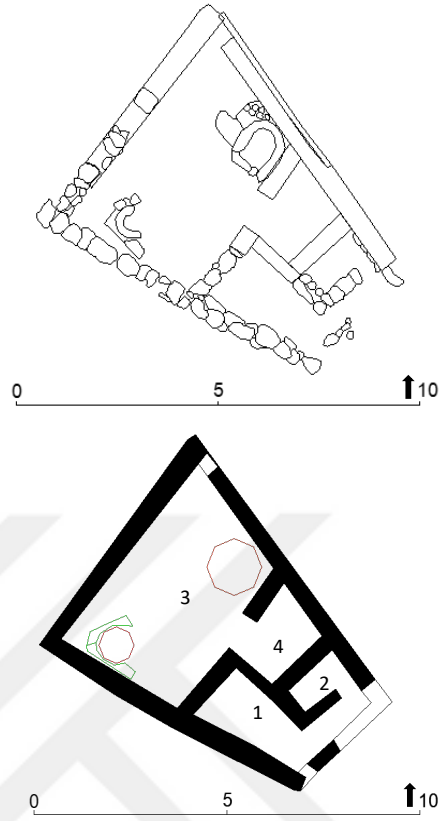
1 numaralı oda 26 m²'lik ölçüleri ile yapının en büyük odasıdır. Odanın sokağa bakan güneybatı duvarının tamamı, güneydoğu duvarının ise güney kısmı tahrip olmuştur. Bu sebeple 2 numaralı odaya geçişi sağlayan bir kapı girişi varsa da tespit edilememiştir. 2 numaralı oda 6,50 m² ölçülerine sahiptir. Bu odanın da güneydoğu duvarı tahrip olmuştur. Bu odanın güneydoğusunda 3 ve 4 numaralı odalar bulunmaktadır. Bu odalar arasında geçişi sağlayan kapı geçitleri de tespit edilememiştir. 3 numaralı oda 2 m², 4 numaralı oda ise 1,50 m² ölçülerine sahiptir. Bu iki oda boyutları itibari ile birer depo odası izlenimi vermektedir.



1 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinden bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın kuzeybatı ve kuzeydoğu duvarları tamamen tahrip olmuştur. Buna rağmen komşu yapıların da duvar hatları göz önüne alındığında yaklaşık 4,50 m² ölçülerinde bir oda olduğu anlaşılmaktadır. Odanın güneydoğu köşesinden yaklaşık 1 m genişlikte bir açıklıktan 5 m² ölçülerine sahip 6 numaralı odaya geçilmektedir. 6 numaralı odanın güneybatı köşesinden 14 m² ölçüleri ile yapının ikinci büyük odası olan 7 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın güneydoğu köşesinde bir seki yer almaktadır.

Yapı 6³⁸²

40 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeybatısında 5, kuzeydoğusunda ise 7 numaralı yapılar bulunmaktadır (Kat.51). Yapı komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Kuzeydoğu duvarında kerpiç örgü tamamen korunmuşken kuzeybatı duvarında kısmen korunmuştur. Yapının güneybatı duvarının taş örgüsü, taban seviyesinden yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar ele geçmiştir. Bu duvarda kerpiç örgü tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Yapının 3,5 m uzunluğundaki güneydoğu duvarı büyük



ölçüde tahrip olmuştur. Yapı, adanın sokaklardan dolayı aldığı forma bağlı olarak trapez bir forma sahiptir. Güneydoğusunda G sokağı, güneybatısında ise F sokağı bulunmaktadır. F sokağına bakan duvardan anlaşıldığı üzere sokak duvarlarında taş örgü taban seviyesinden biraz daha yüksek inşa edilmiş ve daha sonra kerpiç örgü başlamıştır. Bu durum komşu yapıların bulunduğu kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarlarında gözlenmez. Bu yöndeki duvarlar komşu bina duvarları ile sırt sırta neredeyse bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapının taban seviyesi F sokağının eğimine bağlı olarak güneydoğudan kuzeybatıya doğru yükselmektedir. Dört odadan oluşan yapı, 7 numaralı yapıyla birlikte adanın en iyi korunmuş yapılarıdır (Lev.X.1, 5).

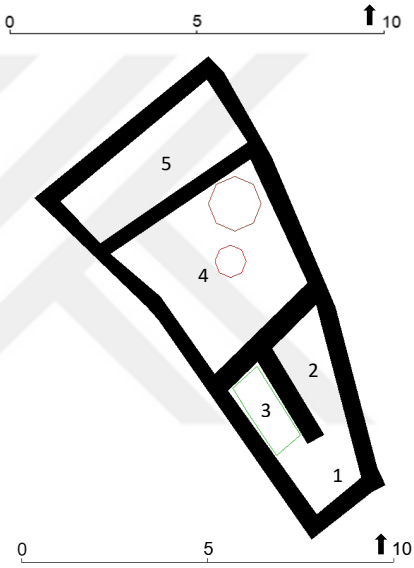
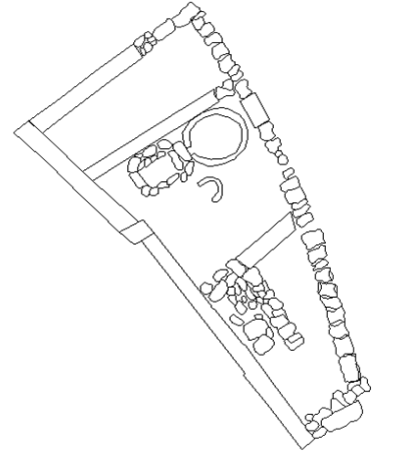
1 numaralı oda yapının G sokağına açıldığı giriş kısmıdır. 4,55 m² ölçülerine sahip bu oda L formuna sahiptir. Odanın güneydoğu kısmında yaklaşık 60 cm genişliğinde 1,85

³⁸² (T. Özgüç, 2005, s. 81, Resim 62)

m uzunluğunda dar bir alan bulunmaktadır. Killer olarak kullanılmış olabilecek bu alanın kuzeybatısında 2 numaralı oda bulunmaktadır. Bu oda, 80 cm genişliğe 2 m uzunluğa sahiptir. Odanın girişinde büyük bir blok taş ve hemen arkasında üç küçük taş yer almaktadır. Bunlar oda girişinde yer alan eşik taşları olabileceği gibi merdiven altlığı olarak da kullanılmış olabilirler. Ayrıca odanın güneydoğu kısmında 50 cm genişliğinde bir açıklık bulunmaktadır. Bu açıklık vasıtası ile 1 numaralı odanın dar kısmına geçilmektedir. Oda, tespit edilmiş diğer merdiven dairelerine göre daha küçük olsa da bir merdiven dairesi olma ihtimali yüksektir. Nitekim güneydoğuda yer alan açıklık da merdiven yapısının altının yine bir kiler ya da depo olarak kullanıldığını göstermektedir.

1 numaralı odanın kuzeybatı kısmından yapının en büyük odası olan 16 m²'lik 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu iki odanın taban seviyeleri birbirlerinden farklıdır. 3 numaralı odanın taban seviyesi, 1 numaralı odanın taban seviyesinden 20 cm daha yüksektir. Odanın kuzeybatı kısmında at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Ocağın çevresi düzgün yassı taşlar ile döşenmiştir. Ocağın karşısında, odanın güneydoğu ucunda oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş 1,20 m çapında küçük bir fırın bulunmaktadır. Fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektir. Fırının hemen önünden 90 cm genişliğindeki bir kapı açıklığından 2,60 m² ölçülerindeki 4 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın kerpiç duvarları yaklaşık 1 m yükseklikte korunmuştur. Odanın taban seviyesi 3 numaralı odanın taban seviyesinden 10 cm daha aşağıdadır.

51 m² ölçülerindeki yapının güneybatısında 5 ve 6 numaralı yapılar kuzeybatısında ise 8 numaralı yapı yer almaktadır (Kat.52). Yapı, komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. 6 numaralı yapıda olduğu gibi sokaklara bakan duvarlarda taş örgü taban seviyesi üzerinde devam etmiştir; komşu yapıların duvarlarına bitişik inşa edilmiş diğer duvarlarında ise kerpiç örgü taban seviyesinden başlamıştır. Yapının doğusundan ve güneyinden geçen G sokağında bir su kanalı bulunmaktadır; kanaldan akan suya karşı önlem almak adına sokak duvarlarında taş örgü daha yüksek yapılmıştır. Ayrıca üst yapıyı taşımak için kullanılmış dikmeler taş örgü duvarların



içinde de devam etmiştir. Yapı, adanın güneydoğu kısmında yer alan diğer yapılar gibi trapez bir forma sahiptir. Bu bağlamda sokak kapısının yer aldığı güneydoğu kısımda yapı 2,40 m genişliğindeyken kuzeybatı kısımda 6 m genişliğindedir. G sokağı, güneydoğudan kuzeybatıya doğru yükselmektedir. Buna paralel olarak yapının güneydoğusunda yer alan odaların taban seviyesi kuzeybatı kısımdaki odaların taban seviyesinden daha alçaktır. 1 numaralı oda ile 4 numaralı oda arasında yaklaşık 30 cm'lik bir kod farkı bulunmaktadır. Ayrıca yapının taban seviyesi de sokak seviyesinin altındadır (Lev.X.1, 2, 5).

³⁸³ (T. Özgüç, 2005, s. 81, Resim 62)

Yapının giriş kısmının yer aldığı 1 numaralı oda yaklaşık 2,82 m² ölçülerine sahiptir ve bir antre vazifesi görmüştür. Giriş kapısının önünde 1,20 m uzunluğunda ve 45 cm genişliğinde bir eşik taşı bulunmaktadır. Bu eşik taşı yapının girişini yükseltmiş ve yapıyı sokaktan gelebilecek döküntü ve çöplerden korumuştur. Aynı zamanda eşik taşı ile oda tabanı arasında da 40 cm'lik bir kod farkı bulunmaktadır; bu sebeple oda tabanına bir basamak aracılığı ile inilmektedir. 2 numaralı odaya 85 cm genişliğindeki bir açıklıktan girilmektedir. 3,23 m² ölçülerindeki oda yapının formuna bağlı olarak trapez bir formdadır ve güneydoğu ucu 85 cm genişliğindeyken kuzeybatı ucu 1,70 m genişliğindedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan 3 numaralı odanın tabanı taş döşelidir ve 2,45 m² ölçülerine sahiptir. Oda yaklaşık 1 m'lik bir genişliğe sahiptir ve yapının en büyük odası olan 4 numaralı odaya buradan geçilmektedir.

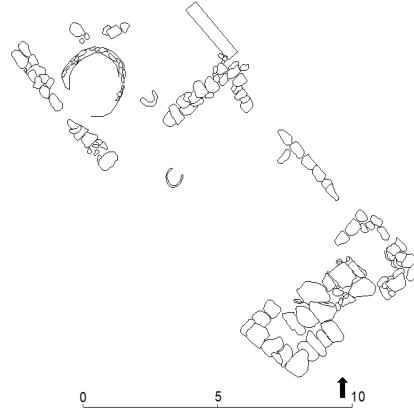
4 numaralı oda 14,75 m² ölçülerine sahiptir. Odanın kuzeydoğu köşesinde, 1,55 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırının ağzı batıya bakmaktadır ve tabanı oda tabanından 60 cm daha yüksektedir. Fırının hemen güneybatısında ağız kısmı yine batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Yine fırının hemen batısında, tabanın yaklaşık 1,30 m altında bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Bu oda da güneydoğudan kuzeybatıya doğru genişlemektedir. Odanın güneydoğu ucu 3,36 m, kuzeybatı ucu ise 4,63 m genişliğindedir. Bu odanın kuzeybatısında 8,60 m² ölçülerinde dikdörtgen formu 5 numaralı oda bulunmaktadır.

Yapı 8

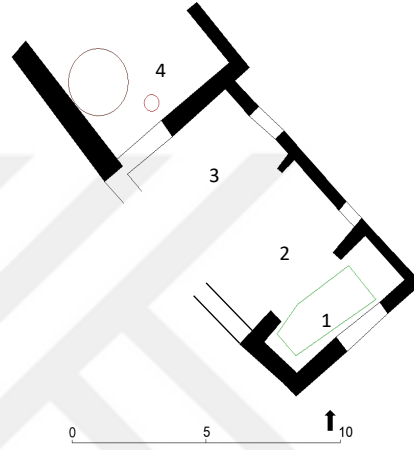
Yaklaşık 88 m²'lik bir alanı kaplayan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.53). Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı ilk bakışta en az dört odadan oluşmaktadır. Yapının 9 numaralı yapı ile komşu olan kuzeydoğu duvarı hariç bütün duvarları taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. Bunun yanında odalar arasında geçişi

sağlayan kapı izleri de tespit edilememiştir.

Yapı, doğusundan geçen G sokağına açılmış olmalıdır. Ancak sokak kapısına ilişkin bir iz tespit edilememiştir. G sokağı, 4 numaralı odanın güneydoğu kısmındaki duvarına dayanarak buradan doğuya doğru keskin bir dönüş yapmıştır.



1 numaralı oda 9,50 m² ölçülerindedir ve zemini taş döşelidir. Taş döşemeli zemin, sokak seviyesinden yaklaşık 40 cm daha alçaktadır. Bu odanın kuzeybatısında 2 numaralı oda bulunmaktadır. Odanın duvarları büyük ölçüde tahrip olmasına rağmen hatları belli olmaktadır.

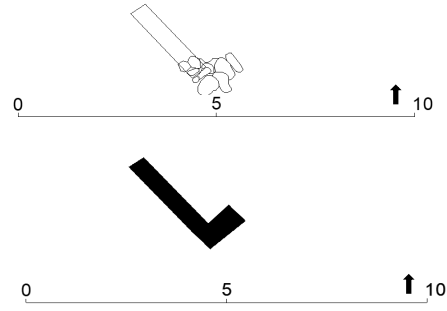


Yine dikdörtgen formda olduğu anlaşılan oda yaklaşık 17,50 m² ölçülerine sahiptir. 3 numaralı odanın güneydoğu duvarı tamamen tahrip olmuştur. Odanın ya da yapının bu alana doğru genişleyip genişlemediği alanın I. kat yapıları tarafından fazlaca tahrip edilmesinden dolayı anlaşılamamıştır.

4 numaralı oda, yapının fırını ve ocağını barındırmaktadır. Odanın kuzeybatı duvarı tamamen tahrip olmuşken ve kuzeydoğu duvarının bir kısmı tahrip olmuştur. Yapının ele geçen tek kerpiç duvarı da kuzeybatı duvarının tahribattan kurtulmuş kısmıdır. Güneybatı köşede yar alan fırın 2,24 m çapındadır ve güneybatı duvarına bitişik yapılmıştır. Fırının güneydoğusunda at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır.

Yapı 9

Adanın kuzeydoğu ucunda yer alan yapının yalnızca güneybatı ucu ele geçmiştir (Kat.54). G sokağı yapının önünden kuzey doğuya doğru keskin bir dönüş yapmaktadır. Sokağın ve yapının ele geçen duvarlarının



konumu dikkate alındığında yapının, kuzeybatı ve kuzeydoğuya doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Yapının doğusu Hrozny tarafından kazılmıştır³⁸⁴. Yukarıda da bahsedildiği üzere yapının kuzeydoğusundan, kuzeybatıdan gelmesi muhtemel E sokağının devamı geçmiş olmalıdır. Bu bağlamda yapının G sokağı ya da E sokağına açılmış olmalıdır.

Ada 8

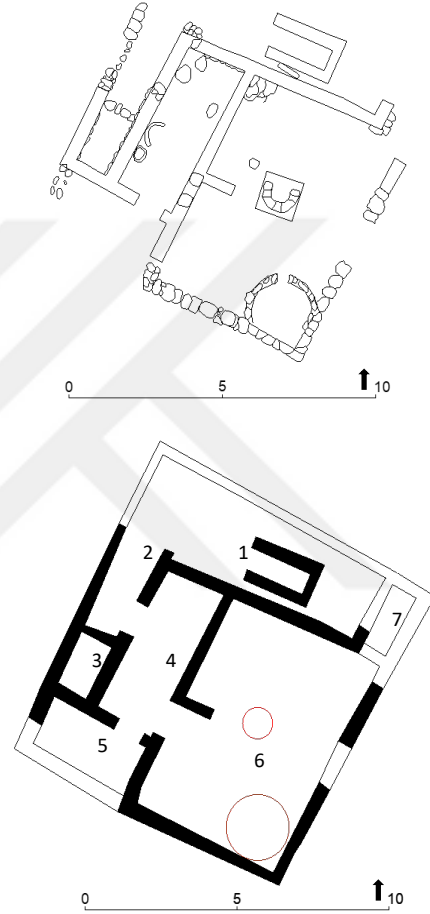
Güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu F sokağının güneybatısında yer alan ada içerisinde, II. yapı katına tarihlendirilen üç yapı tespit edilmiştir. Bu yapılardan iki tanesi tam planlarına yakın ele geçmişken bir tanesi birkaç duvar parçası ile temsil edilmektedir. Ele geçen bu üç yapının güneydoğusunda yapıların, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu H sokağına kadar uzandığı anlaşılsa da bu alanda yer alan I. kat yapıları kaldırılmadığı için söz konusu yapıların planları bilinmemektedir. Ada, ele geçen üç yapı göz önüne

³⁸⁴ (Hrozny, 1927)

alındığında 185 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Adanın güneybatı ve kuzeybatıya doğru devam ettiği mevcut durumundan anlaşılmaktadır (Plan 15-16).

Yapı 1

Yedi odadan oluştuğu anlaşılan yapı 108 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat55). Yapı, güneydoğusunda ve güneybatısında yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının güneydoğu duvarı ile güneydoğusunda yer alan 2 numaralı yapının kuzeybatı duvarı arasında güneybatıdan kuzeydoğuya doğru genişleyerek devam eden bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluğun genişleyerek devam etmesi sokağın bu kısımda yön değiştirmesi ve yapının sokağa göre konumlanması sonucu oluşmuştur. Kuzeydoğusundan geçen F sokağına açılan yapının giriş kapısı, I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle tespit edilememiştir (Lev.X.3).



Yapının 1 numaralı odasının sokağa bakan duvarı I. kat yapısı tarafından tamamen tahrip edilmiştir. Bunun yanında odanın kuzeybatı kısmı da aynı sebepten dolayı tahrip olmuştur. Bu sebeple odanın kuzeybatıya doğru ne kadar devam ettiği tespit edilememiştir. Odanın tam boyutları bilinmese de en az 10 m²'lik bir kullanım alanına sahip olduğu söylenebilir. Dikdörtgen bir forma sahip olan oda içerisinde yine kuzeybatı kısmı tamamen tahrip olmuş küçük bir odacık bulunmaktadır. Bu odacık, yaklaşık 70 cm

genişliğinde ve tahrip olan kısmına kadar 2,10 m uzunluğundadır. Odacığın güneybatı duvarı ile 1 numaralı odanın güneybatı duvarı arasında 30 cm'lik bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşlukta yaklaşık 75 cm uzunluğunda bir künk ele geçmiştir. Söz konusu bu küçük odacığın bir depo yapısı olma ihtimali yanında bir merdiven dairesi olma ihtimali de yüksektir. Odacığın arkasında 1 numaralı odaya ait yaklaşık 4,20 m²'lik bir alan bulunmaktadır. Bu alana küçük odacığın kuzeyinde kalan dar alandan geçilmektedir.

2 numaralı odanın kuzeydoğu kısmı tahrip olduğu için odanın da tam boyutları bilinmemekle birlikte tahrip olan kısımda başka bir odanın olup olmadığı da bilinmemektedir. Bu sebeple tahrip olan bu kısım da bu odaya dahil edilerek değerlendirilmiştir. Oda yaklaşık 8 m² ölçülerine sahiptir. Ayrıca yapının sokak kapısının da odanın tahrip olmuş kuzeydoğu kısmında yer aldığı söylenebilir. Dikdörtgen formdaki odanın güneybatı kısmından bir kapı aracılığı ile 2 m² ölçülerine sahip, kiler ya da depo olarak kullanılmış olan 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın kerpiç duvarları taban seviyesinden itibaren 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur.

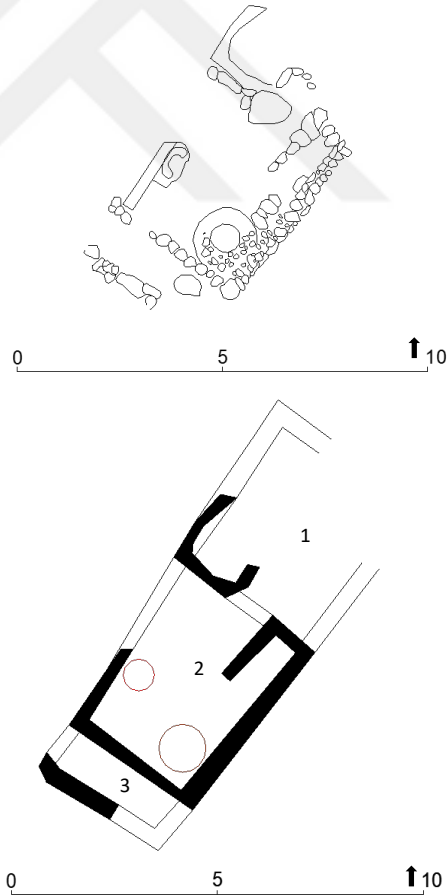
2 numaralı odanın güneydoğu köşesinden 1 m genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. Oda 10 m² ölçülerine sahiptir ve batı duvarı boyunca küpler yerleştirilmiştir. Bu odanın güneyinden 95 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilir. Odanın güneybatı duvarının tahrip olmasından tam boyutları bilinmese de 6 numaralı odanın güneybatı duvarına göre tamamlanmıştır. Bu tamamlama sonucunda odanın en az 5,60 m² ölçülerine sahip olduğu söylenebilir.

4 numaralı odanın güneydoğu ucundan 1,10 m genişliğinde bir kapı açıklığı ile 38 m² ölçüleri ile yapının en büyük odası olan 6 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin kuzeyinde 1 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Koltuk duvarının tam karşısında, odanın ortasına yerleştirilmiş, oda tabanından yaklaşık 20 cm yükseklikte 1,20

x. 1,20 m boyutlarında bir platform bulunmaktadır. Platform üzerine ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde ocak yerleştirilmiştir. Odanın güneydoğu köşesinde duvarla birlikte örülmüş 2,25 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Fırının dayanmış olduğu güneydoğu ve güneybatı duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiştir. Bu duvarların örgüsü tabandan itibaren 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Fırının ağız kısmı kuzeyde yer almaktadır ve fırın tabanı oda tabanından yaklaşık 45 cm daha yüksektir. Odanın kuzeybatı köşesine birçok seramik istiflenmiştir. Yapı sahibine ait tablet ve zarflar bu odada ele geçmiştir³⁸⁵. Odanın kuzeydoğu köşesi tahrip olmuştur. Yapının formu ve komşu yapının duvar hatları dikkate alındığında bu alanda da küçük bir odanın yer aldığı söylenebilir. 7 numaralı oda olarak adlandırılan bu kısım yaklaşık 1,75 m² ölçülerine sahiptir.

Yapı 2

41 m²'lik bir alanı kaplayan yapı I. kat yapıları tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Kat.56). En az üç odadan oluştuğu anlaşılan yapı komşusu 1 numaralı yapı gibi F sokağına açılmaktadır. Ancak sokağa bakan kısmının tahrip olması sebebiyle bu yapının da sokak kapısı tespit edilememiştir. Yapı komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır (Lev.X.3).



³⁸⁵ Tablet ve zarf buluntularına ilişkin veri kazı envanter listelerinden alınmıştır.

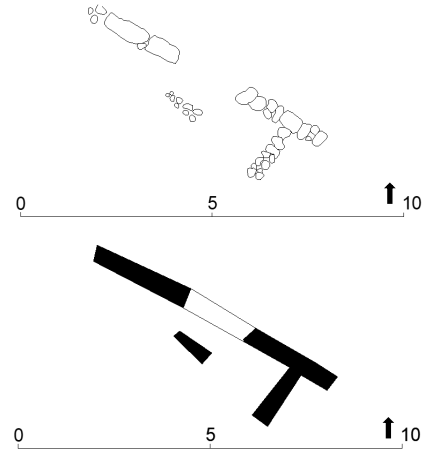
1 numaralı oda 12 m²'lik bir alanı kaplamaktadır³⁸⁶ ve yapının sokağa açıldığı kısım burada yer almaktadır. Bu odanın güneydoğu köşesinden bir kapı aracılığı ile 13 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya geçilmektedir. 2 numaralı odanın kapı girişinin kuzeybatısında yaklaşık 1,50 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Girişin hemen karşısında, odanın köşesinde oda duvarlarıyla birlikte örülmüş 1,55 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu yapıda da fırının dayandığı duvarlarda taş örgü taban üzerinde de devam etmiştir. Fırın tabanı oda tabanından 35 cm daha yüksektedir. Odanın kuzeybatı duvarına bitişik inşa edilmiş yine bir platform üzerinde at nalı ocak yer almaktadır. Bu odanın güneybatısında 2,80 m² ölçülerindeki 3 numaralı oda yer almaktadır. İki odayı birbirine bağlayan kapı açıklığı tespit edilememiş olsa da odanın girişi kuzeybatı köşesinde yer almış olmalıdır.

Yapı 3

1 ve 2 numaralı yapıların güney kısmında yer alan yapı yalnızca taş temel seviyesinde duvar parçaları şeklinde ele geçmiştir (Kat.57).

Güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu dış duvarı iki parça halinde tespit edilmiştir ve yapının güneydoğuya doğru devam ettiğini göstermektedir.

Bu duvardan anlaşıldığı üzere yapı, kuzeyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bu iki duvar parçasından güneydoğuda yer alanına kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu bir ara duvar bağlanmaktadır.



³⁸⁶ 1 numaralı oda olarak adlandırılan bu alanın tahribat sebebiyle planı anlaşılamamaktadır. Bu sebeple tek bir oda olarak değerlendirilmiş olsa da bu kısmın birden fazla oda içerdiği göz ardı edilmemelidir.

Yapı, Güneydoğusundan devam edecek olan kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu H sokağına bağlanmış olmalıdır. Nitekim yapının bu sokağa göre konumlandığı da duvarlarından anlaşılmaktadır (Lev.X.3).

Ada 9

Ada içerisindeki yapılar, çevrelerindeki sokaklara göre şekillenmiş ve güneydoğu-kuzeybatı istikametinde sıralanmıştır. Adanın güneybatısında F sokağı, batısında G sokağı ve güneydoğusunda H sokağı yer almaktadır. Doğu ve kuzeydoğu kısmı B. Hrozny³⁸⁷ tarafından kazılmış; bu sebeple adanın ve içerisindeki yapıların bu alanda nasıl devam ettiği tespit edilememiştir. Beş yapının tespit edilebildiği alanda, 2 ve 3 numaralı yapılar hariç diğer yapılar B. Hrozny kazıları ve I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Tespit edilebilen yapılar ve yapı kalıntıları dikkate alındığında adanın 360 m²'nin üzerinde bir alana yayıldığı anlaşılmaktadır (Plan 17-18).

Yapı 1

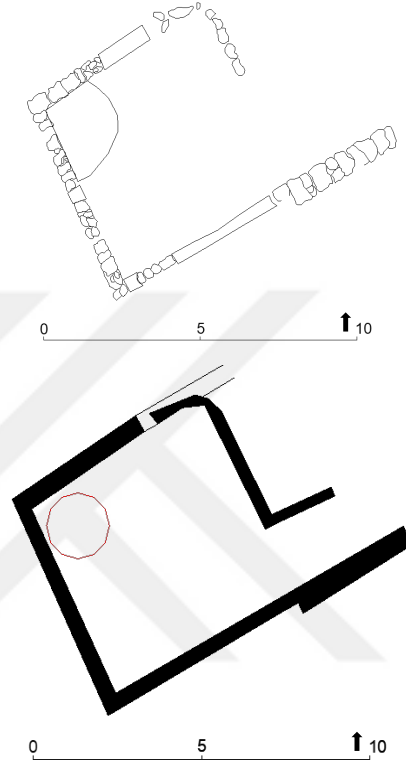
G sokağına bakan yapı adanın tespit edilebilen en kuzey ucunda yer almaktadır (Kat.58). Yapı güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan G sokağına göre konumlanmıştır. Yapının kuzeydoğu kısmı B. Hrozny kazıları tarafından tahrip edilmiş kuzey batı kısmı ise yine aynı sebepten dolayı kazılmamıştır. 55 m²'lik bir alanı kaplayan

³⁸⁷ (Hrozny, 1927)

yapının güneydoğusunda 2 ve 5 numaralı yapılar bulunmaktadır. Ortak duvar kullanımının olmadığı bu komşu yapıların duvarları sırt sırta ve bitişik bir düzende yapılmıştır. Yapının kuzeydoğuya doğru devam ettiği mevcut planından anlaşılmaktadır. Yapının taban seviyesi G sokağına göre yaklaşık 30 cm daha yüksektedir.

Yapının ele geçen tek sağlam odasının 35 m²'lik bir kullanım alanı bulunmaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde ocak olarak tanımlanmış ancak fırın tabanı olması daha muhtemel bir alan bulunmaktadır. Bu yanık alan güneybatı ve kuzeybatı duvarlarına dayanmış bir şekildedir. Odanın güneydoğu köşesinden 1,80 m genişliğinde bir açıklıktan başka bir odaya geçilmektedir. Bu alan tahribat sebebiyle tam planı ile tespit edilememiştir.

İkinci odaya geçişi sağlayan bu açıklığın güneydoğusundaki, 5 numaralı yapı ile komşu olan duvar, diğer duvarlara göre daha geniş inşa edilmiştir. Yalnızca taş örgüsü tespit edilebilmiş duvarın genişliği bu alanda 80 cm'nin üzerine çıkarken yapının diğer duvarlarında genişlik 40-45 cm arasında değişmektedir.



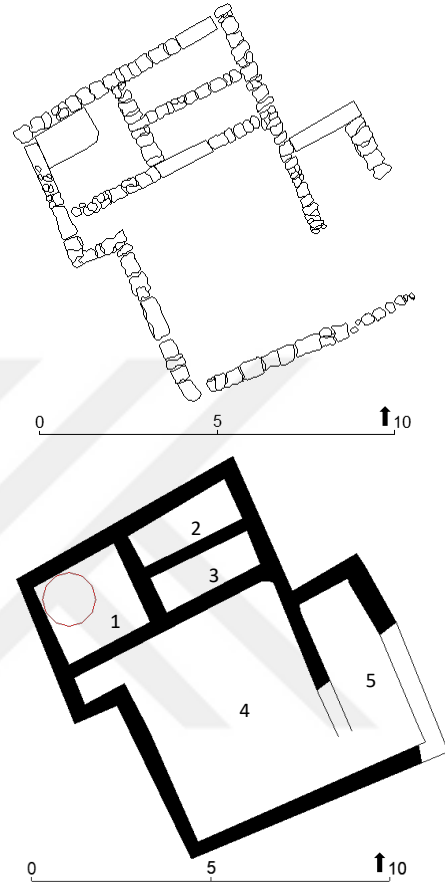
Yapı 2

1 numaralı yapının güneydoğusunda yer alan yapının doğusunda 5 numaralı yapı, güneydoğusunda 4 ve güneybatısında 3 numaralı yapı bulunmaktadır (Kat.59). Yapı hemen önünde, güneybatıya doğru keskin bir dönüş yapan G sokağına açılmaktadır. Sokak seviyesinden daha yüksekte olan yapının giriş kapısı önünde iri bir blok taş

bulunmaktadır. Bu blok taş, yapıdan sokağa inişi sağlayan bir basamak gibi kullanılmıştır. Beş odadan oluştuğu anlaşılan yapı 73 m²'lik bir alanı kaplamaktadır ve ada içerisinde tam planı anlaşılabilen yapılardan biridir (Lev.X.4, 6).

1 numaralı oda yapının kuzeybatı köşesinde yer almaktadır. Sokak kapısının da yer aldığı oda 6,20 m² ölçülerine sahiptir ve diğer odalara ulaşımın sağlandığı bir antre görevi de görmüştür. Odanın kuzeybatı köşesinde bir ocak alanı bulunmaktadır³⁸⁸. Bu odanın kuzeydoğusunda birbirine simetrik biçimde inşa edilmiş dikdörtgen formda 2 ve 3 numaralı odalar bulunmaktadır. Her iki oda da yaklaşık 1 m genişliğe ve 3 m uzunluğa sahiptir. Boyutları göz önüne alındığında bunların kiler ya da depo olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır³⁸⁹.

4 numaralı odaya geçişi sağlayan kapı açıklığı tespit edilememiş olsa da 1 numaralı odanın güneybatı köşesinde geçişin sağlandığı söylenebilir. 29 m² ölçülerine sahip olan 4 numaralı oda yapının en büyük odasıdır. Kuzeybatı köşesinde, muhtemel odanın girişinin bulunduğu alanda, 1,20 m uzunluğunda 80 cm genişliğinde bir cep bulunmaktadır. Odanın taş duvar örgüsü taban seviyesi üzerinde de devam etmiştir. Tespit edilebilen taş örgü taban seviyesinden ortalama 20 cm daha yüksekte ele geçmiştir. Odanın kuzeybatı duvarı üzerinde, yaklaşık



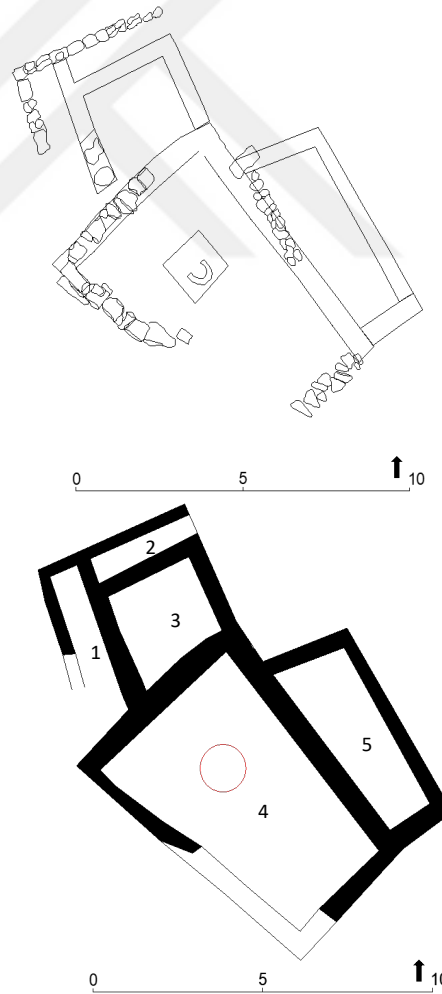
³⁸⁸ Arazi eskizlerinde ocak olarak tanımlanan kısım kazı raporunda fırın olarak belirtilmiştir.

³⁸⁹ Bir büyük iki küçük odadan oluşan ve aşağı şehrin en sevilen yapı tipinin küçültülmüş versiyonu olan bu oda kompleksleri Aşağı Şehir'deki başka yapılarda da karşımıza çıkmaktadır. Bu formun bir depo kompleksi olduğu ve çok tercih edildiği anlaşılmaktadır.

1,60 m uzunluğa sahip, tespit edilebilmiş tek kerpiç duvar yer almaktadır. Bu kerpiç duvar yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın doğusunda 5 numaralı oda yer almaktadır. Odanın girişi tespit edilememiş olsa da odaya, 4 numaralı odanın tahrip olmuş güneydoğu kısmından geçiş sağlandığı söylenebilir. Yarıısı tahrip olmuş oda, komşu yapıların duvarları da göz önüne alındığında yaklaşık 9 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bu odanın taban seviyesi 4 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 15 cm daha aşağıdadır.

Yapı 3

Güneybatı kısmı tahrip olmuş yapının beş odadan oluştuğu anlaşılmaktadır (Kat.60). Yapının güneydoğusunda H, güneybatısında F ve kuzeybatısında G sokağı yer almaktadır. Kuzeydoğusunda 2, doğusunda ise 4 numaralı yapı ile komşu olan yapı, komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının kuzeybatısında F ve G sokaklarının kesiştiği noktada küçük bir meydan bulunmaktadır. Meydan ve bu iki sokak yapının düzensiz bir formda olmasına neden olmuştur. Yapının güney kısmı güneydoğu- kuzeybatı doğrultusunda kuzey kısmı değişerek kuzey-güney doğrultusuna oturmuştur. 80 m²



ölçülerine sahip olan yapının sokak kapısı güneydoğusundan geçen H sokağına açılmıştır³⁹⁰ (Lev.XI.1).

1 numaralı odanın meydana bakan duvarının güney kısmı tahrip olmuştur. Bu sebeple odanın güney kısımda nasıl bir forma sahip olduğu bilinmemektedir. Sağlam durumda ele geçmiş kuzey kısmı 90 cm genişliğindedir. Bunun yanında oda, kuzey-güney doğrultusunda 4,40 m uzunluğa sahiptir. Odanın kuzeydoğusunda 75 cm genişliğinde 3,20 m uzunluğunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu oda, doğu duvarını komşu yapı ile ortak kullanmıştır. 1 numaralı odanın güneydoğu kısmından 6,90 m² ölçülerine sahip 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odaların kullanımlarına ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Yapının en büyük odası olan 4 numaralı oda 30 m² ölçülerine sahiptir. Odanın orta kısmına yakın alanda 2 m² ölçülerinde bir platform bulunmaktadır. Platform üzerinde ağzı kuzeybatıya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer alır. Odanın kuzeydoğu kısmında 9,50 m² ölçülerine sahip 5 numaralı oda bulunmaktadır. Odalar arasında geçişi sağlayan kapı girişi I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle tespit edilememiştir. Bu oda içerisinde pişmemiş biçimde ele geçmiş 46 tane tablet bulunmuştur³⁹¹.

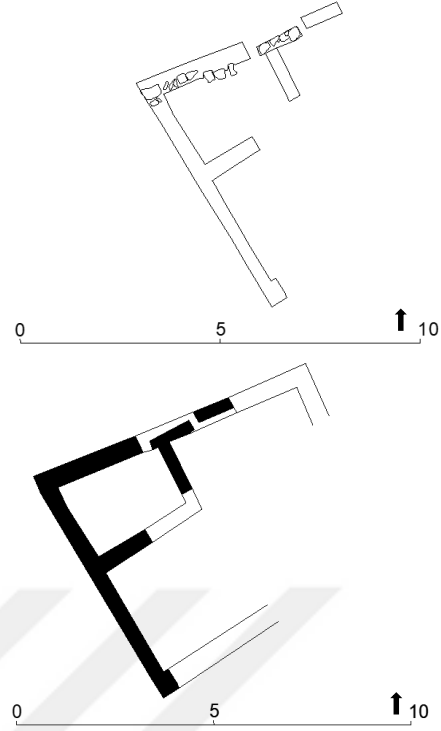
Yapı 4

3 numaralı yapının doğusunda yer alan yapının doğu kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.61). Yapı, güneyinden geçmekte olan H sokağına açılmış olmalıdır. Ele geçen kısımları ile en az 42 m² ölçülerine sahip olan yapının kaç odadan

³⁹⁰ 1997 yılı kazı raporu

³⁹¹ 1997 yılı kazı raporu

oluştugu bilinmemektedir. Yapının kuzeybatı kısmında tam planı ile anlaşılabilen tek odası 4,83 m² ölçülerine sahiptir. Duvarları komşu yapıların duvarları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ancak kuzey duvarı ile 5 numaralı yapı arasında 2,30 m²'lik bir alan bulunmaktadır. Alanın bu iki yapıdan birine mi ait olduğu yoksa bir boşluk mu olduğu bilinmemektedir. Söz konusu bu boş alanın yapılar tarafından kullanılmış olması durumunda iki komşu yapı arasında bir ortak duvar kullanımından bahsedilebilir (Lev.XI.1).



Yapı 5

Kuzeydoğu kısmı tahrip olmuş yapının boyutları ve toplamda kaç odaya sahip olduğu bilinmemektedir (Kat.62). Mevcut veriler doğrultusunda yapının kuzeydoğu ve güneydoğu kısımda devam ettiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında yapının sokak bağlantısı da bilinmemektedir. En az beş odadan oluştuğu anlaşılan yapı ele geçen kısımları itibari ile 50 m²'nin üzerinde bir büyüklüğe sahiptir (Lev.X.4, 6).

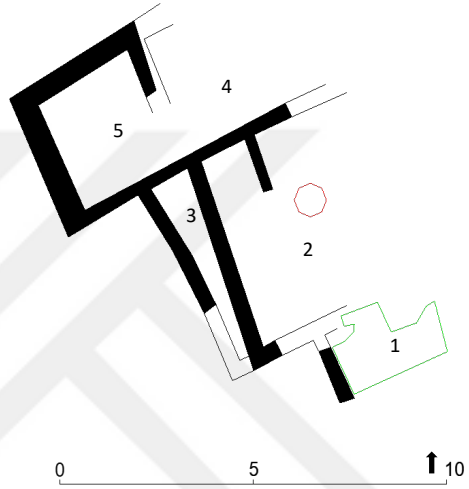
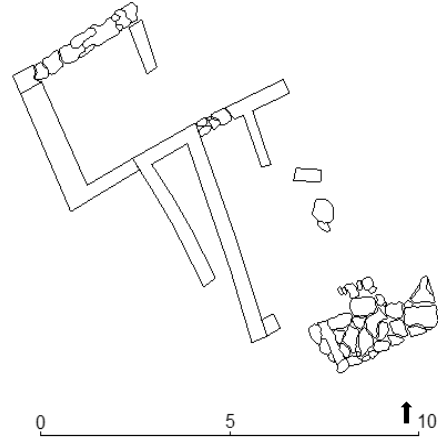
1 numaralı odası, büyük ölçüde tahrip olmuş ve bu sebeple odanın boyutları bilinmemektedir. Oda zemini, yassı taşlarla döşenmiştir. Bu döşemenin 3,82 m²'lik bir alanı tespit edilebilmiştir. Odanın kuzeybatısında 2 numaralı oda yer almaktadır. Yapının en büyük odası olması muhtemel bu alanın tahribattan kurtulan kısmı 14 m² ölçülerine

sahiptir. Odanın ortasına yerleştirilmiş olması muhtemel at nalı biçimindeki ocak dikkate alınır. Oda, kuzeydoğuya doğru 2 m daha genişlemesi beklenebilir. Oda, kuzeybatı kısmında 4 numaralı odaya geçişi sağlayan 1 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır.

Kapı açıklığının 2 numaralı odaya bakan kısmının kuzeydoğusunda 1,40 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Oda, güneybatı kısmından 3 numaralı odaya geçilmektedir. 3 m² ölçülerine sahip olan 3 numaralı oda kuzeybatıdan güneydoğuya doğru daralmaktadır. Oda, güney kısmı I. kat mezarları tarafından tahrip edilmiş olmasından

oda, tahribat görmüş kısımda nasıl bir forma sahip olduğu bilinmemektedir. Tespit edilebilen en dar kısmı 40 cm, en geniş kısmı ise 1 m genişliğe sahiptir. Bu oda içerisinde yapı sahibine ait 231 adet yazılı belge ele geçmiştir³⁹².

4 numaralı oda tamamen tahrip olmuştur. Oda, boyutları hakkında herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bu oda, batısında 7,50 m² ölçülerine sahip 5 numaralı oda bulunmaktadır. Oda, 4 numaralı odanın güneybatısında yer alan kapı açıklığından ulaşılmaktadır. Oda, güneydoğu ve güneybatı duvarlarında birer dikme yer almaktadır.



³⁹² 1996 yılı kazı raporu

Kuzeybatı-güneydoğu istikametinde uzanan adanın kuzeyinden N1, doğusundan L1 ve güneyinden M1 sokakları geçmektedir. Adanın batısı B. Hrozny³⁹⁴ tarafından kazıldığı için ada içindeki yapıların bu kısımda ne kadar devam ettiği ve adanın boyutları tam ölçüleri ile bilinmemektedir. Sistemli kazılar sırasında açığa çıkarılmış yapıların bulunduğu kısım, yaklaşık olarak 700 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Hrozny tarafından kazısı yapılmış kısımlar da buna eklendiğinde adanın boyutlarının mevcut durumdan daha büyük olduğu görülmektedir. Ada içerisinde yedi yapı tespit edilmiştir. 2 numaralı yapı dışındaki diğer bütün yapılar, I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Plan 19-20).

Yapı 1

Büyük bir kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş yapı³⁹⁵, yalnızca tespit edilebilen kısımları dikkate alındığında yaklaşık 55 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.63). Güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda konumlanmış olan yapının güneybatıya doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu sebeple söz konusu ölçülerin üzerinde bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir. Tespit edilebilen kısımlarından anlaşıldığı üzere yapının en az üç odaya sahip olduğu görülmektedir. Yapının sokak kapısı tahribat sebebiyle tespit edilememiş olsa da yapı, kuzeyindeki N1 sokağına ya da batısından geçmesi muhtemel olan başka bir sokağa açılmıştır. Kuzeydoğusunda 2 numaralı yapı ile duvarları birbirlerine bitişik bir düzende sırt sırta yapılmıştır. Ada planı incelendiğinde

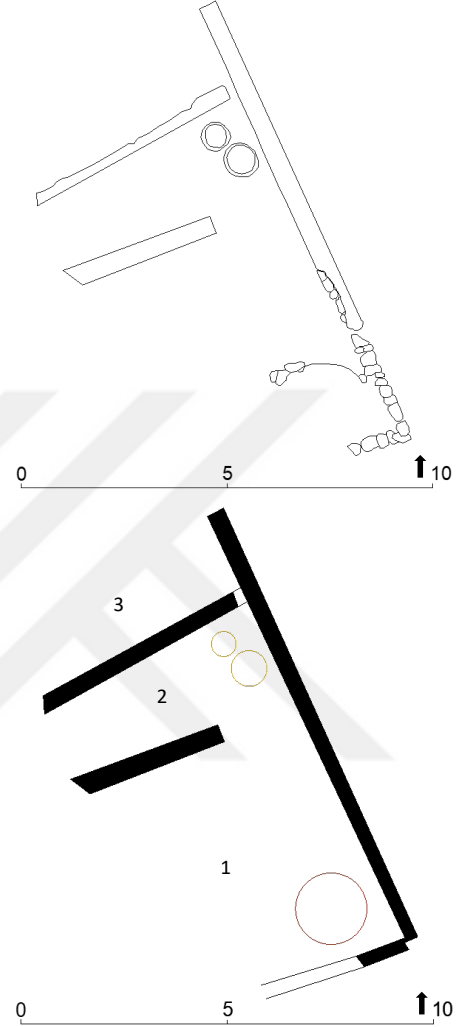
³⁹³ (T. Özgüç, 1986, s. 7-9, Plan 4)

³⁹⁴ (Hrozny, 1927; T. Özgüç, 1986, s. 7)

³⁹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

yapı güneydoğusunda 4 numaralı yapı ile komşu olduğu anlaşılmaktadır; ancak bu kısımdaki tahribat, iki yapı arasındaki duvar kullanımının nasıl olduğunu öğrenmemize engel olmuştur (Lev.XI.2).

1 numaralı odanın güneybatısı tamamen tahrip olmasına rağmen, bu hali ile yaklaşık 27 m² ölçülerine sahiptir. Odanın güneydoğu köşesinde, büyük bölümü tahrip olmuş bir fırın yer almaktadır³⁹⁶. Ele geçen kısımdan yola çıkarak fırının en az 2 m çapında olduğu söylenebilir. Fırının dayandığı duvarlarda, taş örgünün taban üzerinde de devam ettiği anlaşılmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde yer alan 1,80 m genişliğinde bir açıklıktan 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın da güneybatı kısmı tamamen tahrip olmuştur. 11,80 m²'lik kısmı tespit edilebilen odanın kuzeydoğusunda yan yana yerleştirilmiş çift tandır bulunmaktadır³⁹⁷. Kuzeydoğudan



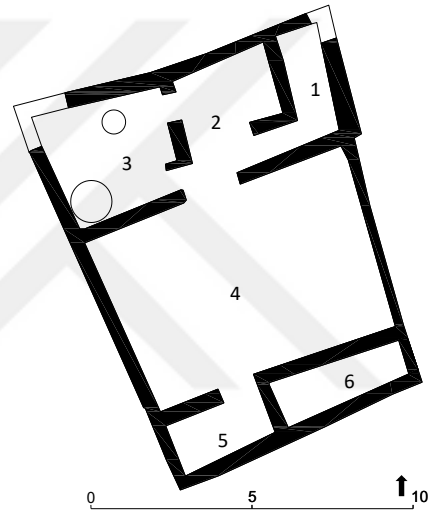
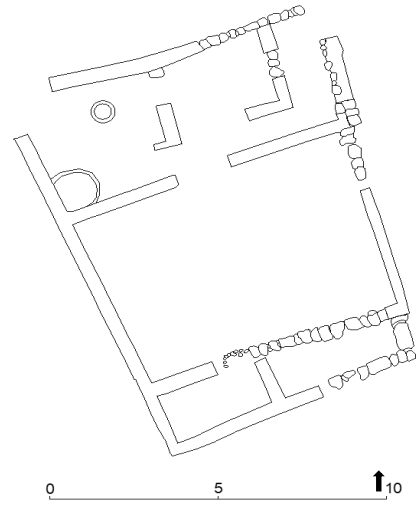
güneybatıya doğru daralan oda, en geniş noktasında 2,50 m iken en dar noktada 1, 70 m'dir. Bu odanın kuzeybatısında 3 numaralı oda bulunmaktadır. Oda I. kat yapıları tarafından tamamen tahrip edildiği için ölçüleri bilinmemektedir.

³⁹⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

³⁹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

Yapı 2

111 m² ölçülerine sahip olan yapı beş odaya sahiptir (Kat.64). Kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu olan yapının kuzeybatısından N1, kuzeydoğu köşesindeyse sokak kapısının da yer aldığı L1 sokağı geçmektedir³⁹⁸. Duvarları komşu yapıların duvarları ile sırt sırta bitişik bir düzende yapılmıştır. 4,60 m² ölçülerine sahip 1 numaralı oda yapının giriş kapısının olduğu kısımdır. Odanın kuzeydoğu köşesinde yaklaşık 1 m genişliğinde sokak kapısı yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan odanın güneybatı köşesinden 80 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Kapı açıklığının kuzeybatısında koltuk duvarı gibi uzanan 1 m'lik kerpiç duvar



merdiven altlığı olarak tanımlanmıştır³⁹⁹. Odanın kuzeydoğusundaki merdiven alanı hariç tutulduğunda 2 numaralı odanın 7 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Bu odanın güneybatı köşesinden 3 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin kuzeyinde 50 cm'lik bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu duvarının bir kısmı tahrip olmuş; kuzeybatı köşesi ise I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. 13,50 m² ölçülerine sahip odanın güneybatı köşesinde yaklaşık 1,50 m çapında bir fırın bulunmaktadır⁴⁰⁰. Fırının oda duvarına dayanmış kısmı oda duvarıyla birlikte örülmüştür. Odanın kuzeyinde zemin

³⁹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 7, Plan 3-4; 1999a, s. 323, Fig. 3)

³⁹⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 7)

⁴⁰⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 7)

üzerine yerleştirilmiş bir tandır bulunmaktadır. Oda içerisinde, Asurlu bir tüccara ait olduğu belirlenmiş yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁰¹ (Lev.XI.3).

4 numaralı oda 46,50 m² ölçüleri ile yapının en büyük odasıdır. Oda, ortasında yer alan I. yapı katına ait taş sanduka mezar tarafından tahrip edilmiştir. Kuzeydoğu duvarının kuzey kısmı ve güneydoğu duvarının doğu kısmında taş örgü taban üzerinde devam etmişken diğer duvarlarda kerpiç örgü taban seviyesinden başlamıştır. Bu duvarlar 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güneydoğusunda 5 ve 6 numaralı odalar bulunmaktadır⁴⁰². Batıda yer alan 5 numaralı odaya 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından girilmektedir. 4,70 m² ölçülerine sahip odanın bütün duvarlarında kerpiç örgü, taban seviyesinden itibaren 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Yine 4 numaralı odadan ulaşılan 6 numaralı oda, 4,90 m² ölçülerine sahiptir. Odanın batı duvarı hariç diğer duvarlarında taş örgü görülmektedir. Bu odanın duvarları da taban seviyesinden itibaren 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Dikdörtgen formdaki bu iki oda içerisinde herhangi bir buluntu ele geçmemiştir⁴⁰³.

Yapı 3

2 numaralı yapının doğusunda yer alan yapının doğu kısmı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.65). Yine de hem sokaklar hem de komşu yapıların konumu dikkate alındığında yapının yaklaşık 83 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Doğusundan geçen L1 sokağı, yapının kuzeyinde batıya doğru dönmekte ve 2 numaralı yapının

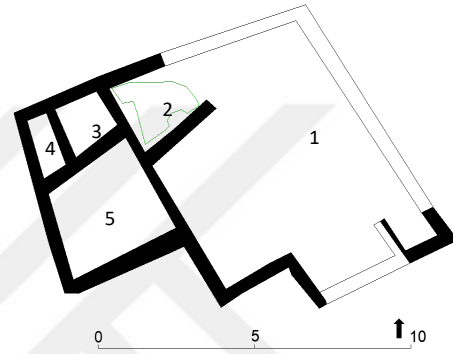
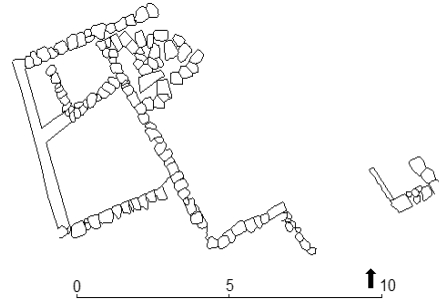
⁴⁰¹ (Hertel, 2014, s. 46, No: 43; T. Özgüç, 1986, s. 7)

⁴⁰² (T. Özgüç, 1986, s. 7)

⁴⁰³ (T. Özgüç, 1986, s. 7)

kuzeydoğusunda N1 sokağı ile birleşmektedir⁴⁰⁴. En az beş odadan oluştuğu anlaşılan yapının batı kısmı sağlam bir şekilde ele geçmiştir (Lev.XI.4).

1 numaralı oda, ortasından geçen bir kanal tarafından neredeyse tamamen tahrip edilmiştir⁴⁰⁵. 46 m²'lik bir alana sahip odanın güney, kuzey ve doğu duvarları tamamen tahrip olmuştur⁴⁰⁶. Odanın yalnızca batı duvarı ve komşusu 4 numaralı yapının duvarlarına dayanan duvarları ele geçmiştir. 1 numaralı odanın kuzeybatısında 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın doğusu üst yapı katına ait kanal tarafından tamamen tahrip edilmesine rağmen sağlam ele geçen kısmı yaklaşık 8,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve zemini taş döşelidir.



Bu iki odanın batısında, 9. adanın 2. yapısında da gördüğümüz, üç odalı bir depo kompleksi yer almaktadır⁴⁰⁷. Odalar arası geçişi sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Bu sebeple odalara üst kattan portatif merdivenlerle ulaşılmıştır. 3 numaralı oda 2,17 m² ölçülerine sahiptir ve taş duvarları 1 m yüksekliğe kadar

⁴⁰⁴ (T. Özgüç, 1986, Şek. 14)

⁴⁰⁵ L1 sokağı, yerleşimin ana su kanallarından birine sahiptir. Sokak çevresindeki yapılar, sokak seviyesinden basamaklarla yükseltilmiş ve muhtemelen olası su baskınlarına karşı önlem alınmıştır. Ayrıca yine bu sokağın doğusundaki yapılarda su baskınlarına karşı önlem amaçlı duvar yüzlerinde ortostat benzeri duvar kaplamaları kullanılmıştır. Üst yapı katına ait geniş bir kanal yapısının da bu alanda yer alması, yerleşimin su temini için kullandığı kaynaklardan birinin kuzeyde yer aldığını ve bu hat üzerinden yerleşimin bu bölgesine girdiğini göstermesi açısından önemlidir.

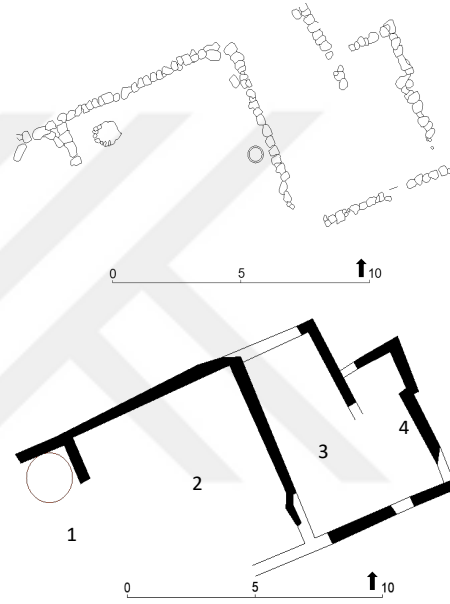
⁴⁰⁶ Yapının bu bölümünün tahribat sebebiyle tek bir odadan mı yoksa bir den fazla odadan mı oluştuğu bilinmemektedir.

⁴⁰⁷ (Hertel, 2014, s. 46, No: 44; N. Özgüç et al., 2001, s. 45; T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

korunmuştur. Bu odadan daha küçük olan 1,30 m²'lik 4 numaralı odanın batı ve güney duvarları kerpiçtendir. Bu iki odada da herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır⁴⁰⁸. 5 numaralı oda 9,80 m² ölçülerine sahiptir. Oda içerisinde zengin bir buluntu topluluğu yanında yerli bir tüccara ait olduğu anlaşılan yazılı belge arşivinde ele geçmiştir⁴⁰⁹.

Yapı 4⁴¹⁰

Kuzeydoğu-güneybatı istikametinde uzanan yapının batısı ve güneybatısı tamamen tahrip olmuştur (Kat.66). Yapının batısı, Hrozny tarafından kazılan alana dayanmış bu sebeple bu kısımda yapının planı tam anlaşılamamıştır. Bununla birlikte yapının kuzeyi, doğusu ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiş ve taş temel seviyesinde tespit edilmiş olan duvarları, komşu yapıların duvarları ile sırt sırta ve bitişik bir



düzende inşa edilmiştir. Yapının ele geçen kısımları dikkate alındığında, tamamının 100 m²'nin üzerinde bir alanı kapladığı görülmektedir. En az dört odadan oluşan yapının sokak bağlantısı tahribat sebebiyle tespit edilememiş olsa da girişinin batıda ya da güneybatıda olduğu çevresindeki yapıların konumlanmasından anlaşılmaktadır (Lev.XI.5).

Küçük bir bölümü tespit edilebilmiş olan 1 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinde bir fırın yer almaktadır. Büyük ölçüde tahrip olmuş fırının 2 m'nin üzerinde bir çapa sahip

⁴⁰⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

⁴⁰⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

⁴¹⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın batıya ve güneye doğru devam ettiği görülmektedir. 1 numaralı odanın doğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. 45 m²'lik bir alan sahip odanın batısı ve güneyi tamamen tahrip olmuştur. Bu sebeple söz konusu bu alanın yapıya ait başka odalar barındırıp barındırmadığı bilinmemektedir.

Yapının arka kısmında yer alan 3 ve 4 numaralı odalar diğer iki odaya göre nispeten daha iyi korunmuştur. Güneydoğu kısmı tahrip olmuş 3 numaralı oda dikdörtgen bir forma sahiptir. 21,50 m²'lik bir alanı kaplayan odanın 2 ve 4 numaralı odalar ile bağlantısını sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Bununla birlikte 4 numaralı odaya geçişi sağlayan kapının tahrip olmuş güneydoğu kısımda yer almış olduğu söylenebilir. 4 numaralı oda yaklaşık 8,50 m² ölçülerine sahiptir. Güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan odanın kuzey kısmı yaklaşık 50 cm doğuya doğru genişletilmiş ve burada fazladan alan kazanılmıştır.

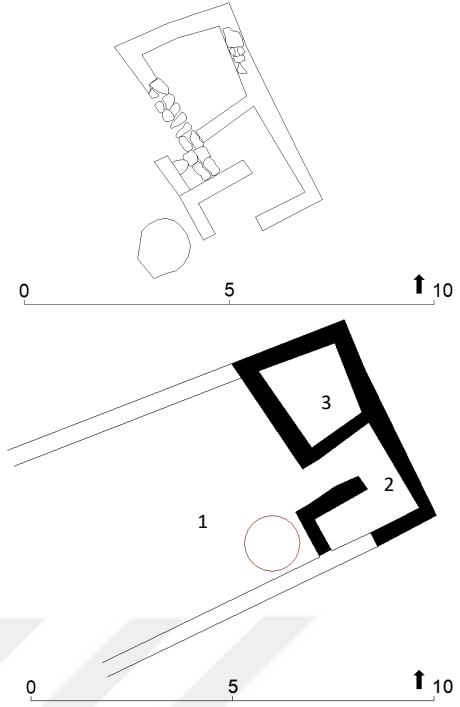
Yapı 5

Kuzeyinde yer alan 4 numaralı yapı gibi batı kısmı tamamen tahrip olmuştur (Kat.67). Üç odalı olarak tanımlanmış yapının⁴¹¹ batı kısmında tahribattan dolayı başka odaların olup olmadığı bilinmemektedir. Ada planı göz önüne alındığında, yapının batı kısmında başka oda ya da odaların olabileceği düşünülebilir. Kuzeyi, doğusu ve güneyi komşu yapılar tarafından kuşatılmış olan yapının sokak bağlantısı, batısında yer almış olmalıdır. Bu sebeple yapının batısında, mevcut üç odaya ek olarak başka oda ya da odaların olması gerekmektedir⁴¹² (Lev.XI.6).

⁴¹¹ (Hertel, 2014, s. 41, 46, Fig. 11, No: 48; T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

⁴¹² Aşağı Şehir yapılarında sokak kapılarının, en azından tespit edilmiş olanlarda, günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği ana odaya açılmadığı görülmektedir. Yapının 1 numaralı odası da hem diğer iki odaya göre boyutları hem de fırın yapısını barındırması ile bir ana oda görünümündedir. Bu sebeple odanın batısında, sokak kapısını da barındıran en az bir oda daha bulunması akla daha yatkındır.

Komşu yapıların duvarları ve yapının ele geçen kısımları dikkate alındığında yapının 50 m²'nin üzerinde bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir⁴¹³. Bu yapının da kuzeyi, doğusu ve güneyi komşu yapılar ile çevrelenmiş ve her komşusundan kendi duvarları ile ayrılmıştır. 1 numaralı odası I. kat yapıları ve taş sanduka mezarı tarafından tahrip edilmiştir. Odanın güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda genişliği 4,80 m iken tahribattan dolayı kuzeydoğu-güneybatı uzunluğu bilinmemektedir. Odanın güneydoğu köşesinde yine fazlaca tahrip olmuş ve yalnızca tabanının bir kısmı ele geçmiş bir fırın yer almaktadır. Ayrıca sahibinin Asurlu olduğu belirlenmiş yapının arşivi de bu odada ele geçmiştir. Oda içerisinden 200 tane yazılı belge ele geçmiştir⁴¹⁴.



2 numaralı oda 4 m²'lik bir alana sahiptir. Merdiven dairesi olarak tanımlanmış odaya 1 numaralı odadan üç taş basamak ile girilmektedir. Oda içerisinde yer alan bir ağaç merdiven ile üst kata ulaşılmıştır⁴¹⁵. 3 numaralı oda 3,75 m² ölçülerine sahiptir. Oda içerisinde herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. Bu sebeple odanın işlevi bilinmemektedir. Bu odanın bazı duvarlarında taş örgü taban seviyesinin üzerinde de devam etmiştir⁴¹⁶.

⁴¹³ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

⁴¹⁴ (Hertel, 2014, s. 46, No: 48; T. Özgüç, 1986, s. 8)

⁴¹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

⁴¹⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

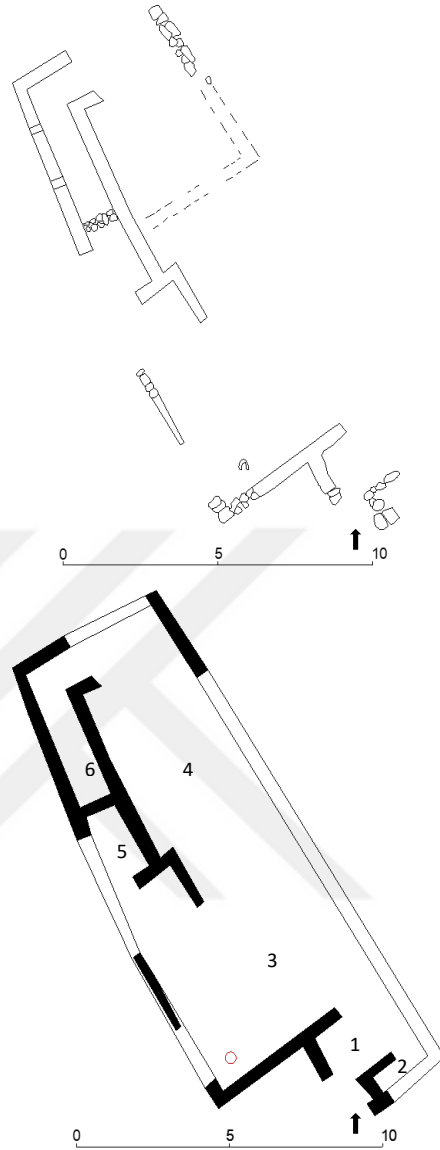
Yapı 6

Adanın güneydoğusunda yer alan yapı L1 ve M1 sokaklarının kesiştiği noktadadır (Kat.68). Kuzeybatısındaki 3 numaralı yapıyı tahrip eden I. yapı katına ait kanal, bu yapıyı da neredeyse tamamen tahrip etmiştir. Sokaklar ve komşu yapıların duvarlarından yapının 105 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır (Lev.XI.6, Lev.XII.1). Kuzey kısmı ve güney kısmı farklı yıllarda kazılmış olan yapının odaları ve oda sayılarına ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan yapının girişi güneyde M1 sokağına açılmaktadır⁴¹⁷. Doğu duvarları tamamen tahrip olduğu için L1 sokağına da açılıp açılmadığına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Mevcut durumu ile en az altı odadan oluştuğu

anlaşılan yapının 1 numaralı odası, sokak kapısını da barındıran bir antredir. Bu antre yaklaşık 5 m² ölçülerine sahiptir. Antrenin güneydoğusunda yaklaşık 90 cm'lik bir açıklıktan 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu oda yaklaşık 60 cm genişliğe, 1,90 m uzunluğa sahiptir. Odanın kullanım amacı bilinmese de bir merdiven dairesi olması muhtemeldir.

Antrenin kuzeydoğusundan yaklaşık 1,70 m genişliğinde bir açıklıktan 3 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın güneybatı kısmı hariç diğer alanları, üst yapı katına ait kanal



⁴¹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 9, Plan 3-4)

tarafından tamamen tahrip edildiği için kesin ölçüleri bilinmemektedir. Kısmen sağlam ele geçen güneybatı kısmında at nalı biçiminde bir ocak ele geçmiştir. Ayrıca yine bu odanın tabanında Asurlu bir tüccara ait olduğu belirlenmiş yazılı belgeler ele geçmiştir⁴¹⁸. 4 numaralı oda da yine aynı kanal yapısı tarafından tamamen tahrip edilmiştir. Odanın ele geçen duvarları ve sokak sınırı göz önünde bulundurulduğunda yaklaşık 19 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu söylenebilir.

3 numaralı odanın kuzeybatısında 2,30 m genişlikte bir alan yer almaktadır. Bu alanın doğusunda 1,60 m uzunluğunda bir duvar bulunmaktadır. Duvar içerisinde ikinci kez kullanıldığı anlaşılan bir yalak taşı yan yatırılarak, su haznesi odanın içine bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Aşağı Şehir II. kat yapılarında duvar içlerinde dolap gibi kullanılmış bu tarz haznelere rastlansa da bu taş için herhangi bir tanımlama yapılmamıştır. Bu taşın yer aldığı alanın farklı bir oda olup olmadığı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Bu alanın kuzeybatısından yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı açıklığından 2,70 m² ölçülerine sahip 5 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın kuzeyinde 1 m genişliğinde L biçimindeki 6 numaralı oda tespit edilmiştir. Oda, güneydoğu-kuzeybatı istikametinde 4,38 m uzanırken kuzeydoğu-güneybatı istikametindeki uzunluğu tahribat sebebiyle bilinmemektedir. Batı duvarında 1,50 m mesafe ile yerleştirilmiş iki dikmenin yer aldığı bu odanın tabanında da yapı sahibine ait az miktarda tablet ele geçmiştir⁴¹⁹.

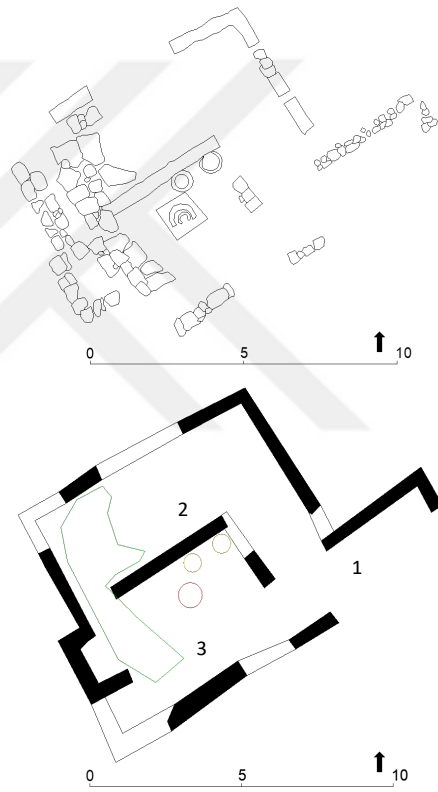
⁴¹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 9)

⁴¹⁹ (Hertel, 2014, s. 46, No:47; T. Özgüç, 1986, s. 8)

Yapı 7

Büyük bölümü tahrip olan yapı⁴²⁰, 84 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.69). En az üç odadan oluştuğu anlaşılan yapı güneyinde bulunan M1 sokağına açılmaktadır⁴²¹. M1 sokağına göre konumlanmış yapı kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır. Kuzeydoğusu ve kuzeybatısında yer alan komşu binalardan kendi duvarları ile ayrılan yapının güneybatısı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Bu sebeple yapının bu alanda devam edip etmediğine ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır (Lev.XII.2).

1 numaralı oda dikdörtgen bir forma sahiptir ve tespit edilebilen kısımlarından anlaşıldığı kadarıyla 10 m²'lik bir alana sahiptir. Yapının sokak kapısı tespit edilememiş olsa da Aşağı Şehir'deki diğer yapıların sokak bağlantıları göz önüne alındığında kapının bu odada yer almış olması en uygun ihtimaldir. Odanın kuzeybatısından "L" forma sahip 2 numaralı odaya geçilmektedir⁴²². 27 m² ölçülerine sahip olan odanın batı kısmı taş döşelidir. Taş döşeme, bu odanın kuzey duvarının dibinden



başlayarak 3 numaralı odanın güney duvarına kadar devam etmektedir. 2 ve 3 numaralı odaları birbirine bağlayan ve zemini taş döşeli olan kapı açıklığı 1,10 m genişliğe sahiptir. Mutfak olarak tanımlanmış olan 3 numaralı oda⁴²³, 22,50 m²'lik bir alana sahiptir. Batı duvarının orta kısmında yer alan ve oda içine doğru 1 m uzanan bir duvar, odanın bu

⁴²⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 9, Plan 3-4)

⁴²¹ (T. Özgüç, 1986, s. 9)

⁴²² (T. Özgüç, 1986, s. 9)

⁴²³ (T. Özgüç, 1986, s. 9)

kısımında iki küçük cep oluşturmuştur. Odanın kuzeydoğu köşesine doğru, oda zemininden 10 cm daha yüksek, yaklaşık 1,20 x 1,20 m boyutlarında bir platform üzerine yerleştirilmiş at nalı biçiminde ocak yer almaktadır. Bu ocağın içinde ona sabitlenmiş yine at nalı biçiminde ikinci bir ocak daha yer almaktadır. Ocağın hemen kuzeydoğusunda duvar dibinde, taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır yer almaktadır⁴²⁴. Tandırın zeminden yüksekliği yaklaşık 55 cm'dir. Bu odanın güneydoğusunda tahribat sebebiyle 1 numaralı odaya bağlanan herhangi bir kapı açıklığı olup olmadığı anlaşılamamıştır.

3 numaralı oda içerisinde yazılı belgeler ele geçmiş ve bunlar oda zeminine dağılmış bir şekilde tespit edilmiştir. Ele geçen yazılı belgelerin bir kısmı yerli bir tüccara aitken bir kısmı Asurlu bir tüccara aittir. Yapı sahibi, Özgüç tarafından yerli bir tüccar olarak tanımlanmış ve Asurlu tüccara ait yazılı belgelerin komşu yapıdan bu alana karıştığı belirtilmiştir⁴²⁵.

⁴²⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 9)

⁴²⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 9); Hertel tarafından yapı, iki farklı yapı olarak tanımlanmış; bunlardan kuzeydeki 49 numaralı yapının Anadolu, güneydeki 50 numaralı yapının ise Nushatum isimli Asurlu kadın bir tüccara ait olduğu belirtilmiştir ((Hertel, 2014, s. 46, No: 49-50)). Ancak Hertel tarafından iki farklı yapı olarak tanımlanan bu yapı, T. Özgüç tarafından tek bir yapı olarak tanımlanmıştır. Bu durum yapıya ait planlar yanında 2 ve 3 numaralı odaların arasında kesintisiz devam eden taş döşemeli zeminden de anlaşılmaktadır. Nushatum adlı tüccara ait yazılı belgelerin bu yapının hemen kuzeyinde yer alan ve Nushatum'un eşi olarak da bilinen Enam-Assur'un ((Dercksen, 1998, s. 222)) evinden (5 numaralı yapı) karışmış olması mümkündür. Bunun yanında söz konusu kadın tüccara ait yazılı belgelerin, evin mutfağı olarak da tanımlanan 3 numaralı odada ele geçmesi, batısında yer alan ancak tahribat sebebiyle tespit edilememiş başka bir komşu yapıdan karışmış olma ihtimalini de güçlendirmektedir. Bunun yanında N. Özgüç ve Ö. Tunca tarafından Nushatum adlı tüccara ait ev, 14. adanın 3 numaralı yapısı olarak tanımlanmıştır ((N. Özgüç et al., 2001, s. 55)). Ancak bu yapının yerli bir tüccara ait olduğu, N. Özgüç ve Ö. Tunca'nın belirttiği plankareden farklı bir plankarede yer aldığı yine T. Özgüç tarafından belirtilmiştir ((T. Özgüç, 1986, s. 11).) Bununla birlikte T. Özgüç (2005, s.68) daha sonra Ada 14, Yapı 3'ün Nushatum'a ait olduğunu belirtmiştir.

Ada 11

Doğusunda H1, kuzeyinde K1, batısında L1 ve güneyinde J1 sokaklarının yer aldığı ada 1085 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Adanın kuzeybatı kısmı tahrip olmuşken diğer taraflarında yer alan yapıların birçoğu tam planı ile ele geçmiştir. Tahribat sebebiyle yalnızca sekiz yapının tespit edilebildiği ada, çevresindeki sokaklara göre şekillenmiş ve doğu-batı istikametinden hafif bir meyil ile kuzeydoğu-güneybatı istikametinde konumlanmıştır. Çevresinde yer alan sokaklardan K1 hariç diğer üç sokağın kazısı tamamlanmıştır. Bu üç sokağın da taş döşeli ve kanallı olduğu anlaşılmıştır. Bunlardan J1 sokağının döşemesi ve kanalı sağlam durumda ele geçmişken L1 ve H1 sokaklarının döşemeleri tahrip olmuştur. Adanın L1 sokağına bakan kısmında, 1 ve 3 numaralı yapılar arasında bir kuyu yer almaktadır. Ancak bu kuyunun tam işlevi bilinmemektedir (Plan21-22).

Yapı 1

Adanın kuzeybatı köşesinde yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuş ve tam planı açığa çıkarılamamıştır⁴²⁶ (Kat.70). Yapının tespit edilebilen kısımları 47 m²'lik bir alanı kaplamakta ve üç oda içermektedir. Sokağın konumu ve yapı planı incelendiğinde, yapının kuzeye doğru devam etmiş olabileceği görülmektedir. Yapının doğusunda komşu yapıya ait bir duvar bulunmaktadır. Duvarlar bu iki yapının sırt sırta bitişik bir düzende inşa edildiklerini göstermektedir. Yapının sokak girişinin çevresi kerpiç duvarlarla örülerek 2 m uzunluğunda 1,60 m genişliğinde bir koridor yaratılmıştır. Koridorun doğusunda yer alan kapıya üç taş basamak ile çıkılmaktadır. Kapının kerpiç söveleri

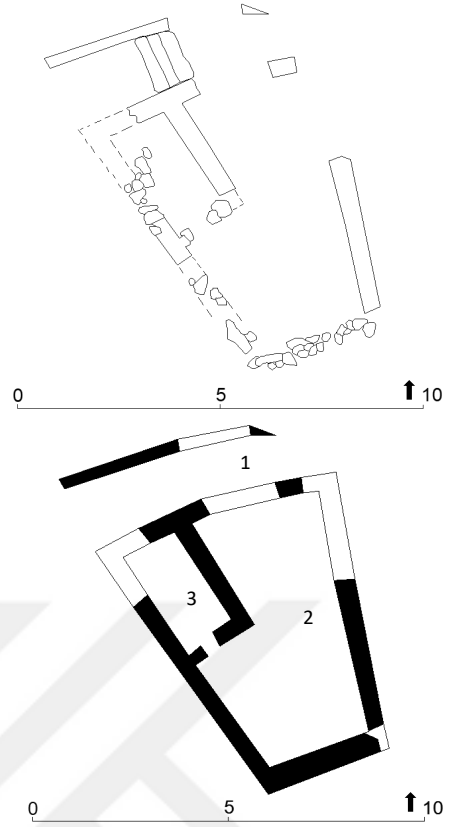
⁴²⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

korunmuş bir şekilde ele geçmiştir⁴²⁷.

Koridorun sokağa dayandığı batı kısımda tahribat sebebiyle başka bir sokak kapısı olup olmadığı bilinmemektedir. Eldeki veriler doğrultusunda yapı girişinin basamaklarla sokak seviyesinden yükseltildiği anlaşılmaktadır.

Benzer bir durum güneyinde yer alan 3 numaralı yapıda da görülmektedir. Bu durum sokak üzerindeki yapıların su baskınlarından dolayı problemler yaşadığını göstermektedir. 1 numaralı odanın doğu kısmında yoğun tahribat sebebiyle yalnızca duvar parçaları ele geçmiştir.

Ele geçen bu duvar parçaları, koridor duvarlarının bu alanda yine birbirine paralel devam ettiğini göstermektedir (Lev.XII.3).

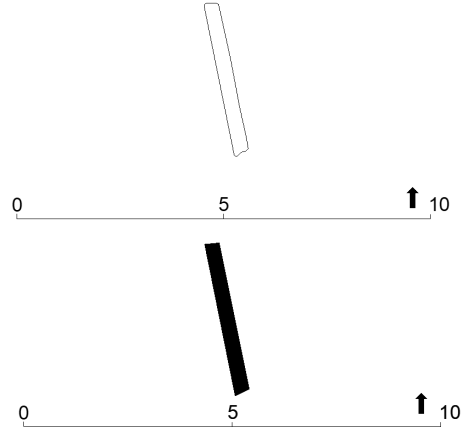


1 numaralı odanın güneyinde 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın kuzeydoğusu tamamen tahrip olmuştur. Duvar hatları takip edildiğinde odanın yaklaşık 20 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Bu odanın kuzeybatısında ise 3 numaralı oda yer almaktadır. 4 m²'lik odanın kuzeybatısı tamamen tahrip olmuştur.

⁴²⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 8)

Yapı 2⁴²⁸

3,76 m uzunluğunda kuzey-güney doğrultulu kerpiç bir duvar ile temsil edilen yapı, 1 numaralı yapının doğusunda yer almaktadır. (Kat.71) İki komşu yapının duvarları sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapının kuzeye ve doğuya doğru

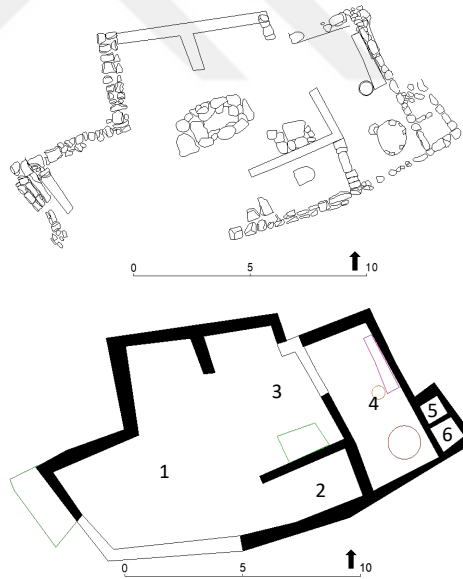


devam ettiği plandan anlaşılmaktadır. Adanın bu bölgesindeki yoğun tahribat yapının geri kalanının tespit edilmesine imkan vermemiştir.

Yapı 3

Adanın güneybatı ucunda, J1 ve L1 sokaklarının kesiştiği noktada yer alan yapı, 128 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.72). Yapı, çevresindeki sokaklara göre şekil almıştır.

Yapının giriş kapısı L1 sokağına açılmaktadır ve kuzeyindeki 1 numaralı yapının girişinde olduğu gibi sokaktan dört taş basamak kullanılarak girilmektedir. Dış duvarlarının



büyük bir bölümü tespit edilmiş olsa da özellikle batı kısmı, I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Yapının tahribat görmüş büyük odasında I. kata ait bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Bu sebeple yapının girişinin de yer aldığı batı kısımda kaç oda olduğu belirlenememiştir. Bu hali ile yapı, en az altı odadan oluşmaktadır. Taban seviyesi sokak

⁴²⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 8, Plan 3-4)

seviyesinden yaklaşık 50 cm daha yüksektedir ve yapının dış duvarlarının sokağa bakan kısımlarına yassı levha taşlar dik bir şekilde yerleştirilmiştir. Ortostat olarak da nitelendirebileceğimiz bu uygulama yapıyı ve duvarlarını suya karşı korumak için alınmış bir önlem olmalıdır⁴²⁹. Yapının doğusu ve kuzeyinde 4 numaralı yapı yer almaktadır. Bu iki yapının birbirine bakan duvarları sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir (Lev.XII.4).

Sokak girişinin bulunduğu 1 numaralı oda yaklaşık 45,80 m²'lik bir alanı kaplamaktadır⁴³⁰. Odanın güneybatı duvarı tamamen tahrip olmuştur. Bu odanın güneydoğu köşesinde, tahribat sebebiyle büyüklüğü ve kapı girişi tespit edilememiş 2 numaralı oda bulunmaktadır. Oda bu hali ile 8 m²'lik bir alana sahiptir. Oda içerisinden bir taş kalıp ve tablet ele geçmiştir⁴³¹. 1 numaralı odanın doğusunda 3 numaralı oda yer almaktadır. İki odayı birbirinden ayıran kerpiç duvarın büyük bir bölümü, I. kat taş sanduka mezarı tarafından tahrip edilmiş ve yalnızca kuzeyde 1,60 m'lik bir kısmı ele geçmiştir. 20 m²'lik bir alana sahip odanın güney duvarının önü taş döşeli bir zemine sahiptir. Oda, kuzey kısmında, komşu yapı sebebiyle yaklaşık 60 cm kadar daralmıştır. Odanın doğu duvarının kuzey kısmı tamamen tahrip olmuştur.

3 numaralı odanın doğusunda 4 numaralı oda yer almaktadır. Bu iki odayı birbirine bağlayan kapı, iki odayı birbirinden ayıran ara duvarın tahrip olmuş kısmında yer almış olmalıdır. 4 numaralı oda 18 m² ölçülerine sahiptir ve yapının sağlam durumda ele geçen tek odasıdır. Bu odanın güneydoğu ucunda 1,40 m çapında bir fırın bulunmaktadır ve ağzı kuzeybatıya bakmaktadır. Tespit edilen fırın tabanı oda tabanından

⁴²⁹ Bkz. Bölüm IX.2

⁴³⁰ 1 numaralı odayı, 3 numaralı odadan ayıran kesik duvarın batısında, başka bir odanın daha yer almış olması yüksek ihtimaldir. Ancak bu alan, I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş ve başka bir odanın varlığını tespit edilememiştir. Bu sebeple, söz konusu alanın tamamı 1 numaralı oda başlığı altında değerlendirilmiştir.

⁴³¹ 1994 yılı raporu

25 cm daha yüksektedir. Fırının kuzeyinde yarısı kırılmış halde ele geçen taban üstü bir tandır bulunmaktadır. Tandırın arka kısmında, doğu duvarının dibine yerleştirilmiş bir seki bulunmaktadır. Sekinin tespit edilebilen kısmı 2,50 m uzunluğundadır. 4 numaralı odanın güneydoğu kısmında, fırın yapısının arkasında iki küçük odacık daha bulunmaktadır. 5 ve 6 numaralı bu odacıklar bu yapıya bağlı ve fırın ile ilişkili birer depo olduğu anlaşılmaktadır. 1 m² ölçülerine sahip bu iki odacığın doğu duvarları büyük ölçüde tahrip olmuştur. Ayrıca odacıklara ulaşım sağlayan herhangi bir kapı açıklığı da bulunmamaktadır⁴³².

Yapı 4

Batısı ve kuzey kısmı tahribat sebebiyle tespit edilememiş olan yapının çevresi komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.73). Güney-güneybatısında 3 numaralı yapı, doğusunda ise 5 numaralı yapı bulunmaktadır. 3 numaralı yapı ile duvarları bitişik bir düzende inşa edilmişken 5 numaralı yapı ile güney kısımda duvarların bitişik, kuzeyde ise 30 cm'lik bir açıklıkla inşa edildiği görülmektedir. Batı kısmı tamamen tahrip olan yapı, bu hali ile 81 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının giriş kısmı güneyde bulunmaktadır. Giriş kısmı, J1 sokağının kuzeye doğru oluşturduğu 2,60 m uzunluğundaki bir cebe açılmaktadır. Batı tarafında L1 sokağına bağlanan bir kapısının olup olmadığı tahribat sebebiyle bilinmemektedir (Lev.II.3).

En az beş odadan oluştuğu anlaşılan yapının 1 numaralı odası, 6,40 m²'lik bir alandan oluşmaktadır⁴³³. Yapının sokak bağlantısı burada bulunmaktadır. Bu odadan

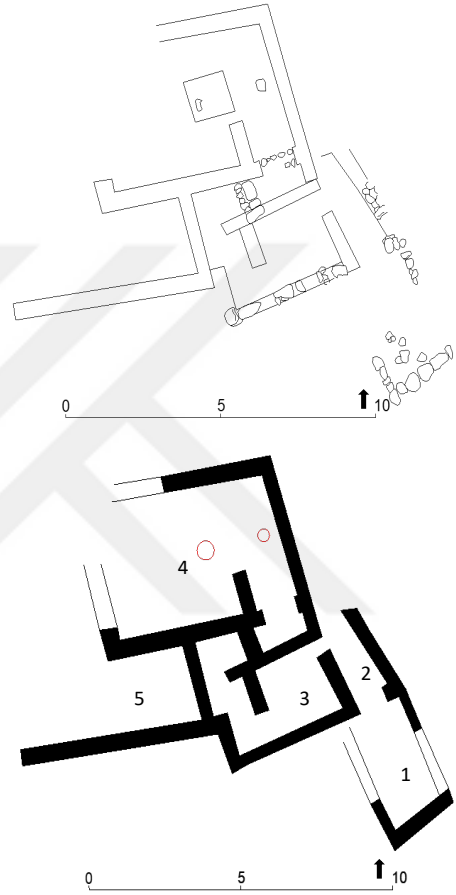
⁴³² Bu iki odacığın fırın arkasında yer alan küçük dolaplar olduğu düşünülebilir. Bunlara ulaşımın fırın arkasında yer alan açıklıklardan olduğu varsayılabilir.

⁴³³ Bu oda daha çok yapıya sokaktan ulaşılabilmesi için oluşturulmuş bir alan izlenimi vermektedir. Yapılar arasında kalmış ve yalnızca 4 numaralı yapıdan ulaşılabilen bir yer olması sebebiyle bu yapı içerisinde değerlendirilmiştir.

yaklaşık 1 m genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Oda 3 m²'lik bir alana sahiptir ve bir antre vazifesi görmüştür. Odanın kuzey duvarı tespit edilememiştir. 1 ve 2 numaralı odalar yapının asıl kısımlarına ulaşım sağlayan birimlerdir. Bu iki odanın taban seviyeleri yapının diğer odalarının taban seviyesinden yaklaşık 1 m daha aşağıdadır.

2 numaralı odanın kuzeybatısından yaklaşık 75 cm'lik bir kapı açıklığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Kapı girişinin de yer aldığı alanda, I. yapı katına ait bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Bu taş sanduka mezar bu alanı tahrip ettiğinden taban seviyesi yüksek olan 3 numaralı odanın girişinde basamaklar bulunup bulunmadığı tespit edilememiştir. Bunun yanında yine aynı sebepten odanın iç yapısının planı da net değildir. 12.50 m²'lik bir alan sahip odanın, tespit edilebildiği kadarıyla iç kısmında kerpiç duvar hatları bulunmaktadır. Ancak bunların odayı tam olarak nasıl böldüğü ya da ne amaçla

kullanıldıkları bilinmemektedir. 3 numaralı odanın kuzeydoğusunda 1,13 m genişliğindeki kapı açıklığından 4 numaralı odaya geçilmektedir. Batı kısmı tamamen tahrip olmuş oda, 2,23 m²'lik bir alana sahiptir. Oda girişinin batısında yer alan 1,30 m uzunluğunda bir koltuk duvarı, giriş kısmında küçük bir koridor yaratmıştır. Bu koltuk duvarının hemen kuzeyinde 1,25 x 1,30 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform, oda tabanından 20 cm daha yüksektedir. Üzerinde at nalı biçiminde olması muhtemel bir ocağa ait parçalar ele geçmiştir. Ayrıca bu platformun doğusunda, oda tabanı üzerinde, yine bu ocağın bazı parçaları ele geçmiştir. 4 numaralı odanın güney



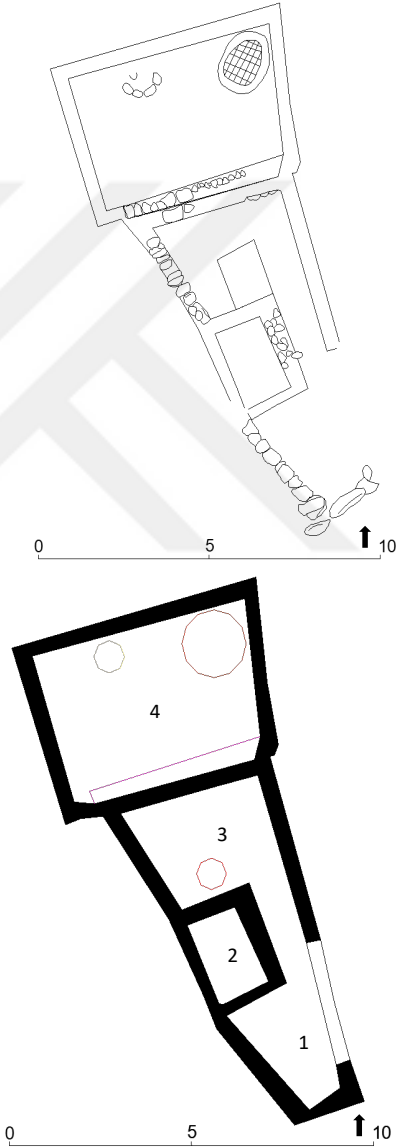
batısında 5 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın da batı kısmı tamamen tahrip olmuştur. Dikdörtgen bir forma sahip olduğu anlaşılan oda, tespit edilebilen kısımları dikkate alındığında en az 10 m²'lik bir alanı kaplamaktadır.

Yapı 5

64 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, güneyinden geçen J1 sokağına açılmaktadır (Kat.74). Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda olan yapı trapez bir forma sahiptir ve üç tarafı komşu yapılarla çevrilmiştir. Komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapı, güneyden kuzeye doğru genişlemektedir. En güney uçta yapı, doğu-batı doğrultusunda 2,40 m genişliğe sahipken kuzey uçta, 6,95 m genişliğe sahiptir. Ele geçen kısımları ile dört odadan oluştuğu anlaşılan yapının güney tarafı kısmen tahrip olmuştur (Lev.XII.5,6).

1 numaralı oda, yapının sokağa bağlandığı kısımdır. 5,85 m² ölçülerine sahip odanın doğu duvarı tahrip olmuş diğer duvarları ise taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir.

Bu odanın kuzeyinde 3 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın diğer bölümler ile bağlantısını sağlayacak kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Boyutları itibari ile bir depo olduğu anlaşılan odanın tabanı altında bir küp mezar ele geçmiştir.



1 numaralı odanın kuzeydoğu kısmından 2,80 m uzunluğunda ve yaklaşık 1 m genişliğinde bir koridor aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. 9,36 m² ölçülerine sahip 3 numaralı odanın doğu ve kuzey duvarlarında kerpiç örgü 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Batı duvarında ise taş örgü taban seviyesi üzerinde devam etmiştir. Odanın güneyinde bir ocak tabanı ele geçmiştir. Ele geçen ocak tabanı oda tabanından yaklaşık 20 cm daha yüksektedir. Ele geçen bu hali ile ocağın bir platform üzerinde yer aldığı söylenebilir.

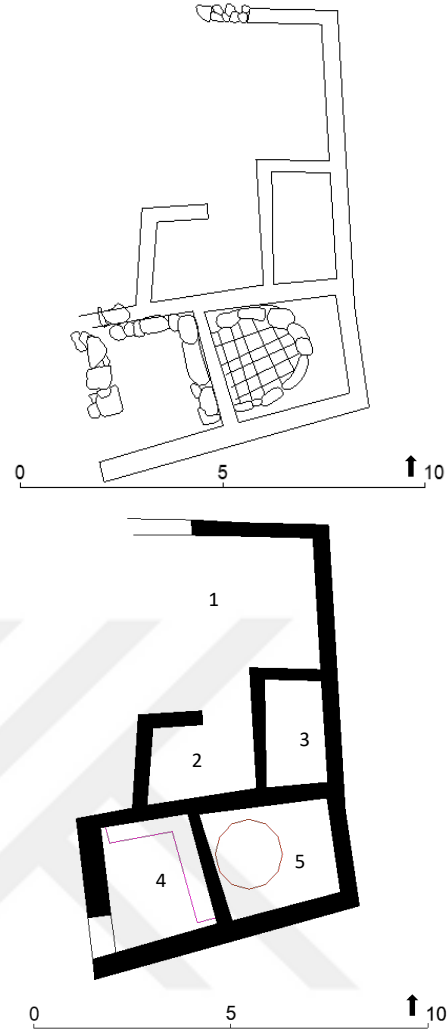
3 numaralı odanın kuzeyinde 23 m² ölçülerine sahip yapının en büyük odası yer almaktadır. Duvarları 1 m'nin üzerinde korunmuş olan odanın kuzeydoğu köşesinde 1,50 m çapında bir fırın ve fırının hemen batısında bir kısmı ele geçirilebilmiş dairesel forma sahip olduğu anlaşılan bir çevrik yer almaktadır. Odanın güney duvarı önünde ise duvar boyunca uzanan bir seki ele geçmiştir. Odaya ulaşımı sağlayan herhangi bir kapı açıklığına rastlanmamıştır. Bu durum, duvarları yüksek bir şekilde ele geçmiş olan odaya yukardan bir merdiven aracılığı ile ulaşıldığını düşündürmektedir.

Yapı 6

5 numaralı yapının kuzeyinde yer alan yapının, batı kısmı I. kat yapıları tarafından tamamen tahrip edilmiştir (Kat.75). Tahribata rağmen yapının ele geçen kısımları, 58 m²'lik bir alanı kaplamakta ve en az beş odadan oluştuğu anlaşılmaktadır. Güneyinde ve doğusunda yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapı, kuzeyinden geçmesi muhtemel K1 sokağına açılmış olmalıdır. Ancak yapı batısında yer almış olabilecek bir kör sokağa da açılmış olma ihtimali göz ardı edilmemelidir. Genel plan üzerinde yapının konumu incelendiğinde güneyinde yer alan odaların ve duvarların, 5

numaralı yapıya göre biçimlendiği görülmektedir.

Ancak yapının kuzey kısımlarında duvar eksenlerinin hafifçe doğuya doğru kaydığı görülmektedir. Bu durum yapının bu kısımlarının kuzeyinden geçen sokağa göre konumlandırıldığını göstermektedir. Bunun yanında kuzeyden geçmesi muhtemel K1 sokağının hattı dikkate alındığında yapının kuzey duvarı ile K1 sokağı arasında yaklaşık 2,50 m'lik bir mesafe bulunmaktadır. Yapının bu alan içerisinde devam edip etmediği ya da sokağın bu alana kayıp kaymadığı bilinmemektedir (Lev.XII.6).



1 numaralı oda muhtemelen yapının en büyük odasıdır. Batı kısmı tahribat sebebiyle tespit edilememiş ve bu sebeple tam boyutları bilinmemektedir. Buna rağmen ele geçen kısımları 23 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Tahribat sebebiyle tespit edilememiş kısımlarda başka odalar olup olmadığı bilinmese de yüksek ihtimalle bu kısımlarda da başka odalar bulunmaktadır. Odanın güneydoğu kısmında üç büyük küp ele geçmiştir. Bu küpler 2 ve 3 numaralı odaların önüne yerleştirilmiştir. Depo odası olarak tanımlanmış bu iki odadan 3 numaralı olanın doğu duvarı dibine erzak küpler yerleştirilmiştir. 4,65 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda ve 3,85 m² ölçülerine sahip 3 numaralı odaların diğer odalarla bağlantısını sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. 1 numaralı odanın bodrum katında, üzerinde “Martu-bani” yazan yazıtlı bir küp parçası ele geçmiştir⁴³⁴.

⁴³⁴ (Gates, 1994, s. 257); 1992 kazı raporunda: “Erzak küplerinin bulunduğu deponun bodrum katında bulunan ve genelde küçük boyuttaki seramik eserlerden iyi astarlı ve perdahlı olmaları ve değişik

Bunun yanında Asur kökenli olduğu anlaşılan⁴³⁵ yapı sahibine ait yazılı belgeler de yine 1 numaralı oda içerisinde ele geçmiştir.

4 ve 5 numaralı odaların da yapının diğer kısımları ile bağlantılarını sağlayacak kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Odalar arasındaki geçişlerinde tespit edilememesinden dolayı yapının ele geçen kısımları bodrum katı olarak tanımlanmıştır⁴³⁶. 4,70 m² ölçülerine sahip 4 numaralı odanın bütün duvarları kerpiç duvarlara ek olarak içeriden ikinci bir duvar ile güçlendirilmiştir. Odanın iç kısmında güçlendirme için yapılmış duvarlarda taş örgü taban 1m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu yüksekliğin üzerinde taş örgünün ne kadar daha devam ettiği bilinmemektedir. Bu odanın doğusunda yer alan 5 numaralı oda 7,67 m² ölçülerine sahiptir. Odanın duvarları yer yer 2 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın kuzey, batı ve güney duvarlarına bitişik yapılmış elips bir çevrik bulunmaktadır.

Yapı 7

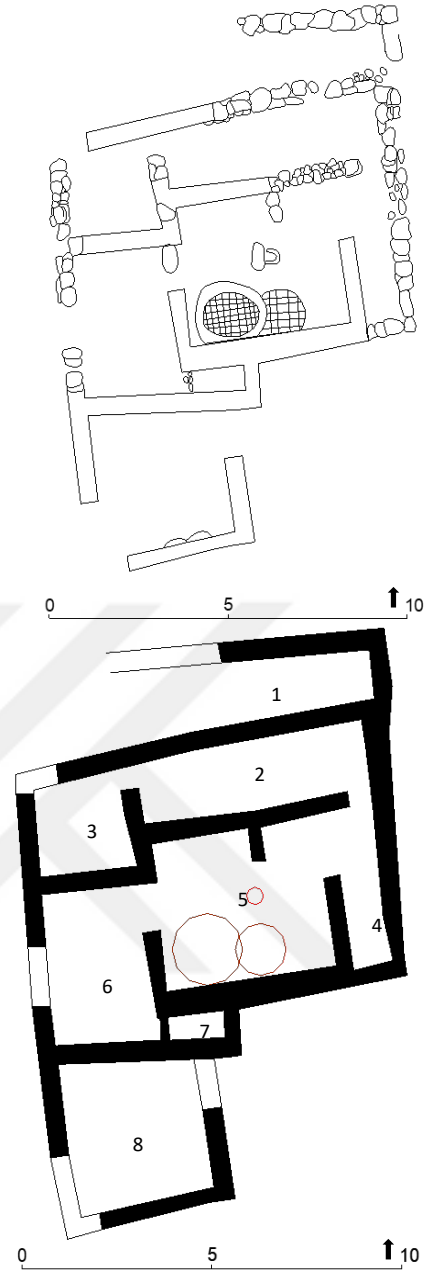
117 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, H1 ve K1 sokaklarının kesiştiği köşede yer almaktadır (Kat.76). Sekiz odadan oluşan yapı, 1 numaralı odanın doğusundan H1 sokağına açılmaktadır. Doğusunda ve güneyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının kuzeybatı kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Sokaklara bakan batı ve kuzey duvarları taş temel seviyesinde tespit edilmişken diğer duvarlarında kerpiç örgü korunmuştur (Lev.XII.6, Lev.XIII.3).

kompozisyonlarda işlenmeleri açısından önemlidir. Burada bulunan yazıtlı küp parçası da bu bölüm hakkında önemli bilgiler vermektedir.”. Rapor ve çizimler birlikte incelendiğinde 1992 yılı raporunun bahsi geçen erzak küplerinin bulunduğu oda, bu yapının 3 numaralı odasını işaret etmektedir. Burada ele geçen yazıtlı küp parçası üzerinde Matu-bani ismi okunmuştur.

⁴³⁵ (Erol, 2018, s. 15; Hertel, 2014, s. 50, No:105)

⁴³⁶ 1992 Kazı Raporu

1 numaralı oda, yapının giriş kapısının bulunduğu alandır. Odanın kuzey duvarının batı kısmı ve doğu duvarı I. kat yapıları tarafından tamamen tahrip edilmiştir. Sokak hattı ve yapının doğu duvarı dikkate alındığında odanın yaklaşık 16,50 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Doğudan batıya doğru daralan odanın en doğu kısmında genişliği 1,40 m iken batı ucunda yaklaşık 2,20 m'dir. Sokak kapısının bulunduğu alanda 1 m uzunluğunda ve 40 cm genişliğinde bir eşik taşı bulunmaktadır. Eşik taşı sokak seviyesinden ve oda tabanından yaklaşık 25 cm daha yüksektir. Odanın güneybatı duvarı dışında diğer duvarları taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Bu odanın güneydoğu kısmından 2 numaralı odaya geçilmektedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan oda 10 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bu odanın kuzeybatısından yaklaşık 1m genişliğinde bir kapı açıklığından 5,60 m² ölçülerine sahip 3 numaralı odaya geçilmektedir.



2 numaralı odanın güneydoğu kısmında yer alan yaklaşık 1 m genişliğe sahip bir kapı açıklığından 4 ve 5 numaralı odalara ulaşılmaktadır. Bu iki odayı birbirinden ayıran kerpiç duvar taban seviyesinden 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Dikdörtgen bir forma sahip 4 numaralı oda 2,60 m² ölçülerine sahiptir. Oda 1 m genişliğe sahipken yaklaşık 2,60 m uzunluğa sahiptir. 5 numaralı odaya kuzeydoğusunda yer alan 1,70 m genişliğindeki bir açıklıktan ulaşılmaktadır. Odanın güneyinde birbirine bitişik inşa

edilmiş iki fırın bulunmaktadır. Odanın güney duvarına bitişik inşa edilmiş bu iki fırından doğuda yer alan diğer fırına göre daha küçüktür. 1,20 m çapındaki bu fırının tabanı, oda tabanından 30 cm daha yüksektedir. Batıda yer alan ikinci fırın ise 2 m çapındadır ve tabanı oda tabanından 50 cm daha yüksekte inşa edilmiştir.

5 numaralı odanın batısından eşik taşı yerinde duran 1,20 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 6 numaralı odaya geçilmektedir. Yaklaşık 10 m² ölçülerine sahip odanın batı duvarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş ve yaklaşık 70 cm yüksekliğe kadar korunmuş halde tespit edilmiştir. Odanın güneydoğu ucunda 1 m²'lik bir alana sahip 7 numaralı oda bulunmaktadır. Yaklaşık 70 cm genişliğinde, bir dolap gibi inşa edilmiş bu odacık içerisinde yapı sahibine ait yazılı belge arşivi ele geçmiştir⁴³⁷. Bu iki odanın güneyinde 8 numaralı oda yer almaktadır. 13,50 m² ölçülerine sahip odanın, yapının diğer kısımlarına bağlantısını sağlayan kapı açıklığı tespit edilememiştir. Bu odanın doğusunda I. kata ait büyük bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Mezar bu yapıyı kısmen tahrip etmişken güneyde yer alan 9 numaralı yapının kuzey kesimini tamamen tahrip etmiştir.

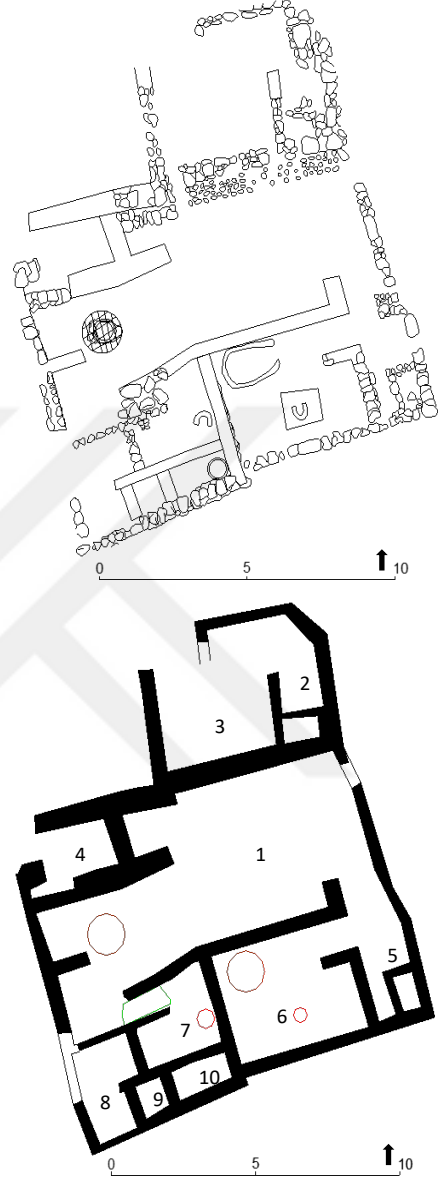
Yapı 8

153 m² ölçülerine sahip olan yapı, H1 ve J1 sokaklarının kesiştiği köşede yer almaktadır (Kat.77). Batısında ve kuzeyinde yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapının kuzeyinde I. yapı katına ait büyük bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Mezar, yapının kuzey kesiminde ciddi bir tahribat yapmıştır. Bunun yanında yapının bulunduğu alanda yine birçok I. kat mezarı tespit edilmiştir. Bu sebeple özellikle yapının kuzey kısmının planı net bir şekilde belirlenememiştir. Üzerinin açık

⁴³⁷ (Hertel, 2014, s. 47, No:55; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 188, 2010, s. 13) Yapı planının, çalışma ve arazi incelemeleri sonucunda daha önce Veenhof tarafından yayınlanan plandan farklı olduğu anlaşılmıştır.

olması muhtemel genişçe bir avlu çevresine odaların yerleştirildiği anlaşılan yapı, en az on odadan oluşmaktadır. Yapının hangi sokağa açıldığına ilişkin net bir veri bulunmasa da avludan H1 sokağına açılmış olması akla en yatkın olanıdır (Lev.XII.5,6. Lev.XIII.2).

1 numaralı oda 48 m²'lik alanı ile yapının en büyük kısmıdır. Oda tabanı H1 sokağından yaklaşık 30 cm, J1 sokağından ise yaklaşık 40 cm daha aşağıdadır. Üzerinin, en azından bir bölümünün açık olması muhtemel 1 numaralı odanın, bir avlu yapısı olduğu anlaşılmaktadır. Bu avludan yapının diğer bütün odalarına erişim sağlanabilmektedir Kuzey duvarının önünde, duvar boyunca devam eden küçük kırık taşlardan yapılmış bir zemin bulunmaktadır. Bu döşemenin bütün oda tabanına yayılıp yayılmadığı bilinmemektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde 1, 40 m genişliğinde ve 1,95 m uzunluğunda bir cep bulunmaktadır. Bu cebin kerpiç duvarları yaklaşık 60 cm genişliğe sahiptir⁴³⁸. Avlunun batısında 1,35 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu fırının altında bir küp mezar açığa çıkarılmıştır. Fırının arka kısmında, yapının batı duvarına bağlanan 1,20 m uzunluğunda kerpiç bir duvar bulunmaktadır. Koltuk duvar tarzında yapılmış bu duvar, fırının arka kısmında iki bölme yaratmıştır. Bunlardan kuzeydeki 1,60 m'lik bir genişliğe sahiptir.



⁴³⁸ Cep olarak tanımlanan bu alnın batı kısmında kapanarak bir odaya dönüşüp dönüşmediği tahribat sebebiyle anlaşılamamaktadır. Bu sebeple bu alan 1 numaralı oda içerisinde değerlendirilmiştir.

1 numaralı odanın kuzeyinde 2 ve 3 numaralı odalar bulunmaktadır. Bu alan üzerinde yer alan I. kata ait taş sanduka mezarı, odaların tam planının anlaşılmasını engellemiştir. 2 numaralı oda 3 m² ölçülerine sahiptir. Odanın güney kısmında küçük kırık taşlardan yapılmış bir hat bulunmaktadır. Bu hattın ne amaçla yapıldığı anlaşılamamıştır. Bu odanın batısında 3 numaralı oda bulunmaktadır. Tespit edilebildiği kadarıyla oda, yaklaşık 15,50 m² ölçülerine sahiptir⁴³⁹. 1 numaralı odanın kuzeybatısında yer alan cebin batısında 4 numaralı oda yer almaktadır. Bu oda da yine I. kata ait bir mezar tarafından tahrip edilmiştir. Oda, yaklaşık 4,20 m² ölçülerine sahiptir ve 1 numaralı odaya bağlantısını sağlayan herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır.

1 numaralı odanın güneydoğusundan 5 ve 6 numaralı odalar geçilmektedir. Bu iki odanın taban seviyesi 1 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 15 cm daha yüksektedir ve giriş kısmında kerpiçten yapılmış bir eşik yer almaktadır. Bunun yanında odanın girişinde, 1 numaralı oda içine doğru 80 cm uzayan bir koltuk duvarı bulunmaktadır. 5 numaralı odaya 1,30 m genişliğinde bir kapı açıklığından geçilmektedir. 5,5 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın güneydoğu köşesinde 1 m uzunluğunda 70 cm genişliğinde bir çevrik bulunmaktadır. Bu odanın kuzeybatı köşesinden 1 m genişliğe sahip bir kapı açıklığından da 6 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın girişinde, 6 numaralı odanın içine doğru, yaklaşık 1 m uzanan bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde elips forma sahip bir fırın yer almaktadır. Odanın kuzey duvarına bitişik inşa edilmiş fırın 2 m uzunluğa, 1,20 m genişliğe sahiptir ve ağız kısmı kapı girişine bakmaktadır. Fırın tabanı, oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektedir. Fırının güneyinde 1,18 x 1,30 m ölçülerine sahip kare formda bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Platformun tabanı, oda tabanından 20 cm daha yüksektedir. Odanın sokağa bakan

⁴³⁹ Veenhof (2010, s.13) tarafından, Kuliya adlı tüccara ait olan 7 numaralı yapı içerisinde değerlendirilen bu odalar, yapılan çalışma sonucunda kuzeyinde yer alan yapıdan çift duvar ile ayrılmaktadır.

duvarları taş temel seviyesinde tespit edilmişken diğer duvarlarında kerpiç örgü 1 m'nin üzerinde korunmuştur.

1 numaralı odanın güneybatı kısmından 7 numaralı odaya geçilmektedir. Odaya 70 cm genişliğinde, 1,65 m uzunluğunda, zemini taş döşeli bir koridordan girilmektedir. 5,83 m² ölçülerindeki odanın güneydoğu kısmında, ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde ise zemin altında bir küp mezar tespit edilmiştir. Bu odanın batısında, 5,10 m² ölçülerine sahip 8 numaralı oda yer almaktadır. Odanın giriş kapısı tespit edilememiş olsa da odaya yine 1 numaralı odanın güneydoğu kısmından erişim sağlanmıştır. Odanın tamamen tahrip olmuş güney duvarı J1 sokağına bakmaktadır. Tahribat sebebiyle tespit edilememiş bu kısımda da sokağa açılan bir kapı olması muhtemeldir. Bu odanın doğusunda 9 ve 10 numaralı odalar yer almaktadır. Genişliği 1 m olan odalardan 9 numaralı oda yaklaşık 1 m² ölçülerine sahipken 10 numaralı oda 1,75 m² ölçülerine sahiptir. Odanın güneydoğu köşesinde bir küp bulunmaktadır. Bu iki odanın kerpiç duvarlarının yüksekliği 1 m'nin üzerinde korunmuş ve boyutları itibari ile depo ya da kiler olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

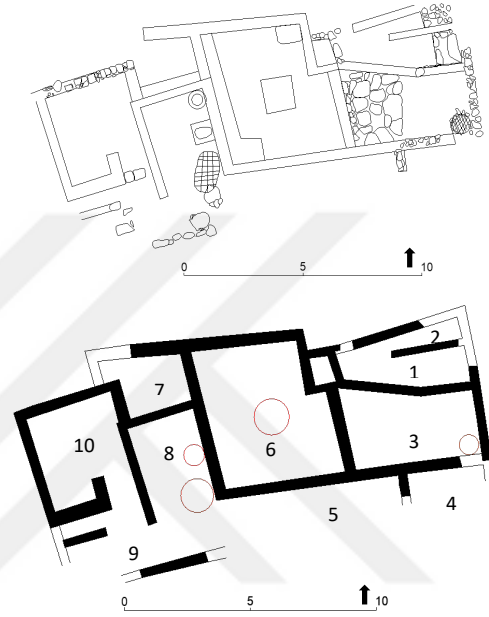
Ada 12

Kazısı tamamlanmış alan dikkate alındığında ada en az 731 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Güneyinden K1 sokağı geçen adanın H1 sokağı ile de bağlantısı bulunmaktadır. Kuzeyinde, kazısı tamamlanmamış alan içerisinde başka bir sokağın geçtiği de buradaki yapıların konumundan anlaşılmaktadır. Adanın tespit edilebilmiş kısmında dokuz yapı tespit edilmiştir. Bunlardan yalnızca bir tanesi tam planı ile açığa

çıkarılabilmektedir. Adanın doğusu ve kuzeyi I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edilmiştir (Plan 23-24).

Yapı 1

Adanın en güneyinde yer alan yapı en az on odadan oluşmaktadır (Kat.78). Ancak güney kısmı, kazısı yapılmamış alan içerisinde kalmış ve bu sebeple tam planı anlaşılamamıştır. Doğusundan H1 sokağı güneyinden ise K1 sokağı geçen yapının, batısında ve kuzeyinde ise komşu yapılar yer almaktadır. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının planı, açığa çıkarılan kısımları dikkate alındığında en az 136 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapı, doğusunda yer alan H1 sokağının bağlandığı taş döşeli küçük meydana açılmaktadır (Lev.XIII.1).



1 numaralı oda yapının H1 sokağına açıldığı kısımdır. Batıya doğu daralan oda, 8,80 m² ölçülerine sahiptir. Odanın sokağa bağlanan kapı kısmında 1,20 m uzunluğunda, 44 cm genişliğinde bir eşik taşı bulunmaktadır. Taban seviyesi sokak seviyesinin altında olan odaya, basamak gibi de kullanılmış olan bu eşik taşı yardımı ile inilmektedir. Odanın kuzeyinde 1,85 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer almaktadır. Oda 2,67 m uzunluğa sahipken batıda yer alan giriş kısmı yaklaşık 50 cm, doğu kısmı ise 85 cm genişliğe sahiptir. Odanın işlevi tanımlanmamış olsa da yapısı ve boyutları itibari ile bir merdiven dairesi izlenimi vermektedir. Bu odanın batı kısmında 83 cm² ölçülerine sahip küçük bir çevrik bulunmaktadır.

1 numaralı odanın güneyinde 13,87 m² ölçülerine sahip 3 numaralı oda yer almaktadır. Doğudan batıya doğru genişleyen odanın batı kısmında zemin taş döşelidir. Odanın güneydoğu köşesinde doğu ve güney duvarlarına bitişik yapılmış 90 cm çapında bir fırın bulunmaktadır. Bu odanın güneydoğusunda küçük bir kısmı tespit edilebilmiş 4 numaralı oda yer almaktadır. 4 numaralı odanın batısında ise 5 numaralı oda bulunmaktadır. Bu son iki oda kazısı tamamlanmamış alan içerisinde kaldıklarından boyutları tam olarak bilinmemektedir.

1 ve 2 numaralı odaların batısında 24,25 m² ölçülerine sahip 6 numaralı oda yer almaktadır. Odanın güney kısmı kuzey kısmından yaklaşık 80 cm daha geniştir. Odanın ortasında, tabandan yaklaşık 10 cm daha yüksek, 1,30 x 1,35 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde yalnızca hatları ele geçmiş, ağız kısmı güneybatıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın batı duvarı boyunca, oda tabanından yaklaşık 30 cm yükseklikte bir seki bulunmaktadır. Sekinin genişliği odanın güney duvarına kadar yaklaşık 50 cm genişlikte devam etmekte, batı ve güney duvarının kesiştiği alanda köşe yaparak doğuya doğru yaklaşık 1,40 m daha devam etmektedir. Sekinin bu alanda genişliği ise 90 cm'ye çıkmaktadır.

6 numaralı odanın kuzeybatısında 5,40 m² ölçülerine sahip 7 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın da güney duvarı boyunca yaklaşık 47 cm genişliğinde bir seki bulunmaktadır. 7 numaralı odanın batısında yer alan 10 numaralı odaya açıldığı anlaşılmaktadır. 7 numaralı odanın güneyinde, güney kesimi tahrip olmuş 8 numaralı oda yer alır. Oda, tespit edilen kısımları göz önüne alındığında 11 m²'den büyük bir alanı kaplamaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde tabana gömülü bir tandır bulunmakta, onun da hemen güneyinde doğu duvarına bitişik inşa edilmiş yaklaşık 85 x 85 cm boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı batıya bakan tahrip olmuş bir ocak bulunmaktadır. Yine odanın doğu duvarına bitişik inşa edilmiş, elips forma sahip, 1,60 m uzunluğunda ve 1 m genişliğinde bir fırın yer almaktadır. Fırın tabanı oda

tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektir⁴⁴⁰. Oda içerisinde ele geçen fırın, ocak ve tandır gibi unsurlar bu alanın bir mutfak yapısı olduğunu göstermektedir. Oda, fırının uzantısı da dikkate alındığında güneye doğru devam ettiği anlaşılmaktadır.

8 numaralı odanın kapı yeri tespit edilememiş olsa da güneybatısında yer alması muhtemel bir kapı aracılığı ile 9 numaralı odaya bağlanmaktadır. 9 numaralı odanın boyutları tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Odanın güney duvarlarına ait olduğu anlaşılan birkaç sıra taş ile kuzeybatı kısmında 1,72 m uzunluğunda bir kerpiç duvar tespit edilebilmiştir. Bu kerpiç duvar ile 10 numaralı odanın güney duvarı arasında yaklaşık 60 cm genişliğinde, 2 m uzunluğunda bir alan bulunmaktadır.

9 numaralı odanın kuzeyinden eşik taşları yerinde duran yaklaşık 1,20 m genişliğinde bir kapı açıklığından 10 numaralı odaya geçilmektedir. 10 numaralı odanın giriş kısmının batısında 90 cm uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Yaklaşık 13,50 m² ölçülerine sahip odanın kuzey duvarı taş temel seviyesinde tespit edilebilmişken diğer duvarlarında kerpiç örgü 40 ila 70 cm arasında değişen yüksekliklerde tespit edilmiştir.

Yapı 2

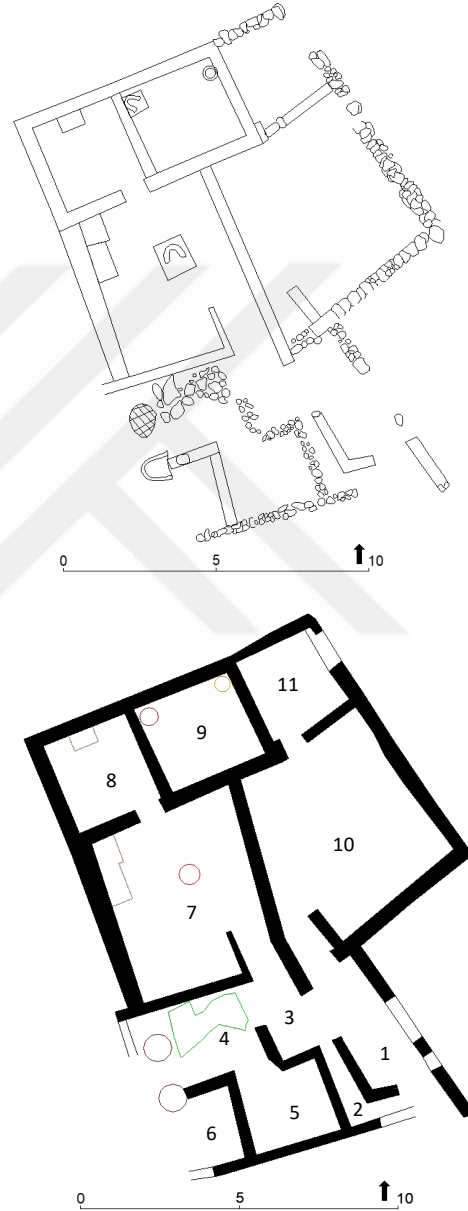
Ada içerisinde tam planı ile ele geçmiş tek yapısıdır (Kat.79). 156 m²'lik bir ölçüye sahip yapı, güneyinde yer alan, 1 numaralı yapının da açıldığı taş döşeli meydana açılmaktadır. Güneybatısı kısmen tahrip olmuş olan yapı, on bir odadan oluşmaktadır.

⁴⁴⁰ 7, 8, 9 ve 10 numaralı odaların başka bir yapıya ait olma ihtimali bulunmaktadır. Ancak güney kısımdaki tahribat bu durumun anlaşılmasına engel olmuştur. Bununla birlikte, 7 ve 8 numaralı odaları 6 numaralı odadan ayıran duvarın ortak olması ve 7 numaralı oda ile 6 numaralı odanın kuzey duvarlarının bir bütün halinde devam etmesi, söz konusu odaların 1 numaralı yapı içerisinde değerlendirilmesini daha uygun hale getirmiştir.

Yapının doğu kısmı, 10 ve 11 numaralı odaları içeren bölge, yapının batı kısmıyla karşılaştırıldığında yapıya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Yapının güneyde, meydana açılan yaklaşık 2,50 m’lik alanı dışında her tarafı komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir. Bütün komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı aynı zamanda ada içerisinde tespit edilmiş en büyük yapıdır (Lev.XIII.4).

1 numaralı oda yapının meydana bağlandığı kısımdır. 8,45 m² ölçülerine sahip olan odanın doğu duvarı kısmen tahrip olmuştur. Bu kısım, yapının diğer bölümlerine ulaşımı sağlayan bir antre görevi görmüştür. Odanın güneybatı köşesinden 60 cm genişliğinde bir kapı açıklığından L biçimindeki 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu oda güneyden kuzeye doğru daralmaktadır. Odanın en kuzey ucu 43 cm genişliğe sahipken en güney kısmı 95 cm’lik bir genişliğe sahiptir. 2,83 m uzunluğa sahip olan odanın doğu duvarlarında kerpiç örgü yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuşken batı duvarı temel seviyesinde tespit edilebilmiştir.

1 numaralı odanın kuzeybatı kısmında herhangi bir kapı izine rastlanamamış olsa da bu kısımdan yapının batısındaki odalara geçilmektedir. 3 numaralı oda da yine küçük bir antre görevi görmüştür. 4 m² ölçülerine sahip antrenin kuzeybatısındaki 1,48 m genişliğindeki bir açıklıktan 4 numaralı odaya geçilmektedir. 10 m² ölçülerine sahip odanın kuzey kısmı taş döşeli bir zemine sahiptir



ve bu alanın batısında basit bir ocak bulunmaktadır. Bu ocağın hemen güneyinde, 4 ve 6 numaralı odaları birbirinden ayıran ara duvarın batı ucunda bir fırın yer almaktadır.

4 numaralı odanın güneydoğusundan 1,13 m genişliğinde bir kapı açıklığından 6,25 m²'lik bir ölçüye sahip 5 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın batısında yer alan 6 numaralı odaya da yine 4 numaralı odadan ulaşım sağlanmaktadır. 6 numaralı odanın girişi burada yer alan fırının batısından sağlanmış olmalıdır. Yaklaşık 5 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın batı duvarının tamamı, güney duvarının ise batı kısmı tahrip olmuştur.

3 numaralı odanın kuzeyinden 1,10 m genişliğe sahip bir kapı açıklığından 7 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin batısında 1,42 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. 26 m² ölçülerine sahip odanın orta kısmında 1,17 x 1,05 m ölçülerinde bir platform ve bu platform üzerinde ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Odanın kuzeybatı ucunda basamaklı bir seki bulunmaktadır. Sekinin güney kısmı oda tabanından yaklaşık 20 cm'lik bir yüksekliğe sahipken kuzey kısmı 35 cm'lik bir yüksekliğe sahiptir. Sekinin yüksek olan kuzey kısmı 78 x 95 cm, güney kısmı ise 0,62 x 1,20 m ölçülerine sahiptir. Bu odanın kuzeyinden yaklaşık 85 cm genişliğinde bir kapı açıklığından 8,42 m² ölçülerindeki 8 numaralı odaya geçilmektedir. Duvarları yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuş odanın kuzey duvarının orta kısmında 50 x 80 cm boyutlarında bir seki yer almaktadır. Asurlu olduğu tespit edilmiş yapı sahibinin arşivi bu oda içerisinde ele geçmiştir⁴⁴¹.

8 numaralı odanın doğusunda 9,25 m² ölçülerine sahip 9 numaralı oda yer almaktadır. Odanın kerpiç duvarları 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Kuzeybatı köşesinde zemin seviyesi oda tabanından 20 cm daha yüksek olan 70 x 68 cm ölçülerinde bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı odanın ortasına doğru bakan

⁴⁴¹ (Gates, 1996, s. 296; Hertel, 2014, s. 47, No: 53; N. Özgüç et al., 2001, s. 110; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 188)

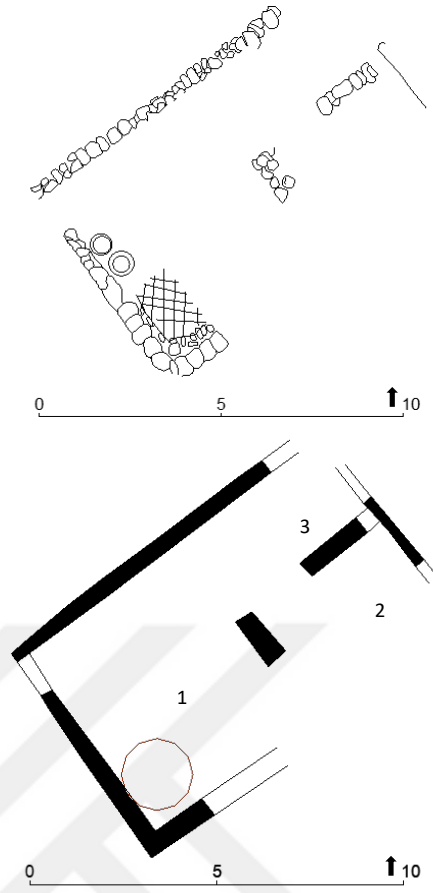
at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde ise kısmen gömülü bir tandır bulunmaktadır. Tandırın ağız kısmı oda tabanından 35 cm daha yüksektir.

1 numaralı odanın kuzeyinden 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından 10 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin doğusunda 1,35 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. 29,50 m² ölçülerindeki odanın güney ve doğu duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş ve yer yer 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu iki yöndeki duvarların, yapının diğer duvarlarına göre doğrultuları ve duvar örgülerinin farklı olması bu kısmın yapıya sonradan eklendiğini düşündürmektedir. Aynı durum kuzeyinde yer alan 11 numaralı odada da görülmektedir. 11 numaralı odaya, 10 numaralı odanın kuzeyinden eşik taşı yerinde duran 75 cm genişliğindeki bir kapı açıklığından geçilmektedir. 7,37 m² ölçülerindeki odanın kuzeydoğu kısmı I. yapı katına ait bir taş sanduka mezar tarafından tahrip edilmiştir. Bu odanın kuzey ve doğu duvarlarında da taş örgü taban üzerinde devam etmiştir.

Yapı 3

O1 sokağına açılan yapı I. kat yapıları tarafından çok fazla tahribata uğramıştır (Kat.80). Yapının tespit edilebilen kısımları göz önüne alındığında 66,50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Batısı ve kuzeyinde yer alan komşu yapılarından kendi duvarları ile ayrılan yapının tahribat sebebiyle kaç odaya sahip olduğu belirlenememiştir. Ancak eldeki veriler yapının en az üç odaya sahip olduğunu göstermektedir. Bunun yanında yapının sokak kapısı da tespit edilememiştir (Lev.XIII.4).

1 numaralı odanın doğu kısmı tespit edilememiş olsa da ele geçen duvarlardan yaklaşık 29 m²'lik bir alana sahip olduğu gör÷lmektedir. Odanın güneybatı köşesinde yarısı ele geçmiş bir fırın bulunmaktadır. Bu fırının en az 2 m'lik bir çapa sahip olduğu anlaşılmaktadır. 1 numaralı odanın doğusunda kısmen planı anlaşılabilen 2 ve 3 numaralı odalar bulunmaktadır. 2 numaralı odanın güney kısmı tamamen tahrip olmasına rağmen yapının güneyinden geçen sokak hattı da dikkate alındığında odanın yaklaşık 12 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir. Bu oda içerisinde



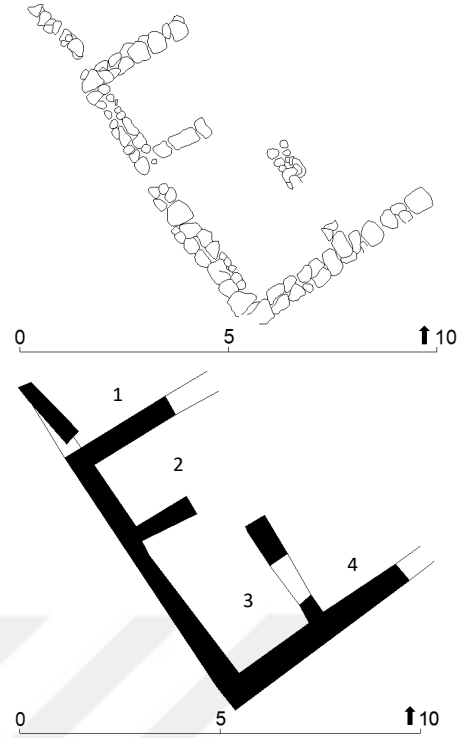
yapı sahibine ait yazılı belge arşivi ele geçmiştir⁴⁴². Yapının kuzeydoğusunda yer alan 3 numaralı odanın kuzeydoğusu ve batısı tamamen tahrip olmuştur. Odanın boyutları tam olarak bilinmese de mevcut duvar hatlarından yaklaşık 9,40 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir.

Yapı 4

Adanın kuzeydoğusunda yer alan yapının doğu kısmı kazılmadığı için tam planı tespit edilememiştir (Kat.81). Bu hali ile yapı en az dört odadan oluşmakta ve 43 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının bütün duvarları taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. 2 numaralı odanın doğusunda ve 3 numaralı oda ile 4 numaralı oda arasında I. yapı katına

⁴⁴² (Hertel, 2014, s. 47, No:54; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 188); 1992 yılı kazı raporunda tabletlerin oda içerisindeki 1 m²'lik bir alandan ele geçtiğı belirtilmiştir.

ait iki taş sanduka mezar bulunmaktadır. Yapının sokak bağlantısına ilişkin herhangi bir veri olmaması yanında doğusundan ya da kuzeyinden geçmesi muhtemel sokaklardan birine açılmış olmalıdır (Lev.XIII.5).



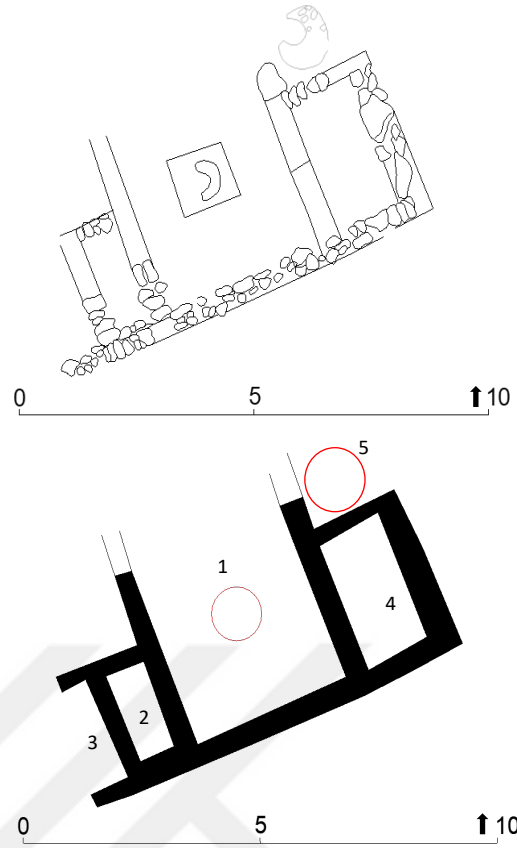
1 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuş ve yalnızca güneybatı kısmı taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. 1 numaralı odanın güneydoğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın doğusu tespit edilemediğinden planı ve boyutları tam olarak bilinmemektedir. Bu hali ile oda, 3,46 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. 2 numaralı odanın güneyinde 3 numaralı oda yer almaktadır. Yapının diğer odaları ile karşılaştırıldığında en sağlam durumda ele geçmiş kısımdır. 8,80 m² ölçülerine sahip odanın kuzeydoğu köşesinden 4 numaralı odaya geçilmektedir. 4 numaralı odanın tespit edilebilen kısımları tahribat görmüşken diğer kısımları kazısı tamamlanmamış alan içerisinde yer almaktadır.

Yapı 5

Adanın kuzey ucunda yer alan yapının kuzey kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.82). Yapının ele geçen kısımları 34 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. En az beş odadan oluştuğu anlaşılan yapının sokak bağlantısı, ada içerisindeki diğer yapıların da konumu dikkate alındığında kuzeyde yer almış olmalıdır.

1 numaralı oda yapının ana odası olmalıdır. Kuzey kısmı tespit edilememiş olan oda bu hali ile 12,30 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Batı ve doğu duvarlarında kerpiç

örgü taban seviyesinden 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın ortasında 1,15 x 1,12 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından 20 cm daha yüksekte olan platform üzerinde ağzı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Bu odanın güney batısında 2 numaralı oda yer almaktadır. 1,40 m² ölçülerine sahip olan oda, boyutları göz önüne alındığında depolama amacıyla kullanılmış olabileceği söylenebilir. Kerpiç duvarları 70 cm yüksekliğe kadar korunmuş

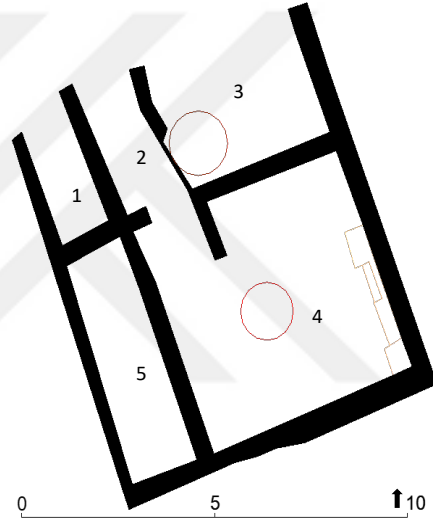
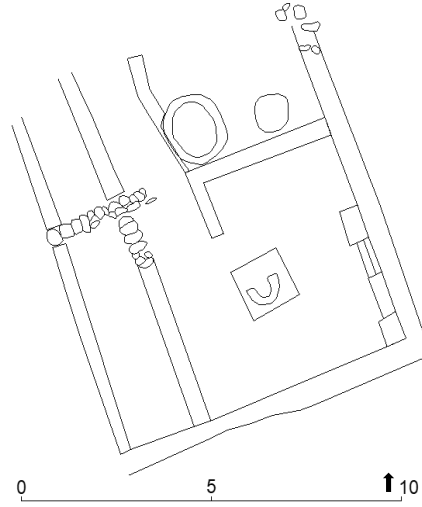


olan bu odanın batısında 3 numaralı oda yer almaktadır. Batı duvarı tamamen tahrip olmuş 3 numaralı odanın, batısında yer alan komşu yapıya ait duvar dikkate alındığında yaklaşık 1,64 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın da küçük bir depo odası olduğu boyutlarından anlaşılmaktadır.

1 numaralı odanın doğusunda 3,70 m² ölçülerine sahip 4 numaralı oda yer almaktadır. Oda, kuzeybatısında yer alan 1 m genişliğindeki bir kapı açıklığından 1 numaralı odaya bağlanmaktadır. Odanın doğu duvarı kısmen tahrip olmuşken batı duvarında kerpiç örgü yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Kuzey duvarında ise taş örgünün taban üzerinde 80 cm yükseldiği görülmektedir. Bu odanın kuzeyinde 5 numaralı oda yer almaktadır. Odanın yalnızca güney kısmının küçük bir bölümü ele geçmiştir. Kapı geçişleri tespit edilememiş olsa da bu odanın da batısından 1 numaralı odaya bağlandığı söylenebilir. Odanın güneybatı köşesinde kısmen tahrip olmuş 1,37 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksektir.

Yapı 6

Kuzey kısmı I. kat yapıları tarafından tamamen tahrip edilmiş olan yapı, bu hali ile 81 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.83). Ele geçen kısımları ile en az beş odadan oluşan yapının kuzeye doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Doğusu, batısı ve güneyi komşu yapılar ile çevrelenmiş ve bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Duvarları komşu yapıların duvarları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Bu durum yapının kuzeyinden geçmesi muhtemel bir sokağa açıldığını göstermektedir (Lev.XIII.6, Lev.XIV.1).



Kuzey kısmı tamamen tahrip olmuş 1 numaralı odanın tam boyutları bilinmemekle birlikte bu hali ile 4 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. 1,30 m genişliğindeki bu oda ele geçen kısımları ile 3,30 m uzunluğa sahiptir. Bu odanın doğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Aynı şekilde kuzeyi tahrip olmuş olan oda, 4,82 m² ölçülerine sahiptir. Oda, bulunduğu konum ve boyutları ile odaları birbirine bağlayan bir koridor hizmeti görmüştür. Doğu duvarı 3 numaralı odada yer alan fırın sebebiyle düz bir hat vermez. Doğusunda yer alan 3 numaralı oda, ele geçen kısımları ile 12,30 m² ölçülerine sahiptir. Odanın güneybatısında 1,56 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırın duvarı, batı kısımda odanın duvarıyla birlikte örülmüşken güney duvarına bitişik inşa edilmiştir. Fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 65 cm daha yüksektir. Fırının hemen doğusunda taban altında bir küp mezar ele geçmiştir.

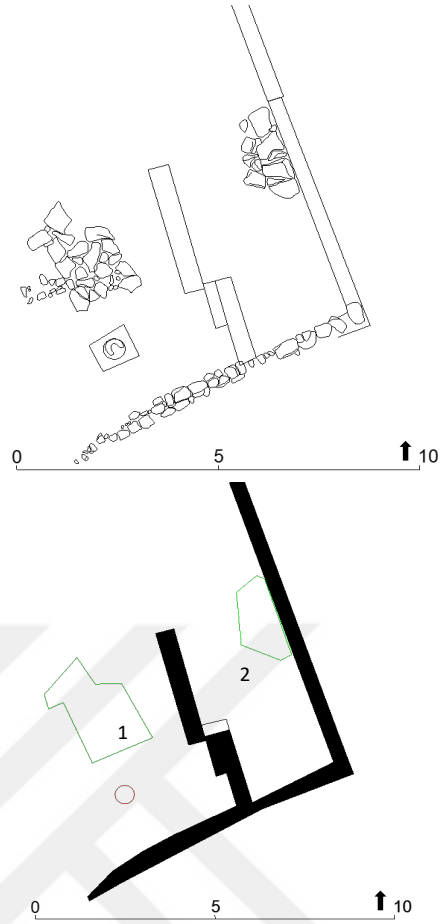
2 numaralı odanın güneyinden 1,15 m genişliğinde bir kapı aracılığıyla 4 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın giriş kısmının doğusunda 1,37 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Yaklaşık 30 m² ölçülerine sahip olan odanın orta kısmında 1,35 x 1,35 m boyutların bir platform yer almaktadır. Oda tabanından 15 cm daha yüksek olan platformun üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın doğusunda duvara bitişik inşa edilmiş bir seki yer almaktadır. Üç parçadan oluşan sekinin orta kısmı, üç basamaktan oluşmaktadır. Sekinin basamaklı kısmının kuzeyinde kalan alanı 54 x 90 cm ölçülerine sahiptir. Güneyinde kalan alan ise 40 cm genişliğe sahiptir ve 1,08 m daha güneye uzamaktadır. Ancak bu noktadan sonra sekinin genişliği tekrardan 50 cm üzerine çıkmakta ve odanın güney duvarına kadar devam etmektedir. Basamaklı kısmın her iki yanında kalan alanlar, oda tabanında yaklaşık 30 cm daha yüksekleyen en güneyde kalan kısım oda tabanından yaklaşık 45 cm daha yüksektedir.

4 numaralı odanın batısında 5 numaralı oda yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan oda, 1,77 m genişliği 5,42 m uzunluğu ile 9,30 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın doğu duvarının güney kesiminde kerpiç örgü 40 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Oda kuzeydoğusunda yer alan 1,28 m genişliğindeki bir kapı açıklığından yapının diğer birimlerine bağlanmaktadır.

Yapı 7

Adanın kuzeybatı ucunda yer alan yapının kuzey kısmı tahrip olmuş bununla birlikte batı kısmı ise kazılmamış saha içerisinde kalmıştır (Kat.84). Bu hali ile yapı, 57 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. En az iki odadan oluştuğu anlaşılan yapının sokak bağlantısı ya da odalar arasında geçişleri sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Adanın genel planına baktığımız zaman sokak bağlantısının kuzey ya da batı kısımda yer aldığı söylenebilir.

1 numaralı oda yapının batı kısmında yer almaktadır. Kuzeyi ve batısı tamamen tahrip olmuş olan oda, ele geçen kısımları ile yaklaşık 26 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Doğu duvarı birkaç kesik duvardan oluşurken güney duvarında taş örgü taban üzerinde yaklaşık 1 m daha yükselmektedir. Odanın kuzey kısmında zemin yassı taşlarla döşenmiştir. Taş döşemenin güneyinde, 91 x 99 cm boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform, oda tabanından 23 cm daha yüksektir ve üzerinde ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın doğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın da kuzey kısmı tamamen tahrip olduğu için tam boyutları bilinmemektedir. 16 m² ölçülerindeki odanın kuzeydoğu kısmında yine taş döşeli bir zemin görülmektedir. Bu odanın da güney duvarında taş örgünün taban üzerinde devam ettiği görülürken diğer duvarlarında tabandan itibaren kerpiç örgü ele geçmiştir.



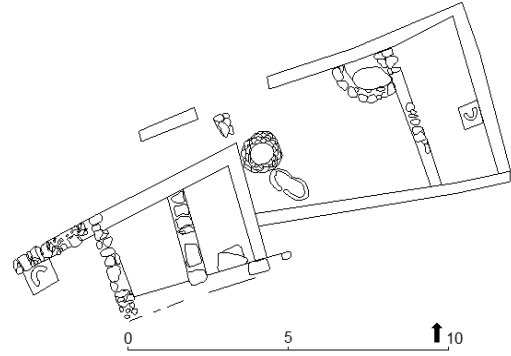
Yapı 8

Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan yapının batı kısmı kazısı tamamlanmamış saha içerisinde kaldığından tam planı tespit edilememiştir (Kat.85). Ele geçen kısımları ile 75 m²'lik bir ölçüye sahip yapının üç tarafı komşu yapılar ile çevrelenmiştir. Komşular arasında herhangi bir ortak duvar kullanımı görünmezken yapıların duvarları sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Altı odadan oluşan yapı,

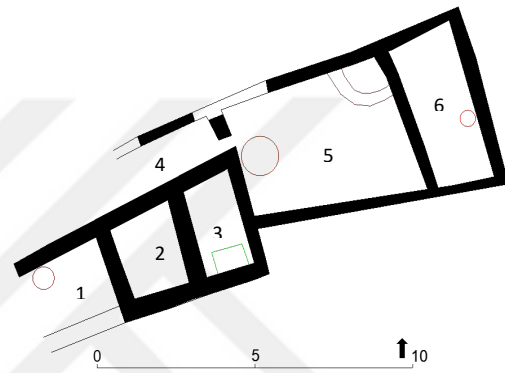
ada planı ve yapının konumu göz önüne alındığında batısından geçmesi muhtemel bir sokağa ya da meydana açılmış olmalıdır (Lev.XIII.1,6).

1 numaralı oda yapının güneybatı ucunda yer almaktadır. Odanın batı kısmı tespit edilemediğinden boyutları tam olarak bilinmemektedir. Güney duvarı büyük ölçüde tahrip olmuşken doğu ve kuzey duvarları 1 m'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur.

5,62 m² ölçülerine sahip odanın kuzeybatı ucunda, kuzey duvarına dayanmış şekilde bir platform yer almaktadır. 91 x 73 cm boyutlarındaki platform, oda tabanından 15 cm daha yüksek inşa edilmiştir. Platform üzerinde



ağız kısmı güneydoğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Bu odanın doğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. Odaya giriş sağlayan herhangi bir kapı açıklığı tespit edilemediği gibi taban seviyesi 1 numaralı odanın yaklaşık 2 m daha altındadır. 4,60 m² ölçülerindeki odanın bir bodrum katı olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın doğusunda yer alan 3 numaralı odaya da aynı şekilde ulaşım sağlayan herhangi bir kapı açıklığı tespit edilememiştir. Bu odanın taban seviyesi de 2 numaralı oda gibi yapının diğer odalarının taban seviyesinden 2 m daha aşağıdadır. Bodrum katı olduğu anlaşılan bu iki odaya ulaşım, yukardan portatif merdivenlerle sağlanmış olmalıdır.

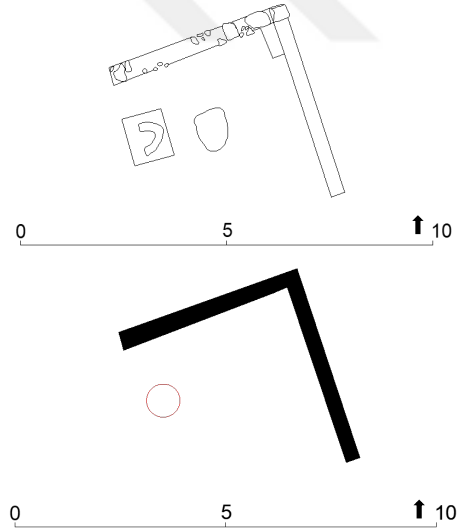


7,50 m uzunluğunda 1,35 m genişliğindeki 4 numaralı oda bir koridordur. Bu odanın da batı kısmı tespit edilemediğinden tam boyutları bilinmemektedir. Bu hali ile oda 9,18 m² ölçülerine sahiptir. Koridorun doğusundan 5 numaralı odaya geçilmektedir. 20 m² ölçülerindeki oda girişinin hemen güneyinde 1,20 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırın tabanı, oda tabanından yaklaşık 20 cm daha yüksektir. Fırının hemen

güneyinde, taban altında bir küp mezar bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde, kuzey ve doğu duvarlarına bitişik inşa edilmiş yuvarlak hatlı bir çevrik bulunmaktadır. Kullanım amacı bilinmeyen bu çevriğin taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 80 cm daha yüksektir. Yapının en doğusunda yer alan 9 m² ölçülerindeki 6 numaralı oda, dikdörtgen bir forma sahiptir. Odanın taban seviyesi batısında yer alan 5 numaralı odanın taban seviyesinden 40 cm daha yüksektir. Odanın batı duvarı hariç diğer duvarları 1 m'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur. Doğu duvarının orta kısmında, duvara bitişik inşa edilmiş 63 x 68 cm boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından 10 cm daha yüksek inşa edilmiş platform üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır.

Yapı 9

Adanın güneybatı ucunda yer alan yapının yalnızca kuzeydoğu kısmı kazılmıştır (Kat.86). Bu sebeple yapının küçük bir bölümü ele geçirilebilmiştir. Ele geçen doğu duvarı, 1,50 m'nin üzerinde bir yüksekliğe sahipken kuzey duvarı yaklaşık 70 cm yükseklikte korunmuştur. Oda ele geçen kısımları dikkate alındığında yaklaşık 17 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın



batısında 1,16 x 1 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Odanın taban seviyesinden yaklaşık 5 cm daha yüksek olan platformun üzerinde, ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Kuzey ve doğu duvarlarının kesiştiği köşede 30 cm genişliğinde 77 cm uzunluğunda bir seki yer almaktadır. Yapının sokak bağlantısı, kazısı

tamamlanmadığı için tespit edilememiştir. Ancak adanın planı incelendiğinde yapının batıya ya da güneyinden geçen K1 sokağına açılmış olması gerekmektedir.

Ada 13

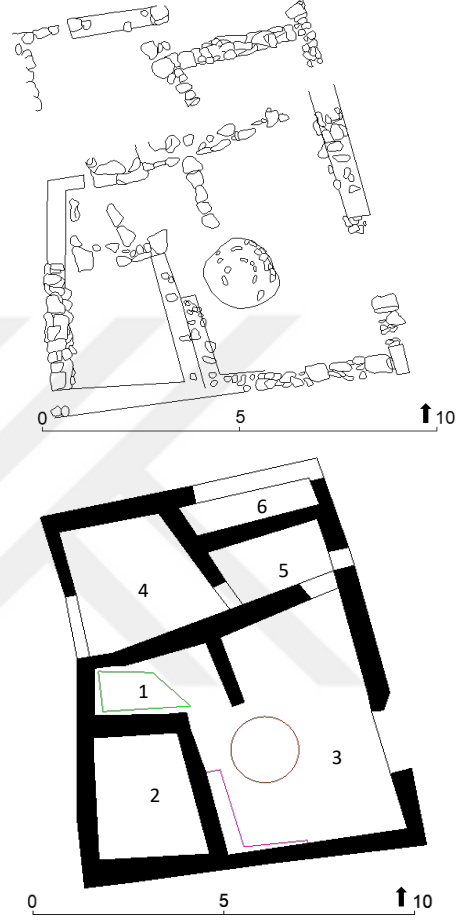
608 m²'lik bir alanı kaplayan ada, I. kat yapıları tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Adanın doğusunda ve güneyinde kalan yapıların planları bu tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Kuzey kısmı ise burada yer alan I. kat yapısı sebebiyle kazılmamıştır. Bu sebeple adanın boyutları tam olarak bilinmemektedir. Adanın güneybatısında H1, J1 ve G1 sokaklarının kesiştiği bir kavşak yer almaktadır. H1 sokağı adanın batısında yer alırken güney güneybatısında kavisli bir forma sahip olan G1 sokağı yer almaktadır. G1 sokağının doğuya doğru hafif kavis yaparak devam etmesi adanın bu kısmına da kavisli bir görünüm vermiştir. Ada içerisinde en az yedi yapı bulunmaktadır. Bunlardan üçü tam planı ile açığa çıkmışken diğer yapıların tam planları tespit edilememiştir (Plan25-26).

Yapı 1

Adanın kuzeybatısında yer alan yapı, 82 m²'lik bir alana sahiptir (Kat.87). Altı odası bulunan yapının batısında H1 sokağı yer almaktadır. Sokak kodu, bu kısımda güneyden kuzeye doğru yükselmektedir ve yapının güneyine denk gelen kısmı ile kuzeyine denk gelen kısım arasında yaklaşık 40 cm'lik bir kod farkı bulunmaktadır. Yapının taban seviyesi sokak seviyesinin altındadır. Güney kısımda bu seviye yaklaşık

55 cm iken kuzeyde 1 m'ye ulaşmaktadır. Dış duvarları ortalama 1 m yüksekliğe kadar korunmuş yapının iç duvarları kısmen tahrip olmuştur. Yapı, doğusunda ve güneyinde yer alan komşu yapılardan kendi duvarları ile ayrılırken kuzey kısmı, burada yer alan I.kat yapısı sebebiyle kazılmamıştır (Lev.XIV.2,3).

5 m² ölçülerine sahip 1 numaralı oda bir antre görevi görmüştür. Her ne kadar yapının sokak kapısı tespit edilememiş olsa da kapının bu odada yer almış olması olasıdır. Odanın batı yarısının taban seviyesi, diğer yarısından yaklaşık 15 cm daha yüksektir. Yüksek olan bu kısmın tabanı taş çakıl ve seramik ile döşenmiştir. Odanın güneyinde 2 numaralı oda bulunmaktadır. 8,40 m² ölçülerine sahip olan odanın batı duvarı yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuşken diğer duvarları ortalama 20 cm yükseklikte korunmuştur.



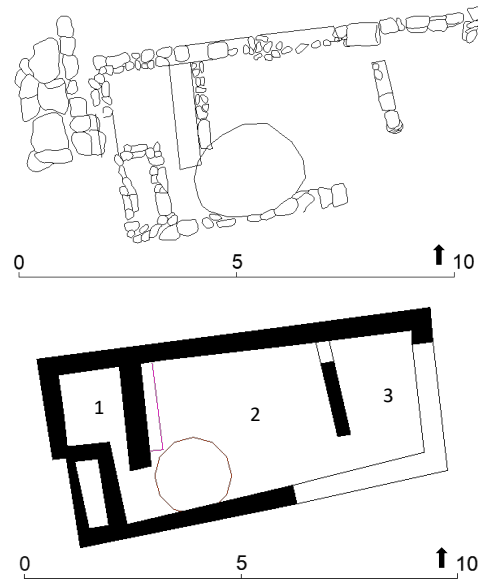
1 numaralı odanın güneydoğusundan 1,20 m genişliğinde bir kapı açıklığından 3 numaralı odaya geçilmektedir. 26 m² ölçülerine sahip olan oda, aynı zamanda yapının en büyük odasıdır. Oda içerisinde, giriş kısmına yakın inşa edilmiş ve ağız kısmı güneydoğuya bakan 1,70 m çapında bir fırın yer almaktadır. Kubbeli fırının, kubbesi taban seviyesinden yaklaşık 1 m yükseklikte tespit edilmiştir. Odanın güneybatı kısmında batı ve güney duvarları önünde L forma sahip bir seki bulunmaktadır. Seki, oda tabanından yaklaşık 10 cm daha yüksekte inşa edilmiştir. Batı duvarı boyunca 2,32 m uzunluğa sahip sekinin genişliği bu kısımda yaklaşık 40 cm iken güney duvarı önünde 1,60 m uzunluğa sahiptir ve genişliği 15 cm'ye kadar

düşmektedir. Odayı 1 numaralı odadan ayıran 1,85 m uzunluğundaki ara duvar aynı zamanda bir koltuk duvarı görevi de görmüştür.

1 numaralı odanın kuzey duvarından üç basamaklı bir taş merdiven ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. Taş merdivenin her bir basamağı yaklaşık 15 cm yüksekliğe sahiptir. En üstteki basamak hem 1 numaralı odanın hem de 4 numaralı odanın tabanından 45 cm yüksektedir. Bu yüksekliğe rağmen 4 numaralı odanın girişinde herhangi bir basamak tespit edilmemiştir. Bu odaya inilirken ahşap basamakların kullanılmış olması muhtemeldir. Yaklaşık 10 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın doğusunda 5 ve 6 numaralı odalar bulunmaktadır. Dikdörtgen forma sahip olan bu iki odadan 5 numaralı oda, 4,30 m² ölçülerine sahipken 6 numaralı oda 2,75 m² ölçülerine sahiptir. Boyutlar itibari ile depo odaları olduğu anlaşılan bu iki odadan 6 numaralı odanın genişliği yaklaşık 90 cm, 5 numaralı odanın ise 1,45 m'dir.

Yapı 2

1 numaralı yapının hemen güneyinde yer alan yapı 40 m²'lik bir ölçüye sahiptir (Kat.88). Arka arkaya sıralanmış üç odadan oluşan ve dikdörtgen bir forma sahip yapının üç tarafı komşu yapılar ile çevrilidir. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının, 4,50 m uzunluğa sahip batı cephesinde H1 sokağı yer almaktadır. Ancak batı duvarının yalnızca 2,30 m'lik bir kısmı



sokağa bakmaktadır. Bu duvarın güney kısmının sokağa bakan yüzü, 3 numaralı yapıya ait bir oda tarafından kapatılmıştır. Yapının taban seviyesi sokak seviyesinin yaklaşık 1

m kadar altındadır. Batı duvarının sokağa açılan kısmının önünde yassı taşlardan oluşan bir döşeme bulunmaktadır. Bu döşeme, H1 sokağına ait taş döşemenin ele geçen tek kısmıdır. Sokağın kazılan diğer alanlarında taş döşemeye ait bir iz ele geçmemişken sokak döşemelerinin altına serilen küçük kırık taşlara yer yer rastlanmaktadır. Yapının kuzey duvarı dışında diğer duvarları büyük ölçüde tahrip olmuştur. Güney duvarının doğu yarısı tamamen tahrip olmuşken doğu duvarının kuzey yarısı taş temel seviyesinde ele geçmiştir (Lev.XIV.2,3).

1 numaralı oda 4,75 m² ölçülerine sahiptir. Sokak kapısı odanın kuzeybatı kısmında yer almaktadır. Odanın güneydoğusunda 55 cm genişlikte 1,50 m uzunluğunda bir çevrik bulunmaktadır. Odanın doğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. İki odayı birbirinden ayıran ara duvar 2,45 m uzunluğa sahip bir kesik duvardır. Güney duvarı ile arasında 1,20 m'lik bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluk 2 numaralı odanın güneybatı köşesinde yer alan fırın tarafından kapatılmıştır. 2,50 m çapındaki fırın odanın güney duvarına bitişik inşa edilmiştir. 14 m² ölçülerine sahip olan 2 numaralı odanın güneydoğu köşesinden yaklaşık 90 cm'lik bir kapı açıklığından 3 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın güney duvarı tamamen tahrip olmuşken doğu duvarının da ¾'ü tahrip olmuştur. Oda yaklaşık 5 m²'lik bir ölçüye sahiptir.

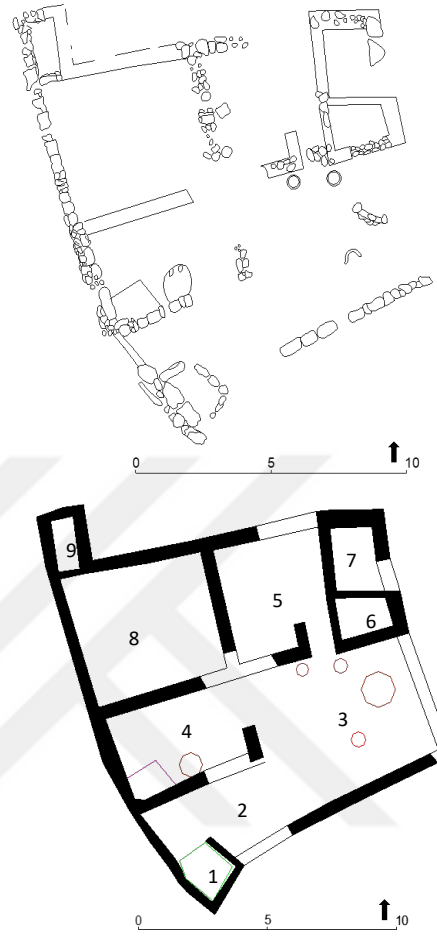
Yapı 3

148 m²'lik bir alana sahip olan yapı, I.kat yapıları ve mezarları tarafından çok fazla tahribata uğramıştır⁴⁴³ (Kat.89). Dokuz odası bulunan yapının batısında H1 sokağı yer alırken diğer üç tarafı komşu yapılar ile çevrelenmiştir. Üst yapı katının tahribatından kurtulmuş duvar kalıntılarından anlaşıldığı kadarıyla yapı, komşularından kendi duvarları

⁴⁴³ (T. Özgüç, 1994, s. 369)

ile ayrılmaktadır. Yapının güneybatısında H1, J1 ve G1 sokaklarının kesiştiği bir kavşak bulunmaktadır (Lev.XIII.2, Lev.XIV.3,4).

1 numaralı oda yapının güneybatı köşesinde bulunmaktadır. 2,65 m² ölçülerine sahip olan oda, yapının giriş kısmının yer aldığı bir antredir. Zemini taş döşeli olan odanın duvarları büyük ölçüde tahrip olmuştur. Batı duvarının sokağa bakan kısmının önüne uzun yassı bir taş dik bir biçimde yerleştirilmiştir. Bu taş, J1 sokağından gelen kanal suyuna karşı yapının duvarlarını korumuş olmalıdır. Bu yolla suyun hem duvara zarar vermesi engellenmiş hem de yapı içine sızması engellenmeye çalışılmıştır. Nitekim oda zemininin taş olması da yine bu soruna işaret etmektedir. Odanın



kuzeyinden yaklaşık 1,10 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Kapı girişinde 1 m uzunluğunda 35 cm genişliğinde bir eşik taşı bulunmaktadır. 2 numaralı odanın doğu duvarı ve kuzey duvarının batısı bir taş sanduka tarafından tahrip edilmiştir. Bu sebeple odanın tam boyutları bilinmemektedir. Yine de eldeki veriler doğrultusunda odanın yaklaşık 12 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu söylenebilir. Odanın kuzey duvarının tespit edilebilmiş kısmında sonradan örülerek kapatılmış bir kapı bulunmaktadır.

2 numaralı odanın doğusunda yaklaşık 32 m²'lik bir ölçüye sahip 3 numaralı oda yer almaktadır. Oda büyük ölçüde I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Doğu duvarı tamamen tahrip olan odanın batı duvarının 1,20 m'lik bir kısmı taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Odanın orta kısmına yakın bir yerde, ağız kısmı güneye bakan at nalı

biçiminde bir ocak ele geçmiştir. Odanın kuzeydoğusunda büyük ölçüde tahrip olmuş bir fırın bulunmaktadır. 3 numaralı odayı 5 numaralı odaya bağlayan kapının her iki yanında ise birer mangal yer almaktadır⁴⁴⁴. Kapı yeri tespit edilememiş olsa da bu odanın kuzeybatısından 4 numaralı odaya geçilmektedir. 15 m² ölçülerine sahip olan odanın güneybatı köşesinde 1,50 m² ölçülerinde bir seki bulunmaktadır. Bu sekinin hemen doğusunda ise büyük bir ocağa ait taban ele geçmiştir⁴⁴⁵.

3 numaralı odanın kuzey duvarında yer alan yaklaşık 1 m genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin batısında 85 cm uzunluğunda bir koltuk duvar yer almaktadır. 16,80 m² ölçülerindeki odanın duvarları büyük ölçüde tahrip olmuştur. Bu odanın doğusunda 6 ve 7 numaralı odalar yer almaktadır. 6 numaralı oda 2,60 m² ölçülerine sahipken ondan biraz daha büyük olan 7 numaralı oda 4 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Asurlu bir tüccar olduğu tespit edilmiş olan yapı sahibine ait arşiv 6 ve 7 numaralı odalarda ele geçmiş ayrıca 5 numaralı odanın doğu duvarının önünde de yine arşiv sahibinin tabletleri bulunmuştur⁴⁴⁶.

5 numaralı odanın batısında 24,90 m²'lik bir ölçüye sahip 8 numaralı oda bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarının önünde, ahşap raflardan düştüğü anlaşılan ritonlar ve kaplar bulunmuştur⁴⁴⁷. Odanın kuzeybatısında 1,65 m² ölçülerine sahip 9 numaralı odacık bulunmaktadır. Boyutları itibari ile bu odanın da 6 ve 7 numaralı odalar gibi bir depo yapısı olduğu anlaşılmaktadır.

⁴⁴⁴ (T. Özgüç, 1994, s. 369)

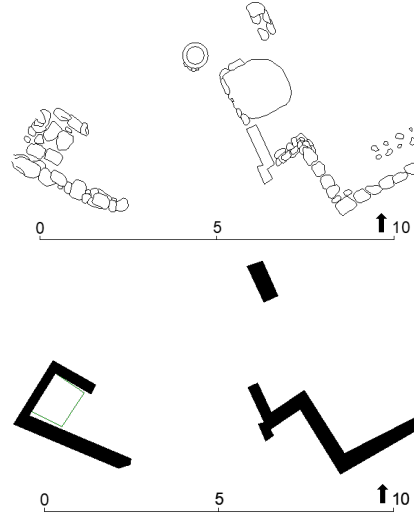
⁴⁴⁵ (T. Özgüç, 1994, s. 369)

⁴⁴⁶ (Hertel, 2014, s. 47, No:56; T. Özgüç, 1994, s. 369; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 188, 2017, s. XXV)

⁴⁴⁷ (T. Özgüç, 1994, s. 369; Klaas Roelof Veenhof, 2017, s. XXV)

Yapı 4

Adanın en güney ucunda yer alan yapı I. kat yapıları tarafından çok fazla tahrip edildiği için planı tespit edilememiştir (Kat.90). Boyutları bilinmeyen yapının güneybatısından geçen G1 sokağına açılmış olması gerekmektedir. G1 sokağına göre şekil almış olan yapının rotasyonu adada yer alan diğer yapılara göre farklıdır. Yalnızca duvar parçaları

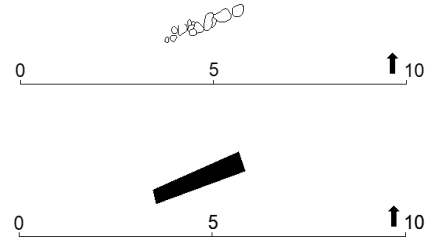


halinde ele geçmiş olan yapının batı köşesinde yer alan kısımda zemininin taş döşeli olduğu anlaşılan bir oda yer almaktadır. Odanın genişliği 1,45 m iken uzunluğu bilinmemektedir. Bu oda yapının kuzeybatısında yer alan 3 numaralı yapının 1 numaralı odası ile aynı özellikleri göstermektedir. Bu sebeple yapının sokak kapısının burada yer almış olması muhtemeldir. Buranın doğusunda ele geçen duvar parçaları ise yapının odalarının durumuna ilişkin herhangi bir ölçü ya da veri sunmamaktadır. Ada planına bakıldığında zaman, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu yapının güneydoğuya doğru daraldığı anlaşılmaktadır. Ada planı ve yerleşim planı içerisindeki sokak örgüsü dikkate alındığında yapının güneyinde yine üç sokağın kesiştiği bir kavşağın olduğu anlaşılmaktadır.

Yapı 5

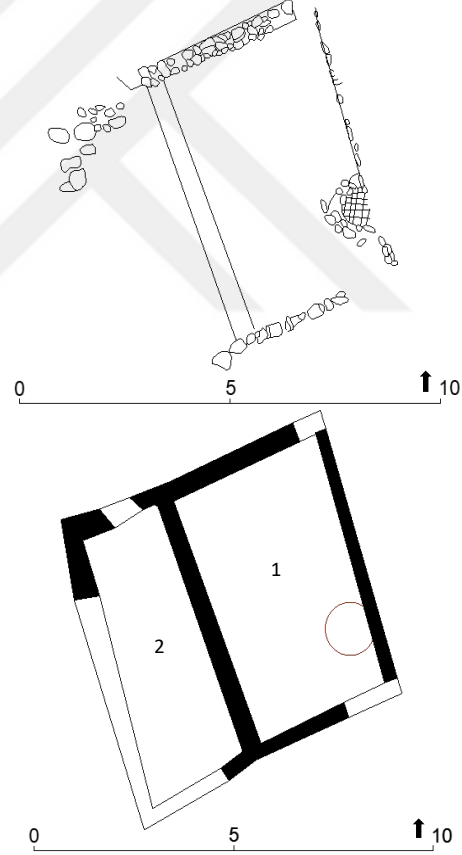
Adanın güneydoğu kısmında yer alan 5 numaralı yapı, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusuna sahip 2,20 m uzunluğunda bir duvar ile temsil edilmektedir (Kat.91). Ele geçen bu duvarın yalnızca temel taşları açığa çıkmıştır. Ada planı dikkate alındığında adanın doğu kısmında güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda bir sokağın geçmesi

muhtemeldir. Yapı da bu kısımdan geçen sokağa açılmış olmalıdır. Ele geçen duvardan anlaşıldığı kadarıyla yapı komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Nitekim kuzeyinde yer alan 6 numaralı yapıdan kendi duvarı ile ayrılmıştır.



Yapı 6

5 numaralı yapıya ait duvarın kuzeybatısında yer alan yapı tespit edilebilen kısımları göz önüne alındığında en az 50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.92). Üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapının sokak bağlantısı doğuda yer almış olmalıdır. Yapının duvarları komşu yapıların duvarları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapının doğu kısmında daha devam edip etmediği bilinmemekle birlikte mevcut hali ile iki odadan oluştuğu görülmektedir. Yapının bütün duvarları temel seviyesinde tespit edilmiştir. İki odayı birbirinden ayıran ara duvar ise bir hat halinde belli belirsiz tespit edilmiştir.



1 numaralı oda 22 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın doğu duvarı I. kat yapısının altında kalmasına rağmen izleri tespit edilebilmiştir. Bu duvarın güney kısmında duvara bitişik inşa edilmiş bir fırın yer almaktadır. Bu odanın batısında 2 numaralı oda yer

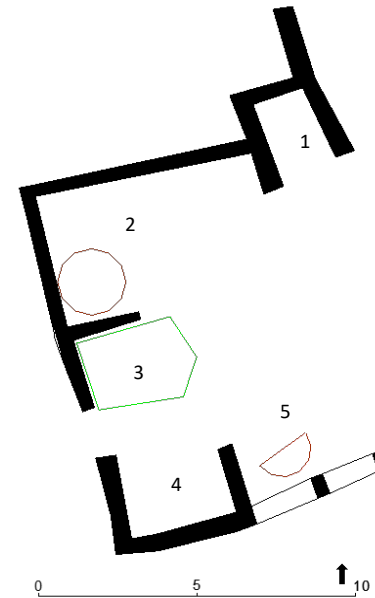
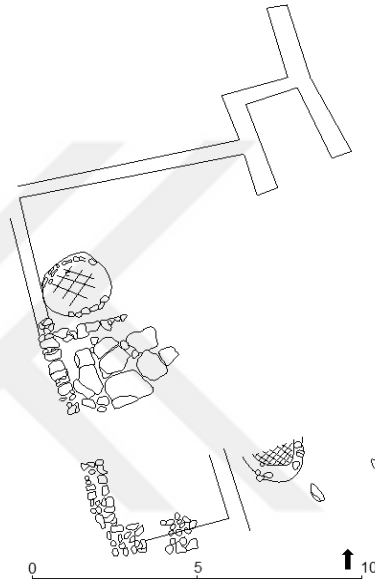
almaktadır. Odanın kuzeybatısında yer alan ve çok fazla tahrip olmuş duvar parçaları dışında diğer duvarları tespit edilememiştir. Oda bu hali ile yaklaşık 14,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir.

Yapı 7

Adanın kuzeydoğu ucunda yer alan bu yapıda I. kat yapıları tarafından fazlaca tahrip edilmiş olmasından planı tam olarak anlaşılamamıştır (Kat.93). Ayrıca burada yer alan mimari bulguların tek bir yapıya mı yoksa birden fazla yapıya mı ait olduğu da tespit edilememiştir. Bu hali ile yapının en az 132 m²'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. Kuzey kısmı, bu alanda kazıların II. kat seviyesine kadar ulaşmamasından dolayı bilinmemektedir. Batısında ve güneyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı yine doğusunda yer alan sokağa açılmış olmalıdır. Oda sayısı tam olarak bilinmese de en az beş odadan oluştuğu anlaşılmaktadır (Lev.XIV.2,3).

1 numaralı oda, yapının kuzeydoğusunda yer almaktadır. Güney kısmı tespit edilememiş olan oda, 1,65 m genişliğe sahipken tespit edilebilen

kısmına kadar uzunluğu 2,82 m'dir. Bu odanın güneybatısında 2 numaralı oda yer almaktadır. Oda, ele geçen duvar kalıntıları dikkate alındığında tahmini olarak 30 m²'lik bir alan sahiptir. Odanın güneybatı köşesinde 2,10 m çapında bir fırın yer almaktadır.



Ağız kısmı kuzeydoğuya bakan fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksekte inşa edilmiştir. Odanın duvar yükseklikleri kuzeyde 60 cm, batıda 80 cm ve güneyde 30 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güney duvarının doğu kısmı ve doğu duvarının güney kısmı tespit edilememiştir. Bu odanın hemen güneyinde 3 numaralı oda yer alır. Zemini taş döşeli olan odanın yalnızca kuzeybatı kısmı tespit edilebilmiştir. Bu odanın güneyinde yer alan 4 numaralı odanın kuzeyi tahrip olmuştur. Bu sebeple 3 ve 4 numaralı odalar ayrı iki oda olarak değerlendirilmiştir. Odanın ele geçen kısımları dikkate alındığında oda, en az 8 m²'lik bir alana sahiptir. Bu odanın doğusunda yer alan 5 numaralı oda da aynı şekilde çok fazla tahribata uğramıştır. Odanın güneybatı köşesinde bir fırın bulunmaktadır. Yarıısı ele geçmiş olan fırının 1,94 m'lik bir çapa sahip olduğu anlaşılmaktadır.

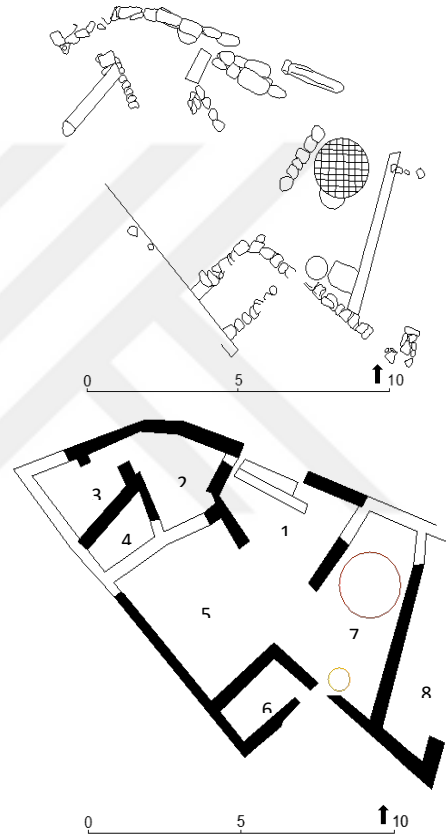
Ada 14

1541 m²'lik bir alana sahip olan ada, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır. Adanın kuzeybatısında M1 ve J1 sokakları yer alırken kuzeydoğusunda G1 sokağı, güneydoğusunda ise P1 sokağı yer almaktadır. Adanın bulunduğu kesim I. kat yerleşimcileri tarafından yoğun bir şekilde iskan edilmiştir. Bu yoğun iskan sebebiyle burada tespit edilebilmiş yapıların çoğu tahrip olmuştur. Tahribat birçok yapının planının tespit edilmesine engel olması yanında adanın da tam boyutlarının anlaşılmasına engel olmuştur. Bunun yanında ada içerisinden kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu bir sokağın da bulunuyor olması muhtemeldir. Ancak tahribat ve kaldırılmamış I. kat yapıları sebebiyle bu sokak tespit edilememiştir. Bu sebeple alan tek bir ada başlığı altında

değerlendirilmiştir. Ada içerisinde dokuz yapı bulunmaktadır. Bunlardan yalnızca bir tanesi tam planı ile tespit edilebilmişken diğer sekiz yapının tam planları tespit edilememiştir (Plan 27-28).

Yapı 1

Adanın kuzeydoğu ucunda yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur. Tahribat sebebiyle planı tam anlaşılamayan yapı, mevcut duvarları dikkate alındığında 85 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının kuzeydoğusunda G1 sokağı, kuzeybatısında ise J1 sokağı yer almaktadır. Bu iki sokağın kesiştiği köşede yer alan yapı mevcut durumu ile sekiz odadan oluşmaktadır. Yapı güneybatısında ve güneydoğusunda yer alan yapılardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır.



1 numaralı oda, yapının G1 sokağına açıldığı kısımdır (Kat.94). Yaklaşık 7 m²'lik bir alan sahip olan odanın güneybatı kısmı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Sokaktan yapıya giriş iki taş basamakla sağlanmaktadır. İlk basamak sokak seviyesinden 30 cm yükseklikte iken ikinci basamak 50 cm yüksektir. Ayrıca yapı girişinin her iki yanı yassı büyük blok taşlarla güçlendirilmiştir. Burada da yine J1 sokağından akan su kanalına karşı alınmış bir önlem görmekteyiz. Bu odanın batısında 2, 3 ve 4 numaralı odalar yer almaktadır. Tahribat sebebiyle bu odaların tam boyutları bilinmemekle birlikte yapılan tamamlamalar 2 numaralı odanın yaklaşık 5,50 m², 3 numaralı oda, 4,50 m² ve 4 numaralı oda 2,50 m²

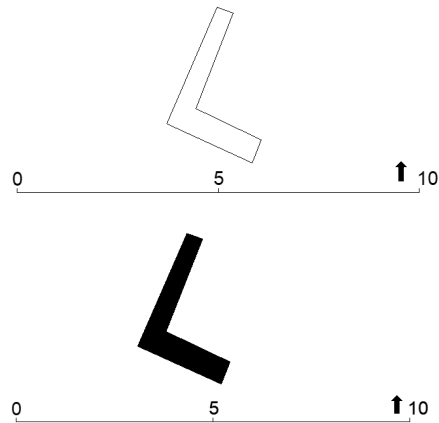
olduğunu göstermektedir. 1 numaralı odanın güneybatısında 5 numaralı oda yer almaktadır. Bu oda da büyük ölçüde tahrip olmuştur. Odanın kabaca 15,50 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir. 6 numaralı oda 3,20 m² ölçülerine sahiptir ve bir depo odası izlenimi vermektedir (Lev.II.4, Lev.XIV.5).

7 numaralı odanın kuzeydoğu duvarı tamamen tahrip olmuş, ancak buradan geçen G1 sokağına göre tamamlanabilmiştir. Oda yaklaşık olarak 15 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın kuzeydoğusunda ağız kısmı güneybatıya bakan, 1,80 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırının karşısında, odanın güneybatı kısmında taban üstü bir tandır bulunmaktadır. Tandırın hemen doğusunda, zemin üzerinde yassı iri bir taş bulunmaktadır. Bu taş odanın bazı kısımlarının taş döşemeye sahip olabileceğini göstermektedir. 7 numaralı odanın güneydoğusunda 8 numaralı oda yer alır ve bu odanın kuzeydoğusu ve güneydoğusu tamamen tahrip olmuştur. Bu sebeple odanın tam boyutları bilinmemekle birlikte, komşu yapının duvarı dikkate alındığında dikdörtgen bir forma sahip olduğu anlaşılan odanın yaklaşık 9 m²'lik bir ölçüye olduğu söylenebilir.

Yapı açığa çıkartılırken enkaz toprağı içerisinde parçalanmış halde yazılı belgeler açığa çıkmıştır. Ayrıca yapının 3 numaralı odasında yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁴⁸.

Yapı 2

1 numaralı yapının güneydoğusunda yer alan yapının batı kısmında köşe yapan iki kerpiç duvarı açığa çıkmıştır (Kat.95). G1 ve P1 sokaklarının kesiştiği noktada yer alan yapının



⁴⁴⁸ (Michel, 2008, s. 60; 1993 Kazı Raporu; N. Özgüç et al., 2001, s. 102, LVII/128)

kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu duvarı yaklaşık 2,60 m uzunluğa sahipken güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu duvarı ise 2,35 m uzunluğa sahiptir. Yapı, G1 ya da P1 sokaklarına açılmış olmalıdır. Ada planı dikkate alındığında, yapının burada sokaklara göre şekillenmiş olmasından doğuya doğru daralarak devam etmesi beklenebilir.

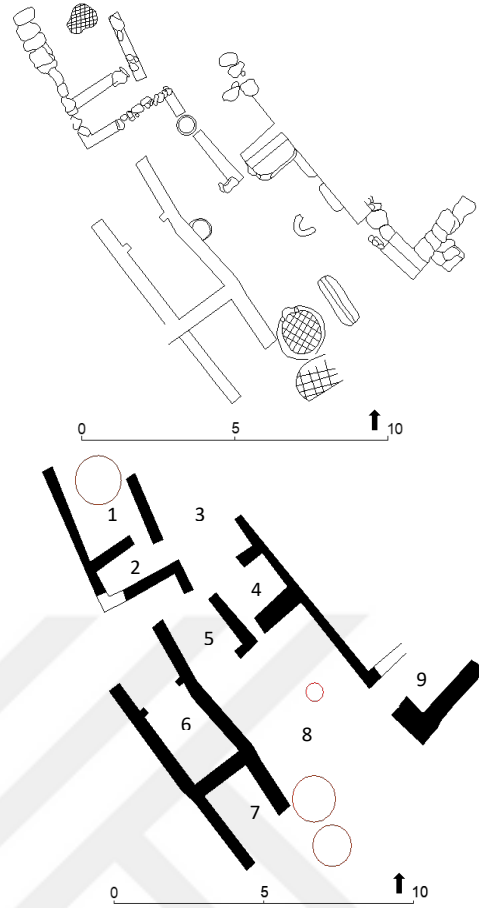
Yapı 3

1 numaralı yapının güneybatısında yer alan yapının, tahribat sebebiyle tam planı tespit edilememiştir (Kat.96). Bu sebeple buradaki mimari bulgular 3 numaralı yapı başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu kısımda iki farklı yapıdan⁴⁴⁹ bahsedilmiş olsa da bu yapıları birbirinden ayırabilecek herhangi bir veri ele geçmemiştir (Lev.XIV.5).

Mevcut plana göre 103 m²'lik bir alanı kaplayan yapı kuzeyindeki J1 sokağına açılmış olmalıdır. Eldeki veriler doğrultusunda içerisinde dokuz oda bulunmaktadır. Odaların tam planları tespit edilememiştir. Yapının 1 numaralı odasında yalnızca tabanı ele geçmiş bir fırın bulunmaktadır. 8 numaralı oda içerisinde ise yan yana iki fırın bulunmaktadır. Bu fırınlardan kuzeyde yer alan 1,66 m'lik bir çapa sahiptir ve ağız kısmı kuzeybatıya bakmaktadır. Fırın tabanı oda tabanından 24 cm daha yüksektedir. Bu fırının hemen güneyinde ona bitişik inşa edilmiş ikinci fırının yalnızca bir kısmı ele geçmiştir. Kuzeyindeki fırından daha büyük olduğu anlaşılan fırının tam boyutları tespit edilememiştir. Odanın ortasına doğru ağız kısmı kuzeydoğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde bir çevrik yer alırken çevriğin güneydoğusunda duvara bitişik yerleştirilmiş yaklaşık 30 cm genişliğinde ve 1 m uzunluğunda iki blok taş bulunmaktadır. Bu taşlar ve çevriğin tahıl depolama ve tahıl

⁴⁴⁹ (Michel, 2008, s. 55; N. Özgüç et al., 2001, s. 102); Yapının boyutları ve sokak bağlantısı göz önüne alındığında bu alanda tek bir yapının bulunması daha olasıdır. Ayrıca yapı içerisinde ele geçen yazılı belgelerin de aynı aile fertlerine ait olması da bu durumu güçlendirmektedir.

öğütmede kullanıldığı düşünülebilir. Ayrıca bu oda içerisinde arşiv sahibine ait yazılı belgeler de ele geçmiştir. Odanın kuzeydoğu duvarından yaklaşık 1,10 m genişliğindeki eşik taşları yerinde duran kapı açıklığından 9 numaralı odaya geçilmektedir. Bu iki odayı birbirinden ayıran ve çift duvardan oluştuğu anlaşılan ara duvar yaklaşık 80 cm genişliğindedir. Bu durum odanın yapıya sonradan eklendiğini düşündürmektedir. Yaklaşık 4 m²'lik bir ölçüye sahip olan oda içerisinde yine yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir. Ele geçen yazılı belgelerden yapının Asurlu bir tüccar ailesine ait olduğu anlaşılmıştır⁴⁵⁰.

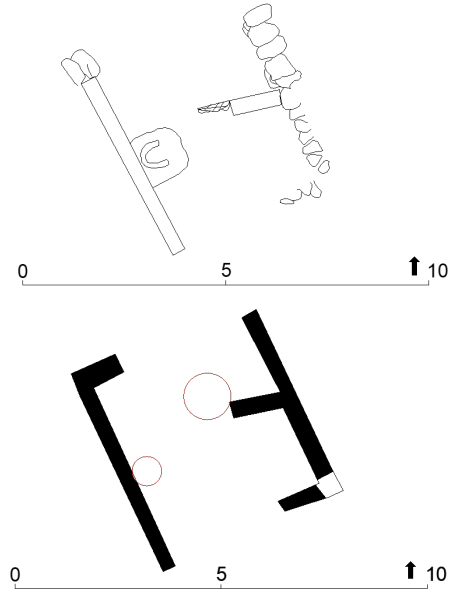


Yapı 4

25 m²'lik bir alanı kaplayan yapı 3 numaralı yapının kuzeybatısında yer almaktadır (Kat.97). Yapının kuzeybatısında J1 sokağı yer almaktadır ve yapı bu sokağa açılmış olmalıdır. Tek bir odası tespit edilebilmiş yapının güneye doğru devam edip etmediğine ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Yapı batısındaki komşu yapıdan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Ancak doğusunda yer alan 3 numaralı yapı ile güneyde çift duvar şeklinde ayrılırken kuzeyde ortak duvar kullanımı görülmektedir. Temel

⁴⁵⁰ (Hertel, 2014, s. 47, No: 57-58; Michel, 2008)

seviyesinde tespit edilmiş olan bu duvarın üst örgüsü bilinmemektedir. Duvarın ortak duvar şeklinde yapıldığı kısımda iri blok taşlar kullanılmış ve bu kısımda duvar kalınlığı 75 cm'ye kadar ulaşmaktadır. Odanın batı duvarına bitişik inşa edilmiş 1,10 x 1,20 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platformun tabanı, oda tabanından yaklaşık 10 cm daha yüksekte inşa edilmiştir. Üzerinde ağız



kısmı kuzeydoğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ocağın doğusunda yalnızca tabanı ele geçmiş bir fırın parçası, fırının hemen doğusunda ise 1,20 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Koltuk duvarı odanın doğu duvarına dayanmaktadır. Ocağın güneyinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁵¹.

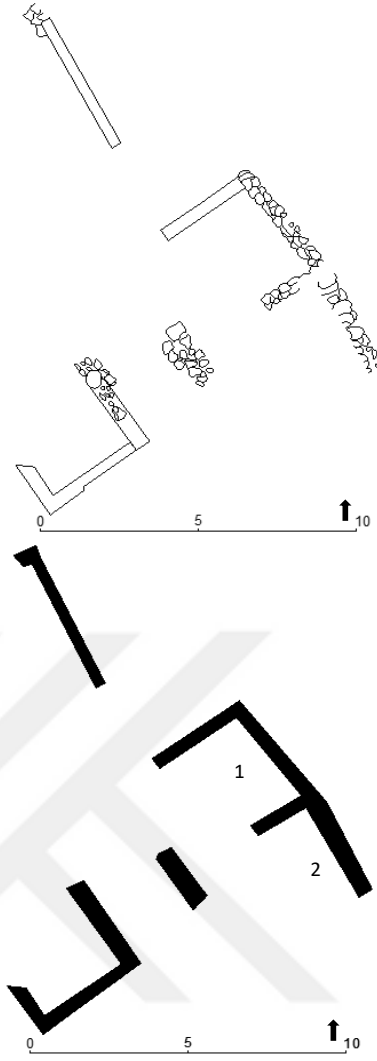
Yapı 5

5 numaralı yapı olarak adlandırılmış olan mimari kalıntılar tahribat sebebiyle bir plan vermemektedir (Kat.98). Bu alanda birden fazla yapının bulunma ihtimali yüksek olsa da yapıları birbirinden ayıracak yeterli kanıt bulunmamasından tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir. Yapı mevcut bu hali ile 88 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Burada yer alan duvar kalıntıları, adanın kuzeybatısı boyunca devam eden J1 sokağına göre şekillenmiştir. Duvarlar sokağa paralel ya da dik olacak şekilde konumlanmıştır. Bu

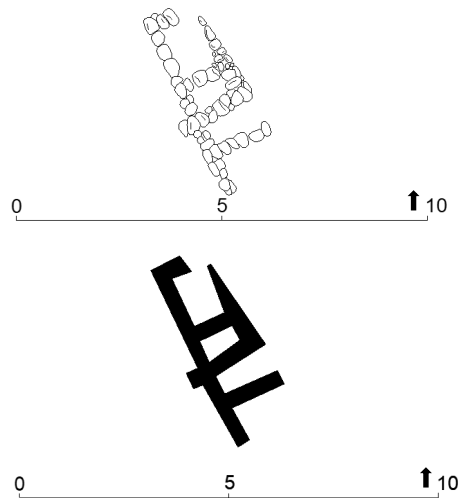
⁴⁵¹ (Hertel, 2014, s. 47, No: 57; Michel, 2008, s. 54-55; N. Özgüç et al., 2001, s. 102; 1993 Kazı Raporu)

durum burada yer alan yapıların söz konusu bu sokağa açıldıklarını göstermesi açısından önemlidir. Bunun yanında ele geçen kısımlarda herhangi bir ocak ya da fırın kalıntısı bulunmamaktadır. Yapının planı üzerinde 1 numaralı oda olarak belirtilmiş kısımda yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir. Batı kısmı tamamen tahrip olmuş odanın boyutları bilinmemekle birlikte ele geçen kısmı 8,27 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın hemen güneyinde bu yapıya ait olduğu anlaşılan başka bir oda daha bulunmaktadır.

Yapı 6

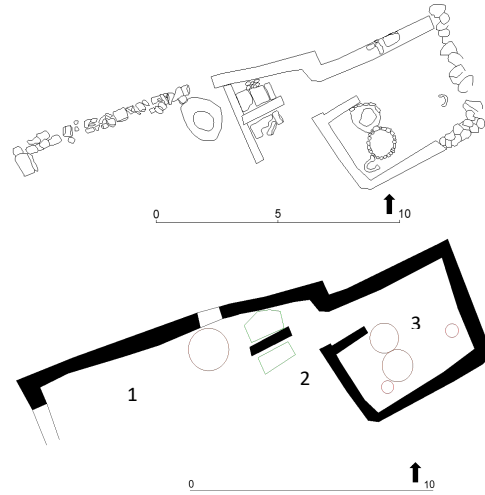


5 numaralı yapının güneybatısında yer alan yapı, üzerinde yer alan I. kat yapısının tabanında yapılan derinleşme sonrasında açığa çıkmıştır (Kat.99). Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan yapı arka arkaya sıralanmış dört odacıktan oluşmaktadır. Toplamda 8 m² ölçülerine sahip bu dört oda aslında bir yapının küçük bir kısmını temsil etmektedir. Ancak yapının geri kalanı kazılmadığı için planı bilinmemektedir. Yapının hemen güneyinden P1 sokağı geçmekte ve yapı da bu sokağa açılmış olmalıdır.



Yapı 7

Yapının güneyi ve batısı I. kat yapılarının altında kalmıştır. Bu sebeple bu yapının da tam planı tespit edilememiştir (Kat.100). Bu hali ile yaklaşık 86 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeybatısında J1, L1 ve M1 sokaklarının kesiştiği bir kavşak yer almaktadır. Yapının büyük bir kısmı J1 sokağı



boyunca devam ederken batıda küçük bir kısmı M1 sokağına bakmaktadır. En az üç odadan oluştuğu anlaşılan yapının sokak kapısı tespit edilememiştir. Yapının kuzeyi boyunca devam eden sokak doğudan batıya doğru yükselmekte bu durum da yapının bölümleri arasında kod farkının oluşmasına neden olmuştur ve yapının batısı ile doğusu arasında yaklaşık 1 m'lik bir kod farkı bulunmaktadır.

1 numaralı odanın yalnızca kuzey kısmı tespit edilebilmiştir. Tahribat sebebiyle bu alanın tek bir odadan mı yoksa birden fazla odadan mı oluştuğu da anlaşılamamış bu sebeple de tek bir oda başlığı altında değerlendirilmiştir. Odanın tam boyutları bilinmese de doğudan batıya doğru 8 m kadar uzanmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde yaklaşık 1,55 m çapında bir fırın yer almaktadır. Büyük ölçüde tahrip olmuş fırının yalnızca tabanı ele geçmiştir. Bu odanın doğusunda yine tahribat sebebiyle planı tam anlaşılamayan 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın taban seviyesi kuzeyindeki sokak seviyesinden 20 cm daha aşağıdadır. Odanın tabanı taş döşelidir. Bu taş döşeme 3 numaralı odanın girişine kadar uzanmakta ve burada taş basamaklarla 3 numaralı odaya inilmektedir.

Taş basamaklar kullanılarak yaklaşık 1,20 m genişliğindeki bir açıklıktan 3 numaralı odaya girilmektedir. Oda girişinin hemen güneyinde yer alan 1,50 m uzunluğundaki koltuk duvar, giriş kısmında bir koridor yaratmıştır. 21 m² ölçüleri ile

yapının tam plan veren tek odasıdır. Kuzeydoğu-güneybatı istikametinde olan odanın güneybatısında yan yana bitişik düzende yapılmış iki fırın bulunmaktadır. Kuzeyde bulunan 1,16 m’lik bir çapa sahipken güneydeki 1,27 m’lik bir çapa sahiptir. Odanın ve fırınların güneybatı köşesinde, ağız kısmı kuzeydoğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Oda içerisinde bir diğer ocak ise güneydoğu köşede yer almaktadır. At nalı biçimindeki bu ocağın da ağız kısmı güneybatıya bakmaktadır. Odanın taban seviyesi kuzeyindeki J1 sokağının yaklaşık 80 cm daha altındadır.

Yapı 8

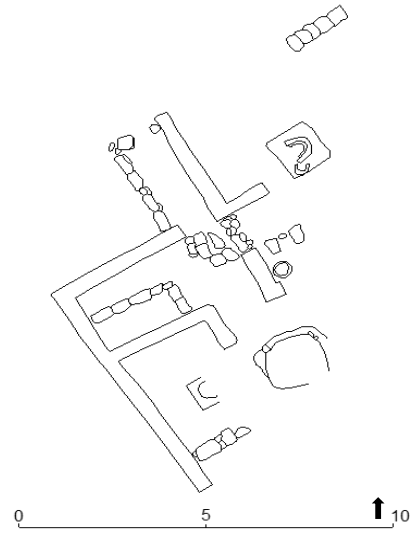
7 numaralı yapının güneybatısında yer alan yapının güneyinde ve doğusunda I. kat yapıları kaldırılmadığı için yapının bu alanlardaki devamı tespit edilememiştir⁴⁵² (Kat.101). Yine de ele geçen kısımları göz önüne alındığında yapı, 74 m²’lik bir alanı kaplamaktadır. Kuzeydoğu duvarı tespit edilememiş olsa da komşu 7 numaralı yapıya ait güneybatı duvarı sayesinde yapının bu alandaki sınırları anlaşılmaktadır. Yapı, güneybatısında yer alan 9 numaralı yapı ile sırt sırta inşa edilmiş ve kuzeybatı kısmı hariç komşusundan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Kuzeyinden geçen kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu M1 sokağı, yapının da bu doğrultuda konumlanmasını sağlamıştır. Yapının taban seviyesi sokak seviyesinin yaklaşık 20 cm daha altındadır (Lev.XIV.6, Lev.XV.1).

Yapının yedi odası tespit edilebilmiştir. Bunlardan 1 numaralı olan 3,40 m² ölçülerine sahiptir ve yapının sokağa açılan kısmıdır. Bir koridor gibi inşa edilmiş⁴⁵³ olan odanın kuzeybatısında yaklaşık 1 m’lik bir genişliğe sahip sokak kapısı bulunmaktadır. Odanın güneydoğusundan bir antre görevi görmüş 2 numaralı odaya ulaşılmaktadır. Bu

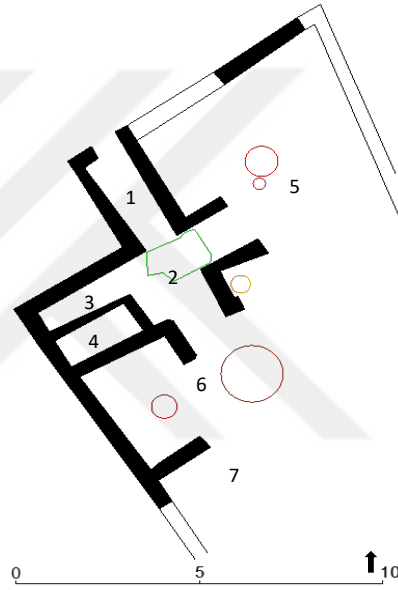
⁴⁵² (T. Özgüç, 1986, s. 11, Plan 4)

⁴⁵³ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

noktadan yapının mevcut diğer bütün bölümlerine ulaşılabilir. Zemin taş döşeli olan bu kısım yaklaşık 4 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın kuzeybatısında 3 numaralı oda olarak adlandırılmış 0,87 x 2,50 m boyutlarındaki merdiven dairesi bulunmaktadır. Merdiven dairesinin hemen güneyinde 2 m² ölçülerine sahip kiler olarak kullanılmış 4 numaralı oda bulunmaktadır. Oda içerisinden birçok kap kaçak ele geçmiştir⁴⁵⁴.



Antrenin kuzeydoğusundan eşik taşları yerinde duran 1,20 m genişliğindeki bir kapı açıklığından 5 numaralı odaya geçilmektedir. Giriş kısmının hem kuzeyinde hem de güneyinde koltuk duvarları yer almaktadır.



Kuzeydeki 1,15 m, güneydeki ise 1,44 m uzunluğa sahiptir. Bu iki koltuk duvarı oda girişinde kısa bir koridor yaratmıştır. Odanın büyük bir bölümü tespit edilememiş olsa da ele geçen kısımlarından en az 19 m²'lik bir alanı kapladığı anlaşılmaktadır. Odanın orta kısmına yakın bir bölgede 1,30 x 1,25 m boyutlarında, oda zemininden yaklaşık 10 cm yükseklikte bir platform yer almaktadır. Hafifçe çukur olan platformun üzerinde iç içe yapılmış at nalı biçiminde iki ocak bulunmaktadır. Ağız kısımları güneybatıya bakan ocakların hemen yanında yine platformun üzerine yerleştirilmiş, portatif üçüncü bir ocak

⁴⁵⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

daha ele geçmiştir. Odanın güneybatı köşesinde tabana gömülü bir tandır da bulunmuştur⁴⁵⁵.

Antrenin güneyinden 1,36 m genişliğinde bir kapı açıklığından 6 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın boyutları da tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Oda girişinin batısında 1 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır⁴⁵⁶. Girişin hemen karşısında 2 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı kuzeybatıya bakan fırının taban yüksekliği oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektedir. Fırının batısında 90 x 90 cm boyutlarında bir platform bulunmaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Bu odanın güneyinde 7 numaralı oda bulunmaktadır ancak oda I. kat yapılarının altında kalmasından boyutları ve içeriği bilinmemektedir.

Anadolulu olduğu tespit edilmiş yapı sahibine ait yazılı belgeler hem çömlek içinde hem de raflardan düşmüş bir şekilde 5 numaralı oda içerisinde ele geçmiştir⁴⁵⁷.

Yapı 9

145 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapı kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan M1 sokağına⁴⁵⁸ göre şekillenmiştir (Kat.102). Kuzeydoğusu ve güneybatısı komşu yapılar tarafından çevrelenmiş olan yapının güneydoğusunda yer alan olası komşusu I. kat yapısı altında kaldığı için tespit edilememiştir. Dokuz odadan oluşan yapı tam planı ile ele geçmiş ve içerisindeki arkeolojik buluntular *in-situ* olarak ele geçmiştir.

⁴⁵⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

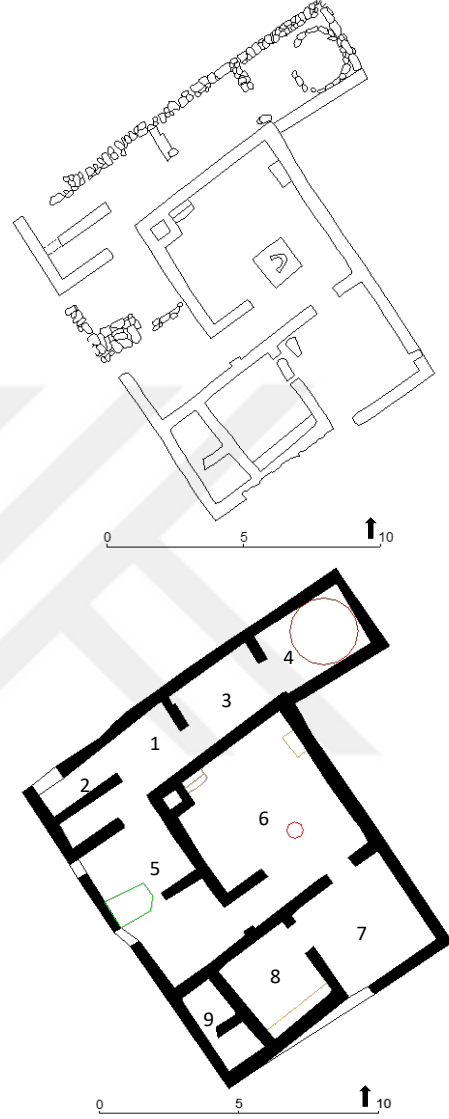
⁴⁵⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

⁴⁵⁷ (Hertel, 2014, s. 47, No: 52; T. Özgüç, 1986, s. 11); T. Özgüç (2005, s. 68) ve N. Özgüç & Ö. Tunca (2001, s.56) bu yapının Nushatum'a ait olduğunu belirtmişlerdir.

⁴⁵⁸ (T. Özgüç, 1964a, s. 33, Fig. 3)

Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı yalnızca kuzeydoğu kısmında komşusu ile ortak duvarlara sahiptir. Kuzeybatısındaki sokağa bakan 1, 2 ve 3 numaralı odaları hariç bütün duvarlarında kerpiç kullanılmıştır⁴⁵⁹ (Lev.XIV.6, Lev.XV.2,3).

1 numaralı oda yapının M1 sokağına açıldığı kısımdır. 9,35 m² ölçülerine sahip odanın sokak kapısı kuzeydoğuda yer almakta ve önünde iki tane eşik taşı bulunmaktadır. Odanın batı kısmı, 2,78 m uzunluğunda bir duvarla ikiye bölünmüş ve kuzeyinde 2 numaralı oda olarak adlandırılan merdiven dairesi oluşturulmuştur. 1 numaralı odanın güneydoğusundan 1,10 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Kiler olarak tanımlanmış olan odanın içerisinde küçük ve orta boyda birçok kap ele geçmiştir. Bu odanın yine güneydoğusunda yer alan 1,36 m genişliğindeki bir kapıdan 4 numaralı odaya girilmektedir. Bu oda yapının fırınına tahsis edilmiştir⁴⁶⁰. 2,30 m çapındaki fırının ağız kısmı kuzeybatıya bakmaktadır. Odanın güney ve doğu duvarları komşu yapı ile ortak kullanılmıştır.



1 numaralı odanın güneyinden 1,30 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilmektedir. 18,60 m² ölçülerine sahip olan odanın doğu duvarının ortasında 1,50 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır⁴⁶¹. Koltuk duvarının batısında oda

⁴⁵⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 9, Plan 4)

⁴⁶⁰ (Michel, 2011, s. 97, Fig: 2-3; T. Özgüç, 1964a, s. 33, 1986, s. 9; 2005, s. 68, Res. 29)

⁴⁶¹ (T. Özgüç, 1986, s. 9)

zemininin bir kısmı taş döşelidir. Bu odanın güneydoğu köşesinden 1,10 m genişliğinde bir kapı açıklığından 6 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin kuzeyinde 1,50 m uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır⁴⁶². Bu koltuk duvarı oda girişinde kısa bir koridor yaratmıştır. 30 m² ölçülerine sahip olan odanın koltuk duvarının karşısında 1,35 x 1,32 m ölçülerinde, oda zemininden 15 cm daha yüksek inşa edilmiş bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde 90 x 80 cm boyutlarında küçük bir silo bulunmaktadır⁴⁶³. İçerden ve dışardan sıvalı olan silonun ağız kısmı doğuya bakmaktadır. Ağız kısmının hemen önünde, doğuya doğru yaklaşık 90 cm uzanan iki basamaklı bir seki bulunmaktadır. Oda içerisindeki bir diğer seki ise doğu duvarının kuzey kısmında yer almaktadır⁴⁶⁴. Bu seki de 90 x 40 cm ölçülerine sahiptir.

6 numaralı odanın güneydoğu kısmında yer alan 1 m genişliğindeki bir kapı aracılığı ile 7 numaralı odaya geçilmektedir. Oda 14, 50 m² ölçülerine sahiptir. Depo olarak tanımlanmış odanın duvar diplerine küpler, çömlekler ve tabaklar düzenli bir şekilde yerleştirilmiştir⁴⁶⁵. Bu odanın kuzeybatısından 1,10 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile bir diğer depo odası olan 9 m²'lik bir ölçüye sahip 8 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın taban seviyesi 7 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 60 cm daha aşağıdadır. Bu sebeple oda girişine basamak gibi kullanılan 80 x 35 cm boyutlarında bir eşik taşı yerleştirilmiştir. Odanın güney duvarı boyunca, oda tabanından 5 cm yükseklikte ve 40 cm genişliğinde bir seki bulunmaktadır. Ayrıca oda içerisinde yer alan küpler gövdelerinin yarısına kadar zemine gömülmüşlerdir⁴⁶⁶. Bu iki depo odasının batısında 9 numaralı oda yer almaktadır. 4,10 m² ölçülerine sahip olan odanın herhangi

⁴⁶² (T. Özgüç, 1986, s. 10)

⁴⁶³ (Michel, 2011, s. 97; T. Özgüç, 1964a, s. 33, 1986, s. 10)

⁴⁶⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 10)

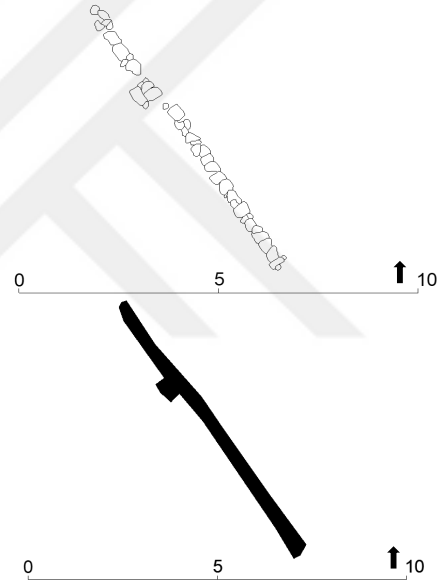
⁴⁶⁵ (T. Özgüç, 1964a, s. 34, 1986, s. 10)

⁴⁶⁶ (T. Özgüç, 1964a, s. 34, 1986, s. 10)

bir kapı girişine rastlanmamıştır⁴⁶⁷. Bu odanın taban seviyesi kuzeyindeki 5 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 1 m daha derindeyken doğusundaki 8 numaralı odadan 50 cm daha aşağıdadır. Yukarıdan portatif bir merdiven ile ulaşılan odanın ortasına yakın bir noktada 1 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Koltuk duvarı ile ikiye bölünmüş olan odanın her tarafı kaplarla doldurulmuştur⁴⁶⁸. Yerli bir tüccara ait olan ev sahibinin arşivi bu oda içerisinde taban üzerinde ele geçmiştir⁴⁶⁹.

Yapı 10

9 numaralı yapının güneybatısında yer alan yapı, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu bir duvar ve onu bölen ara duvarın küçük bir kısmı ile temsil edilmektedir (Kat.103). Bu yapıda kuzeyinden geçen M1 sokağına göre şekillenmiştir. Yapı, bilinmemekle birlikte büyük olasılıkla M1 sokağına açılmaktadır. En az iki odadan oluştuğu anlaşılan yapının güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu uzun duvarı 8,40 m uzunluğa sahiptir. Sokak dikkate alındığında yapının bu dış duvarının yaklaşık 4,80 m daha uzayacağı anlaşılmaktadır. Ara duvarın ele geçen kısmı ise yaklaşık 40 cm uzunluğa sahiptir. Bütün duvarları taş temel seviyesinde tespit edilmiş yapının kuzeydoğusunda yer alan komşusu gibi büyük bir yapı olduğu anlaşılmaktadır.



⁴⁶⁷ (Michel, 2011, s. 97; T. Özgüç, 1964a, s. 34, 1986, s. 10)

⁴⁶⁸ (Michel, 2011, s. 97; N. Özgüç et al., 2001, s. 44; T. Özgüç, 1964a, s. 34, 1986, s. 10)

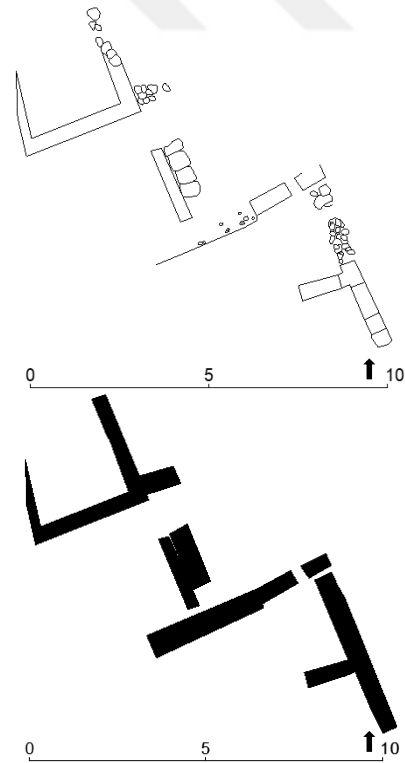
⁴⁶⁹ (Hertel, 2014, s. 47, No: 51; Michel, 2011, s. 97; N. Özgüç et al., 2001, s. 44; T. Özgüç, 1964a, s. 34, 1986, s. 10, 2005, s. 68)

Ada 15

2019 m²'lik bir alanı kaplayan ada kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır. Kuzeybatısında P1 sokağı, güneydoğusunda C1 sokağı, kuzeydoğusunda E1 sokağı ve doğusunda bir meydan yer almaktadır. Adanın bulunduğu noktada yoğun I. kat yerleşimi olması ada içerisindeki yapıların tam planı ile ele geçmesine engel olmuştur⁴⁷⁰. Bunun yanında adanın güneybatısı ve kuzey batısı da yine bu sebeple tespit edilememiş ve adanın güneybatı sınırı anlaşılamamıştır. Ada içerisinde on dört yapı tespit edilmiştir. Bunlardan yalnızca bir tanesi tam planı ile anlaşılabilmiştir (Plan 29-30).

Yapı 1

Adanın güneybatı ucunda yer alan yapı birkaç duvar parçası ile temsil edilmektedir (Kat.104). I. kat yapıları, yapıyı tahrip ettiği gibi tam planının anlaşılmasına da engel olmuştur. Bu hali ile 50 m²'lik bir alana yayılan yapı güneyinden geçen C1 sokağına açılmış olmalıdır. Yapı, kuzeydoğusunda yer alan komşu yapıdan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Ancak kuzeybatısı ve güneybatısı bilinmemektedir. Ele geçen kısımlarında herhangi bir ocak ya da fırın kalıntısına rastlanmamıştır. Mevcut duvar kalıntılarından en az beş odaya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

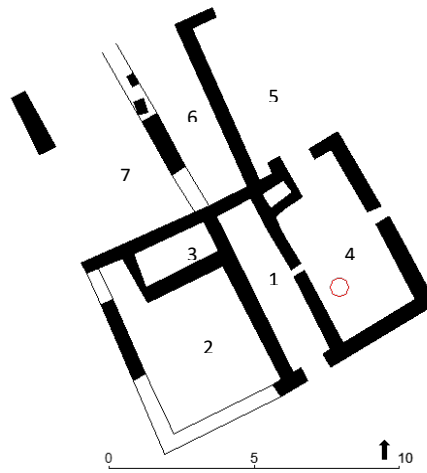
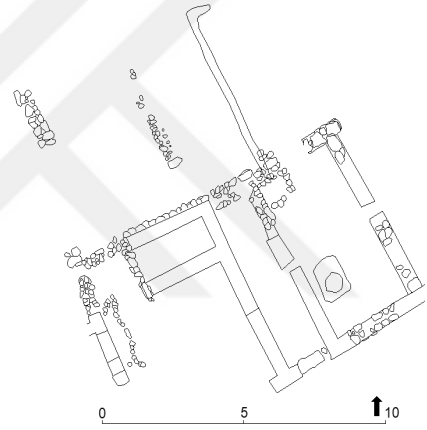


⁴⁷⁰ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

Yapı 2

1 numaralı yapının kuzeydoğusunda yer alan yapı da komşusu gibi tam planı ile ele geçirilememiş olsa da plan açısından daha anlaşılır bulgular içermektedir (Kat.105). Yapı ele geçen kısımları dikkate alındığında en az 124 m²'lik bir alana yayıldığı görülmektedir. Yapının güneydoğusunda içerisinde bir kanalında yer aldığı C1 sokağı bulunmaktadır. Yapı bu sokağa açılmıştır. Yedi odası tespit edilmiş olan yapı, kuzeydoğusunda ve güneybatısında yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bu yapının da kuzeybatısı yine I. kat yapılarına ait kalıntılar sebebiyle tespit edilememiştir.

1 numaralı oda yapının sokağa açıldığı kısımdır. 8, 30 m² ölçülerine sahip oda dikdörtgen bir forma sahiptir. Bir koridor görevi gören oda güneydoğudan kuzeybatıya doğru daralmaktadır. Ortalama 1, 40 m genişliğe sahip koridor yaklaşık 5,80 m uzunluğa sahiptir. Koridorun güneydoğusunda eşik taşı yerinde duran 1,20 m genişliğe sahip sokak kapısı bulunmaktadır. Asurlu bir tüccar ait olduğu anlaşılan yapı sahibinin yazılı belge arşivi⁴⁷¹ odanın kuzeybatı kısmında ele geçmiştir. 1 numaralı odanın batısında 18 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın güney ve güneybatı



duvarları tahrip olmuş olsa da sokak ve komşu yapının duvarları dikkate alındığında sınırları anlaşılmaktadır. Bu odanın kuzeydoğu köşesinde 3, 20 m² ölçülerine sahip küçük

⁴⁷¹ (Balkan, 1957, s. 344; Hertel, 2014, s. 48, No: 70; T. Özgüç, 1959, s. XIV, Plan 11)

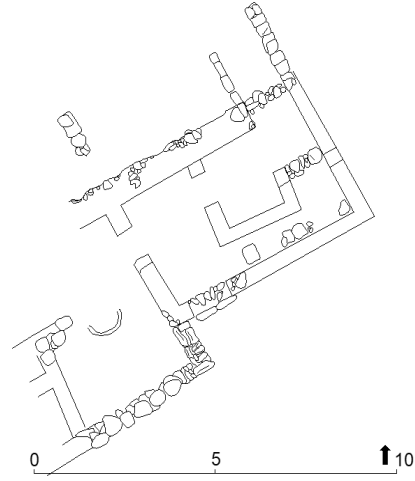
bir odacık olan 3 numaralı oda yer almaktadır. Boyutları göz önüne alındığında buranın bir kiler ya da depo olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

1 numaralı odanın doğusunda 16, 25 m² ölçülerindeki 4 numaralı oda yer alır. Odanın güneybatı köşesine yakın bir noktada, kısmen tahrip olmuş 1, 30 x 1 m boyutlarında bir platform, platform üzerinde ise büyük ölçüde tahrip olmuş ve yalnızca tabanı ele geçirilebilmiş bir ocak yer almaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde muhtemelen tahıl depolamak için kullanılan yaklaşık 50 x 85 cm boyutlarında küçük bir çevrik bulunmaktadır. Bu çevriğin hemen doğusunda yer alan yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından 5 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın doğusu ve kuzeydoğu kısmı tamamen tahrip olmuştur. Bu sebeple odanın tam boyutları ve sınırları bilinmemektedir. Yine de duvar hatları dikkate alındığında yaklaşık 15 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir. Bu odanın batısında 6 ve 7 numaralı odalar yer almaktadır. Bu odalar I. kat yapıları sebebi ile fazlaca tahribat görmüş ve bu sebeple boyutları anlaşılamamıştır.

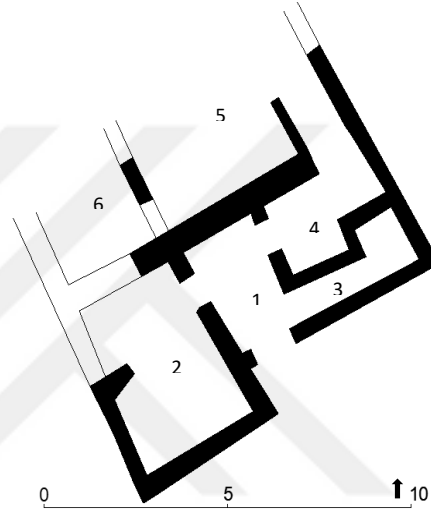
Yapı 3

Güneyinden geçen C1 sokağına göre konumlanmış olan yapı, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır (Kat.106). Kuzeybatısı tahribat sebebiyle tespit edilememiş olan yapı, mevcut hali ile 68 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Güneybatısı ve kuzeydoğusu komşu yapılar ile çevrelenmiş ve komşularından kendi duvarları ile ayrılmıştır. Yapı, C1 sokağı üzerinde yer alan kanal yapısının kuzeye doğru kıvrım yaptığı noktada yer almaktadır. Bu durum yağışlı mevsimlerde kanaldan taşan suların yapının duvarlarına zarar vermesine ve yapı içine sızmalara neden olmuş gibi görünmektedir. Söz konusu duruma önlem almak amacıyla yapının sokağa bakan duvarlarının önüne küçük kırık taşlardan oluşan setler inşa edilmiştir. Yapının sokağa bakan duvarında kerpiç örgü sokak seviyesinden 50 cm yüksekliğe kadar korunmuşken

yapının taban seviyesinden 1, 20 m yüksekliğe kadar çıkmaktadır. Yapının en iyi durumda ele geçen doğu duvarı ise yapı tabanından yaklaşık 1,75 m yükseklikte ele geçmiştir ve üzerinde ahşap dikme izleri tespit edilmiştir (Lev.XV.4,5).



Altı odası tespit edilebilmiş yapının planı genel hatları ile 2 numaralı yapı ile benzerlik göstermektedir. 1 numaralı oda yapının C1 sokağına açıldığı kısımdır. Eşik taşları yerinde duran sokak kapısı 1,15 m genişliğe sahiptir. Oda, 5, 80 m² ölçülerine sahip bir koridor yapısıdır. Odanın taban seviyesi sokak seviyesinin 65 cm altındayken



kanal tabanından 40 cm aşağıdadır. Koridorun kuzeybatısından 1 m genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın kuzeybatı kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş bu sebeple tam boyutları ve planı anlayamamıştır. Yine de komşu yapı ve duvar hatları takip edildiğine odanın yaklaşık 13, 50 m² ölçülerine sahip olduğu söylenebilir. Bu odanın güney duvarı sokağın yaptığı kavis sebebiyle yapının 1 ve 3 numaralı odalarının sokağa bakan duvarlarına göre yaklaşık 1, 30 m kadar daha güneye uzatılarak alan kazanmıştır. Koridorun güneydoğusundan 85 cm genişliğinde bir açıklıktan 3 numaralı odaya geçilmektedir. L forma sahip olan oda 3, 80 m² ölçülerine sahiptir ve içerisinden altı adet riton ile çok sayıda kap bulunmuştur. Bunun yanında oda

içerisinde iki gruptan oluşan yapı sahibinin arşivi bulunmuştur⁴⁷². Ayrıca oda tabanı altına gömülmüş iki küp mezar bulunmaktadır.

4 numaralı odaya koridorun kuzeydoğusunda yer alan 85 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ulaşılmaktadır. Oda 5 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu oda ile 3 numaralı odayı birbirinden ayıran ara duvar, 3 numaralı odanın da formuna bağlı olarak L forma sahiptir ve duvar üzerinde bir ahşap dikme yer almaktadır. Ara duvar yaklaşık 1, 20 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın kuzeydoğu köşesinden eşik taşları yerinde duran 1, 20 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya girilmektedir. Oda girişinin hemen batısında 1, 50 m uzunluğunda yalnızca temel taşları tespit edilebilmiş bir koltuk duvarı yer almaktadır. I. kat yapıları sebebiyle hem bu odanın hem de batısındaki 6 numaralı odaların tam planları ve ölçüleri tespit edilememiştir.

Yapı 4

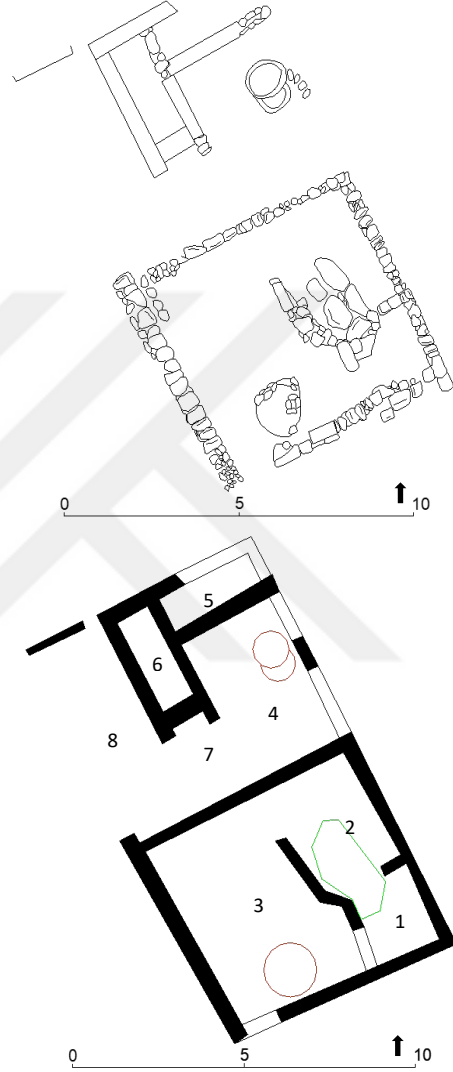
3 numaralı yapının kuzeydoğusunda yer alan yapının planı, yine bu alandaki I. kat yerleşimin yoğunluğu sebebiyle tam olarak anlaşılamamıştır⁴⁷³ (Kat.107). Bu hali ile 93 m²'lik bir alana sahip olan ve güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanın yapının güneydoğusundan C1 sokağı geçmektedir. Kuzeydoğusu, kuzeybatısı ve güneybatısı komşu yapılarla çevrelenmiş yapı, bu yapılardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Komşuları ile duvarları sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapının kuzeybatısında I. kat yapıları kaldırılmadığı için planı bir bütünlük içinde değerlendirilememiştir. Yapının duvarları taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir.

⁴⁷² 1986 kazı raporunda sokağın dirsek yaptığı kısımda çalışıldığı ve sokağın kuzeyinde kerpiç duvarları iyi korunmuş küçük bir oda içerisinden iki grup halinde tabletler bulunduğu belirtilmiştir. Söz konusu durum 3 numaralı yapıyı işaret etmektedir. Arkeolojik buluntular ve yapı sahibinin arşivi ise arazi eskizlerinden anlaşıldığı kadarıyla 3 ya da 4 numaralı odayı işaret etmektedir.

⁴⁷³ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

Yalnızca sokağa bakan güneydoğu duvarında 80 cm uzunluğunda bir alanda kerpiç duvar korunabilmiştir. Bu kerpiç duvarın sokağa bakan yüzü ince yassı taşlarla kaplanarak yine sokakta yer alan kanaldan gelebilecek taşkınlara karşı duvar korunmaya çalışılmıştır. Yapının sokak ve iç odaları birbirine bağlayan kapıları tespit edilememiştir (Lev.XV.5,6).

1 numaralı oda yapının güneydoğu kısmında yer almaktadır. Yapının sokak bağlantısının bu kısımda olma ihtimali burada yer alan eşik taşı benzeri yassı büyük bir blok taşın varlığı ile güçlenmektedir. Oda, yaklaşık 4,30 m² ölçülerine sahiptir. Bu odanın kuzeyinde 2 numaralı oda yer almaktadır. İç duvarları büyük ölçüde tahrip olmuş oda yaklaşık 8 m²'lik bir alana sahiptir. Oda tabanı yassı taşlarla döşenmiş ve bu taş döşeme kısmen de olsa 1 numaralı oda içerisinde de devam etmiştir. Taş döşemenin 1 numaralı oda içerisinde yer alan kısmının altında bir küp mezar bulunmaktadır. Ayrıca 2 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinde de yine taban altında bir küp mezar bulunmaktadır. Bu iki



odanın taban seviyeleri sokak seviyesinin 20 cm daha altındadır. 3 numaralı oda, yaklaşık 21,50 m² ölçüleri ile yapının ele geçen en büyük odasıdır. Odanın güneyinde kısmen elips forma sahip 1,38 x 1,68 m ölçülerinde bir fırın yer almaktadır. Fırının ağız kısmı kuzeydoğuya bakmakta ve taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 40 cm daha yüksektedir.

2 numaralı odanın kuzeybatısında 4 numaralı oda yer almaktadır. Odanın büyük kısmı I.kat yapıları altında kalmış olsa da duvar hatlarından yaklaşık olarak 12 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu söylenebilir. Odanın kuzeydoğu köşesinde birbirine bitişik inşa edilmiş birisi dairesel bir forma sahip diğeri yarım daire şeklinde olan silo olması muhtemel iki çevrik bulunmaktadır. Odanın kuzeybatısında 5 numaralı oda bulunmaktadır. Bu odanın büyük kısmı I. kat yapısı altında kalmıştır. Duvar hatlarından yaklaşık 2,70 m²'lik bir ölçüye sahip olan odacık muhtemel bir depo ya da kiler görevi görmüştür. Bu odanın batı ucundan hemen hemen aynı boyutlardaki 6 numaralı odaya geçilmektedir. 7 ve 8 numaralı odaların planları ve tam ölçüleri anlaşılamamıştır.

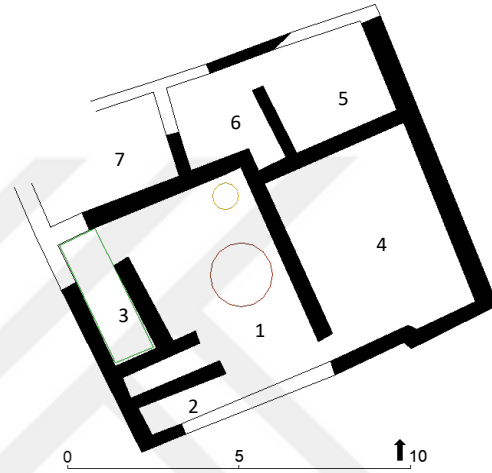
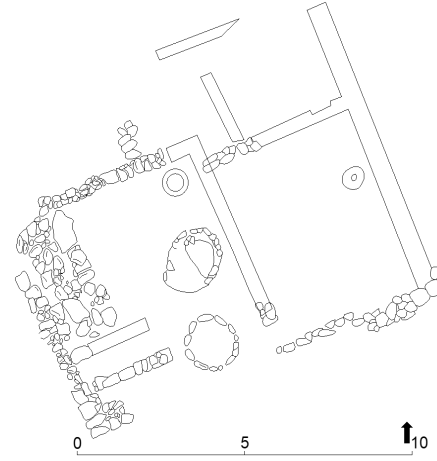
Yapı 5⁴⁷⁴

96 m²'lik bir alanı kaplayan yapı yedi odadan oluşmaktadır (Kat.108). Güneydoğusundan C1 sokağı geçen yapının üç tarafı komşu yapılar ile çevrelenmiştir. Komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende olan yapı bunlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Yapının kuzeybatı kısmının I. kat yapıları sebebiyle tam planı anlaşılamamıştır (Lev.XV.5, Lev.XVI.1).

24 m² ölçülerine sahip olan 1 numaralı oda yapının en büyük odasıdır. Odanın güney, sokağa bakan duvarı tamamen tahrip olmuştur. Sokak kapısı tespit edilememiş olan yapı, bu odadan sokağa açılmış olmalıdır. Odanın doğu duvarının orta kısmına yakın noktada 1,68 x 2 m ölçülerinde, elips forma sahip bir fırın bulunmaktadır. Fırın tabanı oda tabanından 50 cm daha yüksektedir. Odanın kuzeydoğu köşesinde taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır bulunmaktadır. Tandırın ağız kısmı oda zeminine göre 75 cm daha

⁴⁷⁴ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

yüksektedir. Fırının hemen kuzeyinde zemin üzerine dağılmış halde tablet ve zarflar ele geçmiştir. 1 numaralı odanın güneybatı köşesi kesik bir taş duvar ile ikiye bölünmüştür. 2 numaralı oda olarak adlandırılan bu alan muhtemel bir merdiven dairesidir. 1 numaralı odanın kuzeybatı köşesinden eşik taşı yerinde duran, 1,10 m genişliğindeki bir kapı açıklığından zemini taş döşeli olan 3 numaralı odaya girilmektedir. 4,75 m² ölçülerine sahip odanın batı duvarı taş temel seviyesinde koruna bilmişken kuzey duvar I. kat yapısının altında kalmıştır.

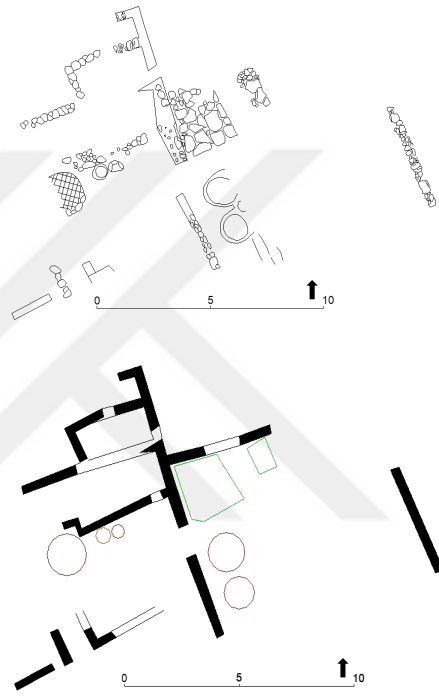


1 numaralı odadan, fırın ve tandır arasında yer alan bir kapı aracılığı ile 23 m² ölçülerine sahip 4 numaralı odaya geçilmektedir. İki odayı birbirinden ayıran ara duvarın kerpiç örgüsü yer yer 1,20 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın doğu duvarı da yine aynı şekilde 1,20 m yükseklikte korunmuştur. Ayrıca doğu duvarı boyunca duvar dibine küpler yerleştirilmiş ve kuzeydoğu köşede de birçok çanak çömlek ele geçmiştir. Odanın kuzeybatı köşesinde yer alan, yaklaşık 90 cm genişliğinde iki kapı aracılığı ile 5 ve 6 numaralı odalara girilmektedir. 5 numaralı odanın kuzey bölümü kısmen tahrip olsa da duvar hatlarından odanın planı anlaşılabilir. Oda yaklaşık 9,40 m² ölçülerinde kare bir forma sahiptir. Oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belge arşivi ele geçmiştir. Bu odanın batısında 6 numaralı oda yer almaktadır. Oda duvarları kısmen tahrip olmuşsa da duvar hatlarından 6,45 m² ölçülerine sahip düzensiz bir formda olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın batısında yalnızca güneydoğu kısmı ele geçmiş 7 numaralı oda yer almaktadır.

Yapı 6

5 numaralı yapının kuzeybatısında bulunan alan içerisinde ele geçen mimari bulgular I. kat yapıları sebebiyle tam plan vermemektedir (Kat.109). Bu alanda birden fazla yapı gözlemlense de bu yapıları birbirinden ayıran sınırlar tespit edilememiştir. Bu sebeple alan içerisindeki bütün mimari bulgular 6 numaralı yapı başlığı altında toplanmıştır (Lev.XV.6).

Yapı kalıntıları 139 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Ada planı da göz önüne alındığında bu kısımda yer alan yapı ya da yapıların kuzeyden geçen P1 sokağına açılmış oldukları anlaşılmaktadır. Yapının en doğu ucunda, taş temel seviyesinde tespit edilmiş 4,58 m uzunluğundaki güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu duvarın kuzeybatısında, dağınık bir şekilde tabletler ve zarflar el geçmiştir. Bu duvarın güneybatısında birbirine bitişik inşa

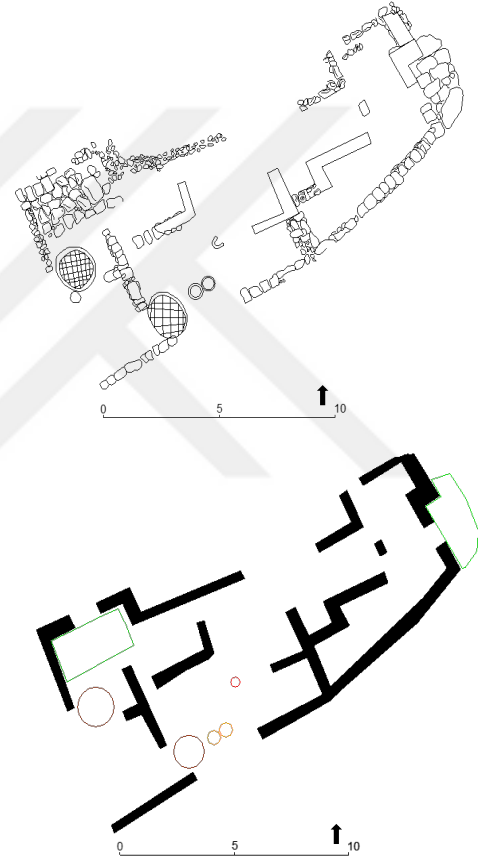


edilmiş bir çift fırın yer almaktadır. Fırınlardan kuzeydeki 1,45 m çapa sahipken güneydeki 1,40 m çapa sahiptir. Pozisyonları itibarı ile ağız kısımlarının kuzeydoğuya baktığı anlaşılmaktadır. Fırınlardan hemen kuzeyinde zemini taş döşeli bir alan yer almaktadır. Bu alanın kuzeybatısında yine büyük ölçüde I. kat yapılarının altında kalmış bir oda daha yer almaktadır. Yalnızca kuzeybatısı tespit edilebilmiş odanın bu kısmında yan yana yerleştirilmiş bir fırın, bir tandır ve at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Yarısı tespit edilebilmiş olan fırının 1,86 m'lik bir çapa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Fırının hemen kuzeydoğusunda yer alan taban üstüne yerleştirilmiş tandır ve ocak birbirlerine bitişik bir düzende inşa edilmişlerdir. Ağız kısmı güneydoğuya bakan at nalı biçimindeki ocak herhangi bir platform üzerine yerleştirilmemiştir. Bu ocak ve tandırın

hemen güneyinde yine zemin üzerinde dağınık bir şekilde ele geçmiş, tablet ve zarflardan oluşan yazılı belgeler bulunmuştur. Bu odanın kuzeydoğusunda üç odanın varlığını gösteren duvar kalıntıları bulunmaktadır. Bunların aynı yapıya ait kalıntılar olduğu duvarlarının ortak ve tek parça halinde olmasından anlaşılmaktadır.

Yapı 7

Adanın güneydoğusunda yer alan yapının iç bölümleri nerdeyse tamamen tahrip olmuş ve bu sebeple oda sayısı belirlenememiştir (Kat.110). Aynı şekilde yapının kuzeybatı dış duvarı da nerdeyse tamamen tahrip olmuştur⁴⁷⁵. Yine de bu alanda yapının sınırları tespit edilebilmiştir. 127 m²'lik bir alana sahip yapının güneydoğusunda C1 sokağı yer alırken kuzeydoğusunda aşağı şehrin tespit edilebilmiş en büyük meydanı bulunmaktadır⁴⁷⁶. Kuzeybatısı ve güneybatısı



komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir. Komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş yapı, bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının giriş kısmı kuzeydoğusunda yer alan ve kendisinden yaklaşık 90 cm aşağıda olan meydanlığa açılmaktadır. Giriş kısmında bulunan yaklaşık 2 m²'lik balkondan meydan zeminine dört basamak ile ulaşılmaktadır. Balkonda yer alan yapı girişi 1 m'lik bir genişliğe sahiptir.

⁴⁷⁵ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

⁴⁷⁶ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

Yapının C1 sokağına açılıp açılmadığına ilişkin herhangi bir veri bulunmamakla birlikte bu sokağa da açılan bir kapısının bulunması olasıdır. Yapının batı kısmında yer alan çift fırın ve çift tandır buranın bir atölye olma ihtimalini güçlendirmektedir. En batıda yer alan fırın 1,83 m’lik bir çapa sahiptir. Taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksek olan fırının ağız kısmı güneye bakmaktadır. Bu fırının kuzeyinde zemini taş döşeli, yaklaşık 6,40 m²’lik bir alan bulunmaktadır. Bu fırının güneyinde yer alan ikinci fırın 1,50 x 1,90 m ölçüleri ile hafif elips bir forma sahiptir. Fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 60 cm daha yüksektir. Bu fırının hemen doğusunda birbirine bitişik yerleştirilmiş taban üzeri iki tandır bulunmaktadır. Tandırların kuzeydoğusunda bir platform üzerine yerleştirilmiş, ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Oda tabanı güneydoğusunda bulunan C1 sokağından 30 cm daha yüksek inşa edilmiştir. Güneyde yer alan ikinci fırının hemen kuzeyinde yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁷⁷ (Lev.XVI.2,3).

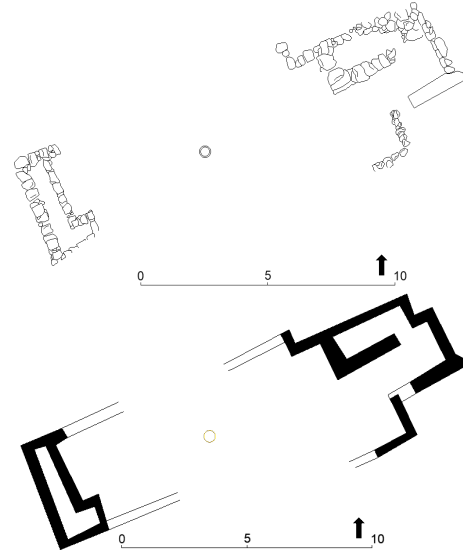
Yapı 8⁴⁷⁸

7 numaralı yapının kuzeyinde kalan yapı, büyük ölçüde tahrip olmuş ve tespit edilebilen kısımları taş temel seviyesinde ele geçmiştir (Kat.111). Duvar hatları ve komşu yapılar sayesinde yapının sınırları tespit edilebilmiştir ancak iç kısmının tamamen tahrip olmuş bir halde ele geçmesinden yapının kaç odadan oluştuğu bilinmemektedir. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda yer alan yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir. Komşu yapıların duvarları ve yapının tespit edilebilen duvarlarından, bu yapıların sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildiği anlaşılmaktadır. 80 m²’lik bir alanı kaplayan yapı, adanın doğusunda yer alan meydana açılmaktadır. Giriş kısmının hemen

⁴⁷⁷ Arazi eskizleri üzerinde yazılı belgelerin bulunduğu nokta işaretlenmiştir.

⁴⁷⁸ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

kuzeybatısında, yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile tespit edilen iki odasından birine girilmektedir. 2,20 x 1,10 m boyutlarına sahip olan odanın işlevi hakkında herhangi bir veri bulunmamakla birlikte bir merdiven dairesi olma ihtimali yüksektir. Yapının tespit edilebilen ikinci odası ise güneybatı ucunda yer almaktadır. L forma sahip olan oda 2,75 m²'lik bir alana sahiptir. Boyutları ve konumu göz önüne alındığında bir depo yapısı olduğu düşünülebilir (Lev.XVI.3).

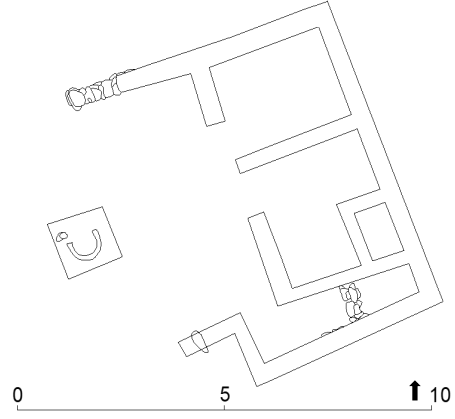


Yapı 9

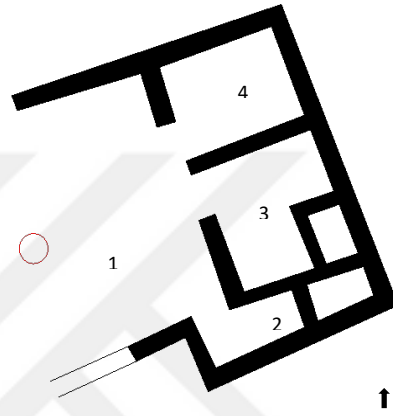
Adanın bu kısmındaki I. kat yerleşiminin yoğunluğu sebebiyle bir bölümü tespit edilebilmiş olan yapının batısı tespit edilememiştir (Kat.112). Tespit edilen kısımları dikkate alındığında yapının 65 m²'nin üzerinde bir alana yayıldığı görülmektedir. Kuzeybatısı, kuzeydoğusu ve güneydoğusu komşu yapılar tarafından çevrelenmiş ve bunlarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ayrıca yapı komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapı, kuzeybatısından geçen P1 sokağı dikkate alındığında adanın iç kısmında yer almaktadır. Bu sebeple adanın içine doğru girmiş bir ara sokağa açılmış ya da tahrip olmuş güneybatı kısmında doğrultu değiştirerek P1 sokağına bağlanmış olması gerekmektedir (Lev.XVI.4,5).

Tespit edilen kısımlarından yola çıkarak yapının en az dört odadan oluştuğu anlaşılmaktadır. Güneybatı kısmında yer alan 1 numaralı odası kısmen ele geçtiği için boyutları ve sınırları bilinmemektedir. Yine de bu hali ile 28 m²'lik bir alanı kapladığı ve yapının en büyük odası olduğu anlaşılmaktadır. Odanın batısında, yaklaşık 1,30 x 1,30 m

boyutlarında bir platform bulunmakta, platformun üzerinde ise ağız kısmı kuzeybatıya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu kısmında üç oda daha bulunmaktadır. Bunlardan 2 numaralı odaya, 1 numaralı odanın güneydoğu köşesinde yer alan 1 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile ulaşılmaktadır. Oda, güneybatıdan kuzeydoğuya doğru daralmakta ve 3,80 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir.



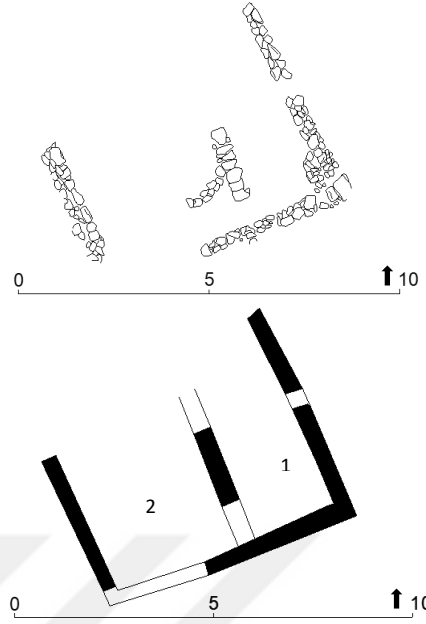
1 numaralı odanın yine doğusunda yan yana yerleştirilmiş iki kapı bulunmaktadır. Bunlardan güneyde yer alan 1 m genişliğe sahiptir ve 3 numaralı odaya geçişi sağlamaktadır. 8,30 m² ölçülerine sahip olan odanın güneydoğu köşesinde 1 x 0,80 m boyutlarında kerpiçle örülmüş bir çevrik bulunmaktadır. Duvarları yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuş olan çevriğin kuzeybatı kısmının alt tarafına açılmış kare şeklinde bir ağız bulunmaktadır. Oda içerisinde, yine yapı sahibine ait yazılı belgeler ile irili ufaklı kaplar, kutular ve taş aletler ele geçmiştir. Bu odanın kuzeybatısında yer alan 4 numaralı odaya 1 numaralı odadan 90 cm genişliğindeki bir kapı aracılığı ile ulaşılmaktadır. 6,25 m² ölçülerine sahip olan oda içerisinde yine yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁷⁹.



⁴⁷⁹ (T. Özgüç, 2005, s. 54, 75, Res. 19, 55)

Yapı 10⁴⁸⁰

9 numaralı yapının hemen kuzeybatısında yer alan yapı, ada içerisindeki diğer yapılar gibi yoğun bir tahribata maruz kalmıştır (Kat.113). Yalnızca iki odası tespit edilebilmiş yapı bu hali ile 30 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Güneydoğusu ve güneybatısı komşu yapılarla çevrelenmiş yapı komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının kuzeybatısında P1



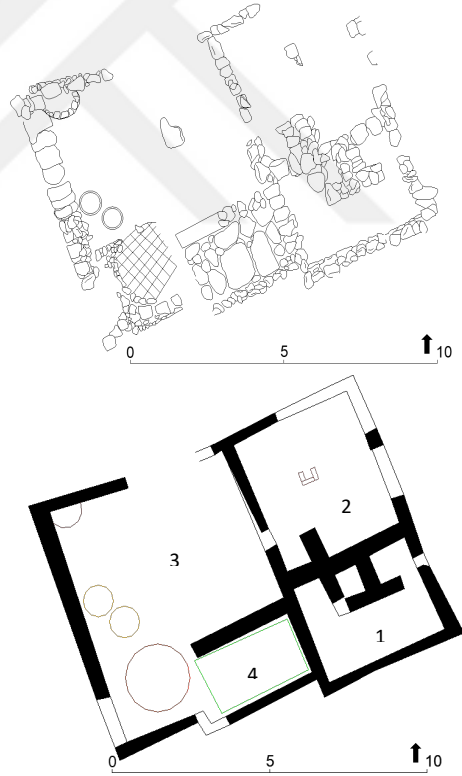
sokağı, kuzeydoğusunda ise bir ara sokak yer almaktadır. P1 sokağına açılmış olması muhtemel yapı, bu alanda tahribat görmesi sebebiyle sokak bağlantısı tespit edilememiştir. Yapının tespit edilebilen iki odasının da kuzeybatı duvarları tespit edilemediğinden odaların boyutları bilinmemektedir. 1 numaralı oda tespit edilebilen kısmına kadar 5 m'lik bir uzunluğa sahipken 2,10 m genişliğe sahiptir. Güneybatısındaki 2 numaralı oda ise 3,58 m uzunluğa, 3,25 m genişliğe sahiptir. Yapı içerisinde herhangi bir fırın ya da ocak izine rastlanmamıştır. Duvarları yalnızca taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Bu odanın tabanı üzerinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir (Lev.XVI.4).

⁴⁸⁰ (T. Özgüç, 2005, s. 54, 75, Res. 19, 55)

Yapı 11⁴⁸¹

92 m² ölçülerine sahip olan yapı, ada içerisinde planı iyi durumda ele geçmiş yapılardan birisidir (Kat.114). Güneybatısı, güneydoğusu ve kuzeydoğusu komşu yapılarla çevrelenmiş ve bu yapılardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Bunun yanında güneydoğusunda 1,40 m'lik bir alanı adanın doğusundaki meydana bakmaktadır. Bu kısımda bir kapının yer alabileceği 80 cm'lik bir alan mevcuttur. Ancak yapının bütün duvarları taş temel seviyesinde tespit edildiği için kapılara ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Yapının kuzeybatı kısmında P1 sokağına bağlanan bir çıkmaz sokak yer almaktadır. Yapının bu sokağa da bir bağlantısının bulunmuş olması olasıdır (Lev.XVI.4,6).

Dört odası bulunan yapının 1 numaralı odası yapının güneydoğusunda yer almaktadır. 12 m²'lik bir alana sahip olan odanın bu kısımdan meydana açılmış olması muhtemeldir. Odanın kuzeyinde 1,30 x 2,90 m boyutlarında bir alan bulunmaktadır. Buranın ne amaçla kullanıldığı bilinmese de merdiven yapısına ait bir alan olma ihtimali bulunmaktadır. Bu odanın kuzeybatısında yer alan 2 numaralı odaya muhtemelen 1 numaralı odanın kuzeybatısından geçilmektedir. 80 cm'lik bir



kapı alanı bulunan kısımdan 2 numaralı oda girişinin hemen doğusunda 90 cm'lik bir koltuk duvarı yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu kısmı tahrip olmuş olsa da duvar hatları ve komşu yapının duvarı odanın bu kısmının tamamlanmasına olanak sağlamıştır. 16

⁴⁸¹ (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

m²'lik bir alana sahip olan odanın orta kısmında düzgün taşlarla yapılmış U şeklinde, ocak olması muhtemel bir yapı bulunmaktadır.

Bu odanın batısında yer alan 3 numaralı oda, 37 m² ölçüleri ile yapının en büyük kısmıdır. Yapının bu odadan P1 sokağına bağlanan ara sokağa açılmış olması muhtemeldir. Oda kuzeybatı köşesinde taşlarla yapılmış yarım daire biçiminde bir çevrik bulunmaktadır. Bu çevriğin güneyinde batı duvarının dibine bitişik bir düzende yapılmış iki tandır bulunmaktadır. Tandırın hemen güneyinde 2,42 m çapında bir fırın yer almaktadır. Çevresinde zemini taş döşeli olan fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 60 cm daha yüksektir. Fırının doğusunda zemini düzgün taşlarla döşenmiş, 6 m²'lik bir ölçüye sahip 4 numaralı oda bulunmaktadır. Yapının tespit edilebilmiş tek kerpiç örgülü duvarı burada yer almaktadır.

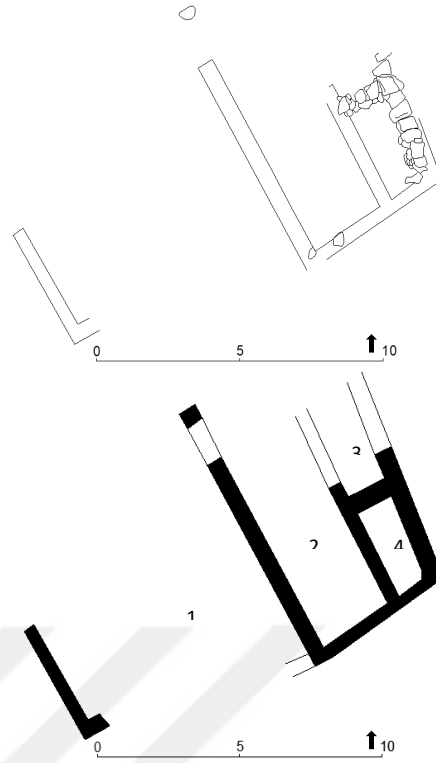
Yapı 12⁴⁸²

Yapı P1 sokağının güneydoğusunda yer almaktadır ve bu sokağa göre konumlanmıştır (Kat.115). P1 sokağının kazısı tamamlanmadığından ve bu alanda II. kat seviyesine inilmediğinden yapının sokak bağlantısı tespit edilememiştir. Aynı zamanda yapının bu sebeple tam planı da açığa çıkarılamamıştır. Güneydoğusu ve kuzeydoğusunda komşu yapılar bulunan yapının güneybatısı ve batısında P1 sokağına bağlanan ara sokak bulunmaktadır. Yapı komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş ve bunlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Güneybatısı ve kuzeybatısı tespit edilememiş yapı, bu hali ile 57 m²'lik bir alana sahiptir ve en az dört odası olduğu anlaşılmaktadır (Lev.XVI.6).

⁴⁸² (T. Özgüç, 2005, s. 75, Res. 55)

Yapının güneybatısında yer alan 1 numaralı oda I. kat yapıları tarafından büyük ölçüde tahrip olmuştur. Odanın güneybatı duvarının her ne kadar yapının kuzeydoğusundaki duvarlarla bir bağlantısı olmasa da komşu yapılar ve adanın genel planına bakıldığında bu yapı içinde değerlendirilmesi daha uygundur. 1 numaralı oda olarak belirlenen alan içerisinde tahribat sebebiyle yapıya ait başka bölümler olup olmadığı bilinmemektedir.

2 numaralı odanın kuzeybatısı tespit edilemediğinden boyutları ve tam planı anlaşılamamıştır. Oda, 2,68 m genişliğe sahipken güneybatı duvarı 9,28 m uzunluğa sahiptir. 3 numaralı odanın yalnızca güneydoğu kısmı tespit edilebilmiştir. Bu oda 1,40 m genişliğe sahiptir. Ancak oda, duvar hatlarına bakıldığında kuzeybatıya doğru genişleyerek devam edecektir. Bu odanın güneydoğusunda, yapının tam planı ile ele geçirilebilmiş tek odası olan 4 numaralı oda 3,63 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve tabanı üzerinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir.



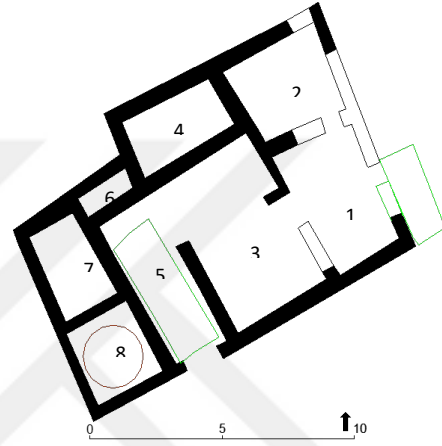
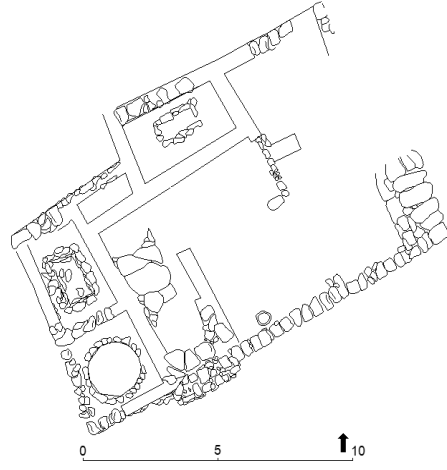
Yapı 13

125 m²'lik bir alanı kaplayan yapı sekiz odadan oluşmaktadır (Kat.116). Kuzeybatısı ve güneybatısı komşu yapılarla çevrelenmiş yapının kuzeydoğusunda E1 sokağı yer alırken güneydoğusunda büyük meydan bulunmaktadır. Komşuları ile bağımsız duvarlara sahip olan yapı, komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ada içerisinde planı en iyi durumda ele geçmiş yapıdır. Hem E1 sokağına hem

de meydana açılan iki kapıya sahip olan yapının yalnızca kuzeydoğu duvarı I. kat yapıları nedeniyle tespit edilememiştir (Lev.XVII.1,2).

1 numaralı oda yapının güneydoğu köşesinde yer almaktadır. Yapı bu odadan E1 sokağına açılmaktadır. Bu kısımda yapının üzerine oturmuş olan I. kat yapısı sebebiyle kapı açıklığı tam ölçüleri ile tespit edilememiştir.

Kapı girişinin önünde düzgün taşlarla döşenmiş balkon ya da veranda benzeri yaklaşık 3 m²'lik bir alan bulunmaktadır. Bu veranda sokak seviyesinden yüksektedir ve sokaktan bu alana taş basamaklarla çıkılmaktadır. 1 numaralı



odanın tam planı çıkarılamamış olsa da duvar hatlarından tamamlanabilmiştir. Bu hali ile oda, yaklaşık 13,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın kuzeybatısında 11 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer alır. Güneydoğusu yine I. kat yapılarının altında kalmış olmasına rağmen oda planı, duvar hatlarından ve sokak hattından anlaşılmaktadır. 1 numaralı odanın kuzeybatısından 3 numaralı odaya geçilmektedir. Kapı girişinin yeri belli olsa da iki odayı birbirinden ayıran ara duvarın güney kısmı tahrip olduğu için kapı genişliği belirlenememiştir. 3 numaralı odanın giriş kısmının hemen kuzeyinde 70 cm uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Yapının en büyük odası olan bu kısım 23 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın tabanı üzerinde zarf ve tabletler ele geçmiştir⁴⁸³. Oda kuzeybatısında yaklaşık 7,50 m² ölçülerindeki 4 numaralı oda bulunmaktadır ve tabanı altında bir taş sanduka mezar tespit edilmiştir.

⁴⁸³ (N. Özgüç et al., 2001, s. 91)

1 numaralı odanın kuzeybatı kısmından yaklaşık 2,10 m genişliğinde bir açıklıktan 5 numaralı odaya girilmektedir. Bir koridor vazifesi görmüş olan odanın tabanı işlenmiş düzgün taşlarla döşenmiştir. Yapı, bu odanın güneydoğu kısmından yaklaşık 1,30 m genişliğinde bir kapı aracılığıyla meydana açılmaktadır. 12,30 m² ölçülerine sahip olan koridorun kuzeyinde 6 numaralı oda yer almaktadır. 1,60 m²'lik bir ölçüye sahip olan bu odacık bir depo olarak kullanılmış ve içerisinden yapı sahibine ait yazılı belge arşivi çıkmıştır⁴⁸⁴. Bu odanın hemen güneybatısında yer alan 7 numaralı odanın tabanı üzerinde de yine yazılı belgeler bulunmuştur. 6, 80 m² ölçülerindeki bu odanın tabanı altında da bir taş sanduka mezar ele geçmiştir. Yapının güneybatı ucunda yer alan 8 numaralı oda bir fırın odasıdır. 7,55 m² ölçülerine sahip olan oda içerisindeki fırın yaklaşık 2,40 m'lik bir çapa sahiptir. Oda girişi ve fırının ağız kısmı tespit edilememiştir. Yapı içerisinde ele geçen yazılı belgelerden sahibinin Asurlu bir tüccar olduğu anlaşılmıştır⁴⁸⁵.

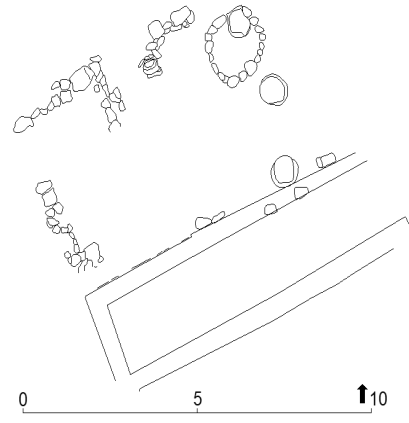
Yapı 14

Üzerinde bulunan I. kat yapıları ve onların yarattığı tahribat sebebiyle yapının kuzeybatı kısmı ve kuzeydoğu kısmı tespit edilememiş ve bu sebeple yapının tam planı anlaşılamamıştır (Kat.117). Bu hali ile yapı 75 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Kuzeybatısında P1 sokağı, doğusunda ise E1 sokağı yer almaktadır. Bu iki sokak yapının kuzeydoğusunda kesişmektedir. Sokak kapısı tespit edilememiş olan yapının en az dört odadan oluştuğu mevcut plandan anlaşılmaktadır (Lev.XVII.2).

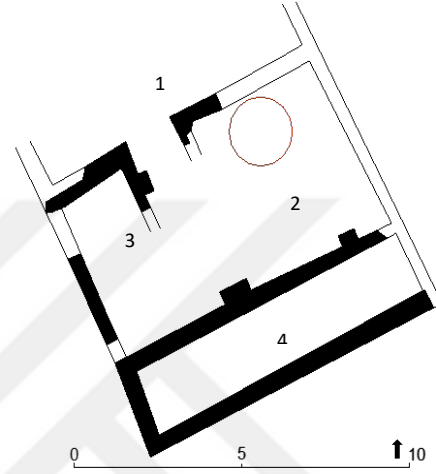
⁴⁸⁴ (Mellink, 1991, s. 129; N. Özgüç et al., 2001, s. 91)

⁴⁸⁵ (Hertel, 2014, s. 47, No: 63; Mellink, 1991, s. 129; Michel, 2003, s. 104; N. Özgüç et al., 2001, s. 91)

1 numaralı oda, yapının kuzey ucunda yer almakta ve tahribat nedeniyle planı ve ölçüleri anlaşılamamıştır. Yapının bu kısımdan büyük ihtimalle P1 sokağına açılmış olduğu kabul edilebilir. Odanın güneyinden yaklaşık 1m genişliğindeki bir kapı açıklığından 2 numaralı odaya girilmektedir.



Bu oda tahribat görmüş olsa da sokak ve duvar hatlarından planı anlaşılabilir. Mevcut durumu ile oda kabaca 30 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Odanın kuzeydoğu köşesinde 1,70 m çapında, ağız kısmı güneybatıya bakan bir fırın yer almaktadır. Bunun yanında güney duvarı



dibine, birbirlerine 3 m mesafede yerleştirilmiş iki taş bulunmaktadır. Bu taşların, tavan örgüsünü taşıyan ahşap dikmelerin yastıkları olduğu düşünülebilir. 2 numaralı odanın batısında, yine tahrip olmasına rağmen duvar hatlarından planı belli olan 3 numaralı oda yer almaktadır ve oda yaklaşık 10 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Yapının güneydoğusunda dikdörtgen bir forma sahip 15,70 m² ölçülerindeki 4 numaralı oda yer almaktadır. Oda duvarlarında kerpiç örgü 1 m yüksekliğe kadar korunmuş ve odaya girişi sağlayan herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır. Asurlu olduğu tespit edilen tüccara ait yazılı belgeler bu oda içerisinde dağınık bir halde ele geçmiştir⁴⁸⁶.

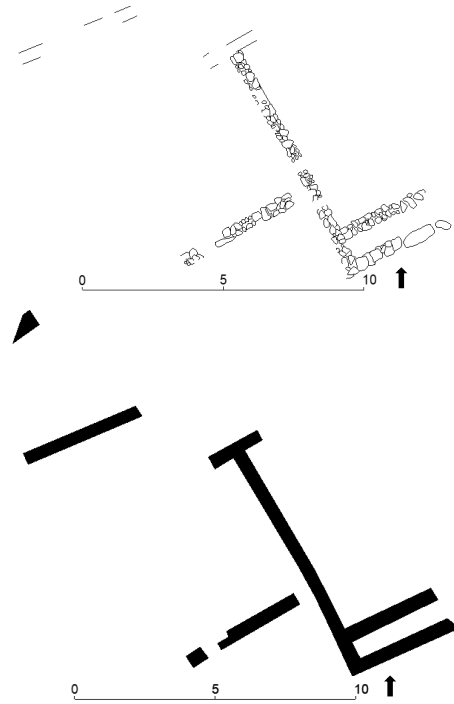
⁴⁸⁶ (Hertel, 2014, s. 48, No: 64; Mellink, 1991, s. 129; Michel, 2003, s. 104; N. Özgüç et al., 2001, s. 91)

Ada 16

Adanın bulunduğu alan I. kat yapıları tarafından yoğun bir şekilde iskan edilmiştir. Bu sebeple ada içerisindeki II. kat yapılarına sınırlı bir şekilde ulaşılmış ve tam plan veren hiçbir yapıya rastlanmamıştır. Kuzeybatı-güneydoğu istikametinde bulunan adanın kuzeybatısında P1 sokağı, güneybatısında E1 sokağı ve güneydoğusunda F1 sokağı yer almaktadır. Adanın tamamı I. kat yapılarının altında kaldığı için boyutları bilinmemektedir. Ayrıca adanın kuzeydoğu sınırı da tespit edilememiştir (Plan 31-32).

Yapı 1

Ada içerisinde tespit edilebilmiş duvar kalıntılarının tamamı, plan vermemeleri sebebiyle tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir (Kat.118). Ele geçen duvarların tamamı E1 ve P1 sokaklarının doğrultularına göre şekillenmiştir. Yapının güneydoğu kısmında yapının en sağlam biçimde ele geçirilmiş duvarları yer almaktadır. Bunlardan kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu olan yapının en uzun duvarı 8,80 m uzunluğa sahiptir. Bu duvarın güneydoğusunda, duvara birleşen



birbirine paralel yaklaşık 3,40 m uzunluğunda iki duvar yer almaktadır. Bunun yanında uzun duvarın güneybatısında kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu 4,35 m uzunluğunda bir

başka duvar daha yer almaktadır. Uzun duvarın kuzey ucunda E1 sokağına dik uzanan yaklaşık 2 m uzunluğunda bir kerpiç duvar parçası yer almaktadır. Bir diğer kerpiç duvar ise bu duvarın kuzeybatısında yer almakta ve bunun da E1 sokağına dik uzandığı görülmektedir. Bu duvarın kuzeybatısında yer alan ve yine E1 sokağına dik uzanan 1,10 m uzunluğundaki kerpiç duvar parçasının kuzeyinde, bu noktada yer alan yapının sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir.

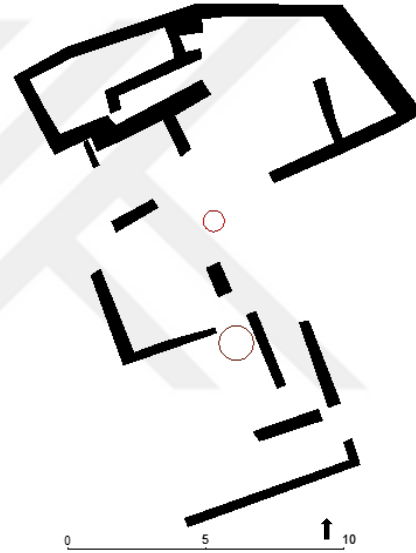
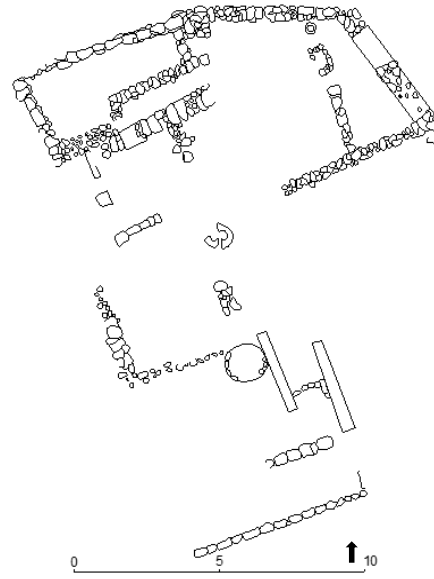
Ada 17

Mevcut hali ile 1015 m²'lik bir alanı kaplayan adanın güneybatısında B1 sokağı, kuzeybatısında büyük meydan ve kuzeyinde ve doğusunda F1 sokağı yer almaktadır. B1 sokağı ve F1 sokağı adanın kuzeybatısındaki büyük meydana açılmaktadır. Adanın güney kısmı ise kazılmamış alan içerisinde kaldığından bu alandaki sınırı tespit edilememiş ve bu sebeple adanın tam boyutları anlaşılamamıştır. Adanın bulunduğu alanda yoğun I. kat yerleşimi görülmektedir. I. kat yapıları, II. kat yapılarını tahrip etmesi yanında planlarının tam olarak anlaşılmasına da engel olmuştur. Yine de bu hali ile ada içerisinde yedi yapıya ait mimari bulgu tespit edilmiştir. Tespit edilen yapıların sırt sırta bitişik bir düzende inşa edildiği anlaşılmaktadır (Plan 33-34).

Yapı 1

Adanın kuzey ucunda yer alan yapının planı I. kat yapıları sebebiyle tam olarak tespit edilememiştir (Kat.119). Plan açısından tam bir bütünlük arz etmeyen yapı

kalıntıları, birden fazla yapıyı da bünyesinde bulundurma ihtimali bulunmaktadır. Bu hali ile 153 m²'lik bir alanı kaplayan yapının batısında büyük meydan yer alırken kuzeyinde, güneye doğru kavis yapan F1 sokağı yer almaktadır. F1 sokağının doğu-batı doğrultusundan kuzey-güney doğrultusuna doğru yaptığı kavis, yapıyı da şekillendirmiş ve yapı sokağın yaptığı kavise göre inşa edilmiştir. İç örgüsü I. kat yapılarının altında kalmasından tam olarak anlaşılamamış ve yapının kaç odaya sahip olduğu belirlenememiştir. Yapının sokak bağlantısı tespit edilememiş olsa da üç tarafının açık olması iki girişi olabileceğini göstermektedir. Ele geçen duvarlar dikkate alındığında bir girişinin doğuda F1 sokağına açıldığı, diğerinin ise batıda büyük meydana açıldığı söylenebilir. Yine tespit



edilebilen duvarlar üzerinden, yapının güneyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrıldığı ve komşu yapılarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında tespit edilebilen kısımlarda, yapı tabanı F1 sokağından yaklaşık 15 cm daha aşağıdadır. Bu taban dikkate alındığında yapının en sağlam durumda ele geçmiş kavisli kuzey duvarında taş örgünün taban üzerinde 80 cm'ye kadar devam ettiği görülmektedir. (Lev.XVII.3).

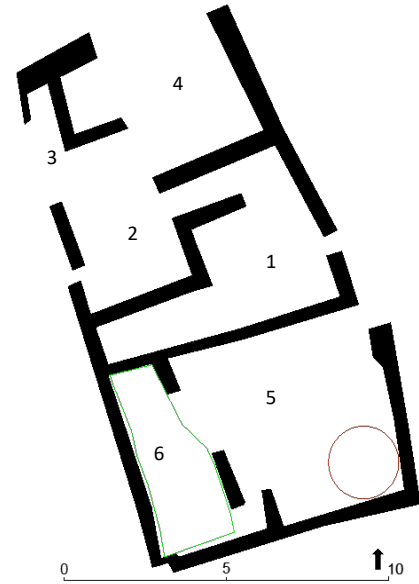
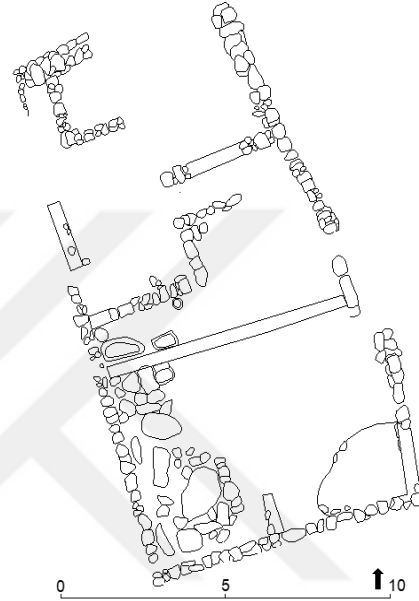
Yapı içerisinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak tespit edilmiştir. Ayrıca yapının güneybatısında yer alan başka bir odanın kuzeydoğu köşesinde 1,27 m

apında küçük bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı tahribat sebebiyle tespit edilemeyen fırının taban yüksekliği de anlaşılamamıştır.

Yapı 2

Kuzeybatısında yer alan 1 numaralı yapı gibi bu yapı da I. kat yapıları altında kalmış ve bu sebeple planı tam olarak, özellikle de kuzey kısmında anlaşılamamıştır (Kat.120). 130 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, batısında ve güneyinde yer alan komşu yapıların duvarlarından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Bu yapılarla sırt sırta ve bitişik düzende inşa edilmiştir. Ancak yapının kuzeybatı kısmında yer alan 1 numaralı yapı ile ilişkisi tam olarak tespit edilememiştir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda yer alan ve doğusundaki F1 sokağına açılan yapının taban seviyesi sokak seviyesinin yaklaşık 30 cm kadar altındadır (Lev.XVII.4).

Altı odadan oluşturuğu anlaşılan yapının 1 numaralı odası sokak bağlantısının da bulunduğu kısımdır. Eşik taşları yerinde duran ve yaklaşık 1,20 m genişliğe sahip sokak kapısının önüne 2 x 0,80 m ölçülerinde iri yassı bir taş yerleştirilmiştir. Yaklaşık 20 m²'lik bir lye sahip olan oda güneybatı kısmında daralarak dar ve uzun bir koridor oluşturmuştur. Doğudan batıya doğru daralan koridor, 3,80 m uzunluğa sahiptir. Bu koridor içerisinde, duvar diplerine seramikler



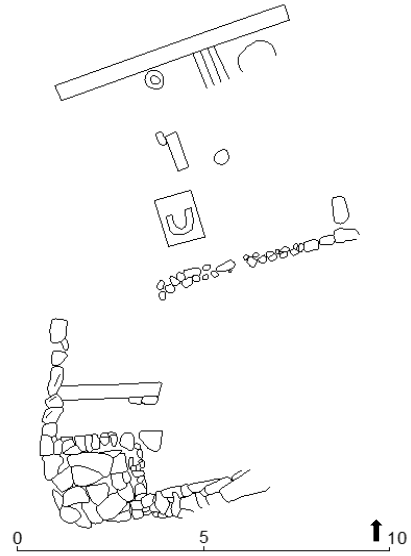
yerleştirilmişken güneybatı köşesinde, taban seviyesinden yaklaşık 50 cm yüksekliğe sahip bir çevrik bulunmaktadır. Odanın kuzey kısmından doğu-batı doğrultusunda yaklaşık 2,20 m uzunluğunda ve 1 m genişliğinde olan başka bir koridor vasıtası ile kısmen tahrip olmuş 13 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın kuzeybatısında neredeyse tamamen tahrip olmuş 3 numaralı odacık yer almaktadır. Tahribat sebebiyle odanın tam planı anlaşılamamıştır. 2 numaralı odanın kuzeydoğu kısmında yer alan 4 numaralı oda da aynı şekilde tam planı ile tespit edilememiştir. Yine de odanın yaklaşık olarak 17 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir.

1 numaralı odanın güneyinde, 30 m²'lik ölçüsü ile yapının en büyük odası olduğu anlaşılan 5 numaralı oda yer almaktadır. Odanın güneydoğu köşesinde duvarları, yapı duvarlarıyla birlikte örülmüş bir fırın yer almaktadır. Tam dairesel form vermeyen fırın 2,10 x 2,24 m ölçülerine sahiptir ve tabanı, oda tabanından yaklaşık 60 cm daha yüksektedir. Fırının yaklaşık 1,70 m batısında güney duvarına bağlanan 1,10 m uzunluğunda kerpiç bir koltuk duvarı yer almaktadır. Odanın batısında, güneye doğru genişleyen 6 numaralı oda yer almaktadır. Odanın doğu duvarı büyük ölçüde tahrip olduğundan giriş kapısı tespit edilememiştir. 11,60 m² ölçülerine sahip odanın tabanı düzgün yassı taşlarla döşenmiştir.

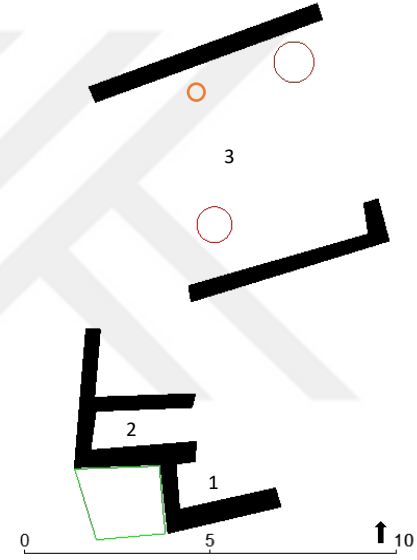
Yapı 3

Planı kısmen tespit edilebilmiş yapı 74 m²'lik bir alana sahiptir (Kat.121). I. kat yapıları sebebiyle bu yapının da iç örgüsü tam planı ile açığa çıkarılamamıştır. Batısında B1 sokağı yer alan yapı, bu noktada sokağın kuzeybatıdan güneye doğru yaptığı dönüşe göre şekillenmiştir. Üç tarafı komşu yapılar ile çevrelenmiş olan yapı, komşularından kendi duvarları ile ayrılmış ve bunlarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Genel hatları ile bakıldığında yapının en az üç odadan oluştuğu anlaşılmaktadır.

Güneybatı kısmında yer alan 1 numaralı odadan sokağa açıldığı anlaşılan yapının sokak girişinin ön tarafı yassı ve düzgün taşlarla döşenmiştir. 14,20 m² ölçülerine sahip olan odanın batı kısmı, 2,72 m uzunluğunda bir kerpiç duvar ile bölünerek yaklaşık 1 m genişliğinde merdiven dairesi olabilecek bir alan elde edilmiştir. 2 numaralı oda olarak adlandırılan bu kısım yaklaşık 2,80 x 1 m boyutlarına sahiptir.



1 numaralı odanın kuzeybatı kısmından 3 numaralı oda olarak adlandırılan kısma geçilmektedir. Bu alanın iç örgüsü I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle tam olarak anlaşılamamış ve bu sebeple tek bir oda başlığı altında değerlendirilmiştir. Oda'nın sokağa bakan batı duvarı tamamen tahrip olmuştur. Kuzey

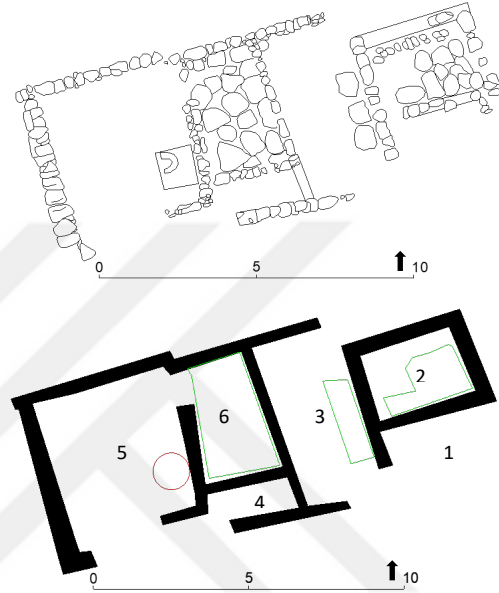


duvarında kerpiç örgü tabandan itibaren 80 cm yüksekliğe kadar korunmuşken doğu ve güney duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş ve yaklaşık 40 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Sokak hattı dikkate alındığında oda, yaklaşık 38 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Oda'nın giriş kısmının hemen doğusunda, 1,30 x 1 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından yaklaşık 10 cm daha yüksek olan platformun üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Platform ve oda'nın güney duvarı arasında yaklaşık 70 cm bir boşluk bulunmaktadır. Bu alana yerleştirilmiş birçok seramik ele geçmiştir. Ocağın tam karşısında, kuzey duvarının dibinde tabana gömülü bir tandır bulunmaktadır. Tandırın doğusunda ise yarısı ele geçirilebilmiş 1 m çapında küçük dairesel bir fırın bulunmaktadır. Fırının tabanı oda tabanında yaklaşık 40

cm daha yüksekte inşa edilmiştir. Tahribat sebebiyle fırının ağız kısmı tespit edilememiştir.

Yapı 4

Adanın güneydoğu kısmında yer alan yapı, doğusundaki F1 sokağına bakmaktadır (Kat. 122). Yapının doğu kısmında kalan alan kısmen tahrip olmuş bu sebeple de sokak bağlantısı tespit edilememiştir. Bu hali ile 81 m²'lik bir alanı kaplayan yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı, bunlarla sırt sırta ve bitişik bir düzende



inşa edilmiştir. Yapının güneydoğusunda yer alan 6 numaralı yapı ile herhangi bir ilişkisi olup olmadığı I. kat yapıları sebebiyle anlaşılamamıştır. Bu sebeple güneydoğusunda yer alan yapı ile ayrılarak iki farklı yapı olarak değerlendirilmiştir.

Doğu kısmındaki tahribata rağmen yapının en az altı odadan oluştuğu anlaşılmaktadır. Yapının güneydoğu köşesinde bulunan ve sokak kapısının da yer alması muhtemel 1 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuştur. Bu odanın hemen kuzeyinde, zemini yassı blok taşlarla döşenmiş olan 2 numaralı oda yer almaktadır. 6,90 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın duvarlarında, taş örgü yer yer 1 m'ye kadar korunmuştur. Bu odanın batısında yer alan 3 numaralı oda 14 ,50 m² ölçülerine sahiptir. Odanın doğu duvarı boyunca, zeminden yaklaşık 50 cm kadar yükseltilmiş ve üzerine iri yassı taşlar yerleştirilmiş bir seki bulunmaktadır. Bu oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir. Odanın güneybatı köşesinden yaklaşık 1 m genişliğinde bir açıklıktan 3 m²

ölçülerine sahip 4 numaralı odacığa geçilmektedir. Yapının batı kısmında kalan 4, 5 ve 6 numaralı odaların zemin seviyeleri, doğu kısımda yer alan odalardan yaklaşık 20 cm daha yüksektedir.

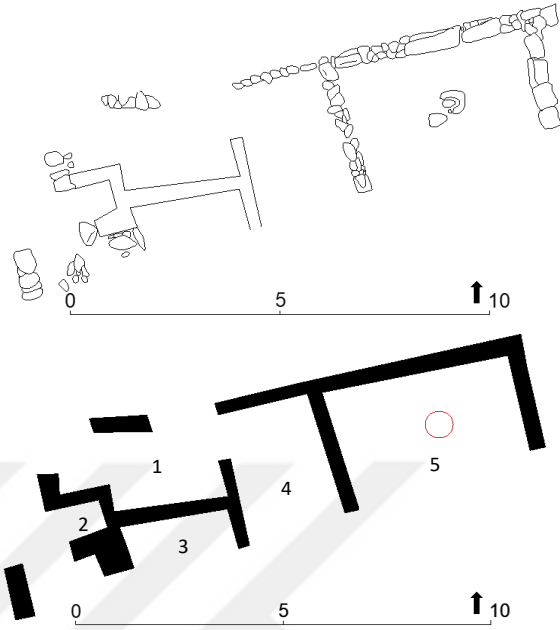
4 numaralı odacığın güneybatı köşesinde yer alan yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından yapının en büyük odası olan 5 numaralı odaya geçilmektedir. Oda girişinin kuzeyinde yaklaşık 1,20 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Odanın güney duvarı bu noktada komşusu ile ortak kullanılmıştır. 24 m² ölçülerine sahip olan odanın duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmekte ve yer yer bu örgünün 70 cm yüksekliğe kadar korunduğu görülmektedir. Odanın doğu duvarına bitişik inşa edilmiş 1,10 x 1,16 m boyutlarında, oda zemininden yaklaşık 10 cm yüksekte olan bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde, kuzeybatı köşesine yerleştirilmiş at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ocağın ağız kısmı batıya bakmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinden 1,20 m genişliğinde bir kapı açıklığından 6 numaralı odaya geçilmektedir. 8,40 m² ölçülerindeki odanın zemini, yassı iri blok taşlarla döşenmiştir. Bu odanın duvarlarında da taş örgünün taban üzerinde devam ettiği görülmektedir.

Yapı 5

45 m²'lik bir kısmı tespit edilebilmiş olan yapının yalnızca kuzey yarısı ele geçmiştir (Kat.123). Bu sebeple yapının kaç odaya sahip olduğu ve tam boyutları bilinmemektedir. Yapı, batısında yer alan B1 sokağına açılmaktadır. Ancak burada yer alan I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle sokak kapısı tespit edilememiştir. Kuzeyi ve doğusu komşu yapılarla çevrelenmiştir. Doğusunda yer alan yapıdan kendi duvarları ile ayrılırken kuzeyinde yer alan yapılardan doğudaki ile ortak duvar kullanımı görülmektedir. Yapı duvarları taban seviyesinden yaklaşık 40 cm'ye kadar korunmuştur.

Yapı planı incelendiğinde ele geçen kısımlarında beş odanın varlığı görülmektedir (Lev.XVII.5).

1 numaralı oda yapının kuzeybatı kısmında yer alır. Odanın kuzeybatısı tamamen tahrip olsa da yaklaşık 6,80 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Odanın güneybatı köşesinde 2 numaralı oda olarak adlandırılan küçük bir odacık yer almaktadır. Odanın tam boyutları tahribat sebebiyle tespit edilememiştir.



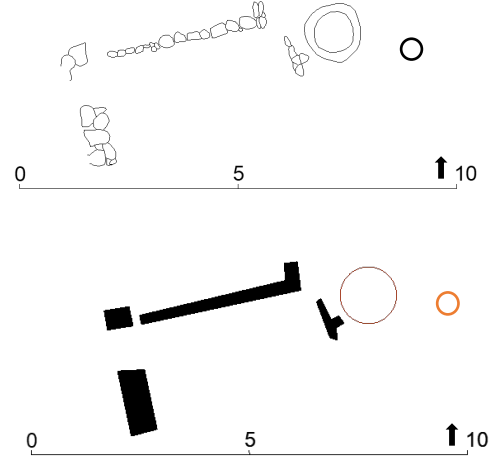
1 numaralı odanın kuzeydoğusundan yaklaşık 1 m genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya girilmektedir. Güney kısmı tespit edilememiş olan oda, bu hali ile 7,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Kuzeydoğu köşesinde büyük bir küp yerleştirilmiş olan odanın doğu duvarında taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın doğusunda yer alan 5 numaralı odanın da güney kısmı tespit edilememiştir. 12 m²'lik bir alanı tespit edilmiş bu odanın duvarlarında da taş örgü, taban üzerinde yaklaşık 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Bunun yanında oda içerisinde, taban seviyesinden yaklaşık 15 cm yüksekliğe sahip 1 m²'lik bir platform bulunmaktadır. Platformun üzerine, ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak yerleştirilmiştir.

Yapı 6

5 numaralı yapının doğusunda yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.124). Doğusu ve kuzeyi komşu yapılarla çevrelenmiştir. Bu yapılardan kendi duvarları ile ayrıldığı görülen yapı, bunlarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir.

Tespit edilebilen kısımları ile 45 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapı doğusunda yer alan F1 sokağına açılmış olmalıdır. Bunun yanında kazılmamış saha içerisinde kalan güney kesiminde de bir sokak olup olmadığı bilinmemektedir. Yalnızca iki odasının kuzey kesimi tespit edilebilmiş olan yapının doğu odasında 1,25 m çapında bir fırın yer

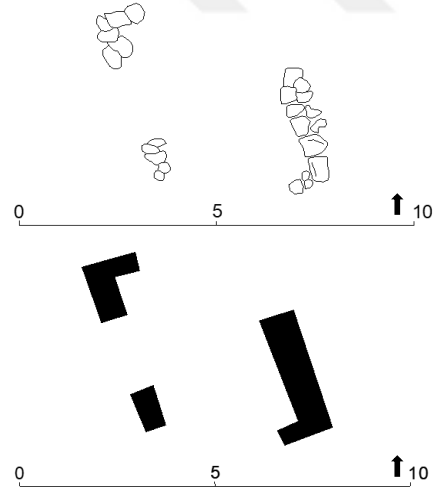
almaktadır. Ağız kısmı tespit edilememiş olan fırının tabanı, oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektir. Fırının doğusunda taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır bulunmaktadır. Tandırın ağız kısmı oda tabanından 55 cm daha yüksektir.



Yapı 7

Adanın en güney ucunda yalnızca birkaç duvar parçası ile temsil edilen yapının tam boyutları bilinmemektedir (Kat.125). Ayrıca dahil olduğu adaya ait bir yapı olup olmadığı da eldeki verilerden anlaşılamamaktadır. Adanın diğer yapılarına olan yakınlığı, yapının bu ada içerisinde

değerlendirilmesine neden olmuştur. Ele geçen duvarları yalnızca taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. Yapı, batısında yer alan B1 sokağına açılmış olmalıdır.



Ada 18

1170 m²'lik bir alana yayılan ada tam sınırları ile tespit edilmiştir. Yapılar ada içerisinde kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda sıralanmıştır. Adanın kuzeybatısında C1 sokağı ve kuzeybatı ucunda büyük meydan, güneybatısında D1 sokağı, doğusu ve güneydoğusu boyunca devam eden B1 sokağı yer almaktadır. Ada içerisinde 9 yapı tespit edilmiştir. Bunlardan beşi tam planı ile ele geçmiştir. B1 sokağı boyunca tam planı ile tespit edilemeyen dört yapı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Bunun yanında adanın meydana bakan kısmında, tahribat sebebiyle hiçbir veriye ulaşılamamıştır (Plan 35-36).

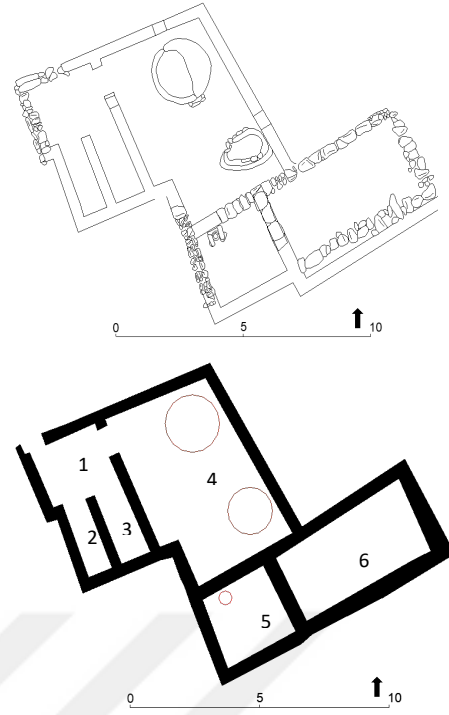
Yapı 1⁴⁸⁷

Adanın batı ucunda yer alan yapı 93 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.126). Kuzeybatısında C1 sokağı bulunurken güney batısında D1 sokağı yer almaktadır. Kuzeydoğusunda yer alan komşu yapıdan kendi duvarı ile ayrılmışken güneydoğusunda herhangi bir yapı kalıntısına rastlanmamıştır. Duvarları komşu yapının duvarları ile bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Altı odadan oluşan yapı kuzeybatı ucundan C1 sokağına açılmaktadır (Lev.XVII.6).

1 numaralı oda yapının sokak bağlantısının olduğu kısımdır. Aynı zamanda bir antre vazifesi görmüş olan odanın kuzeybatı köşesinde çift eşik taşı yerinde duran

⁴⁸⁷ (T. Özgüç, 2005, Res. 55, 57)

yaklaşık 1 m genişliğinde bir sokak kapısı bulunmaktadır. Taş döşeli C1 sokağına açılan kapının önüne büyük yassı taşlar yerleştirilerek kapının önü sokak seviyesinden yaklaşık 30 cm kadar yükseltilmiştir. Bu yükseltiye sokaktan bir basamak aracılığı ile ulaşılmaktadır. Basamak kapı önündeki büyük yassı taşın batısında yer almaktadır. Ayrıca sokağa bakan duvarın önüne, sokak boyunca küçük taşlar yerleştirilerek bir duvar seti yapılmıştır⁴⁸⁸. 6,50 m²'lik bir ölçüye sahip olan



odanın taban seviyesi, sokak seviyesinden yaklaşık 20 cm kadar daha yüksek olup sokağa bakan duvarında kerpiç örgü 1,40 m yüksekliğe kadar korumuştur. Odanın batı duvarında taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve yaklaşık 70 cm yükseklikte ele geçmiştir. Odanın güneybatısından merdiven için ayrılmış 0,90 x 2,85 m boyutlarındaki 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın doğusunda yer alan 3 numaralı odaya, 1 numaralı odadan yaklaşık 1,10 m genişliğinde bir kapı açıklığından geçilmektedir. 7, 65 m² ölçülerine sahip olan oda, kiler olarak kullanılmıştır⁴⁸⁹.

1 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinden 1 m genişliğindeki bir kapı açıklığından 29,50 m² ölçülerine sahip 4 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın kuzey, batı ve doğu duvarlarında üst yapının taşınmasına destek amacıyla kullanılmış birer dikme yuvası bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerinde birer fırın yer

⁴⁸⁸ Aynı durum sokağın karşısında yer alan yapılarda da görülmektedir. Bu uygulamanın sokakta yer alan kanal kaynaklı taşkına karşı alınmış bir önlem olduğu açıktır.

⁴⁸⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 87)

almaktadır⁴⁹⁰. Kubbesiyle birlikte ele geçmiş olan kuzeydeki fırın, 2,35 m çapındadır ve ağız kısmı güneye bakmaktadır. Fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 70 cm daha yüksekte olup kubbesinin ele geçen en yüksek noktası ise oda seviyesinden yaklaşık 1,40 m'lik bir yüksekliğe sahiptir. Güneyde yar alan fırın, 2 x 1,45 m boyutları ile elips bir forma sahiptir. Ağız kısmı kuzeybatıya bakan fırının tabanı oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksektedir. Bunun birlikte oda içerisinde, büyük fırının yanında üç farklı kap içerisine yerleştirilmiş ve Asurlu olduğu tespit edilen yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁴⁹¹. Ayrıca bir keklik ritonu, steatitten bir kartal ritonu, fayanstan bir tanrıça heykelciği, silah kalıpları, tanrı ailesini simgeleyen dikdörtgen prizma şeklinde bir kalıp ve hem silindir hem de damga mühürler ele geçmiştir. Bunların yanında birçok boyalı ve boyasız seramik bulunmuştur⁴⁹². Yapı içerisinde ele geçen çift fırın ve kalıplar, bu evin aynı zamanda bir atölye olarak da kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir⁴⁹³.

Bu odanın güneydoğusunda yan yana yer alan iki kapı vasıtası ile 5 ve 6 numaralı odalara geçilmektedir. Batıda yer alan 5 numaralı oda 7, 60 m² ölçülerine sahiptir. Kuzeybatı köşesinde, at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. 15 m² ölçülerine sahip 6 numaralı odaya, 4 numaralı odanın güneydoğu köşesinde yer alan 1 m genişliğindeki kapı aracılığıyla girilmektedir. Duvarlarında taş örgü, taban üzerinde devam etmiş ve 40 cm yüksekliğe kadar korunmuştur.

⁴⁹⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 87)

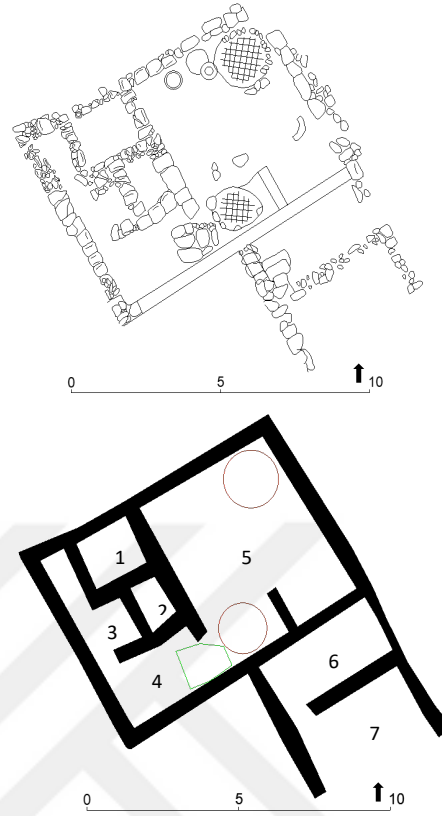
⁴⁹¹ (Hertel, 2014, s. 49, No: 85; Mellink, 1985, s. 550; Michel, 2003, s. 100; T. Özgüç, 1986, s. 87)

⁴⁹² 1985 kazı raporu

⁴⁹³ Bu durum Aşağı Şehir'de yapıların hem ikamet için hem de iş yeri olarak birden fazla amaca hizmet ettiğini göstermektedir. Aşağı Şehir'de bunun gibi birçok örnek mevcutken C1 sokağı üzerinde bu durumun yoğunluğu dikkat çekicidir. Söz konusu yoğunluk C1 sokağının bulunduğu alanın ciddi bir üretim merkezi olduğunu göstermektedir.

Yapı 2⁴⁹⁴

88 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeydoğusu ve güneybatısı komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.127). Yapının güneydoğusu burada yer alan I.kat yapıları sebebiyle tespit edilememiştir. Yapı, komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş ve onlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu olan yapı kuzeybatısındaki C1 sokağına açılmaktadır. Yedi odası tespit edilmiş olan yapının 1, 2, ve 3 numaralı odaları bodrum katı olarak tanımlanmıştır. Bu odalar, yapının güneyinde bulunan taş döşeli zeminin yaklaşık 1, 30 m daha altındadır (Lev.XVI.1).



Bodrum katı olarak tanımlanmış 1 numaralı oda 3 m² ölçülerine sahiptir. Küçük boyutları ile bir depo odası olduğu anlaşılan oda sokak seviyesinden yaklaşık 70 cm daha aşağıdadır. Odanın sokağa bakan kuzey kısmında kapı miline ait yuva taşı bulunmaktadır. Bu mil yuvası, sokak kapısının bu noktada olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Odanın güneydoğusunda 1,40 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın da boyutlarına bakınca bir depo odası olduğu anlaşılmaktadır. 4,20 m² ölçülerindeki 3 numaralı oda bodrum katına ait bir diğer odadır. L forma sahip olan oda içerisinden sahibinin Asurlu olduğu anlaşılan⁴⁹⁵ birçok yazılı belge ele geçmiştir. Bu

⁴⁹⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 75, Res. 55)

⁴⁹⁵ (Bayram & Kuzuoğlu, 2014); Guido Kryszat ile yapılan konuşmadan. Ancak söz konusu arşivde bulunan yazılı belgelere ilişkin verilen plankare numarası ((N. Özgüç et al., 2001, s. 86; Kazı Envanter Listesi)) 15 numaralı adanın 6. yapısını işaret etmektedir.

odanın güneyinde bodrum katına ait bir başka oda olan 4 numaralı oda bulunmaktadır. Ancak bu oda kısmen kazılmış ve doğu kısmı üst kata ait taş döşemenin altında kalmıştır.

5 numaralı oda 26 m²'lik ölçüsü ile yapının en büyük odasıdır. Odanın taban seviyesi sokak seviyesinden yaklaşık 60 cm daha yüksektedir ve kuzeydoğu köşesi ile güneybatı kısmında birer fırın bulunmaktadır. Kuzeydoğu köşede yer alan fırın 1,73 m çapına sahiptir ve ağız kısmı güneye bakmaktadır. Güneybatıda yer alan ikinci fırın 1,90 x 1,40 m boyutları ile tam dairesel bir form vermemektedir. Bu fırının hemen batısında zemini düzgün yassı taşlarla döşenmiş bir alan bulunmaktadır. Bu fırının doğusunda ise 1,40 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Bununla birlikte oda tabanının altına gömülmüş bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Odanın güneydoğusunda 7,60 m² ölçülerine sahip 6 numaralı oda yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan odanın güneybatı köşesinde üç taş basamak yardımı ile diğer odalara göre daha yüksekte olan 7 numaralı odaya geçilmektedir. Güneydoğu kısmı tespit edilememiş olan odanın tam boyutları bilinmemektedir. Yine de bu hali ile yaklaşık 9 m²'lik bir alana sahiptir.

Yapı 3⁴⁹⁶

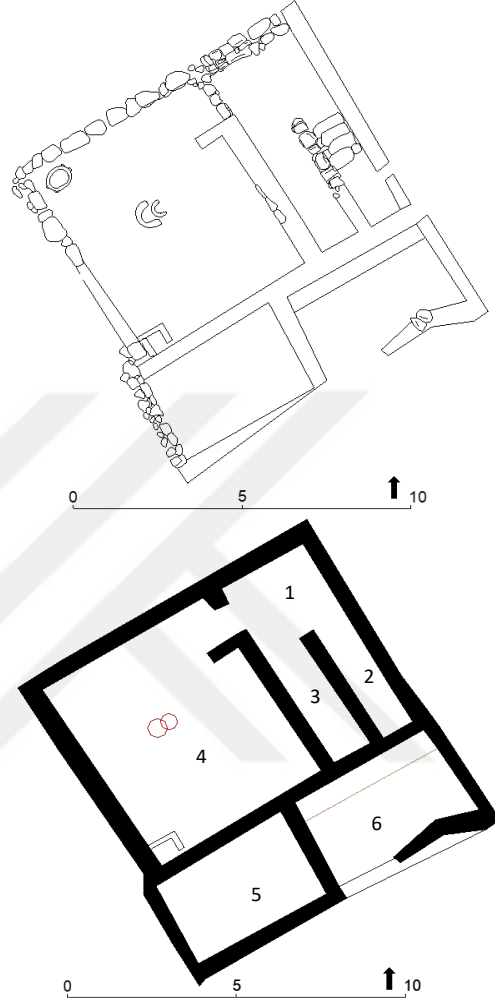
108 m²'lik bir alana sahip olan yapının kuzeybatısında C1 sokağı yer alırken diğer tarafları komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.128). Komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş olan yapı bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. 1 numaralı yapı ile aynı plana sahip olan bu yapı da altı odaya sahiptir.

1 numaralı oda yapının sokağa bağlandığı 6, 80 m² ölçülerine sahip bir antredir. Odanın güneydoğusunda 1 x 3,90 m boyutlarında olan ve merdiven dairesi olarak kullanılmış 2 numaralı oda yer almaktadır. Merdivenin en altta yer alan dört basamağı

⁴⁹⁶ (Hertel, 2014, s. 49, No: 86; T. Özgüç, 1986, s. 75, Res. 55)

taştan yapıldığı için sağlam bir şekilde korunmuştur. Bu odanın batısında 1 numaralı odadan yaklaşık 1 m'lik bir kapı açıklığı ile ulaşılan 3 numaralı oda yer almaktadır. Kiler olarak kullanılmış olan oda, 4,60 m²'lik bir ölçüye sahiptir (Lev.18.1-3).

1 numaralı odanın kuzeybatısından 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından 4 numaralı odaya geçilmektedir. Kapı girişinde yer alan eşik taşları hem 1 hem de 4 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 30 cm kadar yüksektedir. 35,50 m² ölçülerindeki odanın giriş kısmının hemen güneyinde yaklaşık 90 cm uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Taban seviyesi sokak seviyesinden yaklaşık 80 cm daha aşağıda olan odanın ortasında iç içe yerleştirilmiş at nalı biçiminde iki ocak bulunmaktadır. Ocakların ağız kısımlar doğuya bakmaktadır. Oda'nın kuzeybatı



köşesine yerleştirilmiş büyük bir küp yer alırken güneybatı köşesinde düzgün taşlardan yapılmış bir çevrik yer almaktadır.

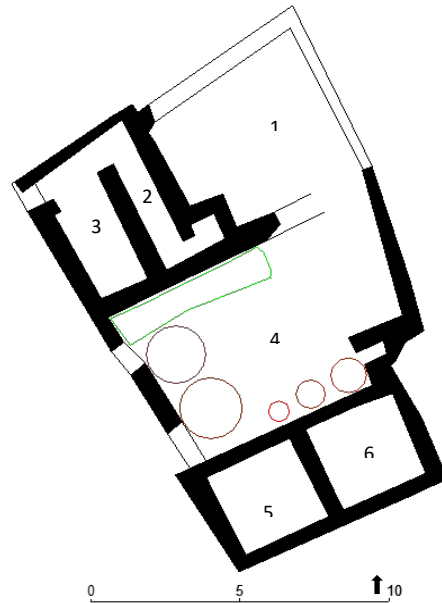
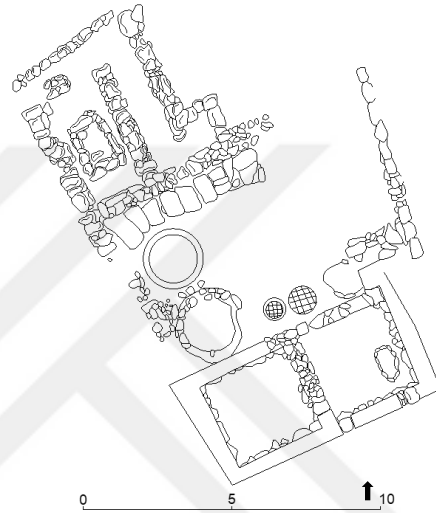
Yapının güneybatısında yer alan 5 numaralı oda 12 m² ölçülerine sahiptir. Giriş kapısı tespit edilememiş olan oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir. Duvarları sıvalı olan odanın batı duvarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş ve yaklaşık 70 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Diğer üç duvarı kerpiç olan odanın, bu duvarları 20-30 cm arasında bir yükseklikte ele geçmiştir. 5 numaralı oda gibi giriş kapısı tespit edilememiş olan 6 numaralı oda 13 m² ölçülerine sahiptir. Güney duvarı kısmen tahrip olmuş odanın taban seviyesi 5 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 35 cm

daha aşağıdadır. Duvarlarında kerpiç örgü 60 cm'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur. Odanın kuzey duvarı boyunca yaklaşık 65 cm genişliğinde kerpiçten bir seki yer almaktadır. Sekinin tabandan yüksekliği yaklaşık 5 cm'dir.

Yapı 4⁴⁹⁷

Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda olan yapının kuzeydoğu kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.129). Bu hali ile yaklaşık 140 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeybatısında C1 sokağı yer almaktadır. Batısında yer alan komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş ve kendi duvarları ile komşularından ayrılmıştır. Yapının kuzeydoğusu ve güneydoğusu I. kat yapıları tarafından tahrip edildiği için bu noktalarda komşuları ile olan ilişkisi tespit edilememiştir (Lev.XVI.3, Lev.XVIII.4).

Altı odadan oluşan yapının sokak bağlantısı tespit edilememiş olsa da kuzeyi ve doğusu tamamen tahrip olmuş 1 numaralı odada yer almış olması muhtemeldir. Sokak ve duvar hatları dikkate alındığında kabaca 30 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılan odanın batı duvarı temel seviyesinde tespit edilmiştir. Bu odanın batısında yer alan ve 6 m²'lik bir



⁴⁹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 75, Res. 55)

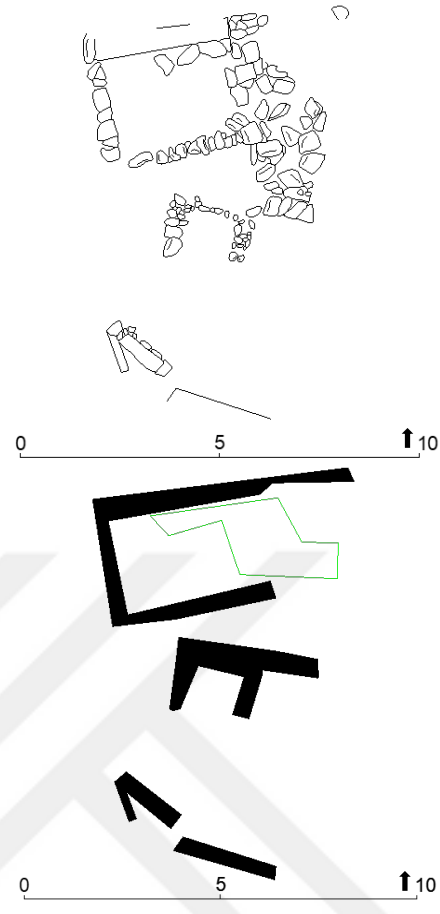
ölçüye sahip 2 numaralı odanın 1 numaralı oda ile bağlantısını sağlayacak herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır. Odanın güneydoğu köşesinde 1 x 0,90 m boyutlarında dolap tarzında yapılmış bir alan yer almaktadır. Bütün duvarları taş temel seviyesinde ele geçmiş olan odanın kuzeybatı köşesinden yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından 3 numaralı odaya geçilmektedir. 8, 80 m² ölçülerindeki odanın tabanı altına gömülmüş taş sanduka bir mezar bulunmaktadır.

Girişinin 1 numaralı odanın güneydoğusunda yer aldığı anlaşılan 4 numaralı oda 49 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın zemini kuzeybatı duvarı boyunca yassı büyük taşlarla döşenmiştir. Odanın batı duvarına bitişik inşa edilmiş, taş döşeli zeminin hemen güneyinde 2 m çapında bir silo yer almaktadır. Bu silonun ağız kısmı oda tabanından 85 cm daha yüksekte iken silo tabanı, oda tabanından 30 cm yüksektedir. Silonun hemen güneyinde 2,46 m'lik bir çapa sahip bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı doğuya bakan fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksektedir. Fırının doğusunda, odanın güney duvarı boyunca yan yana yerleştirilmiş iki küçük fırın ve kısmen tahrip olmuş at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ayrıca fırınlardan birinin içerisinde ibrik ve vazo türünde kaplar in-situ olarak ele geçmiştir⁴⁹⁸. Bunlardan en batıdaki taban seviyesi oda tabanından 40 cm'lik bir yüksekliğe sahipken onun hemen doğusundakinin tabanı 10 cm yüksekliğe sahiptir. Oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler de ele geçmiştir. Bu odanın güneydoğusunda kapı geçişleri bulunmayan 5 ve 6 numaralı odalar yer almaktadır. 5 numaralı oda, 9,35 m² ölçülerine sahipken doğudaki 6 numaralı oda ise 9,40 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu iki odanın duvarları yer yer 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 6 numaralı odanın güneydoğu köşesinde ise taban altı bir mezar yer almaktadır.

⁴⁹⁸ 2002 kazı raporu.

Yapı 5

Büyük ölçüde I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş olan yapının tam planı anlaşılamamıştır (Kat.130). Mevcut hali ile 54 m²'lik bir alanı kaplayan yapı B1 sokağının kuzeyden gelerek güneybatıya doğru dönüş yaptığı kısımda yer almaktadır. Sokağın bu dönüşü, yapı duvarlarından anlaşıldığı kadarıyla yapıyı da şekillendirmiştir. Nitekim yapının kuzey duvarı doğu-batı doğrultusunda iken güney duvarı kuzeybatı-güneydoğu doğrultusundadır. B1 sokağına açılmış olan yapının kuzeyinde herhangi bir yapı kalıntısı tespit edilemediğinden yapının bu alanda devam



edip etmediği bilinmemekle birlikte burada yer alması muhtemel komşu yapı ile de ilişkisi tespit edilememiştir. Bunun yanında batısında yer alan komşu yapı ile doğrultuları birbirlerinden tamamen farklıdır. Bu alandaki tahribat iki komşu yapının duvarları arasında nasıl bir ilişki olduğunu anlamamıza engel olmuştur. Bununla birlikte güneyinde yer alan komşusu ile duvarları sırt sırta bitişik bir düzende yapılmış ve kendi duvarları ile birbirlerinden ayrılmışlardır. Yapının en kuzey kısmında zemini taş döşeli bir alan bulunmaktadır. Yapının en sağlam durumda ele geçmiş kısmı da yine burasıdır.

Yapı 6

Komşusu 5 numaralı yapı gibi büyük ölçüde tahrip olmuş bir yapıdır (Kat.131).

Duvarları parçalar halinde ele geçmiş olan yapı, komşusu gibi B1 sokağının güneybatıya kavisi yaptığı noktada yer almaktadır. Sokağın kavisi,

yapının da şekillenmesine neden olmuştur.

Nitekim kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu yapının kuzeydoğu ucunda yer alan duvarlar ile

güneybatı ucunda yer alan duvarların

doğrultularında sokak kavisinin etkileri görülmektedir. B1 sokağına açılmış olması

muhtemel yapı ele geçen kısımları dikkate alındığında en az 53 m²'lik bir alanı

kaplamaktadır. Yapıya ait dış duvarların komşu duvarlar ile ilişkisi yine tahribat sebebiyle

kuzeydoğuda 5 numaralı yapı haricinde bilinmemektedir. Bu kısımda yapının komşu yapı

ile bitişik bir düzende inşa edildiği ve kendi duvarları ile birbirlerinden ayrıldıkları

anlaşılmaktadır. Yapının, güneybatısında yer alan 7 numaralı yapı ile nasıl bir ilişkide

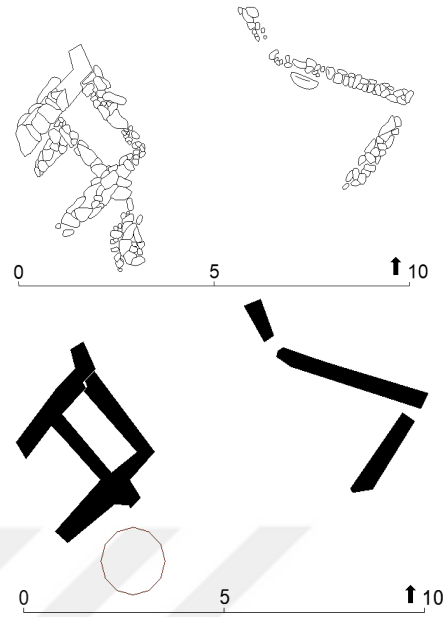
olduğu bu yapı ile bir bağlantısı olup olmadığı bilinmemektedir. Komşu yapının duvar

hatları ve bu yapı içerisindeki fırının konumu göz önüne alındığında bu iki yapının ayrı

başlıklar altında değerlendirilmesine neden olmuştur. Yapı içerisinde büyük ölçüde tahrip

olmuş ve yalnızca küçük bir kısmı ele geçmiş olan fırının yaklaşık 2 m'lik bir çapa sahip

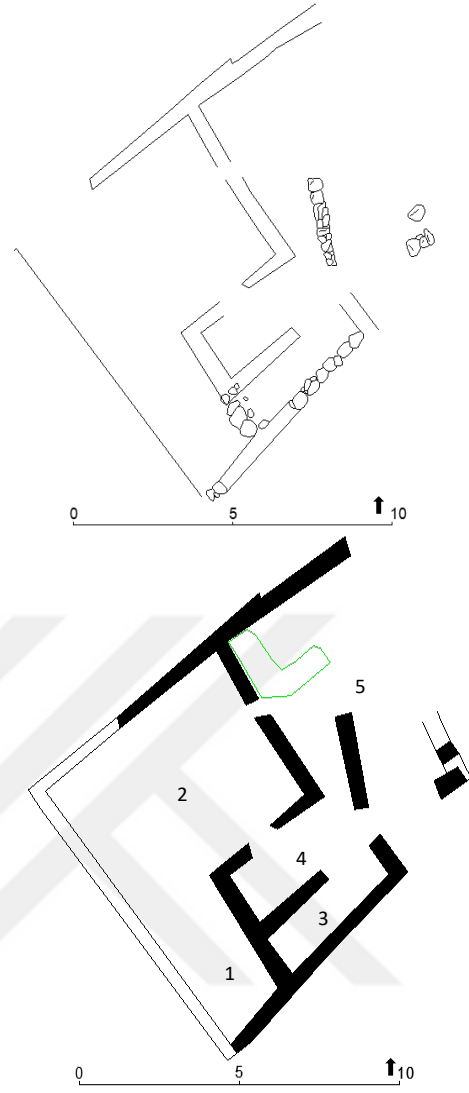
olduğu anlaşılmaktadır.



Yapı 7

B1 sokağına bakan yapı kuzeydoğusunda yer alan komşuları gibi I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.132). Bu sebeple bu yapının da planı ve sınırları tam

olarak açığa çıkarılamamıştır. Yapının kuzeydoğusundaki ve kuzeybatısındaki komşuları ile ilişkisi bu tahribat sebebiyle tam olarak bilinmemektedir. Bunun yanında güneybatısında yer alan komşu yapı ile güneybatı duvarı ortaktır⁴⁹⁹. Sokak kapısı tespit edilememiş olsa da düzgün kaldırım taşlarına sahip B1 sokağına açıldığı anlaşılan yapı, mevcut hali ile 105 m²'lik bir alana sahiptir. İyi durumda ele geçmiş olan kuzeybatı duvarında kerpiç örgü, tespit edilebilen zemin seviyesinden yaklaşık 80 cm yüksekliğe kadar korunmuşken bu duvarı kesen ara duvarda kerpiç örgü yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. İlk bakışta en az beş odası olduğu anlaşılan yapının güneybatı kısmı kuzeydoğu kısmına göre daha iyi durumda ele geçmiştir (Lev.XVIII.5).



Girişi kısmının da yer alması muhtemel olan 1 numaralı oda 9, 43 m² ölçülerine sahiptir ve antre olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır⁵⁰⁰. 2 m genişliğindeki bu antrenin

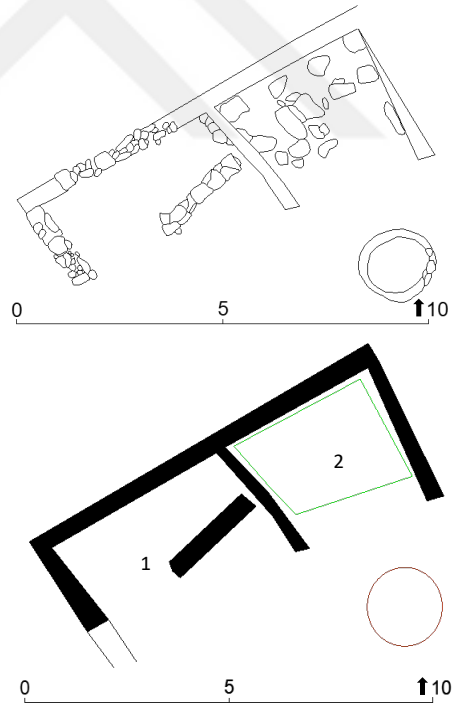
⁴⁹⁹ Bu iki yapı arasındaki bağlantının tam olarak bilinmemesinden dolayı iki farklı yapı olarak değerlendirilmiştir. Ancak ortak duvar kullanımı iki yapının birbirleri ile ilişkili olabileceğini de düşündürmektedir. Bunun yanında kuzeybatısında yer alan 8 numaralı yapı ile de ilişkili olabileceği kuzeybatı duvarına bitişik inşa edilmiş fırın yapısından anlaşılmaktadır. Ancak bu fırın yapısı dışında iki yapıyı birbirine bağlayacak herhangi başka bir veri bulunmaması, bu yapılarında iki farklı yapı başlığı altında değerlendirilmesine sebep olmuştur. Söz konusu bu üç yapının tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmesi durumunda ise yaklaşık 300 m²'lik alanı ile Aşağı Şehir'de tespit edilmiş en büyük yapı olacağı anlaşılmaktadır.

⁵⁰⁰ Arazi incelemelerinde bu odanın güneybatı köşesinde kapı girişi olabilecek bir açıklığın bulunduğu görülmüştür.

kuzeyinde yapının muhtemel en büyük odası bulunmaktadır. Giriş kapısı tespit edilememiş olan 2 numaralı oda, yaklaşık olarak 32 m²'lik bir alana sahiptir. 1 numaralı odanın doğusunda yapının en iyi durumda korunmuş iki odası bulunmaktadır. Güneydeki 3 numaralı oda 5 m² ölçülerine sahipken kuzeyindeki 4 numaralı oda, doğu duvarı tahrip olsa da duvar hatlarından 6 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Doğu kısımda kalan alanın kaç odadan oluştuğu tespit edilememiştir. Bu sebeple de bütün alan 5 numaralı oda başlığı altında değerlendirilmiştir. Yapının tespit edilen kısımlarında hiçbir ocak ya da fırın izine rastlanmamıştır.

Yapı 8

7 numaralı yapının kuzeybatısında yer alan yapının güneybatı kısmı I. kat yapılarının tahribatı sebebiyle tespit edilememiştir (Kat.133). Kuzeybatısı ve güneydoğusunda yer alan komşu yapılarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş yapı bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Tespit edilebilen kısımları ile en az 62 m²'lik bir alanı kaplayan yapının sokak bağlantısına ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bununla birlikte güneybatı kısmında bir mimari verinin ele geçmemesi, yapının bu alandan bir ara sokak aracılığı ile D1 sokağına bağlanabileceği düşünülmektedir.

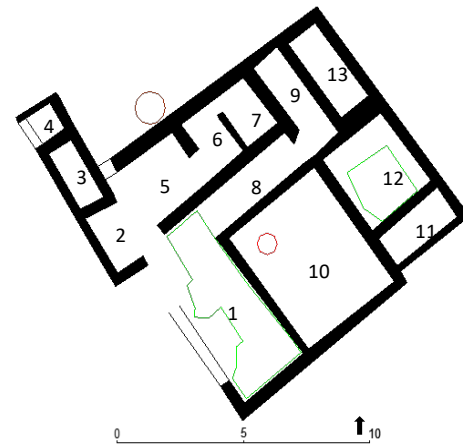
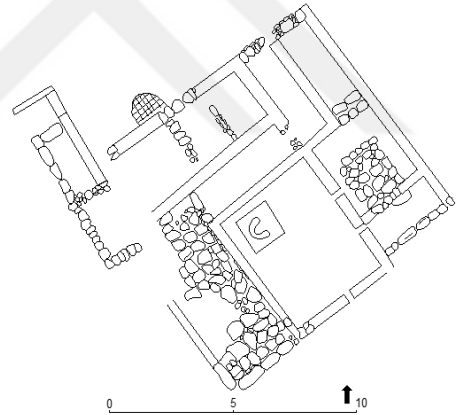


Kuzeybatı kısmında iki odası tespit edilebilmiş olan yapının 1 numaralı odası mevcut hali ile 11, 90 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın doğu duvarından oda

içerisinde doğru devam eden ve taş örgüsü taban seviyesinden yaklaşık 55 cm yükseklikte korunmuş kesik bir duvar bulunmaktadır. Bunun yanında tespit edilen diğer duvarlar da oda tabanından yaklaşık 60 cm yükseklikte ele geçmiştir. Bu oda içerisinde Yapı sahibine ait yazılı belge arşivi de bulunmuştur. Bu odanın doğusunda yer alan zemini taş döşeli 2 numaralı odanın da ele geçen kısımları dikkate alındığında yaklaşık 11,20 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu görülür. Yapının güneydoğu kısmında 1,85 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırın 7 numaralı yapının kuzey duvarına bitişik inşa edilmiştir. Ağız kısmı batıya bakan fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksektir.

Yapı 9

Adanın güneybatı köşesinde yer alan yapının güneydoğusundan B1 sokağı, güneybatısında D1 sokağı yer almaktadır (Kat.134). İki sokağın kesiştiği noktada yer alan yapının kuzeydoğu duvarı, 7 numaralı yapı ile ortaktır⁵⁰¹. Kuzeybatısında, yapının önceki yıllarda yayınlanmış planından⁵⁰² farklı olarak mimari unsurların devam ettiği görülür. Ancak bu alanda yer alan mimari bulgular I. kat yapısı tarafından tahrip edilmiştir. Yapı, kuzeybatı kısmı da göz önüne alındığında en az 138 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Birbirinden bağımsız iki kısımdan oluşan



⁵⁰¹ Açıklama için 7 numaralı yapıya bakınız.

⁵⁰² (Larsen, 2010, s. 3; T. Özgüç, 2001, s. 369, Fig.1)

yapının kuzeydoğu tarafı iş yeri olarak, güneybatı tarafı konut olarak tanımlanmıştır⁵⁰³. Kuzeydoğuda yer alan iş yeri B1 sokağına açılırken güneybatıdaki konut alanı D1 sokağına açılmaktadır. Toplamda en az on üç odası olan yapının iş yeri olarak tanımlanan kısmında üç, diğer kısımda ise on odası bulunmaktadır⁵⁰⁴ (Lev.XVIII.5,6).

1 numaralı oda, yapının konut olarak kullanılan alanının D1 sokağına açıldığı kısımdır. 19 m²'lik bir alana sahip olan odanın zemini taş döşelidir⁵⁰⁵ ve taban seviyesi B1 sokağı ile aynı seviyededir. Yapının D1 sokağına açılan kapısı, odanın kuzeybatısında yer almaktadır. Bu alan her ne kadar tahrip olmuş olsa da kapıya ait mil yuvası yerinde durmaktadır. Odanın doğu duvarının önünde, üst yapıyı taşıyan ahşap dikmelere ait zeminden yükseltilmiş üç taş yastık bulunmaktadır. Bu taş yastıklar 1 m aralıklarla yerleştirilmiştir. Bu odanın kuzeybatı köşesinden 2, 3 ve 4 numaralı odalara geçilmektedir. Bu odalara ulaşımın sağlandığı kapı alanı da yine tahrip olmuştur. 2 numaralı odanın doğu duvarı tamamen tahrip olsa da duvar hatlarından odanın en az 3 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın hemen kuzeyinde 2 numaralı oda ile benzer bir simetriye sahip olan 3 numaralı oda yer alır. 2, 50 m²'lik bu odanın da kuzeyinde 1,20 m² ölçülerindeki daha küçük bir odacık olan 4 numaralı oda yer almaktadır. Bu üç odanın boyutları dikkate alındığında kiler ya da depo olarak kullanılmış olabilecekleri söylenebilir.

Yine 1 numaralı odanın kuzeybatısında yer alması muhtemel bir kapı aracılığı ile 5, 6 ve 7 numaralı odalara ulaşılır⁵⁰⁶. 5 numaralı odanın batı kısmı tahrip olsa da odanın yaklaşık olarak 7,80 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Odanın güneydoğu köşesinden 1,10 m genişliğindeki bir kapı aracılığı ile 2,85 m² ölçülerindeki 6 numaralı

⁵⁰³ (Larsen, 2010, s. 5; T. Özgüç, 2001, s. 370)

⁵⁰⁴ (Larsen, 2010, s. 3-5; T. Özgüç, 2001, s. 369)

⁵⁰⁵ (T. Özgüç, 2001, s. 369)

⁵⁰⁶ (T. Özgüç, 2001, s. 369)

odaya geçilmektedir. Bu oda ile kuzeydoğusunda yer alan 7 numaralı oda arasındaki ara duvar tahrip olmuş olsa da ele geçen bulgulardan ince bir temele sahip ahşap bir panelden yapılmıştır. Bu duvarın kuzeyinde yer alan açıklıktan 7 numaralı odaya geçilmektedir. Bu üç odanın taban seviyeleri 1 numaralı odanın taban seviyesinden yaklaşık 20 cm daha aşağıdadır. Bunun yanında 6 ve 7 numaralı odalarda, Asurlu olduğu anlaşılan yapı sahibine ait yazılı belge arşivleri ele geçmiştir⁵⁰⁷. Bunun yanında bu üç odanın kuzey duvarının dış tarafında, 1,24 m çapında duvara bitişik inşa edilmiş bir fırın yer almaktadır. Bu fırının duvara bitişik inşa edilmiş olması yapının bu kısımda da devam ettiğini göstermektedir⁵⁰⁸.

1 numaralı odanın kuzeydoğu köşesinde yer alan 1,34 m genişliğinde bir açıklıktan 8 numaralı odaya girilmektedir⁵⁰⁹. 6,10 m² ölçülerindeki dikdörtgen formdaki oda, 9 numaralı odaya ulaşım sağlayan bir koridor vazifesi de görmüştür. Nitekim bu odanın güneydoğu köşesinde yer alan 80 cm genişliğindeki kapı açıklığından yine dikdörtgen bir forma sahip, 4,70 m² ölçülerindeki 9 numaralı odaya girilmektedir. Bu iki odanın taban seviyesi 1 numaralı oda ile aynı seviyededir. 8 numaralı odanın kuzey duvarında kerpiç örgü, taban seviyesinden yaklaşık 75 cm yüksekliğe kadar korunmuşken güney duvarı 1 m yükseklikte ele geçmiştir.

Girişi kapısı tespit edilememiş olan 10 numaralı oda aynı zamanda yapının en büyük odasıdır⁵¹⁰. Yaklaşık 22 m² ölçülerindeki odanın güneybatı duvarı hariç diğer

⁵⁰⁷ (Hertel, 2014, s. 49No: 90; Larsen, 2010, s. 37-38, 2013, 2014, 2018, 2021; Michel, 2003, s. 112; N.

Özgüç et al., 2001, s. 112; T. Özgüç, 2001, s. 370; Klaas Roelof Veenhof, 2009, s. 188)

⁵⁰⁸ Yukarıda da değinildiği üzere, bu alan I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş ve bu sebeple yapının söz konusu alanda nasıl devam ettiği anlaşılamamıştır. Yapının bu alanda devam etmiş olacağına bir diğer kanıt ise 2, 3 ve 4 numaralı odaların, yapının daha önce yayınlanmış planlarındaki kuzeybatı sınırının ötesinde devam etmiş olmalarıdır.

⁵⁰⁹ (T. Özgüç, 2001, s. 369-370)

⁵¹⁰ (T. Özgüç, 2001, s. 370)

duvarları yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güneybatı duvarı, oda tabanından 10 cm yüksekliğe sahiptir. Bu odanın taban seviyesi de 1 numaralı oda ile aynıdır. Bu odaya giriş batı duvar üzerinde yükseltilmiş bir noktadan yapılmış olabileceği gibi Özgüç'e göre iki katlı olarak tanımlanmış yapının üst katından⁵¹¹ da odaya ulaşılmış olabilir. Nitekim odanın doğu duvarında iki dikme, güney duvarında ise bir dikmeye ait yuva tespit edilmiştir. Bunlar yapının üst yapısını taşımada destek amaçlı kullanılmışlardır. Bunların yanında odanın kuzeybatı köşesinde 1,46 x 1,46 m boyutlarında ve zeminden yaklaşık 5 cm daha yüksek olan bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ocağın yanında pişirilmek üzere hazırlanmış tabletler ele geçmiştir⁵¹².

Yapının iş yeri olarak kullanılmış kuzeydoğu kısmı, 11 numaralı odadan, düzgün taşlardan oluşan bir kaldırıma sahip B1 sokağına açılmaktadır⁵¹³. Sokak duvarı tahrip olmuş olan odanın kapı ölçüleri bilinmemektedir. 3,80 m² ölçülerindeki odanın kuzey duvarında yer alan 1,20 m genişliğindeki kapı açıklığından zemini taş döşeli 12 numaralı odaya geçilmektedir. 9,35 m² ölçüsündeki odanın kuzeydoğu köşesinden 5,20 m² ölçüsündeki dikdörtgen bir forma sahip 13 numaralı odaya geçilmektedir⁵¹⁴. Bu odaya ulaşım sağlayan kapı da yaklaşık 1,20 m genişliğe sahiptir.

⁵¹¹ (T. Özgüç, 2001, s. 370)

⁵¹² (Larsen, 2010, s. 37; T. Özgüç, 2001, s. 370)

⁵¹³ (Larsen, 2010, s. 38; T. Özgüç, 2001, s. 370)

⁵¹⁴ (Larsen, 2010, s. 38; T. Özgüç, 2001, s. 370)

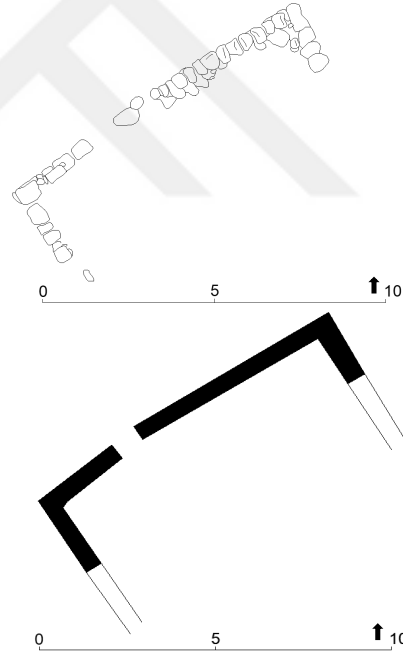
Ada 19

Doğu-batı doğrultusunda, B1 ve C1 sokakları arasında bulunan adanın doğusunda D1 sokağı yer almaktadır. Kuzeyi ve doğusu tam olarak tespit edilememiş olan ada, bu hali ile en az 565 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Tespit edilebilen kısımlarından ada içerisindeki yapıların sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildikleri anlaşılmaktadır. Ada içerisinde tespit edilebilmiş beş yapıdan üçü tam planı ile ele geçmiştir (Plan 37-38).

Yapı 1

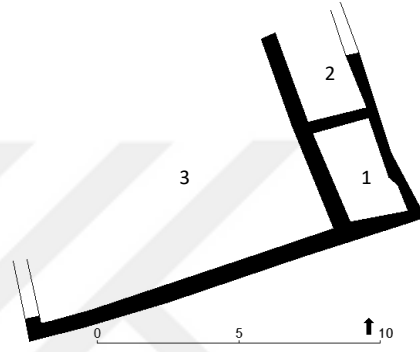
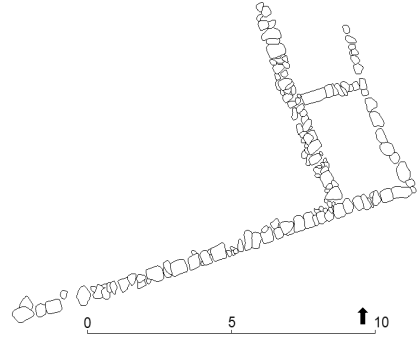
Yalnızca kuzey kesiminde küçük bir bölümü ele geçmiş olan yapı, bu hali ile 25 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.135). C1 ve D1 sokaklarının köşesinde yer alan yapının güneye doğru devam ettiği anlaşılırken batıya doğru devam edip etmediğine ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bu alanlarda bulunan I. kat yapıları bu durumun tespitine olanak vermemiştir. Tespit edilen duvarlarında taş örgünün taban üzerinde devam ettiği görülmektedir. Bu duvarlar,

C1 sokağına göre yaklaşık 60 cm'lik yükseklikte ele geçmiştir. Duvarlarda taş örgünün bu yüksekliğin üzerinde ne kadar daha yükseldiğine ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ayrıca yapının C1 sokağına bakan 10 m uzunluğundaki duvarı üzerinde, sokak bağlantısını sağlayacak herhangi bir kapı izine de rastlanmamıştır (Lev.II.6).



Yapı 2⁵¹⁵

Kuzeyi ve doğu kısmı I. kat yapıları sebebiyle tespit edilememiş olan yapı, bu hali ile 82 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.136). Doğusunda yer alan D1 sokağına açılmış olması muhtemel yapının sokak kapısına ilişkin herhangi bir veri ele geçmemiştir. Bunun yanında güneybatısında yer alan 5 numaralı yapının sokak kapısı, bu yapının batısına açılmaktadır⁵¹⁶. Bu sebeple yapının sokak bağlantısının batı tarafta da olabileceği düşünülebilir. Güneyinde yer alan komşu



yapılarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş yapı, bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Ele geçen bütün duvarlarında taş örgünün taban üzerinde de devam ettiği anlaşılmaktadır. En az üç odadan oluştuğu anlaşılan yapının tam planı ile ele geçmiş tek odası 1 numaralı odadır. Yapının güneydoğu köşesinde yer alan, dikdörtgen formdaki oda 6, 65 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın taş örgüye sahip olan duvarları yer yer 1,60 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın kuzeyinde yer alan ve 1 numaralı odanın bir simetriği olabilecek 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın kuzey kısmı tamamen tahrip olmuşken D1 sokağına bakan doğu duvarı kısmen ele geçmiştir. Oda bu hali ile en az 5,40 m²'lik bir alana sahiptir. Bu iki odanın batısında kalan kısım 3 numaralı oda olarak adlandırılmıştır. Ancak bu odanın kuzeyi ve doğusu tespit edilemediği için söz konusu alan içerisinde başka odaların olup olmadığı bilinmemektedir. Bu sebeple tek bir oda başlığı altında değerlendirilen bu kısım, Aşağı Şehir yapılarının genel karakterine

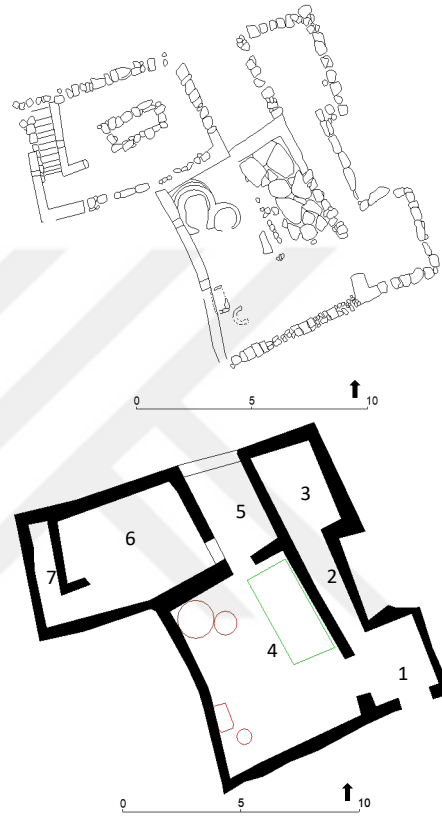
⁵¹⁵ (T. Özgüç, 1959, Plan 5; 1964a, s. 34, Fig.5)

⁵¹⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

bakıldığı zaman, yapının en büyük odası olduğu söylenebilir. Oda tespit edilebilen kısımları dikkate alındığında en az 48 m²'lik bir alana yayılmaktadır (Lev.XIX.1).

Yapı 3

Adanın güneydoğu köşesinde yer alan yapı 141 m²'lik bir alana sahiptir. Doğusundan D1 sokağı güneyinden ise B1 sokağı geçen yapının Kuzeyi ve batısı komşu yapılarla çevrelenmiştir (Kat.137). Kuzeyinde ve batısında yer alan 2 ve 5 numaralı yapılardan kendi duvarları ile ayrılan yapı güneybatısında yer alan 4 numaralı yapı ile ortak duvar kullanmıştır. Yedi odadan oluşan yapının 1 numaralı odası bir antre vazifesi görmüştür⁵¹⁷. Yapının sokak bağlantısının da olduğu oda 8,40 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın güneyinde yer



alan sokak kapısı⁵¹⁸ yaklaşık 1,25 m genişliğe sahiptir. Duvarları taş temel seviyesinde ele geçen odanın kuzeybatı kısmından yaklaşık 85 cm genişliğinde bir açıklıktan 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bir koridor vazifesi gören bu oda⁵¹⁹, güneyden kuzeye doğru genişlemektedir. 4,80 m² ölçülerindeki oda en güney uçta 85 cm genişliğe sahipken en kuzey uçta 1,30 m'lik bir genişliğe ulaşmaktadır. Koridorun kuzeyindeki 1,30 m

⁵¹⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 39, Res. 26 B; 1964a, s. 34, Fig. 5)

⁵¹⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 38, 1964a, s. 34)

⁵¹⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 39, 1964a, s. 34)

genişliğindeki açıklıktan 3 numaralı odaya ulaşılmaktadır. 8,90 m² ölçülerindeki bu oda, Asurlu olduğu anlaşılan yapı sahibinin arşivini barındırmaktadır⁵²⁰ (Lev.XIX.1,2).

1 numaralı odanın batısında yer alan ve 1 m'nin üzerinde bir genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. Yaklaşık 42 m² ölçülerine sahip olan bu oda, yapının en büyük odasıdır. Kuzeydoğu kısmı taş döşeli olan odanın duvar yükseklikleri yaklaşık 1,20 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Batı duvarı komşu yapı ile ortak kullanılmış olan odanın kuzeybatı köşesinde birbirine bitişik inşa edilmiş iki fırın bulunmaktadır. Ağız kısımları güneye bakan bu iki fırından büyük olan oda duvarlarına bitişik inşa edilmiştir. Tam dairesel bir form vermeyen fırın 2 x 1,60 m boyutlarına sahiptir. Güneydoğusunda yer alan ve daha küçük olan ikinci fırın ise 1,25 m'lik bir çapa sahiptir. Büyük fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 60 cm yüksekte iken ikinci fırının taban seviyesi 40 cm yüksekliktedir. Batı duvarı dikmelerle desteklenmiş odanın güneydoğu köşesinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ocağın hemen kuzeybatısında ise batı duvarına bitişik inşa edilmiş bir diğer ocak yer almaktadır. Bu ocak, etrafı taşlarla çevrilmiş dikdörtgen bir forma sahiptir⁵²¹.

4 numaralı odanın kuzeyinden 95 cm genişliğinde bir kapı aracılığıyla 5 numaralı odaya geçilmektedir⁵²². 9 m² ölçülerindeki odanın duvarları yer yer 1 m'yi aşan yüksekliklerde korunmuştur. Doğu ve batı duvarlarında taş örgünün taban üzerinde de devam ettiği ve bunların da yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunduğu görülmektedir. Bu odanın güneybatı köşesinde yer alan ve sonradan örülerek kapatıldığı anlaşılan bir kapı yer almaktadır. Örülmeden önce bu kapıdan yaklaşık 25 m²'lik bir alana sahip 6 numaralı odaya geçilmekteydi. Duvarları 1 m'nin üzerinde korunan ve sonradan kapatılmış olan

⁵²⁰ (Hertel, 2014, s. 49, No:89; N. Özgüç et al., 2001, s. 42; T. Özgüç, 1959, s. XIII, 39, 1964a, s. 34)

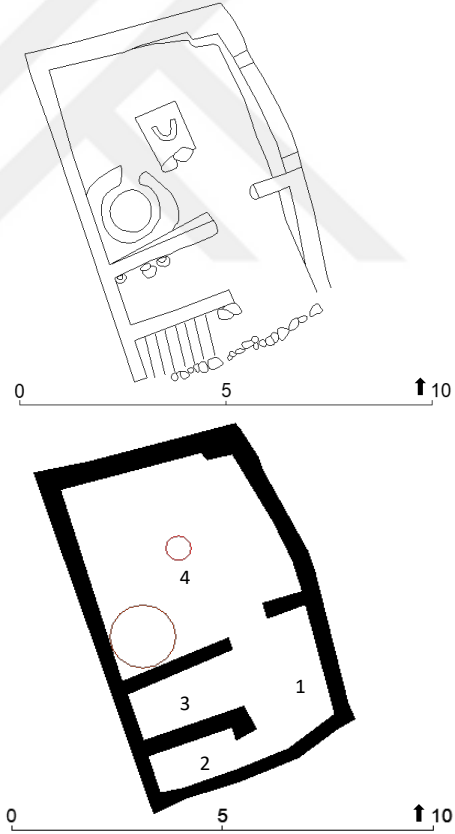
⁵²¹ (T. Özgüç, 1959, s. 39)

⁵²² (T. Özgüç, 1959, s. 39)

bu odanın tabanı altına bir taş sanduka mezar gömülmüştür.⁵²³ Odaanın batı duvarında yaklaşık 80 cm uzunluğa sahip bir koltuk duvarı yer almaktadır. Koltuk duvarının hemen güneyinden 1,20 m genişliğe sahip bir açıklıktan L şeklinde 7 numaralı odaya ulaşılmaktadır. 5,30 m² ölçülerine sahip olan bu odanın kuzey kesimi bir merdiven dairesi olarak tanımlanmıştır. Bu durum kapısı sonradan örülerek kapatılmış odaya üst katlardan ulaşıldığını göstermektedir. Nitekim merdiven dairesinin duvarlarında üst yapıyı desteklemek amacıyla kullanılan dikmelere ait yuvalar da tespit edilmiştir⁵²⁴.

Yapı 4

45 m²'lik bir alan sahip olan yapı güneyinden geçmekte olan B1 sokağına açılmaktadır (Kat.138). Üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapı, doğu duvarını komşusu ile ortak kullanmıştır. Yapının yalnızca komşusu ile ortak kullandığı bu duvar üzerinde dikmelere ait yuvalar tespit edilmiştir⁵²⁵. Dört odası tespit edilmiş olan yapının sokağa bakan güney duvarı I. kat yapısı tarafından tahrip edilmiştir. Antre vazifesi görmüş olan 1 numaralı odası 5, 80 m² ölçülerine sahiptir.



Odaanın güneybatı köşesinde 2 numaralı oda olarak adlandırılan 2,60 x 1 m boyutlarındaki

⁵²³ (Mellink, 1960, s. 59; T. Özgüç, 1959, s. 39)

⁵²⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 39)

⁵²⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 24, Res 26 A)

merdiven dairesi bulunmaktadır. Bu odanın hemen kuzeyinde ise 3,45 m² ölçülerindeki 3 numaralı oda yer almaktadır. Kiler olarak tanımlanmış bu oda içerisinden duvar diplerine yerleştirilmiş birçok iri kap ele geçmiştir. Odanın duvarlarında kerpiç örgü 1 m'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur⁵²⁶ (Lev.XIX.3).

4 numaralı oda 20 m² ölçüleri ile yapının en büyük odasıdır. Odaya, 1 numaralı odadan 1 m genişliğindeki bir kapı açıklığından ulaşılmaktadır. Güneybatı köşesinde duvarlara bitişik inşa edilmiş 2 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı odanın ortasına doğru bakan fırın bazalt taşlarla örülmüştür. İyi durumda ele geçen fırının kubbe yüksekliği, oda tabanından itibaren 1,30 m yüksekliğe sahiptir. Fırının hemen kuzeydoğusunda 1 x 1,25 m boyutlarında bir platform yer almaktadır ve üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında kerpiç örgü oda tabanından yaklaşık 2 m yüksekliğe kadar korunmuştur⁵²⁷.

Yapı 5

85 m² ölçülerindeki yapı, adanın tespit edilebilmiş en batı ucunda yer almaktadır (Kat.139). Batı kısmı tahrip olmuş yapı, doğusunda yer alan yapılarla bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Bunlardan kendi duvarları ile ayrılan yapının güneyinden B1 sokağı geçmektedir. Bu sokağa açılmamış olan yapının sokak kapısı kuzey kısmında yer almaktadır⁵²⁸.

Altı odadan oluşan yapının kuzeydoğusunda yer alan 1 numaralı oda, yapının giriş kapısının da bulunduğu bir antredir⁵²⁹. Yaklaşık 3 m²'lik bir alana sahip odanın

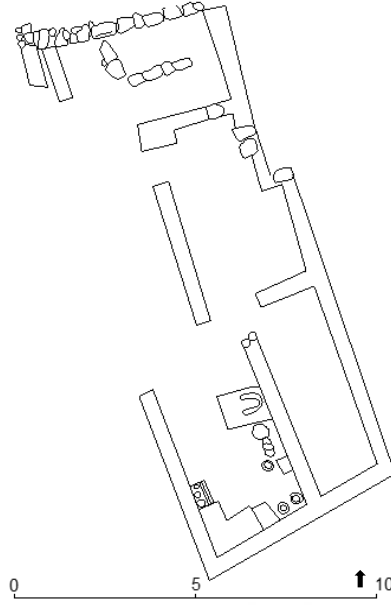
⁵²⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

⁵²⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

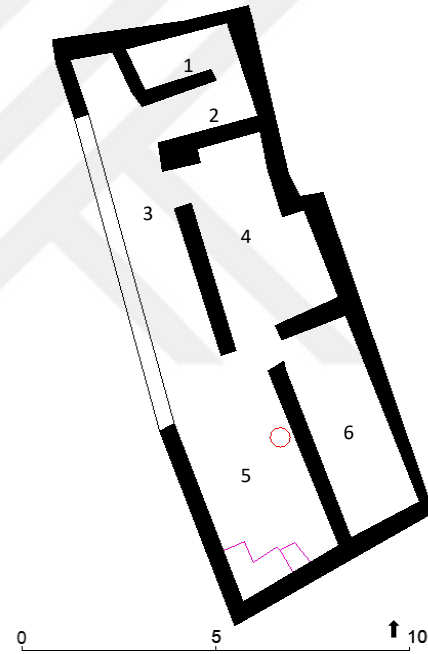
⁵²⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 33, Res. 47-48, Plan 4)

⁵²⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

güneydoğusundan 80 cm'lik bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu açıklıktan yine yaklaşık 3 m² boyutlarında olan 2 numaralı odaya geçilmektedir⁵³⁰. Odanın güney duvarında kerpiç örgü tabandan itibaren yaklaşık 1,20 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın batısından 1 m genişliğindeki bir kapı aracılığı ile 10 x 1,50 m boyutlarında bir koridor olan 3 numaralı odaya girilmektedir. Koridorun batı duvarı kuzey kısmında, 1,50 m'lik bir kısım hariç tamamen tahrip olmuştur⁵³¹. Duvarın ele geçen bu kısmında kerpiç örgü, taban seviyesinden yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın doğu duvarı ise yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur (Lev.XIX.3,4).



3 numaralı odanın doğusunda 4 numaralı oda yer almaktadır. 12 m² ölçülerine sahip olan oda iki kapıya sahiptir. Bunlardan ilki 1 m genişliğinde olup odanın kuzeybatısından 3 numaralı odaya açılmaktadır. Diğer kapı ise odanın güneybatısında yer almaktadır. 1,10 m genişliğindeki bu kapı aracılığı ile oda, 5 ve 6 numaralı odalara bağlanmaktadır. Odanın doğu duvarı boyunca çömllekler ve testiler yerleştirilmiştir⁵³².



⁵³⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

⁵³¹ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

⁵³² (T. Özgüç, 1959, s. 33)

3 numaralı odanın güneyinde yer alan 5 numaralı oda 14 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Oda duvarları 1 m'nin üzerinde bir yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın kuzeydoğusuna yakın, doğu duvarına bitişik inşa edilmiş 0,95 x 1,25 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Ocağın güneyinde, doğu duvarı boyunca duvar diplerine yerleştirilmiş iri küpler ele geçmiştir. Bunun yanında yine bu alanda, taş raf üzerine yerleştirilmiş bir el değirmeni taşı bulunmuştur. Odanın güneybatı köşesinde, güney ve batı duvarlarına bitişik inşa edilmiş toprak raflar bulunmaktadır⁵³³. Rafların taban seviyesinden yüksekliği yaklaşık 50 cm'dir. 5 numaralı odanın doğusunda 10 m² ölçülerine sahip, duvarları yer yer 1 m'nin üzerinde korunmuş 6 numaralı oda bulunmaktadır. Odanın giriş kapısı kuzeybatısında yer alır. Yaklaşık 80 cm genişliğindeki kapı açıklığı 3, 4 ve 5 numaralı odaların kesiştiği bir noktaya açılır⁵³⁴.

Ada 20

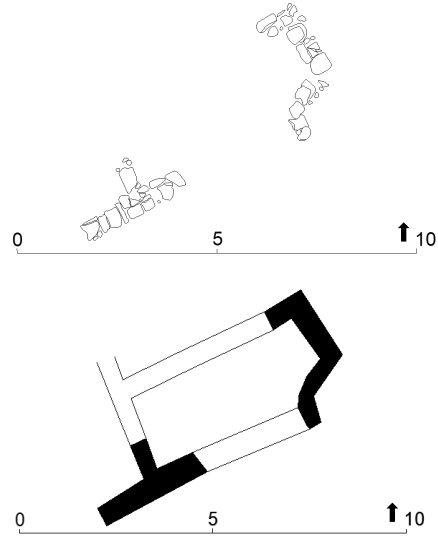
Üç yapının tespit edilebildiği adanın sınırları tam olarak anlaşılamamıştır. Mevcut hali ile 332 m²'lik bir alanı kaplayan adanın güneyinden C1 sokağı geçmektedir. Yerleşimin genel planına baktığımız zaman adanın kuzeyinde P1 sokağının devamı, batısında ise I sokağının devamının geçmiş olması muhtemeldir (Plan 39-40).

⁵³³ (T. Özgüç, 1959, s. 33)

⁵³⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 34)

Yapı 1

Adanın kuzeydoğu köşesinde yer alan yapının büyük bir bölümü I. kat yapılarının altında kalmış, bu sebeple tam planı ile tespit edilememiştir (Kat.140). Mevcut hali ile 21 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, kuzeyinden geçmesi muhtemel P1 sokağına açılmış olmalıdır. Bütün duvarları taş temel seviyesinde



ele geçmiş yapının, duvar hatlarından, planı tahmini olarak çıkarılabilmektedir. Tespit edilebilen tek odası yaklaşık 9,35 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Güneybatısında yer alan 2 numaralı yapı ile duvarları bitişik bir düzende yapılmıştır.

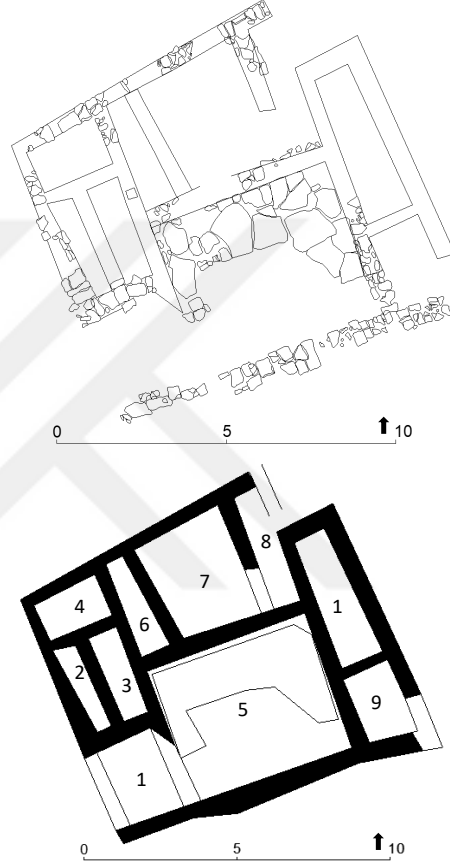
Yapı 2

103 m²'lik bir alana sahip olan yapı on odadan oluşmaktadır (Kat.141). Güneyinde C1 sokağı yer alan yapının sokak kapısı tespit edilememiş olsa da yapı, bu sokağa açılmış olmalıdır. Komşu yapılarla herhangi bir ortak duvar kullanımı bulunmamakla birlikte bunlarla bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapı, içerisine girmiş I. kat mezarları tarafından yer yer tahrip edilmiştir.

Büyük ölçüde tahrip olmuş olan 1 numaralı odanın batı ve doğu duvarları tespit edilememiştir. Yapının duvar hatları dikkate alındığında odanın yaklaşık 5 m² ölçülerine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Sokak kapısını da barındırmış olması muhtemel bu odanın kuzeyinde 2, 3 ve 4 numaralı odaların oluşturduğu ve Aşağı Şehir II. kat yapılarında sık

rastlanan üç odalı kompleks bir depo yapısı yer almaktadır⁵³⁵. Depo yapısı içerisinde değerlendirilen, yapının 2 numaralı odası 1,85 m² ölçülerine sahipken hemen doğusundaki paraleli 3 numaralı oda 2,70 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu iki odanın kuzeyinde yer alan 4 numaralı oda ise 3 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Depo yapısının duvarları taban seviyesinden itibaren yer yer 60 cm yüksekliğe kadar korunmuştur.

Yapının en büyük odası olan 5 numaralı odaya, doğu duvarı tamamen tahrip olmuş 1 numaralı odadan ulaşılmış olmalıdır. Zemini taş döşeli olan oda içerisinde I. kata ait birçok küp mezar ele geçmiştir. Bu mezarlar odanın taş döşeli zemininin bazı noktalarında tahribatlara neden olmuştur. 25 m²'lik bir ölçüye sahip olan oda duvarlarında herhangi bir kapı açıklığına rastlanmamıştır. Oda duvarları tabandan itibaren 30-40 cm arasında korunmuştur. Bu odanın kuzeybatısında yer alan 6 numaralı oda 2,65 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve bu odanın da boyutları dikkate alındığında depo ya da killer



olarak kullanılmış olabileceği anlaşılmaktadır. Bu odanın duvarları da büyük ölçüde tahrip olmuş ve tabandan itibaren yaklaşık 30 cm yükseklikte korunabilmiştir. Bu odanın doğusunda 10 m² ölçülerindeki 7 numaralı oda yer almaktadır. Yapının ikinci büyük odası

⁵³⁵ Bu depo yapısı, dikdörtgen formda bir odaya dik uzanan, yine dikdörtgen formdaki iki küçük odadan oluşmaktadır. Genellikle bir kapı açıklığı bulunmayan bu yapılara, üst kattan portatif bir merdiven aracılığı ile ulaşılmıştır. Depo yapılarının tavan yükseklikleri büyük olasılıkla ait oldukları yapıların tavan yükseklikleri kadar değildi. Bunlar daha çok zemini, yapı zemininden daha yüksek olan ve bir nevi asma kat gibi yapılmış odaların zeminleri altında bulunmaktaydı ve bunlara bu odaların zeminlerinden ulaşılmaktaydı.

olan bu oda da yine I. kat mezarları tarafından tahrip edilmiş ve duvarları diğer odalarda olduğu gibi hemen hemen aynı yükseklikte ele geçmiştir. Odanın güneydoğu kısmında bir açıklık bulunmaktadır. Bu açıklık 8 numaralı odaya geçişi sağlayan bir kapı açıklığı olabileceği gibi tahribat sebebiyle de oluşmuş olabilir. 3,40 m² ölçülerindeki 8 numaralı odanın da boyutları dikkate alındığında kiler ya da depo olarak kullanıldığı söylenebilir.

Yapının güneydoğu ucunda 3,80 m² ölçülerindeki 9 numaralı oda yer almaktadır. Güneydoğu kısmı tahrip olmuş odanın zemini altında bir küp mezar bulunmaktadır. Bu odanın kuzeyindeki 10 numaralı oda güneyden kuzeye doğru daralan yamuk bir forma sahiptir. Güney ucu 1,45 m genişliğe sahipken kuzey ucu 1 m'lik bir genişliğe sahiptir. Yapının en iyi durumda ele geçmiş doğu duvarında kerpiç örgü yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 5,70 m² ölçülerindeki bu odanın içerisinde yapı sahibine ait yazılı belge arşivi ele geçmiştir⁵³⁶. Bunun yanında odanın kuzey tarafında zemin altına gömülmüş bir mezar açığa çıkarılmıştır.

Yapı 3

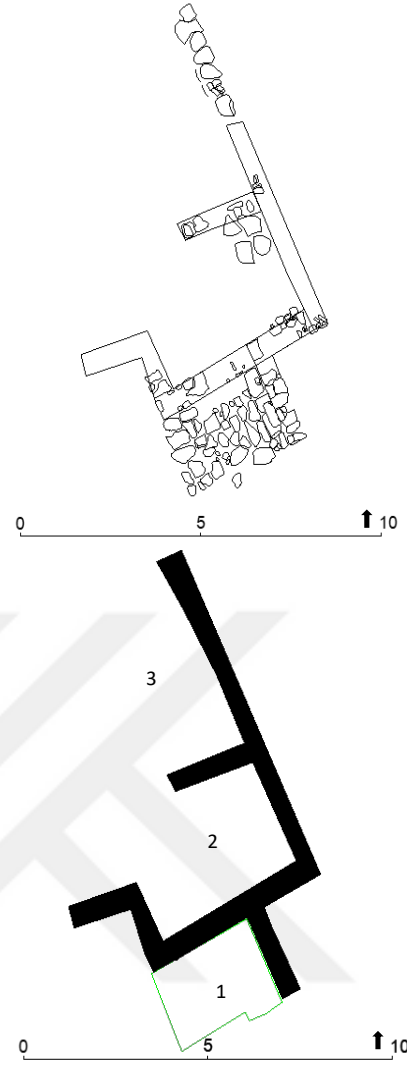
Büyük bölümü I. kat yapılarının altında kalması sebebiyle yapı tam planı ile açığa çıkarılamamıştır (Kat.142). Mevcut hali ile yaklaşık 50 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, Yerleşimin genel planına bakıldığında adanın batı ucunda yer almakta ve üç tarafından sokakların geçtiği anlaşılmaktadır. Yapının güneyinden C1 sokağı geçerken batısından I sokağının, kuzeyinden ise P1 sokağının geçmiş olması gerekmektedir. Tahribat sebebiyle sokak kapısı tespit edilememiş olan yapının, konumu sebebiyle birden fazla sokak

⁵³⁶ (N. Özgüç et al., 2001, s. 122)

kapısına sahip olması muhtemeldir. Oda sayısı tespit edilememiş olan yapının duvar hatları dikkate alındığında yalnızca bir odasının planı anlaşılmaktadır. Güneyde C1 sokağına bakan kısımda zemini taş döşeli bir alan yer almaktadır.

1 numaralı oda olarak adlandırılan bu alnın batı ve sokağa bakan güney duvarları tamamen tahrip olmuştur. Mevcut hali ile odanın en az 7 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir. Bu odanın kuzeyinde yer alan ve yapının planı anlaşılabilen tek odası olan 2 numaralı oda yer almaktadır. Oda'nın her ne kadar kuzeybatı kısmı tahrip olmuşsa da duvar hatlarından 13 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Oda'nın kuzeyinde yer alan 3 numaralı oda ise neredeyse tamamen tahrip olmuştur. Yalnızca 5,32 m uzunluğundaki

doğu duvarı ve odayı 2 numaralı odadan ayıran ara duvarı tespit edilebilmiştir. Yapı içerisinde, yapı sahibine ait yazılı belge arşivi ele geçmiştir⁵³⁷.



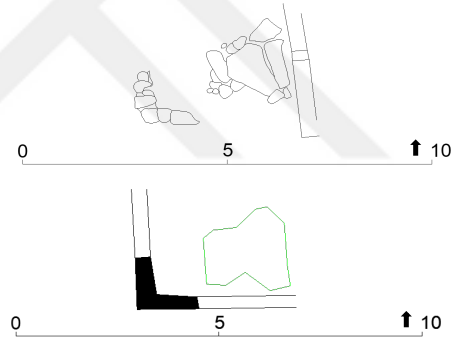
⁵³⁷ (N. Özgüç et al., 2001, s. 122)

Ada 21

Batı kısmı J sokağına göre şekillenmiş olan adanın, kuzeybatısında I sokağı, güneyinde M sokağı, kuzeyinde ise C1 sokağı yer almaktadır. Ancak adanın C1 sokağına bakan yapıları kazılmamıştır. Bunun yanında adanın doğusunda yapılan kazı çalışmalarında II. kat seviyesine inilmemiştir. Mevcut bu hali ile ada, 658 m²'lik bir alanı kaplarken bu alan içerisinde yedi yapı tespit edilmiştir (Plan 41-42).

Yapı 1

Adanın kuzeybatı ucunda yer alan yapının yalnızca küçük bir bölüm tespit edilebilmiştir (Kat.143). Adanın genel planına bakıldığında zaman yapının batısında I sokağı, kuzeyinde ise C1 sokağı yer almaktadır. Bunlardan birine açılmış olması gereken

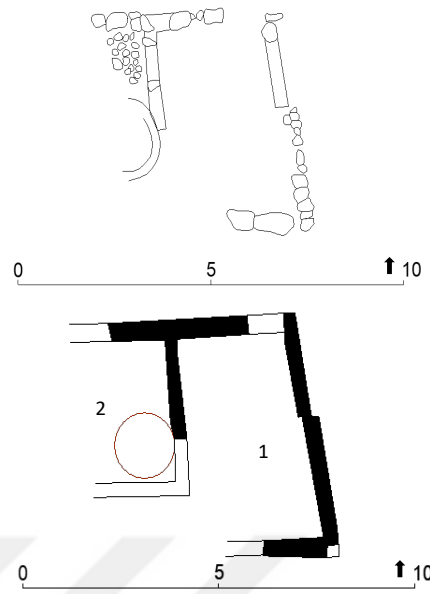


yapının tespit edilebilen kısımları 11 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Doğusunda yer alan komşusu ile doğu duvarını ortak kullanmışken güneyindeki yapıdan kendi duvarları ile ayrılmaktadır ve bu komşusu ile duvarları arasında yaklaşık 30 cm'lik bir açıklık bulunmaktadır. Yapının güneybatı köşesinde ele geçmiş duvarlar taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Doğu kısmı düzgün yassı taşlarla döşenmiş olan oda zemini, tespit edilen temel taşlarından 30 cm daha aşağıdadır⁵³⁸. Komşusu ile ortak kullandığı doğu duvarında kerpiç örgü, taş döşeli zeminden 60 cm daha yüksekte ele geçmiştir. Ayrıca bu duvar üzerinde ahşap dikmelere ait bir yuva da tespit edilmiştir (Lev.XIX.5).

⁵³⁸ (T. Özgüç et al., 1953, s. 18, Plan B, P3)

Yapı 2

1 numaralı yapının güneyinde bulunan bu yapının da tam planı tespit edilememiştir (Kat.144). Batı kısmı tespit edilemeyen yapı, mevcut hali ile 33 m²'lik bir alana sahiptir. Güneyinde J sokağı, batısında ise I sokağı yer alan yapının doğu duvarı, komşusu ile ortaktır. İki odası tespit edilebilmiş olan yapının 1 numaralı odasının planı, duvar hatları dikkate alındığında anlaşılabilmektedir⁵³⁹. Oda yaklaşık



14 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu odanın batısında yer alan 2 numaralı odanın kuzeydoğu kısmı ele geçmiştir. Bu kısımda yarısı açığa çıkarılmış bir fırın yer almaktadır. Yaklaşık 2 m'lik bir çapa sahip olduğu anlaşılan fırının kuzeyinde zemin görece küçük taşlarla döşenmiştir. Yapının ele geçen bu iki odasının tabanları üzerinde birkaç yazılı belge ele geçmiştir⁵⁴⁰ (Lev.XIX.5).

Yapı 3

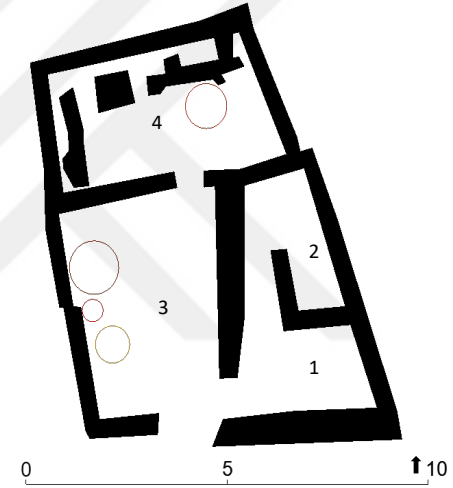
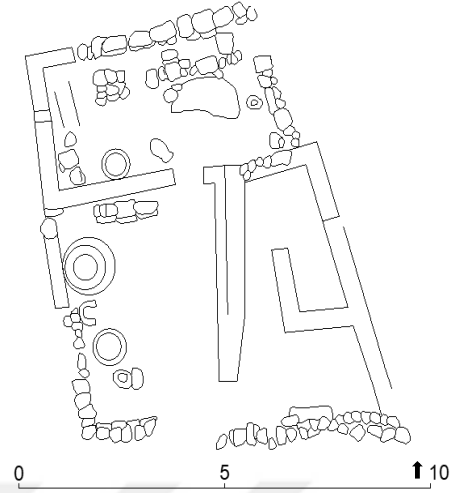
Tam planı ile açığa çıkarılmış olan binanın güneyinde J1 sokağı yer alırken doğusu ve batısı komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.145). Kuzey kısmı hakkında herhangi bir veri bulunmamakla birlikte bu kısımda da komşu bir yapının olduğu düşünülebilir. Batısındaki yapılarla, batı duvarı ortak kullanılmışken doğusunda

⁵³⁹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 18)

⁵⁴⁰ (T. Özgüç et al., 1953, s. 18)

yer alan yapılardan kendi duvarı ile ayrılmaktadır. Dört odadan oluşan yapı 65 m²'lik bir alana sahiptir (Lev.XIX.6).

1 numaralı oda, yapının sokağa açıldığı alandır. Bu oda bir antre vazifesi görmüştür. 7,60 m²'lik bir alanı kaplayan odanın sokağa bakan güney duvarında taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve bazı noktalarda 2 m'ye yaklaşan bir yükseklikte korunmuştur. Sokak kapısının eşik taşı, oda içerisinde yer almaktadır. Oda'nın kuzeybatı köşesinde, kuzeye doğru oda yaklaşık 1 m genişlikte devam etmekte ve buradan kiler olarak kullanılmış 2 numaralı odaya girilmektedir. Kiler olarak kullanılmış olan bu oda, üst kata çıkmayı sağlayan merdiven yapısının alt kısmıdır. Bu yöntemle merdiven yapısının altı kullanılarak yapı içerisinde alan



kazanılmıştır. Merdiven, odanın güneyindeki kerpiç bir yastığa basmaktadır. 4,50 m² ölçülerindeki oda içerisinde bir arada kaplar ve üç adet tablet ele geçmiştir⁵⁴¹.

3 numaralı oda, 17,50 m²'lik ölçüleri ile yapının en büyük odasıdır. Odaya güneydoğu köşesinde yer alan 1 m genişliğindeki kapı açıklığından ulaşılmaktadır. Kapı ya ait söve ve mil taşları yerinde ele geçirilmiştir. Güney duvarında taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve bu duvar üzerinde yaklaşık 42 cm genişliğinde bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Oda'nın batı duvarı boyunca yerleştirilmiş fırın, ocak ve tandır bulunmaktadır. 1,30 m çapındaki fırının ağız kısmı güneydoğuya bakmaktadır. Fırının

⁵⁴¹ (T. Özgüç et al., 1953, s. 17, Plan B, P.3)

hemen güneyinde at nalı biçiminde bir ocak, onun da güneyinde taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır yer almaktadır. Tandırın tabandan yüksekliği 75 cm'dir. Odanın kuzey duvarına bitişik inşa edilmiş bir tahıl sandığı yer almaktadır. 50 cm'lik bir derinliğe sahip sandığın 46 cm'lik bir genişliği vardır. Üç tarafı taşla örülü sandığın her iki yanına birer değirmen taşı yerleştirilmiştir. Ayrıca bu oda içerisinde bir aslan ritonu ve dağınık halde birkaç tablet ele geçmiştir⁵⁴².

3 numaralı odanın kuzeydoğu kısmından eşik taşları yerinde duran yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. 15 m² ölçülerindeki odanın içerisinden yapı sahibine ait yazılı belge arşivi yanında birçok seramik malzeme, çizme, salyangoz, aslan ve boğa ritonları ele geçmiştir. Tadilat geçirmiş olan odanın, bu tadilat ile genişletildiği tespit edilmiştir. Tadilat görmeden önce 9 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın içerisinde bu aşamada bir de fırın bulunmaktaydı. Ayrıca odanın bu evresine ait olduğu anlaşılan birkaç tane de yazılı belge ele geçmiştir⁵⁴³. Bunların dışında yapının tabanı altında üç küp mezar tespit edilmiştir⁵⁴⁴.

Yapı 4

3 numaralı yapının kuzeydoğusunda yer alan bu yapının yalnızca güney kısmı tespit edilebilmiştir (Kat.146). Kuzeyinden geçen C1 sokağına bağlanmış olması gereken yapının batısı ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiştir. Birbirlerinden kendi duvarları ile ayrılan komşu yapıların duvarları arasında yaklaşık 30 cm'lik bir boşluk

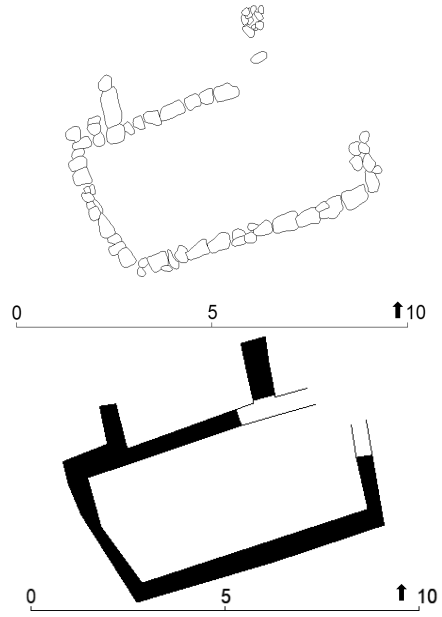
⁵⁴² (T. Özgüç et al., 1953, s. 15-16)

⁵⁴³ (T. Özgüç et al., 1953, s. 15)

⁵⁴⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 26)

bulunmaktadır. Yapının doğusunda kalan alan kazılmadığı için bu kısım bilinmemektedir.

Bir odası tam planı ile ele geçen yapı taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. Tespit edilen odanın, kuzeydoğu kısmı tahrip olmuşsa da duvar hatlarından yaklaşık 19 m²'lik bir alanı kapladığı anlaşılmaktadır. Yapının genel planı incelendiğinde, kuzeye doğru uzanan duvarlardan bu kısımda en az üç oda daha olduğu görülmektedir⁵⁴⁵.



Yapı 5

89 m²'lik bir alanı kaplayan yapının duvarları taş örgüye sahiptir⁵⁴⁶ (Kat.147). Yapının özellikle doğu kısmı I. kata ait taş sanduka mezarlar tarafından tahrip edilmiştir. Üç tarafı komşu yapılarca çevrelenmiş yapının doğu kısmı kazılmamış alan içerisinde yer almasından bu nokta hakkında bilgi bulunmamaktadır. Yapı güneybatı kısmından J sokağına bağlanmaktadır. Güneydoğudan gelen J sokağı, evin sokağa bağlandığı bu noktada köşe yaparak batıya yönelmektedir. Yedi odası tespit edilmiş olan yapının 1 numaralı odası kabaca 9 m²'lik bir alana sahiptir. Batı kısmı taş döşeli olan oda bu kısımdan önündeki taş döşeli sokağa açılmaktadır. Odanın kuzey duvarına bitişik inşa edilmiş ve yalnızca tabanı ele geçen bir ocak yer almaktadır⁵⁴⁷ (Lev.XX.1).

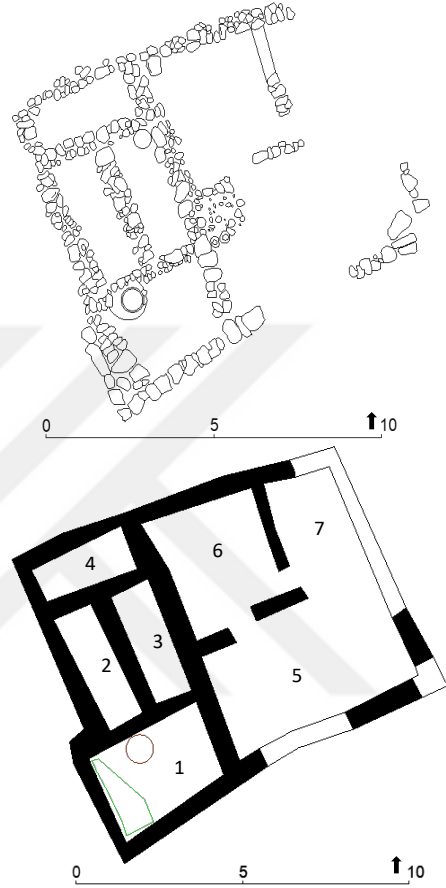
⁵⁴⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 18)

⁵⁴⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 29, Res. 36; T. Özgüç et al., 1953, s. 14, Plan B,P3)

⁵⁴⁷ (T. Özgüç et al., 1953, s. 14)

Bu odanın kuzeyinde aşağı şehrin tipik depo kompleksi⁵⁴⁸ görülmektedir. Kompleksin güneybatısında yer alan 2 numaralı oda 4,10 m²'lik bir alana sahipken batısındaki 3 numaralı oda da 4 m²'lik bir alana sahiptir. Bu iki odanın dik bir şekilde bağlandığı 4 numaralı oda ise 3,40 m²'lik bir  l  ye sahiptir⁵⁴⁹.

1 numaralı odanın doğusunda yer alan 5 numaralı oda sanduka mezarlar tarafından tahrip edilmiş olsa da ele geçen kısımlarından planı anlaşılmaktadır. Yaklaşık 19 m² ölçülerine sahip olan odanın kuzeybatı köşesinde yalnızca tabanı ele geçmiş bir fırın yer almaktadır. Oda duvarlarına bitişik inşa edildiği anlaşılan fırının ağız kısmı güneye bakmaktadır⁵⁵⁰. Bu odanın kuzeybatısında yer alan 6 numaralı odaya, yaklaşık 80 cm genişliğindeki bir kapı açıklığından geçilmektedir. 11 m² ölçülerindeki bu odanın doğusunda yine 5 numaralı odadan ulaşım sağlanan 7 numaralı oda yer almaktadır.



Doğu ve güney duvarı tamamen tahrip olmuş odanın, duvar hatları dikkate alındığında yaklaşık 6.50 m² ölçülerine sahip olduğu anlařılmaktadır⁵⁵¹.

⁵⁴⁸ Bkz. 20. Ada, 2. Yapı

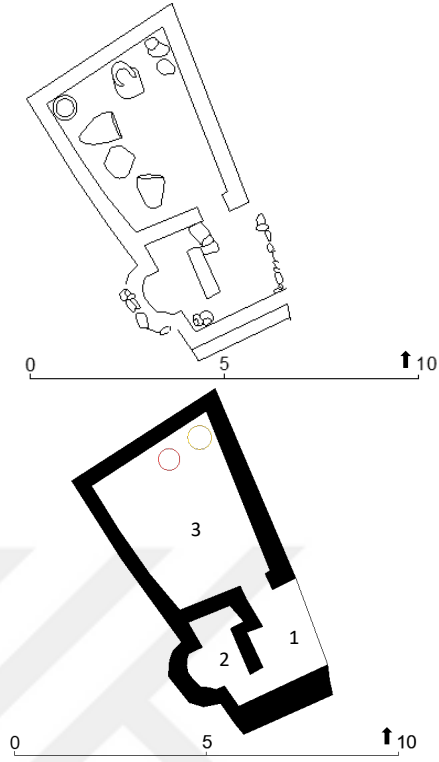
⁵⁴⁹ (T.  zg  , 1959, s. 29)

⁵⁵⁰ (T.  zg   et al., 1953, s. 14)

⁵⁵¹ (T.  zg  , 1959, s. 29; T.  zg   et al., 1953, s. 14)

Yapı 6

31,50 m²'lik bir alanı kaplayan yapı üç odadan oluşmaktadır. Kuzeyi ve doğusu komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapının güneyinde ve batısında J sokağı yer almaktadır (Kat.148). Güneyinden sokağa bağlanmış yapının bu kısmında çift kerpiç duvar kullanılmıştır. Antre vazifesi görmüş 1 numaralı odası yaklaşık 3,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve bu odanın doğu duvarı komşusu ile ortak kullanılmıştır. Odanın kuzeybatısında merdiven alanı bulunmaktadır. Merdivenin alt kısmı kiler olarak kullanılmış ve



bu alana da 1 numaralı odanın güneybatı köşesinde yer alan yaklaşık 70 cm genişliğindeki açıklıktan geçilmektedir. 2 numaralı oda olarak adlandırılan kilerin batı duvarında önceden ocak olarak kullanılmış bir alan bulunmaktadır. Bu oda içerisinde iki küp ve birkaç küçük kap ele geçmiştir. Bunun yanında oda içerisinde zarf ve tabletler de ele geçmiştir⁵⁵² (Lev.XX.2).

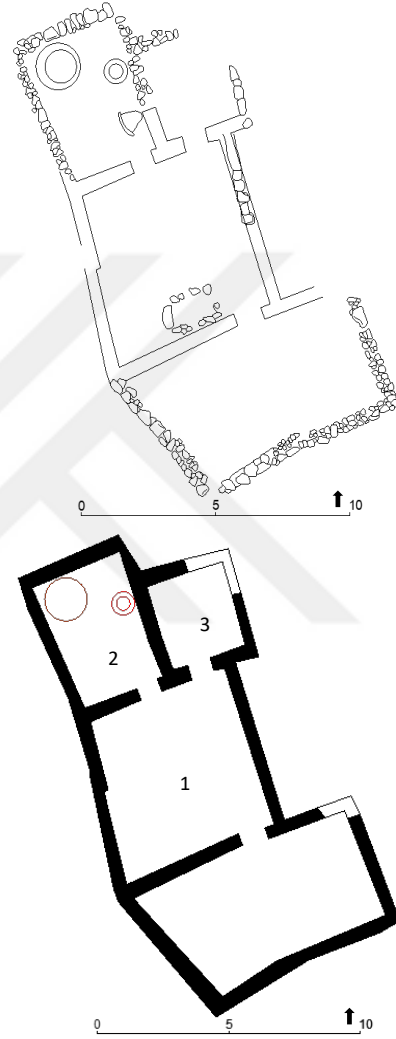
13 m² ölçülerindeki 3 numaralı odaya 1 numaralı odanın kuzeyinde yer alan yaklaşık 80 cm genişliğindeki kapı açıklığından ulaşılmaktadır. Odanın kuzey duvarı dibinde kısmen tahrip olmuş bir platform yer almaktadır. Platform üzerine ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak, ocağın doğusunda ise yarısı kırılmış bir tandır bulunmaktadır. Tandır ve ocağın arasında kalan alanın zemini küçük çakıl taşları ile döşenmiştir. Odanın batı duvarı boyunca büyük küpler yerleştirilmişken doğu duvarı

⁵⁵² (T. Özgüç et al., 1953, s. 12-13, Plan B,p3)

önünde yassı bir taş ve bunun önünde de değirmen taşı ele geçmiştir. Oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁵⁵³.

Yapı 7

129 m²'lik bir alanı kaplayan yapının güneybatısında J sokağı, güneyinde ise M sokağı yer almaktadır (Kat.149). Yapının bu sokaklardan hangisine açıldığına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Kuzeybatısı ve kuzeyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının doğu kısmı bilinmemektedir. Yapının güneyinde 35 m² ölçülerine sahip üstünün açık olduğu anlaşılan genişçe bir avlu bulunmaktadır. Avlu duvarları taştan ve özensiz yapıldığı gibi herhangi bir sıva izine de rastlanmamıştır. Duvarlarının tabandan itibaren çok yükselmediği anlaşılan avlunun zemini de üstü kapalı mekanlardan farklıdır. Bu zemini çok fazla çığnendiği ve zemin üzerinde atıkların olduğu



tespit edilmiştir⁵⁵⁴. Yapının doğuya doğru devam edip etmediği bilinmemekle birlikte duvarlarının doğuya doğru çıkıntı yapması devam etme ihtimalinin olabileceğini düşündürmektedir (Lev.XX.2,3).

⁵⁵³ (T. Özgüç, 1959, s. 22; T. Özgüç et al., 1953, s. 13)

⁵⁵⁴ (T. Özgüç et al., 1953, s. 11, Plan B,P3)

Avlunun kuzey kısmından eşik taşları yerinde duran yaklaşık 1 m genişliğindeki bir kapı açıklığından 1 numaralı odaya geçilmektedir. Kerpiç örgüye sahip duvarları tabandan itibaren yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 35 m²'lik bir alana sahip odanın kuzeyinde yer alan iki kapı aracılığı ile 2 ve 3 numaralı odalara geçilmektedir. Batıda yer alan 85 cm genişliğindeki kapıdan yaklaşık 17 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya girilmektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde 1,65 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı doğuya bakan fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 50 cm yükseklikte bulunmaktadır. Fırının doğusunda, odanın doğu duvarının dibine inşa edilmiş bir ocak yer almaktadır. Bu odanın doğusunda yer alan 3 numaralı odaya yine 1 numaralı odadan, yaklaşık 90 cm genişliğindeki ikinci kapıdan ulaşılmaktadır⁵⁵⁵. Odanın doğu kısmı tahrip olmasına rağmen duvar hatlarından odanın kabaca 9,50 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

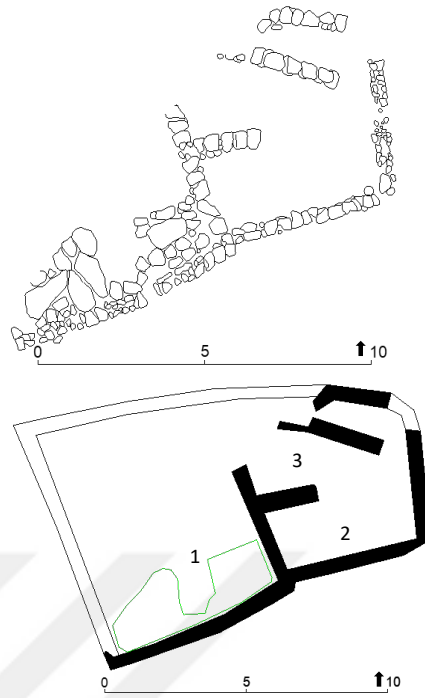
Ada 22

Yaklaşık 300 m² boyutlarına sahip olan adanın batısında I sokağı, güneyinde K sokağı, doğusu ve kuzeyinde J sokağı yer almaktadır. Tam sınırları tespit edilmiş olan ada, yerleşimde yer alan küçük adalardan biridir ve içerisinde üç yapı tespit edilmiştir. Bu yapılardan bir tanesi tam planı ile ele geçmişken diğer iki yapı kısmen tahrip olmuştur (Plan 43-44).

⁵⁵⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 39; T. Özgüç et al., 1953, s. 11, Plan, B,P3)

Yapı 1

Adanın kuzey ucunda yer alan yapının kuzeybatı kısmı tahrip olmuştur (Kat.150). Üç tarafı sokakla çevrelenmiş yapının bu bağlamda yaklaşık 95 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yapı güneyinde yer alan komşusunda kendi duvarları ile ayrılırken duvarları arasında yer yer 40 cm'ye varan boşluklar bulunmaktadır. Doğusundan ve kuzeyinden geçen J sokağı, yapının kuzeydoğu kısmında keskin bir dönüş yaparak batıya



yönelmektedir. Bu durum sokağa göre şekillenmiş olan yapının düzensiz bir forma sahip olmasına neden olmuştur. İç örgüsü tam tespit edilememiş olan yapının en az üç odadan oluştuğu anlaşılmaktadır (Lev.XX.4).

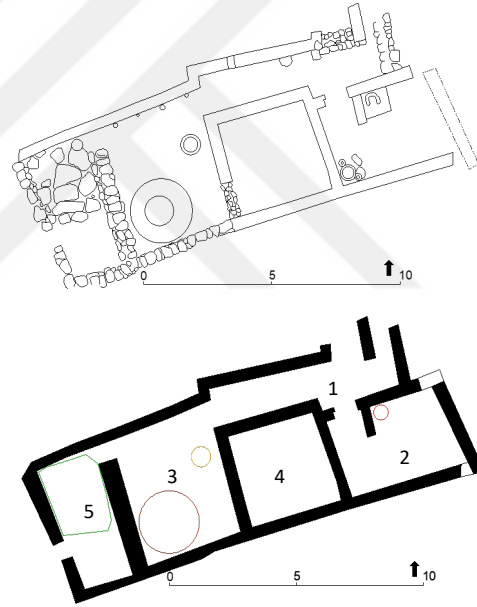
Güneybatı kısmında yer alan 1 numaralı odanın kuzeybatı kısmı tamamen tahrip olmuştur. Tespit edilebilen kısmı dikkate alındığında odanın yaklaşık 27 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Güney kısmı taş döşeli olan odanın bu kısmında yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁵⁵⁶. Bu odanın doğusunda yaklaşık 9,50 m² ölçülerine sahip 2 numaralı oda yer alırken bu odanın kuzeyinde, yine tahrip olmuş 3 numaralı oda yer almaktadır. Bu odanın doğu duvarının J sokağına göre şekillendiği görülmektedir.

⁵⁵⁶ (T. Özgüç, 1953, s. 103, Res.1)

Yapı 2

Yaklaşık 100 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeyi ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmişken doğusunda J sokağı, batısında ise I sokağı yer almaktadır⁵⁵⁷ (Kat151). Yapının kuzeydoğu kısmında J sokağı batıya doğru genişleyerek yapının sokağa bakan kısmında küçük bir alan oluşturmuştur. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının beş odası bulunurken yapıya ulaşım sağlayan üç sokak kapısı tespit edilmiştir. Bu sokak kapılarından ikisi doğuda yer alırken diğeri yapının batı ucunda I sokağına bağlanmaktadır. Taban seviyesi J sokağının yaklaşık 40 cm kadar altında olan yapıya bu alandaki kapılardan ikişer taş basamakla inilmektedir⁵⁵⁸ (Lev.XX.4).

Yapının 1 numaralı odası yaklaşık 7,50 x 1,30 m boyutlarında bir koridordur. Yapının sokak kapılarından biri koridorun doğu ucunda, diğeri ise kuzeydoğusunda yer almaktadır. Duvarlarında kerpiç örgü 1 m'nin üzerinde korunmuştur. Kuzey duvarı üzerinde dikmelere ait yuvalar bulunurken yine kuzey duvarının hemen önünde taş bir dikme kaidesi ele geçmiştir. Koridorun doğu kısmının



güneyinde yer alan yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı aracılığıyla 2 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın kısmen tahrip olmuş doğu duvarı dışında diğer duvarları yer yer 1,30 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 14 m²'lik bir ölçüye sahip odanın giriş kapısının hemen doğusunda 1 m uzunluğunda, 50 cm yüksekliğinde bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarı ve koltuk duvarının köşe yaptığı alana yerleştirilmiş,

⁵⁵⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 101-102, Res.1; 1959, s. 29-30, Plan B,P3)

⁵⁵⁸ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30)

oda tabanından yaklaşık 10 cm yükseklikte 1 x 0,95 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır⁵⁵⁹. Ayrıca ocağın yakınında bulunan gaga ağızlı bir testi içinde birkaç tablet ele geçmiştir⁵⁶⁰.

Koridorun batı ucundan, yaklaşık 1 m genişliğinde bir açıklıktan 3 numaralı odaya ulaşılmaktadır. 20 m² ölçülerindeki odanın kuzey duvarının dibine 1 m aralıklarla yerleştirilmiş ve ahşap dikmelere ait olduğu belirlenmiş dört yuva bulunmaktadır. Odanın güneybatı köşesinde 2,40 m'lik çapa sahip bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı kuzeye bakan fırının kubbe yüksekliği oda tabanından 1,65 m yükseklikte ele geçmiştir. Fırının dayanmış olduğu batı ve güney duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiştir ve bu taş örgü batı duvarında yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuşken güney duvarında 1,45 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Fırının kuzeydoğusunda taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır bulunmaktadır. Tandırın tabandan itibaren yüksekliği yaklaşık 70 cm'dir. Odanın güneydoğu köşesinden 1,30 m genişliğinde bir kapı açıklığından 4 numaralı odaya girilmektedir. 12,50 m² ölçülerine sahip odanın duvarları yaklaşık 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın kuzey ve güney duvarlarının dibine gruplar halinde yerleştirilmiş yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁵⁶¹. Ele geçen bu yazılı belgelerden yapı sahibinin Asurlu bir tüccar olduğu anlaşılmıştır⁵⁶².

3 numaralı odanın kuzeybatı köşesinde yer alan 75 cm genişliğinde bir kapı aracılığıyla 5 numaralı odaya geçilmektedir. Zemini taş döşeli olan oda⁵⁶³ yaklaşık 10 m²'lik bir ölçüye sahiptir. I sokağına bakan batı duvarında taş örgü taban üzerinde

⁵⁵⁹ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30)

⁵⁶⁰ (N. Özgüç, 1953b, s. 123)

⁵⁶¹ (N. Özgüç, 1953b, s. 123; T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 30)

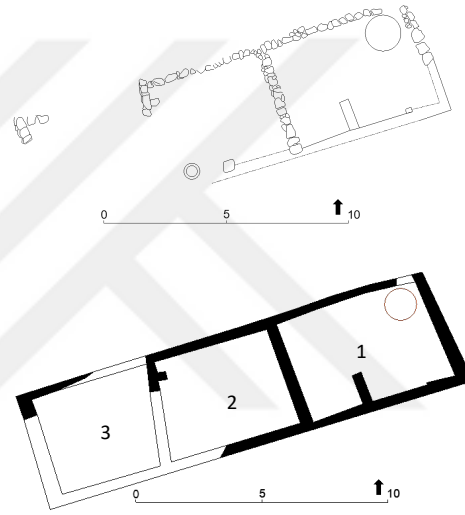
⁵⁶² (Hertel, 2014, s. 48, No:76; Michel, 2003, s. 69; N. Özgüç et al., 2001, s. 33; T. Özgüç, 1959, s. XIII)

⁵⁶³ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 31)

yaklaşık 90 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Ayrıca bu duvar üzerinde yapıyı I sokağına bağlayan yaklaşık 1 m genişliğinde bir sokak kapısı daha bulunmaktadır. Odanın güney duvarında da yine taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Kiler olarak tanımlanmış bu oda içerisinde kazanlar, vazolar ve testiler tiplerine göre düzenli bir şekilde yerleştirilmiştir⁵⁶⁴.

Yapı 3

83 m² ölçülerindeki yapı, adanın güney ucunda yer almaktadır (Kat.152). Batısında I sokağı, güneyinde K sokağı, doğusunda ise J sokağı yer almaktadır. Üç tarafı sokaklarla çevrelenmiş yapı, kuzeyinde yer alan tek komşusundan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. İki komşu binanın duvarları, yer yer bitişik bir düzende inşa edilmişken



bazı noktalarda aralarında 30 cm'ye yaklaşan bir açıklık bulunmaktadır. Üç odası bulunan yapının batı kısmı tahrip olmuştur. Ele geçen duvarlarından güneydoğu kısmı hariç hepsi taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. Odalar arasında kapı geçişlerine ilişkin herhangi bir veri bulunmamakla birlikte bu durum her odanın ayrı bir kapı ile sokaklara açıldığı fikrini ortaya çıkarmıştır⁵⁶⁵ (Lev.XX.4).

1 numaralı oda, yapının en sağlam durumda ele geçen odasıdır. Oda, 23,80 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Güney duvarında 1,25 m uzunluğunda kerpiç bir koltuk duvarı yer

⁵⁶⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 102, 1959, s. 31)

⁵⁶⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 29)

alırken odanın kuzeydoğu köşesinde bir fırın bulunmaktadır. Ayrıca bu odanın tabanı altında bir taş sanduka mezar açığa çıkmıştır⁵⁶⁶. 1 numaralı odanın doğusunda yer alan 2 numaralı odanın güneybatı kısmı tamamen tahrip olmasına rağmen duvar hatlarından yaklaşık 20 m²'lik bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu odanın da tabanı altında bir taş sanduka mezar ele geçmiştir. Asurlu olduğu tespit edilen yapı sahibine ait yazılı belgeler 2 numaralı oda içerisinde ele geçmiştir⁵⁶⁷. 3 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuş olsa da yapı çevresindeki sokak hatları dikkate alındığında odanın kabaca 17 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Ada 23

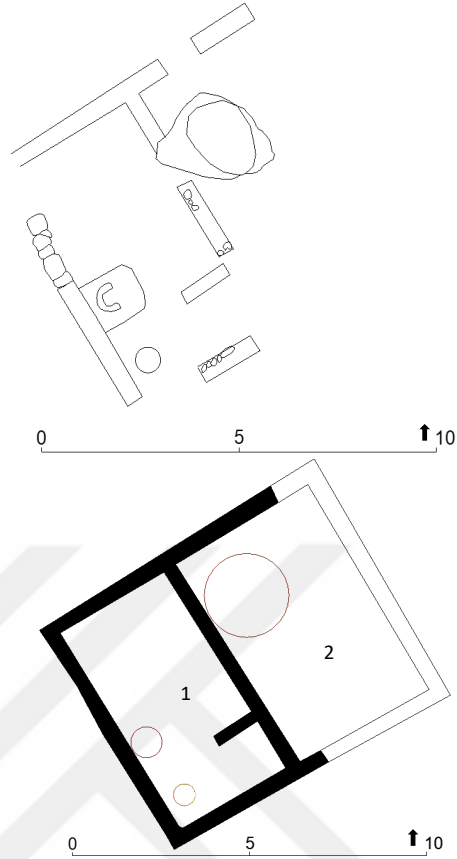
En az 185 m² ölçülerine sahip olan adanın kuzeyin K sokağı, doğusunda J sokağı ve M sokağının kesiştiği küçük bir meydan, güneyinde L sokağı ve batısında I sokağının devamı yer almaktadır. Ada içerisinde üç yapı tespit edilmiştir. Ancak bu yapıların hiçbirini tam planı ile tespit edilememiştir (Plan 45-46).

⁵⁶⁶ (T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. 29)

⁵⁶⁷ (Albayrak & Erol, 2016; Hertel, 2014, s. 48, No:77; N. Özgüç, 1953b, s. 123; T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. XIII, 29)

Yapı 1

Büyük ölçüde tahrip olmuş yapı ele geçen kısımları ile yaklaşık 56 m²'lik bir alanı kaplamaktadır⁵⁶⁸ (Kat.153). Sokak bağlantısı tespit edilememiş olan yapının üç tarafı sokaklarla çevrelenmişken yalnızca batı kısmında komşu yapılar bulunmaktadır. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının doğu kısmı burada yer alan sokak hattı dikkate alındığında sınırları kısmen de olsa tahmin edilebilmektedir. İki odası tespit edilebilmiş yapının⁵⁶⁹ batıda yer alan 1 numaralı odası kısmen tahrip olmuş olsa da



yaklaşık 22 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu tespit edilebilmiştir. Odanın batı duvarının güneyinde kerpiç örgü, 1,40 m'ye kadar korunmuştur. Büyük ölçüde tahrip olmuş doğu duvarı üzerinde 1,30 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Odanın batı duvarının dibinde 1,35 x 1,25 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform oda zemininden 12 cm yüksekliğe sahiptir ve üzerinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Platformun hemen kuzeyinde basit bir ocak, güneyinde ise tabana gömülü bir tandır yer almaktadır. Oda içerisinde dağınık bir halde yazılı belgeler ele geçmiştir⁵⁷⁰. Ele geçen bu yazılı belgelerden arşiv sahibinin yerli olduğu anlaşılmıştır⁵⁷¹ (Lev.XX.5).

⁵⁶⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 23, Plan 8)

⁵⁶⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 23)

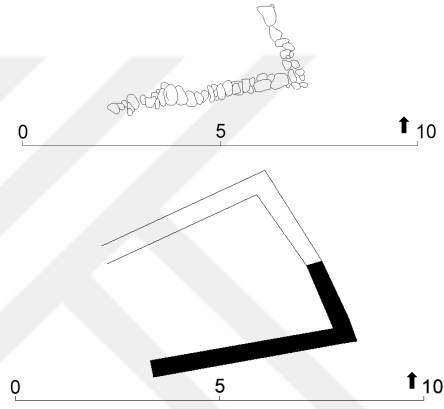
⁵⁷⁰ (N. Özgüç, 1953b, s. 123; T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. 23)

⁵⁷¹ (Hertel, 2014, s. 48; T. Özgüç, 1953, s. 103, 1959, s. XIII)

Odanın batısında yer alan 2 numaralı odaya geçişi sağlayan kapı geçişi bulunmamış olsa da 1 numaralı odadaki koltuk duvarının bulunduğu alanda yer alması muhtemeldir. Oda neredeyse tamamen tahrip olmuştur. Kuzeybatı köşesinde yalnızca tabanı ele geçmiş bir fırın yer almaktadır. Ayrıca odanın tabanı altına gömülmüş iki küp mezar açığa çıkarılmıştır⁵⁷².

Yapı 2

1 numaralı yapının kuzeybatısında yer alan yapının yalnızca güneybatı köşesi ele geçmiştir (Kat.154). Komşu yapılar ve sokaklar dikkate alındığında küçük bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. Ele geçen duvarları yalnızca taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir.



Kuzeyinde K sokağı, batısında ise I sokağının devamı yer almaktadır. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı ele geçen kısımları dikkate alındığında kabaca 20 m²'lik bir alana sahiptir⁵⁷³ (Lev.XX.5).

Yapı 3

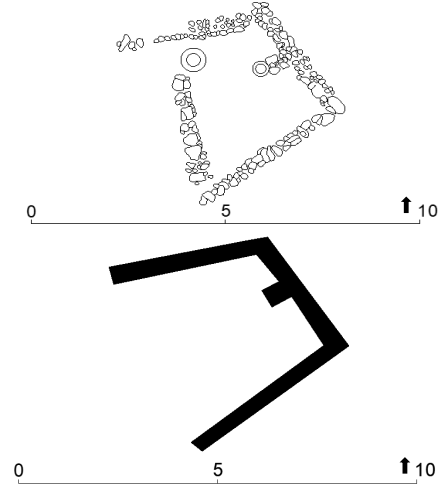
Adanın güneybatı kısmında yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur⁵⁷⁴ (Kat.155). Güneyinde L sokağı, batısında I sokağı bulunan yapının kuzeyi ve doğusu komşu yapılarla çevrelenmiştir. Komşu yapıların duvarları ile arasında yaklaşık 30 cm

⁵⁷² (T. Özgüç, 1959, s. 23)

⁵⁷³ (T. Özgüç, 1953, Res.1)

⁵⁷⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 103, Res. 1)

bir boşluk bulunan yapının batı kısmı tahrip olduğu için tam boyutları tespit edilememiştir. Mevcut hali ile 19 m²'lik bir alanı kaplayan yapının bütün duvarları taş temel seviyesinde tespit edilebilmiştir. Genel planına bakıldığı zaman en az iki odadan oluştuğu anlaşılmaktadır. Sokak kapısı tespit edilememiş olan yapı, güneye ya da batısına açılmış



olmalıdır. 1 numaralı odasının yalnızca doğu duvarı ele geçmişken 2 numaralı odası tam planına yakın tespit edilebilmiştir. 1 numaralı odanın kuzeydoğusunda yer alan yaklaşık 1 m genişliğindeki açıklık bu iki odayı birbirine bağlamıştır⁵⁷⁵ (Lev.XX.5).

Ada 24

Yerleşimin höyüğe en yakın kısmında yer alan ada içerisinde yalnızca bir yapıya ait küçük bir bölüm ve bir başka yapıya ait duvarın temelleri ele geçmiştir. Adanın

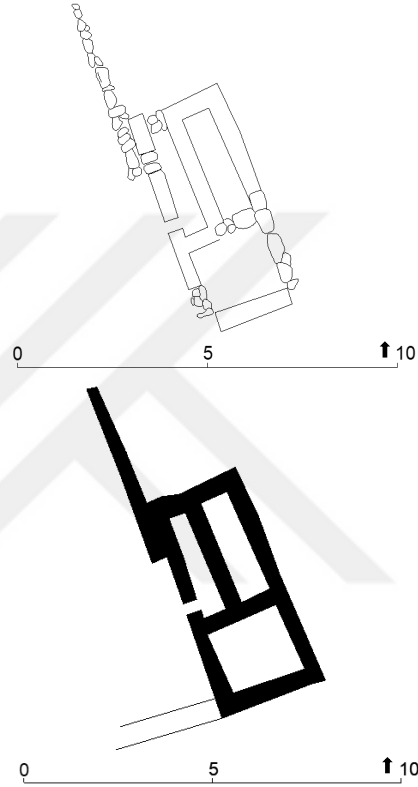
⁵⁷⁵ Michel, N/21 plankaresinde tanımladığı yapının Anadolu Sharnikan'a ait olduğunu dile getirmiş ve yapı sahibine ait arşivin 1953 yılında keşfedildiğini belirtmiştir ((Michel, 2011, s. 96, 100, Fig. 1)). Ancak yapı söz konusu plankarede yer almadığı gibi bu alanın güneydoğusunda yer almaktadır. Bununla birlikte yapının kuzeydoğu köşesinde duvarlarına ait yalnızca birkaç taş sırası O/21 plankaresine girerken yapının geri kalan neredeyse tamamına yakın kısmı O/22 plankaresinde bulunmaktadır. Ayrıca yapı içerisinde yazılı belge bulunduğuna ilişkin hiçbir veri bulunmamakla birlikte ((T. Özgüç, 1953, s. 103)) Özgüç tarafından N/21 plankaresinde, sokak üzerinde toplu bir halde ele geçmiş 166 yazılı belgenin kuzeydoğuda yer alan ve 1950 yılında ele geçen arşivlere ait olabileceği belirtilmiştir ((T. Özgüç, 1954, s. 361)).

doğusunda N sokağı yer alırken diğer üç yönü hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır.

Bu sebeple adanın sınırları ve boyutları bilinmemektedir (Plan 47-48).

Yapı 1

Ada içerisinde ele geçen mimari bulguların iki farklı yapıya ait olduğu anlaşılmış olsa da tam bir plan vermemelerinde dolayı ikisi de 1 numaralı yapı başlığı altında değerlendirilmiştir (Kat.156). 19 m²'lik bir alana sahip mimari bulgular içerisinde, Aşağı Şehir'de sık karşılaşılan bir depo kompleksi ve güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda, 4,80 m uzunluğa sahip bir duvar bulunmaktadır. Ele geçmiş olan depo kompleksinin, kuzeyde yer alan simetrik iki dar odasından doğuda yer alan 2,25 m²'lik bir ölçüye sahipken batıda yer alan



1,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Bu iki odanın dik uzandığı güneydeki oda ise 3,45 m²'lik bir ölçüye sahiptir⁵⁷⁶. Yapının yer aldığı alanda yazılı belgeler ele geçmiştir⁵⁷⁷.

⁵⁷⁶ (T. Özgüç, 1959, Plan 1)

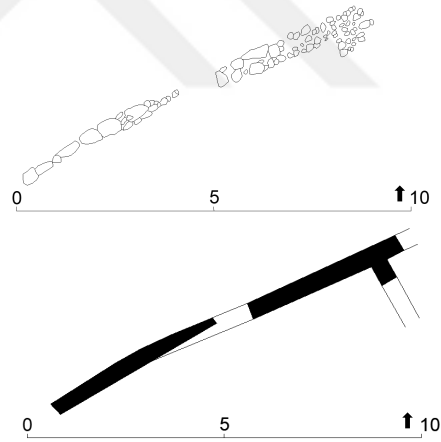
⁵⁷⁷ (Hertel, 2014, s. 48, No:81; T. Özgüç, 1959, s. XIV)

Ada 25

Tam sınırları belirlenememiş olan ada, sokak hatları ve ele geçen mevcut yapılar dikkate alındığında 572 m²'lik bir alana sahiptir. Batısında N sokağı, doğusunda P sokağı ve kuzeyinde L sokağı yer almaktadır. Güney-kuzey doğrultusunda uzanan adanın güney sınır tespit edilememiştir. Bunun yanında kuzeydoğu kısmı da tespit edilememiş olan ada içerisinde altı yapıya ait mimari bulgular ele geçmiştir. Ancak bu altı yapının tamamı I. kat yapıları sebebiyle tahrip olmuştur (Plan 47-48).

Yapı 1

Adanın en kuzeyinde yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.157). Kesik iki duvar ile temsil edilen yapının bu duvarları L sokağı boyunca yaklaşık 8,80 m devam etmektedir. Kuzeydoğu köşesinde bir köşe olduğu burada yer alan ve güneye doğru yönelmiş yaklaşık 60 cm uzunluğundaki duvardan anlaşılmaktadır. Ele



geçen duvarların tamamında taş örgü görülmektedir ve kuzeyinde yer alan sokaktan ortalama 50 cm yükseklikte ele geçmiştir. Yapının doğuya doğru devam ettiği anlaşılsa da bu noktada yapı sınırları bilinmemektedir⁵⁷⁸.

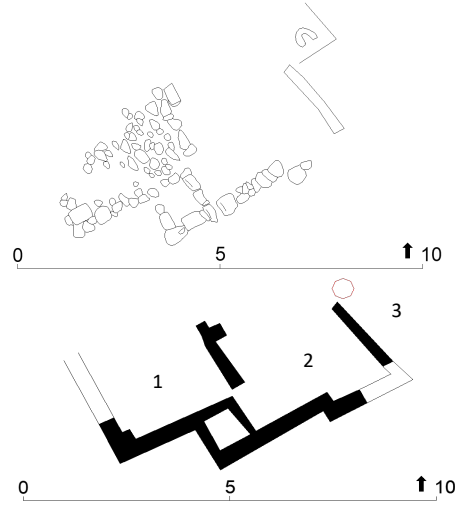
⁵⁷⁸ (T. Özgüç, 1953, Res.1)

Yapı 2

Adanın kuzeybatı ucunda yer alan yapı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.158). Bütün duvarları taş temel seviyesinde ele geçen yapı mevcut hali ile 25 m²'lik bir alana sahiptir.

Kuzeyinde L sokağı, batısında N sokağı yer alırken güneyinde bir kör sokak yer almaktadır.

Yapının doğu kısmı bilinmemektedir. Yapı



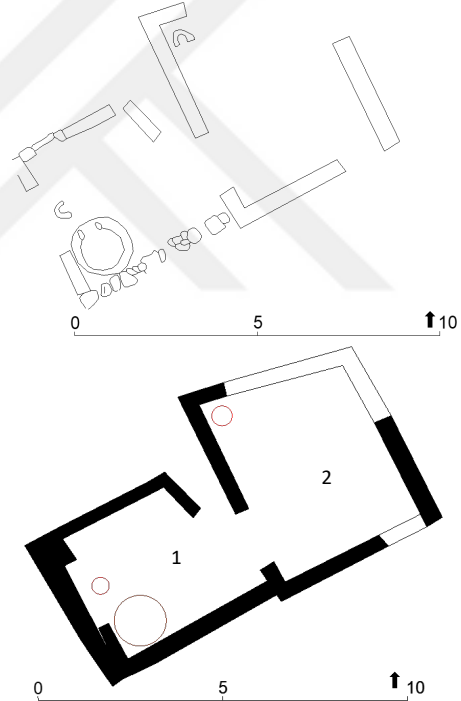
çevresinde yer alan bu üç sokaktan birine açılmış olabileceği gibi birden fazla sokak kapısına da sahip olabilir. İç örgüsü büyük ölçüde tahrip olmuş olan yapının en az üç odadan oluştuğu mevcut planından anlaşılmaktadır. Zemininin taş döşeli olduğu anlaşılan 1 numaralı odanın güneydoğu köşesinde yaklaşık 85 x 75 cm boyutlarında bir dolap bulunmaktadır. Odanın tam boyutları bilinmese de doğu-batı yönünde 2,85 m'lik bir genişliğe sahiptir. Bu odanın doğusunda yer alan 2 numaralı odanın güney kısmı tespit edilebilmiştir. Odanın kuzeye doğru ne kadar daha devam ettiği bilinmemekle birlikte, mevcut hali ile 7,20 m²'lik bir ölçüye sahiptir. 3 numaralı odanın yalnızca batı duvarı tespit edilebilmiştir. Odanın boyutlarını anlama adına hiçbir veri bulunmamaktadır. Kuzeybatı köşesinde yaklaşık 1 x 1,10 m boyutlarına sahip bir platform yer almaktadır ve bu platform üzerinde ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır⁵⁷⁹.

⁵⁷⁹ (T. Özgüç, 1959, Plan.1)

Yapı 3

53 m²'lik bir alana sahip olan yapı iki odadan oluşmaktadır⁵⁸⁰ (Kat.159). Batısında N sokağı yer alan yapının kuzeyinde N sokağına bağlanan bir çıkmaz sokak yer almaktadır. Güneyinde ve kuzeyinde komşu yapılar bulunan yapının doğu kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir. Bu sebeple bu kısımda yer alan komşuları tespit edilemediği gibi bunlarla ilişkisi de belirlenememiştir. Güneyinde yer alan komşusu ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş yapı komşusundan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının ele geçen duvarlarında kerpiç örgü tabandan itibaren yaklaşık 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur.

Batı kısmında yer alan 1 numaralı oda kuzeydoğu köşesinden, N sokağına bağlanan çıkmaz sokağa açılmaktadır. Giriş kısmının batısında yer alan 1,15 m uzunluğundaki bir koltuk duvarı, yapının sokak girişinde bir koridor yaratmıştır⁵⁸¹. Koltuk duvarının oryantasyonu sebebiyle sokak girişinde oluşan bu koridor kuzeyden güneye doğru daralmaktadır. Kuzey uçta 1,20 m genişliğindeki koridor, güneyde 80 cm'ye kadar



daralmaktadır. 15,50 m² ölçülerine sahip olan 1 numaralı odanın güneybatı köşesinde, ağız kısmı kuzeye bakan 1,50 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Taban seviyesi oda tabanından 30 cm daha yüksekte olan fırının hemen kuzeyinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer alır. Ayrıca oda içerisinde bir domuz ve bir çift tavşan ritonu

⁵⁸⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 23, Plan 1)

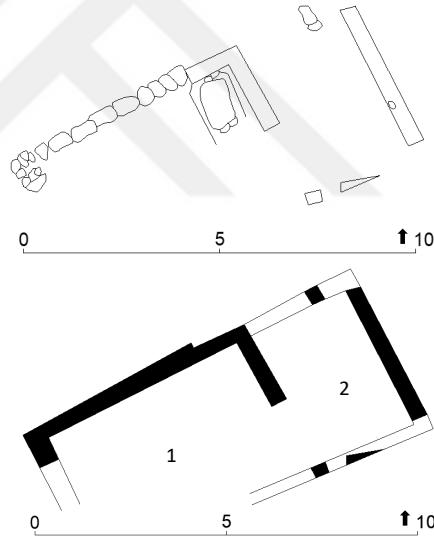
⁵⁸¹ (T. Özgüç, 1959, s. 23)

ele geçmiştir. Bunun yanında yapı sahibine ait birkaç yazılı belge, oda tabanı üzerinde dağınık halde bulunmuştur⁵⁸².

1 numaralı odanın güneydoğu kısmından 2 numaralı odaya geçilmektedir. Kuzeydoğu kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş olan odanın boyutları, duvar hatlarında anlaşılabilmektedir. Bu hali ile yaklaşık 20 m² ölçülerine sahip olan odanın kuzeybatı köşesinde, yapıya ait ikinci ocak yer almaktadır. Ağız kısmı güneye bakan bu ocak da diğeri gibi at nalı biçimindedir⁵⁸³.

Yapı 4

3 numaralı yapının hemen güneyinde yer alan yapının batısında N sokağı yer almaktadır⁵⁸⁴ (Kat.160). Güneyinde ve doğusunda yer alan I. kat yapıları, bu alandaki komşularının tespit edilmesine imkan vermemiştir. Bunun yanında, adanın genel planına baktığımız zaman güney-kuzey doğrultulu P sokağının⁵⁸⁵ yapının doğusundan geçmiş olma ihtimali de



bulunmaktadır. Kuzeyinde yer alan komşusu ile bitişik bir düzende inşa edilmiş ancak kendi duvarları ile birbirlerinden ayrılmışlardır. Yapının özellikle güney kısmı büyük ölçüde tahrip olmuştur. Bu sebeple yapının bu alanda devam edip etmediğine ilişkin

⁵⁸² (T. Özgüç, 1959, s. 23)

⁵⁸³ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

⁵⁸⁴ (T. Özgüç, 1959, Plan 1)

⁵⁸⁵ P sokağı, arazi eskizlerine göre konumlandırılmıştır.

herhangi bir veri bulunmamaktadır. Yapı ele geçen mevcut durumu ile en az 42 m²'lik bir alanı kaplarken iki odaya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

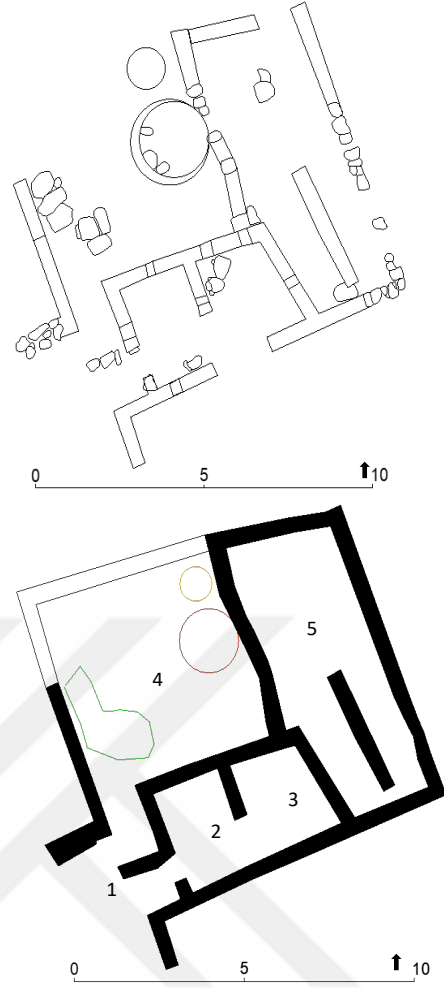
Batı kısımda yer alan 1 numaralı odanın güney ve güneybatı kısımları tahrip olmuş olsa da sokak ve duvar hatlarından, yaklaşık 20 m²'lik bir alanı kapladığı anlaşılmaktadır. Kuzey duvarı yaklaşık 30 cm yükseklikte taş örgü halinde ele geçmişken doğu duvarının, yine aynı yükseklikte kerpiç örgüsü korunmuştur. Odanın doğusunda yer alana 2 numaralı odanın kuzey ve güney duvarları neredeyse tamamen tahrip olmuşken doğu duvarı iyi durumda ele geçmiş ve kerpiç örgüsü yer yer 60 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. 10 m² ölçülerine sahip oda, 1 numaralı odaya güneybatı köşesinden bağlanmış olması muhtemeldir.

Yapı 5

N sokağı ve P sokakları arasında yer alan yapının kuzeybatı kısmı büyük ölçüde tahrip olmuştur (Kat.161). 96 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapının beş odaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Sokak bağlantısı güneybatı kısmında yer alan yapının bu alanı bir tahribat sahasına açılmış bu sebeple sokak kapısının durumu tam olarak anlaşılamamıştır. Yapının genel planına bakıldığı zaman bu alanda bir antre yer almaktadır⁵⁸⁶. Yapının kuzeyinde yer alan komşu yapıya ait doğu-batı doğrultulu 2,20 m uzunluğundaki duvar yapının kuzey sınırlarının belirlenmesine olanak tanıdığı gibi bu yönde komşu duvarların birbirleri ile ilişkisini de göstermiştir. Kuzeyinde ve güneyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapının duvarları ile komşu duvarlar arasında yer yer 40 cm'ye varan açıklıklar gözlenmektedir (Lev.XX.6).

⁵⁸⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 26, Res. 28, Plan 1)

1 numaralı oda olarak tanımlanmış antreye, yan yana yerleştirilmiş iki kapı açılmaktadır⁵⁸⁷. Güneyde yer alan 1,10 m genişliğindeki kısa bir koridordan, 85 cm'lik genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya girilmektedir. 5,50 m² boyutlarındaki 2 numaralı odanın güneydoğusundan yaklaşık 1,30 m genişliğindeki başka bir kapı açıklığından 5,70 m² ölçülerindeki 3 numaralı odaya geçilmektedir⁵⁸⁸. Bu iki odanın duvarlarında kerpiç örgü 1,40 m yüksekliğe kadar korunmuş ayrıca bu duvarlar üzerinde ahşap dikmelere ait yedi adet yuva tespit edilmiştir. Sık bir şekilde yerleştirilmiş olan bu dikmeler, bir üst katın desteklenmesi için kullanılmış olabilir. Bu iki oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler küpler içerisinde ele geçmiştir⁵⁸⁹.



Antrenin kuzeyinde yer alan yaklaşık 90 cm genişliğindeki bir açıklıktan önce L biçiminde bir koridora oradan da 29 m² ölçülerine sahip yapının en büyük odası olan 4 numaralı odaya geçilmektedir. Batı kısmı taş döşeli olan odanın doğu duvarına bitişik inşa edilmiş, 2,30 m çapında bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı güneybatıya bakan fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksekte bulunmaktadır. Fırının hemen kuzeyinde tabana gömülü bir tandır yer almaktadır⁵⁹⁰.

⁵⁸⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 26)

⁵⁸⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 26)

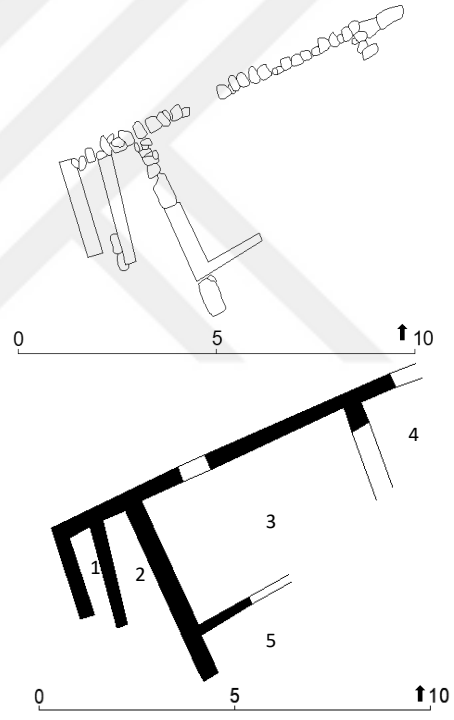
⁵⁸⁹ (T. Özgüç, 1959, s. XIV, 26)

⁵⁹⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 26)

5 numaralı odayı, yapının diğer odalarına bağlayan kapı yerleri tespit edilememiştir. 24 m² ölçülerine sahip odanın güney kısmı, kuzey-güney doğrultulu 3,50 m uzunluğunda bir kerpiç duvarla ikiye bölünmüştür. Bunlardan batıda yer alan bölümde çok sayıda seramik, tiplerine göre ayrılarak düzenli bir şekilde yerleştirilmiştir. Bunlar arasında kabartmalı bir vazo da bulunmaktadır⁵⁹¹.

Yapı 6

Adanı en güney ucunda yer alan yapının yalnızca kuzey kısmı ele geçmiştir (Kat.162). Mevcut hali ile 45 m²'lik bir alanı kaplayan yapının batı tarafında N sokağı, doğu tarafında ise P sokağı yer almaktadır. Yapının bu iki sokaktan birine açılmış olma ihtimali yanında iki sokağa da bağlantısının bulunmuş olması muhtemeldir. Güney kısmı, I. kat yapılarının altında kalması sebebiyle tespit edilememişken kuzey kısmında komşusundan kendi duvarları ile ayrılmaktadır ve iki yapı arasında yaklaşık 30



cm'lik bir açıklık bulunmaktadır. İlk bakışta en az beş odası olduğu anlaşılan yapının ele geçen kerpiç duvarları yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur (Lev.XX.6).

Yapının en batısında yer alan 1 ve 2 numaralı odaların güney sınırı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Bu sebeple tam boyutları bilinmeyen odaların mevcut durumları dikkate alındığında 1 numaralı oda 60 cm genişliğe, 2,50 m uzunluğa sahiptir.

⁵⁹¹ (T. Özgüç, 1959, s. 26)

Kuzeyden güneye doğru genişlediği anlaşılan 2 numaralı oda ise 2,60 m uzunluğa sahipken kuzey uçta 60 cm, güney uçta ise 1,15 m genişliğe sahiptir. Boyutlarına bakıldığında zaman bu iki oda, yapının kileri ya da deposu olarak kullanılmış olmalıdır. Bu iki odanın doğusunda yer alan 3 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuş olsa da muhtemelen yapının en büyük odasıdır. Duvar hatları dikkate alındığında odanın yaklaşık 17 m²'lik bir ölçüye sahip olabileceği anlaşılmaktadır. Bu odanın doğusunda yapının devam ettiği kuzey duvarından anlaşılsa da 4 numaralı oda olarak adlandırılan bu kısım hakkında hiçbir veri bulunmamaktadır. Yine aynı şekilde 3 numaralı odanın güneyinde yer alan 5 numaralı oda hakkında da hiçbir veri bulunmamaktadır. Oda'nın yalnızca kuzeydoğu kısmı ve bu alanda yer alan kapısının eşik taşı ele geçmiştir.

Ada 26

Tespit edilen yapılar ve sokak hatları dikkate alındığında en az 970 m²'lik bir alanı kaplayan adanın kuzeyinde bir yapı, güneyinde ise beş yapı tespit edilmiştir. Kuzeyde ve güneyde yer alan yapılar arasında 24 m genişliğinde bir alan bulunmaktadır. Bu alan içerisinde II. kat yerleşimine ilişkin herhangi bir bulgu ele geçmemiş olsa da kuzey ve güneyde yer alan yapıları farklı adalar içerisinde değerlendirmeye olanak tanıyacak bir bulguya da rastlanmamıştır. Bu sebeple söz konusu alan tek bir ada başlığı altında değerlendirilmiştir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan adanın kuzeyinde M sokağı, batısında muhtemel J sokağının devamı, güneybatısında R sokağı, doğusunda ise V sokağı yer almaktadır. Adanın genel planına bakıldığında zaman R sokağının adanın güneyine doğru döndüğü anlaşılmaktadır. Ancak adanın güney sınırı tespit

edilemediğinden adanın tam boyutları anlaşılamamış ve R sokağının buradaki durumu da tespit edilememiştir (Plan 49-50).

Yapı 1⁵⁹²

Adanın en kuzeyinde yer alan yapının doğu kısmı ve M sokağına bakan kuzey kısmı tam olarak tespit edilememiştir (Kat.163). Mevcut hali ile 175 m²'lik bir alana sahip yapının batısında J sokağının devamı, doğusunda ise muhtemel V sokağının devamı yer almaktadır. Yapının güney kısmına ilişkin herhangi bir veri bulunmamasından dolayı bu noktada yer alan komşu yapılarla ilişkisi bilinmemektedir. En az sekiz odadan oluşan yapının kuzeyinde yer alan M sokağına açılmış olması muhtemeldir (Lev.XXI.1).

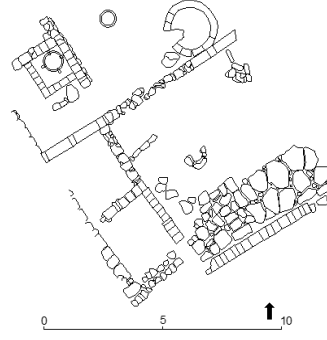
1 numaralı oda, yapının sokak kapısının da yer aldığı L şeklinde bir koridor yapısıdır⁵⁹³. Odanın M sokağına bakan kısmında yer alan 1,20 m genişliğindeki açıklığın yapının sokak kapısına ait olması muhtemeldir. Odanın doğu kısmı tam olarak tespit edilemediğinden bu kısımdaki planı bilinmemektedir. Koridorun güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu kısmı 6,50 m uzunluğa, 1,40 m genişliğe sahiptir. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu kısmı ise 2,50 m genişliğe sahiptir⁵⁹⁴. Ancak bu kısmın tam uzunluğuna ilişkin bilgi yoktur. Bununla birlikte mevcut durumu dikkate alındığında en az 4,85 m uzunluğa sahiptir. Koridorun kuzeybatı kısmında yer alan yaklaşık 1 m genişliğindeki bir kapı açıklığından 8,40 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın güneybatı köşesinden 90 cm genişliğinde bir kapı açıklığından 3 numaralı odaya geçilir. 3 numaralı oda aynı zamanda güneydoğu kısmında yer alan 1,30 m genişliğinde başka bir kapı ile de 1 numaralı odanın güneybatı kısmına bağlanmaktadır. 10 m² ölçülerine sahip olan odanın

⁵⁹² (T. Özgüç, 1950, s. 27-33, Plan 2 B; 1959, s. 38, Res. 53; 2005, s. 58, Res. 26)

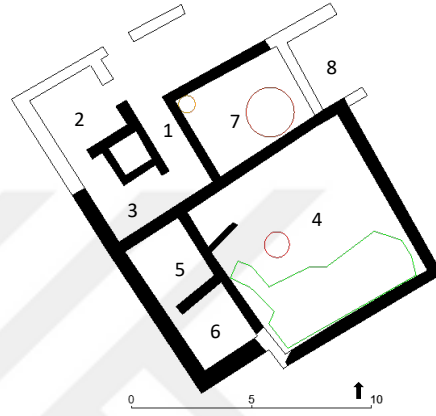
⁵⁹³ (T. Özgüç, 1950, s. 30, 1959, s. 38, 2005, s. 61)

⁵⁹⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 38)

kuzeydoğu köşesinde 1,30 x 1,35 m ölçülerinde bir depo yer almaktadır. Bu depo yapısına ulaşım sağlamak için herhangi bir açıklık ya da kapı tespit edilememiştir⁵⁹⁵. Depo içerisinde dört kulplu bir küp ele geçmiştir⁵⁹⁶.



1 numaralı odanın güneyinden yapının en büyük odası olan 4 numaralı odaya geçilmektedir. Yaklaşık 51 m²'lik bir alanı kaplayan oda, üstü açık bir avlu yapısıdır. Avlunun bazı alanlarda revak tarzında üzerinin kapatıldığı kazılar sonucunda elde edilen verilerden anlaşılmaktadır⁵⁹⁷. Güney kısmı taş



döşeli olan avlunun batı kısmında da yer yer taş döşeme kalıntıları görülmektedir. Bu durum avlunun tamamının taş döşeli olabileceğini göstermektedir. Avlunun güneybatı kısmında büyük bir küp ve çeşitli kaplar ile birkaç tablet ele geçmiştir⁵⁹⁸. Avlunun orta kısmına yakın bir noktada ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak, kuzeydoğu köşesinde ise havalandırma borusu da ele geçmiş bir tandır ocağı yer almaktadır. Bununla birlikte avlu içerisinde dağılmış halde tabletler ve zarf parçaları da ele geçmiştir. Ayrıca avlu tabanı altında bir taş sanduka mezar da tespit edilmiştir⁵⁹⁹.

⁵⁹⁵ (T. Özgüç, 1950, s. 30, 1959, s. 38, 2005, s. 61)

⁵⁹⁶ (T. Özgüç, 1950, s. 30)

⁵⁹⁷ (T. Özgüç, 1950, s. 28, 1959, s. 38)

⁵⁹⁸ (T. Özgüç, 1950, s. 27)

⁵⁹⁹ (T. Özgüç, 1950, s. 28) Müller-Karpe; bu yapının 4 numaralı odasının batı kısmında bir künk yapısı tanımlamış ancak yapılan inceleme sonucu bunların taşlardan yapılmış ince bir duvar hattı olduğu anlaşılmıştır ((A. Müller-Karpe, 1994)).

Avlunun kuzeybatısında yer alan 1 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilmektedir⁶⁰⁰. 7,50 m² ölçülerine sahip odanın kerpiç duvarları yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın kuzey duvarı üzerinde yaklaşık 1,15 m aralıklarla yerleştirilmiş ahşap dikmelere ait yuvalar bulunmaktadır. Bu odanın güneybatı köşesinden 6,50 m² ölçülerindeki 6 numaralı odaya geçilmektedir⁶⁰¹. Oda içerisinden Anadolu kökenli olduğu tespit edilmiş yapı sahibine ait birçok tablet ele geçmiştir⁶⁰².

Avlunun kuzey duvarında kapı miline ait yuva taşının da tespit edildiği yaklaşık 90 cm genişliğinde bir kapı yer almakta ve bu kapı aracılığı ile 7 numaralı odaya geçilmektedir. 16 m² ölçülerindeki odanın giriş kısmının hemen doğusunda 2,15 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 50 cm daha yüksekte olan fırının ağız kısmı tespit edilememiştir. Odanın kuzeybatı köşesinde ağız çapı 67 cm olan tabana gömülü bir tandır yer almaktadır. Bunların yanında oda içerisinde yine dağınık halde birkaç tablet ele geçmiştir⁶⁰³. Bu odanın doğusunda yer alan 8 numaralı odanın yalnızca batı kısmı tespit edilebilmiştir⁶⁰⁴. Bu sebeple odanın tam boyutları bilinmemektedir.

⁶⁰⁰ (T. Özgüç, 1950, s. 29)

⁶⁰¹ (T. Özgüç, 1950, s. 29)

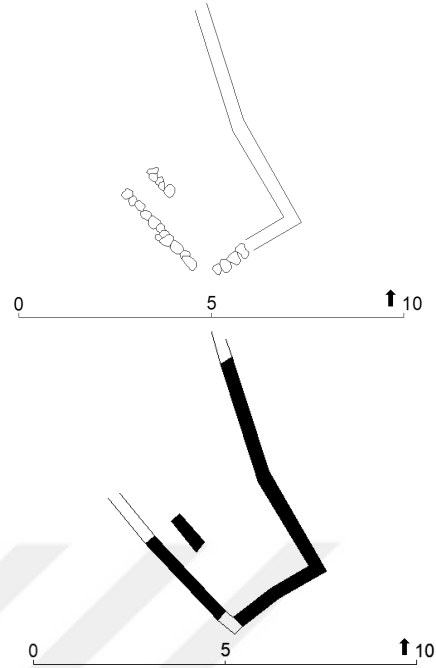
⁶⁰² (Hertel, 2014, s. 49, No: 84; Landsberger, 1948, s. 856; Michel, 2003, s. 60; N. Özgüç et al., 2001, s. 24; T. Özgüç, 1950, s. 29, 2005, s. 61)

⁶⁰³ (T. Özgüç, 1950, s. 30-31)

⁶⁰⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 38)

Yapı 2⁶⁰⁵

Yapı, adanın güneyinde tespit edilen beş yapının en kuzeybatısında yer almaktadır (Kat.164). Batısından R sokağı geçen yapının kuzey kısmı tespit edilememiştir. Ele geçen kısmı 20 m²'lik bir alanı kaplayan yapının dış duvarları komşu yapı ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Komşusundan kendi duvarı ile ayrılan yapının tespit edilen kısmında yalnızca bir odası yer almaktadır. Bu noktada odanın kullanım alanının en az 16,50 m² olduğu anlaşılmaktadır (Lev.XXI.2).



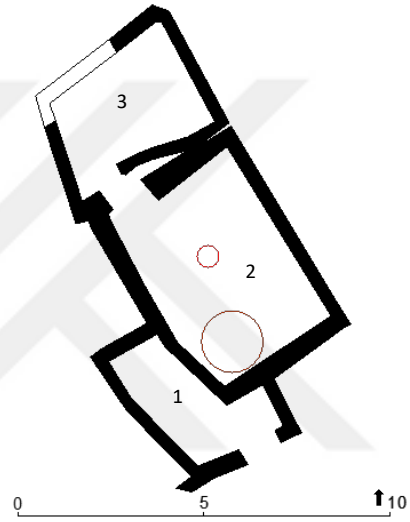
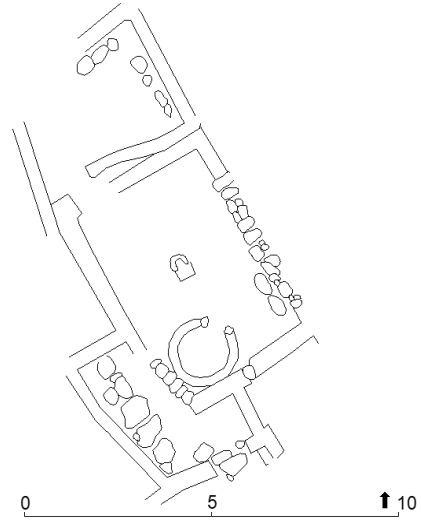
Yapı 3

57 m²'lik bir alanı kaplayan yapının doğusu, batısı ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiştir (Kaat.165). Kuzey kısmı bilinmeyen yapı, güneybatısından R sokağına açılmaktadır. Yapı, başlangıçta üç odaya sahipken sonradan kuzeyde yer alan 3 numaralı oda ile arasındaki bağlantıyı sağlayan kapı örülerek kapatılmıştır. 1 numaralı oda sokak kapısının da yer aldığı bir antredir⁶⁰⁶. 7,50 m² ölçülerindeki odanın güneydoğu kısmında eşik taşları da yerinde duran ve yaklaşık 1 m'lik bir genişliğe sahip sokak kapısı bulunmaktadır. Zemini taş döşeli olan oda, kuzeyden güneye doğru yükselirken taş döşeme de aynı yönde basamak şeklinde yükselmektedir. Bu durum yapının taban

⁶⁰⁵ (T. Özgüç, 1959, Plan 6)

⁶⁰⁶ (T. Özgüç, 1955b, s. 446, Plan 1; 1959, s. 25, Res.27)

seviyesinin sokak seviyesinin altında yer almasından kaynaklanmıştır. L forma sahip 1 numaralı odanın kuzeybatı köşesinden 2 numaralı odaya geçilmektedir⁶⁰⁷. Odanın kerpiç duvarları yer yer 1,50 m'nin üzerinde bir yüksekliğe kadar korunmuştur. 19,80 m² ölçülerine sahip olan odanın girişinin hemen güneyinde, ağız kısmı kuzeydoğuya bakan 1,80 m çapında bir fırın yer almaktadır⁶⁰⁸. Fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 60 cm daha yüksekte inşa edilmiştir. Odanın tam orta kısmında, kısmen tahrip olmuş bir platform üzerine yerleştirilmiş ve ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Odanın kuzey ve doğu duvarlarının diplerinde çanak çömlek yanında yapı sahibine ait yazılı belgeler de ele geçmiştir⁶⁰⁹. Ele geçen yazılı belgelerden yapı sahibinin Anadolu kökenli olduğu anlaşılmıştır⁶¹⁰ (Lev.XXI.2,3).



2 numaralı odanın kuzey duvarının batı kısmında, sonradan örülerek kapatılmış 1 m genişliğinde bir kapı bulunmaktadır⁶¹¹. Yaklaşık 11 m² ölçülerindeki 3 numaralı odaya

⁶⁰⁷ (T. Özgüç, 1955b, s. 446, 1959, s. 25)

⁶⁰⁸ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 25)

⁶⁰⁹ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 25)

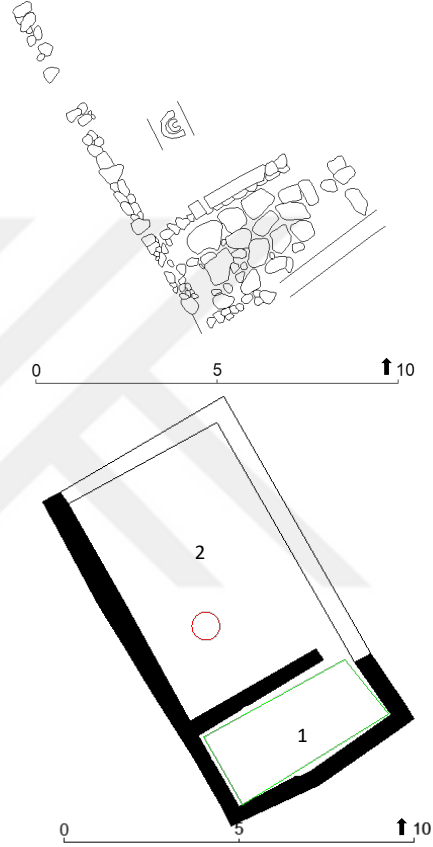
⁶¹⁰ (Balkan, 1955, s. 21; Hertel, 2014, s. 50, No:99; Michel, 2011, s. 96, Fig.1; N. Özgüç et al., 2001, s. 39; T. Özgüç, 1959, s. 25)

⁶¹¹ (T. Özgüç, 1955b, s. 446, 1959, s. 25)

geçişini sağlamış olan bu kapı kapatıldıktan sonra odanın ne amaçla kullanıldığına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Oda içerisinde yalnızca çanak çömlek ele geçmiştir⁶¹².

Yapı 4

Doğu ve kuzey kısmı tahrip olmuş yapı, mevcut hali ile 63 m²'lik bir alanı kaplamaktadır⁶¹³ (Kat.166). Batısı ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiştir. Komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilen yapı, bunlardan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Sokak bağlantısı tespit edilemeyen yapı, kuzeyinden ya da doğusundan bu bağlantıyı sağlamış olmalıdır. Ancak bu alanlardaki yoğun tahribat bu bağlantının tespit edilebilmesine olanak vermemiştir. Bunun yanında adanın genel planına bakıldığında zaman, yapının kuzeydoğusundan geçen V sokağı ile arasında en



az 7 m'lik bir mesafe bulunmaktadır. Bu durumda yapının ya bir ara sokak vasıtası ile bu sokağa bağlanması ya da kuzeyinden geçecek bir sokağa bağlanmış olması gerekmektedir. Bununla birlikte yapının kuzeye ya da doğuya doğru devam etmiş olma ihtimali de elde tutulması gereken bir husustur (Lev.XXI.2,3).

⁶¹² (T. Özgüç, 1955b, s. 446)

⁶¹³ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, Plan 1; 1959, s. 22, Res.22)

İki odası tespit edilebilmiş olan yapının 1 numaralı odası yaklaşık 12 m² ölçülerine sahiptir. Zemini taş döşeli olan odanın⁶¹⁴ güney duvarında taş örgünün tabandan itibaren yaklaşık 40 cm yükseklikte korunduğu görülmektedir. Kuzey duvarında ele geçen kerpiç örgü ise 1 m yükseklikte ele geçmiştir. Taş döşemesi yenileme görmüş bu oda içerisinde çanak çömlek yanında ev sahibine ait yazılı belge arşivi de ele geçmiştir⁶¹⁵. Odanın kuzeydoğu köşesinde yer alan ve yaklaşık 90 cm'lik bir genişliğe sahip olduğu anlaşılan bir kapıdan 2 numaralı odaya geçilmektedir. Bu odanın taban seviyesi 1 numaralı odanın taban seviyesinin yaklaşık 20 cm daha altındadır. Yine duvar hatlarından anlaşıldığı kadarıyla oda, yaklaşık 34 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın güneydoğu kısmına yakın yaklaşık 95 x 93 cm boyutlarında bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde iç içe yerleştirilmiş ve ağız kısımları doğuya bakan at nalı biçiminde iki ocak yer almaktadır. Bunun yanı sıra odanın özellikle kuzeybatı köşesinde değerli seramik eşyalar yanında yapı sahibine ait yazılı belgeler de ele geçmiştir⁶¹⁶. Ele geçen yazılı belgelerden yapı sahibinin Anadolu kökenli olduğu anlaşılmıştır⁶¹⁷.

Yapı 5

50 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapının kuzeydoğu köşesi ve güneybatı köşesi tahribat sebebiyle tespit edilememiştir (Kat.167). Kuzeyi ve güneyi komşu yapılar tarafından çevrelenmiş olan yapı, batısındaki R sokağına açılmıştır. Kuzeyindeki komşu yapılarla ortak duvar kullanmışken⁶¹⁸ güneydoğusunda yer alan yapıdan kendi duvarları ile ayrılmaktadır. (Lev.XXI.3).

⁶¹⁴ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 23)

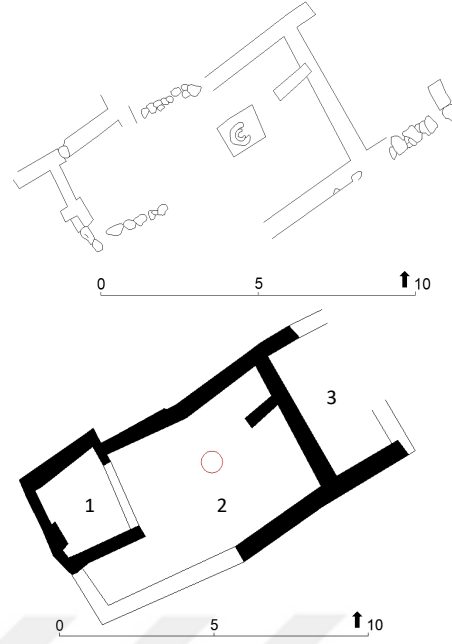
⁶¹⁵ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 23)

⁶¹⁶ (T. Özgüç, 1955b, s. 445, 1959, s. 23)

⁶¹⁷ (Balkan, 1955, s. 21; Hertel, 2014, s. 50, No: 100; Michel, 2011, s. 96, Fig.1; T. Özgüç, 1959, s. XIII)

⁶¹⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 24, Res.27)

Üç odası tespit edilebilmiş yapının 1 numaralı odasının kuzey ve batı duvarları komşu yapı ile ortaktır. Doğu duvarı tahrip olmuş olsa da duvar hatlarından odanın 5,85 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır⁶¹⁹. Odanın batı duvarında kerpiç örgü taban seviyesinden itibaren yaklaşık 70 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın doğusunda, güneybatı kısmı tamamen tahrip olmuş 2 numaralı oda yer



almaktadır. Duvar hatlarından kabaca 27 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılan odanın⁶²⁰ doğu kısmında 1,10 x 1,20 m ölçülerine sahip bir platform bulunmaktadır. Oda tabanından yaklaşık 15 cm yükseklikte bulunan platformun üzerinde ağız kısımları doğuya bakan iç içe yerleştirilmiş at nalı biçiminde iki ocak bulunmaktadır⁶²¹. Ocakların karşısında, odanın doğu duvarı üzerinde 1,10 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Odanın doğusunda yer alan 3 numaralı odaya geçişi sağlayan kapının koltuk duvarının kuzeyinde ya da güneyinde yer almış olması muhtemeldir. Doğusu ve kuzeydoğusu tamamen tahrip olmuş 3 numaralı odanın, duvar hatları dikkate alındığında kabaca 10 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yapı içerisinde yazılı belgeler de ele geçmiştir⁶²².

⁶¹⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

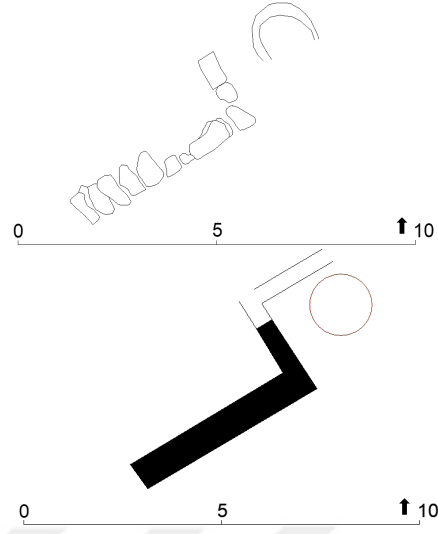
⁶²⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

⁶²¹ (T. Özgüç, 1959, s. 24)

⁶²² (Hertel, 2014, s. 50, No:101; T. Özgüç, 1959, s. XIV)

Yapı 6⁶²³

Adanın en güney ucunda yer alan yapının küçük bir kısmı ele geçmiştir. Ele geçen kısımda tespit edilmiş duvarların taş temel seviyesinde olduğu anlaşılmıştır. (Kat.168). 4,85 m uzunluğundaki bu temel duvarlarının kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu olanı yer yer 80 cm genişliğe ulaşmaktadır. Yapının kuzey kısmına ait olan duvarlar, bu yapının kuzeydeki



komşusu ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildiğini göstermektedir. Yapı, batısında yer alan R sokağına ya da doğusundan geçmesi muhtemel V sokağının devamına açılmış olmalıdır. Ancak yapının R sokağına göre konumlanmış olması bu sokağa açılmış olma ihtimalini güçlendirmektedir. Ele geçen duvar kalıntılarının doğusunda, yarısı I. kat yapıları altında kalmış yaklaşık 1,60 m çapında bir fırın yer almaktadır. Duvar uzantısından fırının bu yapıya ait olduğu anlaşılmaktadır.

Ada 27

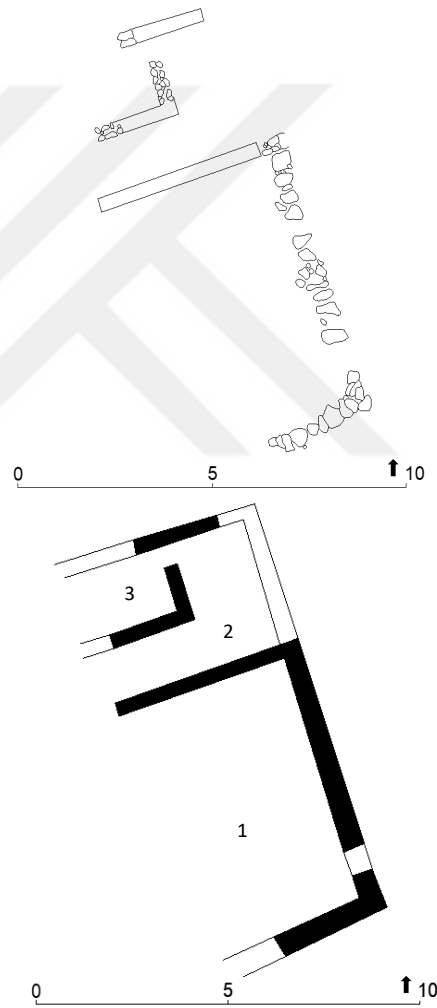
Güney sınırı tespit edilememiş olan ada bu hali ile yaklaşık 760 m²'lik bir alana sahiptir. Adanın kuzeyinde Z sokağı, batısında V sokağı ve doğusunda Y sokağı yer almaktadır. Genel plana bakıldığı zaman, V ve Y sokaklarının adanın güneyinde

⁶²³ (T. Özgüç, 1959, Plan 6)

birleşecekleri anlaşılmaktadır. Ada içerisinde tespit edilen dokuz yapıdan dört tanesi tam planı ile ele geçmişken diğer yapılarda I. kat yapılarının tahribatı söz konusudur. Ada içerisindeki bütün yapıların sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildiği görülürken bazı yapıların ortak duvar kullandığı da gözlenmektedir (Plan51-52).

Yapı 1⁶²⁴

Adanın kuzeybatı kısmında yer alan yapının batı kısmı tespit edilememiştir. Mevcut bu hali ile yapı 52 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.169). Kuzeyinde Z sokağı, batısında muhtemel V sokağının devamı yer almaktadır. Yerleşimin genel planına bakıldığı zaman, yapının kuzeybatı kısmında B1 sokağı, M sokağı, Z sokağı ve V sokağının kesiştiği bir kavşağın yer aldığı anlaşılmaktadır. Doğu duvarı büyük ölçüde tahrip olmuş ele geçen kısımları taş temel seviyesinde tespit edilmiştir. Yapının ele geçen kerpiç duvarları ise tabandan itibaren 30 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Üç odası tespit edilebilmiş olan yapının batı kısmında ne kadar daha devam ettiği bilinmemektedir. Bu sebeple yapının bu kısımda kaç odası daha olduğu tespit edilememiştir.



⁶²⁴ (T. Özgüç, 1986, Plan 5)

1 numaralı oda yapının muhtemel en büyük odasıdır. Batı kısmı tahrip olmuş olsa da bu hali ile oda en az 27 m²'lik bir alana sahiptir. Bu odanın kuzeyinde L forma sahip 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın yalnızca tespit edilebilen kısmı 9,70 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Doğu duvarı tahrip olmuş olan odanın kuzeybatısında 3 numaralı oda yer almaktadır. Büyük bölümü tespit edilememiş bu oda da en az 3,10 m²'lik bir alana sahiptir. Bir kısmı tespit edilebilmiş yapı içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler de ele geçmiştir⁶²⁵.

Yapı 2

1 numaralı yapının hemen doğusunda yer alan yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir (Kat.170). Kuzeyindeki Z sokağına açılan yapının taban seviyesi, sokak seviyesinin yaklaşık 1,60 m daha altındadır. Bu durumu yapının ele geçen kısımlarının bodrum katı olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. Duvarları yer yer 2 m yüksekliğe kadar korunmuş olan yapı iyi durumda ele geçmiştir. Altı odadan oluşan yapı 77 m²'lik bir ölçüye sahiptir⁶²⁶ (Lev.XXI.4,6).

1 numaralı oda yapının Z sokağına açıldığı kısımdır. 5,40 m² ölçülerine sahip odanın taban seviyesi sokak seviyesinin 1,50 m daha altındadır⁶²⁷. Odanın duvarları yer yer 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın batısından yaklaşık 70 cm genişliğe sahip bir kapıdan iki taş basamak yardımı ile L forma sahip 2 numaralı odaya inilmektedir⁶²⁸. 2,60 m²'lik bir ölçüye sahip olan oda, boyutları itibari ile bir depo ya da kiler olarak kullanılmış olmalıdır. 1 numaralı odanın doğu kısmı, 2 numaralı oda

⁶²⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

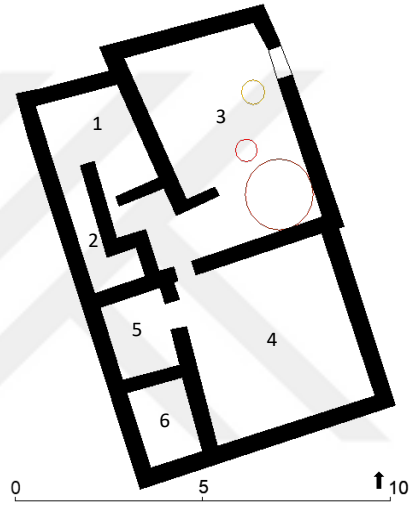
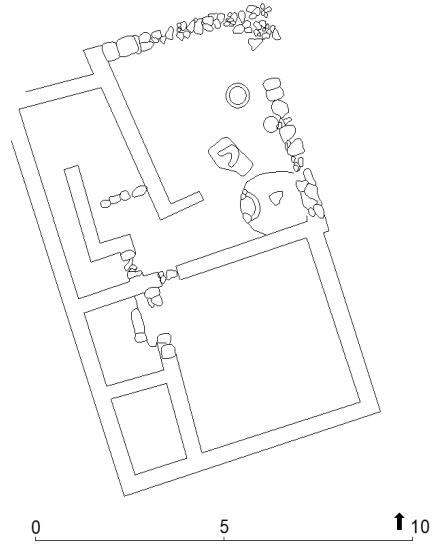
⁶²⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 11, Plan 5)

⁶²⁷ Yapının bodrum katı olarak tanımlanmış bu kısmının, sokakla arasındaki kod seviyesi de göz önüne alındığında üst katın da ayrı bir sokak bağlantısı olma ihtimali bulunmaktadır.

⁶²⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

sebebiyle daralmış ve bir koridor görünümü almıştır. Bu koridorun güneyinden 3 ve 4 numaralı odalara geçilmektedir⁶²⁹.

1 numaralı odanın güneydoğu kısmında yer alan yaklaşık 1,20 m genişliğinde bir kapı açıklığından 3 numaralı odaya geçilmektedir. 18 m² ölçülerine sahip odanın giriş kısmının kuzeyinde 82 cm uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır⁶³⁰. Oda duvarları taban seviyesinden itibaren 1,60 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Oda girişinin hemen karşısında, odanın güneydoğu köşesine yerleştirilmiş ve oda duvarları ile bitişik inşa edilmiş bir fırın bulunmaktadır⁶³¹. 1,47 x 1,58 m ölçülerindeki fırının taban seviyesi, oda tabanından 40 cm



daha yüksektir. Ağız kısmı batıya, oda girişine bakan fırının kuzeybatısında, oda tabanından yaklaşık 20 cm yüksekte olan bir platform yer almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı güneybatıya, oda girişine doğru bakan at nalı biçiminde bir ocak, ocağın kuzeydoğusunda ise taban üzerine yerleştirilmiş bir tandır yer almaktadır. Oda içerisinde kullanılmış mutfak kapları isli bir şekilde ele geçmiştir⁶³².

⁶²⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

⁶³⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 12-13)

⁶³¹ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

⁶³² (T. Özgüç, 1986, s. 11)

Koridorun güneyinde, yaklaşık 60 cm genişliğe sahip ikinci kapıdan 4 numaralı odaya geçilmektedir. 18,50 m² ölçülerine sahip odanın⁶³³ duvarları yine yer yer 1,60 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güneyinde steatit, kaya kristali ve serpantinden oluşan işlenmiş ve işlenmemiş taşlar toplu halde bulunmuş ve işlenmiş olanların mühür olarak hazırlandığı anlaşılmıştır. Bunun yanında oda içerisinde, pota olarak kullanıldığı düşünülen iki kulplu kaba bir kap da ele geçmiştir. Bu bulgular doğrultusunda yapı atölye olarak tanımlanmıştır. Bunların dışında oda içerisinde üst kattan düştüğü anlaşılan kırık bir ocağa ait parçalar da bulunmuştur⁶³⁴.

4 numaralı odanın kuzeybatısında yer alan yaklaşık 75 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 5 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın taban seviyesi 4 numaralı odanın taban seviyesinin yaklaşık 30 cm daha altındadır ve bu sebeple odaya iki taş basamak yardımı ile inilmiştir⁶³⁵. 3,25 m² ölçülerine sahip odanın duvar yükseklikleri 1,80 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın güneyinde 2,90 m² ölçülerindeki 6 numaralı oda yer almaktadır. Herhangi bir kapı girişi bulunmayan odanın taban seviyesi 5 numaralı odanın taban seviyesinin altındadır ve oda duvarlarının yüksekliği yer yer 2,50 m'yi bulmaktadır. Bu oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler yanında birçok da çanak çömlek ele geçmiştir. Ele geçen yazılı belgelerden yapı sahibinin Asurlu olduğu anlaşılmıştır⁶³⁶.

⁶³³ (T. Özgüç, 1986, s. 11)

⁶³⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 11-12)

⁶³⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

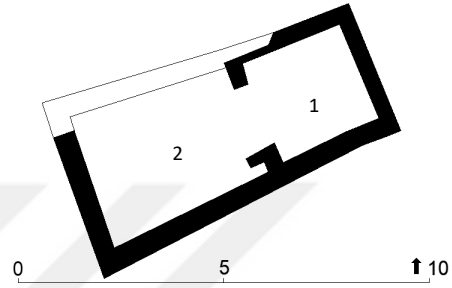
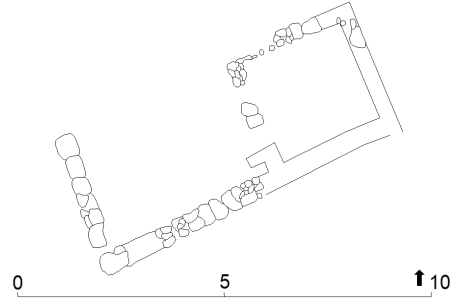
⁶³⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

Yapı 3

İki odası bulunan yapı 30 m²'lik bir alana sahiptir⁶³⁷ (Kat.171). Doğusu ve güneyi komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir⁶³⁸. Kuzeyinde Z sokağı ve doğusunda yapının da açıldığı küçük bir meydan bulunmaktadır⁶³⁹. Yapının taban seviyesi, Z sokağının yaklaşık 50 cm altındadır.

İki odası tespit edilmiş olan yapının⁶⁴⁰ 1 numaralı odası 6,50 m² ölçülerine sahiptir. Odanın doğusundan 2 numaralı odaya geçilir. 2 numaralı

odanın giriş kısmının hemen doğusunda yaklaşık 40 cm uzunluğunda kısa bir koltuk duvarı yer almaktadır⁶⁴¹. Odanın Z sokağına bakan kuzey duvarı tahrip olmuş olsa da sokak hattı ve yapının duvar hatlarından sınırları anlaşılmaktadır. Bu hali ile odanın 12,30 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu görülmektedir. Yapı içerisinde çanak çömlek dışında kalıplar ve külçeler de bulunmuştur⁶⁴² (Lev.XXI.5,6).



⁶³⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 12, Plan 5)

⁶³⁸ Yapının güney duvarı komşusu ile ortaktır. Yapının boyutları da düşünüldüğünde güneyindeki 4 numaralı yapıyla birlikte değerlendirilmesi de düşünülebilir. Nitekim bu tarz yapılar örnek olarak 18. adanın 9. yapısı ve 2. adanın 2. yapısı verilebilir. Bu iki yapıda birbirinden bağımsız iki kısımdan oluşmaktadır ve ayrı sokak kapıları bulunmaktadır.

⁶³⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴¹ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴² (T. Özgüç, 1986, s. 12)

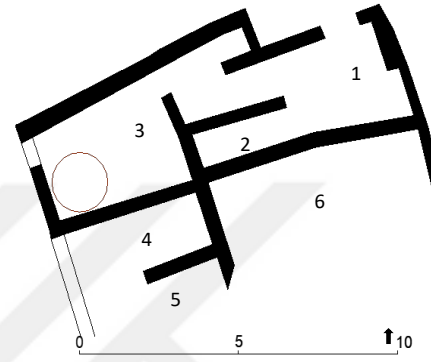
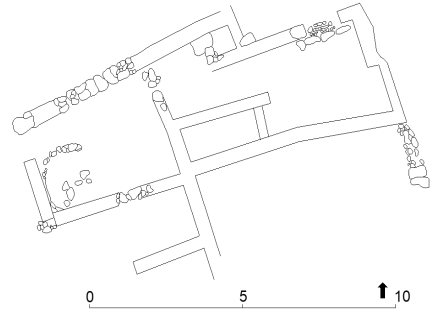
Yapı 4

82 m²'lik bir alanı kaplayan yapı I. kat yapıları tarafından fazlaca tahrip edilmiştir (Kat.172). Kuzeybatısı ve doğusu komşu yapılar tarafından çevrelenmiş yapının güney kısmı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir⁶⁴³.

Kuzeybatısında, 3 numaralı yapının da açıldığı küçük bir meydan, doğusunda ise Y sokağının muhtemel devamı yer almaktadır (Lev.XXI.6).

Altı odası tespit edilmiş olan yapının 1 numaralı odası, yapının küçük meydana da açıldığı kısımdır. Odanın kuzeybatı köşesinde yer alan sokak kapısı yaklaşık 1,20 m genişliğe sahiptir ve yapıdan meydandana iki basamakla inilmektedir. Kapının meydana bakan ön kısmına iri yassı bir taş yerleştirilmiştir⁶⁴⁴. Yaklaşık 13 m²'lik bir ölçüye sahip 1 numaralı odanın güneybatı köşesinde 2 numaralı oda olarak adlandırılmış merdiven dairesi yer almaktadır⁶⁴⁵. 1 x 3 m boyutlarındaki merdiven dairesi 1 numaralı odanın doğu kısmını daraltarak bu alanda 1,20 x 3 m boyutlarında bir koridor yaratmıştır. Koridorun kuzeydoğusundan yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Bu kapı girişinin karşısında, koridorun kuzeyinde 76 x 70 cm boyutlarında dolap benzeri bir alan bulunmaktadır. Bu alanın önü taşlarla kapatılmıştır.

13 m² ölçülerinde 3 numaralı odanın güneydoğu köşesinde, odanın duvarlarına bitişik inşa edilmiş bir fırın yer almaktadır. Büyük ölçüde tahrip olmuş fırın yaklaşık 2



⁶⁴³ (T. Özgüç, 1986, s. 12, Plan 5)

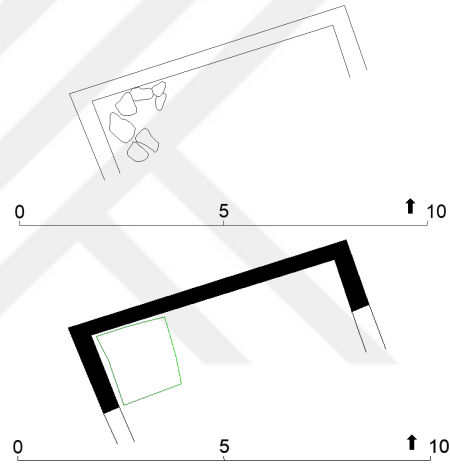
⁶⁴⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

m'lik bir çapa sahiptir. Ayrıca oda içerisinde bir de ocak bulunmaktadır⁶⁴⁶. Bu odanın güneyinde 7,50 m² ölçülerinde, dikdörtgen bir forma sahip 4 numaralı oda bulunmaktadır. Bu odanın güneyinde ise büyük ölçüde tahrip olmuş ve boyutları tespit edilememiş 5 numaralı oda bulunmaktadır. Bu iki oda içerisinde birçok seramik ve çizme biçimli riton ele geçmiştir. 4 ve 5 numaralı odaların doğusunda ise neredeyse tamamen tahrip olmuş 6 numaralı oda yer almaktadır⁶⁴⁷.

Yapı 5⁶⁴⁸

2 numaralı yapının güneyinde yer alan yapının yalnızca kuzeyinde yer alan bir odasına ait küçük bir bölüm ele geçmiştir (Kat.173). Zemininin taş döşeli olduğu anlaşılan bu odanın, ele geçen kuzey kısmı 14 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Tespit edilebilen duvarlarında kerpiç örgünün yer yer 1,40 m



yüksekliğe kadar korunduğu görülür. Yapı, batısından geçmesi muhtemel V sokağına açılmış olması yanında güneyindeki 6 numaralı yapıya kadar da devam etmiş olmalıdır.

Yapı 6

Doğusu ve güneydoğusu komşu yapılar tarafından çevrelenmiş olan yapı, 40 m²'lik bir alanı kaplamakta ve iki odadan oluşmaktadır (Kat.174). Yapının güneybatı

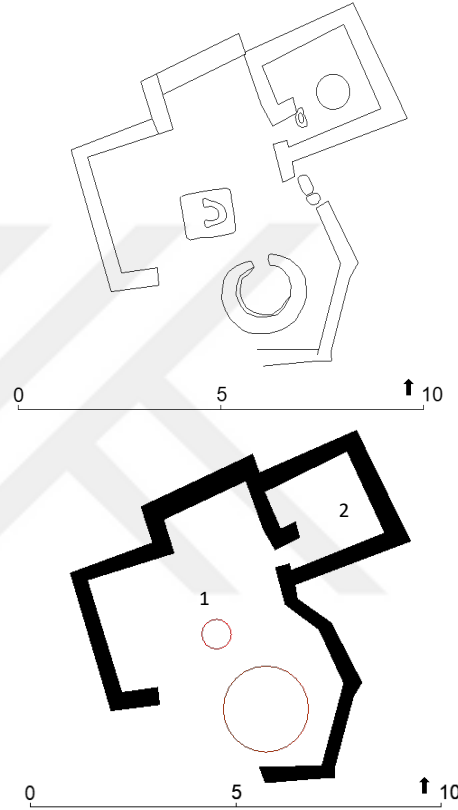
⁶⁴⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 12)

⁶⁴⁸ (T. Özgüç, 1986, Plan 5)

duvarı, komşusu ile ortak kullanılmışken diğer duvarları komşu yapı duvarlarından kendini ayırmaktadır⁶⁴⁹. Kuzey kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiş olmasından bu alanda yer almış olabilecek komşu yapı ya da yapılarla ilişkisi tespit edilememiştir. Bunun yanında güneybatısındaki V sokağına açılmış olan yapı, bu kısımda da yine I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir⁶⁵⁰ (Lev.XXII.1).

25 m²'lik bir alana sahip olan 1 numaralı oda, yapının sokağa açıldığı kısımdır. Tahribat sebebiyle sokak kapısı tespit edilememiş olan yapının ele geçen duvarlarında kerpiç örgü 1,50 m'nin üzerinde bir yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güneydoğu köşesinde, ağız kısmı kuzeybatıya bakan 2,10 m çapında bir fırın yer almaktadır⁶⁵¹. Fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 35 cm daha yüksektir. Köşeli bir forma sahip odanın ortasına yakın bir noktada zeminden yaklaşık 5 cm daha yüksek, 1,24 x 1 m boyutlarında bir platform yer



almaktadır. Platformun üzerinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu kısmında dar bir kapı açıklığından 4,60 m² ölçülerine sahip 2 numaralı odaya geçilmektedir. Oda zemini 1 numaralı odaya göre yaklaşık 80 cm daha aşağıda olmasından odaya iki taş basamak aracılığı ile inilmektedir. Oda içerisinden, yapı sahibine ait bir miktar yazılı belge yanında birçok seramik ele geçmiştir⁶⁵².

⁶⁴⁹ (T. Özgüç, 1959, s. 27, Res.29 B, Plan 6)

⁶⁵⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

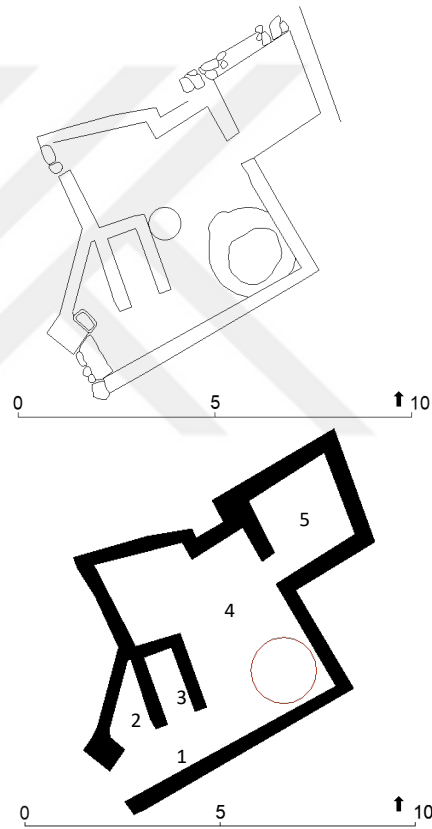
⁶⁵¹ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

⁶⁵² (T. Özgüç, 1959, s. 27, XIV)

Yapı 7

40 m²'lik bir alanı kaplayan yapının güneybatısında kalan ve V sokağına açılan 2 m'lik kısmı hariç bütün çevresi komşu yapılarla çevrilidir (Kat.175). Batı duvarı dışında, komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Komşu duvarlarla arasında yer yer 40 cm'ye varan boşluklar görülür. Taban seviyesi V sokağının yaklaşık 50 cm altında olan yapının duvarlarında kerpiç örgü yer yer 2 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu yapı da 6 numaralı yapı gibi çok köşeli ve düzensiz bir forma sahiptir (Lev.XXII.1).

Beş odası tespit edilmiş yapının giriş kısmında yer alan 1 numaralı oda, bir antre görevi görmüştür. 2, 3 ve 4 numaralı odalara ulaşım sağlayan antre yaklaşık 3,50 m² ölçülerine sahiptir. Sokak seviyesinin oda tabanından yüksek olması giriş kısmında iki basamak kullanılmasına neden olmuştur. Antrenin kuzeybatı köşesinde yer alan 1,40 m² ölçülerindeki 2 numaralı odanın giriş kısmının batısında bir yalak yer almaktadır⁶⁵³. Bu odanın hemen doğusunda yer alan ve yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı aracılığıyla 3 numaralı



odaya geçilmektedir. 1,35 m²'lik ölçüye sahip 3 numaralı oda içerisinde yapı sahibine ait yazılı belgeler ele geçmiştir⁶⁵⁴. Ele geçen bu belgeler sayesinde yapı sahibinin Anadolu'lu olduğu anlaşılmıştır⁶⁵⁵.

⁶⁵³ (T. Özgüç, 1959, s. 27, Res.29 A, Plan 6)

⁶⁵⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

⁶⁵⁵ (Michel, 2011, s. 96, Fig.1; T. Özgüç, 1959, s. XIII)

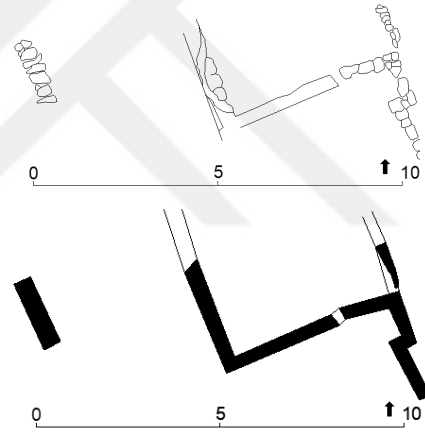
Antrenin doğusundan yaklaşık 1,10 m genişliğinde bir açıklıktan, yapının en büyük odası olan 4 numaralı odaya geçilmektedir. 16,80 m² ölçülerindeki odanın güneydoğu köşesinde, oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş 2,20 m çapında bir fırın yer almaktadır⁶⁵⁶. Ağız kısmı kuzeybatıya bakan fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 25 cm daha yüksektir. Odanın kuzeybatı köşesinde, taban altına gömülü bir taş sanduka mezar da ele geçmiştir. Odanın kuzeydoğu köşesinde yer alan yaklaşık 75 cm genişliğinde bir kapı aracılığıyla 4,80 m² ölçülerindeki 5 numaralı odaya geçilmektedir⁶⁵⁷.

Yapı 8⁶⁵⁸

Büyük ölçüde tahrip olmuş yapının ele geçen kısımları dikkate alındığında 6 ve 7 numaralı yapılar gibi çok köşeli düzensiz bir forma sahip olduğu anlaşılmaktadır (Kat.176).

Kuzey kısmı tamamen tahrip olmuş yapı, bu hali ile yaklaşık 30 m²'lik bir alana sahiptir.

Batısı ve güneyinde yer alan komşularından



kendi duvarları ile ayrılmıştır. Sokak bağlantısı tespit edilememiş olan yapı, doğusunda yer alan Y sokağına açılmış olmalıdır. Yapının Y sokağına bakan kısmında güneye doğru devam eden taş temel seviyesindeki duvar, komşu binanın duvarı ile arasında dar bir alan yaratmıştır. Bu duvar ve oluşan bu dar alanın işlevi anlaşılamamış olsa da duvar, yapının güney duvarı ile bir bütün olarak örülmüştür. Bu sebeple söz konusu alan ve duvar bu yapı içerisinde değerlendirilmiştir (Lev.XXII.2).

⁶⁵⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

⁶⁵⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

⁶⁵⁸ (T. Özgüç, 1959, Plan 6)

Yapı 9⁶⁵⁹

Adanın en güney ucunda yer alan yapının güney kısmı tamamen tahrip olmuştur (Kat.177).

Tahribat sebebiyle tam boyutları anlaşılamamış olan yapı, batısındaki V sokağı ve doğusundaki

Y sokağının doğrultuları sebebiyle kuzeyden güneye doğru daralmaktadır. Yapının güneye

doğru ne kadar daha devam ettiği bilinmese de mevcut hali ile yaklaşık 50 m²'lik bir alanı

kaplamaktadır. Yapı kuzeyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılmıştır.

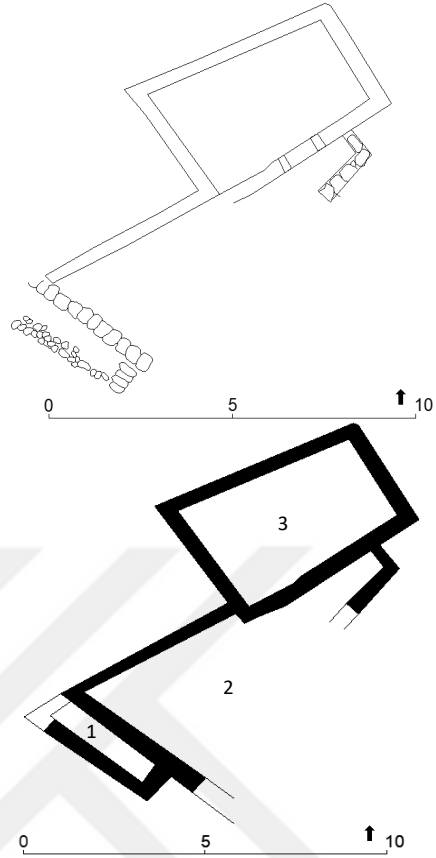
Birbirlerine tam anlamıyla bitişik bir düzende inşa edilmemiş komşu duvarlar arasında yer yer

40 cm'ye yaklaşan boşluklar görülmektedir. Adanın bu alanındaki yapıların genel özelliği olarak bu yapının da çok köşeli ve düzensiz bir forma sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Yapının tespit edilebilen kısımlarında en az üç oda olduğu genel planından anlaşılmaktadır. Tam planı ile ele geçmiş olan 3 numaralı oda 14,60 m²'lik bir ölçüye

sahiptir. Odanın kerpiç duvarları 1,20 m yüksekliğe kadar korunmuş ancak odaya girişi sağlayacak kapı yeri tespit edilmemiştir. Bununla birlikte odanın güney duvarı üzerinde

85 cm arayla yerleştirilmiş iki dikmeye ait yuva bulunmaktadır. Odanın taban seviyesi batısında yer alan V sokağından yaklaşık 80 cm daha aşağıdadır.



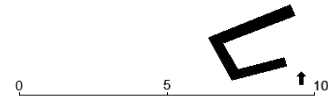
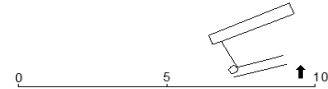
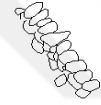
⁶⁵⁹ (T. Özgüç, 1959, Plan 6)

Ada 28

Doğu sınırı tespit edilememiş olan ada mevcut hali ile 486 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Adanın kuzeyinden B1 sokağı, batısından O sokağı geçerken güneyinden A1 sokağı geçmektedir. Ada içerisindeki yapıların oryantasyonu bu sokaklara göre şekillenmiştir. Beş yapının tespit edilebildiği alanda, yapılar I. kat yapıları tarafından çok fazla tahribata uğramıştır. Bu beş yapı içerisinde yalnızca güneydoğuda yer alan 5 numaralı yapı iyi durumda ele geçmiştir (Plan 53-54).

Yapı 1

Adanın kuzeydoğu kısmında yer alan yapı, I. kat yapıları tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Kat.178). Kuzeyinde, B1 sokağına bakan kısımda kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu 3,80 m uzunluğunda bir duvarı ile güneyde kerpiç örgüsü korunmuş küçük bir odanın batı kısmı ele geçmiştir. Ele geçen bu duvar kalıntılarından yapının batısındaki ve güneyindeki komşularından kendi duvarları ile ayrıldığı görülmektedir. Sokak seviyesinden yaklaşık 30 cm yüksekliğe kadar korunmuş olan kuzeydeki taş duvar

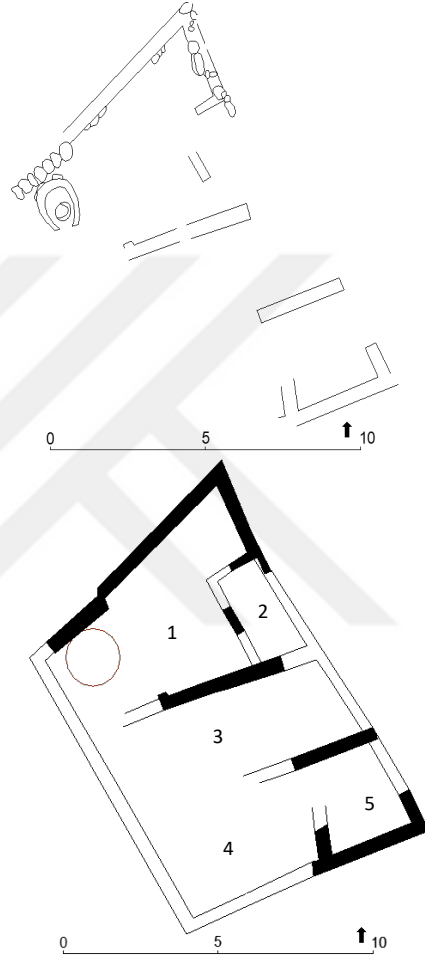


ile güneydeki küçük oda arasında yaklaşık 7,40 m'lik bir mesafe bulunmaktadır. Bu iki kalıntıyı birbirlerine bağlayacak herhangi bir kanıt bulunmasa da adanın genel planı göz önüne alınarak bu iki kalıntı tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir. Yapının güneyinde yer alan küçük odanın doğu kısmı tespit edilememiş olsa da dikdörtgen bir

forma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Batıdan doğuya doğru genişlediği anlaşılan oda, bu hali ile 2,60 m²'lik bir ölçüye sahiptir.

Yapı 2

Adanın kuzeyinde, 1 numaralı yapının batısında kalan, bu yapı da I. kat yapıları tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Kat.179). Üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiş yapının kuzeyinden B1 sokağı geçmektedir. Komşu yapıların duvarları ve sokak hattı dikkate alındığında yapının sınırları kabaca tespit edilebilmektedir. Bu hali ile yaklaşık 94 m²'lik bir alana sahip olan yapının sokak bağlantısı tespit edilememiş olsa da kuzeyinden geçen B1 sokağına açıldığı anlaşılmaktadır. Yapının iç kısmındaki tahribat, oda sayısının tespitini zorlaştırmış olsa da ele geçen bazı duvar kalıntılarından en az beş odaya sahip olduğu görülmektedir (Lev.XXII.3).



Yaklaşık 24 m² ölçülerine sahip olan 1 numaralı odanın batı ve güneybatı kısımları I. kat yapılarının altında kalmıştır. Muhtemel sokak kapısını da barındıran bu odanın yer aldığı alanda, başka bir odanın daha olup olmadığına ilişkin yeterli veri bulunmamasından alan 1 numaralı oda başlığı altında değerlendirilmiştir. Taban seviyesi, sokak seviyesi ile neredeyse aynı olan odanın kuzeydoğu köşesinde, 1,50 x 1,27 m boyutlarında elips forma sahip bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı güneye bakan fırının taban yüksekliği, oda

tabanından yaklaşık 40 cm daha yüksektedir. Odanın güneydoğu köşesinde ele geçen sınırlı duvar parçalarından yaklaşık 4,30 m² ölçülerine sahip bir oda daha bulunduğu anlaşılmaktadır. 2 numaralı oda olarak adlandırılan bu odanın doğusu ve güneydoğu kısmı tamamen tahrip olmuştur.

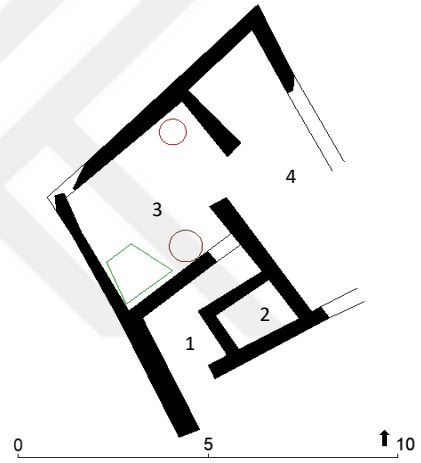
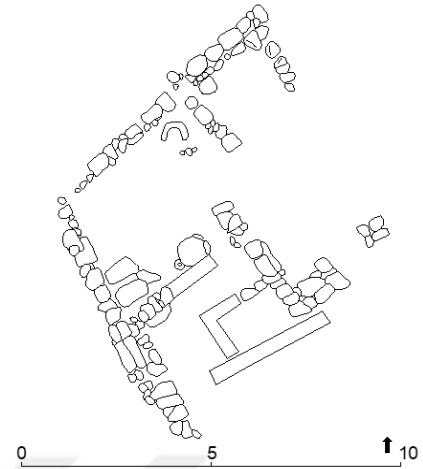
1 numaralı odanın güneyinde yine büyük ölçüde tahrip olmuş 3 numaralı oda yer almaktadır. 3 numaralı oda olarak adlandırılan bu alanın da içerisinde farklı bölümler barındırıp barındırmadığına ilişkin yeterli veri bulunmamaktadır. Doğusu ve batısı tamamen tahrip olmuş odanın bu kısımları komşu yapılara ait duvar hatlarına göre belirlenmiştir. Bu hali ile oda yaklaşık 20 m²'lik bir alana sahiptir. Odanın kuzey duvarında kerpiç örgü taban seviyesinden yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Ayrıca bu duvarın 1 numaralı odaya bakan tarafında küçük bir kısmı ele geçmiş bir koltuk duvarı yer almaktadır. İki odayı birbirine bağlayan kapı yeri tespit edilememiş olsa da kapının koltuk duvarının hemen batısında yer almış olması muhtemeldir. 3 numaralı odanın güneyinde 4 ve 5 numaralı odalar yer almaktadır. 4 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuştur. Yine de odanın yaklaşık olarak 15 m²'lik bir alana sahip olduğu söylenebilir. 4 numaralı odanın kuzeydoğusundan ulaşılmış olması muhtemel 5 numaralı odanın planı daha iyi durumda ele geçmiştir. Güneyden kuzeye doğru daraldığı anlaşılan oda 6 m²'lik bir ölçüye sahiptir.

Yapı 3

Yapı, adanın kuzeybatı köşesinde, B1 ve O sokaklarının kesiştiği noktada yer almaktadır (Kat.180). Doğusunda ve güneyinde komşu yapılar tarafından çevrelenmiş olan yapının özellikle güney sınırı I. kat yapılarının yarattığı tahribat sebebiyle tam olarak tespit edilememiştir. Bu hali ile 65 m²'lik bir alanı kaplayan yapının duvarlarında taş

örgünün taban üzerinde de devam ettiği görülür. Bunun yanında tespit edilen kerpiç duvarlar yer yer 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur (Lev.XXII.3).

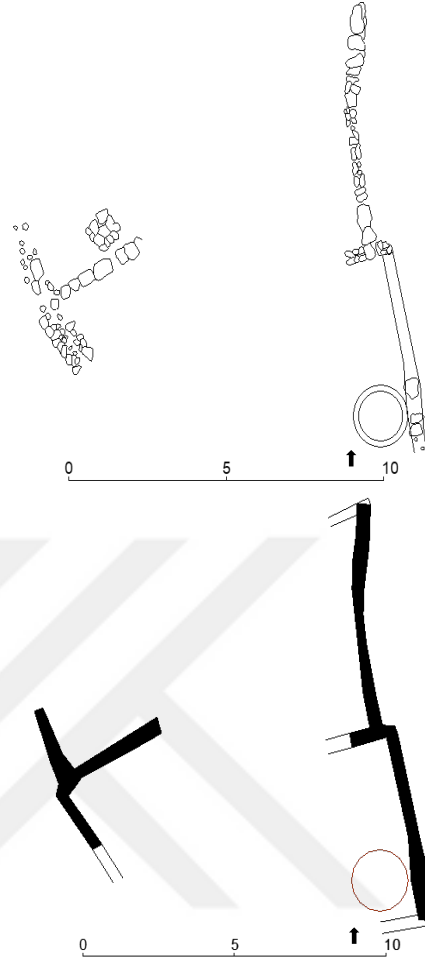
En az dört odaya sahip olduğu anlaşılan yapının 1 numaralı odası 4,60 m² ölçülerine sahiptir. L formda olan oda, aynı zamanda yapının O sokağına bağlandığı kısımdır. Taban seviyesi sokak seviyesinin altında olan yapıya iki taş basamak kullanılarak girilir. Doğusunda yer alan 2 numaralı oda, odayı daraltarak kuzeydoğu kısmında 0,90 x 2 m boyutlarında bir koridor yaratmıştır. Bu koridorun güneydoğu köşesinde yer alan yaklaşık 85 cm'lik bir kapı açıklığından 2,15 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya girilmektedir. Boyutları göz önüne alınca odanın bir kiler ya da depo olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.



1 numaralı odanın kuzeybatı köşesinden eşik taşı yerinde duran, yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı açıklığından kısmen tahrip olmuş yaklaşık 14 m² ölçülerindeki 3 numaralı odaya geçilmektedir. Odanın, giriş kapısının yer aldığı güneybatı kısmında zemin, iri yassı taşlarla döşenmiştir. Kuzeydoğu köşesinde ise ağız kısmı güneybatıya bakan at nalı biçiminde bir ocak yer alır. Bu odanın doğusunda doğusu ile güneyi tamamen tahrip olmuş 4 numaralı oda yer almaktadır. Kapı girişi tespit edilememiş olan odaya geçiş, muhtemelen 3 numaralı odanın güneydoğusunda yer almaktadır. Odanın yer aldığı alan duvar hatları dikkate alındığında 16,50 m²'lik bir alan sahiptir. Bununla birlikte 4 numaralı oda olarak adlandırılan alanın birden fazla oda barındırıp barındırmadığı tahribat sebebiyle anlaşılamamıştır.

Yapı 4

Adanın güneybatı köşesinde yer alan yapı, A1 ve O sokaklarının kesiştiği noktada yer almaktadır (Kat181). Çok fazla tahribat görmüş olan yapının planı net olarak anlaşılamamıştır. Batısında, O sokağına bakan kısımda yer alan duvar hatları ile doğu kısmında yer alan duvar hatlarına bakıldığında bunların oryantasyonunun birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Söz konusu durum, ele geçen mimari bulguların birden fazla yapıya ait olabileceğini düşündürse de bunu kanıtlayacak yeterli veri bulunmamaktadır. Bu sebeple bu alanda ele geçen bulgular 4 numaralı yapı başlığı altında değerlendirilmiştir.



Yapının doğusu ve kuzeyinde komşu yapılar yer almaktadır. Kuzey komşusu ile tam sınırları tespit edilememişken doğusunda yer alan yapı ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş ve kendi duvarları ile bu yapıdan ayrılmıştır. Sokak bağlantısına ilişkin herhangi bir veri bulunmamakla birlikte O sokağına ya da A1 sokağına açılmış olmalıdır. Yaklaşık 112 m²'lik bir alanı kaplayan yapının batı sınırında, güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu dış duvar yaklaşık 4,50 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Taş temel seviyesinde ele geçmiş olan bu duvarın orta kısmından ona dik uzanan yaklaşık 3 m uzunluğunda başka bir duvar yer almaktadır. Söz konusu duvar, bu alanda iki oda oluşturmuştur.

Doğu kısımda yer alan duvar düz bir hat vermemekle birlikte yaklaşık 12 m'lik bir uzunluğa sahiptir. Kuzey-güney doğrultulu bu duvarın da orta kısmında ara duvar

olduğu anlaşılan yaklaşık 1,20 m uzunluğunda bir duvar parçası ele geçmiştir. Yapının güneydoğu köşesinde duvarlara bitişik inşa edilmiş yaklaşık 1,80 m çapında bir fırın yer almaktadır.

Yapı 5

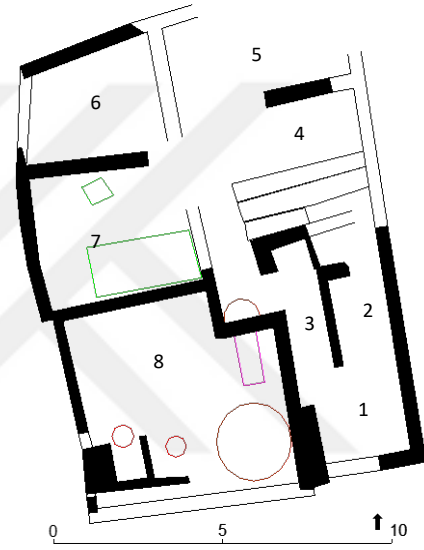
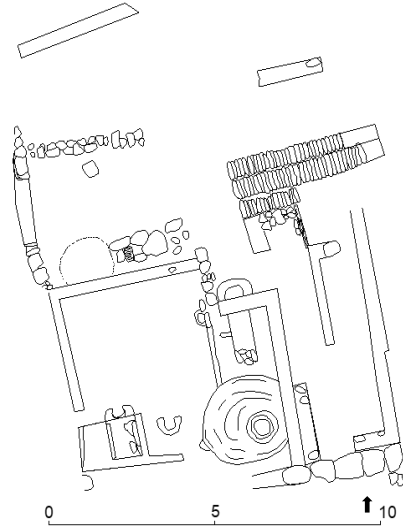
Adanın güneydoğusunda yer alan yapının güneyinde A1 sokağı yer alırken batısı ve kuzeyi komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.182). Doğu kısmı ise burada yer alan I. kat yapıları sebebiyle tespit edilememiştir. Ada içerisinde planı diğer yapılara göre daha iyi durumda ele geçmiş olan yapının özellikle de kuzey doğusu tahrip olmuştur. Mevcut hali ile 140 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, ele geçen buluntulardan yola çıkılarak bir atölye olarak tanımlanmıştır. Yapı içerisinden gümüş külçeler⁶⁶⁰ yanında kalıp ve potalar da bulunmuştur. Bununla birlikte birçok seramik buluntusu da yine bu yapı içerisinde ele geçmiştir (Lev.XXII.4).

Sekiz odadan oluşan yapının 1 numaralı odası yaklaşık 7 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Her ne kadar yapının sokak kapısı tespit edilememiş olsa da kapının 1 numaralı oda da yer almış olması muhtemeldir. Batı duvarında kerpiç örgü yaklaşık 1,40 m yüksekliğe kadar korunmuşken doğu duvarında 60 cm yükseklikte ele geçmiştir. Bir antre vazifesi görmüş olan odanın kuzeydoğusunda 2 numaralı oda yer almaktadır. 4,10 m² ölçülerindeki bu oda ile 1 numaralı odayı birbirinden ayıran herhangi bir ara duvara rastlanmamıştır. 1 numaralı odadan bu odaya 1,60 m genişliğinde bir açıklıktan girilmektedir. Bu odanın kuzeydoğu kısmında yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu kapı açıklığından 4 numaralı odaya geçilmektedir. Ancak giriş kısmının yaklaşık 1,30 m kuzeyine, üç sıra halinde ve üst üste 2 sıra olacak şekilde

⁶⁶⁰ (Gates, 1997, s. 257; N. Özgüç et al., 2001, s. 119)

istiflenmiş kerpiç dizileri ele geçmiştir. Bu kerpiç dizileri bu odadan 4 numaralı odaya geçişi kapatmıştır.

1 numaralı odanın kuzeybatı kısmından 1,15 m genişliğinde bir açıklıktan 3 numaralı odaya geçilmektedir. Giriş kısmı ile aynı genişlikte olan oda yaklaşık 3,80 m uzunluğu ile bir koridor yapısıdır. Oda içerisinde birçok seramik buluntusu ele geçmiştir. Odanın kuzeybatı kısmında yer alan 1,10 m genişliğindeki bir kapı açıklığından kuzey-güney doğrultulu başka bir koridora geçilmektedir. 1,35 x 2,10 m boyutlarındaki bu koridorun güney duvarı dibinde yarım daire şeklinde bir çukur yer almaktadır. Bu odanın kuzeyinde içerisinde



istiflenmiş kerpiç dizileri bulunan 4 numaralı oda yer almaktadır. 20 m² ölçülerindeki odanın doğu kısmı tahribat sahası içinde kaldığından doğu duvarı tespit edilememiştir. Bunun yanında küçük bir kısmı ele geçmiş kuzey duvarı da bir taş sanduka mezar tarafından tahrip edilmiştir. Bu odanın kuzeyinde yer alan 5 numaralı oda ise çok fazla tahribata uğramıştır. Duvarları tespit edilememiş olan oda, yapı duvarlarına ait hatlar dikkate alındığı zaman 10 m²'nin üzerinde bir alanı kapladığı anlaşılmaktadır.

Yapının kuzeybatı köşesinde, doğu duvarı tamamen tahrip olmuş yaklaşık 11 m² ölçülerindeki 6 numaralı oda yer almaktadır. Oda duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş ve batı duvarında 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Bu odanın güneyindeki 7 numaralı odaya 3 numaralı odanın kuzeybatısındaki kısa koridordan ulaşılmaktadır. Doğü duvarının küçük bir bölümü ele geçmiş olan oda, 16 m²'lik bir

ölçüye sahiptir ve güneydoğu kısmı taş döşelidir. Yapı içerisinde ele geçen gümüş külçeler yanında bu odada bir de kalıp bulunmuştur. Odanın güneyinde yer alan ve yapının en büyük odası olan 8 numaralı oda yaklaşık 30 m²'lik bir alana sahiptir. Doğu ve batı duvarları iyi durumda ele geçen odanın doğu duvarında kerpiç örgü 1,70 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Odanın güneydoğu köşesinde, doğu duvarına bitişik inşa edilmiş ve ağız kısmı güneybatıya bakan yaklaşık 2,60 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Kubbesi 1,50 m yüksekliğe kadar korunmuş olan fırının hemen batısında ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak yer almaktadır. Bu ocağın batısında ise iç duvarları yassı taşlarla kaplanmış ve taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 70 cm yüksekte olan bir dolap yer almaktadır. İç ölçüleri 1,10 x 0,90 m olan dolabın hemen önünde, ona bitişik inşa edilmiş bir başka ocak daha bulunmaktadır. Bu ocağın duvarları, doğusundaki diğer ocağın duvarlarına göre daha yüksek inşa edilmiştir. Ocağın en üst seviyesi dolap tabanından bir miktar daha yüksektir. Oda içerisinde kalıplar, potalar ve bir huni ele geçmiştir. Bunun yanında yapı içerisinde yazılı belge arşivi de ele geçmiştir⁶⁶¹.

Ada 29

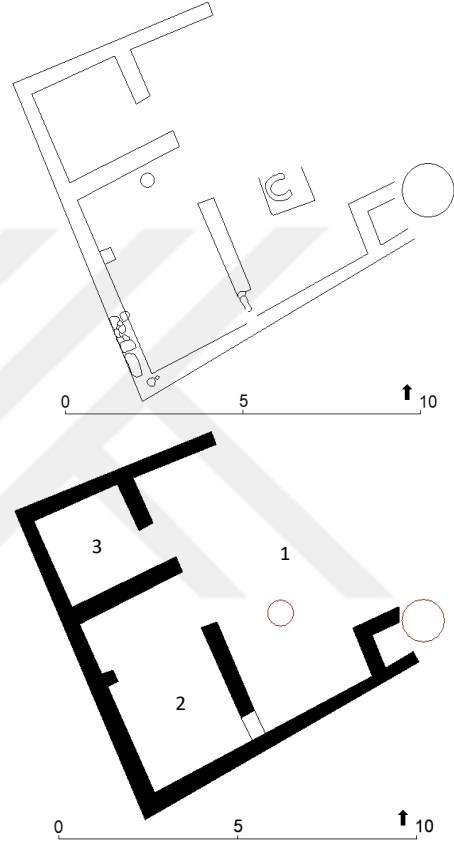
Kuzeyinde A1 sokağı, batısında Y sokağı yer alan adanın doğusu ve güneyi I. kat yapıları sebebiyle tespit edilememiştir. Ada içerisinde tespit edilebilen tek yapının da doğu kısmı tahrip olmuştur. Bunun yanında doğusunda ve güneyinde bazı duvar parçaları

⁶⁶¹ (Michel, 2003, s. 112)

bulunsa da bunların II. yapı katına tarihlendirilmesine ilişkin yeterli veri bulunmamaktadır (Plan 51-52).

Yapı 1

Doğu kısmı tamamen tahrip olmuş yapı ele geçen kısımları dikkate alındığında 84 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.183). Batısından Y sokağı geçen yapının kuzeyi ve güneyi I. kat yapıları sebebiyle tespit edilememiştir. Doğu kısmı da aynı şekilde tahribat sahası içerisinde yer alan yapının bu kısmında bir meydan yer aldığı belirtilmiştir⁶⁶². Sağlam durumda ele geçmiş batı kısmından Y sokağına açılan⁶⁶³ yapının ikinci bir kapı aracılığı ile doğusunda yer alan meydana da açılmış olması muhtemeldir (Lev.XXII.2).



Doğusunda sınırları tespit edilememiş olan 1 numaralı oda yapının en büyük odasıdır. Ele geçen kısımları dikkate alındığında en az 45 m²'lik bir alana sahiptir. Boyutları da göz önüne alındığında üzerinin, en azından bir kısmının açık olduğu anlaşılmaktadır⁶⁶⁴. Odanın güneydoğu kısmında bir fırın yer almakta ve bu fırının bir odacık içine alınmış olması üzerinin kapatıldığını göstermektedir. Odanın batı kısmına doğru, kuzey tarafı I. kat taş sanduka mezarı altında

⁶⁶² (T. Özgüç, 1959, s. 28, Res.34-35, Plan 6)

⁶⁶³ (T. Özgüç, 1959, Res.35)

⁶⁶⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 28)

kalan yaklaşık 1 m²'lik bir platform yer almaktadır. Platform üzerinde ağız kısmı doğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır⁶⁶⁵.

Avlunun doğusunda yan yana yerleştirilmiş iki kapı bulunmaktadır. Bunlardan güneyde olan 1,50 m'lik bir genişliğe sahiptir⁶⁶⁶ ve 15,50 m² ölçülerindeki 2 numaralı odaya geçişi sağlar. Odanın batı duvarının kuzey kısmında kısa bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Kapılardan kuzeyde olan ahşap kasası ve ahşap kaplı eşik taşı ile ele geçmiştir⁶⁶⁷. Yaklaşık 1 m genişliğindeki kapıdan yapının 3 numaralı odasına geçilmektedir. 6,60 m² ölçülerine sahip oda içerisinden yapı sahibinin Asurlu olduğunu gösteren yazılı belgeler ele geçmiştir⁶⁶⁸.

Ada 30

Yerleşimin güneydoğu ucunda yer alan adanın batısından P1 sokağı geçerken kuzeyi, doğusu ve güneyi kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır. Bu sebeple adanın tam boyutları ve sınırları bilinmemektedir. Mevcut hali ile 300 m²'lik bir alanı kaplayan ada içerisinde yer yer tahrip olmuş beş yapı tespit edilmiştir (Plan 55-56).

⁶⁶⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 28)

⁶⁶⁶ (T. Özgüç, 1959, s. 28)

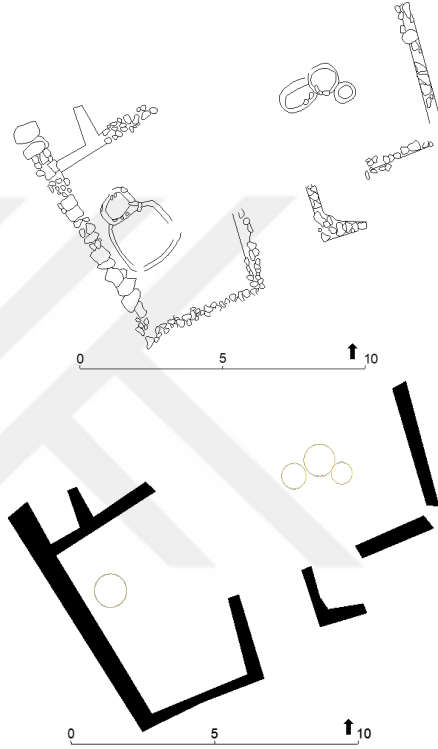
⁶⁶⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 28)

⁶⁶⁸ (Hertel, 2014, s. 50No:98; T. Özgüç, 1959, s. XIII, 28)

Yapı 1

Adanın en kuzey ucunda yer alan yapı, I.kat yapılarından dolayı tam planı ile ele geçirilememiştir (Kat.184). Ele geçen mimari bulguların birden fazla yapıya ait olma ihtimali yüksek olsa da bunları ayırmak mümkün olmamıştır. Bu sebeple bu alanda ele geçen bulgular tek bir başlık altında değerlendirilmiştir (Lev.XXII.5).

98 m²'lik bir alanı kaplayan yapının batısından P1 sokağı geçerken kuzeyi ve doğusu kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır. Yapının tespit edilebilen tek komşusu güneyinde yer almaktadır. Ele geçen duvarlarına bakıldığında komşusu ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Komşusundan kendi duvarları ile ayrılan yapı P1 sokağına açılmış olmalıdır; ancak yapının sokak bağlantısı tespit edilememiştir. Yaklaşık planı ele geçmiş olan tek oda, aynı zamanda yapının da en büyük odasıdır.



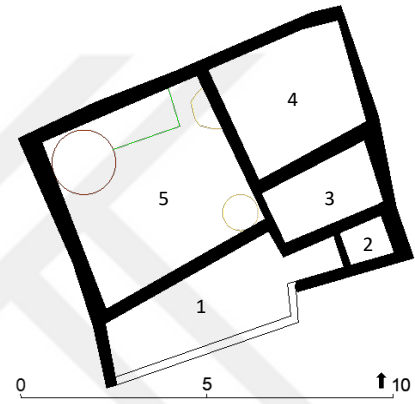
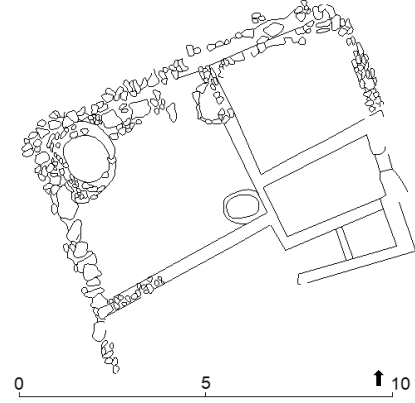
Ele geçen kısımlarından en az 27 m² ölçülerine sahip olan odanın güney duvarına yakın kısımda 1 x 1,25 m boyutlarında bir silo bulunmaktadır.

Yapı 2

64 m²'lik bir alanı kaplayan yapının kuzeyi ve güneyi komşu yapılar tarafından çevrelenmiştir (Kat.185). Doğu kısmı kazılmamış saha içerisinde yer aldığından bu alanda yer alan komşu yapının durumu bilinmemektedir. Kuzeyinde ve güneyinde yer alan yapılarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilen yapı, komşularından kendi

duvarları ile ayrılmaktadır. Batısından geçen P1 sokağına açılmış olan yapının sokak kapısı tespit edilememiştir (Lev.XXII.6).

Beş odası tespit edilmiş olan yapının 1 numaralı odası, yapının P1 sokağına açılan sokak kapısını da barındırmış olabilir. 9,50 m² ölçülerindeki odanın duvarları 1 m'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur. Odanın doğusunda yaklaşık 80 cm genişliğinde bir açıklıktan 2 numaralı odaya girilmektedir. Batıdan doğuya doğru genişleyen odanın en doğu ucu 1 m'lik bir genişliğe sahiptir. 2,50 m² ölçülerindeki oda duvarları 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Boyutları dikkate alındığında kiler ya da depo olarak kullanılmış bu oda, orta kısmında yer alan ve



oda tabanından yaklaşık 40 cm yüksekliğe sahip bir kerpiç duvarla ikiye bölünmüştür. Depo odası olması muhtemel bir diğer oda da 3 numaralı odadır. 1 numaralı odanın kuzeydoğusunda yer alan odanın batı duvarı hariç diğer duvarlarında kerpiç örgü yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. 4,70 m² ölçülerindeki odanın giriş kapısı tespit edilememiştir.

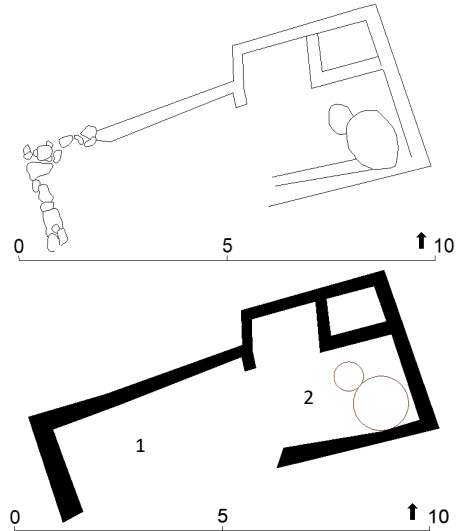
Yapının kuzeydoğu kısmında yer alan 4 numaralı oda 10 m² ölçülerine sahiptir. Duvarları iyi durumda ele geçmiş olan odanın, duvar yükseklikleri 1,30 m yüksekliğe kadar korunmuş ve taş örgüsü taban üzerinde 1 m yüksekliğe kadar devam etmiştir. Batı duvarının güney ucunda ters duran bir küp ele geçmiştir. Yapının en büyük odası olan 5 numaralı oda 21 m² ölçülerine sahiptir. Duvarları 1 m yüksekliğe kadar korunmuş olan odanın kuzeybatı köşesinde, oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı güneydoğuya bakan fırının tabanı, oda tabanından 70 cm daha yüksektir.

1,90 x 1,60 m boyutlarındaki fırının hemen doğusunda, odanın kuzey duvarı boyunca, zemin taş döşelidir. Taş döşemenin doğu ucunda, odanın doğu duvarına bitişik yapılmış bir çevrik bulunmaktadır. Tahıl depolama amacıyla kullanılmış olabilecek çevriğin duvarları düzgün yassı taşlarla yapılmıştır. Oda'nın güneydoğu köşesinde elips forma sahip bir ateş alanı yer almaktadır.

Yapı 3

31 m²'lik bir alanı kaplayan yapının güneybatı kısmı ve iç örgüsü, I. kat yapıları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.186). Üç tarafı komşu yapılar tarafından çevrelenmiş olan yapının batısından P1 sokağı geçmektedir. P1 sokağı ile aynı hat ve genişliğe sahip I. kat sokağı, bu alanda kaldırılmadığı için yapının sokak bağlantısı tespit edilememiştir. Komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilen yapı, komşularından kendi duvarları ile ayrılmıştır (Lev.XXIII.1).

Yapının ele geçen kısımları dikkate alındığında iki odadan oluştuğu anlaşılmaktadır. Bunlardan batıda yer alan 1 numaralı oda, duvar hatları da göz önüne alındığında en az 10 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Güney duvarı tahrip olmuş odanın tespit edilebilen kuzey duvarı 1,20 m yüksekliğe kadar korunmuştur. Oda'nın

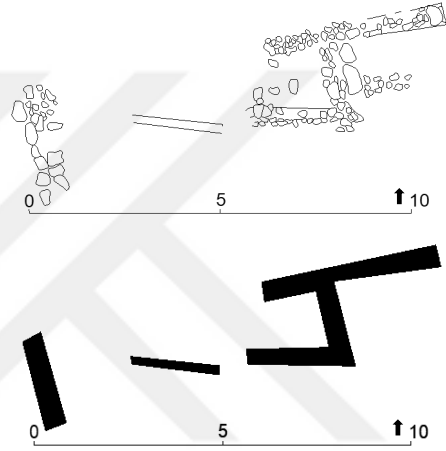


doğusunda yer alan 2 numaralı oda, 11 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Kapı girişi tespit edilememiş olan odanın güneydoğu köşesinde yalnızca taban seviyesi ele geçmiş yaklaşık 1,50 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Oda tabanından yaklaşık 40 cm daha yüksek olan fırının hemen kuzeybatısında, ona bitişik inşa edilmiş daha küçük başka bir fırına ait

taban ele geçmiştir. Ele geçen bu taban, oda tabanından yaklaşık 25 cm daha yüksektedir. Odanın kuzeydoğu köşesinde ise dikdörtgen bir forma sahip, 1,40 x 0,92 m boyutlarında bir çevrik yer almaktadır. Çevriğin taban seviyesi ise oda tabanından yaklaşık 15 cm daha aşağıda inşa edilmiştir.

Yapı 4

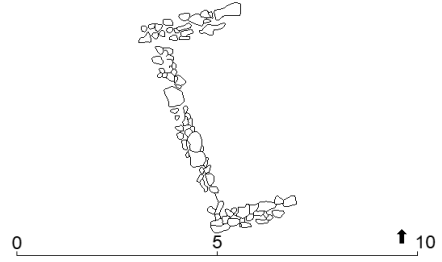
3 numaralı yapının hemen güneyinde, ona bitişik bir düzende inşa edilmiş olan yapı, büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Kat.187). Güneye ve doğuya doğru devam ettiği anlaşılan yapının tahribat sebebiyle tam planı ve boyutları tespit edilememiştir. Batısında yer alan P1 sokağına açılmış olabilecek yapının doğu



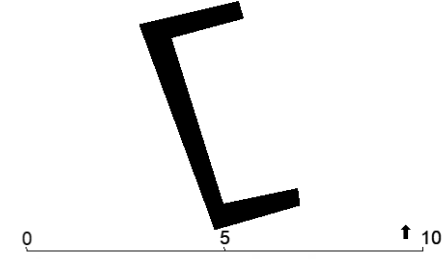
kısımında iki odasına ait mimari bulgular ele geçmiştir. Bunlardan batıda yer alan küçük odanın batı kısmı tamamen tahrip olmuştur. Tahribattan dolayı odanın boyutları tam olarak tespit edilememiş olsa da doğu-batı doğrultusunda 2,20 m, kuzey-güney doğrultusunda ise 1,50 m genişliğe sahiptir. Oda içerisinden bol miktarda sapan taşı ele geçmiştir. Onun doğusunda yer alan ikinci odanın ise yalnızca kuzeybatı kısmı ele geçmiştir. Yapının ele geçen duvarlarında taş örgünün taban üzerinde devam ettiği görülmektedir (Lev.XXIII.2).

Yapı 5

Adanın güneydoğu kısmında yer alan yapının yalnızca batı kısmında yer alan küçük bir bölümü ele geçmiştir (Kat.188). Ele geçen bu kısımdan, komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildiği anlaşılan yapının, doğu kısmı kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır.



Adanın genel planı da dikkate alındığında yapı, doğusundan geçmesi muhtemel bir sokağa



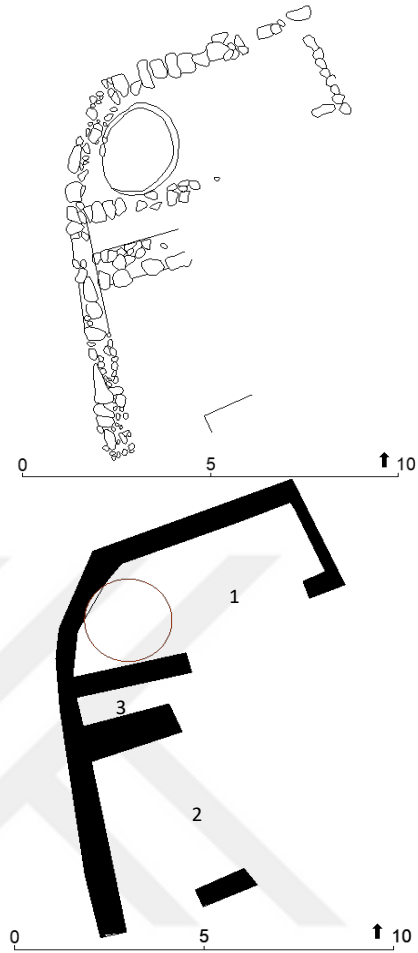
açılmış olmalıdır. Duvarlarında taş örgü taban üzerinde 30 cm yüksekliğe kadar korunmuş ve duvarların hiçbirinde kerpiç örgüye rastlanmamıştır.

Ada 31

398 m²'lik bir alanı kaplayan adanın güneyi kazılmamış saha içerisinde yer alırken batısında ve kuzeyinde U sokağı, doğusunda ise P1 sokağı yer almaktadır. Güney kısmının kazılmamış saha içerisinde yer alması aynı zamanda adanın tam boyutlarının ve sınırlarının da anlaşılmasını engellemiştir. Ayrıca ada içerisinde tespit edilmiş beş yapı yer yer I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edilmiştir. Söz konusu tahribat ve bazı I. kat yapılarının koruma amacıyla kaldırılmamış olması, ele geçen beş yapının tam planlarının anlaşılmasını da zorlaştırmıştır (Plan 57-58).

Yapı 1

Adanın kuzeybatı köşesinde yer alan yapının planı ve iç örgüsü I. kat yapıları sebebiyle tam olarak anlaşılamamıştır (Kat.189). Bu hali ile 68 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, kuzeybatı kısmında, doğuya doğru dönüş yapan U sokağına göre şekillenmiştir. Doğusu ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapı, ele geçen duvarlarından anlaşıldığı kadarıyla komşuları ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yer yer 1 m yüksekliğe kadar korunmuş olan duvarlarında taş örgünün taban üzerinde de devam ettiği görülmektedir. Sokak bağlantısı tespit edilememiş olan yapının en az üç odadan oluştuğu anlaşılmaktadır (Lev.XXIII.3).



Yapının kuzeyinde yer alan 1 numaralı oda, kısmen tahrip olmuş olsa da yaklaşık olarak 16 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Batı kısmı U sokağının dönüşüne göre şekillenmiştir. Bu kısımda, duvarlara bitişik inşa edilmiş 2,60 x 2 m boyutlarında bir fırın yer almaktadır. Taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 30 cm daha yüksek olan fırının ağız kısmı tespit edilememiştir.

1 numaralı oda güneyinde yer alan bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya bağlanmaktadır. Büyük bir bölümü I. kat yapısı altında kalan odanın doğu ve güney duvarları tespit edilememiş olsa da komşu yapıların duvarları dikkate alındığında sınırları anlaşılabilir. Bu hali ile kabaca 20 m²'lik bir alanı kaplayan oda içerisinde herhangi bir veriye rastlanmamıştır. Tespit edilen bütün duvarları temel seviyesinde ele

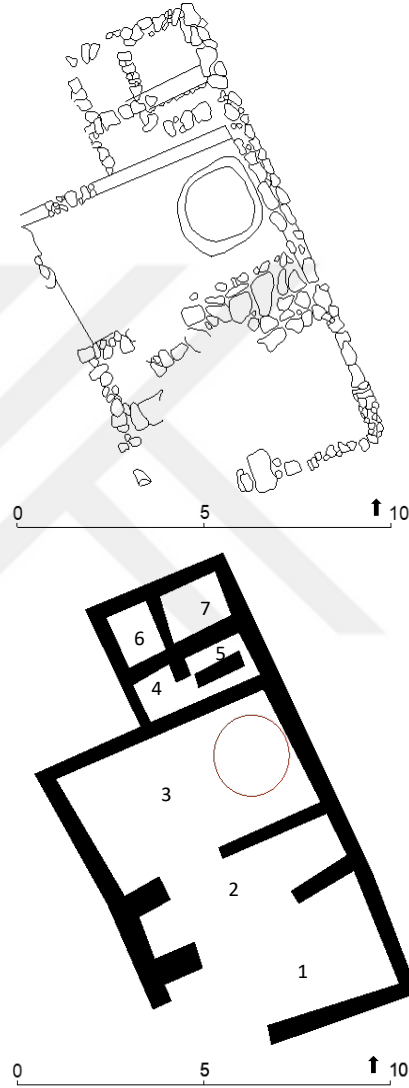
geçmiş olan 2 numaralı odanın kuzeybatısından 3 numaralı odaya geçilmektedir. Yaklaşık 3 x 0,80 m boyutlarındaki odanın işlevi tam olarak anlaşılamamıştır.

Yapı 2

70 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, I. kat yapıları ve mezarları tarafından tahrip edilmiştir (Kat.190). Kuzeyinde U sokağı, doğusunda ise P1 sokağı yer alan yapının batısı ve güneyi komşu yapılarla çevrelenmiştir. Güneyinde yer alan komşusu ile güney duvarı ortak kullanmışken batısında yer alan 1 numaralı yapıya ait doğu duvarı tespit edilememiştir. Bu sebeple bu iki yapı arasındaki duvar kullanımı tam olarak anlaşılamamıştır. Ancak yapının kuzey kısmında yer alan duvarlardan bu iki yapının birbirinden kendi duvarlarıyla ayrılmış olabileceği anlaşılmaktadır. Yapının ele geçen duvarlarında, taş örgü taban üzerinde devam etmiş ve yer yer 80 cm'ye kadar korunmuştur.

Yapının taban seviyesi, batısında yer alan P1 ve U sokaklarının ortalama 20 cm daha altındadır (Lev.XXIII.4).

Yedi odası tespit edilmiş olan yapının en güneyde yer alan 1 numaralı odası büyük ölçüde I. kat yapıları altında kalmıştır. Güney duvarı komşu yapı ile ortak olan odanın bütün duvarları tabandan itibaren yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Ele



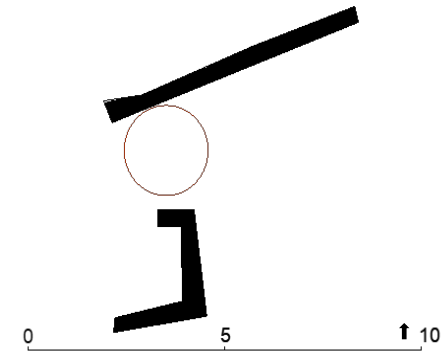
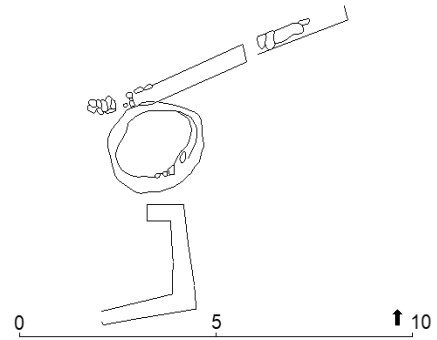
geçen kısımlarından en az 13 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılan odanın diğer odalarla bağlantısını sağlayan kapı açıklıkları tespit edilememiştir. Bu odanın hemen kuzeyinde, zemini taş döşeli olan yaklaşık 7,50 m² ölçülerindeki 2 numaralı oda yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan odanın çok ince yapılmış kuzey duvarı büyük ölçüde tahrip olmuştur.

3 numaralı oda 19 m²'lik ölçüsü ile yapının en büyük odasıdır. Odanın kuzeydoğu köşesinde yaklaşık 2,20 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı kuzeybatıya bakan fırının taban seviyesi, oda tabanından 45 cm daha yüksektedir. Kuzey duvarında taş örgü 1,40 m yüksekliğe kadar korunmuşken duvar sıvası da iyi bir şekilde korunmuştur. Odanın kuzeydoğu kısmında yer alan 4-7 numaralı odalar, 1 ila 2 m² arasında değişen ölçülere sahip küçük hücrelerden oluşmaktadır. Boyutları itibari ile bir depo yapısı olduğu anlaşılmaktadır ve bu odalara yukardan ulaşılmış olmalıdır.

Yapı 3

Büyük ölçüde I. kat yapıları altında kalan yapının yalnızca birkaç duvarı ve fırını tespit edilebilmiştir (Kat.191). Kuzeyinde yer alan komşusundan kendi duvarı ile ayrılan yapının batısında U sokağı yer almaktadır.

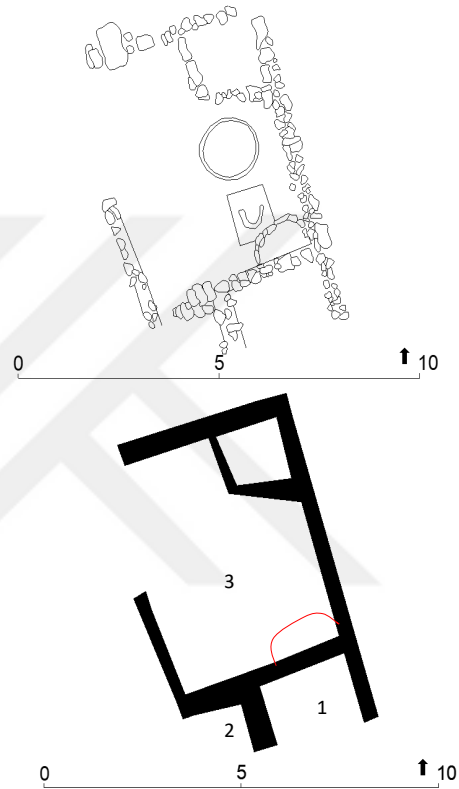
Doğusu ve güneyinde yapının sınırları tespit edilemediğinden bu alanlarda komşuları ile ilişkisi anlaşılamamıştır. Güney kısmında tespit edilmiş duvarlarında kerpiç örgü, 1 m yüksekliğe



kadar korunmuşken kuzey kısımda 25 cm yüksekliğe kadar korunabilmiştir. Ağız kısmı güneydoğuya bakan fırın yaklaşık 2,30 m'lik bir çapa sahiptir (Lev.XXIII.5).

Yapı 4

Adanın güneydoğusunda yer alan yapı, I. kat yapıları sebebiyle tam planı ile ele geçirilememiştir (Kat.192). Sokak bağlantısı tespit edilememiş olsa da yapı, doğusunda yer alan P1 sokağına açılmış olmalıdır. Ele geçen kısımları ile 38 m²'lik bir alanı kaplayan yapının üç odası tespit edilebilmiştir. Güneye doğru devam ettiği anlaşılan yapının bu kısım da ele geçen 1 ve 2 numaralı odalarının yalnızca kuzey kısımları tespit edilebilmiştir (Lev.XXIII.6).



Yapının en büyük odası olduğu anlaşılan 3 numaralı odanın kuzeybatı kısmı tespit edilememiştir. Bu hali ile oda, 23 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Duvarlarında, taban üzerinde devam eden taş örgü, 1 m'nin üzerinde bir yükseklikte korunmuştur. Taban seviyesi sokak seviyesinin yaklaşık 20 cm üzerinde olan odanın kuzeydoğu köşesinde 2,40 m² ölçülerinde bir çevrik bulunurken güneydoğu köşesinde ise oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş bir fırın bulunmaktadır. Ağız kısmı batıya bakan fırın 1,40 x 0,91 m ölçülerindedir. Taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 60 cm yüksekte olan fırının hemen kuzeyinde ona bitişik inşa edilmiş bir platform yer almaktadır. 1,20 x 0,92 m boyutlarındaki platform üzerinde ağız kısmı kuzeye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır.

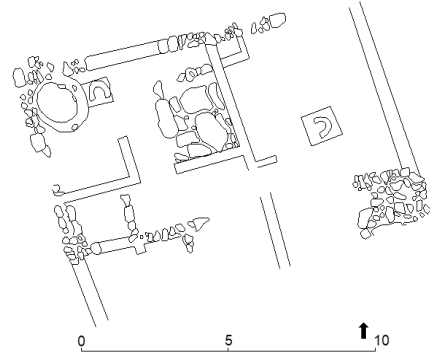
Yapı 5

Adanın güneybatı ucunda yer alan yapının güney kısmı kazılmamış saha içerisinde yer aldığından tam planı ile tespit edilememiştir (Kat.193). Mevcut hali ile 99 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapı aynı zamanda adanın da en büyük yapısıdır. Taban seviyesi batısında yer alan U sokağından yaklaşık 80 cm aşağıda olan yapının dört odası tespit edilmiştir (Lev.XXIV.1,2).

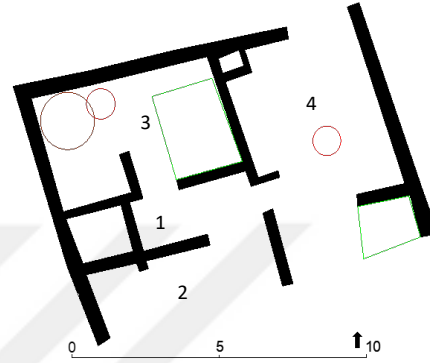
Uzun bir koridor görünümündeki 1 numaralı oda yaklaşık 10 m² ölçülerine sahip bir antredir. İkiye bölünmüş odanın batı kısmı, yapının geri kalan odalarından yaklaşık 30 cm daha yüksekte inşa edilmiş ve odaya basamaklı bir görüntü vermiştir. Sokak seviyesinden 50 cm daha aşağıda olan odanın batı kısmına, sokaktan iki taş basamak yardımı ile inilmektedir. Mil yuvası da tespit edilmiş sokak kapısı, yaklaşık 1 m'lik bir genişliğe sahiptir. Yapının diğer odalarına bağlantıyı sağlayan antrenin duvarlarının köşelerine küpler yerleştirilmiştir. Antrenin güneyinde yer alan 2 numaralı odanın güney sınırları tespit edilememiştir. Giriş kısmı antrenin güneydoğusunda yer alan oda mevcut hali ile 12 m²'lik bir alana sahiptir.

Antrenin kuzeyinden 1,20 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. Kuzey ve batı duvarlarında taş örgü taban üzerinde yaklaşık 80 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Bunun yanında güney ve doğu duvarları tabandan itibaren kerpiç örgüye sahiptir. Bir mutfak olarak kullanıldığı anlaşılan odanın giriş kısmının batısında 1,27 m uzunluğunda bir koltuk duvarı yer almaktadır. Doğu kısmı taş döşeli olan oda yaklaşık 22 m²'lik bir alana sahiptir. Oda kuzeybatı köşesinde oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş 1,97 x 1,75 m ölçülerinde bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı güneydoğuya bakan fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 60 cm daha yüksektedir. Fırının hemen doğusunda ona bitişik inşa edilmiş 90 x 90 cm boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından 30 cm yüksekte olan platform üzerinde ağız

kısmı güneye, oda girişine bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Bunların yanında odanın kuzeydoğu köşesinde ise küçük bir çevrik bulunmaktadır. Çevrik ile ocak arasında ise iki tane değirmen taşı ele geçmiştir.



Antrenin doğusunda yer alan yaklaşık 1 m genişliğindeki kapı açıklığından 4 numaralı odaya geçilmektedir. Güney sınırı tam olarak tespit edilememiş oda, bu hali ile 33 m²'lik bir alana sahiptir. Doğu duvarı tabana kadar tahrip olmuş odanın, giriş kısmının hemen kuzeyinde



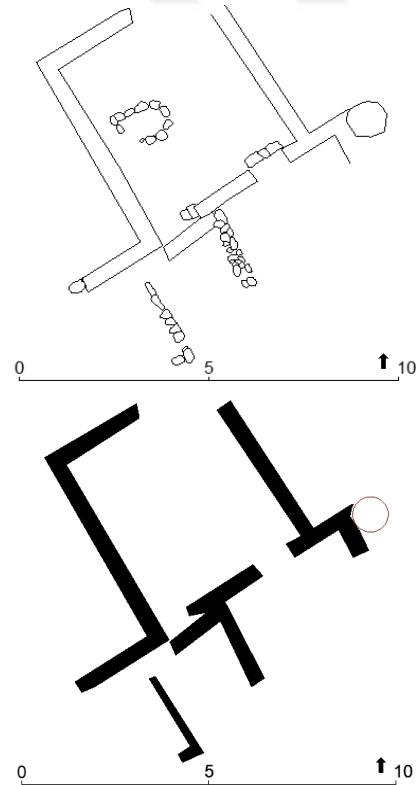
70 cm uzunluğunda bir koltuk duvarı bulunmaktadır. Oda ortasında ise taban seviyesinden yaklaşık 5 cm'lik bir yüksekliğe sahip, 1 x 1 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Üzerinde ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunan platform çevresinde çok sayıda seramik ele geçmiştir. Bunun yanında odanın güneydoğu köşesinde zemini taş döşeli bir alan yer almaktadır. Kesik bir taş duvar ile odadan ayrılmış bu alan içerisinde çok sayıda istiflenmiş çanak çömlek ele geçmiştir. Oda ortasında ise kerpiçten yapılmış 75 x 55 cm boyutlarında küçük bir çevrik yer almaktadır. Oda içerisinde özellikle köşeler ve duvar diplerine yerleştirilmiş çok sayıda seramik ele geçmiştir.

Ada 32

Batısında T sokağı, kuzeyinde S sokağı bulunan adanın doğusu ve güneyi kazılmamış saha içerisinde yer almasından dolayı tam sınırları ve boyutları tespit edilememiştir. Bunun yanında ada içerisinde tam plan veren hiçbir yapı tespit edilememiştir. Ele geçen mimari bulgular ise yalnızca duvar kalıntılarından oluşmaktadır. Tespit edilmiş olan mimari kalıntıların kaç farklı yapıya ait olduğu tespit edilememiş olsa da burada ele geçen bulgular, tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir. Ada, ele geçen mevcut hali ile yaklaşık 136 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Plan 59-60).

Yapı 1

Adanın kuzeyinde yer alan yapının batısında T sokağı ve kuzeyinde S sokağı bulunmaktadır (Kat.194). Parçalar halinde ele geçmiş olan yapı içerisinde kısmen plan veren bir oda tespit edilmiştir. Kabaca 20 m²'lik bir alana sahip olan odanın tabanı altında bir taş sanduka mezar bulunmaktadır. Oda'nın güneydoğu kısmında eşik taşları yerinde duran 1 m genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Doğuya doğru devam ettiği anlaşılan yapının bu kısmında bir fırın ele geçmiştir. Burada yer alan I. kat yapıları sebebiyle fırının boyutları ve ölçüleri tespit edilememiştir.



Ada 33

Kuzeyinde S sokağı, doğusunda T sokağı yer alan adanın batısı ve güneyi kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır. Tam boyutları ve sınırları tespit edilememiş olan ada mevcut hali ile 385 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Kuzeyinde ve doğusunda yer alan taş döşeli iki sokak içerisinde de su kanalı yer almaktadır. Ada içerisinde tespit edilmiş dört yapıya baktığımız zaman bunların birbirleri ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edildikleri görülür. Birbirleri ile ortak duvar kullanmayan bu yapılardan yalnızca bir tanesi tam planına yakın ele geçmişken diğerleri kısmen tespit edilebilmiştir (Plan 61-62).

Yapı 1

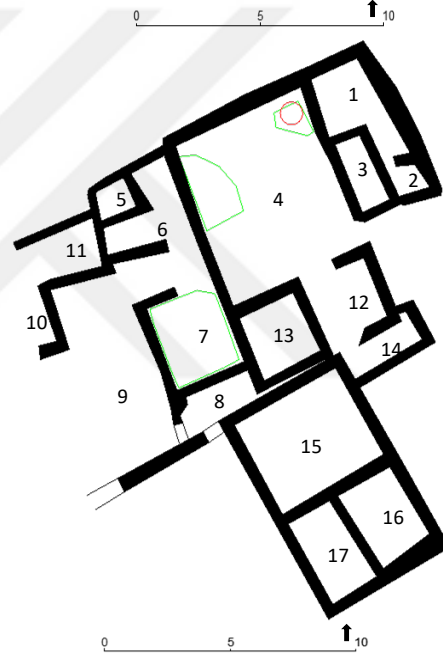
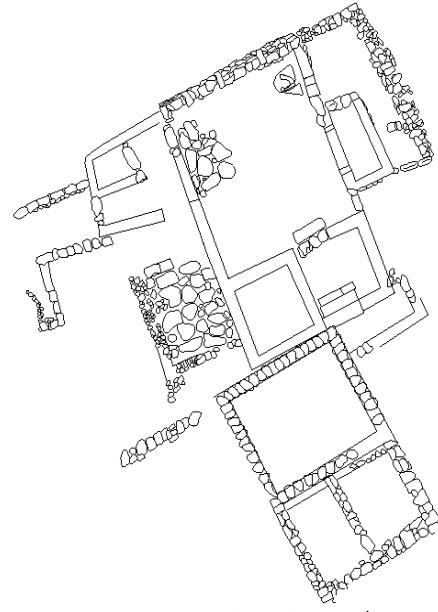
Adanın kuzeyinde taş döşeli ve kanallı S ve T sokaklarının kesiştiği noktada yer alan yapı 224 m²'lik alanı ile içinde bulunduğu adanın ve aşağı şehrin en büyük yapısıdır⁶⁶⁹ (Kat.195). Taban seviyesi sokak seviyesi ile aynı olan yapı, doğusunda yer alan T sokağına açılmaktadır. Sokaklara bakan kuzey ve doğu duvarlarında taş örgü taban üzerinde yer yer 1 m yüksekliğe kadar korunmuştur. On yedi odaya sahip olan yapının eklemeler ile büyütüldüğü anlaşılmaktadır⁶⁷⁰. Güneyinde tespit edilmiş olan komşu yapılar ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş olan yapı, aynı zamanda komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapının batı kısmı I. kat yapıları tarafından tahrip edildiği için bu alanda yer alan komşuları ile ilişkisi tespit edilememiştir (Lev.XXIV.3-6).

⁶⁶⁹ (N. Özgüç, 2006, s. 1, Plan 1; T. Özgüç, 1959, s. 34, Res. 50,)

⁶⁷⁰ (N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1953, s. 104, 1959, s. 35, 2005, s. 61)

L forma sahip 1 numaralı odası aynı zamanda yapının T sokağına bağlandığı kısımdır. 7,30 m²'lik bir ölçüye sahip odanın doğu duvarı, yapının diğer duvarları ile kıyaslandığında iyi korunmamıştır. Odanın güneydoğu köşesinde, tabanı çukur şeklinde yapılmış ve tuvalet alanı olarak tanımlanmış⁶⁷¹ 1,15 x 1,30 m boyutlarında 2 numaralı odacık yer almaktadır. 1 numaralı odanın güneybatı kısmında, duvarlarının içerisinde merdiven yapısına ait olduğu anlaşılan kömürleşmiş ahşap izleri tespit edilmiş, 1 x 2,80 m boyutlarındaki 3 numaralı oda yer almaktadır⁶⁷². Ayrıca bu odanın doğu duvarında küçük bir pencere açıklığı da tespit edilmiştir⁶⁷³.

1 numaralı odanın batı duvarında yer alan ve eşik taşları korunmuş yaklaşık 1,20 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile yapının en büyük odası olan 4 numaralı odaya geçilmektedir. 37 m²'lik bir ölçüye sahip olan odanın sokağa bakan kuzey duvarının örgüsünde taş kullanılmışken diğer duvarlarında kerpiç kullanılmıştır. Kuzey ve doğu duvarlarında, yaklaşık 1,50 m aralıklarla ahşap dikmeler yerleştirilmiş olan odanın bir üst kata sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bir kısmının üstü açık olması muhtemel odanın kuzeydoğu köşesinde iri yassı bir taş üzerine oturtulmuş ve ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde



⁶⁷¹ (N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1953, s. 104, 1959, s. 36, 2005, s. 61)

⁶⁷² (N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1953, s. 104, 1959, s. 36, 2005, s. 61)

⁶⁷³ (T. Özgüç, 1953, s. 104)

bir ocak bulunmaktadır. Kuzeybatı kısmında zemini yassı taşlarla döşenmiş olan oda içerisinde birkaç yazılı belge yanında çanak çömlekler ile bir aslan ve bir de ceylan ritonu bulunmuştur⁶⁷⁴. Taş döşeli bu alanın batısında, 1,80 m genişliğe sahip bir açıklıktan, inşa biçiminden yapıya sonradan eklendiği anlaşılan 5-11 numaralı odaların bulunduğu alana geçilmektedir. Bu alanın batı kısmı tahrip olduğundan yapının batı sınırı tespit edilememiştir. Bu alanda yer alan ve kapısı sonradan örülerek kapatılmış 1,20 x 1,50 m boyutlarındaki 5 numaralı oda içerisinde birkaç tane zarf ele geçmiştir. Bu odanın güneyinde yer alan 9,50 m² ölçülerine sahip zemini taş döşeli olan 7 numaralı oda, bir işlik olarak kullanılmıştır⁶⁷⁵.

4 numaralı odanın güneyinden tabandan itibaren 15 cm yüksekliğe sahip bir taş basamak yer almaktadır. Bu basamak aracılığı ile yaklaşık 6,80 m² ölçülerindeki 12 numaralı odaya geçilmektedir⁶⁷⁶. Bu odanın hemen batısında, taban seviyesi 12 numaralı odanın 2 m daha altında olan 6,40 m² ölçülerindeki 13 numaralı oda yer almaktadır. Duvarları tamamen kerpiç örgüye sahip odaya ulaşım sağlayacak herhangi bir kapı izine rastlanmamıştır. İçerisine ufak boyulu kaplar yerleştirilmiş olan odanın bir depo olduğu ve üst kattan portatif bir merdiven aracılığı ile ulaşıldığı anlaşılmaktadır⁶⁷⁷.

12 numaralı odanın güneybatı köşesinde yaklaşık 1,60 m genişliğinde bir kapı açıklığından yaklaşık 3 m² ölçülerindeki 14 numaralı odaya girilmektedir. Zemin seviyesi 12 numaralı odaya göre daha yüksekte olan odaya iki taş basamak kullanılarak çıkılmaktadır⁶⁷⁸. Oda, batısında yer alan depo yapısının üst katında yer alan oda ya da odalara ulaşmak amacıyla kullanılmış bir antre görevi görmüştür. Bu alanın batısında yer

⁶⁷⁴ (T. Özgüç, 1953, s. 103-104, 1959, s. 35)

⁶⁷⁵ (N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1953, s. 104, 1959, s. 35-35, 2005, s. 60-61)

⁶⁷⁶ (N. Özgüç, 2006, s. 1)

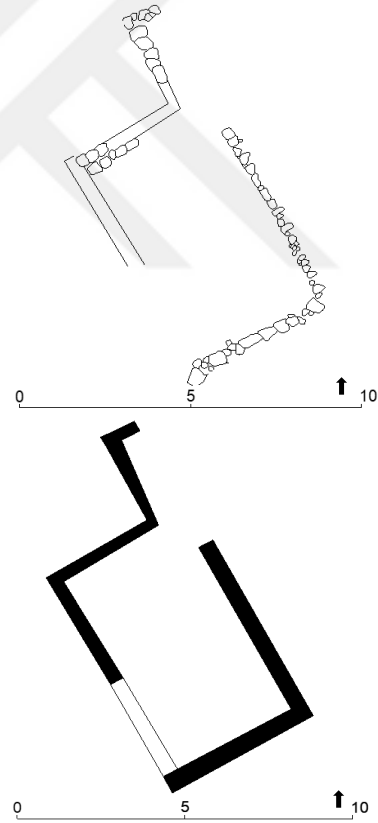
⁶⁷⁷ (N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1953, s. 104, 1959, s. 36-37, 2005, s. 61)

⁶⁷⁸ (N. Özgüç, 2006, s. 1)

alan, 15-17 numaralı odalardan oluşan üç odalı tipik depo yapısı⁶⁷⁹, kapladığı 49 m²'lik alanı⁶⁸⁰ ile Aşağı Şehir'de şimdiye kadar tespit edilmiş diğer depo yapılarından çok daha büyüktür. Hiçbir kapı açıklığı tespit edilememiş olan depo yapısı, yapının taban seviyesinden yaklaşık 2 m daha aşağıdadır ve bütün duvarları taş örgüye sahiptir⁶⁸¹. 14 numaralı oda hariç yapının diğer kısımlarından çift duvar ile ayrılmış olan depo yapısının 15 numaralı odası, 18 m²'lik bir ölçüye sahiptir ve kuzey yarısında hasır izleri tespit edilmiştir. Oda içerisinde birçok seramik buluntu yanında açılmamış zarflar da ele geçmiştir. Ele geçen bulgulardan yapının yerli bir tüccara ait olduğu tespit edilmiştir⁶⁸². Bu odanın arka kısmında yer alan daha küçük boyuttaki 16 ve 17 numaralı odalar yer almaktadır. 16 numaralı oda yaklaşık 7,50 m²'lik bir ölçüye sahipken 17 numaralı oda 7 m²'lik bir ölçüye sahiptir⁶⁸³.

Yapı 2⁶⁸⁴

1 numaralı yapının güneydoğusunda yer alan ve tam planı ile ele geçirilememiş olan yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir (Kat.196). Komşuları ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş ve onlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Doğu kısmı tespit edilememiş olan yapı, bu kısımdan T sokağına açılmış olmalıdır. Mevcut hali



⁶⁷⁹ Bkz. 20. ada, 2. yapı

⁶⁸⁰ (N. Özgüç, 1953a, s. 290)

⁶⁸¹ (N. Özgüç, 1953a, s. 290-291, Res.1-2)

⁶⁸² (Albayrak, 2006a; Balkan, 1955, s. 21; Hertel, 2014, s. 50, No:102; Michel, 2011, s. 99, Fig. 4; N. Özgüç, 2006, s. 1; T. Özgüç, 1959, s. XIV)

⁶⁸³ (N. Özgüç, 1953a, s. 290)

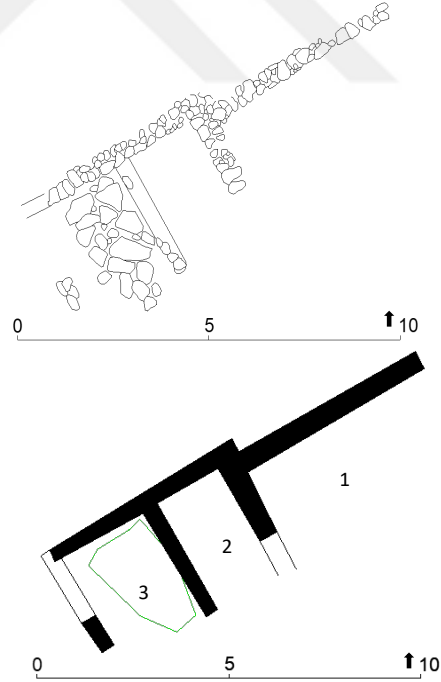
⁶⁸⁴ (N. Özgüç, 1953a, s. 289, Plan 1)

ile 48 m²'lik bir alanı kaplayan yapının yalnızca bir odası tespit edilebilmiştir. 26 m² ölçülerine sahip olan odanın yalnızca, kısmen tahrip olmuş batı duvarında kerpiç örgü tespit edilebilmiştir.

Yapı 3⁶⁸⁵

Adanın tespit edilebilen en güney ucunda yer alan yapının yalnızca belli bir bölümü ele geçmiştir (Kat.197). Mevcut hali ile en az 30 m²'lik bir alanı kapladığı anlaşılan yapının üç odasının kuzey kısımları tespit edilebilmiştir. Yapı kuzeyinde yer alan komşu yapılarla sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş ve onlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Tam sınırları tespit edilememiş yapının doğusundan geçmesi muhtemel T sokağına açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Yapının en doğuda yer alan 1 numaralı odasının yalnızca kuzeybatı kısmı tespit edilebilmiştir. Duvarları tamamen taş temel seviyesinde ele geçmiş olan odanın tespit edilebilen kısmından anlaşıldığı kadarıyla 10 m²'nin üzerinde bir alanı kaplamaktadır. Bu odanın batısında yer alan 2 numaralı odanın da güney kısmı tespit edilememiş olsa da dikdörtgen bir forma sahip olduğu anlaşılmaktadır. 1,80 m'lik bir genişliğe sahip



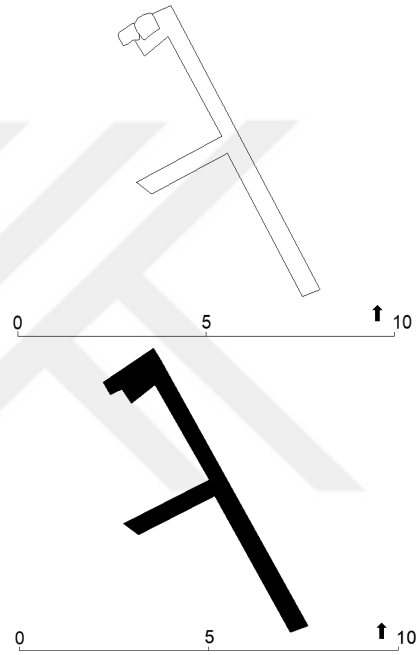
olan odanın tespit edilebilen güney ucuna kadar uzunluğu 3 m'dir. Batı duvarı hariç diğer duvarları taş temel seviyesinde ele geçmiştir. Ele geçen kerpiç duvarı yaklaşık 70 cm

⁶⁸⁵ (N. Özgüç, 1953a, s. 289, Plan 1)

yükseklığe kadar korunmuştur. Yapının en batı ucunda tespit edilmiş olan 3 numaralı odanın da yine yalnızca kuzey kısmı tespit edilebilmiştir. Dikdörtgen bir forma sahip olan bu odanın da tespit edilebilen güney ucuna kadar uzunluğu yaklaşık 3 m iken genişliği 2,40 m'dir. Zemini taş döşeli olan odanın batı duvarı büyük ölçüde tahrip olmuştur.

Yapı 4⁶⁸⁶

Yalnızca doğu kısmında küçük bir bölümü tespit edilebilmiş olan yapı, ele geçen kısımları dikkate alındığında 23 m²'nin üzerinde bir büyüklüğe sahip olduğu anlaşılmaktadır (Kat.198). Batı ve güney sınırları tespit edilememiş olan yapı, adanın genel planına bakıldığında zaman batısından geçmesi muhtemel bir sokağa açılmış olmalıdır. Doğusunu ve kuzeyini çevrelemiş olan 1 numaralı yapı ile sırt sırta bitişik



bir düzende inşa edilmiş olan yapı komşusundan kendi duvarları ile ayrılmıştır. Ele geçen doğu kısmında iki odası olduğu anlaşılan yapının, güneyde yer alan odasının batı sınırı bilinmese de kuzey-güney doğrultusunda 4 m'lik bir genişliğe sahiptir. Kuzeyde yer alan ve daha küçük olduğu anlaşılan diğer oda ise yaklaşık 3 m'lik bir genişliktedir.

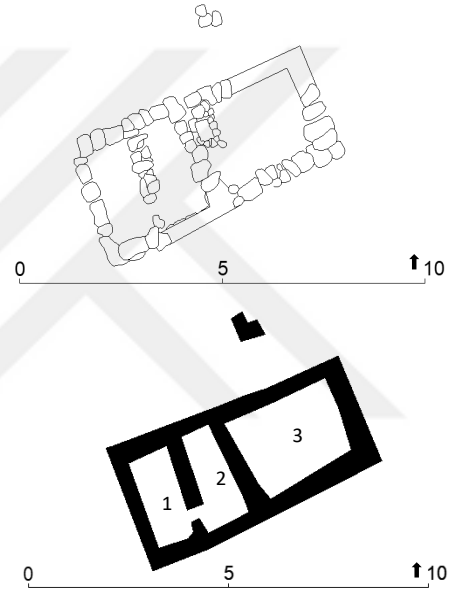
⁶⁸⁶ (N. Özgüç, 1953a, s. 289, Plan 1)

Ada 34

S sokağının kuzeyinde yer alan adanın boyutları ve sınırları bilinmemektedir. Ada içerisinde iki yapının küçük bir bölümü tespit edilebilmiştir (Plan 61-62).

Yapı 1

19 m²'lik bir kısmı tespit edilebilmiş olan yapının S sokağı boyunca sıralanmış üç odası ele geçmiştir⁶⁸⁷ (Kat.199). Ele geçen duvarlarında, taş örgü taban üzerinde de devam etmiştir. Kuzeybatı kısmı daha iyi korunmuş olan yapının, bu alanda duvar yükseklikleri 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur. Taban seviyesi, sokak seviyesi ile aynı olan yapının en batıda yer alan 1 numaralı odası 2,30 m²'lik bir

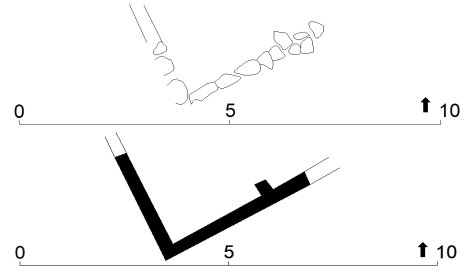


ölçüye sahiptir. Bu odanın batısında yer alan 2 numaralı oda ise 2,20 m² ölçülerindedir. 3 numaralı oda yapının ele geçen en büyük odasıdır. Diğer iki odaya göre duvarları daha fazla tahrip olmuş olan bu oda ise 5,40 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Yapının kuzeyinde tespit edilmiş küçük duvar parçası yapının kuzeye doğru da devam etmiş olabileceğini göstermektedir (Lev.XXIV.6).

⁶⁸⁷ (T. Özgüç, 1953, s. 104)

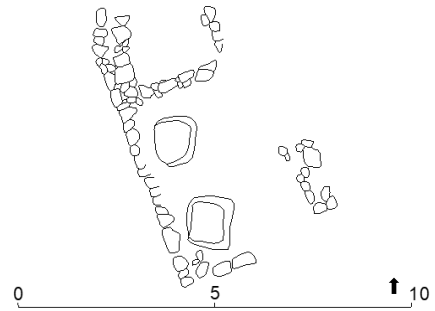
Yapı 2

1 numaralı yapının doğusunda onunla sırt sırta, bitişik bir düzende inşa edilmiş olan yapı komşusundan kendi duvarı ile ayrılmıştır (Kat.200). Yalnızca güneybatı kısmı ele geçmiş olan yapının mevcut hali yaklaşık 7 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Güneyinden geçen S sokağına açılmış olabilecek yapının duvarları sokak seviyesinden yaklaşık 15 cm yükseklikte ele geçmiştir.



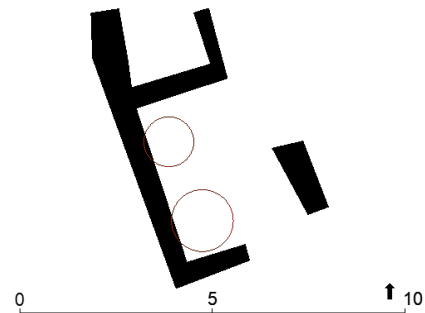
Ada 35

Yerleşimin güneybatı kısmında yer alan ada içerisinde sınırlı bir kazı yapılmıştır. Kazısı tamamlanmamış olması sebebiyle adanın sınırları ve boyutları bilinmemektedir. Adanın batısında R1 sokağı yer alırken güneyinde ise S1 sokağı yer almaktadır (Plan 63-64).



Yapı 1

Ada içerisinde tek bir yapı tespit edilmiştir. Tam planı tespit edilememiş olan yapı, mevcut hali ile 30 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Kat.201). Ele



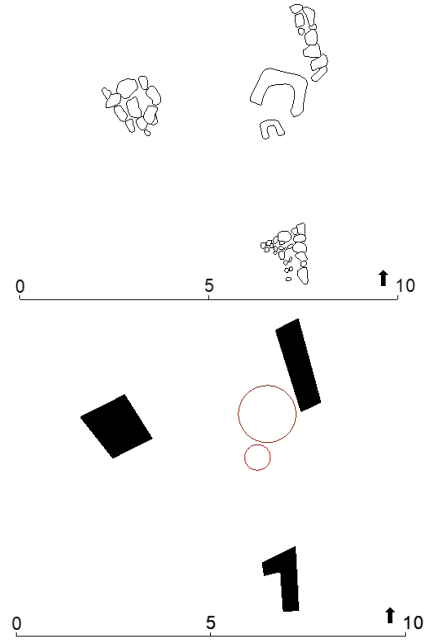
geçen bütün duvarlarında taş örgünün taban üzerinde de devam ettiği ve yaklaşık 20-30 cm arası bir yükseklikte korunduğu görülmektedir. Atölye olarak tanımlanmış yapı içerisinde iki fırın tespit edilmiştir. Ayrıca bu alanda potalar, cüruflar ve bolca taş kalıp ele geçmiştir⁶⁸⁸. Tespit edilen fırınlardan güneyde yer alan 1,30 m’lik bir çapa sahipken kuzeydeki 1,20 m’lik bir çapa sahiptir.

Ada 36

Yerleşimin güneybatı ucunda yer alan ada, R1 sokağının batısında yer almaktadır. Tam sınırları ve boyutları bilinmemektedir (Plan 63-64).

Yapı 1

R1 sokağının batısında kalan ve muhtemelen bu sokağa açılmış olan yapının yalnızca birkaç duvar parçası ele geçmiştir (Kat.202). Mevcut hali ile yaklaşık 30 m²’lik bir alanı kaplayan yapı içerisinde ağız kısmı güneye bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmuştur. Bu alanda ele geçen yapılar, buluntular ışığında atölye olarak tanımlanmıştır⁶⁸⁹.



⁶⁸⁸ (T. Özgüç, 1954, s. 359)

⁶⁸⁹ (T. Özgüç, 1954, s. 359)

Ada 37

Höyüğün güneydoğusunda yer alan ada, 36 numaralı adanın 450 m güneyindedir. Sınırlı bir alanda yapılan çalışmalar sonucunda açığa çıkarılmış olan adanın, güneybatısında, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu T1 sokağı yer almaktadır. Diğer üç yönü kazılmamış saha içerisinde yer aldığından adanın sınırları ve tam boyutları bilinmemektedir. Mevcut hali ile 725 m²'lik bir alanı kaplayan ada içerisinde tespit edilmiş olan on bir yapı birbirleri ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmişleridir⁶⁹⁰ (Plan 65-66).

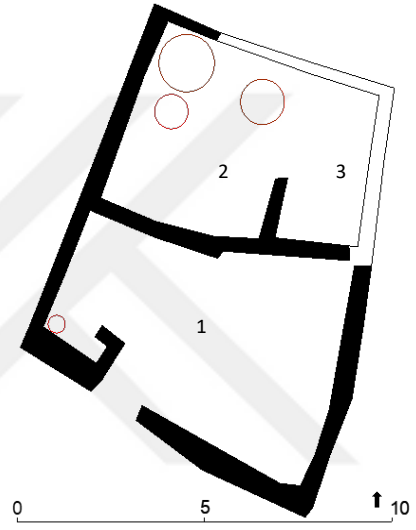
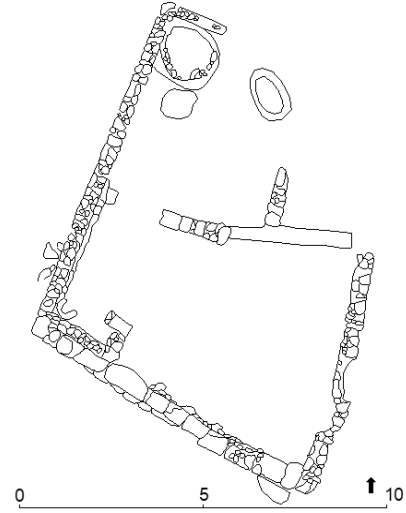
Yapı 1⁶⁹¹

83 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, adanın güneydoğu ucunda yer almaktadır (Kat.203). Kuzeybatısı ve kuzeyi komşu yapılarla çevrelenmişken doğusu ve güneydoğusu kazılmamış saha içerisinde yer aldığı için bu alanlarda yer alan komşuları ile ilişkisi belirlenememiştir. Güneybatısında yer alan T1 sokağı, höyüğe doğru dik bir şekilde uzanmakta ve güneydoğudan kuzeybatıya doğru alçalmaktadır. Sokağın güneydoğusu ile kuzeybatısı arasında yaklaşık 70 cm'lik bir kod farkı bulunmaktadır. Bu durum sokak ile yapı tabanı arasında da bir farkın oluşmasına neden olmuş ve yapı girişinde yer alan eşik taşının yapı tabanından yaklaşık 70 cm yüksekte inşa edilmesine neden olmuştur. Bunun yanında, söz konusu kod farkı yapı duvarlarında, yaklaşık 1 m yüksekliğe kadar korunmuş olan taş örgünün tercih edilmesinde de etkili olmuştur (Lev.XXV.1).

⁶⁹⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

⁶⁹¹ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

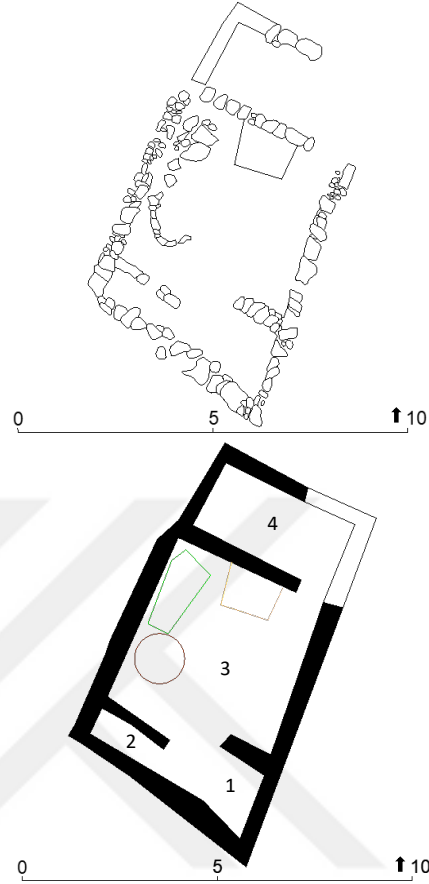
Üç odası tespit edilmiş olan yapının 1 numaralı odası aynı zamanda, yapının T1 sokağına bağlandığı kısımdır. Eşik taşı korunmuş olan 1,30 m genişliğindeki sokak kapısından, tespit edilememiş olsa da yapı içerisine basamaklarla inildiği anlaşılmaktadır. 34 m²'lik bir alana sahip olan odanın güneybatı köşesinde, ağız kısmı kuzeydoğuya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın güneydoğu köşesinde ise büyük ölçüde tahrip olmuş ve bir fırına ait olduğu anlaşılan izler tespit edilmiştir. Odanın kuzeybatı köşesinden, 1,30 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 2 numaralı odaya geçilmektedir. Tam sınırları ve boyutları tespit edilememiş olan oda, duvar hatları dikkate



alındığında yaklaşık 20 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde, oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş 1,70 m çapında bir fırın yer almaktadır. Taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 60 cm yüksekte olan fırının yaklaşık 1 m doğusunda çok fazla tahrip olmuş bir ocağa ait kalıntılar yer almaktadır. Odanın doğusunda yer alan 3 numaralı oda büyük ölçüde tahrip olmuş, doğu ve kuzey duvarları tespit edilememiştir. Bu sebeple odanın tam sınırları ve boyutları anlaşılamamıştır.

Yapı 2⁶⁹²

1 numaralı yapının hemen batısında, ona bitişik bir düzende inşa edilmiş olan 2 numaralı yapı 46 m²'lik bir ölçüye sahiptir (Kat.204). Üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapı, doğusunda ve kuzeyinde yer alan yapılardan kendi duvarları ile ayrılırken batısında yer alan yapı ile ortak duvar kullanmıştır. Güneybatısındaki T1 sokağına açılan yapının taban seviyesi, sokak seviyesinin yaklaşık 20 cm daha altındadır. Taban üzerinde de devam ettiği anlaşılan taş örgüye sahip duvarları yaklaşık 50 cm yüksekliğe kadar korunmuştur (Lev.XXV.1,2).



Dört odadan oluştuğu anlaşılan yapının 1 numaralı odası bir antre vazifesi görmüştür. Sokak kapısı tespit edilememiş olsa da yapı, sokağa bu odadan açılmış olmalıdır. 4,30 m² ölçülerindeki antrenin batısında, 1,85 x 0,70 m boyutlarındaki 2 numaralı oda yer almaktadır. Boyutları da göz önüne alındığında bu odanın bir kiler ya da depo olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

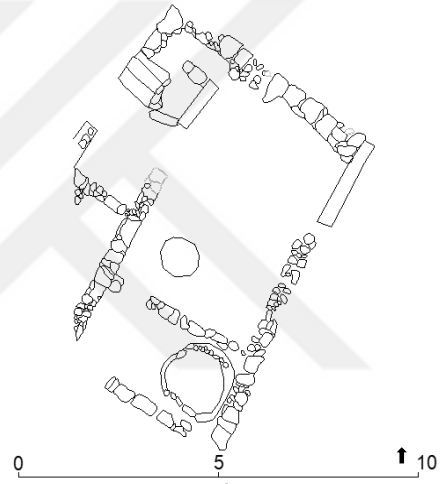
Yapının en büyük odası olan 3 numaralı oda 19 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Odanın batı duvarı dibinde büyük ölçüde tahrip olmuş ve ancak yarısı tespit edilebilmiş bir fırın yer almaktadır. Kabaca 1,50 m'lik bir çapa sahip olduğu anlaşılan fırının kuzey kesiminde zemin, odanın kuzey duvarına kadar taş döşelidir. Kuzey duvarının dinde ona bitişik inşa

⁶⁹² (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

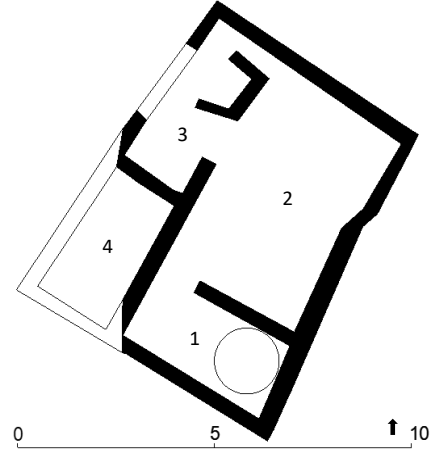
edilmiş, oda tabanından yaklaşık 30 cm yükseklikte bir seki yer almaktadır. 1,10 x 1,25 m boyutlarındaki sekinin hemen doğusundan, yaklaşık 1 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 4 numaralı odaya geçilmektedir. Doğu kısmı tahrip olmuş oda, komşu yapıların duvarları ve yapının duvar hatları dikkate alındığında yaklaşık 7 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Oda içerisinde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Yapı 3⁶⁹³

Adanın güneybatı ucunda yer alan yapının güneybatı kısmı kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır (Kat.205). Bu noktada tam sınırı ve planı belirlenememiş olsa da batısında yer alan komşusu ve T1 sokağının izlediği hat dikkate alındığında yapının sınırlar ve boyutları anlaşılmaktadır (Lev.XXV.2).



Yaklaşık 58 m²'lik bir ölçüye sahip olan yapının üç tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir. Batısında ve kuzeyinde yer alan komşularından kendi duvarları ile ayrılan yapı, doğusundaki 2 numaralı yapı ile doğu duvarını ortak kullanmıştır. Taban seviyesi sokak seviyesinin



yaklaşık 50 cm daha altında olan yapının sokağa bakan duvarı büyük ölçüde tahrip olmuştur. Tespit edilen duvarlarında taş örgünün taban üzerinde devam ettiği ve yer yer 70 cm yüksekliğe kadar korunmuş olduğu görülmektedir. Yapının yalnızca doğu

⁶⁹³ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

duvarının kuzeyinde ve 3 numaralı odasının doğu kesiminde kerpiç örgü tespit edilebilmiştir.

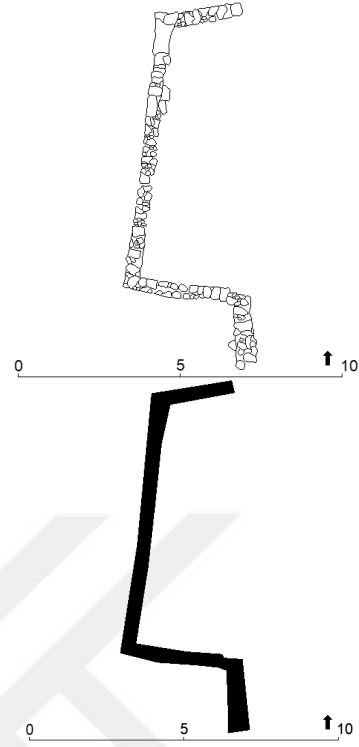
Dört odaya sahip olduğu anlaşılan yapının, 1 numaralı odası 7,50 m²'lik bir ölçüye sahiptir. Sokak kapısı tespit edilememiş yapı, odanın tahrip olmuş güneybatı kısmından sokağa bağlanmış olmalıdır. Taban seviyesi sokak seviyesinin altında olan bu yapıya da basamaklar aracılığı ile ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Odanın doğu kısmında 1,75 m çapında bir fırın yer almaktadır. Oda duvarlarına bitişik inşa edilmiş olan fırının taban seviyesi, oda tabanından yaklaşık 70 cm daha yüksektedir ve ağız kısmı batıya bakmaktadır.

1 numaralı odanın kuzeybatı kısmında, yaklaşık 80 cm genişliğinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu kapı aracılığı ile yapının en büyük odası olan 2 numaralı odaya geçilmektedir. 20 m² ölçülerine sahip olan odanın içerisinde, giriş kısmına yakın bir noktada yer alan muhtemel bir ocak tabanı dışında herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

2 numaralı odanın batısından yaklaşık 1,20 m genişliğinde bir kapı aracılığı ile 3 numaralı odaya geçilmektedir. 6, 70 m²'lik bir ölçüye sahip odanın kuzeybatısında üç kerpiç basamağı korunmuş bir merdiven yer almaktadır. 1 x 0,30 m boyutlarındaki merdiven basamaklarından, en altta yer alan 30 cm yüksekliğe sahipken diğer iki basamak 15'er cm'lik yüksekliğe sahiptir. Merdiven yapısının hemen doğusunda, önünde bir eşik taşı bulunan yaklaşık 75 cm genişliğinde bir açıklıktan L forma sahip alana geçilmektedir. Kuzey kısmı merdiven yapısının altında kalan ve tam işlevi tespit edilememiş bu alanın kiler ya da depo olarak kullanılmış olması muhtemeldir. Bu odanın güneydoğusundan, yaklaşık 70 cm genişliğe sahip bir kapı aracılığı ile batı ve güney duvarları tespit edilememiş olan 4 numaralı oda yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olduğu anlaşılan odanın, sokak ve duvar hatları dikkate alındığında kabaca 6,50 m²'lik bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Yapı 4⁶⁹⁴

Adanın doğusunda yer alan yapının yalnızca batı kısmı ele geçirilebilmiştir (Kat.206). Yer yer 70 cm yüksekliğe kadar korunmuş olan duvarlarının tamamında taş örgü ele geçmiştir. Doğusu kazılmamış saha içerisinde yer almasından dolayı yapının tam sınırları ve boyutları bilinmemekle birlikte planı da anlaşılamamıştır. Adanın genel planı dikkate alındığında yapının doğusundan geçmesi muhtemel bir sokağa ya da meydana açılmış olduğu söylenebilir. Batı kısmında yer alan komşusundan kendi duvarları ile ayrıldığı görülen yapının tespit edilen kısmı güney-kuzey doğrultusunda 11 m'lik bir uzunluğa sahiptir.



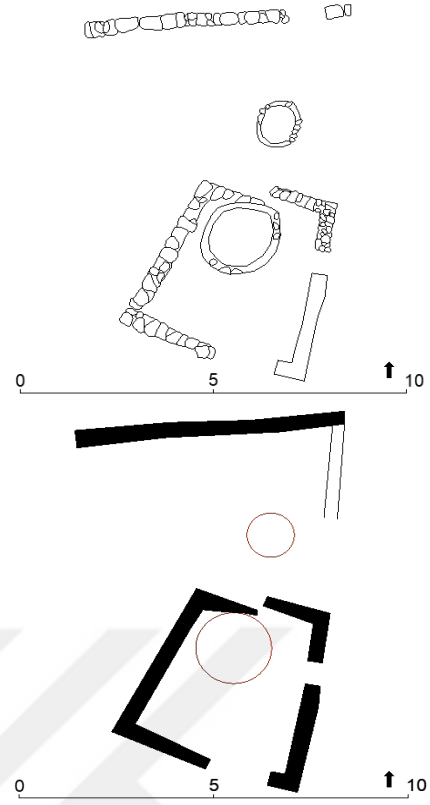
Yapı 5⁶⁹⁵

Adanın orta kısmında yer alan yapı, üzerinde yer alan I. kat yapısı tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiş ve bu sebeple boyutları ve sınırları tespit edilememiştir (Kat.207). Tam planı anlaşılamayan yapı ele geçen mevcut hali ile 47 m²'lik bir alanı kaplarken nerdeyse dört tarafı komşu yapılarla çevrelenmiştir.

⁶⁹⁴ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

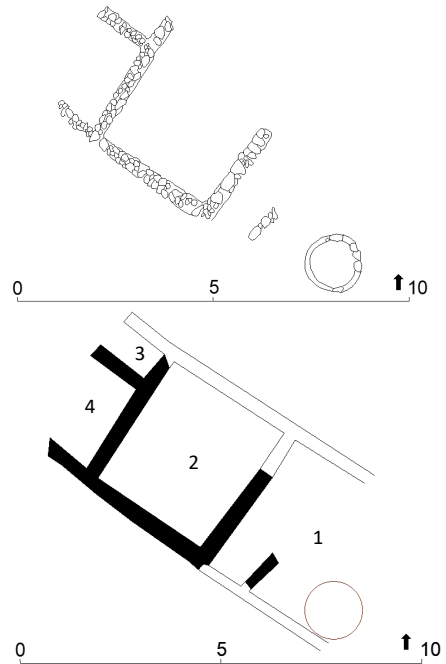
⁶⁹⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

Yapı, batı tarafında yer alan ve içerisinde bir su kanalı bulunun küçük bir ara sokağa açılmaktadır. Yapının tek plan veren güneydoğu kısmında yaklaşık 13 m² ölçülerine sahip bir oda bulunmaktadır. Duvarları temel seviyesinde ele geçmiş olan odanın kuzeybatı kısmında yaklaşık 2 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırının taban seviyesi oda tabanının yaklaşık 30 cm üstündedir. Bu odanın kuzeyinde kalan kısımda ise 1,30 m çapında ikinci bir fırın bulunmaktadır.



Yapı 6⁶⁹⁶

5 numaralı yapının batısında yer alan bu yapının da doğu kısmı I. kat yapıları altında kalmış, batı kısmı ise kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır (Kat.208). Bu sebeple yapının tam boyutları ve sınırlarının tespit edilememesi yanında planı da anlaşılamamıştır. Güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan ve 37 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, güneybatısında yer alan yapılarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Komşularından kendi duvarları ile



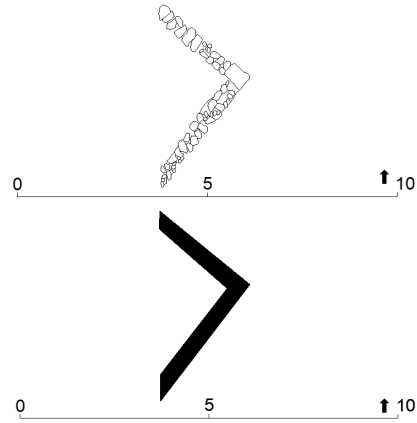
⁶⁹⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

ayrılan yapının kuzeydoğusunda üzerinde su kanlı buluna ara sokak yer almaktadır. Bu sokağa açılmış olması muhtemel yapının sokak kapısı tespit edilememiştir.

Yan yana sıralanmış odalardan oluştuğu anlaşılan yapının doğu kısmında yer alan 1 numaralı odasında, 1,50 m çapında bir fırın bulunmaktadır. Büyük ölçüde tahrip olmuş fırının yalnızca tabanı ele geçmiştir. Bu odanın batısında, kuzeydoğu duvarı tamamen tahrip olmuş 2 numaralı oda yer almaktadır. Odanın tahrip olmuş kuzey duvarının sınırı, ara sokak dikkate alındığında kabaca anlaşılmaktadır. Kare forma sahip olan oda mevcut bu durumu ile 10 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Yapının kuzeybatı ucunda yer alan 3 ve 4 numaralı odalar ise kazılmamış saha içerisinde yer aldıklarından boyutları ve sınırları tespit edilememiştir.

Yapı 7⁶⁹⁷

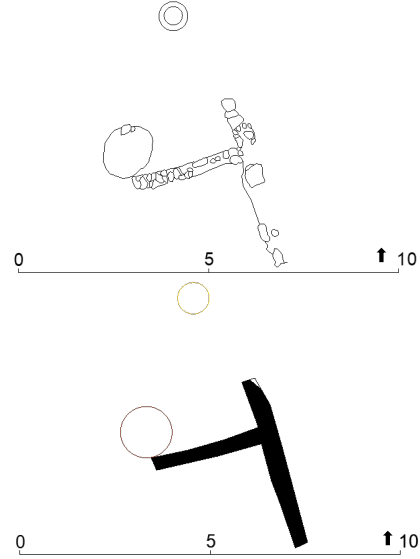
Büyük bölümü kazılmamış saha içerisinde yer alan yapının yalnızca kuzeydoğu kısmı tespit edilebilmiştir (Kat.209). Kuzeydoğusundaki 6 ve güneydoğusundaki 3 numaralı yapılarla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş olan yapı, bu komşularından kendi duvarları ile ayrılmaktadır. Yapı güneybatısından geçen T1 sokağına açılmış olmalıdır.



⁶⁹⁷ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

Yapı 8⁶⁹⁸

Ara sokağın kuzeyinde yer alan yapının büyük bölümü kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır (Kat.210). Yapının doğu bölümünde yer alan iki odasının küçük bir bölümü açığa çıkarılmıştır. Ele geçen bu iki odadan kuzeyde yer alan odanın güneybatı kısmında 1,40 m çapında bir fırın yer almaktadır. Ağız kısmı kuzeye bakan fırının taban seviyesi oda tabanından yaklaşık 40 cm daha yüksektedir. Fırının kuzeydoğusunda kırık bir şekilde ele geçmiş taban üstü bir tandır yer almaktadır.



Yapı 9

113 m²'lik bir alanı kaplayan ve bir atölye olarak tanımlanmış yapı⁶⁹⁹, aynı zamanda adanın da en büyük yapısıdır (Kat.211). Güneybatısında yer alan ara sokağa açılmış olan yapının⁷⁰⁰ taban seviyesi, sokak seviyesinden yaklaşık 20 cm daha yüksektedir. Duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmiş kerpiç örgü ondan sonra başlamıştır⁷⁰¹. Çevresi komşu yapılarla çevrelenmiş olan yapı, bunlardan kendi duvarları ile ayrılmıştır (Lev.XXV.3).

Dört odası tespit edilmiş olan yapının 1 numaralı odası yaklaşık 16,50 m²'lik bir alana sahiptir. Sokak kapısının da yer aldığı odanın batısında zemini taş döşeli 1,50 x 1

⁶⁹⁸ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

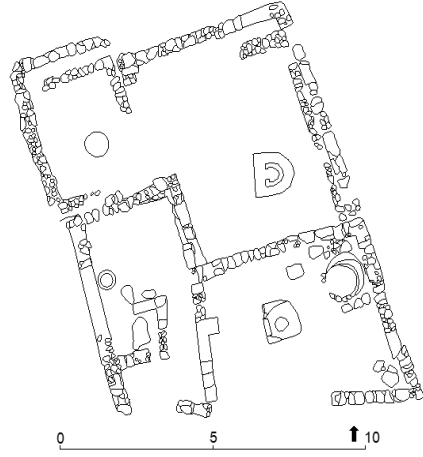
⁶⁹⁹ (A. Müller-Karpe, 1994, s. 49-53, Abb. 29; T. Özgüç, 1986, s. 41, Plan 6)

⁷⁰⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 41)

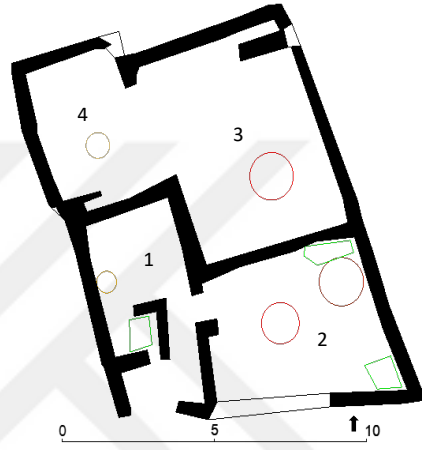
⁷⁰¹ (T. Özgüç, 1986, s. 41)

m boyutlarında küçük bir alan bulunmaktadır⁷⁰².

Oda içerisinde ayrılmış olan bu küçük odacığın kapısı kuzeybatı kısmında yer almaktadır. Yaklaşık 1m genişliğindeki kapı açıklığının hemen önünde ise taban üstü bir tandır yer almaktadır. Oda içerisinde seramik buluntuları yanında, mühür yapımında kullanılan taşlar, kalıplar ve huniler ele geçmiştir⁷⁰³.



1 numaralı odanın doğu duvarı üzerinde yer alan yaklaşık 85 cm genişliğindeki bir kapı açıklığından 2 numaralı odaya geçilmektedir. 24 m² ölçülerindeki odanın giriş kapısının güneyinde yaklaşık 40 cm uzunluğunda kısa bir koltuk duvarı yer almaktadır. Duvarlarında yer yer kerpiç örgünün korunduğu odanın orta kısmında çevresi düzgün taşlarla desteklenmiş 1 x 1,20 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından yaklaşık 10 cm yüksekte olan platform üzerinde, neredeyse tamamen tahrip olmuş bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde, ağız kısmı doğuya bakan 1,40 m çapında bir fırın yer almaktadır. Fırının hem kuzeyinde hem de güneyinde zemin yassı taşlarla döşenmiştir. Oda içerisinde seramik buluntular yanında, taş aletler, kurşun külçeler, tezgah ağırlıkları, taştan ağırlıklar ve potalar ele geçmiştir⁷⁰⁴.



2 numaralı odanın kuzeyinde yer alan 3 numaralı oda 30 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın güneyinde, doğu kısmı kısmen tahrip olmuş 1,30 x 1,30 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından yaklaşık 20 cm yüksekliğe

2 numaralı odanın kuzeyinde yer alan 3 numaralı oda 30 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Odanın güneyinde, doğu kısmı kısmen tahrip olmuş 1,30 x 1,30 m boyutlarında bir platform yer almaktadır. Oda tabanından yaklaşık 20 cm yüksekliğe

⁷⁰² (A. Müller-Karpe, 1994, s. 51; T. Özgüç, 1986, s. 41)

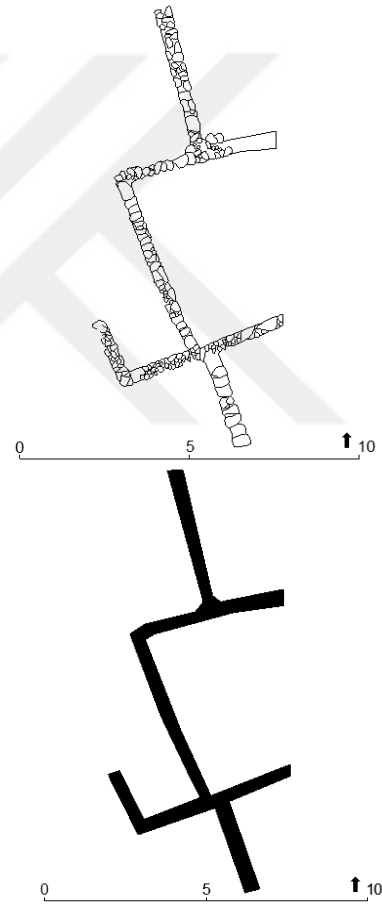
⁷⁰³ (T. Özgüç, 1986, s. 41)

⁷⁰⁴ (A. Müller-Karpe, 1994, s. 52; T. Özgüç, 1986, s. 41)

sahip platform üzerinde, ağız kısmı batıya bakan at nalı biçiminde bir ocak bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde 1,30 x 0,50 m boyutların dolap benzeri bir yapı bulunmaktadır. Batı duvarı tahrip olmuş odanın, 4 numaralı odaya geçişi sağlayan kapısı tahribat sebebiyle tespit edilememiştir. Yapının kuzeybatı köşesinde yer alan 4 numaralı oda 13 m²'lik bir ölçüye sahiptir.

Yapı 10⁷⁰⁵

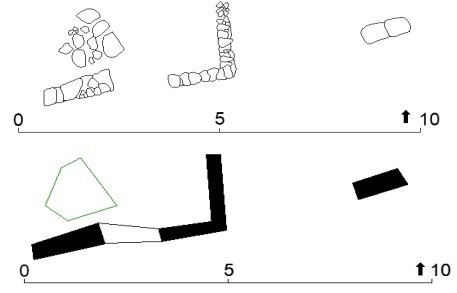
Adanın kuzeydoğusunda yer alan yapının doğu kısmı ve kuzeyi kazılmamış saha içerisinde yer almaktadır (Kat.212). Ele geçen kısımlarından tam boyutları ve sınırları tespit edilemeyen yapının, aynı zamanda planı da anlaşılamamaktadır. Ele geçen mimari bulguların birden fazla yapıya ait olabileceği ihtimal yanında, bunu kanıtlayacak verilerin bulunmaması sebebiyle bütün bulgular tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir. Mevcut durumu ile 52 m²'lik bir alanı kaplayan yapı, batısından geçmesi muhtemel bir sokağa açılmış olmalıdır. Duvarlarında taş örgü taban üzerinde de devam etmektedir.



⁷⁰⁵ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

Yapı 11

Adanın en kuzey ucunda yer alan yapının güney kesiminde birkaç duvar parçası tespit edilebilmiştir (Kat.213). Büyük bölümü kazılmamış saha içerisinde kalan yapıya ait duvarların taş örgüsü, taban seviyesinden



itibaren yer yer 50 cm'ye kadar korunmuştur. Bir odasının güneydoğu kısmı tespit edilebilmiş yapının, bu odasında zemin taş döşelidir.

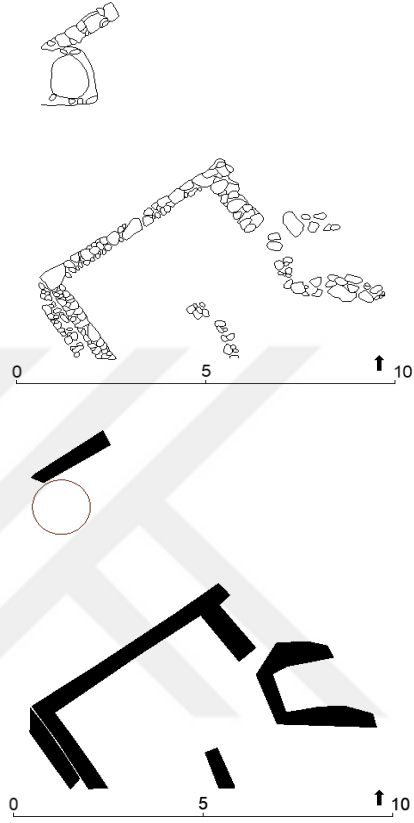
Ada 38

Kuzeydoğusunda T1 sokağı yer alan ada içerisindeki yapılar birkaç duvar ile temsil edilmektedir. Batısı, doğusu ve güneyi kazılmamış saha içerisinde yer alan adanın sınırları ve boyutları bilinmemektedir. Ele geçen mimari bulguların birden fazla yapıya ait olduğu anlaşılsa da bunlar ayrı başlıklar altında değerlendirilecek kadar veri sunmamaktadır. Burada ele geçen bulgular yaklaşık 140 m²'lik bir alanı kaplamaktadır (Plan 65-66).

Yapı 1⁷⁰⁶

Burada ele geçen dağınık ve plan vermeyen mimari bulgular, yeterli veri sunmaması sebebiyle tek bir yapı başlığı altında değerlendirilmiştir (Kat.214).

Kuzey kısımda yer alan güneybatı-kuzeydoğu doğrultulu duvar 2,25 m uzunluğa sahiptir. Yalnızca taş örgüsü ele geçmiş duvarın güneyinde, duvara bitişik inşa edilmiş bir fırın bulunmaktadır. Çok fazla tahrip olan fırının boyutları ve ölçüleri bilinmemektedir. Bu duvar ve fırının güney doğusunda, kuzeybatı kesimi açığa çıkarılabilmiş bir oda yer almaktadır. Odanın, ele geçen kısımları dikkate alındığında 10 m²'nin üzerinde bir alana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kuzeydoğuya, T1 sokağına doğru yapının



devam ettiği anlaşılsa da bu kısımda yapının boyutları ve sınırları anlaşılamamıştır. Kuzeydoğuda yer alan ikinci odanın hemen güneyinde, belki başka bir odaya ait olabilecek duvar izleri yer almaktadır.

Bu iki odalı yapının güneybatısında, başka bir yapıya ait olduğu anlaşılan 2,35 m uzunluğunda bir duvar daha bulunmaktadır. Bu duvar, komşu yapının duvarı ile sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir.

⁷⁰⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 40, Plan 6)

1 numaralı yapı başlığı altında değ erlendirilmiş olan hiçbir duvarda kerpiç örgü korunmamıştır. Bunun yanında bütün duvarlarda taş örgünün yapı tabanları üzerinde belli bir y kseklil e kadar devam ettiği anlaşılmıştır.



AŞAĞI ŞEHİR II. YAPI KATINDA YAPI BÖLÜMLERİ

Yapı bölümleri, yapının işlevsel bütünlüğünü oluşturan ana unsurlardır. Bu bölümler yapının amacına ve kullanımına göre çeşitlilik gösterebilir. Aşağı Şehir II. kat yapıları amaç ve kullanıma göre çeşitli boyutlarda karşımıza çıkar ve buna göre farklı bölümlerden oluşur⁷⁰⁷. Bu yapılarda oturma ve yatak odaları, mutfak, koridor, antre, depo ve kiler olarak kullanılmış bölümler yanında günlük işlerin geçtiği, fırın ve ocakların da bulunduğu büyük bir oda yer almaktadır. Bunlara ek olarak çok odalı yapılarda bazı odaların işlik alanı olarak kullanıldığı da görülür⁷⁰⁸. Üst kata sahip yapılarda üst kat planlarının ve bölümlerinin nasıl olduğuna ilişkin bir kanıt bulunmamakla birlikte Özgüç'ün de belirttiği gibi üst katlarda en az bir oda bulunmaktadır⁷⁰⁹. Ayrıca bazı yapıların bodrum katları da tespit edilmiştir. Bodrumlar genellikle depo amaçlı kullanılmıştır⁷¹⁰.

Boyutları açısından yapı tiplerine göre farklılık gösterse de her yapıda günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği bir oda bulunmaktadır. Bu odalar yapıyı oluşturan diğer bölümlerden daha büyüktür ve genellikle fırın, ocak ve tandır barındırırlar. Genellikle üzeri kapalı olan bu odaların üstü açık avlu şeklinde kullanılmış olanları da vardır. 29. ada 1 numaralı yapı ve 26. ada 1 numaralı yapıda olduğu gibi bu tarz örneklerde odanın bir bölümü genellikle revak tarzında kapatılmıştır⁷¹¹. Tespit edilmiş bu örneklerde duvarlar yüksektir ve hiçbirinde şimdiye kadar su tahliyesini sağlayacak bir drenaj sistemi bulunmamıştır. Yapılara ait diğer odalar genellikle bu büyük oda ya da avlu çevresine

⁷⁰⁷ Bkz Bölüm V

⁷⁰⁸ (T. Özgüç, 2005, s. 61)

⁷⁰⁹ (T. Özgüç, 2005, s. 56)

⁷¹⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 27, 36-37)

⁷¹¹ (T. Özgüç, 1959, s. 28, 38)

inşa edilmiştir. Ancak bu büyük odalar yapıların merkezini teşkil etmez ve en fazla üç tarafları odalarla çevrilidir⁷¹². 27. adada yer alan iki odalı 6 ve 7 numaralı yapılarda olduğu gibi yapının büyük odası aynı zamanda mutfak, yatak odası ve oturma odası olarak da kullanılmıştır⁷¹³. Ayrıca 29. ada 1 numaralı yapı ve 19. ada 3 numaralı yapı gibi çok odalı kimi yapılarda da bu büyük odaların bir bölümü mutfak olarak da hizmet vermiştir⁷¹⁴.

22. ada 2 numaralı yapı ve 26. ada 1 numaralı yapıda olduğu gibi bazı II. kat yapılarında mutfakların yapının farklı bir bölümünde, büyük odadan bağımsız bir kısımda yer aldığı görülmektedir. Bu odalarda birçok mutfak kabı yanında ocak, fırın ve tandırlar da yer almaktadır. Ayrıca tahıl depolama da kullanılan küpler yanında öğütme taşları da ele geçmiştir⁷¹⁵.

Yapılara ait depolar 21. ada 5 numaralı yapı ve 25. ada 5 numaralı yapılarda olduğu gibi kimi zaman yapının sokak girişine yakın kısmında yer alırken 14. ada 9 numaralı yapı ve 18. ada 4 numaralı yapılarda olduğu gibi kimi zaman da yapının sokak kapısına en uzak ve en korunaklı kısmında yer almaktadır. Bazı depo odalarının kapı girişleri bulunmamaktadır. Bu tarz durumlarda odalara üstten bir merdiven yardımı ile ulaşılmıştır. Ayrıca 10. Ada 3 numaralı yapı ve 20. Ada 2 numaralı yapılarda olduğu gibi üç odalı depo yapıları da bulunmaktadır. Ortalama 20 m²'lik ölçülere sahip bu üç odalı depo yapıları yine Aşağı Şehir II. yapı katındaki çekirdek formun devamı niteliğindedir. Bu yapıların herhangi bir kapı girişine sahip olmaması ve odalarının çok küçük boyutlarda olması bunlara üstten ulaşıldığını göstermektedir⁷¹⁶. Bunun yanında 5. ada 11

⁷¹² (T. Özgüç, 1959, s. 43)

⁷¹³ (T. Özgüç, 1959, s. 27)

⁷¹⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 28, 38)

⁷¹⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 30, 38)

⁷¹⁶ Bkz. Bölüm V

numaralı yapı ve 33. ada 1 numaralı yapılarda olduğu gibi bodrum katlarındaki odalar da depo odası olarak kullanılmıştır. Depo odalarında yapı sahiplerine ait yazılı belge arşivleri, tahıl depolama amacıyla kullanılmış küpler ve birçok seramik depolanmıştır⁷¹⁷. Tespit edilen depo odaları tek bir malzeme ya da yalnızca arşivlere özel kullanılmamıştır.

⁷¹⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 38, 2001, s. 370)

AŞAĞI ŞEHİR II. KAT YAPILARININ TİPOLOJİK DEĞERLENDİRMESİ

Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir, Anadolu'nun derin tarihine ışık tutan bir arkeolojik zenginliği temsil eder. Bu alanda II. yapı katına tarihlendirilmiş yaklaşık 214 yapı tespit edilmiş olup tüm bu yapılar arasında tam bir tipolojik ayırım yapmak mümkün değildir. Özellikle tam plan veren yapılar incelendiğinde yerleşimin zengin bir tipolojiye sahip olduğu ve bunların ihtiyaçlar ya da şartlara göre inşa edildiği anlaşılır⁷¹⁸. Ayrıca bazı yapıların zamanla ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda eklemelerle geliştirildiği de görülür⁷¹⁹. Yerleşimde gözlenen zengin yapı çeşitliliği içerisinde iki odalı yapılardan on yedi odalı yapılara kadar geniş bir yapı skalası tespit edilmiştir. Bununla birlikte tespit edilmiş bu yapıların neredeyse tamamında günlük işlerin yapıldığı bir oda bulunmaktadır ve bu odalar yapıların diğer odalarına göre daha büyüktür.

Bu yapılara genel hatları ile bakıldığı zaman, bazılarının tipolojik açıdan birtakım benzerlikler gösterdiği de anlaşılmış ve bu bağlamda altı farklı tip belirlenmiştir. Belirlenen bu altı tip içerisinde, yapılar form açısından tam bir benzerlik göstermese de aynı tipoloji içerisinde değerlendirilebilecek özelliklere sahiptirler. Aynı tip içerisinde ortaya çıkan bazı farklılıkların da ihtiyaçlar ve şartlardan kaynaklı olduğu görülür.

Bu çalışma kapsamında yapılmış olan, tipolojik değerlendirmeye geçmeden önce, Prof. Dr. Tahsin Özgüç tarafından yapılmış iki farklı tipolojik değerlendirmeye değinmek gerekmektedir. Bunlardan ilki 1959 yılında yapılmış ve 4 farklı yapı tipi tespit edilmiştir.

Bunlar:

⁷¹⁸ Aynı durum Mezopotamya yapıları için de geçerlidir. Buradaki yapıların da ihtiyaçlara göre olduğu ya da zamanla bu ihtiyaçlara göre değiştiği görülür. Yapı formları, oda sayıları ve konumları bireysel koşullara bağlı gelişmiştir ((Miglus, 1999, s. 4)).

⁷¹⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

- 1- *Dikdörtgen ve iki odalı evler*
- 2- *Dikdörtgen planlı ve üç odalı evler*
- 3- *Dikdörtgen planlı ve çok odalı evler*
- 4- *Geniş teşkilatlı, karışık planlı evler*⁷²⁰

İkinci değerlendirme ise 1986 yılında yapılmış olup burada da 5 farklı yapı tipine değinilmiştir.

- 1- *İki odalı-dikdörtgen planlı*
- 2- *Yan yana ikişer odalı iki dikdörtgen planlı*
- 3- *Bir salona açılan iki oda planlı*
- 4- *Bir salonun iki dar yönü ikişer oda planlı*
- 5- *Bir koridora açılan çok oda planlı*⁷²¹

Yapılmış olan bu iki tipolojik değerlendirme genel hatlarıyla ele alındığında birbirleriyle uyumlu oldukları görülmektedir. Ayrıca bu çalışma kapsamında altı tip de yine Özgüç tarafından yapılan bu iki değerlendirmenin genel hatları ile uyumludur.

Aşağı Şehir II. yapı katına tarihlendirilmiş yapıların bir bölümü, üst yapı katlarının tahribatı sebebiyle tam planlarından yoksundur. Bu sebeple burada yapılmış olan tipolojik değerlendirme, planı tam belli olan ve planı tamamlanabilen yapılar üzerinden yapılmıştır (Tablo 9).

⁷²⁰ (T. Özgüç, 1959, s. 21-40)

⁷²¹ (T. Özgüç, 1986, s. 13)

Tip 1: İki Odalı Basit Yapılar

Bir küçük bir büyük odadan oluşan bu yapılar, boyutları itibari ile 60 m²'yi aşmaz ve yerleşimdeki en küçük yapıları temsil eder. Bu yapıların bazılarında üst kata çıkmak için kullanılan merdivenler espit edilmiştir. Bununla birlikte yapıların tamamında ocak bulunurken yalnızca bir kısmında fırın bulunmaktadır. Yukarıda bahsi geçen her iki tipolojik değerlendirmede de yer alan birinci tipler ile uyumludur⁷²² (Tablo 3).

Tip 2: Trapez Formlu Yapılar

Bu yapılar bulundukları bölgedeki komşu yapılar ya da sokaklar sebebiyle bu formu almışlardır. Büyük bir odaya eşlik eden küçük odalardan oluşan bu yapıların enleri boylarına göre dar olmasından odalar, arka arkaya sıralanmış şekildedir. Yapıların boyutları ve oda sayıları farklılık göstermektedir (Tablo 4).

Tip 3: Dar Yönleri Küçük Odalı Yapılar

Tip 3, iki alt formdan oluşmaktadır. Birinci alt tip, büyük bir oda ve arkasında yer alan iki küçük odadan oluşur. Bu yapılar kare ya da dikdörtgene yakın bir forma sahiptir ve boyutları itibari ile 70 m²'yi aşmazlar. İkinci alt tipte ise büyük odanın arka kısmındaki odalara ek olarak, ön kısmına da oda ya da odalar eklenmiştir. Bu alt tipte yapıların boyutları büyür ve 100 m²'nin üzerine çıkar. Bu tip, Özgüç tarafından hazırlanmış olan ilk tipolojik değerlendirmede yer alan iki ve üç numaralı tiplerle uyumluyken 1986

⁷²² (T. Özgüç, 1959, s. 21, 1986, s. 13)

yılında yayınlanmış olan ikinci tipolojinin üç ve dört numaralı tipleri ile uyumludur⁷²³ (Tablo 5).

Tip 4: L Formlu Yapılar

Büyük bir odanın dar ve geniş taraflarına odaların eklenmesi ile oluşmuştur. Bu yapı tipi de kendi içinde iki alt tipe ayrılmaktadır. İlkinde odalar, büyük odanın çevresine “L” şeklinde yerleştirilmiştir. Boyutları 80 m² ile 110 m² arasında değişen büyük yapılardır. İkinci alt tip ise yine büyük odanın iki yanına yerleştirilen odalardan oluşur. Ancak bu alt tipte büyük odanın çevresindeki odalar “L” formu vermez veya birinci alt tipe göre asimetrik bir şema çizer. Büyük oda çevresindeki odaların “L” formu almasına genellikle başka bir yapı ya da sokak engel olmuştur. Bu yapılarda sonradan yapılmış eklemeler sık görülürken boyutları 80 m² ile 150 m² arasında değişmektedir. Bu tip ise Özgüç’ün ilk değerlendirmesindeki dört numaralı tip ile uyumludur⁷²⁴ (Tablo 6).

Tip 5: U Formlu Yapılar

Çok odalı kompleks yapılardır. Günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği büyük odaların üç tarafına “U” şeklinde odalar yerleştirilmiştir ve bu odaların bazıları sonradan eklenmiştir. Aşağı Şehir’de yer alan en büyük yapılar bu tip içerisinde yer almaktadır. Boyutları açısından 100 m² altında yapı bulunmamaktadır. Bu tip de yine Özgüç’ün ilk değerlendirmesindeki dört numaralı tip ile uyumludur⁷²⁵ (Tablo 7).

⁷²³ (T. Özgüç, 1959, s. 27, 29, 1986, s. 13)

⁷²⁴ (T. Özgüç, 1959, s. 34)

⁷²⁵ (T. Özgüç, 1959, s. 34)

Tip 6: Koridorlu Yapılar

Uzun koridorlu yapılardır. Bu tipte yan yana sıralı odalara bir koridor vasıtası ile ulaşılır. Şimdiye kadar bu tipe dahil edilmiş olanlar içerisinde yalnızca bir yapıda koridor yapısı görülmez. Ancak bu yapı da şema açısından bu tipteki diğer yapılara uymaktadır. Boyutları 85 m² ile 130 m² arasında değişmektedir ve Özgüç tarafından yapılan ikinci değerlendirmedeki beş numaralı tipte uyumludur⁷²⁶ (Tablo 8).

Yapılan bu tipolojik değerlendirmenin dışında yapılar içerisinde kullanılmış ve 3.tipin birinci alt tipi ile aynı şablona sahip depo yapıları da karşımıza çıkmaktadır. Dokuz yapıda tam planları ile ele geçmiş olan bu depo yapıları⁷²⁷, kare ya da dikdörtgen iki paralel küçük odanın önünde onları dik kesen yine dikdörtgen ya da kare formda bir odaya sahiptir. Bu yapıların boyutları ortalama 20 m² civarındadır. Ancak 33 numaralı ada, 1 numaralı yapıda görülen depo yapısı 50 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. (Tablo 10).

⁷²⁶ (T. Özgüç, 1986, s. 13)

⁷²⁷ 6. ada-1 numaralı yapı, 9. ada-2 numaralı yapı, 10. ada-3 numaralı yapı, 13. ada-1 numaralı yapı, 20. ada-2 numaralı yapı, 21. ada-5 numaralı yapı, 24.ada-1 numaralı yapı, 31.ada-2 numaralı yapı ve 33.ada-1 numaralı yapılarda bu depolar tespit edilebilmiştir. Bunların dışında tam planları tespit edilememiş yapılarda göz önüne alındığında bunların sayısının artması muhtemeldir.

AŞAĞI ŞEHİR II. YAPI KATI YAPILARININ STATİK AÇIDAN ANALİZLERİ

Yapılan çalışma kapsamında Aşağı Şehir II. yapı katı yapılarının inşasında kullanılan malzemeler ve teknikler incelenmiş ve Özgüç tarafından yapılmış tespitlerle birlikte yeniden değerlendirilmiştir⁷²⁸. Buna paralel olarak dönem yapılarının daha iyi anlaşılması adına, kullanılan malzeme ve inşa teknikleri de dikkate alınarak on adet örnek yapının statik açıdan hesaplamaları yapılmıştır⁷²⁹. Bu yolla, yapı duvarlarının basınç dayanımları, çekme-gerilme durumları, taşıma kapasiteleri ve maksimum yükseklikleri tespit edilmiştir. Bu veriler sonucunda yapıların farklı duvar yüksekliklerinde olası üst örgülerine ilişkin senaryolar oluşturulmuştur.

1. Örnekleme ve Metot

Analizler yapılırken, kazılar sonucunda elde edilmiş verilerden yola çıkarak tavan örtüsüne ilişkin yüklerde; 25 cm çapında, bir sıra enine bir sıra da boyuna ahşap kirişler ve onların da üzerinde 25 cm kalınlığında sıkıştırılmış toprak yükü dikkate alınmıştır. Bu yüke ek olarak üst hacimdeki hareketli yük⁷³⁰ (insan yükü) ve bölge kar yükü⁷³¹ de yapılan hesaplamalara eklenmiştir. Hesaplamalar neticesinde her bir duvara 12.5 kN/m'lik bir yük tanımlanmıştır. Bu hesaplamalarda rüzgar yükü ve olası deprem yükleri ihmal edilmiştir. Ayrıca yapılar temelden stabil koşullar altında modellenmiştir.

⁷²⁸ Bkz. Bölüm II

⁷²⁹ Örnek olarak alınan yapılar: 5. Ada içerisinde 3 numaralı yapı, 4 numaralı yapı ve 8 numaralı yapı; 10. Ada içerisinde 4 numaralı yapı; 14. Ada içerisinde 9 numaralı yapı; 18. Ada içerisinde 1 numaralı yapı; 19. Ada içerisinde 3 numaralı yapı ve 4 numaralı yapı; 21. Ada içerisinde 3 numaralı yapı; 22. Ada içerisinde 2 numaralı yapı.

⁷³⁰ (TS498, 2021)

⁷³¹ (TS498, 2021)

Analizlerde kerpiç malzeme için, kazılar sırasında belgelenmiş kerpiçler⁷³², arazi çalışmaları ve çizimlerden alınan ölçüler dikkate alınarak 35-40 cm arasında değişen kerpiç duvar genişlikleri tanımlanmıştır. Bunun yanında kerpiçlerin basınç dayanımı için 444 kPa değeri⁷³³ kullanılmışken Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği'nde yer alan, test yapılamayan yığma duvarların hesaplanmasında $E. 750.f_k = 333000 \text{ kPa}$ değeri⁷³⁴ kullanılmıştır. Kerpiç hesaplamalarında poisson oranı (ν) = 0,30 olarak alınmış, bunun yanında literatürdeki $f_t = 0,1 \times f_k$ formülü ile çekme dayanım limiti 44 kPa olarak hesaplanmıştır.

Kazılar sonucunda tespit edilmiş ahşap dikmeler için 25 x 25 cm boyutlarında “frame” (çubuk) eleman tanımlaması yapılmıştır. Duvarların kesiştiği ve köşe yaptığı noktalarda dikme kullanımına ilişkin veri bulunmaması sebebiyle dikmeler, bu noktalarda hesaplamalara dahil edilmemiştir. Ahşap özellikleri ortalama değer olan $E=7000 \text{ MPa}$ ⁷³⁵ olarak tanımlanmış, poisson oranı ise (ν) = 0,40 olarak alınmıştır. Ahşabın birim hacim ağırlığı ise yine ortalama değer olan 4.5 kN/m^3 olarak hesaplanmıştır⁷³⁶.

Statik analizleri yapılan on yapının her bir duvarı bir harf ile kodlanarak tek tek analiz edilmiştir. Duvarlar hem 2,50 m yükseklik hem de 2.00 m yükseklik değerlerinde analiz edilerek basınç ve çekme-gerilme durumları tespit edilmiştir.

⁷³² (T. Özgüç, 1959, s. 20)

⁷³³ (Uğuryol, 2014, s. 100, Çizelge 5.7)

⁷³⁴ (TBDY, 2018)

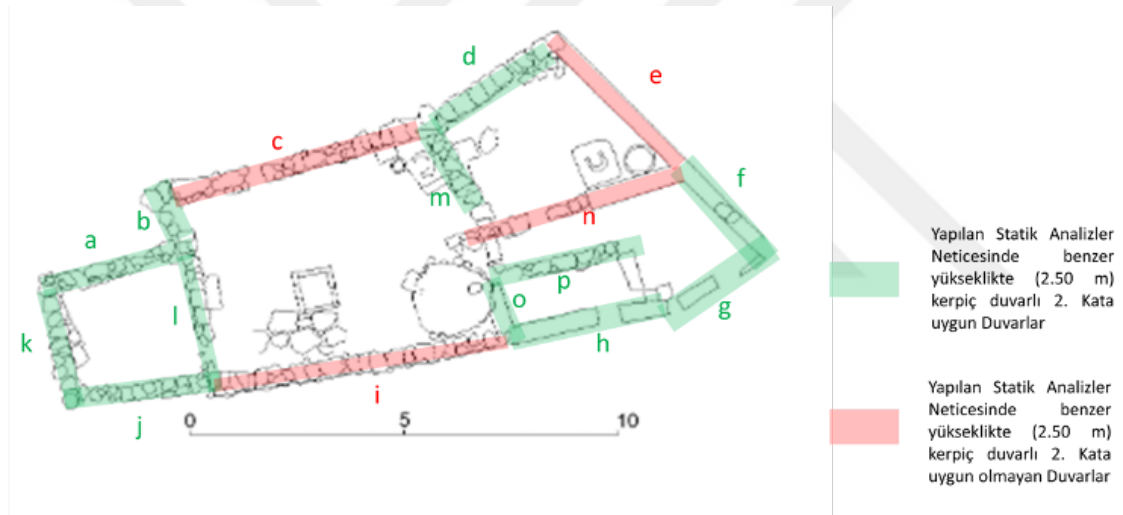
⁷³⁵ (Young, 1998, s. 324)

⁷³⁶ (Young, 1998, s. 324)

2. Yapılar

Ada 5, Yapı 3

88 m²'lik bir alanı kaplayan yapının güneydoğu kısmında yer alan 1 numaralı odasında bir merdiven bulunmaktadır⁷³⁷. Duvar kalınlıkları 40-45 cm arasında değişen yapıda toplam on altı duvar tespit edilmiştir. Yapının 3 numaralı odasının kuzey ve güney duvarları, uzunlukları sebebiyle taşıma kapasitesi ve çekme-gerilme durumları açısından diğer duvarlar arasında en kritik olanlarıdır. Bununla birlikte yapılan analiz sonucunda yapının bütün duvarları 2,50 m yükseklikte basınç dayanımı açısından normal değer



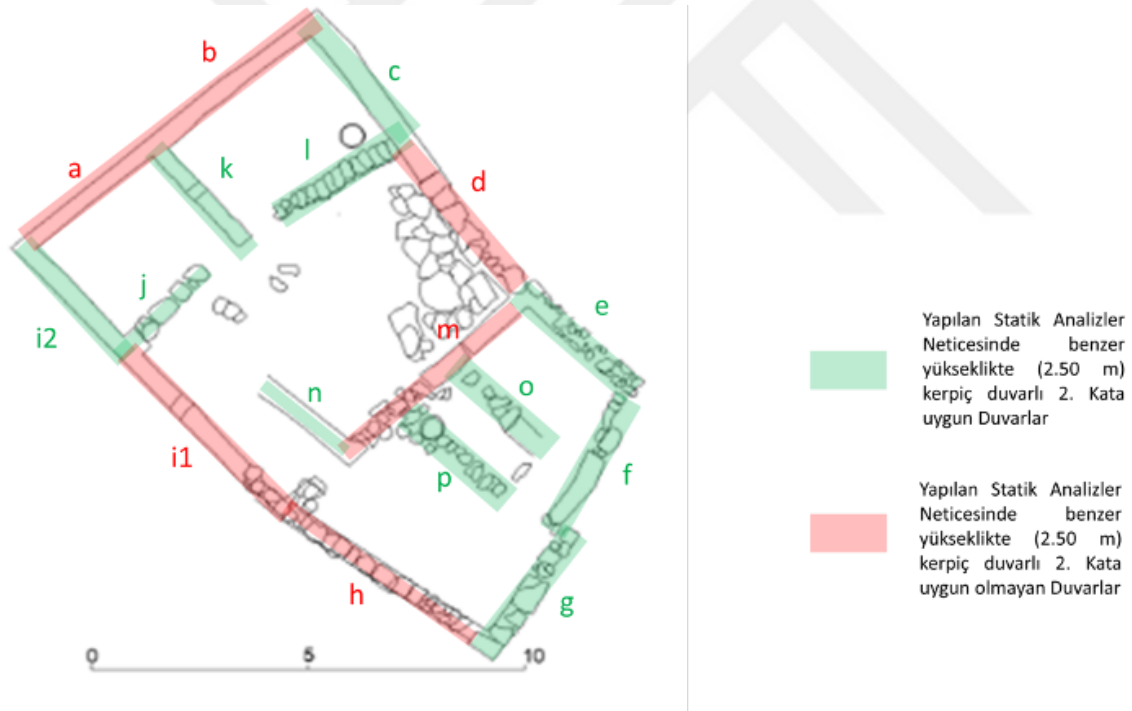
aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 92,36 kPa ile en yüksek değere 2 numaralı odanın güney duvarında ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde 3 numaralı odanın kuzey ve güney duvarları ile 2 numaralı odanın doğu ve güney duvarları çekme-gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 2 numaralı odanın güney duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 68,77 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat

⁷³⁷ Bkz. Bölüm III, Ada 5, 3 numaralı yapı.

duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değerin 61 kPa olduğu gözlenmiştir. Bu durum yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağını göstermektedir (Grafik 1).

Ada 5, Yapı 4

115 m²'lik bir alanı kaplayan yapının 2 numaralı odasında bir merdiven bulunmaktadır⁷³⁸. Duvar kalınlıkları temelde 50 cm'e ulaşan yapının üst duvarları 40-42 cm arasında değişmektedir. On yedi duvarın analiz edildiği yapıda bütün duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında



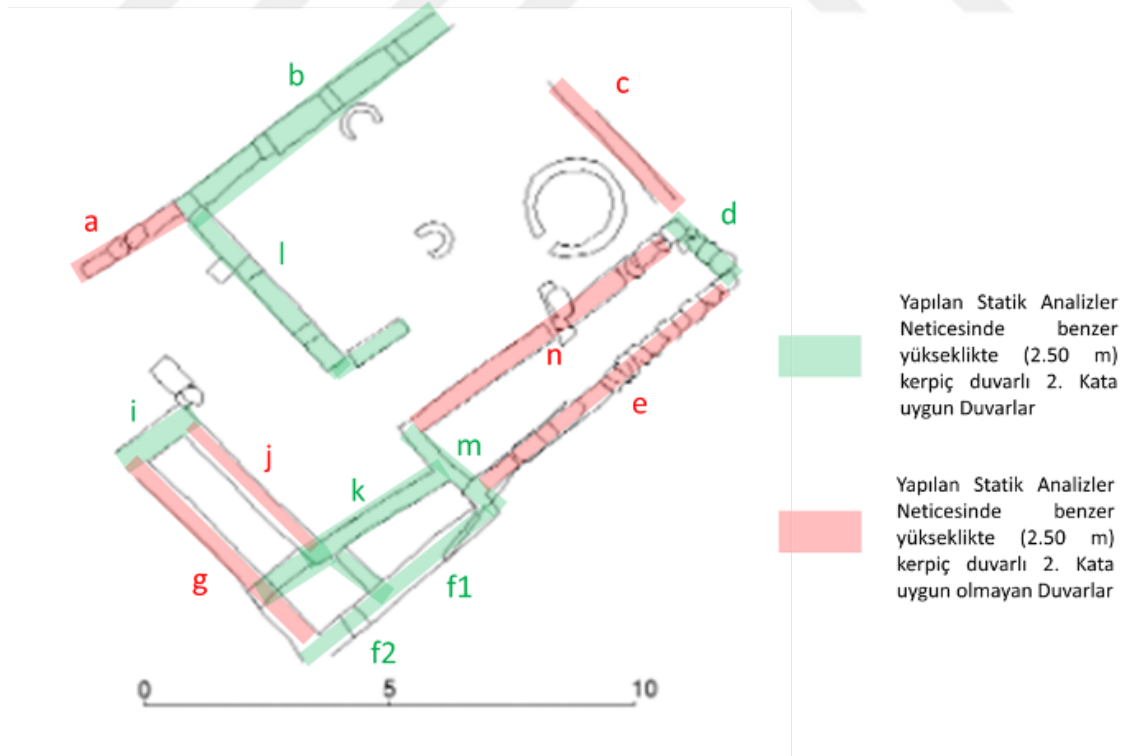
yer almıştır. Basınç dayanımında 87,41 kPa ile en yüksek değere 4 numaralı odanın güney duvarında ulaşılmıştır. Ancak yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının batı ve kuzey duvarları ile 4 numaralı odanın doğu ve güney duvarları çekme-

⁷³⁸ Bkz. Bölüm III, Ada 5, 4 numaralı yapı.

gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 1 numaralı odanın batı duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 67,37 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 59,24 kPa olduğu gözlenmiştir. Bu durum yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağını göstermektedir (Grafik 2).

Ada 5, Yapı 8

110 m²'lik bir alanı kaplayan yapının üst kata ulaşımı sağlayan merdiveni 3 numaralı odada bulunmaktadır⁷³⁹. 40-44 cm arasında değişen duvar kalınlıkları temel seviyesinde yaklaşık 50 cm genişliğe sahiptir. On beş duvarın analiz edildiği yapıda bütün



duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal

⁷³⁹ Bkz. Bölüm III, Ada 5, 8 numaralı yapı.

değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 118,37 kPa ile en yüksek değere 5 numaralı odanın kuzey duvarında ulaşılmıştır. Ancak yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının 2 numaralı odasının batı ve doğu duvarları ile 5 numaralı odasının kuzey ve güney duvarları çekme-gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 5 numaralı odanın güney duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 79 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 71,65 kPa olduğu gözlenmiştir. Analizlerde 1 numaralı odanın kuzey duvarı ve 4 numaralı odanın doğu duvarları da çekme-gerilme durumu normal değer aralığını aşmıştır. Ancak bu duvarların çok fazla tahrip olması ve kısmen ele geçmeleri sebebiyle elde edilen veriler sağlıklı değildir. 4 numaralı odada tespit edilmiş sık dikmeler de göz önüne alındığında bu durum yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı sınırdaki taşıyabileceğini göstermektedir (Grafik 3).

Ada 10, Yapı 2

111 m²'lik alanı kaplayan yapının 2 numaralı odasında üst kata ulaşımı sağlayan bir merdiven bulunmaktadır⁷⁴⁰. Altı odalı yapının on dokuz duvarı ayrı ayrı analiz edilmiş ve bütün duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 95,18 kPa ile en yüksek değere 4 numaralı odanın doğu duvarında ulaşılmıştır. Ancak yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan

⁷⁴⁰ Bkz. Bölüm III, Ada 10, 2 numaralı yapı.



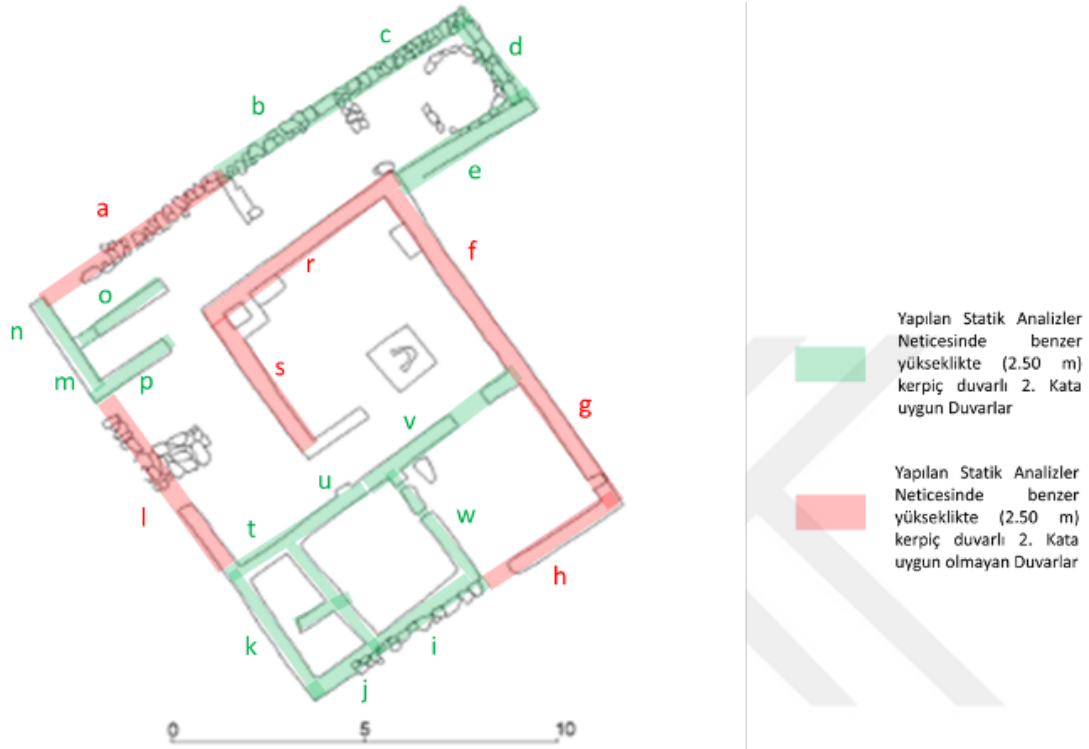
üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının 3 numaralı odasının batı ve kuzey duvarları, 4 numaralı odasının batı ve doğu duvarları ile 6 numaralı odanın kuzey ve güney duvarları çekme-gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 4 numaralı odanın doğu duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 69,89 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 61,95 kPa olduğu gözlenmiştir. Mevcut veriler doğrultusunda yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağı anlaşılmıştır (Grafik 4).

Ada 14, Yapı 9

145 m²'lik alanı kaplayan yapının 2 numaralı odasında üst kata ulaşımı sağlayan merdivene ait izler tespit edilmiştir⁷⁴¹. Dokuz odalı yapının yirmi iki duvarı ayrı ayrı

⁷⁴¹ Bkz. Bölüm III, Ada 14, 9 numaralı yapı.

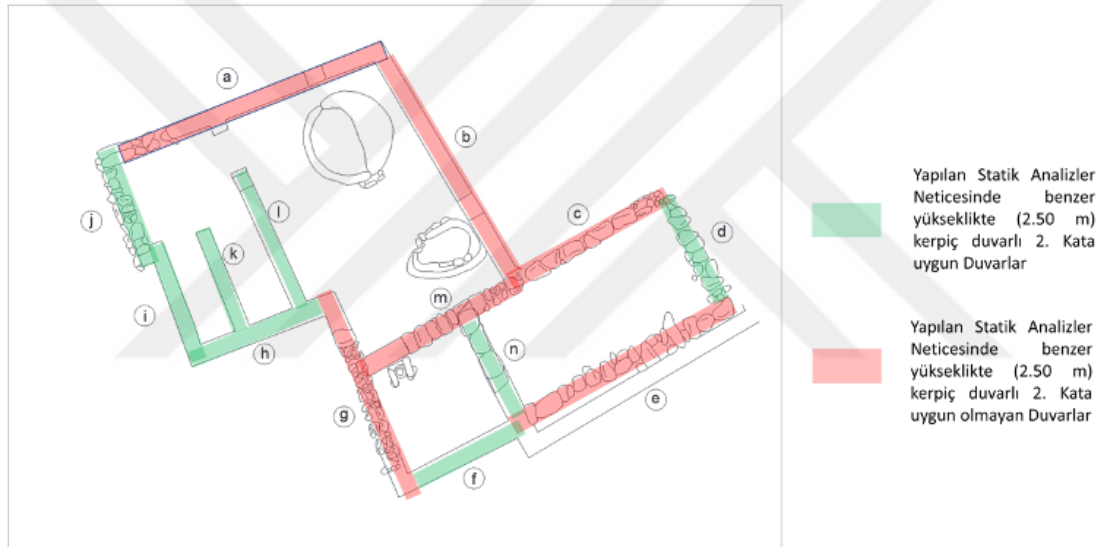
analiz edilmiş ve bütün duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 104,08 kPa ile en yüksek değere 5 numaralı odanın batı duvarında ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu



varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının 1 ve 2 numaralı odalarının kuzey duvarı, 5 numaralı odasının batı duvarı, 6 numaralı odanın batı, doğu ve kuzey duvarları ile 7 numaralı odanın doğu ve güney duvarları çekme-gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 5 numaralı odanın batı duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 75,93 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 68 kPa olduğu gözlenmiştir. Bunun sonucunda yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağı anlaşılmıştır (Grafik 5).

Ada 18, Yapı 1

93 m²'lik bir alanı kaplayan yapının 2 numaralı odası üst kata ulaşımı sağlayan merdiven için ayrılmıştır⁷⁴². Altı odalı yapının temel seviyesinde duvar kalınlıkları 45 cm civarında iken üst örgüde 38-43 cm arasında değişmektedir. On dört duvarı analiz edilmiş yapının bütün duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde 1 numaralı odanın kuzey duvarı, 4 numaralı odanın kuzeyi

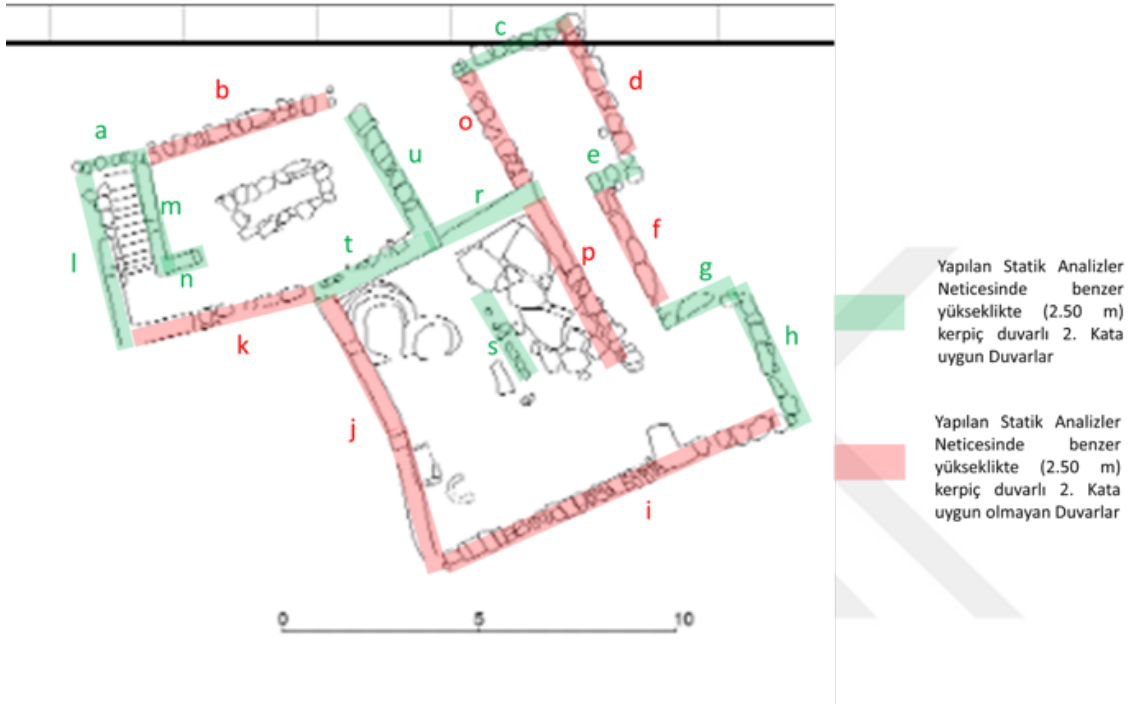


doğu ve güney duvarları, 5 numaralı odanın batı duvarı, 6 numaralı odanın kuzey ve doğu duvarları çekme-gerilme analizlerinde normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği yapının sokağa bakan kuzey duvarı hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 76,27 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 69,45 kPa olduğu gözlenmiştir. Bunun sonucunda yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağı anlaşılmıştır (Grafik 6).

⁷⁴² Bkz. Bölüm III, Ada 18, 1 numaralı yapı

Ada 19, Yapı 3

141 m²'lik bir alanı kaplayan yedi odalı yapının 7 numaralı odasında merdiven yeri tespit edilmiştir⁷⁴³. Temel seviyesinde 50 cm kalınlığında bir duvara sahipken üst örgüde duvar kalınlıkları 38-45 cm arasında değişmektedir. Yirmi duvarı analiz edilmiş yapının bütün duvarların 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç



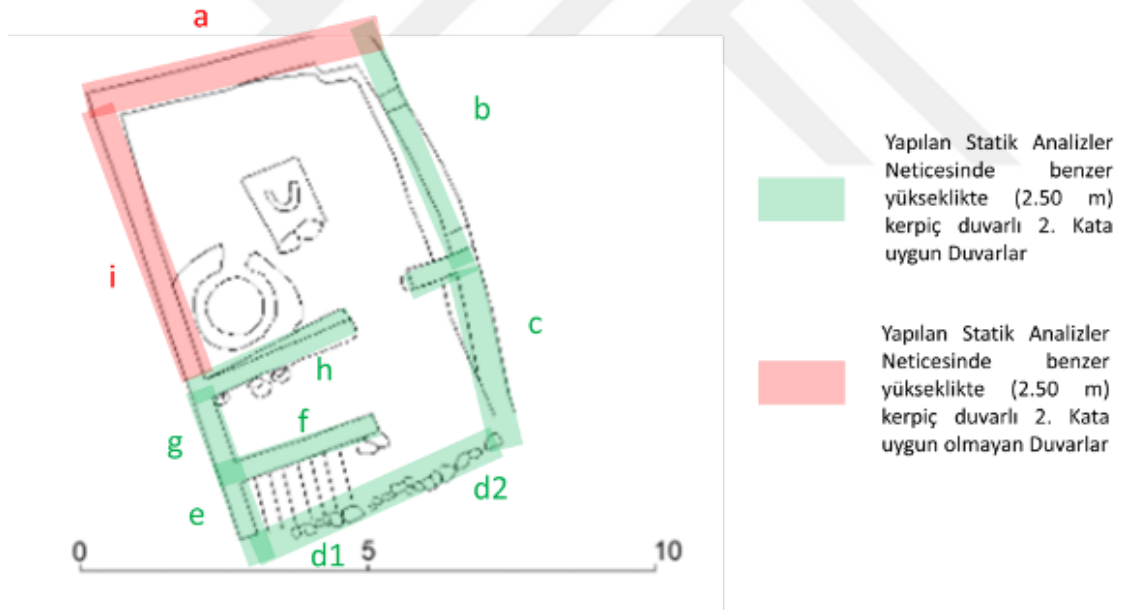
dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 117,44 kPa ile en yüksek değere, yapının sokağa bakan güney duvarında ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde merdivenin bulunduğu 7 numaralı oda dışında diğer tüm odalarında çekme-gerilme analizleri normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği yine yapının sokağa bakan güney duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 74,88 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 69,35 kPa olduğu gözlenmiştir. Ancak yapı duvarlarının çok fazla tahrip olmuş bir şekilde ele geçmesi bu

⁷⁴³ Bkz. Bölüm III, Ada 19, 3 numaralı yapı.

analizlerden elde edilen sonuçların güvenilirliğini azaltmaktadır. Bunun veriler sonucunda yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyamayacağı anlaşılmıştır (Grafik 7).

Ada 19, Yapı 4

45 m²'lik bir alana sahip olan dört odalı yapının 2 numaralı odası merdiven için ayrılmıştır⁷⁴⁴. Duvar kalınlıkları 42-45 cm arasında değişen yapının on duvarı ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analizi yapılan bütün duvarlarda 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 87,40 kPa ile en yüksek değere 4 numaralı odanın batı duvarında



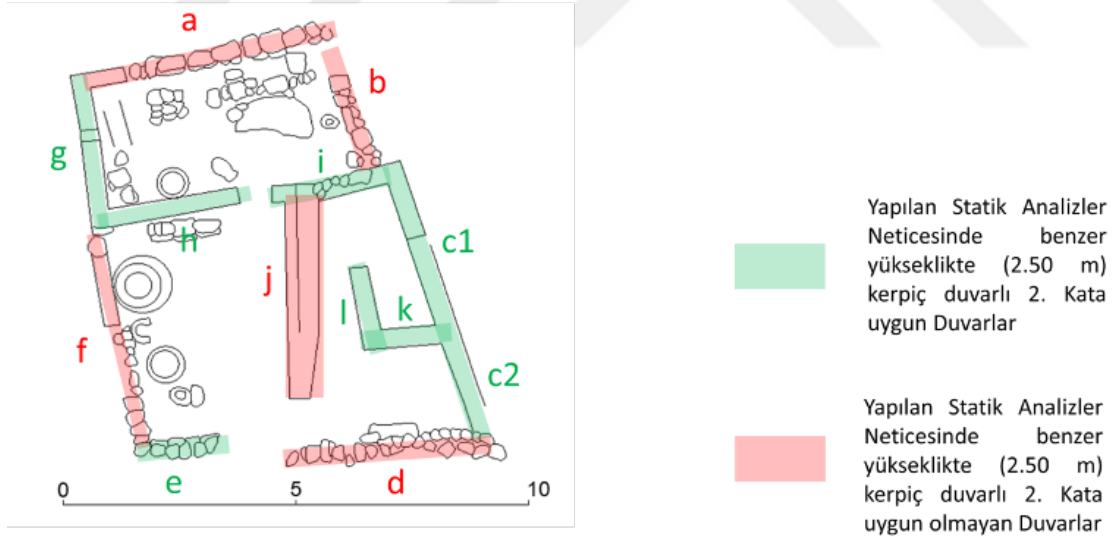
ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının 4 numaralı odasının kuzey ve batı duvarları dışında tüm duvarlarında çekme-gerilme analizleri normal değer aralığında yer almıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 4 numaralı odanın batı duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar

⁷⁴⁴ Bkz. Bölüm III, Ada 19, 4 numaralı yapı.

yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 70,68 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 64,10 kPa olduğu gözlenmiştir. Bunun sonucunda yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı sınırdaki taşıyabileceği anlaşılmıştır (Grafik 8).

Ada 21, Yapı 3

65 m²'lik bir alana sahip olan dört odalı yapının 1 numaralı odasında üst kata ulaşımı sağlayan merdivene ait izler tespit edilmiştir⁷⁴⁵. Duvar kalınlıkları 42-45 cm arasında değişen yapının on üç duvarı ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analizi yapılan bütün duvarlarda 2,50 m yükseklikte hem zemin kat hem de üst kat için basınç dayanımı normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 89,05 kPa ile en yüksek değere 4



numaralı odanın kuzey duvarında ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapı malzemesi olarak aynı malzemenin kullanıldığı ve zemin katla aynı plana sahip olduğu varsayılan üst kat için 2 ve 2,50 m yüksekliklerde yapının 1 numaralı odanın sokağa bakan güney duvarı, 3 numaralı odanın batı ve doğu duvarları ile 4 numaralı odanın kuzey ve doğu duvarlarında

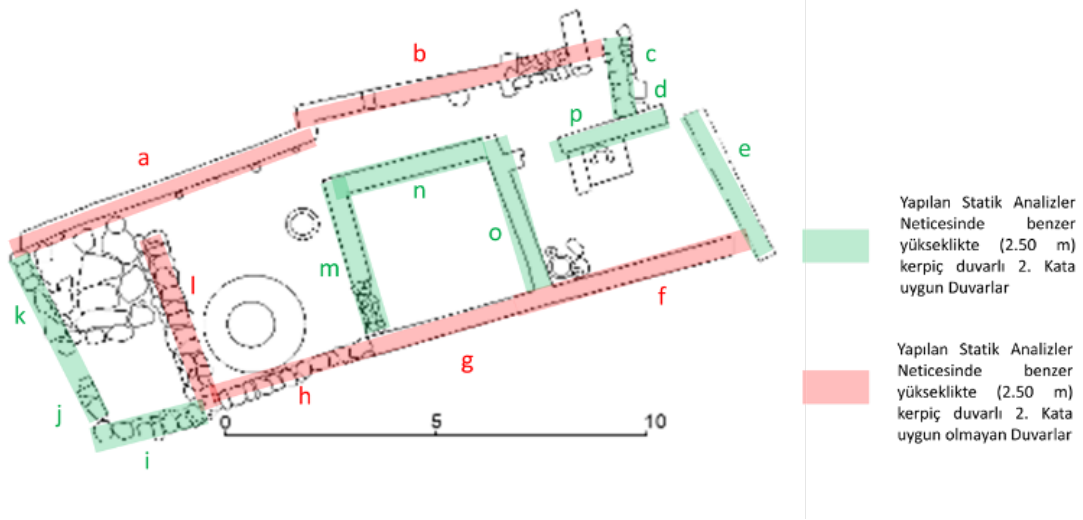
⁷⁴⁵ Bkz. Bölüm III, Ada 21, 3 numaralı yapı.

çekme-gerilme analizleri normal değer aralığını aşmıştır. En yüksek aşımın tespit edildiği 4 numaralı odanın kuzey duvarında hem zemin kat hem de üst kat için 2,50 m duvar yüksekliği tanımlandığında çekme-gerilme değerinin 71,08 kPa olduğu görülmüştür. Bununla birlikte zemin kat duvarları için 2,50 m, üst kat duvarları için ise 2 m yükseklik tanımlandığında ise bu değer 65,31 kPa olduğu gözlenmiştir. Ancak Normal değer aralığını aşan duvarların temel seviyesine kadar tahrip olmuş şekilde ele geçmesi, bu duvarlara ilişkin sağlıklı verilere ulaşılmasını engellemiştir. Bunun yanında yapının diğer bütün duvarlarında çekme-gerilme durumları normal değer aralığında yer almıştır. Bu sebeple yapının bu yüksekliklerde aynı malzeme ile inşa edilmiş ve zemin katla benzer plana sahip ikinci bir katı taşıyabileceği söylenebilir (Grafik 9).

Ada 22, Yapı 2

Beş odası bulunan yapı 100 m²'lik bir alanı kaplamaktadır ve yapıya ilişkin herhangi bir üst kat tanımlanmamıştır⁷⁴⁶. Duvar kalınlıkları 40-50 cm arasında değişen yapıda toplam on altı duvar analiz edilmiştir. Yapının kuzey ve güney duvarları, uzunlukları sebebiyle taşıma kapasitesi ve çekme-gerilme durumları açısından diğer duvarlar arasında en kritik olanlarıdır. Bununla birlikte yapılan analiz sonucunda yapının bütün duvarları 2,50 m yükseklikte basınç dayanımı açısından normal değer aralığında yer almıştır. Basınç dayanımında 89,97 kPa ile en yüksek değere 2 numaralı odanın güney

⁷⁴⁶ Bkz. Bölüm III, Ada 22, 2 numaralı yapı.



duvarında ulaşılmıştır. Bununla birlikte tek katlı olan yapı duvarlarının 2,50 m yükseklikte çekme-gerilme analizleri normal değer aralığında yer almıştır (Grafik 10).

AŞAĞI ŞEHİR II. KAT YERLEŞİMİNDE KENTLEŞME, YERLEŞİM MODELİ VE ŞEHİRCİLİK

1. Yerleşim Modeli

Aşağı Şehir’de tespit edilmiş 214 yapının yerleşim üzerindeki dağılımı incelendiğinde, bunların çok sık bir şekilde inşa edildikleri anlaşılmaktadır. Bu sık yapılar, sokaklar ve caddeler tarafından birbirlerinden ayrılmış ve bu durum yerleşime adalardan oluşan bir görünüm vermiştir⁷⁴⁷. Mevcut alan içerisinde tespit edilmiş 42 sokak ve bu sokakların oluşturduğu 38 ada bulunmaktadır. Adalar içindeki yapılara baktığımız zaman farklı tipte yapıların aynı adada yer aldığı, bunların sırt sırta ve yan yana olacak şekilde bitişik bir düzen içerisinde inşa edildikleri görülür (Plan 70-71). Bu sık inşa tarzına rağmen her ev kendi bağımsız duvarları ile komşu yapılardan ayrılmıştır. Ancak ortak duvar kullanımı nadir de olsa karşımıza çıkmaktadır⁷⁴⁸.

Yerleşim şemasına baktığımız zaman höyüğün yakın çevresinde yapıların, organik bir gelişim gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca sokakların bu alanlarda yapılara göre şekil aldığı; girintili çıkıntılı ve sık sık keskin dönüşlerle yön değiştirdiği görülmektedir⁷⁴⁹. Yerleşimin bu kısmında yer alan sokakların genişlikleri bazı noktalarda 3 m’nin üzerine çıkarken bazı noktalarda ise 1,50 m’ye kadar düşmektedir. Bu sebeple höyüğe yakın alanlarda sokakların düzensiz bir plana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Buna paralel olarak yerleşimin batı kısmından doğusuna doğru gidildikçe sokakların belli bir düzen içerisinde olduğu ve yapıların bu sokaklara göre konumlandığı görülür⁷⁵⁰. Ayrıca

⁷⁴⁷ (Kulakoglu, 2010, s. 46; T. Özgüç, 1964a, s. 31, 2002, s. 402, 2005, s. 73)

⁷⁴⁸ (T. Özgüç, 1959, s. 42)

⁷⁴⁹ (T. Özgüç, 1986, s. 1, 4, 14)

⁷⁵⁰ (T. Özgüç, 1964b, s. 94)

yerleşimin bu kısmındaki sokaklarda, höyüğe yakın kısımlarda gözlenen daralmalar ve genişlemeler görülmez, bunlar aşağı yukarı aynı genişlikte, belirli bir düzen içerisinde devam ederler. Buradaki sokaklar 2 ila 3 m arasında değişen genişliklere sahiptir. Bununla birlikte yerleşimin doğusunda, sokakların doğu-batı istikametinde, höyüğe doğru dik bir şekilde inşa edildiği de anlaşılmaktadır⁷⁵¹. Buna paralel olarak sokakların kesiştiği noktalarda kavşaklar oluşmuş⁷⁵² ve bu durum yerleşim içi ulaşımına daha sistemli bir görünüm vermiştir. Bunun yanında yerleşim içindeki meydanlar da yine sokaklar gibi höyüğe uzak, doğu kısmında daha düzenli ve bir plan çerçevesinde konumlandırılmıştır. Örneğin, yerleşimin kuzeybatısında, höyüğe yakın kısımda yer alan 2 numaralı ada içerisindeki meydanın⁷⁵³ sokak ile ilişkisine bakıldığında yalnızca B sokağına bağlantısının olduğu ve sokağın meydanın hemen güneyinden geçtiği görülür. Bu meydan, yapılar arasında kalmış bir açık alan görünümündedir. Bunun yanında höyüğe uzak, doğu kısmında 15, 17 ve 18 numaralı adaların arasında kalan meydan⁷⁵⁴ ise B1, C1, E1 ve F1 sokaklarının açıldığı merkezi bir konuma sahiptir. Bu meydan yerleşimcilere 200 m²'nin üzerinde bir açık alan sunmasının yanında yerleşim içerisinde önemli bir bağlantı noktası ve kavşak görevi de görmüştür (Plan 67).

Aşağı Şehrin höyük çevresindeki konumlanması incelendiğinde, kazısı tamamlanmış alanlarda hem kuzey-güney doğrultulu sokaklar hem de adaların konumları höyüğün dairesel planı ile bir uyum içerisinde. Bu noktada höyüğe doğru çıkan sokakların höyüğe dik uzandığı görülürken bunları bölen sokakların ise höyüğün dairesel planına paralel bir şekilde konumlandıkları görülmektedir. Özellikle Aşağı Şehir en batı kısmında yer alan kuzey-güney doğrultulu sokaklar, muhtemelen aynı sokak yapısının

⁷⁵¹ (Hertel, 2014, s. 26; T. Özgüç, 2002, s. 402)

⁷⁵² (T. Özgüç, 2005, s. 73)

⁷⁵³ (Hertel, 2014, s. 34, Fig. 7; T. Özgüç, 1986, s. 3)

⁷⁵⁴ (T. Özgüç, 1988, s. 11)

farklı alanlarda tespit edilmiş parçalarıdır, höyüğün dairesel şekline neredeyse tam uymaktadır. Bunların arasında oluşmuş olan adalar ise sokak konumlarına bağlı olarak höyüğe dik açı ile bakmaktadırlar (Plan 67-68).

2. Kentleşme ve Şehircilik

Anadolu’da kurulmuş olan yerleşimlerin kente dönüşüm süreçlerini ve burada oluşan kentleri tanımlayacak olursak bunların çeşitli faktörlere bağlı olarak zaman içerisinde geliştiği görülür. Kente dönüşüm sürecinin bağlı olduğu ana faktörler arasında doğal yollara olan konumu, üretime uygun verimli arazilere yakınlığı, su yolları ve maden yatakları ile olan ilişkileri sayılabilir⁷⁵⁵. Bu unsurları bünyesinde barındıran yerleşimler zaman içerisinde bir kente dönüşerek farklı topluluklara mensup insanları bir araya getirmiş, bunlara çeşitli ekonomik faaliyetler ve çalışma imkanları sunması yanında ortak dini ve sosyal faaliyetleri gerçekleştirme imkanı da sunmuştur. Bunun sonucunda nüfus açısından kalabalıklaşan yerleşim kozmopolit bir topluma ev sahipliği yaparak farklı meslekleri ve farklı politik statülerin oluşmasını sağlamıştır. Bu farklılıkların bir araya gelmesi idari, dini, ekonomik organizasyonlar ile bunların faaliyet gösterdikleri kamusal yapıları ortaya çıkarmıştır⁷⁵⁶. Bu yapılaşmaya paralel olarak yerleşim içerisinde organize olan sivil yapılar ise kent olgusunun oluşum sürecini tamamlamıştır.

Benzer bir süreci geçirdiği anlaşılan Kültepe-Kaniş şehri iki kısımdan oluşmaktadır. Dairesel bir plana sahip höyük kısmındaki Yukarı Şehir idari, dini, ekonomik ve bir takım özel binalara sahiplik etmektedir. Bu kısımda yer alan ve Eski Saray olarak adlandırılmış 80 m uzunluğa sahip yapı⁷⁵⁷, yerleşimin politik açıdan

⁷⁵⁵ (Childe, 1950)

⁷⁵⁶ (Childe, 1950, s. 11; Marcus & Sabloff, 2008, s. 13)

⁷⁵⁷ Geç Saray ve Hrozný kazılarındaki tahribat sebebiyle tam planı açığa çıkarılamamıştır.

yönetildiği yerdir⁷⁵⁸. Bunun yanında, höyük kısmında şimdiye kadar II. yapı katı ile çağdaş herhangi bir dini yapı tespit edilememiştir. Ancak I. yapı katına tarihlendirilmiş tapınaklar, II. yapı katı ile çağdaş tapınakların varlığı hakkında bize ipuçları sunmaktadır⁷⁵⁹. Aynı şekilde yine höyük kısmında ekonomik faaliyetlere ayrılmış II. yapı katı ile çağdaş herhangi bir yapıya da henüz rastlanmamıştır. Bununla birlikte Aşağı Şehir Ib yapı katı ile çağdaş olan resmi depo binası höyük kısmında ekonomik faaliyetlere tahsis edilmiş II. yapı katı ile çağdaş yapılar olabileceğine işaret etmektedir⁷⁶⁰. Bunun yanında yine höyük kısmında tespit edilmiş bir takım özel yapılar, burada yüksek statüde ve ekonomik açıdan daha üst konuma sahip kişilerin oturduklarını göstermektedir⁷⁶¹.

Yerleşimin ikinci kısmı olan ve şimdilik yalnızca sivil yapıların tespit edilebildiği Aşağı Şehir, yukarı şehrin çevresinde organize olmuştur⁷⁶². Henüz tam boyutları tespit edilememiş Aşağı Şehir’de kazısı tamamlanmış alanlar, yerleşimin küçük bir kısmını temsil etmektedir.

Söz konusu bu kentin idare edilebilmesi ve sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için bir planlama dahilinde şehircilik ve alt yapı faaliyetlerinin gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir.

Bu bağlamda Aşağı Şehir’de gerçekleştirilmiş olan alt yapı faaliyetlerine kanıt olarak sokaklar önemli bir yer tutmaktadır. Kazısı tamamlanmış alan içerisinde 42 sokak tespit edilmiştir. Bunların bir kısmı toprak bir kısmı ise taş döşelidir⁷⁶³. Taş döşeli sokaklara baktığımız zaman bunların katmanlar halinde inşa edildikleri görülmektedir.

⁷⁵⁸ (T. Özgüç, 1999b, s. 23-25)

⁷⁵⁹ (T. Özgüç, 1999b, s. 46)

⁷⁶⁰ (T. Özgüç, 1999b, s. 52-53)

⁷⁶¹ (T. Özgüç, 1975, s. 552-553, 1999b, s. 46)

⁷⁶² Burada varlığı bilinen tapınak yapısı henüz tespit edilememiştir ((T. Özgüç, 1999b, s. 46)).

⁷⁶³ (T. Özgüç, 2005, s. 81)

Eldeki veriler doğrultusunda altta küçük moloz taşlardan oluşturulmuş bir katman, onun üzerinde ise yassı blok taşların yerleştirilmesiyle yapılmış sokağın üst döşemesi yer almaktadır (Lev.XVI.3). Alt katmanda tespit edilebilen küçük moloz taşların stabilitesini sağlamak için altında toprak bir katmanın daha yer almış olması muhtemeldir⁷⁶⁴.

Yerleşimde yine şehircilik ve alt yapı faaliyetleri kapsamında yapılmış olan su kanalları bulunmaktadır. Bunların toprak sokaklardaki durumu bilinmemekle birlikte tespit edilenler taş döşeli sokaklarda yer almaktadır. Bazı sokaklarda bu kanallar, üstleri düzgün taşlarla kapatılarak sokak altına alınmış, bazı sokaklarda ise üstü açık bir şekilde kullanılmıştır⁷⁶⁵ (Lev.X.4, Lev.XIII.2, Lev.XV.5, Lev.XXIV.6). Yerleşim içindeki kanalların genişlikleri 40-50 cm derinlikleri ise yaklaşık 30-60 cm arasında değişmektedir. Bu su kanalları, yerleşimin çevresinden geçen akarsulara bağlanmış ve bu kaynaklardan beslenerek yerleşim içerisindeki atıkların temizlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Nitekim Yerleşim çevresindeki sayısal yükseklik modeli (DEM) incelendiği zaman muhtemel akarsu yolları görülmektedir. Bu bağlamda yerleşimin bu akarsularla çevrelendiği ve su kanallarının bunlara göre konumlandığı görülmektedir. (Plan 69-71)

Sokak ve kanal yapıları yanında bir diğer hizmet ise hem toprak hem de taş döşeli sokaklarda görülen kaldırımlardır (Lev.XVIII.6, Lev.XXII.3.). Tespit edilen örneklerden, kaldırımların düzgün işlenmiş taşlardan, tek sıra halinde yapıldığı görülür⁷⁶⁶. Sokak ve caddelerin sınırlarını belirleyen bu kaldırımlar, aynı zamanda yapıları sokaklardan gelmesi muhtemel su akıntılarından ve atıklardan da korumuştur. Bununla birlikte, kaldırımlar, şehirde yaşayanlar için yağışlı mevsimlerde önemli faydalar sağlamıştır⁷⁶⁷.

⁷⁶⁴ Bu katmanların tespitine yönelik çalışmalar ilerleyen dönemlerde tamamlanacaktır.

⁷⁶⁵ (T. Özgüç, 2005, s. 81)

⁷⁶⁶ (T. Özgüç, 2005, s. 81)

⁷⁶⁷ (Larsen, 2015, s. 49)

Buna ek olarak özellikle toprak sokaklarda kaldırımlar şehir sakinlerinin hayatlarını oldukça kolaylaştırmıştır.



KARUM ÇAĞI ORTA ANADOLU YERLEŞİMLERİ VE MİMARİSİ

1. Boğazköy/Hattuşa

Çorum İli, Boğazkale ilçesinde yer alan ve bugünkü adı Boğazköy olan Hattuşa, Kültepe'ye kuş uçuşu yaklaşık 150 km mesafededir. İlk iskan izlerinin MÖ 3. Binyılın sonlarına tarihlendiği yerleşim, aynı zamanda Anadolu'da kurulmuş ilk imparatorluğa da başkentlik yapmıştır⁷⁶⁸. Çevresindeki ovoidan 300 m yüksekliğe sahip eğimli bir arazide kurulmuş⁷⁶⁹ Hattuşa, Hititlerin zengin kültürü, güçlü devlet yönetimi ve mimarisi ile tanınmışken MÖ 2. Binyılın ilk çeyreğinde de yoğun bir iskan görmüştür. Bu döneme ait izler, Büyükkale, Aşağı Şehir, Kuzeybatı Yamacı, Büyükkaya ve Yukarı Şehir'in batı kısmında tespit edilmiştir⁷⁷⁰.

Büyükkale'de MÖ 2. Binyılın ilk çeyreğine tarihlendirilen mimari bulgular yalnızca IVc ve IVd tabakalarında ele geçmiştir. Seramik bulgularından, Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. kat ile çağdaş olduğu anlaşılan IVc tabakasında üç yapı tespit edilmiştir⁷⁷¹. Benzer plana sahip olan yapıların yapım teknikleri de aynıdır. Üç binada da dikdörtgen plana sahip iki paralel odaya başka odalar eşlik etmektedir. Yapıların kurulu olduğu alanın eğiminden dolayı bazı yapılar teraslı inşa edilmiştir. Bu sebeple odalar aynı seviyede değildir ve bazı yapıların içerisinde odalara ulaşmak için basamaklar kullanılmıştır⁷⁷². Zeminleri sıkıştırılmış topraktan yapılmış yapıların temellerinde moloz taşlar yanında işlenmiş taşlarda kullanılmıştır. Kerpiç örgü, çamur ve taş karışımından oluşan yaklaşık 1 m yüksekliğe sahip bir taban üzerine basmaktadır. Bu taban içerisinde

⁷⁶⁸ (Schachner, 2013, s. 150, 2018b, s. 84)

⁷⁶⁹ (Neve, 1996, s. 99)

⁷⁷⁰ (Schachner, 2018b, s. 79)

⁷⁷¹ (Gunter, 1980, s. 212-213)

⁷⁷² (Gunter, 1980, s. 49, 213; Neve, 1966, s. 30-32)

hatıllar kullanılmışken duvarlarda üst yapıyı desteklemek amacıyla dikmelerin de kullanıldığı anlaşılmıştır⁷⁷³. Yapıların duvar kalınlıkları 65-80 cm arasında değişmektedir⁷⁷⁴. Kare forma sahip kilden yapılmış ocaklar yanında dairesel bir plana sahip fırınlar da bulunmaktadır⁷⁷⁵.

IVd tabakası, Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir Ib tabakası ile çağdaştır⁷⁷⁶. Burada surun bir kısmı ile iki yapıya ait mimari bulgular ele geçmiştir⁷⁷⁷. Tespit edilmiş olan sur yaklaşık 4 m genişliğe sahiptir ve büyük blok taşlarla inşa edilmiş temelinin her iki tarafı da çamur bir harç ile desteklenmiştir⁷⁷⁸. Dikdörtgen planlı iki odaya sahip yapılar bu tabakada da görülmektedir⁷⁷⁹. 75-80 cm arasında değişen ve büyük moloz taşlardan yapılmış temeller üzerinde kerpiç örgü bulunmaktadır⁷⁸⁰. IVc tabakasında olduğu gibi burada da temel ve kerpiç örgü arasına taş ve çamur karışımı bir taban eklenmiştir. Bu tabanlar içerisinde ahşap hatıllara ait izler tespit edilmiştir. Çok odalı olduğu anlaşılan yapıların tabanları sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır⁷⁸¹. Bu tabakanın IVd/1 olarak adlandırılmış yapısı içerisinde hem at nalı biçiminde hem de dikdörtgen forma sahip birer ocak tespit edilmiştir. Dikdörtgen ocağın tespit edildiği büyük odada bir de drenaj kanalı ele geçmiştir⁷⁸².

Kuzeybatı Yamacı'nda en erken yerleşim izi ana toprak üzerine kurulu 9. tabakada tespit edilmiştir. Tek odalı yapılarla temsil edilen bu tabaka, taş temel üzerine kerpiç

⁷⁷³ (Gunter, 1980, s. 49-50; Neve, 1966, s. 32)

⁷⁷⁴ (Neve, 1966, s. 32)

⁷⁷⁵ (Neve, 1966, s. 34-36; Schachner, 2018b, s. 77)

⁷⁷⁶ (Gunter, 1980, s. 220-232; Neve, 1982, s. 33)

⁷⁷⁷ (Gunter, 1980, s. 53; Neve, 1982, s. 22; Schachner, 2018b, s. 80)

⁷⁷⁸ (Gunter, 1980, s. 52)

⁷⁷⁹ (Gunter, 1980, s. 54, 224; Neve, 1982, s. 22-23; Schachner, 2018b, s. 80)

⁷⁸⁰ (Gunter, 1980, s. 55; Neve, 1982, s. 22-23, 31)

⁷⁸¹ (Gunter, 1980, s. 54-55; Neve, 1982, s. 23, 31)

⁷⁸² (Gunter, 1980, s. 53-54; Neve, 1982, s. 22-27)

örgülü duvarlara sahiptir. Duvarlarında ahşap dikmelerin de kullanıldığı yapıların zeminleri sıkıştırılmış toprak yer yer de taş döşelidir. Hem bu tabaka hem de 8d ve 8c tabakalarından ele geçen seramik buluntuları MÖ 3. Binyıl sonu MÖ 2. Binyıl başına tarihlendirilmektedir. Ayrıca 9. tabaka yapıları Yarıkkaya’da ele geçen 3. Binyıl yapıları ile benzerlik göstermektedir⁷⁸³. Net olmamakla birlikte Büyükkale IVc ile benzer seramiklere sahip olan 8b tabakasında çok odalı bir yapının kalıntıları korunmuştur. Yapı teknikleri, plan özellikleri ve ölçüleri ile de IVc tabakası ile yakın benzerlikler gösteren⁷⁸⁴ yapının temelleri moloz ve işlenmiş taşlardan yapılmıştır. Bunun yanında kerpiç örgüye sahip duvarları ahşap dikmelerle desteklenmiştir⁷⁸⁵. Ayrıca buradaki yapıların temel duvarlarıyla kerpiç duvarları arasında da çamur ve taş karışımından yapılmış bir taban bulunmaktadır⁷⁸⁶.

Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir Ib tabakası ile çağdaş olduğu tespit edilen⁷⁸⁷ 8a tabakasında bazı yapı kalıntıları yanında taş döşeli bir sokak ve kanal yapısı da tespit edilmiştir⁷⁸⁸. Ele geçen tam planlı bir yapı bulunmamakla birlikte yapıların dikdörtgen planlı çok odalı oldukları anlaşılmaktadır. Temellerinde moloz taşlar yanında işlenmiş taşlarda kullanılmıştır. 60-80 cm genişliğindeki temellerin üzerinde kerpiç örgü devam etmiştir. Sıkıştırılmış topraktan yapılmış zeminler yanında taş döşeli bölümler de tespit edilmiştir. Kerpiçten inşa edilmiş olan ocakların çevresi düz taşlarla kaplanmıştır⁷⁸⁹.

Kuzeybatı Yamacı’nın kuzeyinde 8a tabakasına tarihlendirilmiş ve “Pithoslu Yapı” olarak adlandırılmış yapının temelleri işlenmiş taşlardan yapılmıştır. Temel ve

⁷⁸³ (Gunter, 1980, s. 39-40, 212)

⁷⁸⁴ (Gunter, 1980, s. 214)

⁷⁸⁵ (Gunter, 1980, s. 43)

⁷⁸⁶ (Gunter, 1980, s. 55-56)

⁷⁸⁷ (Gunter, 1980, s. 39, 229)

⁷⁸⁸ (Gunter, 1980, s. 41; Schachner, 2018b, s. 81)

⁷⁸⁹ (Gunter, 1980, s. 42)

kerpiç örgü arasında yine çamur ve taş karışımından oluşan bir taban bulunmaktadır. 2 m yüksekliğe kadar korunmuş ve ahşap dikmelerle güçlendirilmiş kerpiç duvarlar yaklaşık 3 cm genişliğinde bir sıvaya sahiptir⁷⁹⁰. Bir depo yapısı olarak tanımlanmış yapı içerisinden birçok pithos ele geçmiştir⁷⁹¹.

Boğazköy Aşağı Şehir'de MÖ 2. Binyılın ilk çeyreğine tarihlenen 4. tabaka yerleşimi genel olarak ana toprak üzerine kurulmuştur. Bazı noktalarda, bu tabakanın öncülü olan Kaniş Aşağı Şehir II.kat ile çağdaş olan 5. tabakaya ait seramik buluntuları ve cılız mimari öğeler tanımlanmıştır⁷⁹². a, b ve c evrelerinden oluşan 4. tabakanın ilk iki evresi iyi korunamamıştır. Bunun yanında yedi yapının tanımlandığı 4c evresinde yapılar, birbirini dik kesen sokakların çevresinde organize olmuştur⁷⁹³. Yer yer taş döşemesi korunmuş olan sokaklar, 2-2,5 m arasında değişen genişliklere sahiptir. Ayrıca bu sokakların bazılarında atık su kanalları tespit edilmiştir. Bu kanallardan bazılarının üzeri kapalıdır⁷⁹⁴.

Sokaklar, yapı gruplarını adalar şeklinde birbirinden ayırmıştır. Adaların içerisinde yer alan yapılar, birbirleri ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Ancak bu yapılar kendi duvarlarına sahip bağımsız yapılardır⁷⁹⁵. Küçük moloz taşlardan yapılmış temeller üzerinde kerpiç örgü yükselmektedir. Ele geçen karbonlaşmış ahşap izlerinden duvarların içerisinde ahşap dikmelerin kullanıldığı anlaşılmıştır. Duvarları sıvalı olan yapıların zeminleri sıkıştırılmış topraktan yapılmışken yer yer bazı odaların zeminleri taş döşelidir⁷⁹⁶.

⁷⁹⁰ (Gunter, 1980, s. 45-46)

⁷⁹¹ (Schachner, 2011b, s. 67, 2018b, s. 82; Schirmer, 1969, s. 32, Abb.14)

⁷⁹² (Gunter, 1980, s. 34)

⁷⁹³ (Gunter, 1980, s. 35; Neve, 1996, s. 105; Schachner, 2018b, s. 94)

⁷⁹⁴ (Gunter, 1980, s. 35; Neve, 1996, s. 105)

⁷⁹⁵ (Gunter, 1980, s. 35; Schachner, 2018b, s. 94)

⁷⁹⁶ (Gunter, 1980, s. 35-36)

Yapıların tamamı merkezi bir odaya sahiptir. Bu merkezi oda çevresinde oturma, hizmet ve depo-kiler olarak kullanılmış küçük odalar bulunmaktadır. İkinci bir kata sahip olduğuna ilişkin herhangi bir veri bulunmayan⁷⁹⁷ yapıların merkez odasında genellikle bir ocak, bazen de kubbeli bir fırın yer almaktadır⁷⁹⁸. Ocaklar dikdörtgen formda olup düz taşlarla inşa edilmiş ve kille sıvanmıştır. Bunun yanında oval ya da dikdörtgen bir altlığa sahip ocaklar da bulunmaktadır⁷⁹⁹.

Boğazköy’de tespit edilen tablet buluntuları yalnızca Aşağı Şehir 4. Tabakada ele geçmiştir⁸⁰⁰. Ele geçen bu tabletlerden, isminin Hattuş⁸⁰¹ olduğu anlaşılan yerleşimin hem yazılı belgelerden hem de seramik buluntularından Kültepe Ib ile çağdaş olduğu anlaşılmıştır⁸⁰². Bununla birlikte, Aşağı Şehir’deki son dönem çalışmalarında ele geçen bulguların da yine Kültepe Ib ile çağdaş olduğu anlaşılmıştır⁸⁰³. Bu çalışmalarda idari amaçlı bir depo yapısının belli bölümleri ele geçmiştir⁸⁰⁴.

2. Alishar

Yozgat’ın Sorgun ilçesinde yer alan Alishar Höyük, Kültepe’nin kuş uçuşu yaklaşık 90 km kuzeybatısında yer almaktadır. Tepe ve teras kısmından oluşan yerleşim yaklaşık 18 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Yerleşimin tepe (Mound) kısmı, çevresindeki ovoidan yaklaşık 30 m’lik bir yüksekliğe sahipken oval bir görünüme sahip

⁷⁹⁷ (Neve, 1996, s. 105)

⁷⁹⁸ (Schachner, 2011b, s. 65)

⁷⁹⁹ (Gunter, 1980, s. 35)

⁸⁰⁰ (Otten, 1957; Schachner, 2010b, s. 188-189, 2018b, s. 93)

⁸⁰¹ (Otten, 1957; Schachner, 2018a, s. 93)

⁸⁰² (Bittel, 1957, s. 9-10; Gunter, 1980, s. 229; Schachner, 2011b, s. 65)

⁸⁰³ (Schachner, 2010a, s. 217, 2011a, s. 466, 2015, s. 134, 2016, s. 37, 2018a, s. 179-180, 2022, s. 110-111)

⁸⁰⁴ (Schachner, 2012, s. 89, 2019, s. 48)

Teras kısmı ovadan 5-8 m arasında değişen bir yüksekliğe sahiptir⁸⁰⁵. Eski isminin Amkuwa olduğu kabul edilen⁸⁰⁶ yerleşim içerisinde Kültepe-Kaniş Ib ile çağdaş yazılı belgeler ele geçmiştir⁸⁰⁷.

Tepe kısmında 5M, Teras kısmında ise 11 T ve 10 T tabakaları Karum Çağı'na tarihlenmektedir⁸⁰⁸. 5M tabakasında yerleşime ilişkin bir mimari veri bulunmasa da tepenin bir sur ile çevrelendiği anlaşılmıştır⁸⁰⁹. Bununla birlikte Teras kısmında yerleşim hem 11 T hem de 10 T tabakalarında yoğun bir iskan görmüş ve etrafı her iki tabakada da surla çevrelenmiştir. 5-6 m genişliğindeki kazamat tipi surlar, testere dişi formunda yapılmıştır⁸¹⁰. Sur, işlenmiş büyük ve orta boy taşlar kullanılarak inşa edilmiş ve bu taşların arasında kalan boşluklar ufak moloz taşlarla doldurulmuştur. 2,5-3 m yüksekliğe sahip bu taş duvarların üst kısmında ise kerpiç kullanılmıştır⁸¹¹. Surun ön kısmında topraktan yapılmış hafif bir eğim yer almaktadır. Ayrıca surun bazı kısımları 4 m aralıklarla yerleştirilmiş payandalar ile güçlendirilmiştir⁸¹². Bunun yanında sur üzerinde büyük blok taşlarla inşa edilmiş 2 m genişliğe sahip kuleler de bulunmaktadır⁸¹³.

Sur üzerinde şehre girişi sağlayan kapılar da tespit edilmiştir. Eğimli bir zemine sahip olan bu kapıların yer yer taş döşeli olduğu ve bazılarının payandalarla güçlendirildiği anlaşılmıştır⁸¹⁴. Kapıların yanında yerleşimde bir de potern tespit edilmiştir. Sahte bir tonozla sahip potern büyük taş levhalarla kaplanmıştır⁸¹⁵.

⁸⁰⁵ (Gelb, 1935, s. 44, 64; Gorny, 1990, s. 2, 4)

⁸⁰⁶ (Gelb, 1935, s. 9; Ünal, 1981, s. 452)

⁸⁰⁷ (Orlin, 1970, s. 219, Fig. 4; Ünal, 1981, s. 437)

⁸⁰⁸ (Gorny, 1990, s. 37, Table 4; N. Özgüç, 1945, s. 79)

⁸⁰⁹ (Von der Osten, 1937, s. 1, 3)

⁸¹⁰ (Von der Osten, 1937, s. 2, 4)

⁸¹¹ (Von der Osten, 1937, s. 4)

⁸¹² (Von der Osten, 1937, s. 6)

⁸¹³ (Von der Osten, 1937, s. 9)

⁸¹⁴ (Von der Osten, 1937, s. 6)

⁸¹⁵ (Von der Osten, 1937, s. 7)

11 T tabakasında yerleşim, her ne kadar geniş ölçekli kazılmamış olsa da sokaklar tarafında ayrılan adalardan oluşmaktadır. Yerleşimde hem toprak zeminli hem de taş döşeli sokakların olduğu tespit edilmiştir⁸¹⁶. Tespit edilen mimari bulgulardan yapıların sırt sırta bitişik bir düzende inşa edildikleri anlaşılmaktadır⁸¹⁷. Bununla birlikte bazı noktalarda yapı duvarlarının sura bitişik inşa edildiği de tespit edilmiştir⁸¹⁸. Yapı duvarları, taş temel üzerine kerpiç örgü şeklinde inşa edilmiştir. Temel duvarları 30-50 cm arasında değişen yüksekliklere sahipken genişlikleri 45-50 cm arasında değişmektedir⁸¹⁹. Bazı yapılarda bu kalınlıkların 75 cm'ye kadar çıktığı da görülür. Yapıların inşasında taş malzeme yalnızca temellerde kullanılmış olsa da bazı yapılarda belli duvarların tamamen taş örgüye sahip olduğu anlaşılmıştır⁸²⁰. Bunun yanında taş, yapılara ait bazı kısımların zeminlerinde döşeme malzemesi olarak da kullanılmıştır⁸²¹. Taş döşeli kısımlar dışında zeminler sıkıştırılmış topraktan yapılmış, kapı eşikleri temel duvarlarının üzerine yerleştirilmiştir⁸²². Birkaç odalı oldukları anlaşılan yapıların içerisinde fırınlar ve ocaklar tespit edilmiştir⁸²³.

10 T yerleşimi tablet buluntularının ele geçtiği tabakadır⁸²⁴. Taş temel üzerine kerpiç duvarlı yapıların zeminleri sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır. Bazı kısımlarında taş döşemenin de kullanıldığı yapıların içerisinde ocaklar ve fırınlar tespit edilmiştir. Ele geçen fırınlar, üstü sıvalı sıkıştırılmış toprak zeminlere ve kerpiç duvarlara sahiptir⁸²⁵. Burada tespit edilmiş bir ocak farklı özellikler göstermektedir. 1,20 m uzunluğa, 55 cm

⁸¹⁶ (Von der Osten, 1937, s. 11)

⁸¹⁷ (Von der Osten, 1937, s. 12, 13)

⁸¹⁸ (Schmidt, 1932, s. 82-98; Von der Osten, 1937, s. 6, 14)

⁸¹⁹ (Von der Osten, 1937, s. 11)

⁸²⁰ (Von der Osten, 1937, s. 13)

⁸²¹ (Von der Osten, 1937, s. 11)

⁸²² (Von der Osten, 1937, s. 12)

⁸²³ (Schmidt, 1932, Fig.106; Von der Osten, 1937, s. 12-14)

⁸²⁴ (Gelb, 1935; Von der Osten, 1937, s. 16, 19)

⁸²⁵ (Von der Osten, 1937, s. 16-18)

genişliğe ve 50 cm yüksekliğe sahip ocağın ön yüzünde bir, üst yüzünde ise iki oval delik tespit edilmiştir. Bunlardan ön yüzdeki, ateş besleme alanı olarak kullanılmışken üst yüzdeki deliklere pişirme kapları yerleştirilmiş olmalıdır⁸²⁶. Bu yapı katının en önemli yapısı “*Mansion*” olarak adlandırılmış yapıdır. Küçük taşlardan inşa edilmiş temel taşlarının üzerinde, boyutları 0,70-1 m arasında değişen levha taşlardan yapılmış bir kaplama (Dado) bulunmaktadır. Duvarları testere dişi şeklinde olan yapının zeminleri sıkıştırılmış topraktan inşa edilmiş, bazı kısımlarında ise taş döşeme kullanılmıştır. Çok odalı yapının duvarları, taban seviyesinde yaklaşık 1,20 m genişliğe sahiptir ve temel duvarları ile kerpiç örgü arasına ahşap hatıllar ızgara biçiminde yerleştirilmiştir. Bunun yanında tavan kirişlerine ait olduğu anlaşılan kömürleşmiş ahşap izleri de yapının zeminde tespit edilmiştir⁸²⁷. Bu tabakanın bir diğer önemli mimari bulgusu ise “*Mansion*” ile aynı oryantasyona sahip büyük bir kapı girişine ait temellerdir⁸²⁸. Bunun yanında 10 T tabakasında idari bir depo yapısı da tespit edilmiştir⁸²⁹.

3. Büklükale

Kırıkkale, Karakeçili ilçesinde yer alan Büklükale, 30 m yüksekliğe sahip kayalık bir tepe çevresinde yer alan teraslar ve aşağı şehirden oluşmaktadır⁸³⁰. Yerleşimde dört tabaka tespit edilmiştir. Bunlardan 3. tabaka Geç ve Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilmiştir⁸³¹. Aşağı şehirde yapılan jeomanyetik çalışmalar sonucunda MÖ 2.

⁸²⁶ (Von der Osten, 1937, s. 22)

⁸²⁷ (Von der Osten, 1937, s. 18-20)

⁸²⁸ (Von der Osten, 1937, s. 22)

⁸²⁹ (Schmidt, 1932, s. 101-105; Von der Osten, 1937, s. 22)

⁸³⁰ (Matsumura, 2016a, s. 58-59, 2016b, s. 517, 2017, s. 63, 2018, s. 11, 2020, s. 236, 2022b, s. 237)

⁸³¹ (Matsumura, 2016a, s. 60, 2017, s. 64, 2018, s. 14, 2020, s. 237, 2022b, s. 238)

Binyılın ilk çeyreğine tarihlenebileceği düşünülen bir sur tespit edilmiştir⁸³². Elde edilen veriler sonucunda sur yapısının kulelerle desteklendiği anlaşılmıştır⁸³³.

Tepe kısmında 3. tabakaya tarihlenen sekiz yapı katından ikisi Karum Çağı'na tarihlenmiştir. Burada yer alan büyük bir idari yapı, her iki yapı katında da kullanılmıştır. Uzunlukları 2 m'yi bulan işlenmemiş büyük taşlardan inşa edilmiş yapı en az 50 x 30 m boyutlarındadır⁸³⁴. Taş temelli, kerpiç örgüye sahip duvarlarının sıvalı olduğu yer yer tespit edilmiş sıva kalıntılarından anlaşılmaktadır⁸³⁵. Yapının erken evresinde temeller kiklopiyen taşlarla inşa edilmiş araları da moloz taşlarla doldurulmuştur. Zikzak bir formda inşa edilmiş olan temeller üzerinde kerpiç duvarlar yükselmektedir. Bazı odalarının zeminlerinde taş döşeme kullanılmıştır. Bu odalardan birinin zemini altında bir kanal yapısı da tespit edilmiştir. Bir diğer odanın duvarında ise binanın dışından geçen kanala bağlanan bir delik bulunmaktadır. Bu iki odada atılmış durumda birçok içki kabı ele geçmiştir. Yapının ele geçen bu kısımlarının bodrum katı olduğu anlaşılmıştır⁸³⁶. Yapının bu evresinin C¹⁴ verilerine dayanılarak MÖ 1980'de inşa edildiği ve MÖ 1870'de bir yangın sonucu terk edildiği anlaşılmıştır⁸³⁷.

Yapının geç evresinde, temeller yine kiklopiyen taşlardan inşa edilmiştir. Ancak bu evrede yapı, zikzak forma sahip duvarlar yerine ızgara biçiminde yapılmış düzenli temellere sahiptir. Duvarları sıvalı olan yapının bazı odalarında zeminler taş döşemeye sahiptir. Ayrıca bir odanın zemininde, tavandan düştüğü anlaşılan yumruk büyüklüğünde moloz taşlar tespit edilmiştir. Yapının ele geçen dört odasının da yaklaşık 5 x 6 m boyutlarında olduğu anlaşılmıştır. Depo amaçlı kullanılan bu odalarda birçok pithos ele

⁸³² (Matsumura, 2016a, s. 72, 2017, s. 66, 2018, s. 16, 2020, s. 237, 2022b, s. 238)

⁸³³ (Matsumura, 2017, s. 66)

⁸³⁴ (Matsumura, 2016a, s. 76, 2016b, s. 518, 2017, s. 64, 2018, s. 17-18, 2020, s. 239, 2022b, s. 240)

⁸³⁵ (Matsumura, 2016a, s. 18, 2022a, s. 77)

⁸³⁶ (Matsumura, 2016a, s. 79-81, 2017, s. 64-65, 2018, s. 17-19, 2020, s. 239-240, 2022b, s. 240-241)

⁸³⁷ (Matsumura, 2016a, s. 79, 2016b, s. 518, 2017, s. 65, 2018, s. 26, 2022b, s. 240)

geçmiştir⁸³⁸. Yapının bu evresi MÖ 1750'lerde inşa edilmiş ve MÖ 16.yy'da yine bir yangınla son bulmuştur⁸³⁹.

4. Kaman-Kalehöyük

Kırşehir, Kaman ilçesinde yer alan yerleşim Kültepe'nin, kuş uçuşu 170 km kuzeybatısında yer almaktadır. Dört tabakanın tespit edildiği yerleşim yerinde III. tabaka MÖ 2. Binyıl'a tarihlenir. Kendi içerisinde üçe evreye ayrılan bu tabakanın IIIc evresi Karum Çağı'na tarihlendirilmiştir⁸⁴⁰. Yerleşimin Kuzey kesiminde IIIc evresinin iki yapı katından oluştuğu tespit edilmiştir. Bunlardan geç safhaya ait olanın Kültepe Ib yapı katı ile çağdaş olduğu tespit edilmiş erken safhaya ait olanın ise Kültepe II. yapı katı ile çağdaş olabileceği belirtilmiştir. Yerleşimin bu iki evresi de şiddetli bir yangın ile son bulmuştur⁸⁴¹.

Yerleşim yerinde yaklaşık 1,50 m genişliğinde, iri ve küçük taşlardan inşa edilmiş kalın bir duvar ele geçmiştir. Ele geçen bu duvarın bir sura ait olabileceği belirtilmiştir⁸⁴². Bunun yanında yerleşim içerisinde sokaklar da tespit edilmiştir. Tespit edilen sokak kalıntılarından sokakların çakıl ve seramik döşeli olduğu anlaşılmıştır⁸⁴³. Sokak çevresinde organize olduğu anlaşılan⁸⁴⁴ yapılar, taş temelli kerpiç duvarlara sahiptir⁸⁴⁵. Sıvalı olan yapı duvarlarının bazılarının iç kısımlarında sekiler bulunmaktadır. Yapı

⁸³⁸ (Matsumura, 2016a, s. 76-78, 2022b, s. 240)

⁸³⁹ (Matsumura, 2016b, s. 518, 2017, s. 65, 2018, s. 26, 2022b, s. 240)

⁸⁴⁰ (S. Omura, 2000, s. 327-328, 2001, s. 389-390, 2006, s. 5, 2007a, s. 1-2, 2007b, s. 6, 2008a, s. 197, 2011b, s. 1096-1097)

⁸⁴¹ (S. Omura, 2008a, s. 198)

⁸⁴² (S. Omura, 1992, s. 313, 2008a, s. 198, 2011a, s. 448)

⁸⁴³ (S. Omura, 1999, s. 219, 2011a, s. 448)

⁸⁴⁴ (S. Omura, 1999, s. 219)

⁸⁴⁵ (S. Omura, 1992, s. 311, 1995, s. 193, 1997, s. 315, 2001, s. 391, 2008b, s. 19, 2011b, s. 1106)

tabanlarının sıkıştırılmış topraktan yapıldığı ve zeminlerde yer yer taş döşemenin de kullanıldığı tespit edilmiştir⁸⁴⁶. Bununla birlikte ele geçen bulgulardan yapılarda at nalı biçiminde ocaklar⁸⁴⁷ ve oval fırınların kullanıldığı anlaşılmıştır⁸⁴⁸.

Yerleşimde Kültepe Ib ile çağdaş büyük bir yapı da ele geçmiştir. Ele geçen bulgular yapının idari amaçlı kullanıldığını göstermiştir. Şiddetli bir yangınla son bulan yapı içerisinde birçok iskelet yanında bronz silahlar da ele geçmiştir. Yapının bir çatışma sonucunda son bulduğu anlaşılmıştır⁸⁴⁹.

5. Kırşehir Yassıhöyük

Kültepe'nin kuş uçuşu 145 km batısında bulunan Yassıhöyük, Kırşehir ilinin 25 km kuzeyinde yer almaktadır. Höyük ve aşağı şehirden oluşan yerleşimde höyük kısmı 625 x 500 m boyutlarında olup 13 m'lik bir yüksekliğe sahiptir⁸⁵⁰. Üç yapı katının tespit edildiği höyük kısmında II. kat Karum Çağı'na tarihlendirilmiştir⁸⁵¹. Burada yapılan çalışmalarda büyük taşlardan yapılmış kalın temellere sahip bir yapı ele geçmiştir. Ayrıca bu alanda tabanı seramik parçaları ile döşenmiş bir de ocak tabanı tespit edilmiştir⁸⁵².

Aşağı şehirde jeofizik çalışmalarıyla tespit edilmiş yerleşim izlerinin seramik bulgularına göre höyük kısmındaki Karum Çağı yapısıyla çağdaş olduğu anlaşılmıştır⁸⁵³.

⁸⁴⁶ (S. Omura, 1995, s. 193-195, 1997, s. 315, 1999, s. 218, 2011b, s. 1106)

⁸⁴⁷ (S. Omura, 1992, s. 311, 2011a, s. 448)

⁸⁴⁸ (S. Omura, 1999, s. 218)

⁸⁴⁹ (S. Omura, 1997, s. 318, 2000, s. 329, 2001, s. 391, 2007a, s. 8, 2011b, s. 1107-1108)

⁸⁵⁰ (M. Omura, 2015, s. 303, 2016, s. 32)

⁸⁵¹ (M. Omura, 2015, 2016, s. 33, 2022, s. 49)

⁸⁵² (M. Omura, 2015, s. 306, 2016, s. 38, 2022, s. 49)

⁸⁵³ (M. Omura, 2015, s. 307, 2016, s. 49, 2022, s. 39)

Burada yapılan çalışmalar dört yapı katından oluşan bir yerleşim olduğunu göstermiştir. Yerleşim, sokaklar tarafından birbirinden ayrılmış adalar içerisinde sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş müstakil yapılardan oluřmaktadır⁸⁵⁴. Çift sıra kk taşlardan yapılmış temellere sahip yapıların çok odalı olduğu ve sokaklara açıldığı anlařılmıřtır⁸⁵⁵. Aşağı şehir 1. yapı katında tespit edilen yapının iki kez tamirat grdğu anlaşılmıştır. Burada kireç döşeli bir zemin ve iri küpler tespit edilmiştir. Yapı tabanının altı kk taş ve seramik parçalarından oluşan bir dolguya sahiptir. Ayrıca düz taşlarla çevrilmiş bir ocak da tespit edilmiřtir⁸⁵⁶. Bu yapı katında ele geçen buluntular Kültepe II. ve Ib yapı katı ile paralellikler gstermektedir⁸⁵⁷. Aşağı şehrin 2. yapı katında yalnızca döşeme taşları tespit edilebilmiřken⁸⁵⁸ 3. yapı katında 1. yapı katı yapıları ile aynı doğrultuda inşa edilmiş çok odalı yapılar tespit edilmiştir. Bu tabakadaki yapıların duvarlarında kk taşlar kullanılmışken temellerinde daha iri taşlar kullanılmıştır. Birbirleri ile sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş yapılar arasında ortak duvar kullanılmamıştır. Yapılarda ocak ve fırınların kullanıldığı tespit edilmiřtir⁸⁵⁹. Çok fazla tahrip olmuş 4. yapı katında iri taşlardan inşa edilmiş oval bir duvar ele geçmiştir.

Yerleşimde tespit edilmiş yol kalıntısının dört tabakalı olduğu anlaşılmıştır. Bunların ilk y yoğun tahribat görmüşken 3. yapı katı ile ağdaş olan 4. tabaka daha iyi durumda ele geçmiştir. 3 m genişliğe sahip olan yol, yuvarlak taşlardan yapılmış bir döşemeye sahiptir. Yol, ortasına doğru ukurlaştırılarak bir eğim kazanmıştır. Ayrıca yol üzerinde tekerlek izleri de tespit edilmiřtir⁸⁶⁰.

⁸⁵⁴ (M. Omura, 2022, s. 50-51)

⁸⁵⁵ (M. Omura, 2022, s. 56, Res.3)

⁸⁵⁶ (M. Omura, 2022, s. 50)

⁸⁵⁷ (M. Omura, 2022, s. 51)

⁸⁵⁸ (M. Omura, 2022, s. 51)

⁸⁵⁹ (M. Omura, 2022, s. 52)

⁸⁶⁰ (M. Omura, 2022, s. 53-54)

6. Acemhöyük

Kültepe'nin 165 km güneybatısında yer alan Acemhöyük Aksaray İli, Yeşilova Beldesi'nde yer almaktadır. Yerleşim, 700 x 650 m boyutlarındaki höyük ile bugün Yeşilova Beldesi'nin altında kalmış aşağı şehir kısmından oluşmaktadır. Şimdiye kadar on iki yapı katının tespit edildiği⁸⁶¹ höyük kısmında bunlara ek olarak Klasik Dönem ve Helenistik Dönem bulguları da tespit edilmiştir⁸⁶². Bu tabakalardan VI. tabaka Eski Tunç Çağı'ndan Karum Çağı'na geçişi temsil ederken V-I tabakaları hem höyük kısmında hem de aşağı şehirde Karum Çağı'na tarihlenmektedir⁸⁶³.

Yerleşimin V-IV. yapı katları Kültepe Aşağı Şehir'in IV ve III. yapı katları ile çağdaştır⁸⁶⁴. V. yapı katı yapıları birbirleri ile sırt sırta inşa edilmiş bağımsız yapılardan oluşmaktadır. Tespit edilen evler dikdörtgen bir forma sahip ve iki odadan oluşmaktadır. Bu odalardan biri küçük diğeri ise daha büyüktür. Büyük odaların orta kısmında genellikle ocaklar bulunmaktadır⁸⁶⁵. IV. yapı katında ise genellikle avlulu çok odalı yapılar ile karşılaşılır⁸⁶⁶. Yapı temellerinde zaman zaman taş kullanılmış olsa da genellikle ahşap kalasların tercih edildiği görülür⁸⁶⁷. Temeller üzerinde yükselen düzgün sıvalı ve badanalı⁸⁶⁸ tek sıra kerpiç duvarlar, 40-60 cm arasında değişen genişliklere sahiptir⁸⁶⁹. Bazı yapılarda eklemelerin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu eklemeler sonucunda

⁸⁶¹ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 3; Öztan, 2012a, s. 59)

⁸⁶² (Öztan, 2012a, s. 59)

⁸⁶³ (N. Özgüç, 1966, s. 3-4, 1983, s. 109; Öztan, 2012a, s. 59)

⁸⁶⁴ (N. Özgüç, 1964, s. 97, 1966, s. 26; Öztan, 2012a, s. 60)

⁸⁶⁵ (Öztan & Arbuckle, 2010, s. 222)

⁸⁶⁶ (Öztan, 1992, s. 283, 1993, s. 247, 1994, s. 190, 2012a, s. 60)

⁸⁶⁷ (Öztan, 1995, s. 212, 2012a, s. 60)

⁸⁶⁸ (Öztan & Arbuckle, 2012, s. 279)

⁸⁶⁹ (Öztan, 1992, s. 283, 1993, s. 247, 1994, s. 190, 1995, s. 212)

yapıların bazı kısımlarda çift duvarlara sahip olduğu anlaşılmıştır⁸⁷⁰. Sıkıştırılmış toprak tabanlara sahip olan yapıların avlularında genellikle etrafı taşla çevrili ocaklar bulunmaktadır⁸⁷¹. Bu yapı katının çok belirgin bir özelliği fırınlarının dikdörtgen bir forma sahip olmasıdır⁸⁷².

Yerleşimin III. yapı katı, Kültepe Aşağı Şehir II. yapı katı ve Ib yapı katı ile çağdaşlık gösterir⁸⁷³. Höyük kısmının kuzeybatısında “*Hatipler Sarayı*”, güneyinde ise “*Sarıkaya Sarayı*” olarak adlandırılmış iki anıtsal yapı yer almaktadır. Bu iki yapı arasında yer alan bölgede ise “*Hizmet Binası*” olarak adlandırılmış başka bir büyük yapı yer alır. Bu yapılara ek olarak Hatipler Sarayı’nın batısında “*Batı Binası*” yer almaktadır. Bunların dışında kalan alanlarda ise konut ve atölye olarak tanımlanmış yapılar bulunur⁸⁷⁴.

Hizmet Binası’nın, ele geçen bazı bulgulara göre höyükteki iki saray yapısından daha önce inşa edildiği⁸⁷⁵ ve aynı yangın ile son bulduğu anlaşılmıştır⁸⁷⁶. Yapı malzemesi bakımından saraylarla aynı özellikleri gösteren bina⁸⁷⁷ geniş taş temellere sahiptir⁸⁷⁸. Birbiri ardına sıralanmış odaların duvarları, içe ya da dışa doğru kaydırılarak yapıya statik açıdan destek sağlamıştır⁸⁷⁹. Bu teknik aynı zamanda yapının cephesine girintili çıkıntılı bir görünüm vermiştir⁸⁸⁰. 90 cm genişliğindeki kerpiç duvarlar sıvalı ve badanalıdır⁸⁸¹.

⁸⁷⁰ (Öztan, 1994, s. 190)

⁸⁷¹ (Öztan, 1992, s. 283)

⁸⁷² (Öztan, 1994, s. 191, 1995, s. 212)

⁸⁷³ (N. Özgüç, 1966, s. 26, 1979, s. 283; Öztan, 2012a, s. 60)

⁸⁷⁴ (Öztan, 2002, s. 39, 2012a, s. 60-65)

⁸⁷⁵ (Öztan, 2003, s. 235)

⁸⁷⁶ (Öztan, 2000, s. 123)

⁸⁷⁷ (Öztan, 2002, s. 44)

⁸⁷⁸ (Öztan, 2008, s. 334)

⁸⁷⁹ (Öztan, 2000, s. 121)

⁸⁸⁰ (Öztan, 2003, s. 235)

⁸⁸¹ (Öztan, 2000, s. 121, 2002, s. 43, 2008, s. 335; Öztan et al., 2010, s. 220)

Önlerinde sekilerin yer aldığı duvarlardan⁸⁸² biri üzerinde baskı izleri tespit edilmiştir⁸⁸³. Duvarlarda ahşap dikmeler ve hatılların görüldüğü⁸⁸⁴ yapının tabanları ise sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır⁸⁸⁵. Yapının bazı duvarlarında hatıllar taban seviyesinden 1 m yükseğe yerleştirilmiştir⁸⁸⁶. Odalarda düzgün biçimde sıvanmış, bazıları üzerinde ocakların da yer aldığı platformlar tespit edilmiştir. Yapıda ele geçen kömürleşmiş ahşap kalıntıları, tavanların düzgün kesilmiş ahşaplarla kaplandığını göstermiştir⁸⁸⁷. Bunun yanında geçme tekniğinde yapılmış bir kapıya ait kömürleşmiş kalıntılar dönemin kapı yapım tekniklerine ışık tutmaktadır⁸⁸⁸.

III. yapı katına ait evler, sokaklar boyunca sıralanmış sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmişlerdir⁸⁸⁹. Komşularından kendi duvarları ile ayrılan bu yapılar en az 2-4 odalı ve avluludur. Taş temelli kerpiç duvarlara sahip yapıların temellerinde genellikle iri taşlar kullanılmıştır. 40-75 cm arasında değişen genişliklere sahip duvarlar ahşap dikmelerle güçlendirilmiştir. Duvarları sıvalı ve badanalı olan yapıların zeminleri sıkıştırılmış topraktır. Mutfak olarak tanımlanmış odaların çoğunda yaklaşık 20 cm yüksekliğe sahip, üzerlerinde ocak ve mutfak eşyalarının yerleştirildiği platformlar kullanılmıştır. Burada iki tip ocak tespit edilmiştir. Bunlardan biri at nalı biçimindeki ocaklar diğeri ise boynuz biçimli ocaklardır⁸⁹⁰.

⁸⁸² (Öztan, 2000, s. 121-122, 2001, s. 330, 2002, s. 43, 2003, s. 235, 2005, s. 396, 2011, s. 400, 2012a, s. 62, 2013, s. 140; Öztan et al., 2010, s. 220)

⁸⁸³ (Öztan, 2004, s. 96)

⁸⁸⁴ (Öztan, 2000, s. 121, 2001, s. 330, 2002, s. 43, 2013, s. 140)

⁸⁸⁵ (Öztan, 2004, s. 94, 2005, s. 396, 2008, s. 335; Öztan et al., 2010, s. 219)

⁸⁸⁶ (Öztan, 2000, s. 122, 2001, s. 330)

⁸⁸⁷ (Öztan, 2000, s. 121-122, 2002, s. 43, 2003, s. 234)

⁸⁸⁸ (Öztan, 2000, s. 122)

⁸⁸⁹ (N. Özgüç, 1966, s. 8; Öztan, 1992, s. 282, 2012a, s. 64-65)

⁸⁹⁰ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 8-9; Öztan, 1992, s. 282)

Yerleşimin II. yapı katı, seramik bulguları bakımından Kültepe Aşağı Şehir Ib yapı katı ile çağdaştır⁸⁹¹. Yapılar, cadde ve sokaklarla birbirinden ayrılmış adalar içerisinde yer almaktadır. Sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiş bu yapılar birbirlerinden kendi duvarları ile ayrılmaktadır⁸⁹². Bazı noktalarda iki evreli olduğu anlaşılan bu yapı katı, III. yapı katının yangınla son bulmasından hemen sonra hızlı bir şekilde inşa edilmiştir⁸⁹³. Avlulu çok odalı yapılar yanında tek odalı yapıların da görüldüğü bu yapı katında taş temel çok az kullanılmıştır. Kerpiç duvarlar, genellikle temel olarak kullanılan ahşap hatıllar üzerinde yükselmektedir. Temellerde taş, genellikle eğim sebebiyle kotta kalan kısımların desteklenmesi için kullanılmıştır. Sıvalı ve badanalı olan duvarlar 40-70 cm arasında değişen genişliklere sahiptir. Yapıların tabanları sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır. Yapı içlerinde at nalı biçiminde ocaklar, platformlar, sekiler ve oval fırınlar yanında tandırlarda tespit edilmiştir⁸⁹⁴.

I. yapı katı yüzeye yakın olması sebebiyle fazlaca tahrip olmuştur⁸⁹⁵. Burada tespit edilmiş yapılar da yine sokaklar tarafından bölünmüş adalar içinde yer almaktadır. Sırt sırta bitişik düzende inşa edilmiş yapılar birbirlerinden kendi duvarları ile ayrılmaktadır⁸⁹⁶. 40-60 cm genişliğindeki duvarlar taş temel üzerine kerpiç kullanılarak inşa edilmişlerdir. Tek odalı yapılar yanında çok odalı yapıların da görüldüğü yerleşimde yapı tabanları sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır⁸⁹⁷. Bunun yanında bazı odaların zeminlerinde taş döşeme de kullanılmıştır⁸⁹⁸. Bu evrede de yapı içlerinde platform

⁸⁹¹ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 5)

⁸⁹² (Öztan, 2000, s. 120, 2001, s. 328, 2002, s. 41, 2003, s. 232)

⁸⁹³ (Öztan, 2007, s. 517, 2008, s. 332, 2011, s. 396; Öztan et al., 2010, s. 217)

⁸⁹⁴ (N. Özgüç, 1966, s. 4-5; Öztan, 1995, s. 210-211, 2000, s. 120, 2001, s. 328, 2002, s. 41, 2005, s. 395, 2006, s. 551-552, 2007, s. 517, 2008, s. 332-333)

⁸⁹⁵ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 4; Öztan, 1995, s. 210, 2000, s. 119)

⁸⁹⁶ (Öztan, 2001, s. 327-328, 2006, s. 550, 2012a, s. 65)

⁸⁹⁷ (N. Özgüç, 1983, s. 109; Öztan, 1993, s. 248, 2001, s. 327-328, 2003, s. 232, 2004, s. 91-92, 2012a, s. 65, 2013, s. 137)

⁸⁹⁸ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 4; Öztan, 2004, s. 92)

üzerinde yer alan ocaklar, yuvarlak fırınlar ve sekiler karşımıza çıkmaktadır⁸⁹⁹. Bunun yanında tespit edilmiş bazı sokakların seramik parçaları, kemik ve çakıl taşlarından oluşan sıkıştırılmış bir toprak tabana sahip olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca sokakların içerisinde, su kanalları, rögar ve künklerden oluşan bir alt yapı sistemi de tespit edilmiştir⁹⁰⁰.

Aşağı şehir, Yeşilova Beldesi'nin yapıları altında kaldığı için çok fazla araştırma yapılamamıştır. Yalnızca Karum Çağı'nda iskan edilmiş⁹⁰¹ aşağı şehir, höyük ile aynı tabakalaşmaya sahiptir. Tespit edilebilen yapı kalıntılarından yapıların taş temelli kerpiç duvarlara sahip olduğu anlaşılmıştır. Yine burada tespit edilmiş olan sokakların kemik ve seramik parçalarından oluşan sıkıştırılmış toprak bir tabana sahip oldukları belirlenmiştir⁹⁰².

7. Konya-Karahöyük

Konya ilinde yer alan Karahöyük Kültepe'nin yaklaşık 300 km güneybatısında yer almaktadır. 500 x 800 m boyutlarındaki höyük⁹⁰³ yerleşiminde 27 tabaka tespit edilmiştir. Bunlardan I-IV tabakalar Karum Çağı'na tarihlendirilmiş, V-VI tabakalar ise Eski Tunç Çağı'ndan Karum Çağı'na geçiş evresini temsil etmektedir⁹⁰⁴.

⁸⁹⁹ (N. Özgüç, 1964, s. 96, 1966, s. 4; Öztan, 2000, s. 119, 2003, s. 232, 2004, s. 92, 2005, s. 393, 2013, s. 137)

⁹⁰⁰ (Öztan, 2003, s. 232, 2004, s. 91, 2006, s. 550, 2012a, s. 65)

⁹⁰¹ (N. Özgüç, 1966, s. 3)

⁹⁰² (N. Özgüç, 1983, s. 109; Öztan, 2006, s. 554-555)

⁹⁰³ (Güneri, 2013, s. 23)

⁹⁰⁴ (Alp, 1994, s. 11-17; Güneri, 2013, s. 23; Gürdal, 2023, s. 16)

Yerleşimin en iyi araştırılmış tabakası olan I. tabaka Kültepe Aşağı Şehir I. kat ile çağdaşlık göstermektedir⁹⁰⁵. Farklı açmalarda yapılan çalışmalar sonucunda saray olarak nitelendirilmiş bir yapı açığa çıkarılmıştır. Kısmen tespit edilmiş olan bu yapı taş temelli kerpiç duvarlara sahiptir. 1 m genişliğindeki duvarlar hatıllar ve dikmelerle desteklenerek güçlendirilmiş ayrıca sıvanarak badanalanmıştır. Bununla birlikte yapı içerisinde tespit edilmiş merdiven yapısı, yapının iki katlı olabileceğini göstermiştir. Yapı merkezi bir oda çevresinde yer alan küçük odalardan meydana gelmektedir. Odaların birinde iki fırın tespit edilmiştir⁹⁰⁶. Ancak fırınlar hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yine bu tabakaya tarihlendirilen ve 15 odası açığa çıkarılabilmüş başka bir büyük yapı, tapınak olarak tanımlanmıştır. Üç tarafı sokaklarla çevrelenmiş bu yapı da taş temelli kerpiç duvarlara sahiptir⁹⁰⁷. Bu yapı ile de ilgili ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır.

I. tabaka yerleşimi, elde edilen veriler doğrultusunda sokaklarla bölünmüş adalardan oluşmaktadır. Adalar içerisindeki yapılar sırt sırta bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yapı duvarları sıvalı ve badanalıdır. Birkaç odaya sahip olan bu yapılarda at nalı biçiminde ocaklar kullanılmıştır⁹⁰⁸. Tespit edilen sokakların yer yer 3 m genişliğe ulaştığı ve bazılarının küçük çakıl taşları ile döşendiği gözlenmiştir⁹⁰⁹.

Yerleşimin II-IV tabakaları ile ilgili yeterli bilgi verilmemiştir. Eldeki verilerden bu tabakalardaki yapıların da taş temelli kerpiç duvarlara sahip olduğu anlaşılmaktadır. II-III. yapı katlarında da çakıl döşeli bazı sokak kalıntıları tespit edilmiştir⁹¹⁰. Höyüğün

⁹⁰⁵ (Alp, 1961b, s. 9, 1962, s. 622; Gürdal, 2023, s. 19, 146)

⁹⁰⁶ (Alp, 1957, s. 661, 1994, s. 13; Gürdal, 2023, s. 12)

⁹⁰⁷ (Alp, 1988, s. 21-23, 1989, s. 276-277, 1991, s. 313, 1992, s. 301, 1993, s. 269; Gürdal, 2023, s. 14-15)

⁹⁰⁸ (Alp, 1956, s. 36, 1958, s. 632, 1961a, s. 524, 1961b, s. 9, 1962, s. 621, 1963, s. 537, 1977, s. 620, 1978, s. 535, 1979, s. 882, 1980a, s. 133, 1980b, s. 614, 1988, s. 22, 1989, s. 276, 1991, s. 313-314; Gürdal, 2023, s. 13-15)

⁹⁰⁹ (Alp, 1963, s. 537, 1976, s. 708; Gürdal, 2023, s. 13)

⁹¹⁰ (Alp, 1961a, s. 523, 1981, s. 375; Gürdal, 2023, s. 14)

güneybatısına 100 m mesafede yerleşimi çevrelediği anlaşılan bir sur tespit edilmiştir. Bu surun III. yapı katından itibaren I. yapı katına kadar kullanıldığı anlaşılmıştır⁹¹¹. Birbirine bağlı iki dış duvara sahip olan sur kazamat tipte inşa edilmiştir. Taş temelli kerpiç duvarlara sahip olan sur, yaklaşık 9,5 m'lik bir kalınlığa sahiptir. Surun dış duvarında 6 m aralıklarla yerleştirilmiş yaklaşık 50 cm'lik çıkıntılar bulunmaktadır. Ayrıca sur üzerinde kuleler ve bir şehir kapısı tespit edilmiştir. 9 m'lik bir cepheye sahip olan kuleler, surdan 2,50 m'lik bir çıkıntıya sahiptir. Bunun yanında şehir kapısı, her iki yanında birer kule ile güçlendirilmiştir. Bu kulelerden kuzeyde yer alanın içerisinde tabanları kum ile doldurulmuş odalar bulunurken diğerinde bu odalar görülmez⁹¹².

8. Kayalıpınar

Sivas İl sınırları içerisinde yer alan yerleşim Kültepe'ye kuş uçuşu 115 km mesafededir. 6 tabakanın tespit edildiği yerleşimde 6. ve 5. tabakalar Karum Çağı'na tarihlendirilmiştir. Bununla birlikte yerleşimde Eski Tunç Çağı, Kalkolitik Çağ ve Paleolitik Çağ'a ilişkin bulgulara tespit edilmiştir⁹¹³.

Çok fazla veri bulunmamakla birlikte 6. tabaka yapılarının taş temelli kerpiç duvarlara sahip olduğu anlaşılmıştır. Ele geçen bulgulardan bu tabaka yapılarının duvar kalınlıklarının 68-85 cm arasında değiştiği anlaşılmıştır⁹¹⁴.

⁹¹¹ (Alp, 1957, s. 661, 1958, s. 632; Gürdal, 2023, s. 15)

⁹¹² (Alp, 1957, s. 661, 1959, s. 691)

⁹¹³ (A. Müller-Karpe et al., 2014, s. 13; A. Müller-Karpe et al., 2019, s. 220; V. Müller-Karpe & Müller-Karpe, 2016, s. 300)

⁹¹⁴ (A. Müller-Karpe & Müller-Karpe, 2006, s. 12; A. Müller-Karpe et al., 2014, s. 13; V. Müller-Karpe et al., 2016, s. 300)

Üç evreli olduğu tespit edilen 5. tabakanın kronolojik olarak Kültepe ile karşılaştırılması şimdilik mümkün olmasa da Ib tabakasından biraz daha uzun iskan gördüğü anlaşılmaktadır⁹¹⁵. Yerleşimde yer yer bu tabakaya ait bazı mimari bulgular ele geçmiştir. Ancak 5. tabakaya ait en iyi veriler, Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen A ve B binaları arasında kalan kısımdan elde edilmiştir. Bu alanda çok odalı oldukları anlaşılan iki komşu yapı tespit edilmiştir. Bir planlama çerçevesinde inşa edildikleri anlaşılan yapılar, taş temelli kerpiç duvarlara sahiptirler. 6. tabakada olduğu gibi bu tabaka yapılarının da duvar kalınlıkları 68-85 cm arasında değişmektedir. Ahşap hatılların kullanıldığı duvarlar birbirleri ile dik açı yapacak şekilde inşa edilmişlerdir. Sıvalı duvarlara sahip olan bu yapıların iç kısımlarında sekiler de tespit edilmiştir. Zemin yapıları hakkında bilgi bulunmamakla birlikte bir yapıda zemini taş döşeli bir mekan tespit edilmiştir. Her iki yapının da sokak bağlantısını sağlayan kapıları yaklaşık 2,50 m'lik bir genişliğe sahiptir. Bu kapılardan birinde ahşap sövelerin bastığı bronz ayaklar tespit edilmiştir⁹¹⁶.

9. Alaca Höyük

Çorum'un Alaca ilçesinin 15 km kuzeybatısında yer alan Alaca Höyük, Kültepe'ye kuş uçuşu yaklaşık 170 km mesafededir. Kalkolitik Dönem'den itibaren iskan edildiği anlaşılan yerleşimin⁹¹⁷ MÖ 2.Binyıl'a tarihlendirilen II. kültür katı 4 tabaka ile temsil edilmektedir⁹¹⁸. Bunlardan iki evreli olduğu anlaşılan 4. yapı katının Kültepe I. kat ile çağdaş olabileceği yapılan çalışmalar sonucunda anlaşılmıştır⁹¹⁹.

⁹¹⁵ (A. Müller-Karpe et al., 2014, s. 27)

⁹¹⁶ (A. Müller-Karpe, 2009, s. 109; A. Müller-Karpe & Müller-Karpe, 2006, s. 12; A. Müller-Karpe et al., 2014, s. 13-16; A. Müller-Karpe et al., 2019, s. 222; A. Müller-Karpe, Müller-Karpe, et al., 2006, s. 12; V. Müller-Karpe, 2014, s. 309-310; V. Müller-Karpe et al., 2016, s. 300)

⁹¹⁷ (Yakar, 2023, s. 109; Yıldırım, 2023, s. 32)

⁹¹⁸ (Genç, 2023, s. 283; Yakar, 2023, s. 116)

⁹¹⁹ (T. Özgüç, 1993, s. 474)

Alaca Höyük’de sınırlı alanlarda tespit edilebilmiş Karum Çağı mimarisi çok odalı özel evlerden oluşmaktadır. Bu yapılar, küçük moloz taşlarla inşa edilmiş taş temeller üzerinde yer alan yaklaşık 50 cm genişliklerde kerpiç duvarlara sahiptirler⁹²⁰. Diğer dönem yerleşimlerinde olduğu gibi bu yapıların da sıkıştırılmış toprak zeminlere sahip olduğu ve bazı kısımlarının da taş döşeli olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bu özel evler dışında yerleşimde yuvarlak ve dörtgen planlara sahip tahıl siloları da tespit edilmiştir⁹²¹.

4. yapı katına tarihlendirilen kısımlar göz önüne alındığında yerleşimin sık bir dokuya sahip olduğu görülmektedir⁹²². Her ne kadar sokak ya da caddeler tespit edilememiş olsa da buranın da çağdaş dönem yerleşimleri gibi adalardan oluşan bir yerleşim dokusuna sahip olması muhtemeldir.

10. Seyitömer

Seyitömer, Kütahya ilinin 25 km kuzeybatısında yer alan Seyitömer köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Kültepe’nin kuş uçuşu 500 km kuzeybatısında yer alan yerleşimde 5 tabaka tespit edilmiştir⁹²³. Bunlardan kendi içerisinde A, B ve C olarak üç evreye ayrılan IV. tabaka Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilmiştir⁹²⁴. Karum Çağı ile çağdaş olduğu tespit edilen söz konusu bu üç evre arasında kültürel açıdan bir süreklilik olduğu ve herhangi bir farkın olmadığı tespit edilmiştir⁹²⁵.

Mimaride kullanılan malzemeye baktığımız zaman yine taş temel üzerine kerpiç örgüye sahip duvarların ahşap dikmelerle desteklendiği anlaşılmıştır. Bunun yanında bazı yapı duvarlarının tamamen taş örgüye sahip olduğu örnekler de mevcuttur. Yapı tabanları

⁹²⁰ (Koşay & Akok, 1973, s. 2)

⁹²¹ (Genç, 2023, s. 284; Koşay et al., 1973, s. 3)

⁹²² (Genç, 2023, s. 284)

⁹²³ (Bilgen & Kapuci, 2019, s. 10)

⁹²⁴ (Bilgen et al., 2019, s. 10; Ünan & Kaygısız, 2022, s. 606)

⁹²⁵ (Ünan et al., 2022, s. 610)

sıkıştırılmış topraktan yapıldığı gibi yapıların bazı kısımlarında taş döşeli zeminler de görülmektedir. Ayrıca seki, fırın ve silolar da taştan inşa edilmiştir⁹²⁶.

Çok odalı olduğu anlaşılan yapılar birbirlerinden bağımsız inşa edilmiştir. Yapıların içlerinde at nalı biçiminde ocaklar, kubbeli fırınlar, silolar ve depo olarak kullanılmış kısımlar bulunmaktadır. Bu üç evrede de tespit edilmiş yapıların genellikle konut olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte bazı yapıların konut yanında atölye olarak da kullanıldığı belirlenmiştir⁹²⁷.

Yerleşim C evresinde, 0,90-1,60 m arasında değişen genişliklere sahip 182 m uzunluğunda bir sur ile çevrelenmiştir. Surun yerleşimin kurulu olduğu arazinin topografyasına göre şekillendiği tespit edilmiştir⁹²⁸.

⁹²⁶ (Ünan, 2013, s. 12; Ünan et al., 2022, s. 606)

⁹²⁷ (Bilgen & Bilgen, 2015, s. 74; Ünan et al., 2022, s. 606-607)

⁹²⁸ (Bilgen et al., 2015, s. 64; Ünan et al., 2022, s. 608)

DEĞERLENDİRME

1. Malzeme

Anadolu'da Neolitik Çağ'dan itibaren, mimari yapıların inşasında kullanılan malzemelerin değişmeden Kültepe Aşağı Şehir'de de kullanılmaya devam ettiği görülmektedir⁹²⁹. Bunun temel nedenleri, insanların kendilerine en yakın ve kolay ulaşabildikleri malzemeleri tercih etmiş olmalarıdır. Ayrıca kullanılan malzemelerin, kolay işlenebilmesi de yine tercih sebepleri arasında yer almıştır. Bu tercihler sonucunda karşımıza çıkan üç ana malzeme; taş, kerpiç ve ahşap, yapıların inşasında en efektif şekilde kullanılmıştır. Ayrıca yapılara göre inşa malzemelerinin tercihlerinde herhangi bir ayrım tespit edilmemiş olması, yapı sahiplerinin sosyal statülerinin bu duruma bir etkisi olmadığını göstermektedir. Nitekim yukarı şehirdeki büyük anıtsal yapılardan Aşağı Şehir'deki en küçük yapılara kadar bütün yapılarda aynı malzemeler kullanılmıştır⁹³⁰. Bölgedeki diğer MÖ 2. Binyıl yerleşimlerinde de kullanılan yapı malzemeleri yine benzerdir⁹³¹. Bununla birlikte, özellikle bazı günümüz köy evlerinin de hala Kültepe Aşağı Şehir yapıları ile benzer malzemeleri kullandıkları görülür⁹³². Her ne kadar modern yapılarda beton ve çelik kullanımı bu durumu değiştirmeye başlamış olsa

⁹²⁹ (Özbaşaran, 2012, s. 137-141; Öztan, 2012b, s. 32-33)

⁹³⁰ Bkz. Bölüm II.1

⁹³¹ Bkz. Bölüm VIII

⁹³² Dönem yapılarını anlamak için Kayseri Palas Köyü'nde bulunan kerpiç yapılar incelenmiş ve burada da benzer yapı tekniklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Yapının taş temeli, taş döşeli zeminleri, sekileri, platformları, dikmeleri ve dikme yastıkları Kültepe'de tespit edilen konut yapıları ile benzer özellikler göstermektedir.

da günümüzden dört bin yıl önceye ait geleneklerin malzeme konusunda bir süreklilik arz ettiği görülmektedir.

2. Yapı Teknikleri

Yapı teknikleri açısından, yine bir süreklilikten bahsedilebilirken, zaman içinde yapım tecrübelerine dayalı bir takım ufak değişimler olduğu da görülmektedir. Nitekim aşağı şehrin erken tabakalarından başlayarak temel yapımında kullanılan taşların zaman içinde daha düzenli ve iyi işlenmiş bir hal aldığı görülür⁹³³. Bu durum yapı tekniklerinin süreç içerisinde geliştiğini ve belli tecrübelerin hayata sokulduğunu göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca taş işçiliğinde bir gelişimin olduğu, hatta şehrin boyutları ve kalabalık nüfusun malzeme ihtiyacı göz önüne alındığında bunun bir tür mesleğe dönüşmüş olması da kaçınılmazdır. Temel yapılarında taş kullanımı, bunun yanında duvarların özellikle ısı ve su gören kısımlarda taştan örülmesi, taşın fiziksel aşınma konusunda dayanıklılığının tespit edilmiş olduğunu ve yine duvar yapılarında en efektif şekilde kullanıldığını gösterir. Kerpiç üretimi, taşların işlenmesine göre daha kolaydır. Bu sebeple yapı duvarlarında taş gereksiniminin bittiği noktada duvarın hemen kerpiç örgüye dönmesi, daha kolay elde edilen ya da işçiliği kolay olan malzemenin tercih edilmesi ile açıklanabilir.

Bununla birlikte yapı duvarlarının dış etkenlerden korunması için de taşın kullanıldığı görülmektedir. Yukarıda bahsedildiği üzere bazı yapıların sokaklara bakan duvar yüzlerine iri yassı taşlarla kaplamalar yapılmışken bazı yapılarda ise küçük moloz taşlardan setler yapılmıştır⁹³⁴. Bu yapıların yer aldığı sokaklardaki kanallardan kaynaklı

⁹³³ Bkz Bölüm II.2.1

⁹³⁴ Bkz Bölüm II.2.1

olası su taşkınları, bu taşların yerleştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Lev.II.4'te görülen J1 sokağı 13. ada 3 numaralı yapı ve 14. ada 1 numaralı yapılara doğru bir eğime sahiptir. Bu sebeple sokaklardan akan su, özellikle yağışlı zamanlarda, bu alanda yer alan yapıların duvarlarına zarar vermiş ve evlerin içine sızmış olmalıdır. Duvar yüzlerinde kullanılan bu iri ve yassı taşlardan yapılmış duvar setleri, söz konusu duruma önlem almak amacıyla kullanılmış olmalıdır. Aşağı Şehir'de tespit edilen, 11. ada 3 numaralı yapı, 14. ada 1 numaralı yapı ve 15. ada 4 numaralı yapıların duvarlarını koruma amaçlı kullanılmış iri blok taşlar bir nevi ortostat görevi görmüştür. Nitekim ortostatların asıl işlevi, duvar kaplamaları olarak duvarları dış etkenler ve fiziksel aşınmadan korumasıdır⁹³⁵. Ayrıca Lev.II.5'te görülen duvar setlerine sahip 1. ada 4 numaralı yapı ve 15. ada 3 numaralı yapılar da yine su kanallarının bulunduğu noktalarda yer almaktadır. C1 sokağında yer alan kanal tam da bu duvar setinin bulunduğu 15. ada 3 numaralı (Lev.II.6) yapının önünde bir kavis yapmaktadır. Bu durum küçük taşlardan oluşan duvar setlerinin de yine suya karşı alınmış bir önlem olduğunu göstermektedir.

Duvarlarda dikmelerin kullanılması, yapılara statik açıdan direnç kazandırmış ve duvarlara binen basınç ve çekme dayanımını arttırmıştır. Bu durum görece ince olan yapı duvarlarını, dam örtülerinin ve olası üst katların taşınmasında desteklemiştir. Ayrıca dikme kullanımında da zaman içinde yaşanmış tecrübelerin, değişimleri zorunlu kıldığı anlaşılmaktadır. Bunun dışında taş temel üzerinde kullanılan ahşap hatıllar, üzerlerine gelecek kerpiç örgüye düz bir zemin hazırlamış ve temel yapıları ile kerpiç duvarlar arasında bir sınır yaratmıştır. Bu yöntem ile zeminden gelebilecek nemin kerpiç duvarlara geçişi görece azaltılmış, ayrıca olası bir deprem durumunda sarsıntı şiddetinin üst duvar yapılarına geçişi emilerek duvarları daha korunaklı bir hale getirmiştir⁹³⁶.

⁹³⁵ (Naumann, 1975, s. 77)

⁹³⁶ Bkz Bölüm II.2.2

Genel hatları ile malzeme ve yapı teknikleri, Sanders'in değindiği gibi iklim ve coğrafyaya bağlı kalarak gelişmiştir. Daha sonra ekonomik kaynaklar ve teknolojik düzey bunları kültürel geleneklerle birleştirerek řekillendirmiřtir⁹³⁷. şekillenen bu yapılar Anadolu kültürünün bir parçasıdır ve aile yapısı, kurumlar, sosyal hiyerarşı ve günlük aktiviteler bu kültürü binlerce yılda oluşturmuştur. Bu bağlamda oluşan bu kültür Rapopor'un belirttiği üzere çevrenin oluşmasında da etkili olmuřtur⁹³⁸. Kozmopolit bir kent hayatının gözlendiği Aşağı şehir II. yapı katında birçok etnisiteye mensup insan gelip⁹³⁹ hazır buldukları bu çevreye ve kültüre uyum sağlamışlardır. Nitekim hazır evre hem araçsal hem de iletişimsel olarak gelen bireyleri etkilemiřtir⁹⁴⁰. Bu bağlamda Asur'dan gelip buraya yerleşen insanların farklı yapı gelenekleri olmasına rađmen⁹⁴¹ tamamen Anadolu kültürünün etkisine girerek buraya uyum sağlamış ve Anadolu kültürünün şekillendirdiği yapılarda yaşamışlardır.

3. Gelenekler

Anadolu mimarlığı her ne kadar günümüz modern teknolojilerinin bir getirisi olan elik ve betonun kullanımı ile bir değişime uğramış olsa da halen bazı kırsal yerleşimlerde geçmiş geleneklerin devam ettirildiği görülmektedir. Taş temel üzerine kerpiç duvarlara sahip yapılar Anadolu mimarlığında günümüze de ulaşmış binlerce yıllık bir gelenektir. Benzer yapı teknikleri ve malzemelerin de kullanıldığı günümüz ky evlerinde yapı planlarının da bir süreklilik arz ederek günümüze kadar ulaştığı görülür. Düz dam rtleri

⁹³⁷ (Sanders, 1990, s. 44)

⁹³⁸ (Rapoport, 1990, s. 10)

⁹³⁹ (Michel, 1996, s. 297)

⁹⁴⁰ (Rapoport, 1990, s. 11)

⁹⁴¹ (Miglus, 1999, s. 11-86)

yanında sıkıştırılmış toprak zeminler ve taş döşeli alanlar bugün bile bazı köy evlerinde karşımıza çıkmaktadır. Merdiven yapıları, kapılar gibi unsurlar da yine aynı şekilde kültürel devamlılığı gösteren bazı mimari unsurlardır⁹⁴².

4. Havalandırma ve Aydınlatma

Anadolu mimarlığında her ne kadar bir süreklilik olsa da yukarıda da değinildiği üzere yeni teknolojiler ve yeni malzemeler bazı yapı unsurlarında birtakım değişimlerin önünü açmıştır. Bu duruma verilecek en güzel örnekler arasında yapılardaki havalandırma ve aydınlatma sistemleridir. Kültepe Aşağı Şehir yapılarının nasıl aydınlatıldığı ya da havalandırıldığına ilişkin veriler maalesef ki yok denecek kadar azdır. Bununla birlikte söz konusu bu duruma ışık tutabilecek 21. Ada 3 numaralı yapı ve 33. Ada 1 numaralı yapılarda pencere açıklıkları tespit edilmiştir. Tespit edilen pencereler küçük boyutludur. Bunun ana sebebi yukarıda da bahsedildiği üzere hem ısınma hem de güvenlik gerekçeleri olmalıdır⁹⁴³. Bölgenin iklim şartları düşünüldüğünde, ısınmanın özellikle kış aylarında ciddi bir problem olduğu söylenebilir. Bu durum havalandırma ve pencere kullanımının sınırlı olmasına yol açmıştır. Ayrıca kentin boyutları ve kozmopolit yapısı göz önüne alındığında güvenlik problemlerinin olabileceği söylenebilir. Böylelikle evin içine ulaşım olanağı verecek pencere ve havalandırma gibi alanlar küçük boyutlarda ve ulaşılması zor noktalarda yer almıştır. Aynı durum yakın zamana kadar günümüz köy evlerinde de gözlenmiştir. Bu durum yerleşimde az sayıda pencerenin tespit edilmiş olmasını da açıklar.

⁹⁴² Bkz. Bölüm II

⁹⁴³ Bkz. Bölüm II.2.6

5. Yapılar

Zengin bir yapı çeşitliliği sergileyen yerleşimde farklı boyutlarda ve farklı oda sayılarına sahip birçok yapı görülmektedir. Bu zenginliğe rağmen neredeyse bütün yapılarda büyük bir ana oda ve onun çevresinde organize olmuş daha küçük odalar görülmektedir. Bu ana odaların boyutları, yapıların boyutlarına göre farklılık göstermektedir. Bunların bazıları üzeri kapalı bir şekilde kullanılmışken bazıları ise üstü açık avlu şeklinde kullanılmıştır ve hiçbirinde su tahliyesini sağlamak için kullanılmış bir drenaj sistemine rastlanmamıştır. Büyük odaların çevresinde organize edilmiş küçük odalar ise mutfak, oturma/yatak odası, depo ve kiler olarak kullanılmıştır⁹⁴⁴. Ayrıca 11. ada 6 numaralı yapı ve 14. ada 9 numaralı yapılarda olduğu gibi yalnızca fırına tahsis edilmiş odalar da bulunmaktadır.

Bunlara ek olarak yapıların bazı bölümlerinin işyeri olarak kullanıldığı da görülmektedir. Yazılı belgeler ve yerleşimdeki sık yapı dokusu kentteki asıl faaliyetin ticaret ve üretim odaklı olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda yapıların bazı bölümlerinin işyeri olarak kullanılmış olabileceği yapı planlarından anlaşılmaktadır. Bunların bir kısmı, 2. ada 2 numaralı yapı, 18. ada 9 numaralı yapı ve 22. ada 3 numaralı yapılarda olduğu gibi ara duvarları arasında herhangi bir kapı girişi olmayan bağımsız ve kendi girişlerine sahipken⁹⁴⁵ bir kısmı ise yapı içerisinde ayrılan bir bölümde yer almıştır. Yapı içerisinde işyeri olarak kullanılan kısımlara, bazı durumlarda direkt ulaşım sağlamak için 5. ada 3 numaralı yapı ve 22. ada 2 numaralı yapılarda olduğu gibi ikinci bir sokak kapısı açılmıştır.

⁹⁴⁴ Bkz. Bölüm IV-V

⁹⁴⁵ Bu tarz yapıların iş yeri olarak kullanılmış olabileceği gibi aile bireyleri için ayrılmış yeni yapılar olma ihtimali de bulunmaktadır.

6. Üst Katlar ve Bodrum Katları

Aşağı Şehir'deki bazı yapılarının bir üst kata sahip olduğu hem yapılmış statik hesaplardan hem de tespit edilmiş merdivenlerden anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yine kazılar sonucunda tespit edilmiş bazı yapıların bodrum katlarına da sahip oldukları görülmektedir. Depo amaçlı kullanılmış bodrum katları 5. ada 11 numaralı yapıda olduğu gibi kimi zaman yapı ile aynı plana sahipken 33. ada 1 numaralı yapıda olduğu gibi kimi zaman da yapıların belli odalarının altında yer almaktadırlar. Bu bağlamda yerleşimin sık dokusu yapılaşmayı yatay düzlemde ziyade dikey düzlemde gelişmeye zorlamış olabilir⁹⁴⁶. Bu durum yerleşim içerisinde kullanılabilecek alanların sınırlı olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Üst katlar yaz ve kış aylarında sıcaklıklar sebebiyle farklı amaçlarla kullanılmış olmalıdırlar. Bunların yakın döneme kadar Kültepe ve çevresinde yer alan yapılarla aynı biçimde kullanıldığı söylenebilir⁹⁴⁷. Üst katta yer alan kısımlar yaz aylarında yatak odası ve bir takım günlük faaliyetler için kullanılmışken kış aylarında daha çok birer kiler ya da depo vazifesi görmüştür.

Üst katlara ulaşımı sağlayan merdivenlere baktığımız zaman bunların ahşaptan yapıldığı görülür. 18. Ada 3 numaralı yapıda olduğu gibi bazı yapılarda merdivenlerin en alt birkaç basamağının taştan da inşa edildiği görülmüştür. Bunun yanında tespit edilmiş 24 merdiven alanının 18 tanesi yapılarda dış kapının bulunduğu kısımda yer alırken yalnızca 6 tanesi yapının iç kısmında yer almaktadır (Grafik 14.3). Buradan genel bir yoruma gidilecek olursa üst katlara ulaşımı sağlayan merdivenlerin yapıların giriş kısımlarında olduğu sonucuna varılmaktadır. Benzer durum günümüzde de karşımıza

⁹⁴⁶ Yerleşimin sık bir yapılaşmaya sahip olması ve yapıların dikey düzlemde gelişmesi burada surla çevrili güvenli bir alanın varlığını göstermektedir.

⁹⁴⁷ (İmamoğlu, 1992)

çıkılmaktadır. Çok katlı müstakil yapılarda merdivenlerin yapıların dış kapısının bulunduğu alanda olduğu gözlenir.

7. Isınma Pişirme

Karum Çağı yapılarına genel olarak baktığımız zaman hem Kültepe-Kaniş şehrinde hem de bölgedeki diğer yerleşimler de fırınlar ve ocakların ısınma ve pişirme aktivitelerinin ana unsurları oldukları görülmektedir⁹⁴⁸. Bu ana unsurların kullanımı, modern teknoloji ve fosil yakıtların hayatımıza girdiği günümüzde bile halen bazı kırsal yerleşimlerde ısınma olmasa da pişirme aktivitelerinde devam etmektedir.

Aşağı Şehir II. kat yapılarındaki fırın ve ocaklara baktığımız zaman tam plan veren ve planı, çevresindeki sokaklar ya da yapılar sebebiyle tespit edilebilen 86 yapının 63'ünde fırın yapısı görülmektedir. Bu yapılardan 57 tanesi, tek fırına sahipken 6 tane yapı çift fırına sahiptir. Kısmen planı belli olan 73 yapının 35'inde fırın tespit edilmiştir. Bu yapıların 29 tanesi tek fırına sahipken 6 tanesi çift fırına sahiptir (Grafik 12). Buna paralel olarak ocak yapıları, tam plan veren ve planı tespit edilebilen 86 yapının 56'sında karşımıza çıkmaktadır. Bunların 42 tanesi tek bir ocağa sahipken 14 tanesi çift ocağa sahiptir. Planı kısmen anlaşılan 73 yapının ise 27'sinde ocak görülmüştür. Bunların 24'ünde tek bir ocak tespit edilebilmişken 3'ünde çift ocak tespit edilmiştir (Grafik 13). Ancak bu yapıların tespit edilemeyen bölümlerinde başka ocak yapıları olup olmadığı bilinmemektedir. Bununla birlikte planı tam tespit edilmiş 65 yapının 31 tanesinde hem fırın hem de ocak birlikte görülürken 19 tanesinde yalnızca fırın, 11 tanesinde ise yalnızca ocak görülmektedir. Geriye kalan 4 yapıda ise bir ocak ya da fırın tespit edilememiştir (Grafik 11.2). Bunlardan birisi bodrum katı iken diğer üçü üst yapı katı tarafından fazlaca

⁹⁴⁸ Bkz. Bölüm VIII

tahrip edilmiştir. Hem fırın hem de ocağın birlikte tespit edildiği yapılarda bunların genellikle yan yana inşa edildiği görülür. Bu bağlamda tam planı tespit edilmiş yapılara bakıldığında hepsinin ocak ya da fırına sahip olduğu çoğunlukla da ikisini de barındırdığı görülmektedir. Tespit edilmiş bu fırın ve ocakların yapılar içerisindeki dağılımına baktığımız zaman, tam plan veren ve planı tespit edilebilen yapılarda 63 fırının 44 tanesi günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği ana odalarda yer alırken 19 tanesi diğer odalarda yer almaktadır. Tespit edilmiş 56 ocağın ise 47 tanesi ana odada yer alırken 9 tanesi diğer odalarda yer almaktadır (Grafik 14.1-2). Çift ocak görülen yapılarda ocaklardan birisi her zaman ana odada yer alırken ikinci ocak genellikle diğer odalardan birinde yer almaktadır. Çift fırın görülen yapılarda ise bu fırınların genellikle aynı odada yer aldığı görülmektedir. Bu veriler sonucunda görülmektedir ki Aşağı Şehir II. kat yapılarının neredeyse tamamında ocak ya da fırın bulunmaktadır. Bunların yapılarda vazgeçilmez birer unsur olduğu ve yapılardaki günlük faaliyetlerin merkezinde yer aldıkları anlaşılmaktadır. 1. ada 3 numaralı yapı ve 37. ada 9 numaralı yapıda olduğu gibi bunların yalnızca ısınma ve pişirme için değil aynı zamanda metal ergitme ya da tablet pişirmede de kullanıldığı anlaşılmaktadır.

8. Tipoloji

Tespit edilen yapılar değerlendirildiği zaman bütün yapıları kapsayacak bir tipolojiden söz etmek mümkün değildir. Özellikle tam plan veren yapılar incelendiğinde yerleşimin zengin bir tipolojik yapılaşmaya sahip olduğu ve bunların ihtiyaçlar ya da

şartlara göre inşa edildiği anlaşılır⁹⁴⁹. Ayrıca bazı yapıların zamanla ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda eklemelerle geliştirildiği de görülür⁹⁵⁰. Yerleşimde gözlenen zengin yapı çeşitliliği içerisinde iki odalı yapılardan on yedi odalı yapılara kadar geniş bir yapı yelpazesi tespit edilmiştir. Bununla birlikte söz konusu bütün bu yapıların temelde çekirdek bir formdan geliştiği ve içlerinde bu formu barındırdıkları görülmektedir.

Yukarıda da bahsedildiği gibi tespit edilen bütün yapılar üzerinden bir tipolojik ayırım yapılamasa da belli benzerlikler üzerinden altı farklı tip tespit edilmiştir. Bu altı farklı tipin şeması dikkate alındığında ilk beş tip arasında bir gelişim olduğu görülmektedir. Söz konusu bu beş tipe genel hatları ile baktığımız zaman yapı bölümlerinin günlük faaliyetlerin gerçekleştirildiği büyük bir ana oda çevresinde geliştiği görülür⁹⁵¹. *Dikdörtgen planlı iki odalı basit yapılar* (Tip 1) ve *trapez formu yapıların* (Tip 2) ana odaları, *dar yönleri küçük odalı yapılar* (Tip 3), *L formu yapılar* (Tip 4) ve *U formu yapılara* (Tip 5) ait ana odalar ile aynı çerçevede değerlendirilebilir. *Dikdörtgen planlı iki odalı basit yapılar* diğer tipler ile kıyaslandığı zaman daha basit bir şemaya sahiptir ancak bu şema, yerleşimdeki diğer yapı tiplerinin temelini oluşturmaktadır. Bu tipte karşımıza çıkan arka odanın ikiye bölünmesiyle Aşağı Şehir’de çok sık karşılaşılan *dar yönleri küçük odalı yapıların* birinci alt tipine giren çekirdek şema ortaya çıkarmıştır⁹⁵². Bu çekirdek şema, *L formu yapılar* ve *U formu yapıların* temelini oluşturmaktadır. Nitekim bu iki yapı tipine giren yapıların planları incelendiğinde içerisinde çekirdek şemayı barındırdığı rahatlıkla görülmektedir. *Koridorlu yapılar* (Tip 6) diğer yapı tiplerinden farklıdır. Burada ana oda görülmez. Ancak bu tipe giren yapılar

⁹⁴⁹ Aynı durum Mezopotamya yapıları için de geçerlidir. Buradaki yapıların da ihtiyaçlara göre oluştuğu ya da zamanla bu ihtiyaçlara göre değiştiği görülür. Yapı formları, oda sayıları ve konumları bireysel koşullara bağlı gelişmiştir ((Miglus, 1999, s. 4)).

⁹⁵⁰ (T. Özgüç, 1986, s. 2)

⁹⁵¹ Bkz. Bölüm IV

⁹⁵² Bkz. Bölüm V

da kısmen de olsa temelinde dikdörtgen planlı iki odalı basit yapıların şemasını barındırmaktadır.

9. Statik Durum

Yerleşimdeki yapıların bir üst katı taşıyıp taşıyamayacağını anlamak için statik açıdan hesaplamaları yapılmıştır. Bu bağlamda özellikle içerisinde üst kata ulaşımı sağlayan merdivenlere ait izler bulunan on yapı seçilmiş ve bunlar üzerinden yapılan hesaplamalar ile yerleşimdeki yapıların statik durumu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Hesaplamalar için seçilmiş yapıların zemin kat duvarlarında 2,50 m yükseklik baz alınmış ve bütün duvarlarının basınç ile çekme-gerilme değerlerinin normal sınırlar içerisinde kaldığı anlaşılmıştır. Üst kat duvarlarının hesaplanmasında ise yine zemin kat duvarları için 2,50 m yükseklik dikkate alınmış ve yapıların üst katlarında, zemin katlar ile aynı malzemenin kullanıldığı varsayılmıştır. Buna göre yapılmış hesaplamalar sonucunda, üst katlara ait duvarların hem 2,50 m hem de 2 m yüksekliklerde basınç dayanımlarının normal değer aralığında yer aldığı ancak üst katlara ait bazı duvarların 2,50 m yükseklikte çekme-gerilme durumlarının normal değer aralığını aştığı görülmüştür. Bunun yanında üst katlara ait duvarlarda 2 m tavan yüksekliği baz alındığında bazı duvarların çekme gerilme durumlarının normal değer aralığında ya da sınır değerlerde olduğu görülmüştür. Bu sonuçla 2 m tavan yüksekliğine sahip üst katların bazı yapılarda zemin katlar ile aynı plana ve aynı malzemeye sahip olabileceği anlaşılmıştır⁹⁵³. Bununla birlikte zemin katlara ait duvar yüksekliklerinin 2 m olduğu ve kazılar sırasında tespit edilememiş muhtemel destek dikmeleri dikkate alınarak

⁹⁵³ Bkz. Bölüm VI.2

hesaplamalar yapıldığında, yapıların zemin katlarla aynı malzeme ve plana sahip ikinci bir katı taşıyabileceği anlaşılmıştır. Ayrıca üst katlarda daha hafif malzemelerin kullanıldığı varsayıldığında hem zemin katlara ait duvarların hem de üst katlara ait duvarların 2,50 m yükseklikte, çekme-gerilme durumları normal değer sınırları içerisinde yer almıştır⁹⁵⁴. Buna ek olarak, yapıların özellikle dikmelerle desteklenmiş dirençli duvarlarının bulunduğu kısımlarda, kısmi bir üst kata sahip olabileceği de bu hesaplamalar sonucunda anlaşılmıştır⁹⁵⁵.

10. Yerleşim Modeli

II. kat yerleşimine genel plan üzerinden baktığımız zaman sıkı bir yerleşim örgüsü görülür. Bu sıkı yerleşim örgüsü, sokaklar ve caddeler tarafından birbirinden ayrılmış ve yerleşime adalardan oluşan bir görünüm vermiştir⁹⁵⁶. Çalışma kapsamında tespit edilmiş 42 sokak ve bu sokakların oluşturduğu 38 ada bulunmaktadır. Adalar içerisinde yer alan yapılara baktığımız zaman bunların sırt sırta bitişik bir düzende inşa edildikleri görülür (Plan 71). Bu sıkı inşa tarzına rağmen her ev kendi bağımsız duvarına sahiptir. Ancak yapılar arasında ortak duvar kullanımı nadir de olsa karşımıza çıkmaktadır⁹⁵⁷. Bunun yanında çalışma kapsamında incelenmiş diğer çağdaş yerleşimlerin de adalardan oluşan bir dokuya sahip oldukları anlaşılmaktadır⁹⁵⁸.

⁹⁵⁴ Nitekim Özgüç, binalar içerisinde bulunan çamur enkazı ve bol miktardaki ağaç kömürünün binaların üst katının hafif malzemeden yapıldığının işareti olarak yorumlamıştır ((T. Özgüç, 1959, s. 33)).

⁹⁵⁵ Bkz Mahmut Akok'un çizimi ((T. Özgüç et al., 1953, Lev. XX, Res. 73))

⁹⁵⁶ (Kulakoglu, 2010, s. 46; T. Özgüç, 1964a, s. 31, 2002, s. 402, 2005, s. 73)

⁹⁵⁷ (T. Özgüç, 1959, s. 42)

⁹⁵⁸ (M. Omura, 2022, s. 50-52; Öztan, 2003, s. 232; Schachner, 2018b, s. 94; Von der Osten, 1937, s. 11)

Sokak örgüsünün, yerleşim planı üzerindeki dağılımı incelendiğinde, yerleşimin iki farklı karakter gösterdiği anlaşılmaktadır. Aşağı Şehir'deki ilk yerleşim alanlarının höyüğe yakın batı bölgelerde kurulduğu daha sonra şehrin bu alanlardan doğuya doğru büyüyerek geliştiği görülmektedir. Höyüğe yakın bu noktalarda, yukarıda da bahsedildiği üzere sokaklar belli bir düzen ve planlamaya sahip değildir ve yapılara göre şekillenmiştir. Ayrıca yine bu bölgelerde oluşan yapı adalarının da sokaklar gibi düzensiz olduğu, yerleşim planından anlaşılmaktadır. Bu durum, yerleşimin bu bölgelerde organik bir şekilde, bir plandan bağımsız, şartlara bağlı olarak oluştuğunu göstermektedir.

Buna karşın yerleşimin doğusuna, höyükten uzak kısma baktığımız zaman hem sokakların hem de yapı adalarının bir düzen ve planlama çerçevesinde inşa edildiği görülür. Bu bölgelerde yapı adaları, sokak ve caddelere göre şekillenmiş; bunun yanında sokaklar ve caddeler bir düzen içerisinde hemen hemen standart boyutlarda inşa edilmiştir. Söz konusu bu durum yerleşimin bu bölgelerde belirli bir planlama içerisinde geliştiğini göstermektedir.

Yukarıda da değinildiği üzere hem kuzey-güney doğrultulu sokaklara hem de yapı adalarının konumlanmasına baktığımız zaman yerleşim, batıda da doğuda da höyüğün dairesel planı ile uyumludur⁹⁵⁹. Bu durum yerleşimin, höyüğün dış hatlarını takip ederek dairesel bir plan çerçevesinde geliştiğini göstermektedir. Böylelikle yerleşimin, kazısı yapılmamış ve yerleşime uygun alanlarda da bu dairesel planı takip ederek geliştiği düşünülebilir. Nitekim Yakınoğlu coğrafyası içerisinde dairesel bir plan çerçevesinde oluşturulmuş birçok yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu durum yerleşimin yapısal olarak idare edilebilmesi konusunda birçok fayda yanında birtakım kolaylıklar da sağlamıştır⁹⁶⁰.

⁹⁵⁹ Bkz. Bölüm VII.2

⁹⁶⁰ (Margueron, 2014)

11. Kentleşme ve Şehircilik

Yerleşimin boyutları ve sık dokusu göz önüne alındığında burada tam anlamıyla bir kent hayatının hüküm sürdüğü görülmektedir⁹⁶¹. Mezopotamya kentlerinde olduğu gibi⁹⁶² II. yapı katı yerleşiminde de ihtiyaçlar, farklı meslek gruplarını ve farklı statülere sahip insanları bir araya getirmiştir⁹⁶³. Bu insanlar bazı ihtiyaçlarını, metinlerde de belirtildiği üzere satın alma yoluyla hazır bir şekilde temin etmekteydiler⁹⁶⁴. Bu durum ihtiyaçlar arttıkça yerleşimin sosyal açıdan daha kozmopolit bir hal almasına yol açtı ve yerleşim içerisinde farklı çevrelerin oluşmasına neden oldu. Sosyal tabakalaşma bakımından daha karmaşık bir hal alan yerleşim, Kent'in de belirttiği gibi⁹⁶⁵ yapıların ve çevrenin daha da bölümlü bir hal almasını sağladı. Bu bağlamda oluşan çevrede birtakım yeni gereksinimler ve ihtiyaçlar, şehircilik faaliyetleri açısından bazı imar faaliyetlerini zorunlu kılmış ve bu alanda yeni iş kollarıyla birlikte yeni uzmanlık gereksinimlerinin doğmasına neden olmuştur.

Aşağı Şehir II. yapı katında organize bir şehircilik ve alt yapı faaliyetinin olduğu yukarıda bahsi geçen unsurlardan anlaşılmaktadır. Bu bağlamda tabakalar halinde inşa edilmiş taş döşeli sokaklar bunun en net göstergelerinden biridir. Sokakların bu şekilde inşa edilmiş olmasının ana nedenlerinden biri muhtemelen sokak üzerinde yaşanan trafiğin neden olduğu bozulmalar ve bunların yol açtığı birtakım sorunlardır. Toprak sokaklar özellikle yağışlı mevsimlerde yerleşimcilere ciddi problemler yaşatmış ve bu gibi dönemlerde şehir hayatının işleyişini engellemiş olmalıdır. Bu bağlamda yaşanabilecek sorunların önüne geçmek adına sokak ve caddeler üzerinde ciddi imar

⁹⁶¹ Bkz. Bölüm VII

⁹⁶² (Miglus, 1999, s. 3)

⁹⁶³ (Larsen, 2015, s. 139, 181)

⁹⁶⁴ (Atici, 2014, s. 204-205; Barjamovic, 2011, s. 11)

⁹⁶⁵ (Kent, 1990, s. 127)

faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Sokaklar en basit hali ile sıkıştırılmış topraktan yapılmıştır. Bu sıkıştırılmış toprak sokakların diğer yerleşimlerden de bilindiği üzere⁹⁶⁶ kimi zaman seramik, kemik ve küçük çakıl taşları gibi maddeler kullanılarak dirençleri arttırılmıştır. Yerleşimde bu tarz sıkıştırılmış topraktan yapılmış sokakların daha efektif kullanılması ve üzerindeki trafiği rahatlatmak adına çevresine kaldırımların yapıldığı da görülmektedir. Bu durum üzerindeki insan trafiği için bir konfor sunması yanında yapıları sokaklardan gelebilecek çöp ve olası su taşkınlarından da korumuştur.

Kalabalık kent yaşantısında toprak sokakların yarattığı sorunların önüne geçmek için öncesinde toprak olması muhtemel sokakların bazılarında taş döşeme kullanılmaya başlanmıştır. Bu tarz taş döşeli sokaklar yine bölgedeki dönem yerleşimlerinden de bilinmektedir⁹⁶⁷. Çalışma kapsamında II. kat yerleşiminde taş döşeli sokakların katmanlar halinde inşa edildiği anlaşılmıştır. En alt katmanda, bir üst katmanda yer alan moloz taşların stabilitesini arttırmak adına toprak bir zemin yer almaktadır⁹⁶⁸. Bunun üzerinde moloz taşlardan oluşan bir katman, onun da üzerine iri yassı taşların döşenmesi ile yapılmış üçüncü bir katman inşa edilmiştir. Moloz taşlardan oluşan katman da yine üzerine gelen iri ve yassı taşların daha stabil olması için yerleştirilmiştir. Bu yolla üzerindeki trafiğe daha dirençli bir yol yapısı elde edilmiştir. Elde edilmiş bu sokaklar, yerleşime daha temiz bir görünüm kazandırması yanında üzerinde işleyen trafiğin de daha akışkan olmasını sağlamıştır. Ayrıca bu sokaklar içerisine açılmış su kanalları da şehrin işleyişine büyük katkı sağlamış ve yerleşimcilerin hayatlarını özellikle kolaylaştırmıştır. Bu yolla hem atıkların uzaklaştırılması sağlanmış hem de yağışlı zamanlarda sokaklarda biriken su kontrol altına alınarak yapı içlerine sızması engellenmiştir. Bu tarz kanal yapıları yine bölgedeki diğer yerleşimlerde de karşımıza çıkmaktadır⁹⁶⁹. Söz konusu bu

⁹⁶⁶ (Alp, 1976, s. 708; S. Omura, 1999, s. 219; Öztan, 2006, s. 550)

⁹⁶⁷ (Neve, 1996, s. 105; Von der Osten, 1937, s. 11)

⁹⁶⁸ Bu konu ile ilgili çalışmalar daha sonraki dönemlerde tamamlanacaktır.

⁹⁶⁹ (Matsumura, 2020, s. 239-240; Neve, 1996, s. 105; Öztan, 2012a, s. 65; Schachner, 2018b, s. 81)

alt yapı çalışmaları, yerleşimin boyutları da göz önüne alındığında, kent sakinleri tarafından bireysel bir girişimle yapılamayacağı söylenebilir. Nitekim bu boyutlarda bir alt yapı çalışması için büyük bir iş gücü yanında, ciddi bir ekonomik güç ve zaman gerekmektedir. Bu bağlamda, söz konusu bu faaliyetlerin yönetim tarafından organize edildiği ve yerleşimcilere bir nevi belediyeçilik hizmeti sunulduğu görülür. Buna bağlı olarak, unvanı itibari ile bu işlerden sorumlu olabilecek “*bēl-ālim*” adında bir görevlinin var olduğu da yine yazılı belgelerden bilinmektedir⁹⁷⁰. Bu faaliyetler, şehrin büyümesine bağlı olarak ortaya çıkan alt yapı sorunlarının çözülmesini sağlaması yanında hem yerli halka hem de Anadolu’ya ticaret yapmak için gelen yabancı tüccarlara daha yaşanılabilir cazip bir kent sağlamış ve yerleşimcilere ihtiyaçlarına daha rahat ulaşabilecekleri işler bir kent sunmuştur.

⁹⁷⁰ (Larsen, 2021, s. 173; Klaas Roelof Veenhof & Eidem, 2008, s. 231)

SONUÇ

“*Kültepe Kaniş Karum ’u II. Kat Mimarlığı*” başlık tez çalışmasında 1948 yılından beri devam eden çalışmalarda açığa çıkmış mimari bulgular ilk kez bir tez kapsamında detaylı bir şekilde incelenmiştir. MÖ 2. Binyıl’ın ilk çeyreğine tarihlendirilmiş olan Aşağı Şehir II. kat yerleşimi barındırdığı kozmopolit yapı ile tam bir kent görünümündedir. O çağdaki yerleşimin boyutları, tam olarak kazılamamış olsa da Yakın Doğu coğrafyasının en büyük kentlerinden biri olduğu, tespit edilen sık yapı dokusu ve yerleşim çevresinde yapılmış arkeolojik çalışmalarla anlaşılmıştır. Yapılan bu çalışma sonucunda II. yapı katına tarihlendirilmiş yapılar tespit edilerek bu yapıların yapım teknikleri ve yapı tipleri ortaya konulmuştur. Bunun yanında mevcut alandaki yerleşim modeli ve buradaki şehircilik faaliyetleri tespit edilmiş ve dönem şehirlerinin yapısı ve işleyişi hakkında önemli veriler sunmuştur.

Yapılan çalışma ile II. kat yerleşiminin planı ortaya çıkarılmış ve yerleşim modelinin höyüğün dairesel planı ile uyumlu olduğu görülmüştür. Kazısı yapılmış alanın höyük gibi dairesel bir plana sahip olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanında yerleşim ilk kurulum aşamalarında herhangi bir planlamaya bağlı kalmaksızın organik bir şekilde gelişmeye başlamışken sonraki aşamalarda sokak ve adaların da yerleşiminden anlaşıldığı gibi bir planlama çerçevesinde iskan edilmiştir⁹⁷¹.

Yerleşim içerisinde filolojik çalışmaların yardımı ile isimleri ve etnik kökenleri tespit edilmiş birçok yabancı tüccar yaşamaktadır. Çalışma sonucunda bunların yaşadığı

⁹⁷¹ Hrozny tarafından hazırlanmış plan, yerleşimin planına adapte edilmeye çalışılmıştır. Ancak planda yer alan yapı ve sokakların yerleşimin bu bölgesinde yer alan sokak ve yapı planlarına uymadığı anlaşılmıştır. Bu durum göstermektedir ki Hrozny tarafından hazırlanmış plan içerisinde farklı yapı katlarına ait yapılar da bulunmaktadır.

yapıların yerli halkın yaşadığı yapılardan farklı olmadığı anlaşılmıştır⁹⁷². Ayrıca bu yabancı tüccarların farklı adlarda değil yerli halkla sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiş yapılarda yaşadığı anlaşılmıştır.

Yapılarda kullanılan inşa malzemelerine baktığımız zaman yapılar arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiş olması, yapı sahiplerinin sosyal statülerinin bu duruma bir etkisi olmadığını göstermektedir. Nitekim yukarı şehirdeki büyük anıtsal yapılardan Aşağı Şehir'deki en küçük yapılara kadar bütün yapılarda aynı malzemeler kullanılmıştır⁹⁷³. Bununla birlikte, özellikle bazı günümüz köy evlerinin de hala Kültepe Aşağı Şehir yapıları ile benzer malzemeleri kullandıkları görülür⁹⁷⁴. Her ne kadar modern yapılarda beton ve çelik kullanımı bu durumu değiştirmeye başlamış olsa da günümüzden dört bin yıl önceye ait geleneklerin malzeme konusunda bir süreklilik arz ettiği görülmektedir.

Yerleşimde yapı tekniklikleri kapsamında değerlendirilebilecek önemli bir diğer unsur da özellikle kanalların bulunduğu sokaklarda karşımıza çıkan duvar setleri ve duvar kaplamalarıdır. Bunların yapı duvarlarını kanallarda meydana gelmiş su sızıntılarından ve yağışlı mevsimlerde meydana gelmiş olabilecek su taşkınlarından korumak için inşa edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca duvar kaplamalarının yukarıda da bahsedildiği üzere bir nevi erken ortostat örnekleri olarak da değerlendirilebileceği, Naumann tarafından yapılmış ortostat tanımına bağlı kalarak söylenebilir⁹⁷⁵.

Çalışma kapsamında Aşağı Şehir II. yapı katında bu kültürün oluşturduğu 214 yapı tespit edilmiştir. Tespit edilen bu yapıların 65 tanesi tam planı ile ele geçmişken planları tamamlanabilen 21 yapı bulunmaktadır. Bunlara ek olarak planı kısmen anlaşılan

⁹⁷² (Kulakoglu, 2010, s. 46; T. Özgüç, 2005, s. 72); Aşağı Şehir'de birçok yapı sahibinin ismi ve etnik kökeni bilinmekle birlikte, henüz sahibinin kimliği ve etnik kökeni bilinmeyen yapılar da bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

⁹⁷³ Bkz. Bölüm II

⁹⁷⁴ Bkz. Bölüm II

⁹⁷⁵ (Naumann, 1975, s. 77); Bkz. Bölüm II.2.1 ve Bölüm IX.2

73 yapı ve yalnızca duvar kalıntılarında oluşan 55 yapı tespit edilmiştir (Grafik 1). Bu yapılar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda yapıların ihtiyaçlara göre şekillendiği ve geliştiği anlaşılmıştır⁹⁷⁶.

Yapıların tipolojik değerlendirmesi sonucunda kazılarda tespit edilen bütün yapıları kapsayacak bir tipolojiden söz etmek mümkün değildir. Bununla birlikte II. yapı katında mimari açıdan temelde bir çekirdek form olduğu, yapıların bu çekirdek formun çevresinde geliştiği görülmektedir. Yapılar temelde çekirdek forma sadık kalmış ve bu form çevresinde ihtiyaçlara bağlı olarak genişletme ya da eklemeler yoluyla daha kompleks yapılara dönüşmüşlerdir. Böylelikle bu çekirdek form çevresinde gelişen zengin bir yapı çeşitliliği karşımıza çıkmıştır. Bu zengin yapı çeşitliliği rağmen yerleşimde altı farklı yapı tipinin de sıkça karşımıza çıktığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında yapılmış statik hesaplamalar sonucunda tek katlı yapılarda tavan yüksekliklerinin 2,50-2,75 m aralığında olabileceği tespit edilmiştir. Bununla birlikte ikinci bir kata sahip yapılarda 2,50 m yükseklikteki zemin katların 2 m tavan yüksekliğine sahip ikinci bir katı sınırdan taşıyabileceği anlaşılmıştır. Buna ek olarak her iki katın da 2 m yükseklikte olduğu varsayıldığında yapı duvarlarının bir üst katı rahatlıkla taşıyabileceği anlaşılmıştır. Ayrıca zemin katlara göre üst katlarda daha hafif malzemenin kullanılması ya da kısmi bir üst katın olması durumunda, yapı duvarlarının her iki katı da 2,50 m yüksekliklerde rahatlıkla taşıyabileceği anlaşılmıştır⁹⁷⁷. Bu veriler sonucunda yerleşimde zemin katlarla aynı plana ve malzemeye sahip ikinci bir katı olan yapılar

⁹⁷⁶ Önceki yıllarda yayınlanmış olan yapıların planları çalışma kapsamında tekrardan ele alınmıştır. Bunun sonucunda 10. ada, 3 ve 6 numaralı yapı, 11. ada 7 numaralı yapı, 13. ada 3 numaralı yapı, 15. ada 4 ve 5 numaralı yapı, 18. ada 9 numaralı yapı ve 33. ada 1 numaralı yapılara ait planların yeniden incelenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Arazi eskizleri ve arazide yapılan incelemeler sonucunda bu yapıların planlarının değişmesi gerektiği anlaşılmıştır.

⁹⁷⁷ Bkz. Bölüm VI.2

olabileceğini göstermiştir. Ayrıca bazı yapıların kısmı bir üst kata sahip olabileceği de yine bu analizler sonucunda anlaşılmıştır.

Aşağı Şehir II. yapı katını diğer Orta Anadolu Karum Çağı yerleşimleri ile karşılaştırdığımız zaman malzeme ve yapı teknikleri açısından bazı küçük farklar dışında benzer oldukları görülür. Bu dönem yerleşimlerinde yapılar, özellikle daha iyi araştırılmış olan Hattuşa ve Alişar'da olduğu gibi sokaklarla birbirinden ayrılmış adalar içerisinde sırt sırta ve bitişik bir düzende inşa edilmiştir. Yine bu yerleşimlerde de taş döşeli sokaklar, kanallar ve Acemhöyük'te tespit edildiği gibi kanalizasyon sistemlerine sahip olduğu görülür⁹⁷⁸. Hattuşa ve Alişar'daki konut yapılarına baktığımızda bunlar her ne kadar Aşağı Şehir Ib katı ile çağdaş olsa da yapıların tipolojik açıdan benzer oldukları görülür. Bu yerleşimlerin Alişar ve Konya-Karahöyük'te tespit edildiği gibi bir surla çevrelenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Aşağı Şehir II. yapı katının da karşılaştığımız sık yerleşim dokusu ve yapılaşmanın dikey yönelimi, kullanım alanının sınırlı olduğunu ve bir surla çevrili olduğunu göstermektedir. Henüz sur duvarı tespit edilememiş olsa da sur duvarının Alişar ve Konya-Karahöyük ile benzer yapıda olabileceği söylenebilir. Nitekim Kültepe Yukarı Şehir'de tespit edilmiş 8. tabakaya tarihlendirilmiş Eski Sur, Alişar'da tespit edilmiş sur ile benzerdir⁹⁷⁹.

Yerleşim içerisinde görülen sokakların durumu incelendiğinde bunların şehircilik ve alt yapı faaliyetleri kapsamında yönetim tarafından organize edildiği anlaşılmaktadır. Kanallar, sıkıştırılmış zeminlere sahip toprak sokaklar ve tabakalar halinde inşa edilmiş taş döşeli sokaklar buna kanıt oluşturmaktadır. Bu durum yerleşimde, günümüz terimiyle bir belediyeçilik hizmeti olduğunu göstermektedir. Nitekim yerleşimin boyutları düşünüldüğünde böyle bir organizasyonun maddi boyutları, ihtiyaç duyduğu iş gücü ve alacağı zaman dikkate alındığında bunun kent sakinleri tarafından yapılamayacağı

⁹⁷⁸ Bkz. Bölüm VIII

⁹⁷⁹ (T. Özgüç, 1999b, s. 25-26)

anlaşılmaktadır. Bunlara ek olarak bu organizasyon yerleşime suyun getirilişi yanında daha farklı hizmetler de sunmuş olmalıdır. Henüz tespit edilememiş olan yerleşime ait mezarlık alanının tespiti de bunlar arasında sayılabilir.

Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. kat yerleşimi her anlamıyla tam bir kent izlenimi vermektedir. Bulunduğu konumu en avantajlı şekilde kullanarak farklı sosyal tabakalardan oluşan kozmopolit bir kente dönüşmüş yerleşim, sokakları ve meydanları ile kendi döneminin en canlı kentlerinden biri olduğunu göstermektedir. Farklı farklı yapı tipleri, geliştirilen sokak yapıları ve bir plan doğrultusunda imar edilmiş yerleşim alanları, kentin zamanla ihtiyaçlar doğrultusunda geliştiğini göstermekte ve idari olarak bu gelişime ayak uydurduğu anlaşılmaktadır. Bunun sonucunda Kültepe-Kaniş II. kat yerleşimi dönem insanları için ticari bir merkez yanında bir kentin sunabileceği olanaklarla da yaşanılabilir bir cazibe merkezi olmuştur.

KATALOG

Kat. 1	Numara:	1			
	Ada:	1			
	Kazıldığı Yıl:	1980-83 (plan üzerinde yıl belirtilmemiş), Güneyinde kalan yapılar 1961-62 yıllarında kazılmıştır.			
	Boyutları:	13,24 m			
	1.Plankare:	A/8			
	2.Plankare:	LV-LVI/109-110			
	Oda Sayısı:	?			
	Giriş Yönü:	?			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	50			
	Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Yok				
Tablet:	Yok				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Yok	Yok	Var	Yok	Yok	
Kat. 2	Numara:	2			
	Ada:	1			
	Kazıldığı Yıl:	1980-83 (plan üzerinde yıl belirtilmemiş), Güneyinde kalan yapılar 1961-62 yıllarında kazılmıştır.			
	Boyutları:	35,7 m			
	1.Plankare:	A/8-9			
	2.Plankare:	LVI/109-110			
	Oda Sayısı:	2 (?)			
	Giriş Yönü:	Doğu			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	33	35	43	
	Kerpiç Boyları:	Var			
İkinci Kat:	Var				
Tablet:	Var				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Yok	Yok	Var	Yok	Yok	
Kat. 3	Numara:	3			
	Ada:	1			
	Kazıldığı Yıl:	1961-1962-1980-83 (plan üzerinde yıl belirtilmemiş)			
	Boyutları:	30 m			
	1.Plankare:	A-B/9			
	2.Plankare:	LVI-LVII/109-110			
	Oda Sayısı:	?			
	Giriş Yönü:	?			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	40	43	33	
	Kerpiç Boyları:	Yok			
İkinci Kat:	Var				
Tablet:	Var				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Var	Yok	Yok	Yok	Yok	
Kat. 4	Numara:	4			
	Ada:	1			
	Kazıldığı Yıl:	1961-1962-1980-83 (plan üzerinde yıl belirtilmemiş)			
	Boyutları:	48 m			
	1.Plankare:	A-B/9-10			
	2.Plankare:	LVII/109-110			
	Oda Sayısı:	Tek odası tespit edilmiş			
	Giriş Yönü:	?			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	30	35	42	56
	Kerpiç Boyları:	Yok			
İkinci Kat:	Yok				
Tablet:	Yok				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Var	Var	Yok	Var		
Kat. 5	Numara:	5			
	Ada:	1			
	Kazıldığı Yıl:	1980-83 (plan üzerinde yıl belirtilmemiş)			
	Boyutları:	?			
	1.Plankare:	B/10			
	2.Plankare:	LVII/110			
	Oda Sayısı:	?			
	Giriş Yönü:	?			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	36	42		
	Kerpiç Boyları:	Yok			
İkinci Kat:	Yok				
Tablet:	Yok				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Yok	Yok	Yok	Yok		
Kat. 6	Numara:	1			
	Ada:	2			
	Kazıldığı Yıl:	1961			
	Boyutları:	22,8 m			
	1.Plankare:	A-B/8			
	2.Plankare:	LV-LVI/110			
	Oda Sayısı:	?			
	Giriş Yönü:	?			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	32	37	40	
	Kerpiç Boyları:	Yok			
İkinci Kat:	Yok				
Tablet:	Yok				
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat. 13	Numara:	8								
	Ada:	2								
	Kazıldığı Yıl:	1949-1953								
	Boyutları:	110 m ²								
	1.Plankare:	C-E/7-8								
	2.Plankare:	LIV-LV/112-113								
	Oda Sayısı:	7								
	Giriş Yönü:	?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Asur-emuqi								
Kat. 14	Numara:	9								
	Ada:	2								
	Kazıldığı Yıl:	1949								
	Boyutları:	45 m ²								
	1.Plankare:	D-E/7-8								
	2.Plankare:	LV/113-114								
	Oda Sayısı:	4								
	Giriş Yönü:	?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 15	Numara:	10								
	Ada:	2								
	Kazıldığı Yıl:	1949								
	Boyutları:	53 m ²								
	1.Plankare:	E-F/7-8								
	2.Plankare:	LV-LV/113-114								
	Oda Sayısı:	2								
	Giriş Yönü:	?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 16	Numara:	11								
	Ada:	2								
	Kazıldığı Yıl:	1949								
	Boyutları:	29 m ²								
	1.Plankare:	E-F/7-8								
	2.Plankare:	LV/114-115								
	Oda Sayısı:	2								
	Giriş Yönü:	?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 17	Numara:	12								
	Ada:	2								
	Kazıldığı Yıl:	1949								
	Boyutları:	E/7								
	1.Plankare:	E-F/7-8								
	2.Plankare:	LIV-LV/114								
	Oda Sayısı:	2								
	Giriş Yönü:	?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 18	Numara:	1								
	Ada:	3								
	Kazıldığı Yıl:	1953								
	Boyutları:	93 m ² Mevcut duvarlara göre ölçülmüştür.								
	1.Plankare:	E-F/5-6								
	2.Plankare:	LIH-LIV/114-115								
	Oda Sayısı:	5 ?								
	Giriş Yönü:	Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								

Kat. 19	Numara:	2						
	Ada:	3						
	Kazıldığı Yıl:	1953						
	Boyutları:							
	1.Plankare:	E/6						
	2.Plankare:	LI/114						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	32	43						
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				
Kat. 20	Numara:	3						
	Ada:	3						
	Kazıldığı Yıl:	2005-2006?						
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	F/5						
	2.Plankare:	LI/115						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	35							
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				
Kat. 21	Numara:	4						
	Ada:	3						
	Kazıldığı Yıl:	2000-2001						
	Boyutları:	66 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	D-E/5						
	2.Plankare:	LI-LII/113-114						
	Oda Sayısı:	7						
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Yok	Yok				
Kat. 22	Numara:	5						
	Ada:	3						
	Kazıldığı Yıl:	2000-2001						
	Boyutları:	17,5 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	C-D/4						
	2.Plankare:	LI-LII/112-113						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				
Kat. 23	Numara:	6						
	Ada:	3						
	Kazıldığı Yıl:	2000-2001						
	Boyutları:	77 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	E/3-4						
	2.Plankare:	LI-LII/113-114						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Yok	Yok	Yok				
Kat. 24	Numara:	7						
	Ada:	4						
	Kazıldığı Yıl:	2000-2001						
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	E/4-5						
	2.Plankare:	LI/114						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				

Kat. 31	Numara:	2								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1983								
	Boyutları:									
	1. Plankare:	8-C/11								
	2. Plankare:	LVIII-LIX/111								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 32	Numara:	3								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1963								
	Boyutları:	88 m ²								
	1. Plankare:	8-D/11-12								
	2. Plankare:	LIX/111-112								
	Oda Sayısı:	4								
	Giriş Yönü:	Güney / Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Agua (?)								
Kat. 33	Numara:	4								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1962								
	Boyutları:	115 m ²								
	1. Plankare:	C-E/11-12								
	2. Plankare:	LVIII-LIX/112-113								
	Oda Sayısı:	6								
	Giriş Yönü:	Güney								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Utsur-sha-Ishtar								
Kat. 34	Numara:	5								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1964-1983								
	Boyutları:	64 m ²								
	1. Plankare:	D-E/10-11								
	2. Plankare:	LVIII-LIX/113-114								
	Oda Sayısı:	4								
	Giriş Yönü:	Güney								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 35	Numara:	6								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1980-83								
	Boyutları:	62 m ²								
	1. Plankare:	E-F/10-11								
	2. Plankare:	LVII-LVIII/113-114								
	Oda Sayısı:	5								
	Giriş Yönü:	Güney								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat. 36	Numara:	7								
	Ada:	5								
	Kazıldığı Yıl:	1962-1983								
	Boyutları:	70 m ²								
	1. Plankare:	C-D/10-11								
	2. Plankare:	LVII-LVIII/111-112								
	Oda Sayısı:	4								
	Giriş Yönü:	Kuzey ?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								

Kat. 37	Numara:	8									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1962-1968									
	Boyutları:	110 m ²									
	1.Plankare:	D-E/9-10									
	2.Plankare:	LVII-LVIII/112-113									
	Oda Sayısı:	5									
	Giriş Yönü:	Kuzey									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:	40	44	48							
Kerpiç Boyları:											
İkinci Kat:	Var										
Tablet:	Var										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Var	Var	Var	Var							

Kat. 38	Numara:	9									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1980-83									
	Boyutları:	77 m ²									
	1.Plankare:	E-F/9-10									
	2.Plankare:	LVI-LVIII/113-114									
	Oda Sayısı:	3+									
	Giriş Yönü:	?									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:	35	50	55							
Kerpiç Boyları:											
İkinci Kat:	Yok										
Tablet:	Var										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Yok	Var	Yok	Yok							

Kat. 39	Numara:	10									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1948									
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)									
	1.Plankare:	F/9									
	2.Plankare:	LVII/115									
	Oda Sayısı:										
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:										
Kerpiç Boyları:											
İkinci Kat:	Yok										
Tablet:	Yok										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Yok	Yok	Yok	Yok							

Kat. 40	Numara:	11									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1948-1949									
	Boyutları:	65,50 m ²									
	1.Plankare:	F-G/9-10									
	2.Plankare:	LVI-LVIII/115-116									
	Oda Sayısı:	3 + aynı planda bodrum katı + üst kat									
	Giriş Yönü:	Kuzey (?)									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu									
	Ev Sahibinin İsmi:	Adad-tsululi									
	Mezar :	Var									
	Duvar Kalınlıkları:	40									
Kerpiç Boyları:	38	28	8								
İkinci Kat:	Var										
Tablet:	Var										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Yok	Var	Yok	Var							

Kat. 41	Numara:	12									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1948									
	Boyutları:	36,4 m									
	1.Plankare:	G-H/9									
	2.Plankare:	LVI-LVII/115-116									
	Oda Sayısı:	4+									
	Giriş Yönü:	Kuzey?									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu									
	Ev Sahibinin İsmi:	La-gepum									
	Mezar :	Var									
	Duvar Kalınlıkları:	30	35	44							
Kerpiç Boyları:	35-36	25-28	7								
İkinci Kat:	Yok										
Tablet:	Var										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Yok	Yok	Yok	Yok							

Kat. 42	Numara:	13									
	Ada:	5									
	Kazıldığı Yıl:	1948									
	Boyutları:	19,89 m									
	1.Plankare:	G-H/9									
	2.Plankare:	LVI-LVII/115-116									
	Oda Sayısı:	2+									
	Giriş Yönü:	Güney ?									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:	40	45								
Kerpiç Boyları:	45	35	7.5								
İkinci Kat:	Yok										
Tablet:	Var										
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme							
	Yok	Yok	Yok	Yok							

Kat. 43	Numara:	14											
	Ada:	5											
	Kazıldığı Yıl:	1948											
	Boyutları:	18,32 m											
	1.Plankare:	H/8-9											
	2.Plankare:	LV/116-117											
	Oda Sayısı:	2+											
	Giriş Yönü:	Güney ?											
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor											
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:	50	45									
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Yok										
		Tablet:	Yok										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Yok	Yok	Yok	Yok								
Kat. 44	Numara:	1											
	Ada:	6											
	Kazıldığı Yıl:	1964-1974-1980-83											
	Boyutları:	158 m ²											
	1.Plankare:	B-D/12-13											
	2.Plankare:	LX-LXI/111-113											
	Oda Sayısı:	7+											
	Giriş Yönü:	Kuzey											
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor											
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:	45	50	53								
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Var										
		Tablet:	Var										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Yok	Yok	Yok	Yok								
Kat. 45	Numara:	2											
	Ada:	6											
	Kazıldığı Yıl:	1980-83											
	Boyutları:												
	1.Plankare:	B-C/13											
	2.Plankare:	LX-LXI/111											
	Oda Sayısı:												
	Giriş Yönü:												
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor											
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:	50	55	60								
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Yok										
		Tablet:	Yok										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Yok	Yok	Yok	Yok								
Kat. 46	Numara:	1											
	Ada:	7											
	Kazıldığı Yıl:	1983											
	Boyutları:	32,37 m											
	1.Plankare:	E-F/11-12											
	2.Plankare:	LIX-LX/113-114											
	Oda Sayısı:												
	Giriş Yönü:	Kuzey											
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu											
	Ev Sahibinin İsmi:	Dan-Assur											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:	40	48									
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Yok										
		Tablet:	Var										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Var	Yok	Yok	Var								
Kat. 47	Numara:	2											
	Ada:	7											
	Kazıldığı Yıl:	1983											
	Boyutları:												
	1.Plankare:	F/11-12											
	2.Plankare:	LIX/114											
	Oda Sayısı:												
	Giriş Yönü:	Kuzey											
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor											
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:	45	50									
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Yok										
		Tablet:	Yok										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Yok	Yok	Yok	Yok								
Kat. 48	Numara:	3											
	Ada:	7											
	Kazıldığı Yıl:	1983											
	Boyutları:	53 m ²											
	1.Plankare:	E-F/12											
	2.Plankare:	LIX/LX/114-115											
	Oda Sayısı:	3											
	Giriş Yönü:	Batı											
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu											
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor											
		Mezar :	Yok										
		Duvar Kalınlıkları:											
		Kerpiç Boyları:											
		İkinci Kat:	Yok										
		Tablet:	Var										
		Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme								
		Var	Yok	Var	Var								

Kat. 49	Numara:	4				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1983-2004				
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)				
	1.Plankare:					
	2.Plankare:	LX/114-115				
	Oda Sayısı:					
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Yok					
Duvar Kalınlıkları:						
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat. 50	Numara:	5				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1996-2004				
	Boyutları:	84 m ² (Mevcut duvarlara göre)				
	1.Plankare:	G-H/12-13				
	2.Plankare:	LX-LX/116-117				
	Oda Sayısı:	7				
	Giriş Yönü:	Güneybatı				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Yok					
Duvar Kalınlıkları:	35	37	43			
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat.51	Numara:	6				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1996				
	Boyutları:	40 m ²				
	1.Plankare:	H-I/13-14				
	2.Plankare:	LX/117				
	Oda Sayısı:	4				
	Giriş Yönü:	Güneydoğu				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Yok					
Duvar Kalınlıkları:	32	43	50			
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Var	Var	Yok	Var		

Kat.52	Numara:	7				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1996				
	Boyutları:	50 m ²				
	1.Plankare:	H-I/12-13				
	2.Plankare:	LX-LX/117				
	Oda Sayısı:	4				
	Giriş Yönü:	Güneydoğu				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Var					
Duvar Kalınlıkları:	37	40	50			
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Var	Var	Yok	Var		

Kat.53	Numara:	8				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1996				
	Boyutları:	86,9 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)				
	1.Plankare:					
	2.Plankare:	LIX-LX/116-117				
	Oda Sayısı:					
	Giriş Yönü:	7				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Var					
Duvar Kalınlıkları:						
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Var	Var	Yok	Var		

Kat.54	Numara:	9				
	Ada:	7				
	Kazıldığı Yıl:	1996				
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)				
	1.Plankare:					
	2.Plankare:	LIX/116				
	Oda Sayısı:					
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
Mezar :	Yok					
Duvar Kalınlıkları:						
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat.61

Numara:	4			
Ada:	9			
Kazıldığı Yıl:	1996			
Boyutları:	42 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
1.Plankare:	J/13-14			
2.Plankare:	LXI-LXII/118-119			
Oda Sayısı:	2+			
Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	35	40	45	
Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Yok	Yok	Yok

Kat.62

Numara:	5			
Ada:	9			
Kazıldığı Yıl:	1996			
Boyutları:	50 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
1.Plankare:	J-K/12-13			
2.Plankare:	LX-LXI/118-119			
Oda Sayısı:	5+			
Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	38	45		
Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Var			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Var	Yok	Yok	Var

Kat.63

Numara:	1			
Ada:	10			
Kazıldığı Yıl:	1961			
Boyutları:	55 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
1.Plankare:	J-K/9-10			
2.Plankare:	LVI-LVII/120-121			
Oda Sayısı:	3+			
Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	36	43		
Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Var	Var	Yok

Kat.64

Numara:	2			
Ada:	10			
Kazıldığı Yıl:	1961			
Boyutları:	111 m ²			
1.Plankare:	K-L/8-9			
2.Plankare:	LVI-LVII/120-121			
Oda Sayısı:	5			
Giriş Yönü:	Kuzey			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu			
Ev Sahibinin İsmi:	Zikur-ili + Assur-Nishu ?			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	35	40	44	
Kerpiç Boyları:	35	30	7.5	
İkinci Kat:	Var			
Tablet:	Var			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Var	Var	Yok

Kat.65

Numara:	3			
Ada:	10			
Kazıldığı Yıl:	1961			
Boyutları:	80 m ²			
1.Plankare:	L-M/8-9			
2.Plankare:	LVI-LVII/121-123			
Oda Sayısı:	5+			
Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Anadolulu			
Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	36	40	44	
Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Var			
Tablet:	Var			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Yok	Yok	Var

Kat.66

Numara:	4			
Ada:	10			
Kazıldığı Yıl:	1961			
Boyutları:	100 + m ²			
1.Plankare:	K-M/9-10			
2.Plankare:	LVI-LVII/121-122			
Oda Sayısı:	3+			
Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
Mezar :	Yok			
Duvar Kalınlıkları:	33	35		
Kerpiç Boyları:				
İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Var	Yok	Yok

Kat.67	Numara:	5								
	Ada:	10								
	Kazıldığı Yıl:	1970								
	Boyutları:	50 + m ²								
	1.Plankare:	L-M/10								
	2.Plankare:	LVII-LVIII/122-123								
	Oda Sayısı:	3+								
	Giriş Yönü:	Batı ?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Enam-Assur								
Kat.68	Numara:	6								
	Ada:	10								
	Kazıldığı Yıl:	1961/ 1968/ 1970								
	Boyutları:	105 m ²								
	1.Plankare:	M-N/9-10								
	2.Plankare:	LVII-LVIII/122-124								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:	Güney								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:									
Kat.69	Numara:	7								
	Ada:	10								
	Kazıldığı Yıl:	1966-1968								
	Boyutları:	84 m ²								
	1.Plankare:	M-N/10-11								
	2.Plankare:	LVIII-LIX/122-123								
	Oda Sayısı:	2+								
	Giriş Yönü:	Güney								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Anadolu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.70	Numara:	1								
	Ada:	11								
	Kazıldığı Yıl:	1961								
	Boyutları:	m ²								
	1.Plankare:	M-N/8-9								
	2.Plankare:	LVI-LVII/123-124								
	Oda Sayısı:	2+								
	Giriş Yönü:	Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.71	Numara:	2								
	Ada:	11								
	Kazıldığı Yıl:	1961								
	Boyutları:	m ²								
	Ölçüler:									
	1.Plankare:	N-O/8-9								
	2.Plankare:	LVI-LVII/124-126								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
Kat.72	Numara:	3								
	Ada:	11								
	Kazıldığı Yıl:	1993-1994-1998								
	Boyutları:	128 m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	O-N/9-10								
	2.Plankare:	LVII-LVIII/124-126								
	Oda Sayısı:	5+								
	Giriş Yönü:	Batı ?								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								

Kat.79	Numara:	2					K ↑										
	Ada:	12															
	Kazıldığı Yıl:	1992 /1993 /1994															
	Boyutları:	156 m ²															
	1.Plankare:	P-R/4-5															
	2.Plankare:	LII-LIII/125-126															
	Oda Sayısı:	11															
	Giriş Yönü:	Güney															
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu															
	Ev Sahibinin İsmi:	Irma-Assur															
	Mezar :	Var															
	Duvar Kalınlıkları:	35	43	48													
Kerpiç Boyları:						K ↑											
İkinci Kat:	Yok																
Tablet:	Var																
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme														
Var	Var	Yok	Var														
Numara:	3																
Ada:	12																
Kazıldığı Yıl:	1992																
Boyutları:	66,50 m2 (Mevcut Duvarlara Göre)																
1.Plankare:	R/5																
2.Plankare:	LII-LIII/125-126																
Oda Sayısı:	3 +																
Kat.81	Giriş Yönü:	Güney (?)					K ↑										
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor															
	Mezar :	Yok															
	Duvar Kalınlıkları:	35	43	48													
	Kerpiç Boyları:																
	İkinci Kat:	Yok															
	Tablet:	Var															
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme													
	Yok	Var	Yok	Yok													
	Numara:	4					K ↑										
	Ada:	12															
	Kazıldığı Yıl:	1992 /1993 /1994															
	Boyutları:	43 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)															
	1.Plankare:	R-5/3-4															
	2.Plankare:	LI-LII/126-127															
	Oda Sayısı:	4+															
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor															
	Mezar :	Yok															
	Duvar Kalınlıkları:	60	55														
Kat.82	Kerpiç Boyları:						K ↑										
	İkinci Kat:	Yok															
	Tablet:	Yok															
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme													
	Var	Yok	Yok	Yok													
	Numara:	5					K ↑										
	Ada:	12															
	Kazıldığı Yıl:	1994 /1996															
	Boyutları:	34 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)															
	1.Plankare:	P-R/3-4															
	2.Plankare:	LI-LII/125-126															
	Oda Sayısı:	4+															
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor															
	Mezar :	Yok															
	Duvar Kalınlıkları:	40	44														
Kat.83	Kerpiç Boyları:						K ↑										
	İkinci Kat:	Yok															
	Tablet:	Yok															
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme													
	Var	Yok	Yok	Yok													
	Numara:	6					K ↑										
	Ada:	12															
	Kazıldığı Yıl:	1994															
	Boyutları:	81 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)															
	1.Plankare:	O-P/4-5															
	2.Plankare:	LII-LIII/124-125															
	Oda Sayısı:	4+															
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor															
	Mezar :	Var															
	Duvar Kalınlıkları:	36	40	45													
Kat.84	Kerpiç Boyları:						K ↑										
	İkinci Kat:	Yok															
	Tablet:	Yok															
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme													
	Var	Var	Yok	Yok													
	Numara:	7					K ↑										
	Ada:	12															
	Kazıldığı Yıl:	1994 / 1997															
	Boyutları:	57 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)															
	1.Plankare:	O/4-5															
	2.Plankare:	LII-LIII/124															
	Oda Sayısı:	2+															
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor															
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor															
	Mezar :	Yok															
	Duvar Kalınlıkları:	50	37														

Kat.85	Numara:	8						
	Ada:	12						
	Kazıldığı Yıl:	1994 / 1997						
	Boyutları:	75 m² (Mevcut Duvarlara Göre)						
	1.Plankare:	O-P/5-6						
	2.Plankare:	LIII-LIV/124-125						
	Oda Sayısı:	5+						
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Var							
Duvar Kalınlıkları:	35	40	50					
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Yok	Var				

Kat.86	Numara:	9						
	Ada:	12						
	Kazıldığı Yıl:	1997						
	Boyutları:							
	1.Plankare:	O/6						
	2.Plankare:	LIV/124						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Güney (?)						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	35	43	48					
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Yok	Yok	Yok				

Kat.87	Numara:	1						
	Ada:	13						
	Kazıldığı Yıl:	1992-1993-1996-1999						
	Boyutları:	82 m²						
	1.Plankare:	S-T/6-7						
	2.Plankare:	LIV-LV/127-128						
	Oda Sayısı:	6+						
	Giriş Yönü:	Batı						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	40	44	47					
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Var	Yok	Var				

Kat.88	Numara:	2						
	Ada:	13						
	Kazıldığı Yıl:	1992-1993-1996-1999						
	Boyutları:	40 m²						
	1.Plankare:	S-T/7						
	2.Plankare:	LV-LVI/127-128						
	Oda Sayısı:	3+						
	Giriş Yönü:	Batı						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Var							
Duvar Kalınlıkları:	38	40						
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Var	Yok	Yok				

Kat.89	Numara:	3						
	Ada:	13						
	Kazıldığı Yıl:	1992						
	Boyutları:	148 m²						
	1.Plankare:	S-U/7-8						
	2.Plankare:	LV-LVI/127-128						
	Oda Sayısı:	6						
	Giriş Yönü:	Batı						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu						
	Ev Sahibinin İsmi:	Elamma						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	35	38	40	48				
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Var							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Yok	Yok				

Kat.90	Numara:	4						
	Ada:	13						
	Kazıldığı Yıl:	1992						
	Boyutları:	m²						
	1.Plankare:	T-U/8-9						
	2.Plankare:	LVII/128-129						
	Oda Sayısı:	2+						
	Giriş Yönü:	?						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
Mezar :	Yok							
Duvar Kalınlıkları:	36							
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Var				

Kat.109	Numara:	6												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987-1988												
	Boyutları:	139 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)												
	1.Plankare:	T-U/12-13												
	2.Plankare:	LX-LXI/128-129												
	Oda Sayısı:													
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Yok													
Duvar Kalınlıkları:														
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Yok													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Var	Var	Var	Var										

Kat.110	Numara:	7												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987-1988												
	Boyutları:	127 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)												
	1.Plankare:	V-Y/12-14												
	2.Plankare:	LXI-LXII/129-131												
	Oda Sayısı:													
	Giriş Yönü:	Kuzeydoğu												
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Yok													
Duvar Kalınlıkları:	42	48												
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Yok													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Var	Var	Var	Var										

Kat.111	Numara:	8												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987-1988												
	Boyutları:	80 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)												
	1.Plankare:	U-Y/12-13												
	2.Plankare:	LX-LXI/129-130												
	Oda Sayısı:													
	Giriş Yönü:	Kuzeydoğu												
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Yok													
Duvar Kalınlıkları:	42	48												
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Yok													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Yok	Yok	Var	Yok										

Kat.112	Numara:	9												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987												
	Boyutları:	65 m ² (Mevcut duvarlara göre en az olması gereken)												
	1.Plankare:	U-Y/12-13												
	2.Plankare:	LX-LXI/129												
	Oda Sayısı:	5+												
	Giriş Yönü:													
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Yok													
Duvar Kalınlıkları:	35	40	45											
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Var													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Var	Yok	Yok	Yok										

Kat.113	Numara:	10												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987												
	Boyutları:	30 m ²												
	1.Plankare:	U/11-12												
	2.Plankare:	LIX-LX/129												
	Oda Sayısı:	2+												
	Giriş Yönü:													
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Var													
Duvar Kalınlıkları:	35	40												
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Var													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Yok	Yok	Yok	Yok										

Kat.114	Numara:	11												
	Ada:	15												
	Kazıldığı Yıl:	1987-1988												
	Boyutları:	92 m ²												
	1.Plankare:	U-Y/11-12												
	2.Plankare:	LX/129-131												
	Oda Sayısı:	4+												
	Giriş Yönü:	Kuzey- Doğu												
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor												
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor												
Mezar :	Var													
Duvar Kalınlıkları:														
Kerpiç Boyları:														
İkinci Kat:	Yok													
Tablet:	Yok													
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme										
	Yok	Var	Var	Var										

Kat.115	Numara:	12					K ↑		
	Ada:	15							
	Kazıldığı Yıl:	1989							
	Boyutları:	57 m² (Yol ve mevcut duvarlar baz alındığında en az olması gerek)							
	1.Plankare:	V-Y/10-11							
	2.Plankare:	LIX/130-131							
	Oda Sayısı:	3+							
	Giriş Yönü:								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
Kat.116	Numara:	13					K ↑		
	Ada:	15							
	Kazıldığı Yıl:	1989							
	Boyutları:	125 m²							
	1.Plankare:	V-Z/11-12							
	2.Plankare:	LIX-LX/130-132							
	Oda Sayısı:	8							
	Giriş Yönü:	Doğu-Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu							
	Ev Sahibinin İsmi:	İkun-pi-İhtar / İkun-pi-Assur							
Kat.117	Numara:	14					K ↑		
	Ada:	15							
	Kazıldığı Yıl:	1989							
	Boyutları:	75 m² (Mevcut duvarlar ve sokaklar dikkate alındığında en asgari ölçü)							
	1.Plankare:	V-Y/10-11							
	2.Plankare:	LVIII-LIX/131-132							
	Oda Sayısı:	4							
	Giriş Yönü:								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu							
	Ev Sahibinin İsmi:	E/inah-ili							
Kat.118	Numara:	1					K ↑		
	Ada:	16							
	Kazıldığı Yıl:	1990							
	Boyutları:	m² (Mevcut Duvarlar Göre)							
	1.Plankare:	Z-aa/10-11							
	2.Plankare:	LVIII-LIX/132-133							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
Kat.119	Numara:	1					K ↑		
	Ada:	17							
	Kazıldığı Yıl:	1991							
	Boyutları:	153 m² (Mevcut Duvarlar Göre)							
	1.Plankare:	aa-bb/11-13							
	2.Plankare:	LX-LXI/133-134							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
Kat.120	Numara:	2					K ↑		
	Ada:	17							
	Kazıldığı Yıl:	1991							
	Boyutları:	130 m² (Mevcut Duvarlar Göre)							
	1.Plankare:	bb-cc/12-13							
	2.Plankare:	LX-LXII/134-135							
	Oda Sayısı:	6							
	Giriş Yönü:	Doğu							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							

Kat.121	Numara:	3		
	Ada:	17		
	Kazıldığı Yıl:	1991		
	Boyutları:	74 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)		
	1.Plankare:	aa-bb/13-14		
	2.Plankare:	LX-LXIII/134-135		
	Oda Sayısı:	3		
	Giriş Yönü:	Batı		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Var			Var

Kat.122	Numara:	4		
	Ada:	17		
	Kazıldığı Yıl:	1991		
	Boyutları:	81 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)		
	1.Plankare:	bb-cc/13-14		
	2.Plankare:	LXIII/134-135		
	Oda Sayısı:	6		
	Giriş Yönü:	Doğu		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
Tablet:	Var			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Var	Yok	Yok	Var

Kat.123	Numara:	5		
	Ada:	17		
	Kazıldığı Yıl:	2002		
	Boyutları:	45 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)		
	1.Plankare:	aa-bb/14-15		
	2.Plankare:	LXIII/133-134		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Var	Yok	Yok	Yok

Kat.124	Numara:	6		
	Ada:	17		
	Kazıldığı Yıl:	2002		
	Boyutları:	45 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)		
	1.Plankare:	bb-cc/14		
	2.Plankare:	LXIII/135		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Var	Yok	Yok	Yok

Kat.125	Numara:	7		
	Ada:	17		
	Kazıldığı Yıl:	2002		
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlar Göre)		
	Öçüleri:			
	1.Plankare:	bb/16		
	2.Plankare:	LXIV/134		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Yok	Yok	Yok	Yok

Kat.126	Numara:	1		
	Ada:	18		
	Kazıldığı Yıl:	1985-1994		
	Boyutları:	93 m ²		
	1.Plankare:	U-V/15-16		
	2.Plankare:	LXIII-LXIV/128-130		
	Oda Sayısı:	6+		
	Giriş Yönü:	Kuzey		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:	38	43	45
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Var		
Tablet:	Var			
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme
	Var	Var	Yok	Yok

Kat.127	Numara:	2									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	1987-1988									
	Boyutları:	88 m ²									
	1.Plankare:	U-V/14-15									
	2.Plankare:	LXII-LXIII/129-130									
	Oda Sayısı:	7									
	Giriş Yönü:	Kuzey									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Assurli									
	Ev Sahibinin İsmi:	Assur-rei									
	Mezar :	Var									
	Duvar Kalınlıkları:	38	50								
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Yok									
	Tablet:	Var									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Yok	Var	Var	Yok						

Kat.128	Numara:	3									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	1986-1987-1988-1990									
	Boyutları:	108 m ²									
	1.Plankare:	V-V/14-15									
	2.Plankare:	LXII-LXIII/130-131									
	Oda Sayısı:	6									
	Giriş Yönü:	Kuzey									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:	45	50								
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Var									
	Tablet:	Var									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Var	Yok	Yok	Yok						

Kat.129	Numara:	4									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	1988-1989-1990-2002									
	Boyutları:	140 m ² (Mevcut duvarlarla)									
	1.Plankare:	Y-Z/13-14									
	2.Plankare:	LXI-LXII/131-132									
	Oda Sayısı:	3+									
	Giriş Yönü:	Kuzey									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Var									
	Duvar Kalınlıkları:	35	40	50							
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Yok									
	Tablet:	Var									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Var	Var	Yok	Yok						

Kat.130	Numara:	5									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	2002									
	Boyutları:	54 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)									
	1.Plankare:	Z-aa/14-15									
	2.Plankare:	LXII-LXIII/132-133									
	Oda Sayısı:	Doğu									
	Giriş Yönü:	Doğu									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:										
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Yok									
	Tablet:	Yok									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Yok	Yok	Yok	Var						

Kat.131	Numara:	6									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	2002									
	Boyutları:	53 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)									
	1.Plankare:	Z-aa/15									
	2.Plankare:	LXIII/132-133									
	Oda Sayısı:	Güneydoğu									
	Giriş Yönü:	Güneydoğu									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:										
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Yok									
	Tablet:	Yok									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Yok	Var	Yok	Yok						

Kat.132	Numara:	7									
	Ada:	18									
	Kazıldığı Yıl:	2002									
	Boyutları:	105 m ² (Mevcut Duvarlar Göre)									
	1.Plankare:	Y-Z/15-16									
	2.Plankare:	LXIII-LXIV/131-132									
	Oda Sayısı:	Güneydoğu									
	Giriş Yönü:	Güneydoğu									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor									
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor									
	Mezar :	Yok									
	Duvar Kalınlıkları:										
	Kerpiç Boyları:										
	İkinci Kat:	Yok									
	Tablet:	Yok									
		Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme						
		Yok	Yok	Yok	Yok						

Kat.139	Numara:	5				
	Ada:	19				
	Kazıldığı Yıl:	1958				
	Boyutları:	85 m ²				
	1.Plankare:	1/17-18				
	2.Plankare:	LXV-LXVI/127-128				
	Oda Sayısı:	6				
	Giriş Yönü:	Kuzey				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Yok				
	Duvar Kalınlıkları:	42	46	50		
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Var	Yok	Yok	Yok		

Kat.140	Numara:	1				
	Ada:	20				
	Kazıldığı Yıl:	1997				
	Boyutları:	21 m ²				
	1.Plankare:	M-N/16				
	2.Plankare:	LXIV/122-123				
	Oda Sayısı:	2+				
	Giriş Yönü:					
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Yok				
	Duvar Kalınlıkları:	38	45	50		
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat.141	Numara:	2				
	Ada:	20				
	Kazıldığı Yıl:	1997				
	Boyutları:	103 m ²				
	1.Plankare:	M-N/16-17				
	2.Plankare:	LXIV-LXV/122-123				
	Oda Sayısı:	10				
	Giriş Yönü:	Güney				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Var				
	Duvar Kalınlıkları:	40	50	55		
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Var					
Tablet:	Var					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Var		

Kat.142	Numara:	3				
	Ada:	20				
	Kazıldığı Yıl:	1997				
	Boyutları:	50 m ²				
	1.Plankare:	L-M/16-17				
	2.Plankare:	LXIV-LXV/121-122				
	Oda Sayısı:	5				
	Giriş Yönü:	Güney				
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Yok				
	Duvar Kalınlıkları:	45	50	55		
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Var					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Yok		

Kat.143	Numara:	1				
	Ada:	21				
	Kazıldığı Yıl:	1949				
	Boyutları:	m ²				
	1.Plankare:	N/18				
	2.Plankare:	LXVI/123				
	Oda Sayısı:					
	Giriş Yönü:					
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Yok				
	Duvar Kalınlıkları:	35	50			
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Yok					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Yok	Yok	Var		

Kat.144	Numara:	2				
	Ada:	21				
	Kazıldığı Yıl:	1949				
	Boyutları:	33 m ²				
	1.Plankare:	N/18-19				
	2.Plankare:	LXVI-LXVII/123				
	Oda Sayısı:	2 (?)				
	Giriş Yönü:					
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor				
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor				
	Mezar :	Yok				
	Duvar Kalınlıkları:					
Kerpiç Boyları:						
İkinci Kat:	Yok					
Tablet:	Var					
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme		
	Yok	Var	Yok	Var		

Kat.145	Numara:	3						
	Ada:	21						
	Kazıldığı Yıl:	1949						
	Boyutları:	65 m²						
	1.Plankare:	N-O/18-19						
	2.Plankare:	LXVI-LXVII/123-124						
	Oda Sayısı:	4						
	Giriş Yönü:	Güney						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Var						
	Duvar Kalınlıkları:	45	42	36				
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Var							
Tablet:	Var							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Var	Yok				

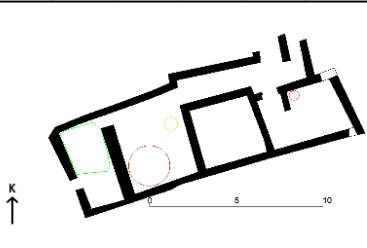
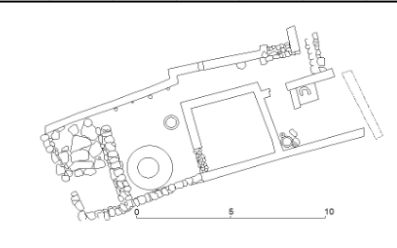
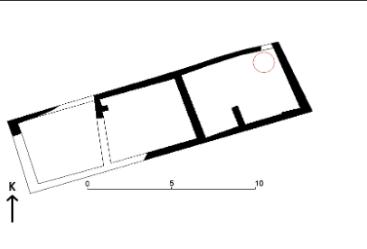
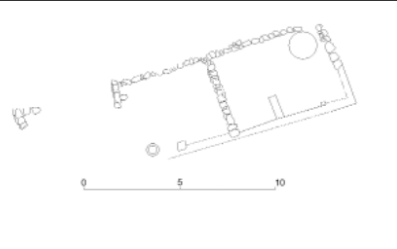
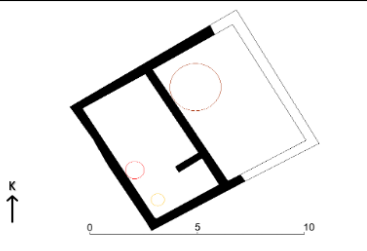
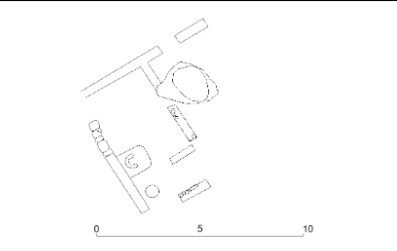
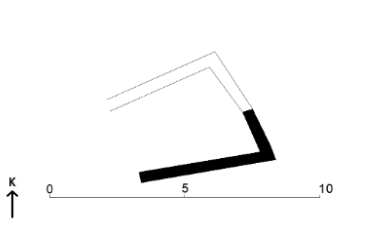
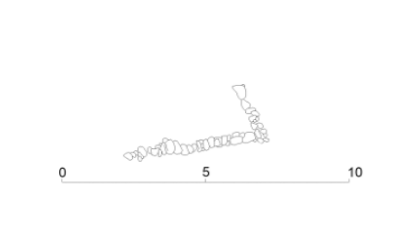
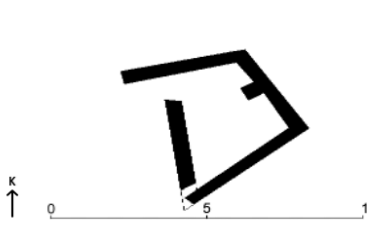
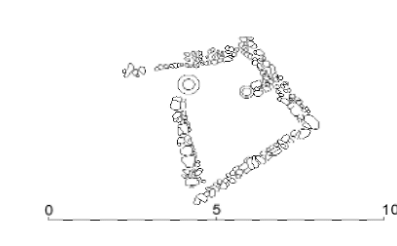
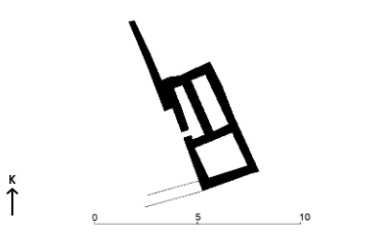
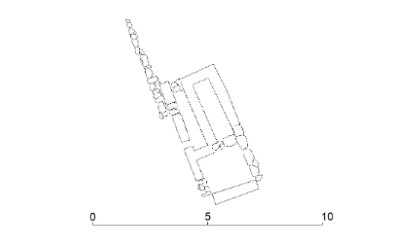
Kat.146	Numara:	4						
	Ada:	21						
	Kazıldığı Yıl:	1949						
	Boyutları:	37 m²						
	1.Plankare:	O-P/17-18						
	2.Plankare:	LXV-LXVI/124						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Yok						
	Duvar Kalınlıkları:	40	50					
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				

Kat.147	Numara:	5						
	Ada:	21						
	Kazıldığı Yıl:	1949						
	Boyutları:	89 m²						
	1.Plankare:	O-P/18-19						
	2.Plankare:	LXVI-LXVII/124-125						
	Oda Sayısı:	7 (7)						
	Giriş Yönü:	Batı						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Yok						
	Duvar Kalınlıkları:	48	50					
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Var							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Yok	Var				

Kat.148	Numara:	6						
	Ada:	21						
	Kazıldığı Yıl:	1949 - b/k						
	Boyut:	31,59 m²						
	1.Plankare:	P-O/19						
	2.Plankare:	LXVII-LXVIII/124-125						
	Oda Sayısı:	2						
	Giriş Yönü:	Güney						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Yok						
	Duvar Kalınlıkları:	38 cm	42 cm					
Kerpiç Boyları:	35x27x6	34x27x6						
İkinci Kat:	Var							
Tablet:	Var							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Yok	Var	Yok				

Kat.149	Numara:	7						
	Ada:	21						
	Kazıldığı Yıl:	1949						
	Boyutları:	129 m²						
	1.Plankare:	P-R/18-20						
	2.Plankare:	LXVII-LXVIII/125-126						
	Oda Sayısı:	4						
	Giriş Yönü:							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Var						
	Duvar Kalınlıkları:	45	29-30	7				
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Yok							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Var	Var	Yok	Yok				

Kat.150	Numara:	1						
	Ada:	22						
	Kazıldığı Yıl:	1950						
	Boyutları:	96 m²						
	1.Plankare:	N-O/19-20						
	2.Plankare:	LXVII-LXVIII/123-124						
	Oda Sayısı:							
	Giriş Yönü:	Kuzey / Batı ?						
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor						
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor						
	Mezar :	Yok						
	Duvar Kalınlıkları:	40	44	50				
Kerpiç Boyları:								
İkinci Kat:	Yok							
Tablet:	Var							
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme				
	Yok	Yok	Yok	Yok				

Kat.151	Numara:	2								
	Ada:	22								
	Kazıldığı Yıl:	1950								
	Boyutları:	99,8 m²								
	1.Plankare:	N-P/19-20								
	2.Plankare:	LXVIII-LXIX/123-125								
	Oda Sayısı:	4+koridor								
	Giriş Yönü:	doğu-batı-kuzey (üç giriş)								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Ali-ahum-I								
Kat.152	Numara:	3								
	Ada:	22								
	Kazıldığı Yıl:	1950								
	Boyutları:	82,5 m²								
	1.Plankare:	N-P/20-21								
	2.Plankare:	LXVIII-LXX/123-125								
	Oda Sayısı:	3								
	Giriş Yönü:	Güney (?)								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Buzutaya								
Kat.153	Numara:	1								
	Ada:	23								
	Kazıldığı Yıl:	1950 - c/k								
	Boyutları:	56 m² (yayına göre), 68,18m² (Çizime göre)								
	1.Plankare:	O-P/21-22								
	2.Plankare:	LXX-LXX/124-125								
	Oda Sayısı:	2 (?)								
	Giriş Yönü:	Kuzey (?)								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Tab-Ahum								
Kat.154	Numara:	2								
	Ada:	23								
	Kazıldığı Yıl:	1950								
	Boyutları:	20 m²								
	1.Plankare:	O/21								
	2.Plankare:	LXX-LXX/124								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.155	Numara:	3								
	Ada:	23								
	Kazıldığı Yıl:	1950								
	Boyutları:	19 m²								
	1.Plankare:	O/21-22								
	2.Plankare:	LXX/124								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.156	Numara:	1								
	Ada:	24								
	Kazıldığı Yıl:	1957								
	Boyutları:	16 m² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	N-O/23-24								
	2.Plankare:	LXXII/123-124								
	Oda Sayısı:	3								
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								

Kat.157	Numara: 1 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1950 Boyutları: m ² 1.Plankare: O-P/22 2.Plankare: LXX/124-125 Oda Sayısı: 2 Giriş Yönü: Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: 40 54 Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Yok Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Yok Yok Yok Yok		
Kat.158	Numara: 2 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1957 Boyutları: 25 m ² (Mevcut duvarlara göre) 1.Plankare: N-O/23 2.Plankare: LXXI/123-124 Oda Sayısı: 3+ Giriş Yönü: Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Yok Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Var Yok Yok Var		
Kat.159	Numara: 3 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1957 Boyutları: 53 m ² 1.Plankare: O-P/23 2.Plankare: LXXI-LXXII/124-125 Oda Sayısı: 2 Giriş Yönü: Kuzey Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: 51 40 Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Var Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Var Var Yok Yok		
Kat.160	Numara: 4 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1957 Boyutları: 42 m ² (Mevcut duvarlara göre) 1.Plankare: O-P/23-24 2.Plankare: LXXI-LXXII/124-125 Oda Sayısı: 2 + Giriş Yönü: Batı Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Yok Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Yok Yok Yok Yok		
Kat.161	Numara: 5 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1957 Boyutları: 96 m ² 1.Plankare: P-R/24-25 2.Plankare: LXXXIII-LXXXIV/125-126 Oda Sayısı: 5 Giriş Yönü: Batı Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Var Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Yok Var Var Yok		
Kat.162	Numara: 6 Ada: 25 Kazıldığı Yıl: 1957-1958 Boyutları: 45 m ² (Mevcut duvarlar baz alındığında) 1.Plankare: P-R/25-26 2.Plankare: LXXXIII-LXXXIV/125-126 Oda Sayısı: 5+ Giriş Yönü: Ev Sahibinin Etnik Kökeni: Bilinmiyor Ev Sahibinin İsmi: Bilinmiyor Mezar : Yok Duvar Kalınlıkları: 20 35 40 Kerpiç Boyları: İkinci Kat: Yok Tablet: Var Ocak Fırın Tandır Taş Döşeme Yok Yok Yok Yok		

Kat.163	Numara:	1	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1948	
	Boyutları:	179 m ²	
	1.Plankare:	R-T/20-22	
	2.Plankare:	LXVIII-LXX/126-128	
	Oda Sayısı:	5+	
	Giriş Yönü:	Batı	
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu	
	Ev Sahibinin İsmi:	Uzua	
	Mezar :	Var	
	Duvar Kalınlıkları:	38 40 43 45	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Var		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Var	Var	Var	Var

Kat.164	Numara:	2	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1954	
	Boyutları:	20 m ² (Mevcut duvarlar baz alındığında)	
	1.Plankare:	T-U/24	
	2.Plankare:	LXXII-LXXIII/128-129	
	Oda Sayısı:		
	Giriş Yönü:		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor	
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor	
	Mezar :	Yok	
	Duvar Kalınlıkları:	36	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Yok		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Yok	Yok	Yok	Yok

Kat.165	Numara:	3	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1954	
	Boyutları:	57 m ²	
	1.Plankare:	U/24-25	
	2.Plankare:	LXXII-LXXIII/128-129	
	Oda Sayısı:	2 + 1	
	Giriş Yönü:	Güney	
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Anadolu	
	Ev Sahibinin İsmi:	Galulu	
	Mezar :	Yok	
	Duvar Kalınlıkları:	45 50 40 35	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Var		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Var	Var	Yok	Var

Kat.166	Numara:	4	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1954 - f/k	
	Boyut:	63 m ²	
	1.Plankare:	U-V/23-24	
	2.Plankare:	LXXI-LXXII/129-130	
	Oda Sayısı:	2	
	Giriş Yönü:	Küçük odanın doğu duvarı	
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Anadolu	
	Ev Sahibinin İsmi:	Shakdunuwa	
	Mezar :	Yok	
	Duvar Kalınlıkları:	40 cm 45 cm 52 cm	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Var		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Var	Yok	Yok	Var

Kat.167	Numara:	5	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1954-1956	
	Boyutları:	50 m ²	
	1.Plankare:	U-V/24-25	
	2.Plankare:	LXXII-LXXIII/129-130	
	Oda Sayısı:	2+	
	Giriş Yönü:	Batı	
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor	
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor	
	Mezar :	Yok	
	Duvar Kalınlıkları:	55 48 33	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Yok		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Var	Yok	Yok	Yok

Kat.168	Numara:	6	
	Ada:	26	
	Kazıldığı Yıl:	1956	
	Boyutları:	m ²	
	1.Plankare:	V-V/24-25	
	2.Plankare:	LXXII-LXXIII/130	
	Oda Sayısı:		
	Giriş Yönü:		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor	
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor	
	Mezar :	Yok	
	Duvar Kalınlıkları:	43 45	
	Kerpiç Boyları:		
	İkinci Kat:	Yok	
Tablet:	Yok		
Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
Yok	Var	Yok	Yok

Kat.169	Numara:	1								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1978-79								
	Boyutları:	52 m ²								
	1.Plankare:	T-U/20-21								
	2.Plankare:	LXVIII-LXIX/128-129								
	Oda Sayısı:	3+								
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
	Mezar:	Yok								
	Duvar Kalınlıkları:									
	Kerpiç Boyları:									
	İkinci Kat:	Yok								
Kat.170	Numara:	2								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1978-80								
	Boyutları:	77 m ²								
	1.Plankare:	U-V/20-21								
	2.Plankare:	LXVIII-LXIX/128-129								
	Oda Sayısı:	6+								
	Giriş Yönü:	Kuzey								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
	Mezar:	Yok								
	Duvar Kalınlıkları:	40	43	46						
	Kerpiç Boyları:									
	İkinci Kat:	Var								
Kat.171	Numara:	3								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1980								
	Boyutları:	30 m ²								
	1.Plankare:	U-V/19-20								
	2.Plankare:	LXVIII/129-130								
	Oda Sayısı:	2								
	Giriş Yönü:	Doğu								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Asurlu (?)								
	Ev Sahibinin İsmi:	La-qep II (?)								
	Mezar:	Yok								
	Duvar Kalınlıkları:	40	45	50						
	Kerpiç Boyları:									
	İkinci Kat:	Yok								
Kat.172	Numara:	4								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1977-78								
	Boyutları:	82 m ²								
	1.Plankare:	U-V/20								
	2.Plankare:	LXVIII-LXIX/129-131								
	Oda Sayısı:	5+								
	Giriş Yönü:	Kuzey								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
	Mezar:	Yok								
	Duvar Kalınlıkları:	38	40	42						
	Kerpiç Boyları:	37	28	6						
	İkinci Kat:	Var								
Kat.173	Numara:	5								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1978-80								
	Boyutları:	14 m ²								
	1.Plankare:	U-V/21								
	2.Plankare:	LXIX/129								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:									
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
	Mezar:	Yok								
	Duvar Kalınlıkları:	35	40							
	Kerpiç Boyları:									
	İkinci Kat:	Yok								
Kat.174	Numara:	6								
	Ada:	27								
	Kazıldığı Yıl:	1955								
	Boyutları:	40.5 m ²								
	1.Plankare:	U-V/21-22								
	2.Plankare:	LXX/129-130								
	Oda Sayısı:	2								
	Giriş Yönü:	Güneybatı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
	Mezar:	Var								
	Duvar Kalınlıkları:	50	40	35						
	Kerpiç Boyları:									
	İkinci Kat:	Yok								

Kat.175	Numara:	7																							
	Ada:	27																							
	Kazıldığı Yıl:	1955																							
	Boyutları:	40 m ²																							
	1.Plankare:	V/22																							
	2.Plankare:	LXX-LXXI/130																							
	Oda Sayısı:	2+2																							
	Giriş Yönü:	Batı																							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Anadolu																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Şarabunwa																							
		Mezar :	Var																						
		Duvar Kalınlıkları:	40	35	30																				
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Var																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Var	Yok	Yok																			
Kat.176	Numara:	8																							
	Ada:	27																							
	Kazıldığı Yıl:	1955																							
	Boyutları:	30 m ²																							
	1.Plankare:	V-Y/21-22																							
	2.Plankare:	LXX/130-131																							
	Oda Sayısı:																								
	Giriş Yönü:																								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor																							
		Mezar :	Yok																						
		Duvar Kalınlıkları:	33	35																					
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Yok																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Yok	Yok	Yok																			
Kat.177	Numara:	9																							
	Ada:	27																							
	Kazıldığı Yıl:	1955																							
	Boyutları:	49 m ² (mevcut duvarlar baz alındığında)																							
	1.Plankare:	V-Y/22-23																							
	2.Plankare:	LXX-LXXI/130-131																							
	Oda Sayısı:	4+																							
	Giriş Yönü:																								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor																							
		Mezar :	Yok																						
		Duvar Kalınlıkları:	35	40																					
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Yok																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Yok	Yok	Yok																			
Kat.178	Numara:	1																							
	Ada:	28																							
	Kazıldığı Yıl:	1994/1995																							
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)																							
	1.Plankare:	Z/17-18																							
	2.Plankare:	LXV-LXVI/132																							
	Oda Sayısı:																								
	Giriş Yönü:	Kuzey																							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor																							
		Mezar :	Yok																						
		Duvar Kalınlıkları:	35	38																					
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Yok																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Yok	Yok	Yok																			
Kat.179	Numara:	2																							
	Ada:	28																							
	Kazıldığı Yıl:	1994/1995																							
	Boyutları:	94 m ² (Mevcut duvarlara göre)																							
	1.Plankare:	Y-Z/17-18																							
	2.Plankare:	LXV-LXVI/131-132																							
	Oda Sayısı:	5+																							
	Giriş Yönü:	Kuzey																							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor																							
		Mezar :	Yok																						
		Duvar Kalınlıkları:	35	38																					
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Yok																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Var	Yok	Yok																			
Kat.180	Numara:	3																							
	Ada:	28																							
	Kazıldığı Yıl:	1959/1994																							
	Boyutları:	65 m ² (Mevcut duvarlara göre)																							
	1.Plankare:	V-Y/17-18																							
	2.Plankare:	LXVI-LXVII/130-131																							
	Oda Sayısı:	4+																							
	Giriş Yönü:	Kuzey																							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor																							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor																							
		Mezar :	Yok																						
		Duvar Kalınlıkları:	38	40	45																				
		Kerpiç Boyları:																							
		İkinci Kat:	Yok																						
		Tablet:	Yok																						
			Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme																			
			Yok	Var	Yok	Yok																			

Kat.187	Numara:	4								
	Ada:	30								
	Kazıldığı Yıl:	2008								
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	gg-hh/22								
	2.Plankare:	LXX-LXXI/139-140								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:	Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.188	Numara:	5								
	Ada:	30								
	Kazıldığı Yıl:	2008								
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	hh/21-22								
	2.Plankare:	LXX/140								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:	Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.189	Numara:	1								
	Ada:	31								
	Kazıldığı Yıl:	2007								
	Boyutları:	68 m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	ee-ff/21-22								
	2.Plankare:	LXX-LXXI/137-138								
	Oda Sayısı:	3								
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.190	Numara:	2								
	Ada:	31								
	Kazıldığı Yıl:	2007								
	Boyutları:	70 m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	ff-gg/22-23								
	2.Plankare:	LXX-LXXI/138-139								
	Oda Sayısı:	7								
	Giriş Yönü:	Doğu								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.191	Numara:	3								
	Ada:	31								
	Kazıldığı Yıl:	2007								
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	ee-ff/22-23								
	2.Plankare:	LXX-LXXI/137-138								
	Oda Sayısı:									
	Giriş Yönü:	Batı								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								
Kat.192	Numara:	4								
	Ada:	31								
	Kazıldığı Yıl:	2007								
	Boyutları:	38 m ² (Mevcut duvarlara göre)								
	1.Plankare:	ff-gg/22-23								
	2.Plankare:	LXX-LXXI/138-139								
	Oda Sayısı:	4								
	Giriş Yönü:	Doğu								
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor								
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor								

Kat.199	Numara:	1			
	Ada:	34			
	Kazıldığı Yılı:	1950			
	Boyutları:	19 m ² (Mevcut Duvarlara Göre)			
	1. Plankare:	Y-Z/26-27			
	2. Plankare:	LXXIV-LXXV/131			
	Oda Sayısı:	3+			
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	35	48		
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Yok	Yok	Yok	Yok	

0 5 10

0 5 10

Kat.200	Numara:	2			
	Ada:	34			
	Kazıldığı Yılı:	1950			
	Boyutları:	m ² (Mevcut Duvarlara Göre)			
	1. Plankare:	Z/26			
	2. Plankare:	LXXIV-LXXV/131-132			
	Oda Sayısı:				
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	31	40		
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Yok	Yok	Yok	Yok	

0 5 10

0 5 10

Kat.201	Numara:	1			
	Ada:	35			
	Kazıldığı Yılı:	1953			
	Boyutları:	30 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
	1. Plankare:	S-T/30			
	2. Plankare:	LXXVIII/127-128			
	Oda Sayısı:				
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	35	38		
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Yok	Var	Yok	Yok	

0 5 10

0 5 10

Kat.202	Numara:	1			
	Ada:	36			
	Kazıldığı Yılı:	1953			
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)			
	1. Plankare:	S-T/30			
	2. Plankare:	LXXVIII/127-128			
	Oda Sayısı:				
	Giriş Yönü:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:	35	38		
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Var	Var	Yok	Yok	

0 5 10

0 5 10

Kat.203	Numara:	1			
	Ada:	37			
	Kazıldığı Yılı:	1982			
	Boyutları:	83 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
	1. Plankare:	COXVI-COXXIII/125-126			
	2. Plankare:	3			
	Oda Sayısı:				
	Giriş Yönü:	Güney			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:				
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Var	Var	Yok	Yok	

0 5 10

0 5 10

Kat.204	Numara:	2			
	Ada:	37			
	Kazıldığı Yılı:	1982			
	Boyutları:	46 m ² (Mevcut duvarlara göre)			
	1. Plankare:				
	2. Plankare:	COXVI-COXXIII/125-126			
	Oda Sayısı:				
	Giriş Yönü:	Güney			
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor			
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor			
	Mezar :	Yok			
	Duvar Kalınlıkları:				
	Kerpiç Boyları:				
	İkinci Kat:	Yok			
Tablet:	Yok				
	Ocak	Fırın	Tandır	Tağ Döşeme	
	Yok	Var	Yok	Var	

0 5 10

0 5 10

Kat.205	Numara:	3					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	58 m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOVI-CXXVII/124-125							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Var								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Var	Var	Yok	Yok					

Kat.206	Numara:	4					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	30 m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOVI-CXXVII/126							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Yok								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Yok	Yok	Yok	Yok					

Kat.207	Numara:	5					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	47 m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOV-CXXVI/125-126							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Yok								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Yok	Yok	Yok	Yok					

Kat.208	Numara:	6					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	37 m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOV-CXXVI/124-125							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Yok								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Yok	Yok	Yok	Yok					

Kat.209	Numara:	7					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOVI/125-125							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Yok								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Yok	Yok	Yok	Yok					

Kat.210	Numara:	8					K ↑		
	Ada:	37							
	Kazıldığı Yıl:	1982							
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)							
	1.Plankare:								
	2.Plankare:	OOV/125							
	Oda Sayısı:								
	Giriş Yönü:	Güney							
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor							
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor							
	Mezar :	Yok							
	Duvar Kalınlıkları:								
Kerpiç Boyları:									
İkinci Kat:	Yok								
Tablet:	Yok								
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme					
	Yok	Var	Var	Yok					

Kat.211	Numara:	9		
	Ada:	37		
	Kazıldığı Yıl:	1982		
	Boyutları:	113 m ² (Mevcut duvarlara göre)		
	1.Plankare:			
	2.Plankare:	XCCIV-CXXV/125-126		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Güney		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
	Tablet:	Yok		
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Var	Var	Var	Var

Kat.212	Numara:	10		
	Ada:	37		
	Kazıldığı Yıl:	1982		
	Boyutları:	52 m ² (Mevcut duvarlara göre)		
	1.Plankare:			
	2.Plankare:	CXXIV-CXXV/126		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Güney		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
	Tablet:	Yok		
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Yok	Yok	Yok

Kat.213	Numara:	11		
	Ada:	37		
	Kazıldığı Yıl:	1982		
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)		
	1.Plankare:			
	2.Plankare:	CXXIV/125		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Güney		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
	Tablet:	Yok		
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Yok	Yok	Var

Kat.214	Numara:	1		
	Ada:	38		
	Kazıldığı Yıl:	1982		
	Boyutları:	m ² (Mevcut duvarlara göre)		
	1.Plankare:			
	2.Plankare:	CXXVII-CXXVIII/124-125		
	Oda Sayısı:			
	Giriş Yönü:	Güney		
	Ev Sahibinin Etnik Kökeni:	Bilinmiyor		
	Ev Sahibinin İsmi:	Bilinmiyor		
	Mezar :	Yok		
	Duvar Kalınlıkları:			
	Kerpiç Boyları:			
	İkinci Kat:	Yok		
	Tablet:	Yok		
	Ocak	Fırın	Tandır	Taş Döşeme
	Yok	Var	Yok	Yok

KAYNAKÇA

- Akok, Mahmut. (1967). *Kültepe Kazılarının Orta Anadolu Hitit Çağı Mimarisine Kazandırdığı Özellikler*. Paper presented at the VI. Türk Tarih Kongresi, Ankara.
- Al-Zboon, Kamel K., & Al-Zou'by, Jihad. (2016). Effect of Volcanic Tuff on the Characteristics of Cement Mortar. *European Journal of Environmental and Civil Engineering*, 20(5), 520-531.
- Albayrak, İrfan. (2006a). Fünf Urkunden Aus Dem Archiv von Peruwa, Sohn von Suppibra. *Jaarbericht Ex Oriente Lux*, 39, 95-105.
- Albayrak, İrfan. (2006b). *Kültepe Tabletleri IV (Kt.o/k)* (Vol. 33b). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Albayrak, İrfan, & Erol, Hakan. (2016). *Kültepe Tabletleri IX-a, I.Cilt: Buzutaya ve Libit-İstar Arşivleri, 1950 Yılı Tabletlerinden (Kt.c/k) Seçilmiş Metinler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Alp, Sedat. (1956). Konya-Karahöyük Hafriyatı 1953 Kazısı. *Türk Arkeoloji Dergisi*, VI, 35-37.
- Alp, Sedat. (1957). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 21(84), 660-662.
- Alp, Sedat. (1958). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 22(88), 631-632.
- Alp, Sedat. (1959). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 23(92), 691-692.
- Alp, Sedat. (1961a). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 25(99), 523-524.
- Alp, Sedat. (1961b). Konya Karahöyük Kazısı 1961. *Türk Arkeoloji Dergisi*, XVII, 8-9.
- Alp, Sedat. (1962). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 26(103), 620-622.
- Alp, Sedat. (1963). Karahöyük Kazısı. *Belleten*, 27(107), 536-537.
- Alp, Sedat. (1976). 1975 Karahöyük Kazısı Çalışmaları. *Belleten*, 40(160), 707-709.
- Alp, Sedat. (1977). Konya Karahöyüğü 1976 Çalışmaları. *Belleten*, 41(163), 620.

- Alp, Sedat. (1978). Konya Karahöyüğünde 1977 Çalışmaları. *Belleten*, 42(167).
- Alp, Sedat. (1979). Konya Karahöyüğü 1978 Çalışmaları. *Belleten*, 43(172), 882.
- Alp, Sedat. (1980a). Konya Karahöyük Kazısı 1979 Çalışmaları. In *II. Kazı Sonuçları Toplantısı* (pp. 133-134). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Alp, Sedat. (1980b). Konya Karahöyük Kazısı 1979 Çalışmaları. *Belleten*, 44(175), 613-615.
- Alp, Sedat. (1981). Konya karahöyük Kazısı 1980 Çalışmaları. *Belleten*, 45(179), 374-375.
- Alp, Sedat. (1988). Konya-Karahöyük 1988 Kazısı. *Höyük*, 1, 21-23.
- Alp, Sedat. (1989). Konya-Karahöyük 1988 Kazısı. In *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 275-281). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Alp, Sedat. (1991). Konya Karahöyük 1990 Kazısı. In *XIII. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 313-317). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Alp, Sedat. (1992). Konya-Karahöyük 1991 Kazısı. In *XIV. Kazı Sonuçları Toplantısı* (pp. 301-305). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Alp, Sedat. (1993). Konya-Karahöyük 1992 Kazısı. In *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 269-272). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Alp, Sedat. (1994). *Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Atici, Levent. (2014). Food and Ethnicity at Kültepe-Kanesh: Preliminary Zooarchaeological Evidence. In Levent Atici, Fikri Kulakoglu, Andrew Fairbairn, &

- Gojko Barjamovic (Eds.), *Current Research at Kültepe-Kanesh: An Interdisciplinary and Integrative Approach to Trade Networks, Internationalism, and Identity. Journal of Cuneiform Studies Supplemental Series* (Vol. 4, pp. 195-211). Atlanta, ABD: ASOR, Lockwook Press.
- Balkan, Kemal. (1955). *Kanis Karum'unun Kronoloji Problemleri Hakkında Müiahadeler, Observations on the Chronological Problems of the Karum Kanis* (Vol. VII). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Balkan, Kemal. (1957). Haberler: Kültepe-Kaniş ve Kaniş Karumu Kazıları. *Belleten*, 21(82), 344-346.
- Barjamovic, Gojko. (2011). *A Historical Geography of Anatolia in the Old Assyrian Colony Period*. Copenhagen: Museum Tusculanum.
- Barjamovic, Gojko, Hertel, Thomas Klitgaard, & Larsen, Mogens Trolle. (2012). *Ups and Downs at Kanesh: Chronology, History and Society in the Old Assyrian Period*. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten.
- Bayram, Sebahattin, & Kuzuoğlu, Remzi. (2014). *Kültepe Tabletleri VII-a: Assur-re'i Ailesinin Arşivi, I. Cilt: Assur-re'in'in Kendi Metinleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Bilgen, Nejat A., & Bilgen, Zeynep. (2015). Orta Tunç Çağ Yerleşimi (IV. Tabaka). In Nejat A. Bilgen (Ed.), *Seyitömer Höyük I* (pp. 61-118). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Bilgen, Nejat A., & Kapuci, Asuman. (2019). *Seyitömer Höyük II: Erken Tunç Çağı Seramiği*. İstanbul: Arkeoloji Sanat Yayınları.
- Bittel, Kurt. (1957). Versuchsgrabungen in der Nördlichen Unterstadt. In Kurt Bittel, Rudolf Naumann, Thomas Beran, & Rolf Hachmann (Eds.), *Boğazköy III : Funde aus den Grabungen 1952-1955*. Berlin: Gebr. Mann Verlag.

- Chantre, Ernest. (1898). *Recherches archéologiques dans l'Asie Occidentale: Mission en Cappadoce 1893-1894*. Paris: Ernest Leroun.
- Childe, Gordon. (1950). The Urban Revolution. *The Town Planning Review*, 21(1), 3-17.
- Çiner, Atilla, Doğan, Uğur, Yıldırım, Cengiz, Akçar, Naki, Ivy-Ochs, Susan, Alfimov, Vasily, . . . Schlüchter, Christian. (2015). Quaternary uplift rates of the Central Anatolian Plateau, Turkey: insights from cosmogenic isochron-burial nuclide dating of the Kızılırmak River terraces. *Quaternary Science Reviews*, 117, 81-97.
- Dercksen, Jan Gerrit. (1998). Review of Ankara Kültepe Tabletleri. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, 42(1-3), 220-224.
- Emre, Kutlu. (1989). Pottery of Levels III and IV at the Karum of Kanesh. In Kutlu Emre, Barthel Hrouda, Machteld J Mellink, & Nimet Özgüç (Eds.), *Anatolia and the Ancient Near East: Studies in Honor of Thasin Özgüç*. Ankara.
- Emre, Kutlu. (1995). Pilgrim-Flasks from Level I of the Karum of Kanish. In Takahito Mikasa (Ed.), *Essays on Ancient Anatolia and its Surrounding Civilizations* (pp. 173-200). Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Emre, Kutlu. (2010). Kaniş'ın Keşfinin Hikayesi. In Fikri Kulakoglu & Selmin Kangal (Eds.), *Anadolu'nun Ön Sözü Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da* (pp. 20-23). İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Emre, Kutlu, & Kulakoglu, Fikri. (2019). Asur Ticaret Kolonisi Çağını Aydınlatan Bir Arşivin Arkeolojik Buluntuları ve Mimari Kalıntıları: 2001 Yılında Kazılan Kaniş-Karumu Ib Katı Evi. In Fikri Kulakoglu, Tayfun Yıldırım, Tunç Sipahi, Vasıf Şahoğlu, & H. Levent Keskin (Eds.), *Uğur Silistreli Anı Kitabı: Anadolu Arkeolojisi Üzerine Yazılar / In Memoriam Uğur Silistreli: Studies on Anatolian Archaeology* (pp. 103-117). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Erkan, Yavuz. (1997). *Metamorfik petrografi* (Vol. 40). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

- Erol, Hakan. (2018). *Kültepe Tabletleri XI-a: Su-İstar'a Ait Belgeler* (Vol. 33). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ertepinar, Pinar, Langereis, Cor G., Biggin, Andrew, de Groot, Lennart V., Kulakoglu, Fikri, Omura, Sachihito, & Süel, Aygöl. (2016). Full vector archaeomagnetic records from Anatolia between 2400 and 1350 BCE: Implications for geomagnetic field models and the dating of fires in antiquity. *Earth and Planetary Science Letters*, 434, 171-186.
- Fairbairn, Andrew, Kulakoglu, Fikri, & Atici, Levent. (2014). Archaeobotanical evidence for trade in hazelnut (*Corylus* sp.) at Middle Bronze Age Kültepe (c. 1950–1830 B.C.), Kayseri Province, Turkey. *Vegetation history and archaeobotany*, 23, 167-174.
- Gates, Marie-Henriette. (1994). Archaeology in Turkey. *American Journal of Archaeology*, 98(2), 249-278.
- Gates, Marie-Henriette. (1996). Archaeology in Turkey. *American Journal of Archaeology*, 100(2), 277-335.
- Gates, Marie-Henriette. (1997). Archaeology in Turkey. *American Journal of Archaeology*, 101(2), 241-305.
- Gelb, Ignace J. (1935). *Inscriptions From Alishar and Vicinity* (Vol. Volume VI). Chicago, Illinois: The University of Chicago Press.
- Genç, Elif. (2023). Alaca Höyük'te Asur Ticaret Kolonileri Çağı Çanak Çömleği. In Tayfun Yıldırım & Derya Önder (Eds.), *Bir İdealin Peşinde Atatürk ve Alacahöyük* (pp. 281-291). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gorny, Ronald L. (1990). *Alişar Höyük in The Second Millennium B.C.* The University Of Chicago,

- Gunter, Ann Clyburn. (1980). *The Old Assyrian Colony Period Settlement at Bogazkoy-Hattusa in Central Turkey: A Chronological Reassessment of the Archaeological Remains*. Columbia University,
- Günbattı, Cahit. (1990). *Kültepe Tabletleri Arasında Aile Haberleşmelerinden Örnekler*. Paper presented at the Uluslararası 1. Hititoloji Kongresi, Çorum.
- Günbattı, Cahit. (2009). An Eponym List (KEL G) from Kültepe. *Altorientalische Forschungen*, 35, 103-132.
- Güneri, Semih. (2013). Three Flange Hilted Bronze Daggers from Konya Karahöyük. *Anatolia Antiqua*, XXI, 23-32.
- Gürdal, Sevgi. (2023). *Konya Karahöyük, 1953-1992 Yılı Kazıları ve Asur Ticaret Kolonileri Çağı Çanak Çömleği*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Hasol, Doğan. (2002). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul: Yem Yayın.
- Hertel, Thomas Klitgaard. (2014). The lower town of Kültepe: Urban layout and population. In Levent Atici, Fikri Kulakoğlu, Andrew Fairbairn, & Gojko Barjamovic (Eds.), *Current Research at Kültepe-Kanesh: An Interdisciplinary and Integrative Approach to Trade Networks, Internationalism, and Identity*. *Journal of Cuneiform Studies Supplemental Series* (Vol. 4, pp. 25-54). Atlanta, ABD: ASOR, Lockwook Press.
- Hrozný, Frédéric. (1927). Rapport preliminaire sur les fouilles tchécoslovaques du Kultépé (1925). *Syria*, 1-12.
- İmamoğlu, Vacit. (1992). *Geleneksel Kayseri Evleri*. Ankara: Halkbank Kültür Yayınları.
- Kent, Susan. (1990). A Cross-Cultural Study of Segmentation Architecture, and the Use of Space. In Susan Kent (Ed.), *Domestic Architecture and the Use of Space* (pp. 127-152). Cambridge: Cambridge University Press.

- Koşay, Hamit Zübeyr, & Akok, Mahmut. (1973). *Alaca Höyük Kazısı, 1963-1967 Çalışmaları ve Keşiflere Ait İlk Rapor*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Kulakoglu, Fikri. (2010). Kültepe Kaniş-Karumu: Anadolu'nun En Eski Uluslararası Ticaret Merkezi. In Fikri Kulakoglu & Selmin Kangal (Eds.), *Anadolu'nun Ön Sözü Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da* (pp. 40-50). İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Kulakoglu, Fikri. (2011). Kültepe-Kanesh: A Second Millennium B.C.E. Trading Center On The Central Plateau. In R. S. Steadman & G. McMahon (Eds.), *The Oxford Handbook of Ancient Anatolia: (10,000-323 BCE)* (pp. 1012-1030). New York: Oxford University Press.
- Kulakoglu, Fikri. (2017). Early Bronze Age Monumental Structures at Kültepe. In Levent Atıcı, Gojko Barjamovic, Fikri Kulakoglu, Joseph Lehner, & Cécile Michel (Eds.), *Movement, Resources, Interaction: Proceedings of the 2nd Kültepe International Meeting* (pp. 217-226). Turnhout: Brepols.
- Kulakoglu, Fikri, Genç, Elif, Öztürk, Güzel, & Rıdvanoğulları, Yılmaz. (2023). Yeni Dönem Kazı Sonuçları Işığında MÖ 3. Binyıl Sonu-2. Binyıl Başında Kültepe-Kaniş. *Höyük*, 12, 39-55.
- Kuniholm, Peter Ian, & Newton, Maryanne W. (1989). A 677 Year Tree-Ring Chronology for the Middle Bronze Age. In Kutlu Emre, Barthel Hrouda, Machteld J Mellink, & Nimet Özgüç (Eds.), *Anatolia and the Ancient Near East* (pp. 279-293). Ankara.
- Landsberger, Benno. (1948). Kültepe Kazısı Hakkında Rapor. *Belleten*, 12(48), 855-860.
- Larsen, Mogens Trolle. (2010). *Kültepe Tabletleri VI-a: The Archive of the Salim Assur Family, Volum 1: The First Two Generations*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Larsen, Mogens Trolle. (2013). *Kültepe Tabletleri VI-b: The Archive of the Salim Assur Family, Volum 2: Ennam-Assur*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

- Larsen, Mogens Trolle. (2014). *Kültepe Tabletleri VI-c: The Archive of the Salim Assur Family, Volum 3: Ali-ahum*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Larsen, Mogens Trolle. (2015). *Ancient Kanesh: A merchant colony in bronze age Anatolia*. New York Cambridge University Press.
- Larsen, Mogens Trolle. (2018). *Kültepe Tabletleri VI-d: The Archive of the Salim Assur Family, Volum 4: Texts Concerning non-family members*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Larsen, Mogens Trolle. (2021). *Kültepe Tabletleri VI-e: The Archive of the Salim Assur Family, Volum 5, Anonymous Texts and Fragments*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Manning, Sturt W., Barjamovic, Gojko, & Lorentzen, Brita. (2017). The Course of 14C Dating Does Not Run Smooth: Tree-Rings, Radiocarbon, and Potential Impacts of a Calibration Curve Wiggle on Dating Mesopotamian Chronology. *Journal of Ancient Egyptian Interconnections*, 13, 70-81.
- Marcus, Joyce, & Sabloff, Jeremy A. (2008). The City's Past and Future. In Joyce Marcus & Jeremy A. Sabloff (Eds.), *The Ancient City: New Perspective on Urbanism in the Old and New World* (pp. 3-28). Santa Fe, New Mexico: School of Advanced Research Press.
- Margueron, Jean-Claude. (2014). *About the First Town Planning Near East 4th-1st Millennium*. Paper presented at the 8th International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East, Warsaw.
- Matsumura, Kimiyoshi. (2016a). Büklükale Kazıları 2009-2014. In *Kırşehir Arkeolojik ve Paleoantropolojik Çalışmalar* (pp. 53-82). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü.

- Matsumura, Kimiyoshi. (2016b). Büklükale Kazıları 2015. In Adil   zme (Ed.), 38. *Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt* (pp. 517-526). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Matsumura, Kimiyoshi. (2017). The Ancient City Connecting the East and West: Büklükale. In Metin Alparslan (Ed.), *Places and Spaces in Hittite Anatolia I: Hatti and the East*. İstanbul: Türk Eski  a   Bilimleri Enstit  s  .
- Matsumura, Kimiyoshi. (2018). The Glass Bottle and Pendant from Büklükale and Their Dating. In Julian Henderson & Kimiyoshi Matsumura (Eds.), *Anatolian Archaeological Studies - Aspects of Late Bronze Age glass in the Mediterranean* (Vol. XXI). Tokyo: Japanese Institute of Anatolian Archaeology.
- Matsumura, Kimiyoshi. (2020). New Evidence on Central Anatolia during the Second Millennium BCE Excavations at Büklükale. *Near Eastern Archaeology*, 83(4), 234-247.
- Matsumura, Kimiyoshi. (2022a). Büklükale Kazısı 2019. In Adil   zme (Ed.), 2019-2020 Yılı *Kazı   alı  maları, Cilt 3* (pp. 13-28). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlı   Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel M  d  rl    .
- Matsumura, Kimiyoshi. (2022b). M     kinci Binyıl Ortasında Multik  lt  rel Görünüm/Büklükale: Multiculturel Look at Mid-Second Millenium BC. In Atilla Cenker, Yarenk  r Alkan, Aysun Uzunel, & Gülseren Koyun (Eds.), *Orta Anadolu Arkeoloji, Antropoloji ve Sanat Tarihi Araştırmaları* (pp. 235-263). Ankara: Myrina Yayınları.
- Mellink, Machteld J. (1960). Archaeology in Asia Minor. *American Journal of Archaeology*, 64(1), 57-69.
- Mellink, Machteld J. (1985). Archaeology in Anatolia. *American Journal of Archaeology*, 89(4), 547-567.

- Mellink, Machteld J. (1991). Archaeology in Anatolia. *American Journal of Archaeology*, 95(1), 123-153.
- Michel, Cécile. (1996). Propriétés Immobilières dans les Tablettes Paléo-Assyriennes. In Klaas R Veenhof (Ed.), *House and Households in Ancient Mesopotamia* (pp. 285-300). Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten.
- Michel, Cécile. (2003). *Old Assyrian Bibliography of Cuneiform Texts, Bullae, Seals and the Results of the Excavations at Assur, Kültepe/Kanis, Acemhöyük, Alişar and Boğazköy* (Vol. 1). Leiden: Nederlands Instituut Voor Het Nabije Oosten.
- Michel, Cécile. (2008). The Alahum and Assur-taklaku Archives Found in 1993 at Kültepe Kanis. *Altorientalische Forschungen*, 35, 53-67.
- Michel, Cécile. (2011). The Private Archives from Kanis Belonging to Anatolians. *Altorientalische Forschungen*, 38, 94-115.
- Miglus, Peter. (1999). *Stadtische Wohnarchitektur in Babylonien und Assyrien*. Mainz: Verlag Philipp Von Zabern.
- Müller-Karpe, Andreas. (1994). *Altanatolisches Metallhandwerk*. Neumünster: Wachholtz Verlag.
- Müller-Karpe, Andreas. (2009). Recent Research on Hittite Archaeology in the “Upper Land”. In Franca Pecchioli Daddi, Giulia Torri, & Carlo Corti (Eds.), *Central-North Anatolia in the Hittite Period: New Perspectives in Light of Recent Research*. Roma: Herder.
- Müller-Karpe, Andreas, & Müller-Karpe, Vuslat. (2006). Kızılırmak (Maraşanta) Kıyısındaki Bir Hitit Kentinde Yeni Araştırmalar. *Arkeoloji ve Sanat*, 123, 1-12.
- Müller-Karpe, Andreas, Müller-Karpe, Vuslat, & Kryszat, Guido. (2014). Untersuchungen in Kayalıpınar 2013 und 2014. *Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft*, 146, 11-41.

- Müller-Karpe, Andreas, Müller-Karpe, Vuslat, Özbilgin, Mert, Scherf, Daniel, & Süssenguth, Riko. (2019). Untersuchungen in Kayalıpınar 2017 und 2018. *Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft*, 151, 219-270.
- Müller-Karpe, Andreas, Müller-Karpe, Vuslat, Rieken, Elisabeth, Sommerfeld, Walter, Zeiler, Wilhelm, & Zeiler, Manuel. (2006). Untersuchungen in Kayalıpınar 2005. *Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft*, 138, 211-254.
- Müller-Karpe, Vuslat. (2014). Kayalıpınar'da Bulunmuş Olan Üç Silindir Mühür Baskısı Üzerine Değerlendirmeler. In Çınardalı-Karaaslan, Ayşegül Aykurt, Neyir Kolonkaya-Bostancı, & Yiğit Hayati Erbil (Eds.), *Anadolu Kültürlerine Bir Bakış; Armağan Erkanal'a Armağan*. Ankara: Hacattepe Üniversitesi.
- Müller-Karpe, Vuslat, & Müller-Karpe, Andreas. (2016). Kayalıpınar/Samuha'da Yapılan Kazı Çalışmaları. In 38. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 297-316). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Naumann, Rudolf. (1975). *Eski anadolu mimarlığı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Neve, Peter. (1966). Die Grabungen auf Büyükkale im Jahre 1964. *Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft*, 97, 10-46.
- Neve, Peter. (1982). *Büyükkale Die Bauwerke: Grabungen 1954-1966* (Vol. XII). Berlin: Gebr. Mann Verlag.
- Neve, Peter. (1996). Hitit Krallığı'nın Başkenti Hattuşa'da Konut. In Yıldız Sey (Ed.), *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme / Housing and Settlement in Anatolia: A Historical Perspective* (pp. 99-118). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Newton, Maryanne W., & Kuniholm, Peter Ian. (2004). A Dendrochronological Framework for the Assyrian Colony Period in Asia Minor. *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi*, 7, 165-176.

- Omura, Masako. (2015). Yassihöyük Kazıları 2014. In *37. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt* (pp. 303-314). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Masako. (2016). Yassihöyük Kazıları. In *Kırşehir Arkeolojik ve Paleoantropolojik Çalışmalar* (pp. 29-51). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü.
- Omura, Masako. (2022). Yassihöyük Aşağı Şehir Kazıları 2018-2019. In Adil Özme (Ed.), *2019-2020 Yılı Kazı Çalışmaları, Cilt 3* (pp. 49-60). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (1992). 1991 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *14. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt* (pp. 307-325). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (1995). 1994 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *17. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 189-207). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (1997). 1996 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *19. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 311-322). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (1999). 1998 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *21. Kazı sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 217-228). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (2000). 1999 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *22. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 327-336). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

- Omura, Sachihito. (2001). 2000 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *23. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 389-396). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (2006). Preliminary report on the 20 th excavation season at Kaman-Kalehöyük (2005). *Anatolian Archaeological Studies, 15*, 1-61.
- Omura, Sachihito. (2007a). 2003-2006 Yılları Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *29. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 1-10). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (2007b). Preliminary report on the 21 th excavation season at Kaman-Kalehöyük (2006). *Anatolian Archaeological Studies, 16*, 1-44.
- Omura, Sachihito. (2008a). 2007 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *30. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 197-205). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (2008b). Preliminary report on the 22 th excavation season at Kaman-Kalehöyük in 2007. *Anatolian Archaeological Studies, 17*, 1-44.
- Omura, Sachihito. (2011a). 2010 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. In *33. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 4* (pp. 447-462). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Omura, Sachihito. (2011b). Kaman-kalehöyük Excavations in Central Anatolia In R. S. Steadman & G. McMahon (Eds.), *The Oxford Handbook of Ancient Anatolia: (10,000-323 BCE)* (pp. 1095-1111). New York: Oxford University Press.
- Orlin, Louis Lawrence. (1970). *Assyrian Colonies in Cappadocia*. The Hague: Mouton.
- Otten, Heinrich. (1957). Vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in Boğazköy im Jahre 1956. Die altassyrischen Texte aus Boğazköy. *Mitteilungen der Deutschen Orient Gesellschaft 89*, 68-80.

- Ören, Aziz. (2018). *Kültepe (Kayseri) Çevresinin Fosil Polen Analizleri Işığında Holosen Paleocoğrafyası (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Ankara Üniversitesi,
- Özbaşaran, Mihriban. (2012). Aşıklı. In Mehmet Özdoğan, Nezih Başgelen, & Peter Ian Kuniholm (Eds.), *The Neolithic in Turkey: Central Turkey* (pp. 135-158). İstanbul: Archaeology & Art Publications.
- Özgüç, Nimet. (1945). Alişar Eti Buluntularının Tarihlendirilmesi. *Arkeoloji Araştırmaları*, II, 73-90.
- Özgüç, Nimet. (1953a). 1951 Yılında Kültepe'de Yapılan Kazı Hakkında Önrapor. *Belleten*, 17(66), 289-297.
- Özgüç, Nimet. (1953b). Vorbericht Über Die Siegel und Siegelabdrücke. *Belleten*, 17(65), 123-127.
- Özgüç, Nimet. (1964). Acemhöyük Kazıları. *Türk Arkeoloji Dergisi*, XIII, 96-97.
- Özgüç, Nimet. (1966). Acemhöyük Kazıları. *Anadolu*(10), 1-28.
- Özgüç, Nimet. (1979). Acemhöyük'ün Eski Anadolu Sanatına Yeni Katkıları. *Belleten*, 43(170), 281-287.
- Özgüç, Nimet. (1983). 1982 Acemhöyük Kazıları. In V. *Kazı Sonuçları Toplantısı* (pp. 109-110). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Özgüç, Nimet. (2006). *Kültepe-Kanis/Nesa: Yerli Peruwa ve Assur-imitti'nin Oğlu Assur'lu Tüccar Usur-sa-Istar'ın Arşivlerine Ait Kil Zarfların Mühür Baskıları* (Vol. 50). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özgüç, Nimet, & Tunca, Öhnan. (2001). *Kültepe-Kanis: Mühürlü ve Yazıtlı Kil Bullalar-Sealed and Inscribed Clay Bullae*. Ankara: Turk Tarih Kurumu Yayinlari.
- Özgüç, Tahsin. (1950). *Türk Tarih Kurumu tarafından yapılan Kültepe kazısı raporu, 1948: Ausgrabungen in Kültepe: Bericht über die im Auftrage der Türkischen*

historischen Gesellschaft, 1948 durchgefhrten Ausgrabungen: Türk Tarih Kurumu.

zg, Tahsin. (1953). Kültepe'de 1950 Yılında TTK Adına Yapılan Kazılar Hakkında n-Rapor. *Belleten*, 17(65), 101-118.

zg, Tahsin. (1954). Kültepe'de 1953 Yılında Yapılan Kazılar. *Belleten*, 18(71), 357-372.

zg, Tahsin. (1955a). Kültepe Hafriyatı 1954 Ib Katı Eserleri. *Belleten*, 19(73), 55-63.

zg, Tahsin. (1955b). Kültepe Hafriyatı 1954, II. Kat Eserleri. *Belleten*, 19(76), 445-452.

zg, Tahsin. (1959). *Kültepe-Kaniş: Asur Ticaret Kolonilerinin Merkezinde Yapılan Yeni Araştırmalar - New Researches at the Center of the Assyrian Trade Colonies.*

Ankara: Türk Tarih Kurumu.

zg, Tahsin. (1964a). The Art and Architecture of Ancient Kanish. *Anadolu*(08), 27-64.

zg, Tahsin. (1964b). Kültepe-Kaniş Kazıları. *Türk Arkeoloji Dergisi*, XIII, 94-95.

zg, Tahsin. (1975). Kültepe Kazısı 1974 Çalışmaları. *Belleten*, 39(155), 552-553.

zg, Tahsin. (1986). *Kültepe-Kaniş II - Eski Yakın Doğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar/New Researches at the Trading Center of the Ancient Near East.*

Ankara: Türk Tarih Kurumu.

zg, Tahsin. (1988). 1988 Yılı Kültepe-Kaniş Kazıları. *Hyk*, 1, 11-13.
doi:10.37879/hoyuk.1988.33

zg, Tahsin. (1993). Studies on Hittite Relief Vases, Seals, Figurines and Rock-Carving.
In Machteld J Mellink, Edith Porada, & Tahsin zg (Eds.), *Aspects of Art and Iconography: Anatolia and Its Neighbors. Studies in Honor of Nimet zg* (pp. 473-499). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

zg, Tahsin. (1994). A Boat-Shaped Cult-Vessel from the Karum of Kanish. *Cinquante-deux réflexions sur le Proche-Orient ancien: offertes en hommage à Léon De Meyer, II*, 369-375.

- Özgüç, Tahsin. (1999a). *Karum Kanish as a City of International Trade*. Paper presented at the Çağlar Boyunca Anadolu'da Yerleşim ve Konut Uluslararası Sempozyumu-Bildiriler, İstanbul.
- Özgüç, Tahsin. (1999b). *Kültepe-Kanis/Nesa Sarayları ve Mabketleri/The Palaces and Temples of Kültepe-Kanis/Nesa* (Vol. V). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Özgüç, Tahsin. (2001). Observations on the Architectural Peculiarities of the Archive of an Assyrian Trader of Karum Kanesh. In W. H. Van Soldt, Jan Gerrit Dercksen, N. J. C. Kouwenberg, & Th. J. H. Krispijn (Eds.), *Studies Presented to Klass R. Veenhof on the Occasion of his Sixtyfifth Birthday* (Vol. Veenhof Anniversary Volume pp. 367-371). Leiden: Nederlands Instituut Voor Het Nabije Oosten.
- Özgüç, Tahsin. (2002). Anadolu Şehir Devletleri: Eski Tunç Çağı'ndan Assur Ticaret Kolonilerine. In *Hititler ve Hitit İmparatorluğu: 1000 Tanrılı Halk* (pp. 402-403). Bonn: Konrad Theiss Verlag GmbH.
- Özgüç, Tahsin. (2005). *Kültepe Kanış/Neşa*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özgüç, Tahsin, & Özgüç, Nimet. (1953). *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazisi Raporu 1949 - Ausgrabungen in Kültepe: Bericht über die im Auftrage der Türkischen Historischen Gesellschaft, 1949 durchgeführten Ausgrabungen*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Öztan, Aliye. (1992). 1991 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *XIV. Kazı Sonuçları Toplantısı Cilt 1* (pp. 281-300). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (1993). 1992 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı Cilt 1* (pp. 245-255). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

- Öztan, Aliye. (1994). 1993 Acemhöyük Kazıları. In *XVI. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 189-197). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (1995). 1994 Acemhöyük Kazıları. In *XVII. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 209-213). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2000). 1998-1999 Acemhöyük Kazıları. In *22. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 119-128). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2001). 2000 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *23. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2* (pp. 327-334). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2002). 2001 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *24. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 39-48). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2003). 2002 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *25. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 231-238). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2004). 2003 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *26. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2* (pp. 91-102). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2005). 2004 Yılı Acemhöyük Kazıları. In *27. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 393-402). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

- Öztan, Aliye. (2006). 2005 Yılı Acemhöyük Kazıları. In 28. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2* (pp. 549-560). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2007). 2006 Yılı Acemhöyük Kazıları. In 29. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 515-524). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2008). 2007 Yılı Acemhöyük Kazıları. In 30. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 329-342). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2011). 2010 Yılı Acemhöyük Kazıları. In 33. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2* (pp. 393-412). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye. (2012a). Acemhöyük (1962-1988, 1989-). In Orhan Bingöl, Aliye Öztan, & Harun Taşkiran (Eds.), *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı: Arkeoloji Bölümü Tarihçesi ve Kazıları (1936-2011)* (pp. 59-66). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Öztan, Aliye. (2012b). Köşk Höyük: A Neolithic Settlement in Niğde-Bor Plateau. In Mehmet Özdoğan, Nezih Başgelen, & Peter Ian Kuniholm (Eds.), *The Neolithic in Turkey: Central Turkey* (pp. 31-70). İstanbul: Archaeology & Art Publications.
- Öztan, Aliye. (2013). 2012 Yılı Acemhöyük Kazıları ve Sonuçları. In 35. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 136-150). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Öztan, Aliye, & Arbuckle, Benjamin Stanley. (2010). 2009 Yılı Acemhöyük Kazıları. In 32. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3* (pp. 216-234). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

- Öztan, Aliye, & Arbuckle, Benjamin Stanley. (2012). 2011 Yılı Acemhöyük Kazıları ve Sonuçları. In *34. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1* (pp. 275-294). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Perkins, Ann. (1950). Archaeological News: Near East. *American Journal of Archaeology*, 54(1), 58-72.
- Pinches, Theo G. (1881a). Cappadocian Tablets in the British Museum and the Louvre. *Proceedings of the Society of Biblical Archaeology*, 11-18.
- Pinches, Theo G. (1881b). Remarks on the Cappadocian Tablet Preserved in the Bibliothèque Nationale, and that in the British Museum. *Proceedings of the Society of Biblical Archaeology*, 28-32.
- Powell, Wayne, Yener, Kutulu Aslıhan, Barjamovic, Gojko, Kulakoglu, Fikri, Yazgan, Evren, & Mathur, Ryan. (2024). Tin isotopes reveal changing patterns of tin trade, connectivity and consumption from Anatolia and Central Asia at Kültepe. *Journal of Archaeological Science*, 162, 1-11.
- Rapoport, Amos. (1990). Systems of Activities and Systems of Settings. In Susan Kent (Ed.), *Domestic Architecture and the Use of Space* (pp. 9-20). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sanders, Donald. (1990). Behavior Convention and Archaeology Methods for the Analysis of Ancient Architecture. In Susan Kent (Ed.), *Domestic Architecture and the Use of Space* (pp. 43-72). Cambridge: Cambridge University Press.
- Schachner, Andreas. (2010a). Boğazköy-Hattuşa 2009 Yılı Çalışmaları. In Naci Toy, Haydar Dönmez, & Ömer Ötgün (Eds.), *32. Kazı Sonuçları Toplantısı, 4. Cilt* (pp. 212-232). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

- Schachner, Andreas. (2010b). Die Ausgrabungen in Boğazköy-Hattuša 2009. *Archäologischer Anzeiger*(1), 161-221.
- Schachner, Andreas. (2011a). Boğazköy-Hattuša 2010 Yılı Çalışmaları. In Haydar Dönmez & Ömer Ötügen (Eds.), *33. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt* (pp. 461-487). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Schachner, Andreas. (2011b). *Hattuscha: Auf der Suche nach dem sagenhaften Großreich der Hethiter*. München: CH Beck.
- Schachner, Andreas. (2012). Die Ausgrabungen in Boğazköy-Hattuša 2011. *Archäologischer Anzeiger* (1), 85-137.
- Schachner, Andreas. (2013). Hattuša, Hitit İmparatorluğu'nun Başkenti / Hittites: An Anatolian Empire. In Meltem Doğan Alparslan & Metin Alparslan (Eds.), *Hititler: Bir Anadolu İmparatorluğu* (pp. 150-175). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Schachner, Andreas. (2015). 2009-2014 Yılları Arasında Hattuša Aşağı Şehir'deki Çalışmaların İlk Genel Değerlendirilmesi. In Önder İpek & Resul İbiş (Eds.), *5. Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu* (pp. 133-152). Çorum: T.C Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Schachner, Andreas. (2016). 2015 Yılı Boğazköy-Hattuša Kazı ve Restorasyon Çalışmaları. In Adil Özme (Ed.), *38. Kazı Sonuçları Toplantısı, 3. Cilt* (pp. 33-52). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Schachner, Andreas. (2018a). 2017 Yılı Boğazköy-Hattuša Kazı ve Restorasyon Çalışmaları. In Adil Özme (Ed.), *40. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt* (pp. 179-200). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Schachner, Andreas. (2018b). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'ndaki Hattuş. In Kemalettin Köroğlu & Selim Ferruh Adalı (Eds.), *Asurlular: Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un*

- Krallığı / The Assyrians Kingdom of the God Assur from Tigris to Taurus* (pp. 84-105). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Schachner, Andreas. (2019). Die Ausgrabungen in Boğazköy-Hattuša 2018. *Archäologischer Anzeiger*(1), 43-117.
- Schachner, Andreas. (2022). 2019-2020 Yılları Boğazköy-Hattuša'da Kazı ve Restorasyon Çalışmaları. In Adil Özme (Ed.), *2019-2020 Yılı Kazı Çalışmaları, Cilt 1* (pp. 107-123). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Schirmer, Wulf. (1969). *Die Bebauung am unteren Büyükkale-Nordwesthang in Boğazköy: Ergebnisse der Untersuchungen der Grabungskampagnen 1960-1963.* (Vol. 6). Berlin: Wissenschaftliche Veröffentlichungen der Deutschen Orient-Gesellschaft.
- Schmidt, Erich F. (1932). *The Alishar Hüyük: Seasons of 1928 and 1929* (Vol. IV). Chicago, Illinois: The Univesity of Chicago Press.
- Sür, Ayhan, Sür, Özdoğan, & Yiğitbaşıoğlu, Hakan. (2009). *Mineraller ve Kayaçlar*. Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Şenkul, Çetin, Ören, Aziz, Doğan, Uğur, & Eastwood, Warren John. (2018). Late Holocene environmental changes in the vicinity of Kültepe (Kayseri), Central Anatolia, Turkey. *Quaternary International*, 486, 107-115.
- TBDY. (2018). *Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği*, . Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Ankara
- TS498. (2021). *Yapı Elemanlarının Boyutlandırılmasında Alınacak Yüklerin Hesaplanması*. Ankara: Türk Standartları Enstitüsü

- Uğuryol, Mehmet. (2014). *Arkeolojik Kerpiç Korumasında Akrilik Reçine, Alkali Silikat, Etil Silikat ve Nano-Kireç Kullanımının Değerlendirilmesi*. (Doktora). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Ünal, Ahmet. (1981). Hitit Kenti Ankuwa'nın Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında. *Belleten*, 45(180), 433-456.
- Ünan, Serdar. (2013). Seyitömer Mimarisinin Malzeme ve Teknik Açısından Değerlendirilmesi. *Kubaba*, 22, 7-19.
- Ünan, Serdar, & Kaygısız, Semra. (2022). Seyitömer Höyük 2019-2021 Yılı Orta Tunç Çağı Bulguları Üzerine Bir Değerlendirme. In Serdar Ünan (Ed.), *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021* (pp. 605-649). Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Veenhof, Klaas R. (2003). *The Old Assyrian List of Year Eponyms From Karum Kanish and Its Chronological Implications* (Vol. VI). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Veenhof, Klaas R. (2010). Eski Asur Kronolojisi ve Kaniş. In Fikri Kulakoglu & Selmin Kangal (Eds.), *Anadolu'nun Ön Sözü Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da* (pp. 30-38). İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Veenhof, Klaas Roelof. (2009). A New Volume Of Old Assyrian Texts From Karum Kanesh. *Jaarbericht Ex Oriente Lux*, 41, 179-202.
- Veenhof, Klaas Roelof. (2010). *Kültepe Tabletleri V: The Archive of Kuliya, Son of Ali-abum* (Kt. 92/k 188-263). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Veenhof, Klaas Roelof. (2017). *Kültepe Tabletleri VIII: The Archive of Elamma, Son of Iddin-Suen, and His Family* (Kt. 91/k 285-568 and Kt. 92/k 94-187). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Veenhof, Klaas Roelof, & Eidem, Jesper. (2008). *Mesopotamia: The Old Assyrian Period* (Vol. 5). Fribourg, Switzerland / Göttingen, Germany: Academic Press / Vandenhoeck&Ruprecht.

- Von der Osten, Hans Henning. (1937). *The Alishar Hüyük, seasons of 1930-32, part II* (Vol. VIII). Chicago, Illinois: The University of Chicago Press.
- Winckler, Hugo. (1906). Die im Sommer 1906 in Kleinasien Ausgeführten Ausgrabungen. *Orientalische Litteratur-Zeitung*, 9(12), 621-634.
- Yakar, Jak. (2023). Alaca Höyük'ün Kronolojik Profili ve Sosyopolitik Önemi. In Tayfun Yıldırım & Derya Önder (Eds.), *Bir İdealin Peşinde Atatürk ve Alacahöyük* (pp. 109-120). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yıldırım, Tayfun. (2023). Eski Anadolu Tarihinde Yeni Ufuklar: Alaca Höyük Kazılarının Başlangıç Yılları. In Tayfun Yıldırım & Derya Önder (Eds.), *Bir İdealin Peşinde Atatürk ve Alacahöyük* (pp. 19-36). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Young, J. Francis. (1998). *The Science and Technology of Civil Engineering Materials*. New Jersey: Prentice Hall.

HARİTA, TABLO, GRAFİK, LEVHA VE PLAN LİSTELERİ

Harita 1:	Metinde adı geçen yerleşimleri gösteren harita
Tablo 1:	Orta Anadolu Karum Çağı yerleşimlerine ait stratigrafi ve kronoloji tablosu (Alp, 1962, 1994; Bittel, 1957; Emre, 1995; Ertepinar et al., 2016; Gorny, 1990; Gunter, 1980; Kulakoglu et al., 2023; Kuniholm & Newton, 1989; Matsumura, 2022; Müller-Karpe et al., 2014; Neve, 1982, 1996; M. Omura, 2022; S. Omura, 2011; Orlin, 1970; N. Özgüç, 1945, 1964, 1966; T. Özgüç, 2005; Öztan, 2012; Schachner, 2011)
Tablo 2:	Asur Kral Listesi (Barjamoviç et al., 2012; Veenhof,2010)
Tablo 3:	(Tip 1) İki odalı basit yapılar
Tablo 4:	(Tip 2) Trapez formlu yapılar
Tablo 5:	(Tip 3) Dar yönleri küçük odalı yapılar
Tablo 6:	(Tip 4) L formlu yapılar
Tablo 7:	(Tip 5) U formlu yapılar
Tablo 8:	(Tip 6) Koridorlu yapılar
Tablo 9:	Genel tipoloji tablosu
Tablo 10:	Üç odalı depo yapısına sahip yapılar
Grafik 1:	Ada 5, Yapı 3 statik analiz grafikleri
Grafik 2:	Ada 5, Yapı 4 statik analiz grafikleri
Grafik 3:	Ada 5, Yapı 8 statik analiz grafikleri
Grafik 4:	Ada 10, Yapı 2 statik analiz grafikleri
Grafik 5:	Ada 14, Yapı 9 statik analiz grafikleri
Grafik 6:	Ada 18, Yapı 1 statik analiz grafikleri
Grafik 7:	Ada 19, Yapı 3 statik analiz grafikleri
Grafik 8:	Ada 19, Yapı 4 statik analiz grafikleri

- Grafik 9: Ada 21, Yapı 3 statik analiz grafikleri
- Grafik 10: Ada 22, Yapı 2 statik analiz grafikleri
- Grafik 11: 1 – Plan durumuna göre yapı sayılarını gösteren grafik
2 – Tam plan veren yapılarda ocak ve fırın dağılımı
- Grafik 12: 1 – Tam plan veren yapılarda fırın sayıları
2 – Planı anlaşılan yapılarda fırın sayıları
3 – Kısmen plan veren yapılarda fırın sayıları
- Grafik 13: 1 – Tam plan veren yapılarda ocak sayıları
2 – Planı anlaşılan yapılarda ocak sayıları
3 – Kısmen plan veren yapılarda ocak sayıları
- Grafik 14: 1 – Odalara göre fırın dağılımı
2 – Odalara göre ocak dağılımı
3 – Merdiven konumları
- Levha I: 1 – IV ve III yapı katlarına ait temel duvarları (Kültepe kazı arşivi)
2 – Ada 5, Yapı 11'e ait bodrum katı (Kültepe kazı arşivi)
3 – Ada 5, Yapı 12'ye ait dikme izleri ((Kültepe kazı arşivi)
4 – Ada 15, Yapı 5'e ait duvarlar (Kültepe kazı arşivi)
5 – Ada 5, Yapı 5'e ait duvarlar
6 – Ada 6, Yapı 1'e ait duvarlar (Kültepe kazı arşivi)
- Levha II: 1 – Ada 33, Yapı 1'e ait duvarlar (Kültepe kazı arşivi)
2 – Ada 7, Yapı 7'ye ait taş duvarlar
3 – Ib yapı katına ait duvarlar ((Kültepe kazı arşivi)
4 – Ada 14, Yapı 1'e ait duvar kaplaması (T. Özgüç, 2005)
5 – Ada 1, Yapı 4'e ait duvar seti (T. Özgüç, 1986)
6 – Ada 15, Yapı 3'e ait duvar seti; Ada 19, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha III: 1 – Ada 5, Yapı 12'ye ait duvarlardaki dikme izleri (Kültepe kazı arşivi)

- 2 – Kayseri Palas köyünden bir eve ait tavan yapısı
- 3 – Kayseri Palas köyünden bir eve ait tavan yapısı ve dikme
- 4 – Küpeli köyünden bir eve ait baca detayı (Fotoğraf Fikri Kulakoğlu)
- 5 – Ada 33, Yapı 1’e ait taş döşeme (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Kapı canlandırması (T. Özgüç & Özgüç, 1953)
- Levha IV: 1 – Ada 21, Yapı 3’e ait pencere (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Bir köy evine ait pencere detayı (Fotoğraf Fikri Kulakoğlu)
- 3 – Ada 18, Yapı 3’e ait taş basamaklar (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 18, Yapı 1’e ait fırın (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 22, Yapı 2’ye ait fırın (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 14, Yapı 9’a ait ocak (Kültepe kazı arşivi)
- Levha V: 1 – Ada 22, Yapı 2’e ait tandır (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 1, Yapı 2 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 1, Yapı 4 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 2, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 2, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 2, Yapı 3 (T. Özgüç, 1986)
- Levha VI: 1 – Ada 2, Yapı 4 (T. Özgüç, 1986)
- 2 – Ada 2, Yapı 5 (T. Özgüç, 1986)
- 3 – Ada 2, Yapı 6 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 2, Yapı 7 (T. Özgüç, 1986)
- 5 – Ada 2, Yapı 8 (T. Özgüç, 1954)
- 6 – Ada 2, Yapı 9 (T. Özgüç & Özgüç, 1953)
- Levha VII: 1 – Ada 2, Yapı 9 mezar (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 2, Yapı 10, Yapı 11 ve Yapı 12 (T. Özgüç & Özgüç, 1953)
- 3 – Ada 3, Yapı 1 (T. Özgüç, 1954)

- 4 – Ada 4, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 4, Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 5, Yapı 1 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha VIII: 1 – Ada 5, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 5, Yapı 4 (T. Özgüç, 1986)
- 3 – Ada 5, Yapı 5 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 5, Yapı 6 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 5, Yapı 7 (T. Özgüç, 1986)
- 6 – Ada 5, Yapı 8 (T. Özgüç, 1986)
- Levha IX: 1 – Ada 5, Yapı 9
- 2 – Ada 5, Yapı 11 (T. Özgüç, 1950)
- 3 – Ada 5, Yapı 12 (T. Özgüç, 1950)
- 4 – Ada 6, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 7, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 7, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha X: 1 – Ada 7, Yapı 5, Yapı 6 ve Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 7, Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 8, Yapı 1, Yapı 2 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 9, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 7, Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 9, Yapı 2 ve Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha XI: 1 – Ada 9, Yapı 3 ve Yapı 4
- 2 – Ada 10, Yapı 1'e ait çift tandır (T. Özgüç, 1986)
- 3 – Ada 10, Yapı 2 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 10, Yapı 3 (T. Özgüç, 1986)
- 5 – Ada 10, Yapı 4

- 6 – Ada 10, Yapı 5 (T. Özgüç, 1986)
- Levha XII: 1 – Ada 10, Yapı 6 (T. Özgüç, 1986)
- 2 – Ada 10, Yapı 7 (T. Özgüç, 1986)
- 3 – Ada 11, Yapı 1 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 11, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 11, Yapı 4, Yapı 5 ve Yapı 8 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 11, Yapı 5, Yapı 6, Yapı 7 ve Yapı 8 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha XIII: 1 – Ada 12, Yapı 1 ve Yapı 8 (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 11, Yapı 8; Ada 13, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 11, Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 12, Yapı 2 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 12, Yapı 4
- 6 – Ada 12, Yapı 6 ve Yapı 8 (T. Özgüç, 2005)
- Levha XIV: 1 – Ada 12, Yapı 6 ve Yapı 8 (Kültepe kazı arşivi)
- 2 – Ada 13, Yapı 1, Yapı 2 ve Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 13, Yapı 1, Yapı 2, Yapı 3 ve Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 13, Yapı 3 (T. Özgüç, 2005)
- 5 – Ada 14, Yapı 1 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 14, Yapı 8 ve Yapı 9 (T. Özgüç, 1986)
- Levha XV: 1 – Ada 14, Yapı 1'e ait ocak ve tandır (T. Özgüç, 1986)
- 2 – Ada 14, Yapı 9 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 14, Yapı 9 (T. Özgüç, 1986)
- 4 – Ada 15, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 – Ada 15, Yapı 3, Yapı 4 ve Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 15, Yapı 4 ve Yapı 6 (Kültepe kazı arşivi)
- Levha XVI: 1 – Ada 15, Yapı 5; Ada 18, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)

- 2 – Ada 15, Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 15, Yapı 7 ve Yapı 8; Ada 18, Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 15, Yapı 9 Yapı 10 ve Yapı 11 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 –Ada 15, Yapı 9 (Kültepe kazı arşivi)
- 6 – Ada 15, Yapı 11ve Yapı 12 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XVII: 1 – Ada 15, Yapı 13 (Kültepe kazı arşivi)

- 2 – Ada 15, Yapı 13 ve Yapı 14 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 17, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 17, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)
- 5 –Ada 17, Yapı 5
- 6 – Ada 18, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XVIII: 1 – Ada 18, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

- 2 – Ada 18, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 18, Yapı 3’e ait taş basamaklar (Kültepe kazı arşivi)
- 4 – Ada 18, Yapı 4
- 5 –Ada 18, Yapı 7 ve Yapı 9
- 6 – Ada 18, Yapı 9 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XIX: 1 – Ada 19, Yapı 2 ve Yapı 3 (T. Özgüç, 1959)

- 2 – Ada 19, Yapı 2 (T. Özgüç, 1959)
- 3 – Ada 19, Yapı 4 ve Yapı 5 (T. Özgüç, 1959)
- 4 – Ada 19, Yapı 5 (T. Özgüç, 1959)
- 5 –Ada 21, Yapı 1, Yapı 2 ve Yapı 3 (T. Özgüç & N. Özgüç, 1953)
- 6 – Ada 21, Yapı 3 (T. Özgüç & N. Özgüç, 1953)

Levha XX: 1 – Ada 21, Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)

- 2 – Ada 21, Yapı 6 ve Yapı 7 (Kültepe kazı arşivi)
- 3 – Ada 21, Yapı 7 (T. Özgüç & Özgüç, 1953)

4 – Ada 22, Yapı 1, Yapı 2 ve Yapı 3 (T. Özgüç, 1959)

5 –Ada 23, Yapı 1, Yapı 2 ve Yapı 3 (T. Özgüç, 1959)

6 – Ada 25, Yapı 5 ve Yapı 6 (T. Özgüç, 1959)

Levha XXI: 1 – Ada 26, Yapı 1 (T. Özgüç, 1950)

2 – Ada 26, Yapı 2, Yapı 3 ve Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)

3 – Ada 26, Yapı 3, Yapı 4 ve Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)

4 – Ada 27, Yapı 2 (T. Özgüç, 1986)

5 –Ada 27, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

6 – Ada 27, Yapı 2, Yapı 3 ve Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XXII: 1 – Ada 27, Yapı 6 ve Yapı 7 (T. Özgüç, 1959)

2 – Ada 27, Yapı 8; Ada 29, Yapı 1 (T. Özgüç, 1959)

3 – Ada 28, Yapı 2 ve Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

4 – Ada 28, Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)

5 –Ada 30, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

6 – Ada 30, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XXIII: 1 – Ada 30, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

2 – Ada 30, Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)

3 – Ada 31, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

4 – Ada 31, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)

5 –Ada 31, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

6 – Ada 31, Yapı 4 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XXIV: 1 – Ada 31, Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)

2 – Ada 31, Yapı 5 (Kültepe kazı arşivi)

3 – Ada 33, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

4 – Ada 33, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

5 –Ada 33, Yapı 1 (N. Özgüç, 1953)

6 – Ada 33, Yapı 1; Ada 34, Yapı 1 (Kültepe kazı arşivi)

Levha XXV: 1 – Ada 37, Yapı 1, Yapı 2 (Kültepe kazı arşivi)

2 – Ada 37, Yapı 2, Yapı 3 (Kültepe kazı arşivi)

3 – Ada 37, Yapı 9 (Kültepe kazı arşivi)

Plan 1: Ada 1 ana plan

Plan 2: Ada 1 şematik plan

Plan 3: Ada 2 ana plan

Plan 4: Ada 2 şematik plan

Plan 5: Ada 3 ana plan

Plan 6: Ada 3 şematik plan

Plan 7: Ada 4 ana plan

Plan 8: Ada 4 şematik plan

Plan 9: Ada 5 ana plan

Plan 10: Ada 5 şematik plan

Plan 11: Ada 6 ana plan

Plan 12: Ada 6 şematik plan

Plan 13: Ada 7 ana plan

Plan 14: Ada 7 şematik plan

Plan 15: Ada 8 ana plan

Plan 16: Ada 8 şematik plan

Plan 17: Ada 9 ana plan

Plan 18: Ada 9 şematik plan

Plan 19: Ada 10 ana plan

Plan 20: Ada 10 şematik plan

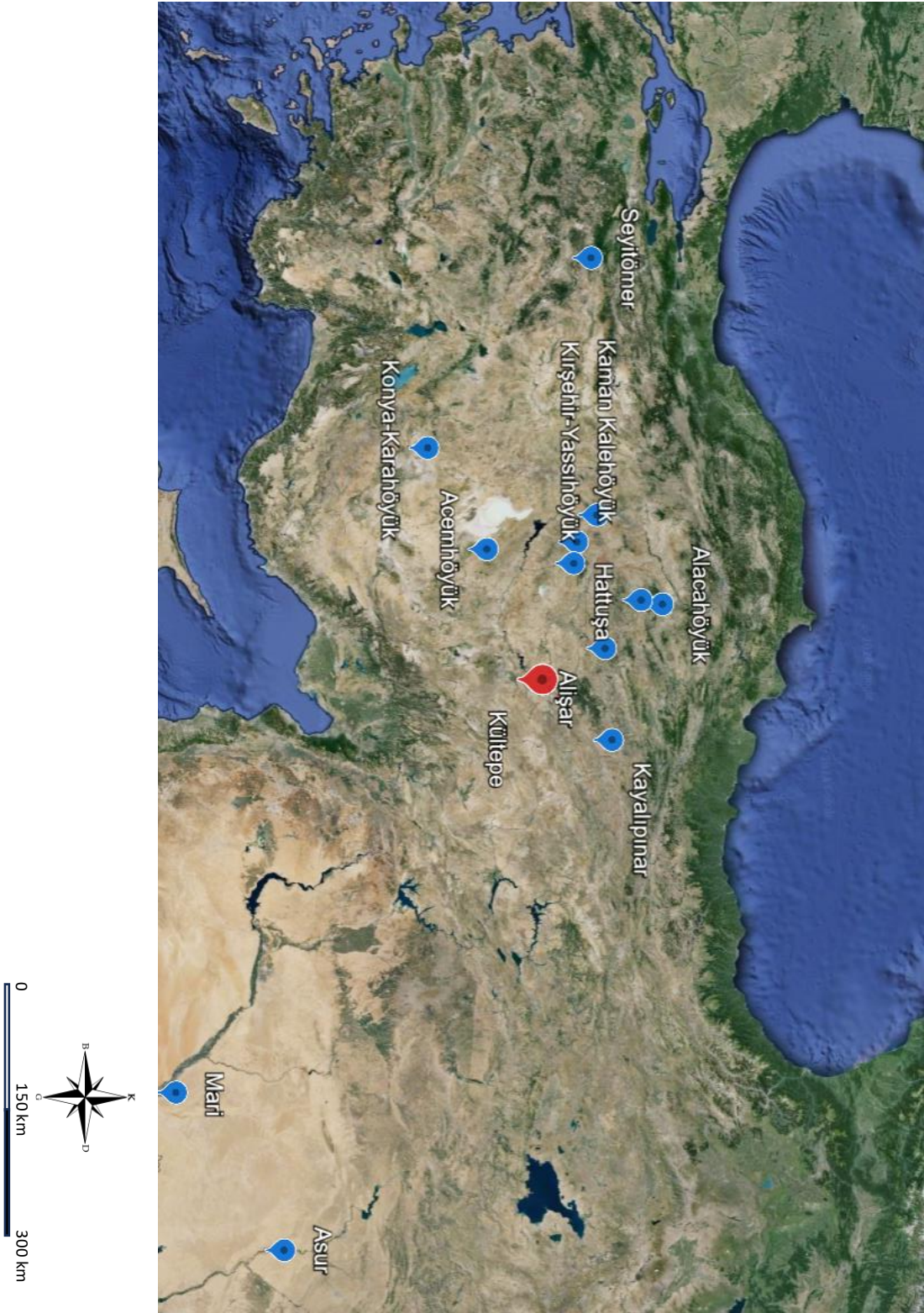
Plan 21: Ada 11 ana plan

Plan 22: Ada 11 şematik plan

Plan 23:	Ada 12 ana plan
Plan 24:	Ada 12 şematik plan
Plan 25:	Ada 13 ana plan
Plan 26:	Ada 13 şematik plan
Plan 27:	Ada 14 ana plan
Plan 28:	Ada 14 şematik plan
Plan 29:	Ada 15 ana plan
Plan 30:	Ada 15 şematik plan
Plan 31:	Ada 16 ana plan
Plan 32:	Ada 16 şematik plan
Plan 33:	Ada 17 ana plan
Plan 34:	Ada 17 şematik plan
Plan 35:	Ada 18 ana plan
Plan 36:	Ada 18 şematik plan
Plan 37:	Ada 19 ana plan
Plan 38:	Ada 19 şematik plan
Plan 39:	Ada 20 ana plan
Plan 40:	Ada 20 şematik plan
Plan 41:	Ada 21 ana plan
Plan 42:	Ada 21 şematik plan
Plan 43:	Ada 22 ana plan
Plan 44:	Ada 22 şematik plan
Plan 45:	Ada 23 ana plan
Plan 46:	Ada 23 şematik plan
Plan 47:	Ada 24 ve Ada 25 ana plan
Plan 48:	Ada 24 ve Ada 25 şematik plan

Plan 49:	Ada 26 ana plan
Plan 50:	Ada 26 şematik plan
Plan 51:	Ada 27 ve Ada 29 ana plan
Plan 52:	Ada 27 ve Ada 29 şematik plan
Plan 53:	Ada 28 ana plan
Plan 54:	Ada 28 şematik plan
Plan 55:	Ada 30 ana plan
Plan 56:	Ada 30 şematik plan
Plan 57:	Ada 31 ana plan
Plan 58:	Ada 31 şematik plan
Plan 59:	Ada 32 ana plan
Plan 60:	Ada 32 şematik plan
Plan 61:	Ada 33 ve Ada 34 ana plan
Plan 62:	Ada 33 ve Ada 34 şematik plan
Plan 63:	Ada 35 ve Ada 36 ana plan
Plan 64:	Ada 35 ve Ada 36 şematik plan
Plan 65:	Ada 37 ve Ada 38 ana plan
Plan 66:	Ada 37 ve Ada 38 şematik plan
Plan 67:	Aşağı Şehir'in Höyük çevresindeki konumu ve sokak isimleri
Plan 68:	Aşağı Şehir'in Höyük çevresindeki konumu
Plan 69:	Dem haritası
Plan 70:	Aşağı Şehir ana plan
Plan 71:	Aşağı Şehir şematik ana plan

HARİTALAR, TABLOLAR VE GRAFİKLER



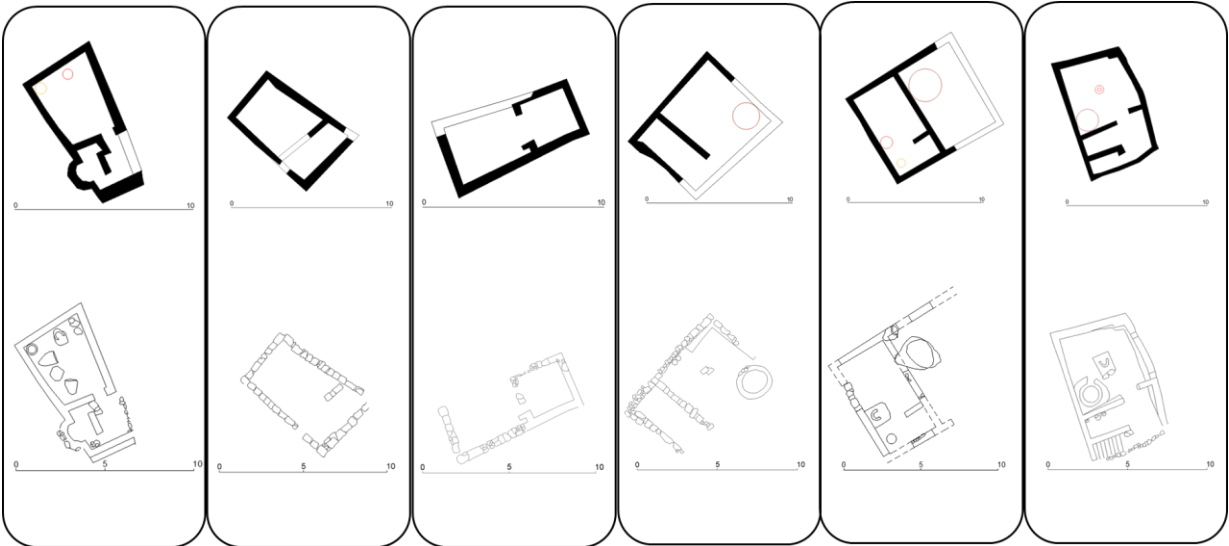
Harita 1

Kültepe		Boğazköy/Hattuşa			Alışar		Büklükale	Kaman-Kalehöyük	Kırşehir Yassı Höyük		Acemhöyük	Konya-Karahöyük	Kayalıpınar	Alaca Höyük	Seyitömer			
Yukarı Şehir	Aşağı Şehir	Büyükkale	Aşağı Şehir	Kuzeybatı Yamacı	Tepe (Mound)	Teras			Höyük	Aşağı Şehir								
10	IV	IVb	5	8d-8c	5a M, 5b M						IV-V	V-VI	6	IV. Tabaka A, B ve C Evreleri	MÖ 1950-1836	Geçiş Evresi		
9	III																	
8	II	IVc	4a, 4b, 4c	8b			3. Tabaka Erken Evre	III.c Erken Evre	II.	1, 2, 3, 4		II-IV	I				5	4
7	Ib	IVd		8a			3. Tabak Geç Evre	III.c Geç Evre				III						
6	Ia		3	7						I						MÖ 1718-1685 (?)		

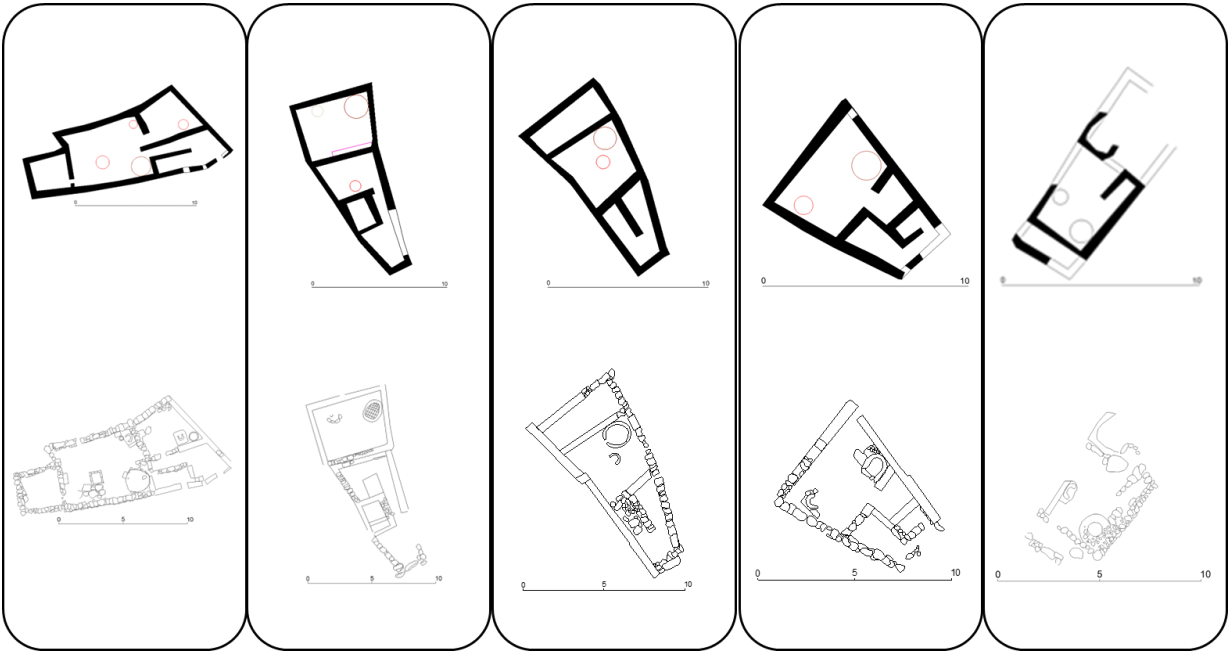
Tablo 1

Asur Kral Listesi		
	Veenhof	Revised Eponym List (REL)
Erişum I	MÖ 1974-1935	MÖ 1972-1933
Ikunum	MÖ 1934-1921	MÖ 1932-1918
Sarru-ken	MÖ 1920-1881	MÖ 1917-1878
Puzur-Assur II	MÖ 1880-1873	MÖ 1877-1870
Naram-Suen	MÖ 1872-1829 ?	MÖ 1869-1836?
Erişum II	MÖ 1828 ?-1809	MÖ 1815 ?- 1809
Samsi-Adad I	MÖ 1808-1776	MÖ 1808-1776

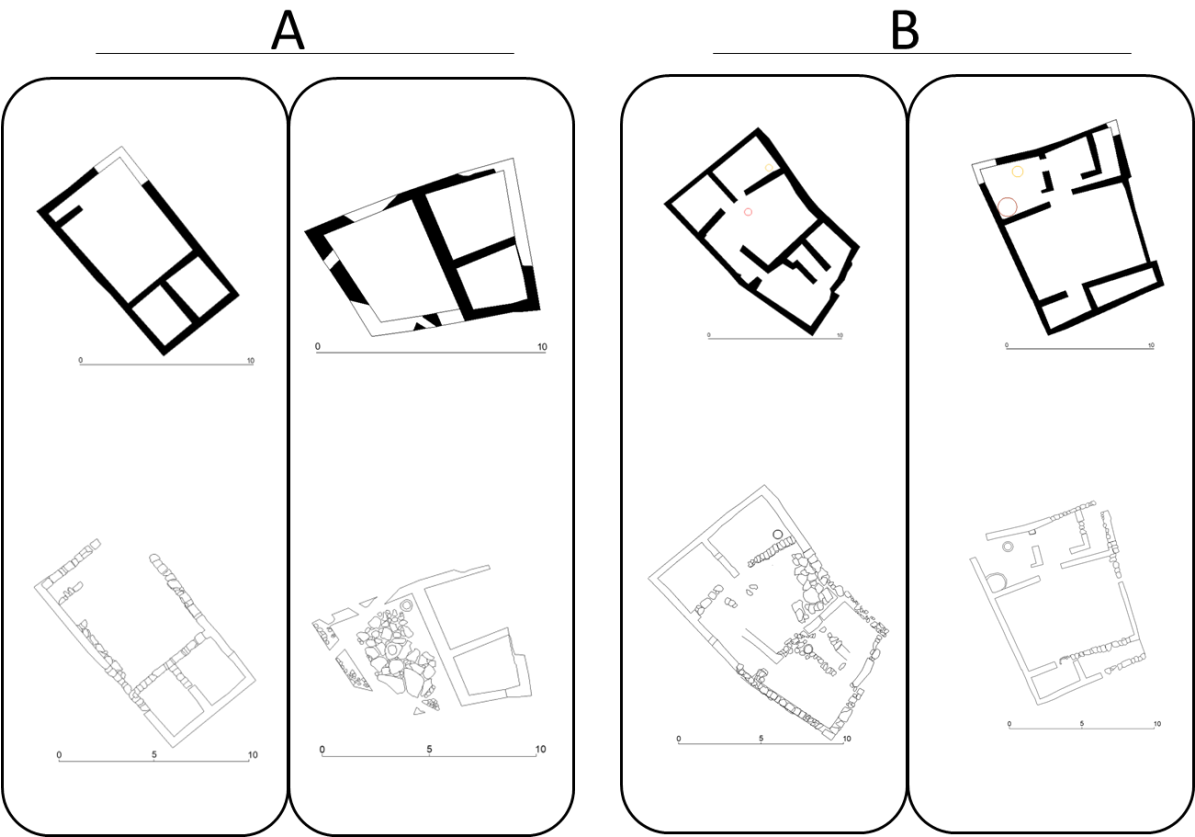
Tablo 2



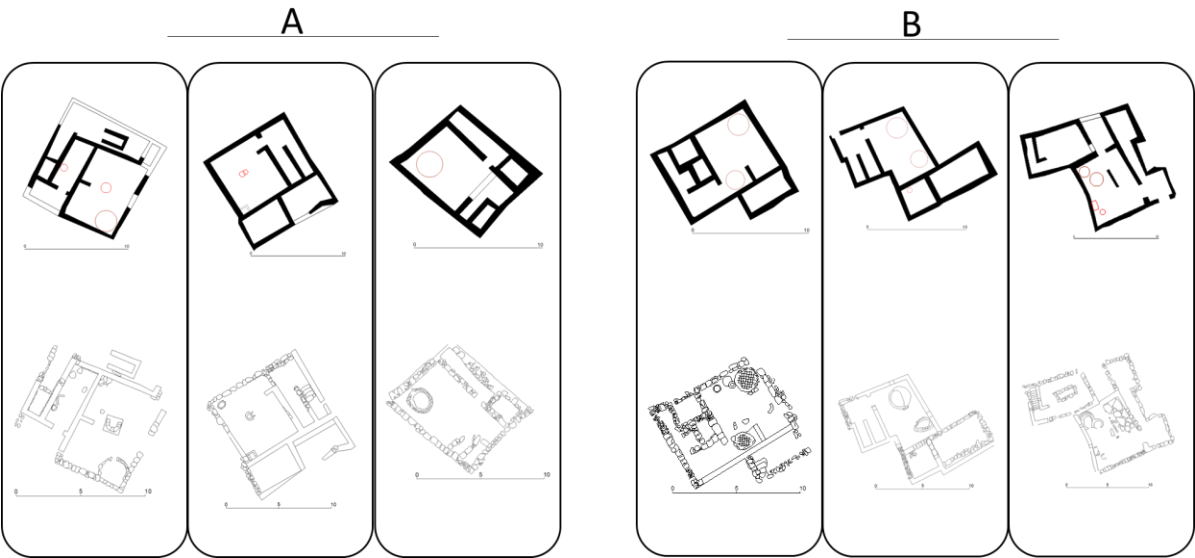
Tablo 3



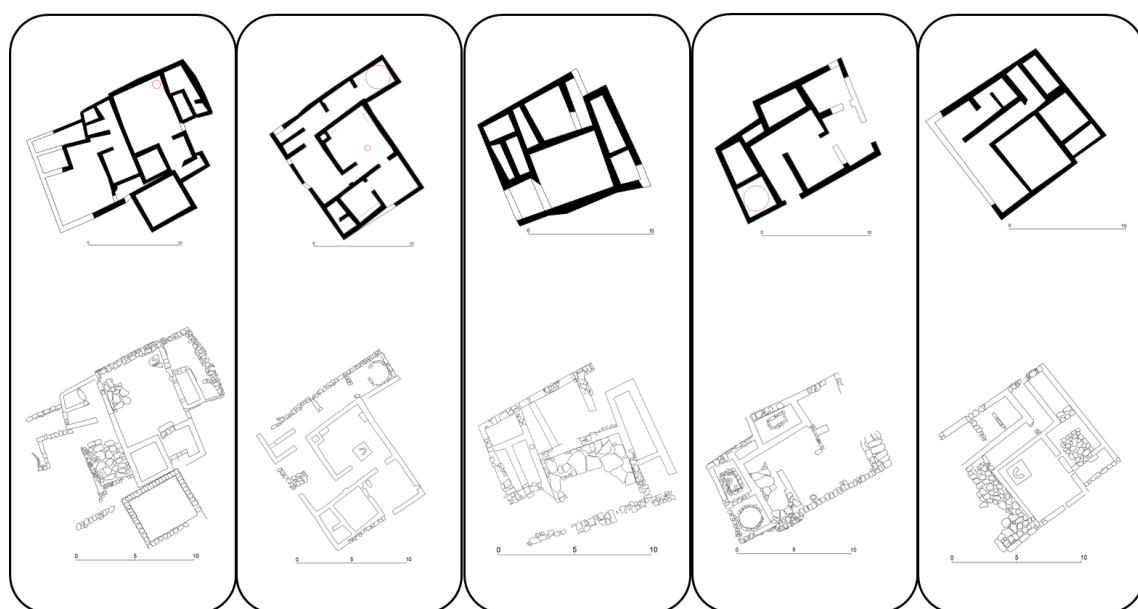
Tablo 4



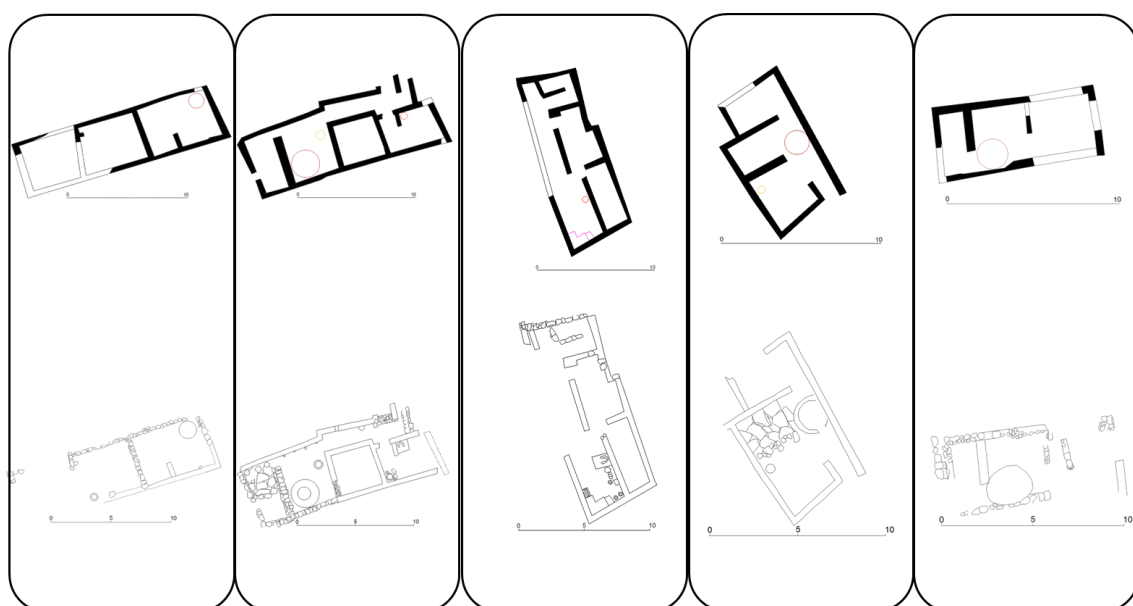
Tablo 5



Tablo 6



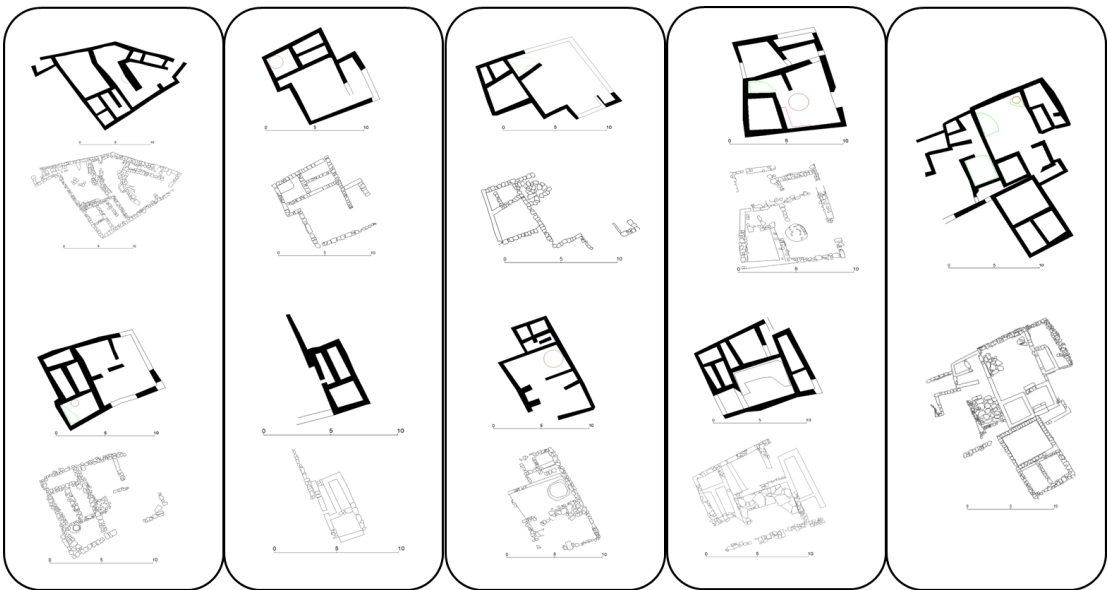
Tablo 7



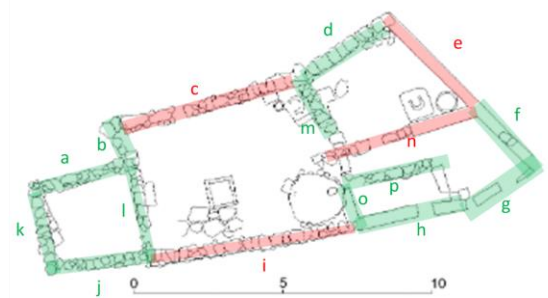
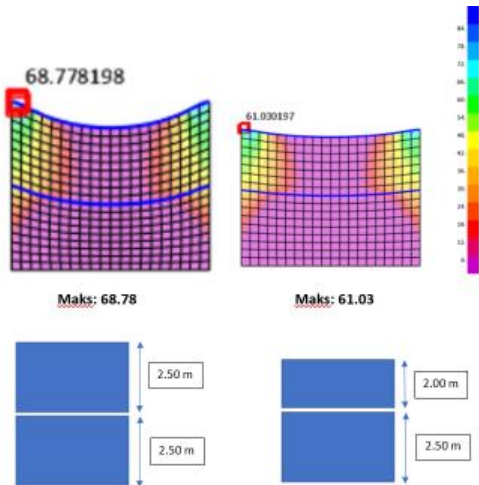
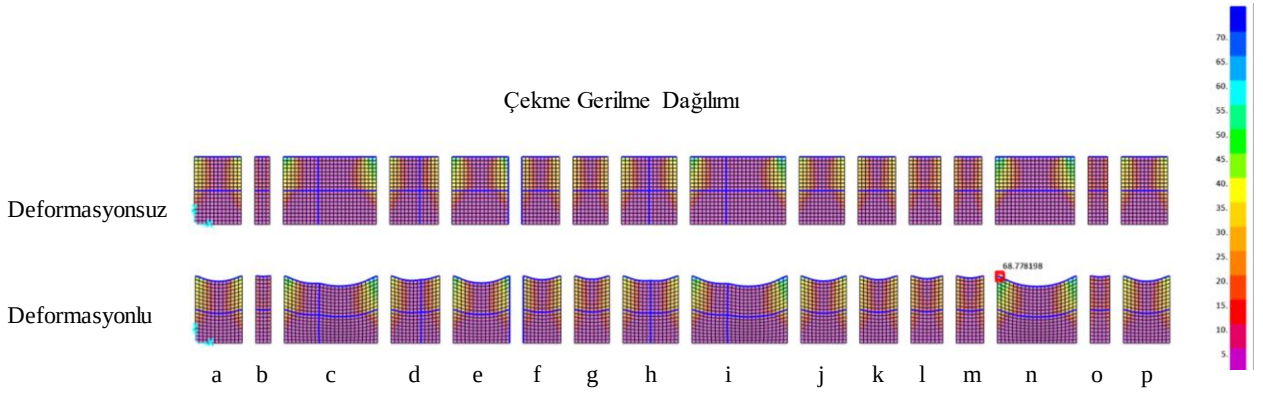
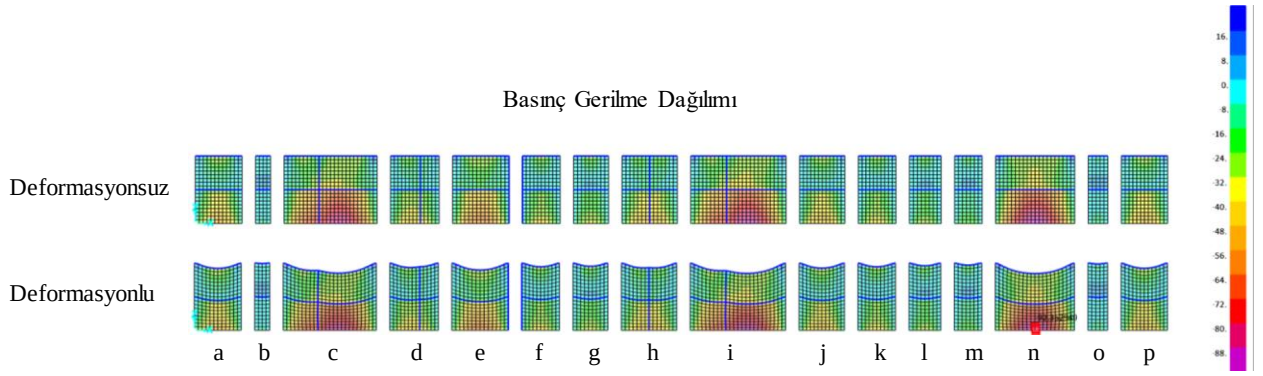
Tablo 8

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tip 1										
Tip 2										
Tip 3	a									
	b									
Tip 4	a									
	b									
Tip 5										
Tip 6										

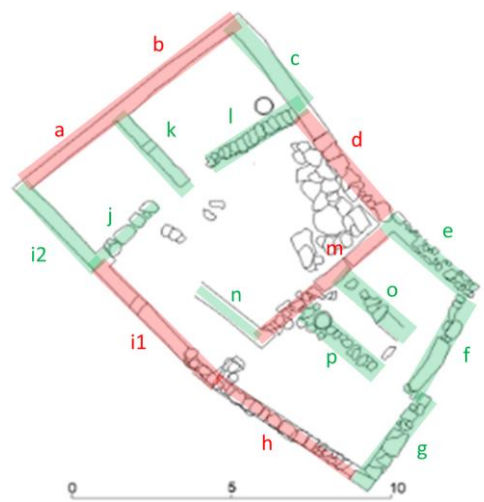
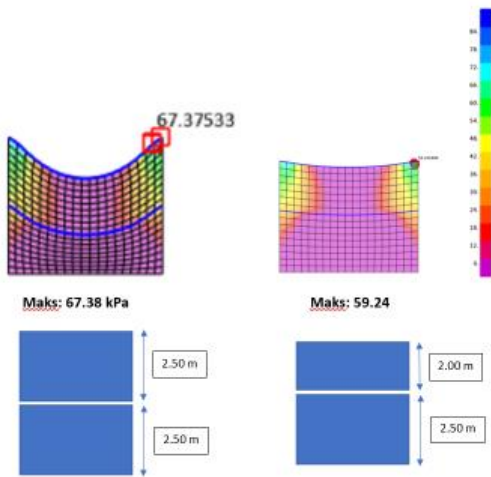
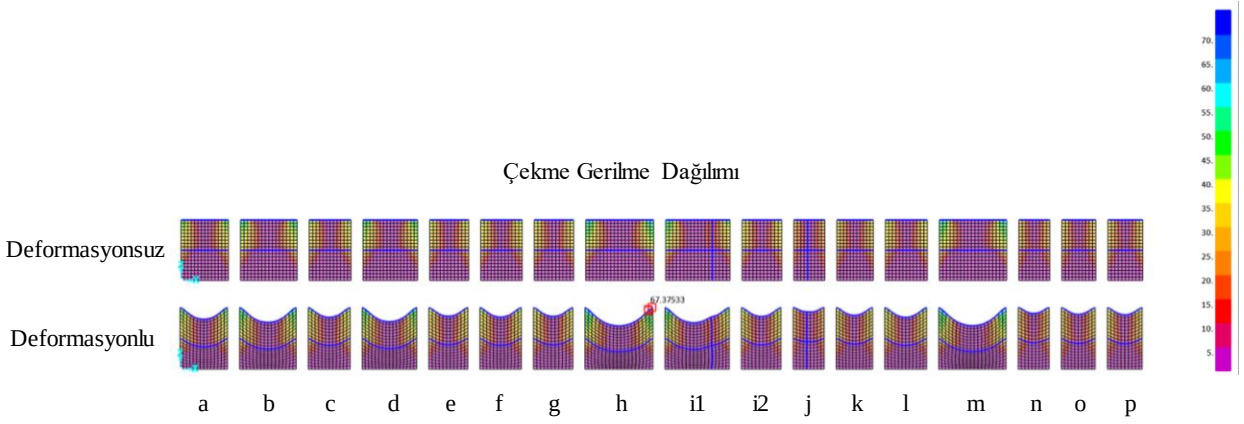
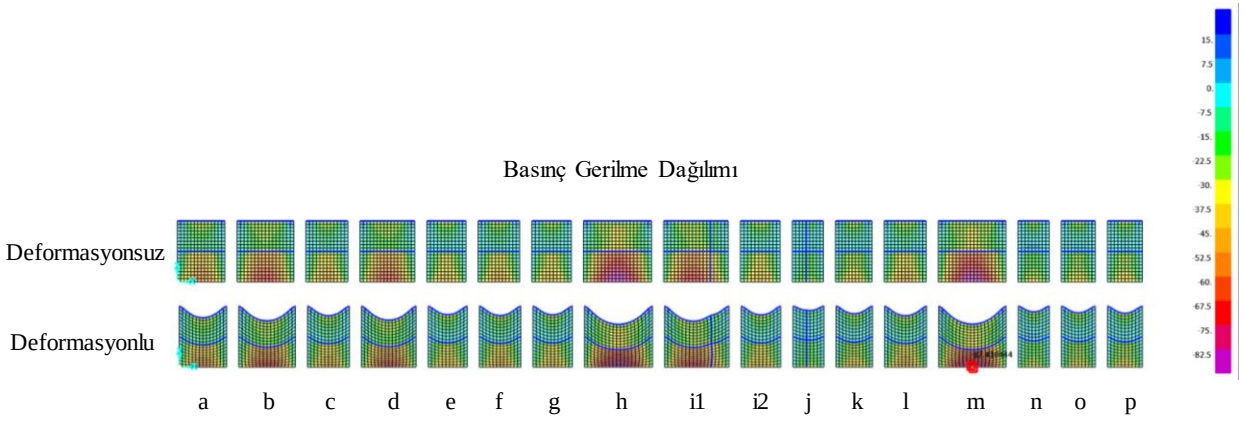
Tablo 9



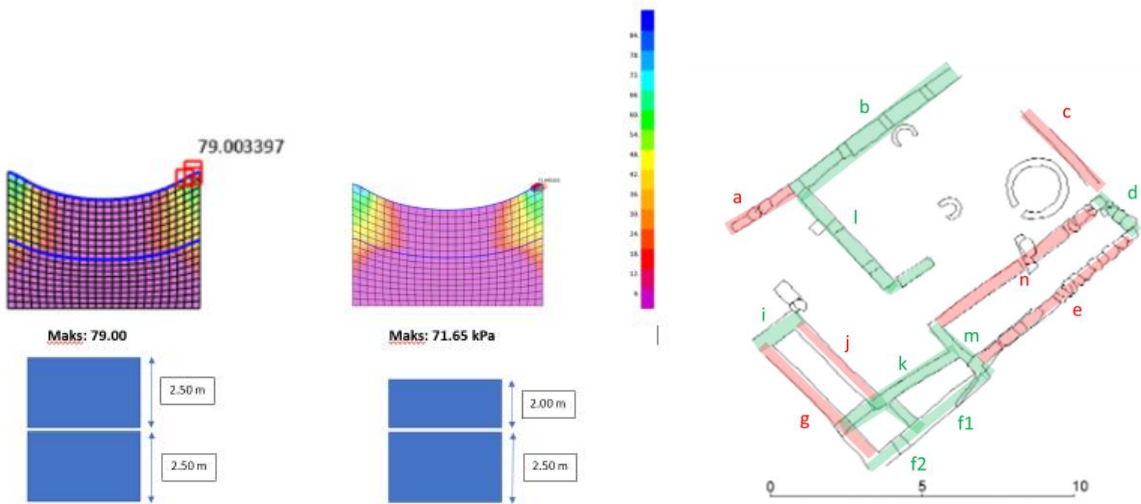
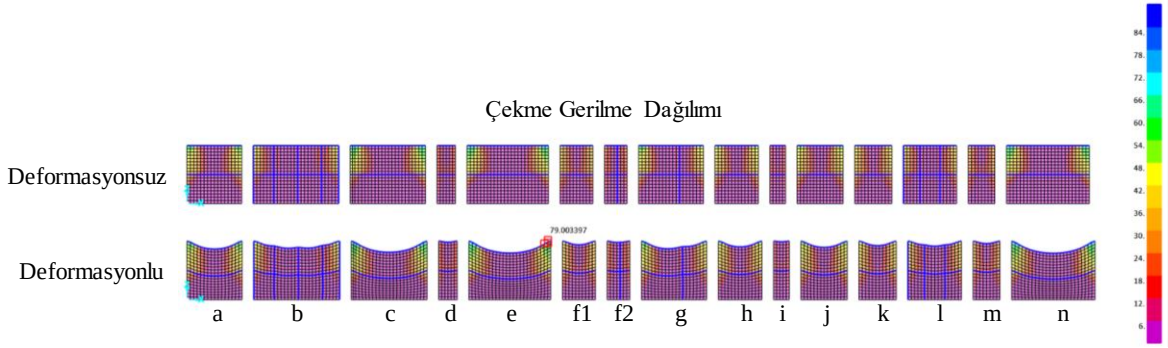
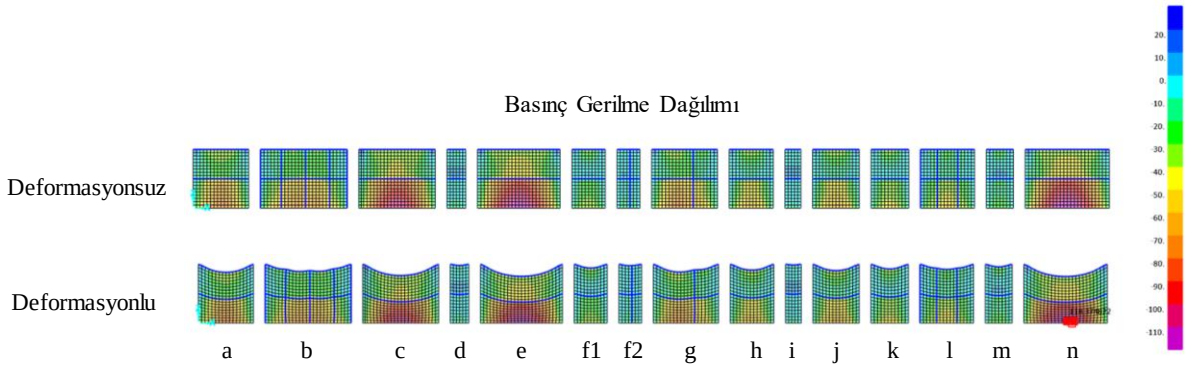
Tablo 10



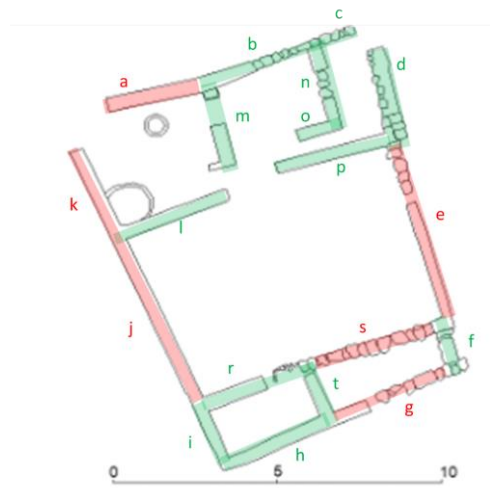
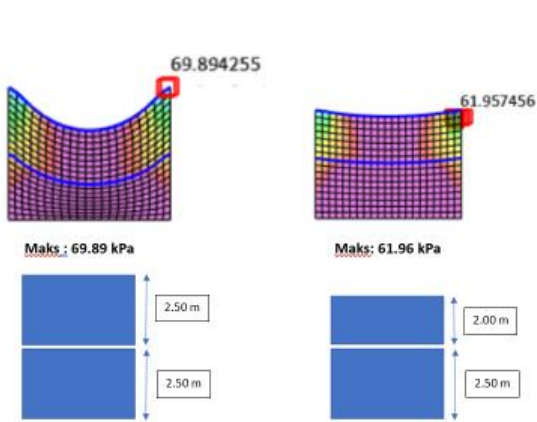
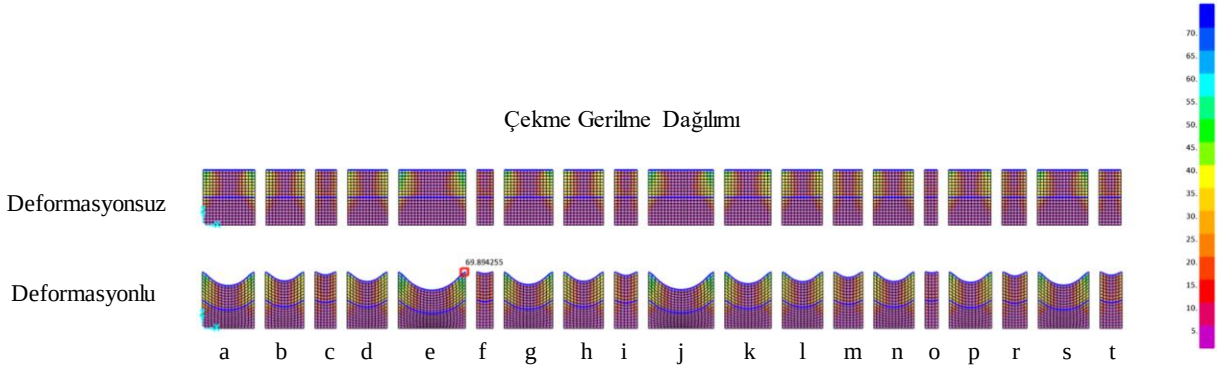
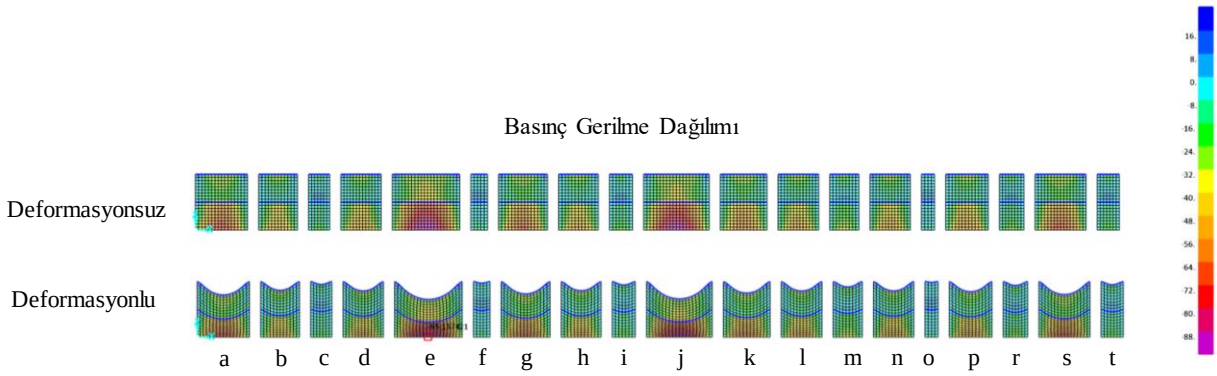
Grafik 1



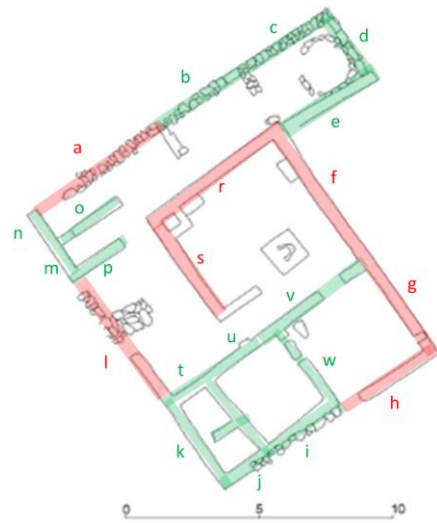
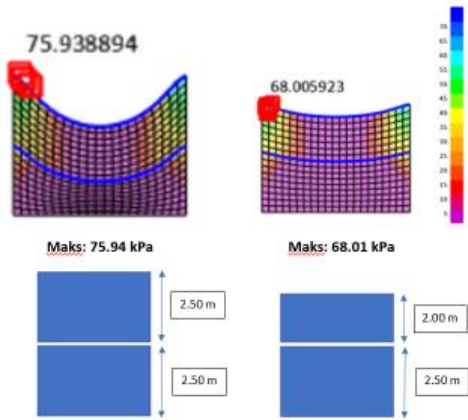
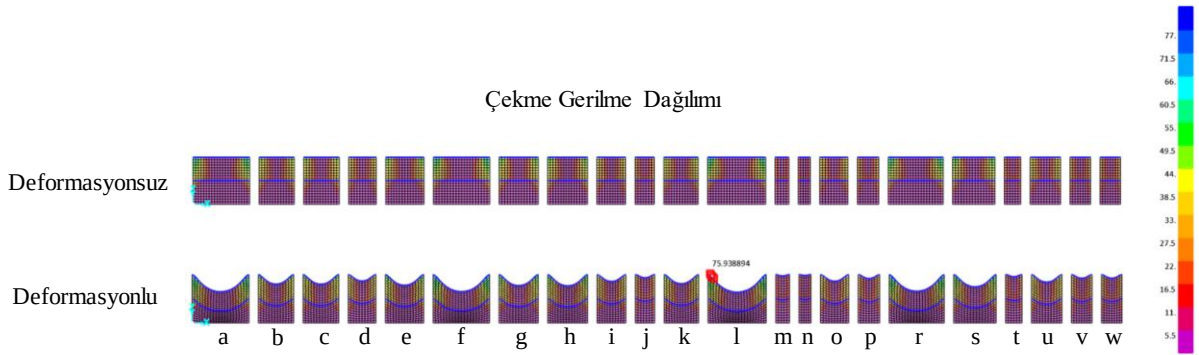
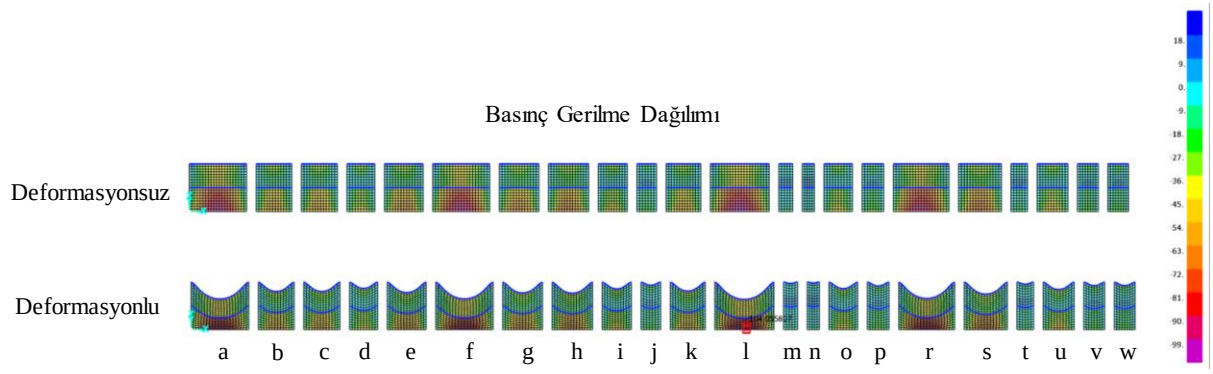
Grafik 2



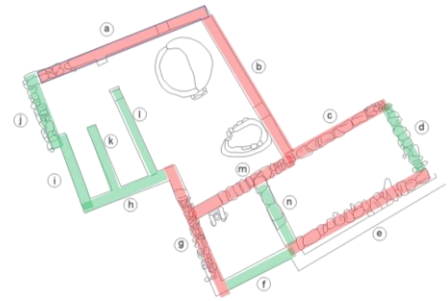
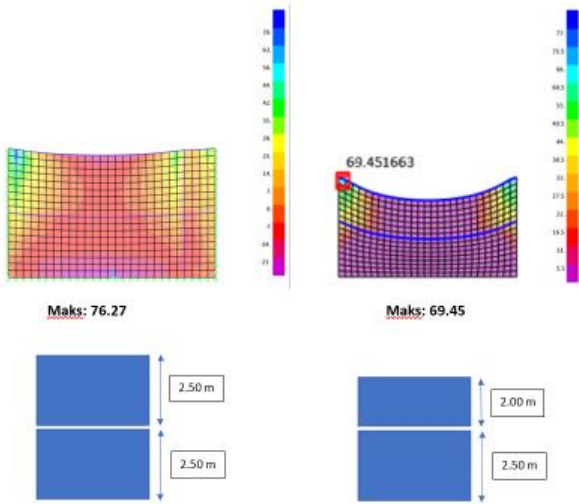
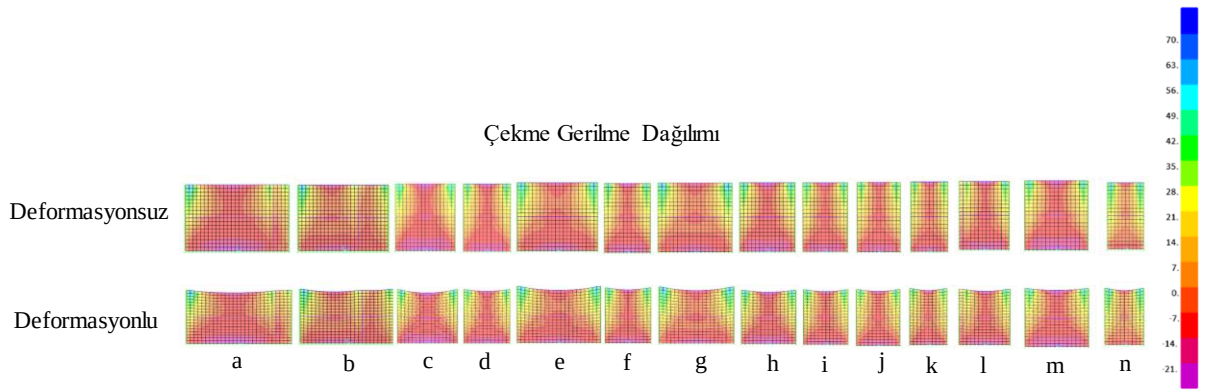
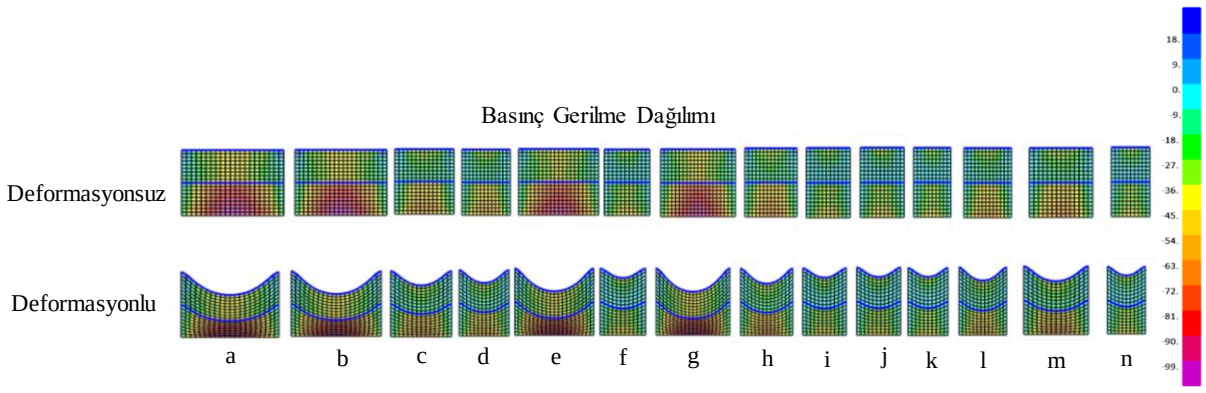
Grafik 3



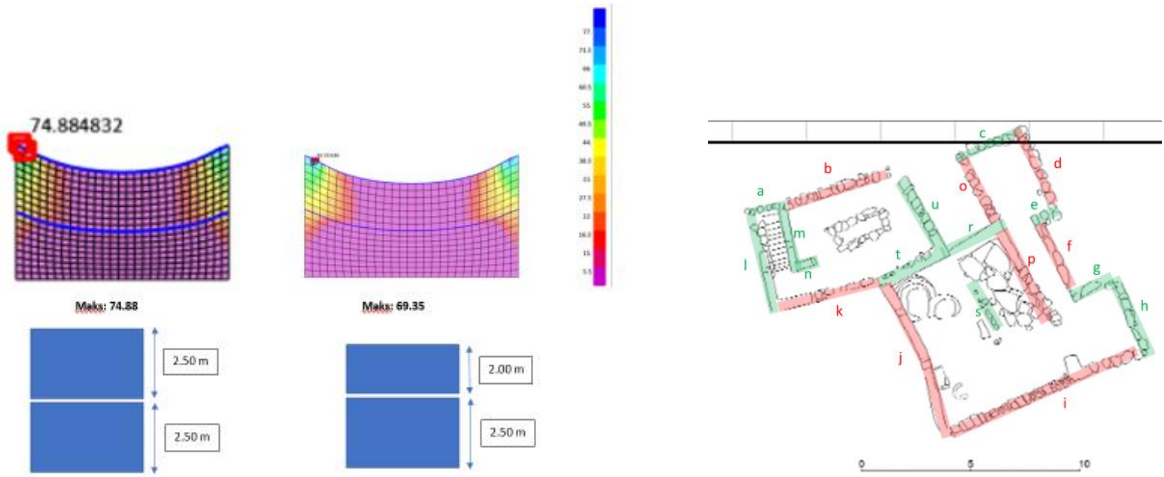
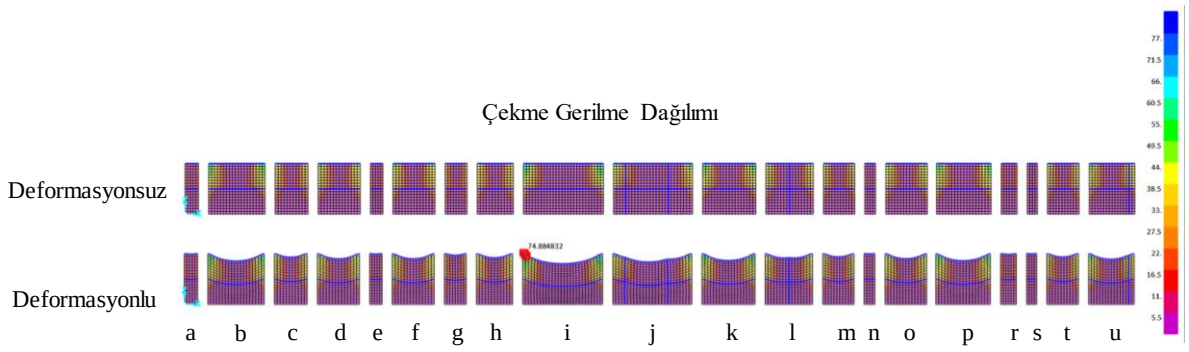
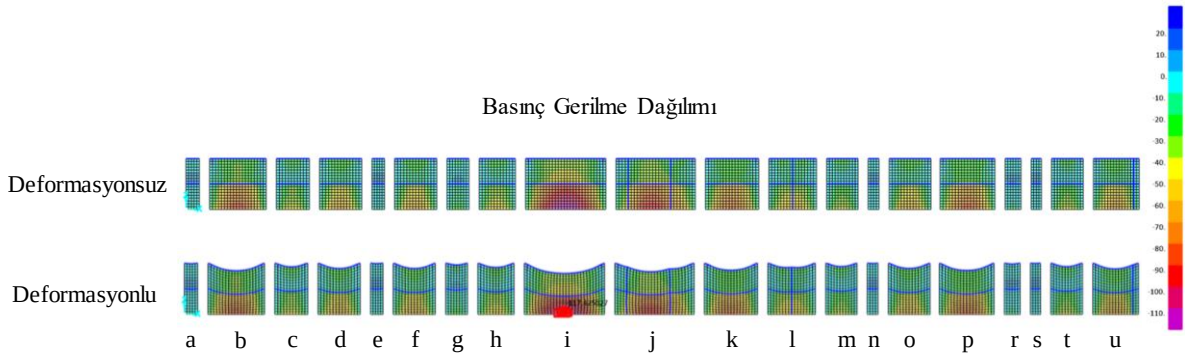
Grafik 4



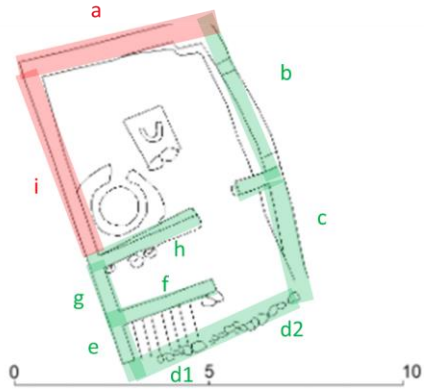
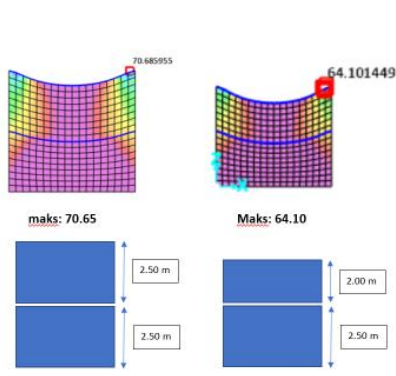
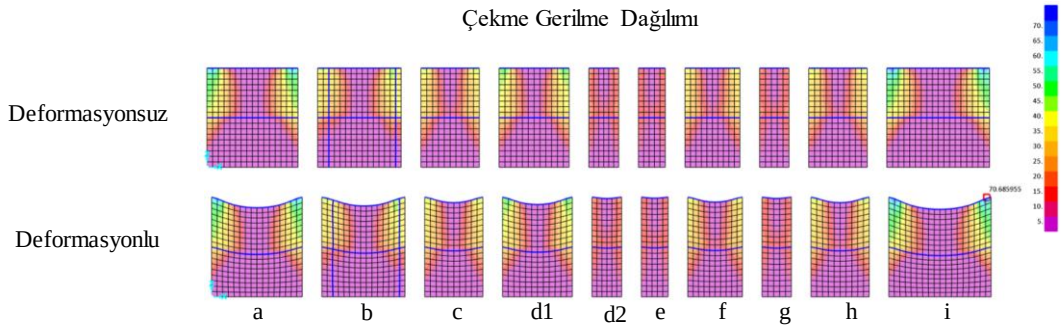
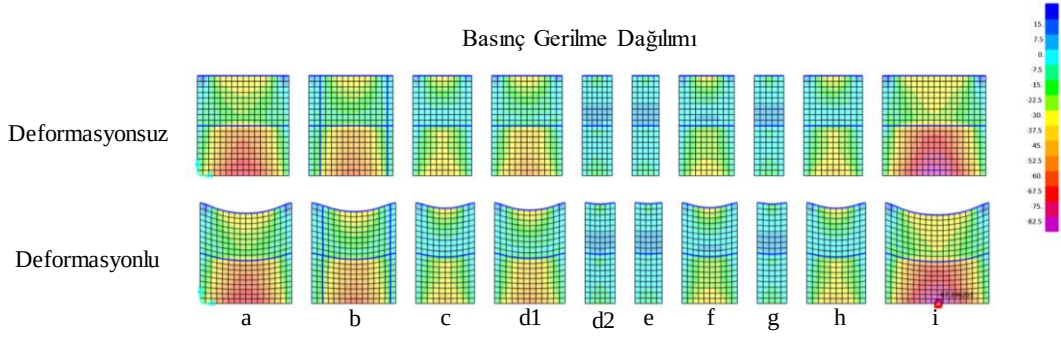
Grafik 5



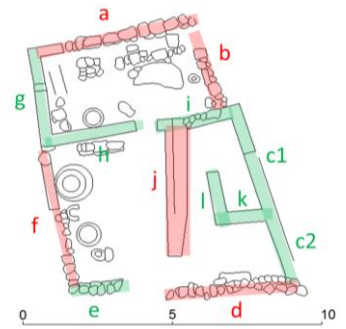
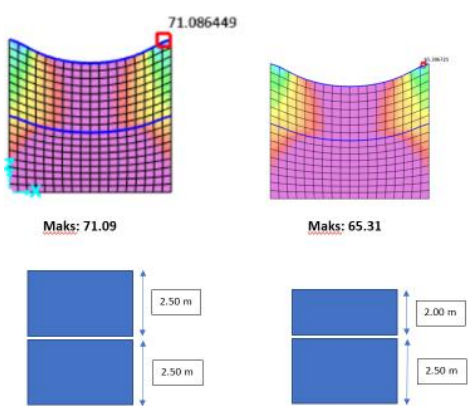
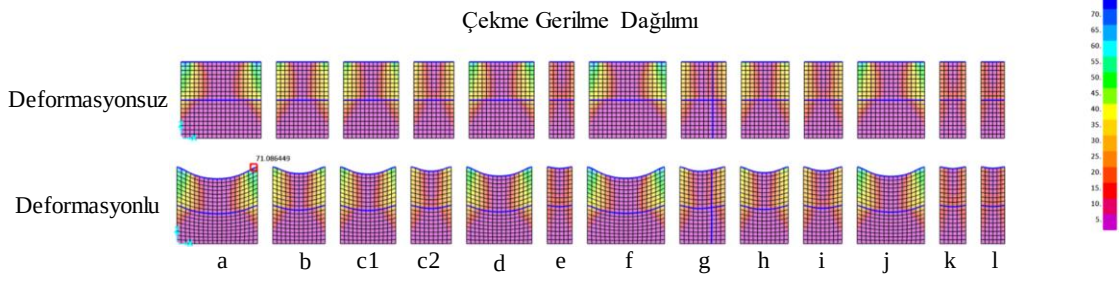
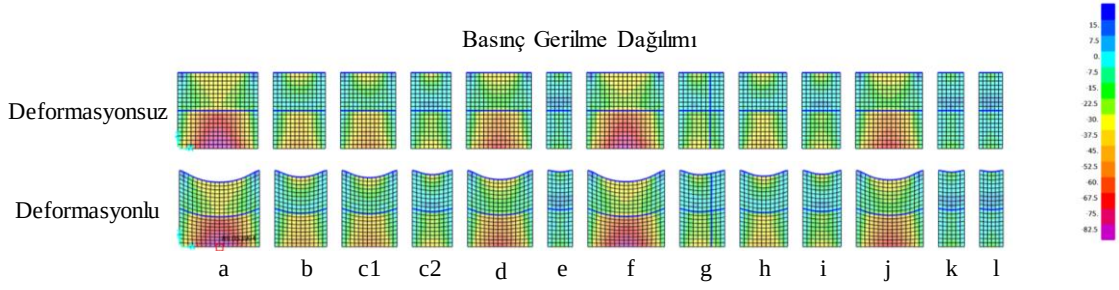
Grafik 6



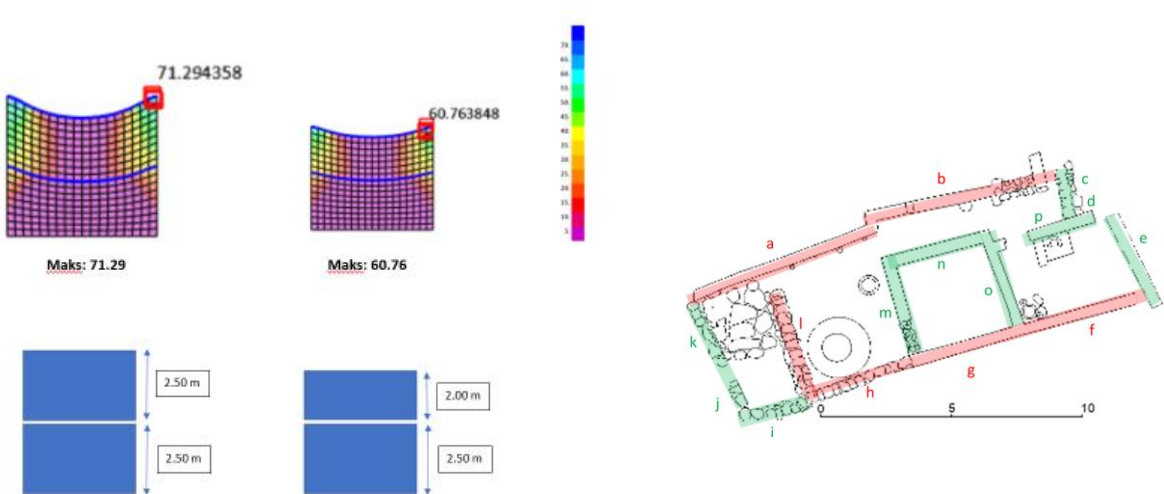
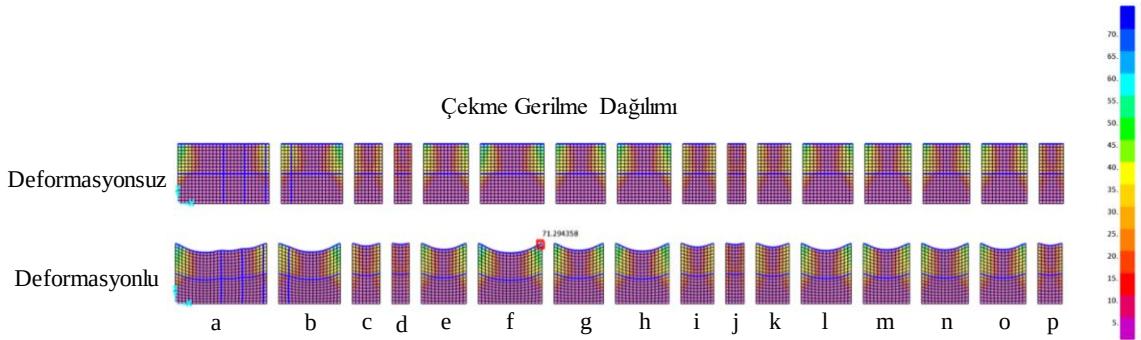
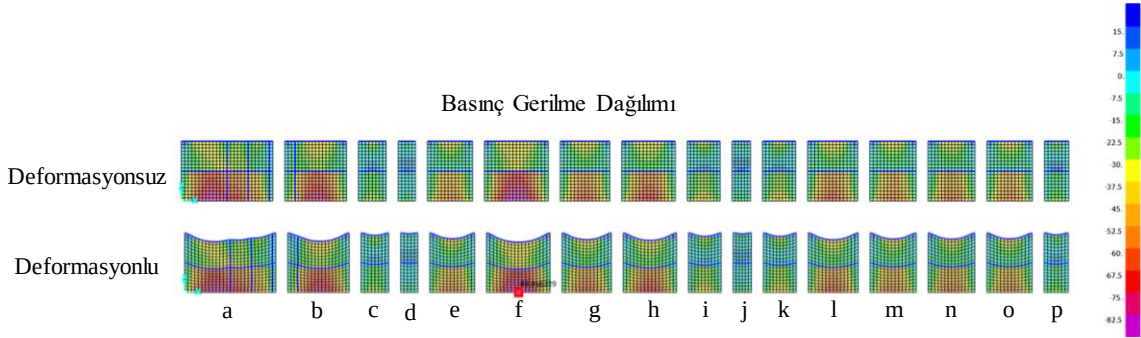
Grafik 7



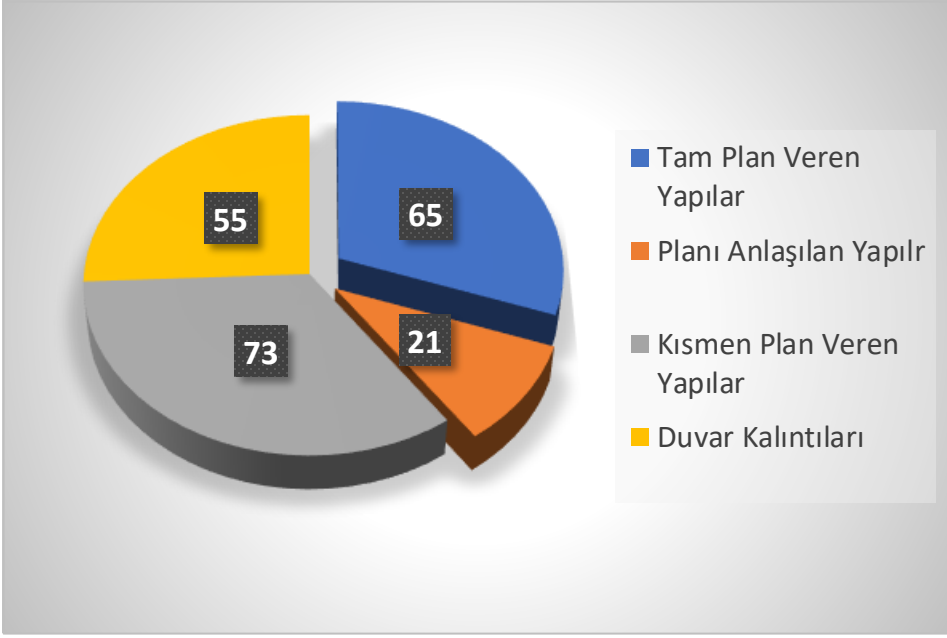
Grafik 8



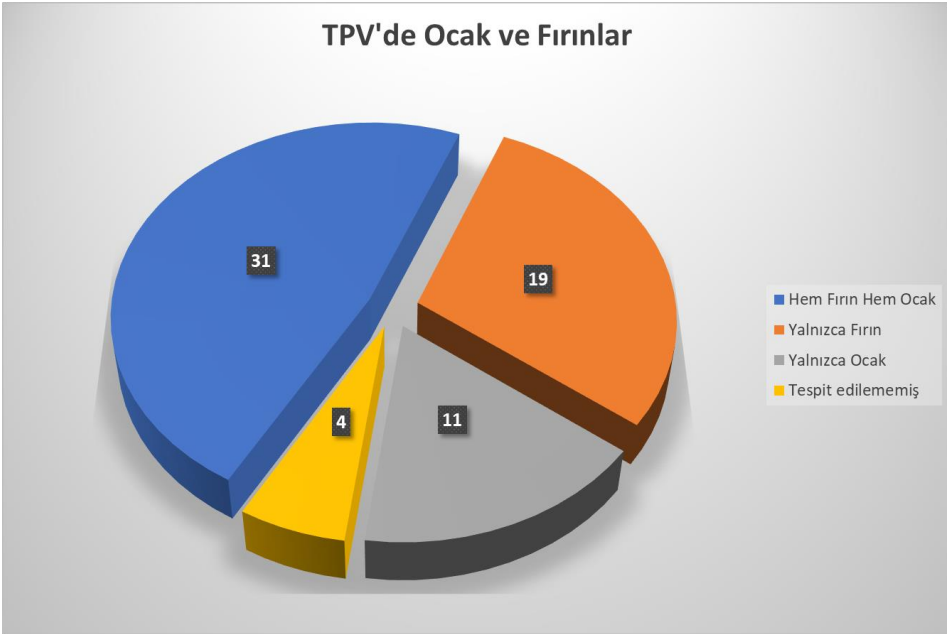
Grafik 9



Grafik 10

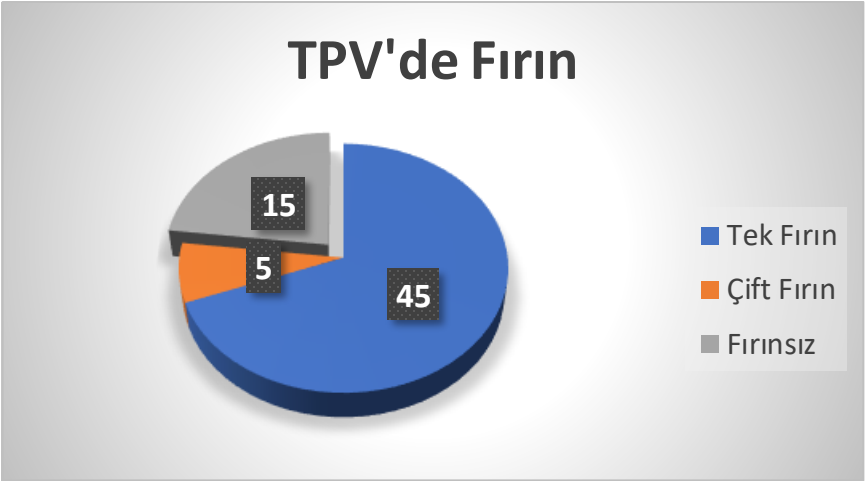


1

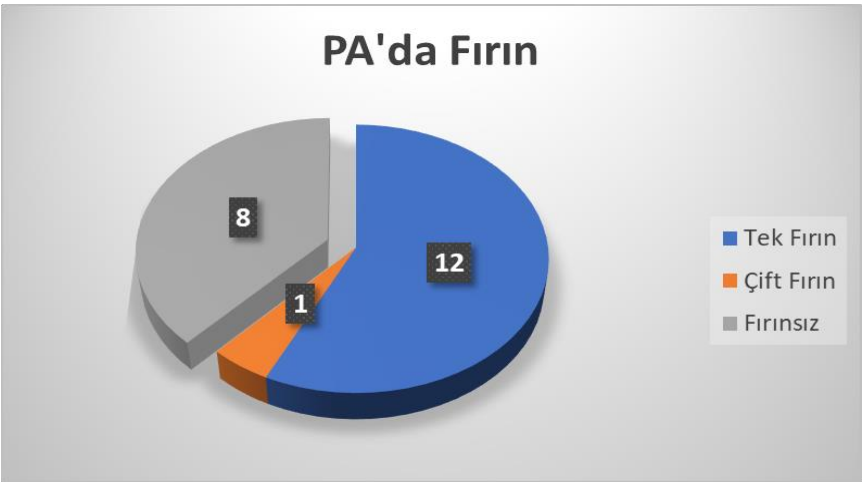


2

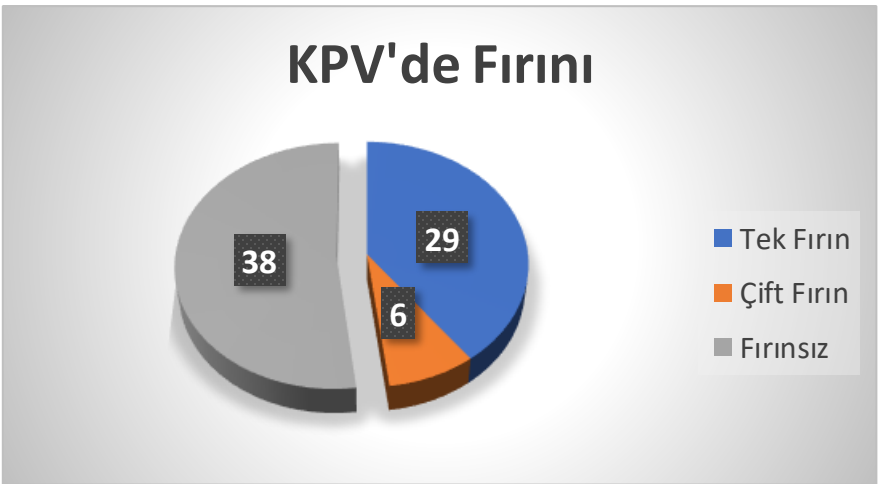
Grafik 11



1

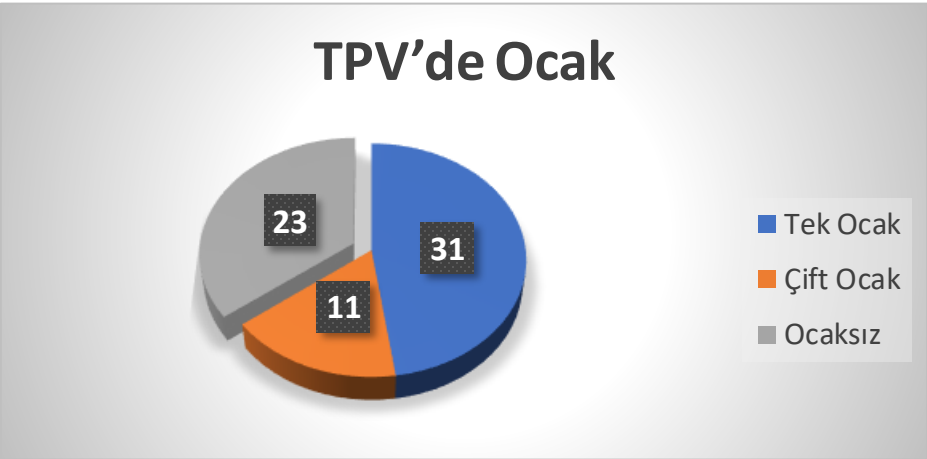


2

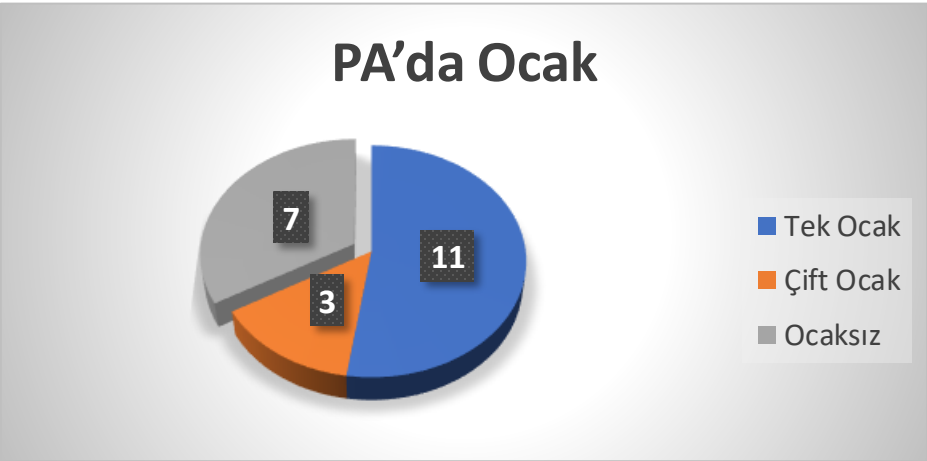


3

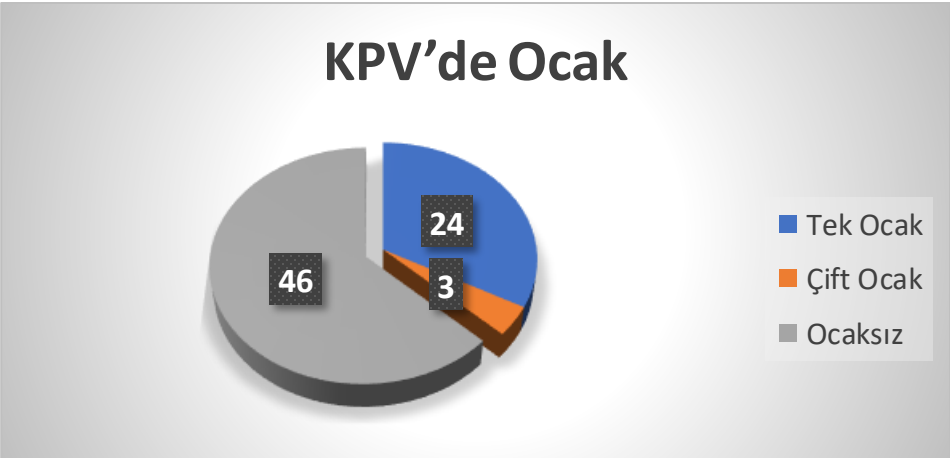
Grafik 12



1

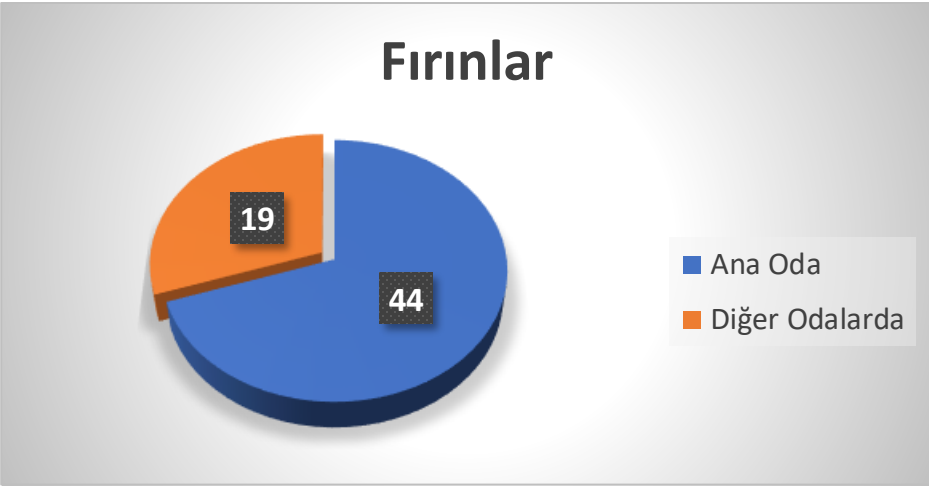


2

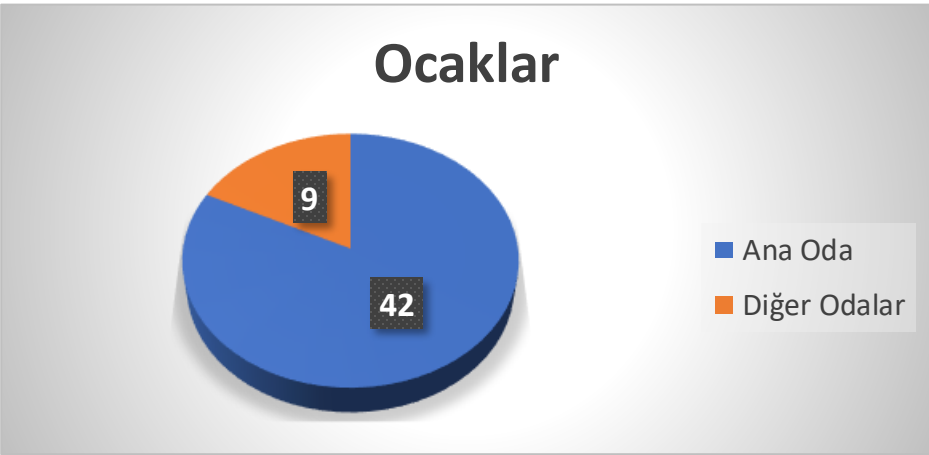


3

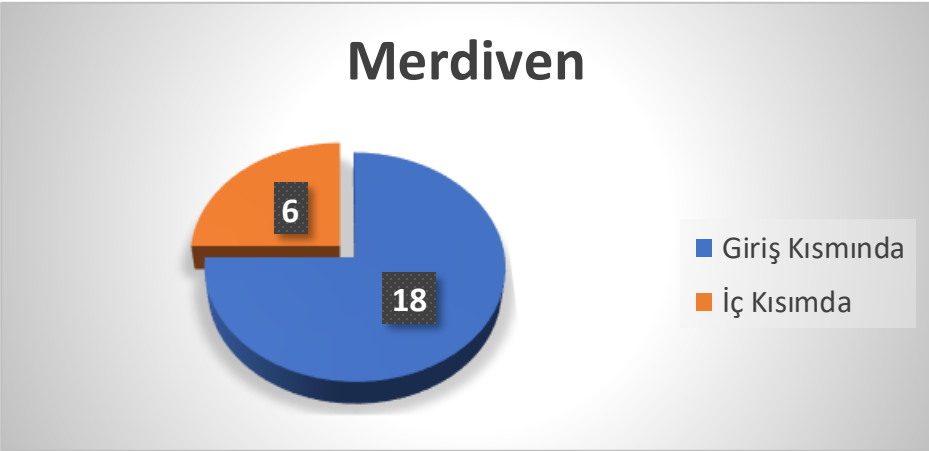
Grafik 13



1



2

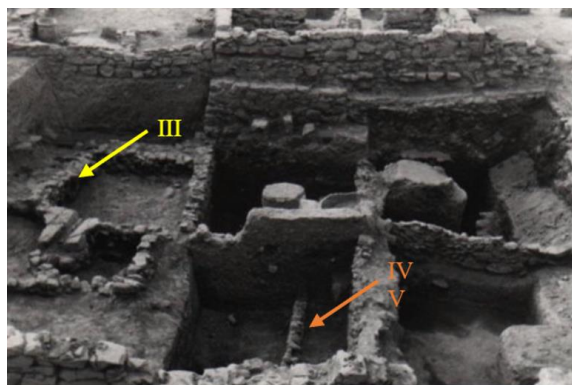


3

Grafik 14

LEVHALAR

Lev. I



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



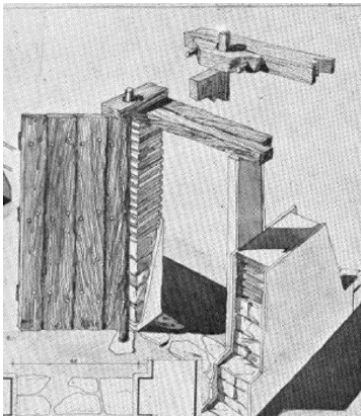
3



4



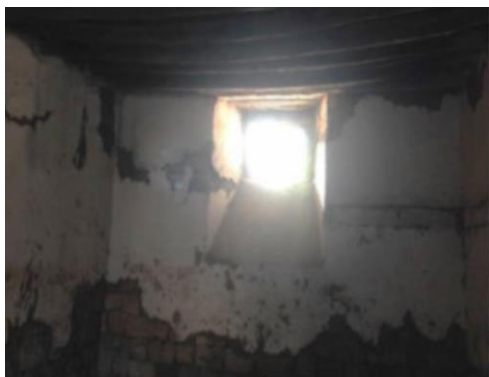
5



6



1



2



3



4



5



6



1



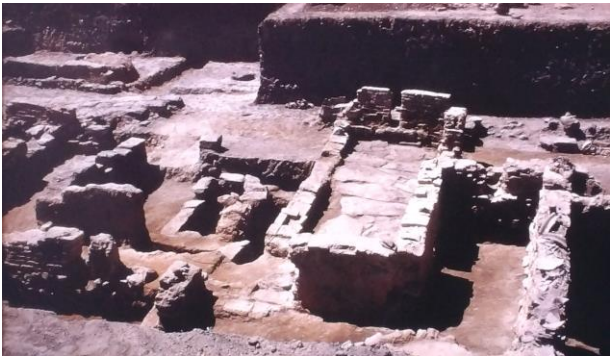
2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



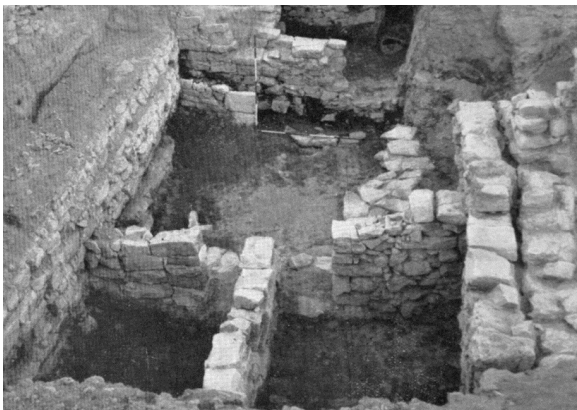
5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



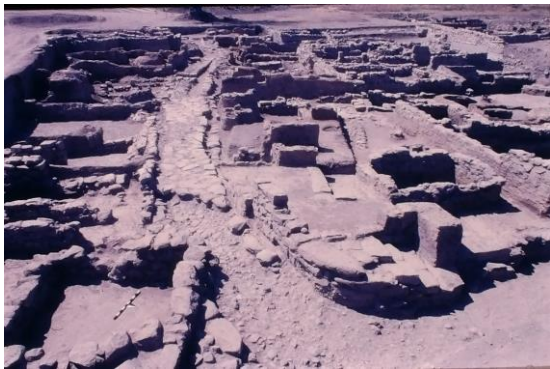
6



1



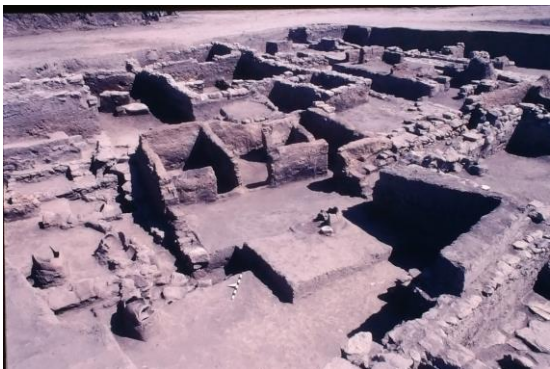
2



3



4



5



6



1



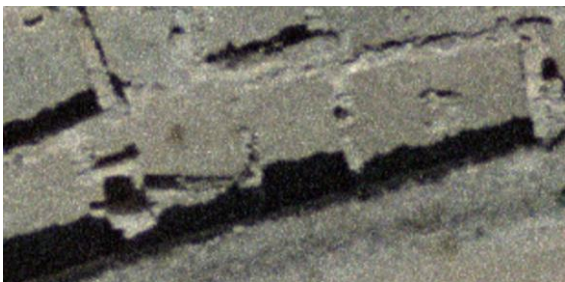
2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



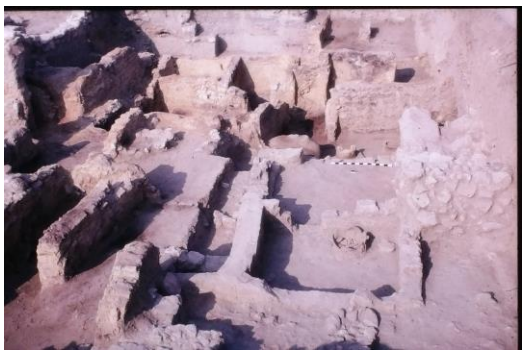
3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1



2



3



4



5



6



1

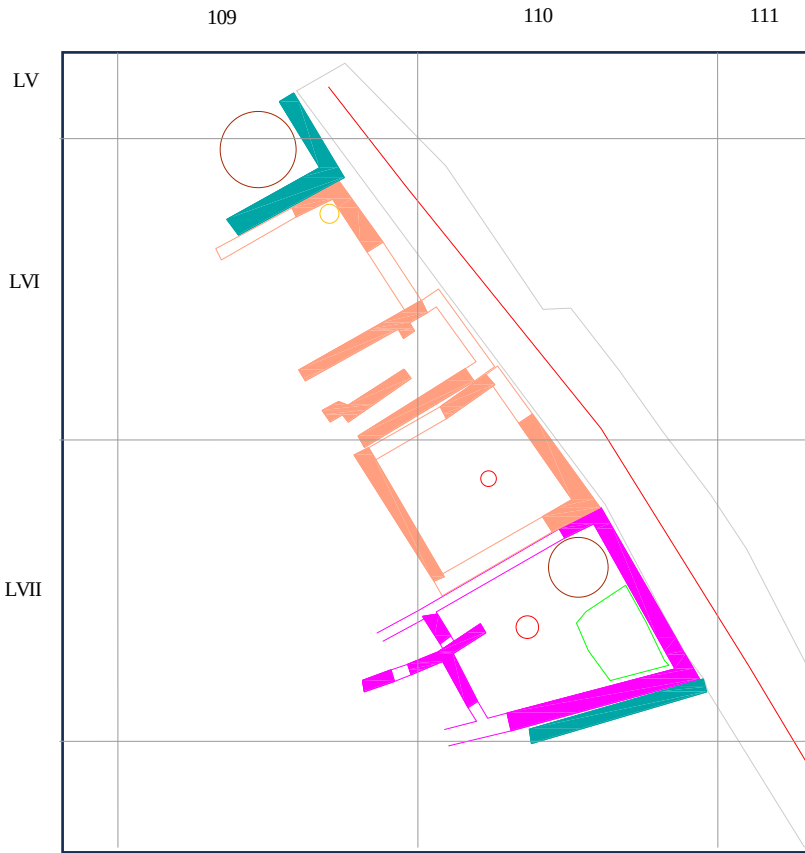
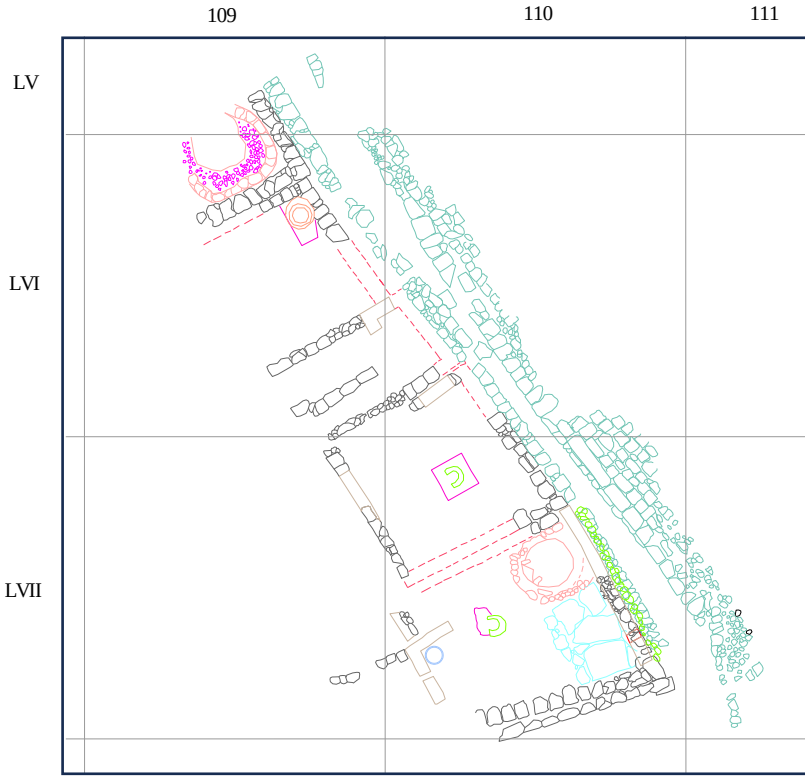


2



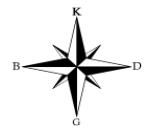
3

PLANLAR

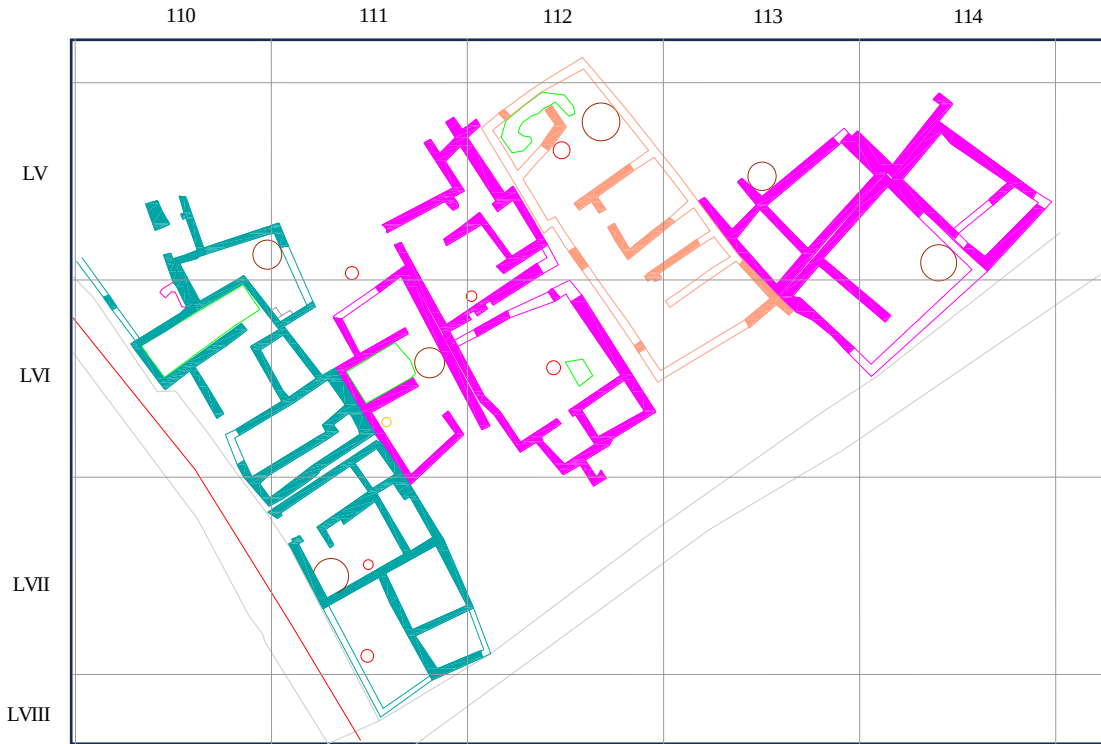
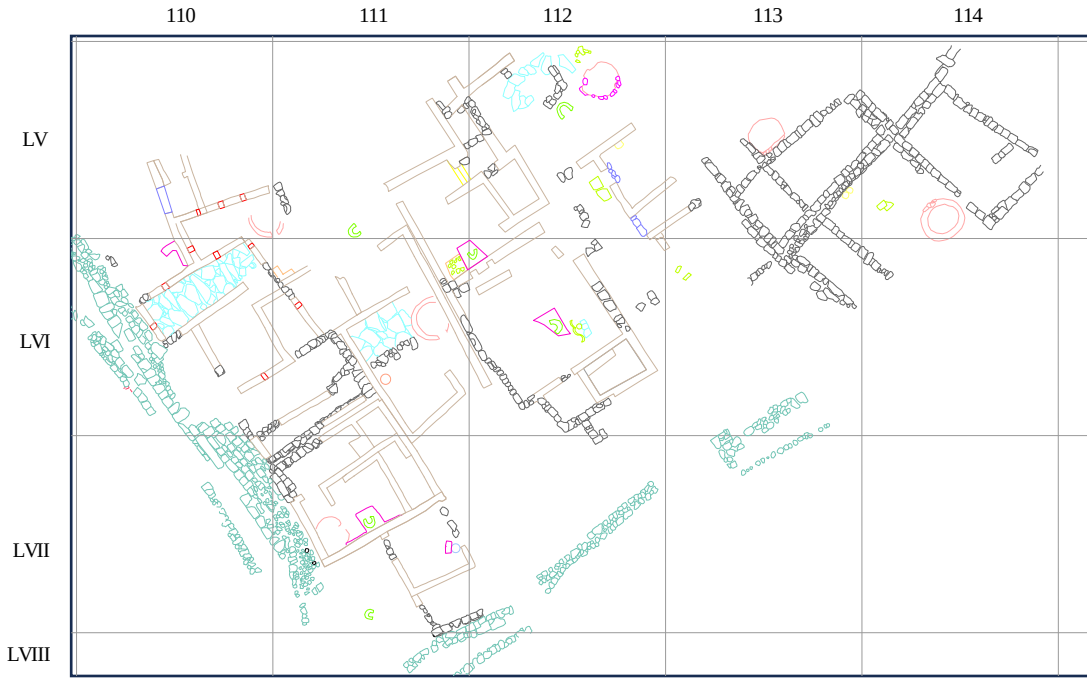


- | | |
|--|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 1-2



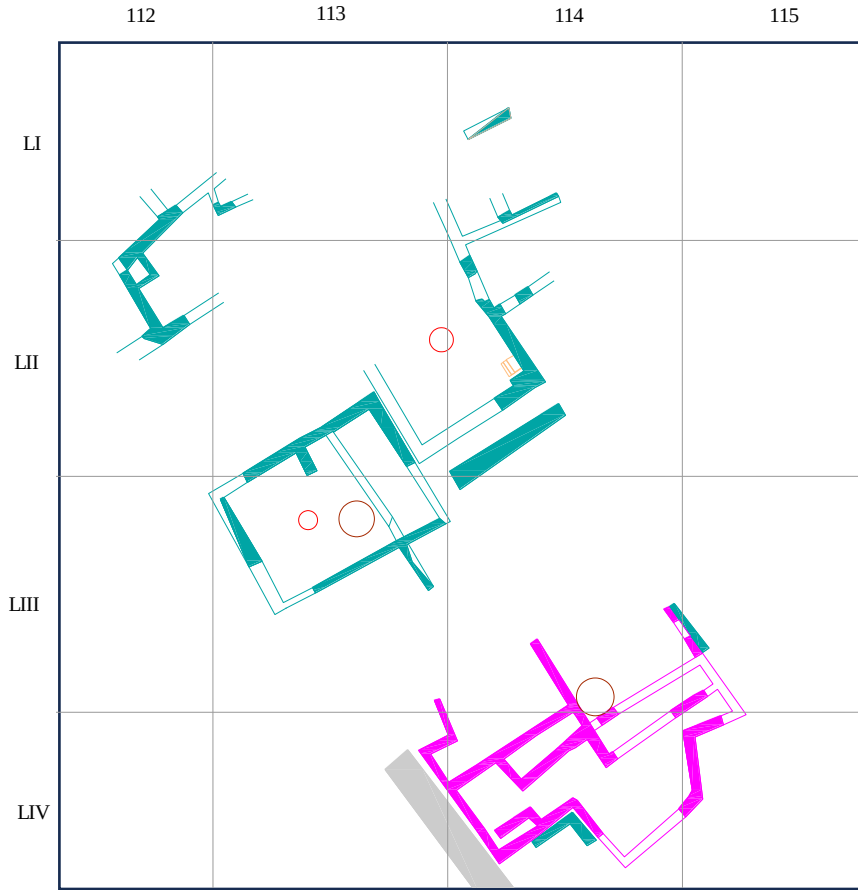
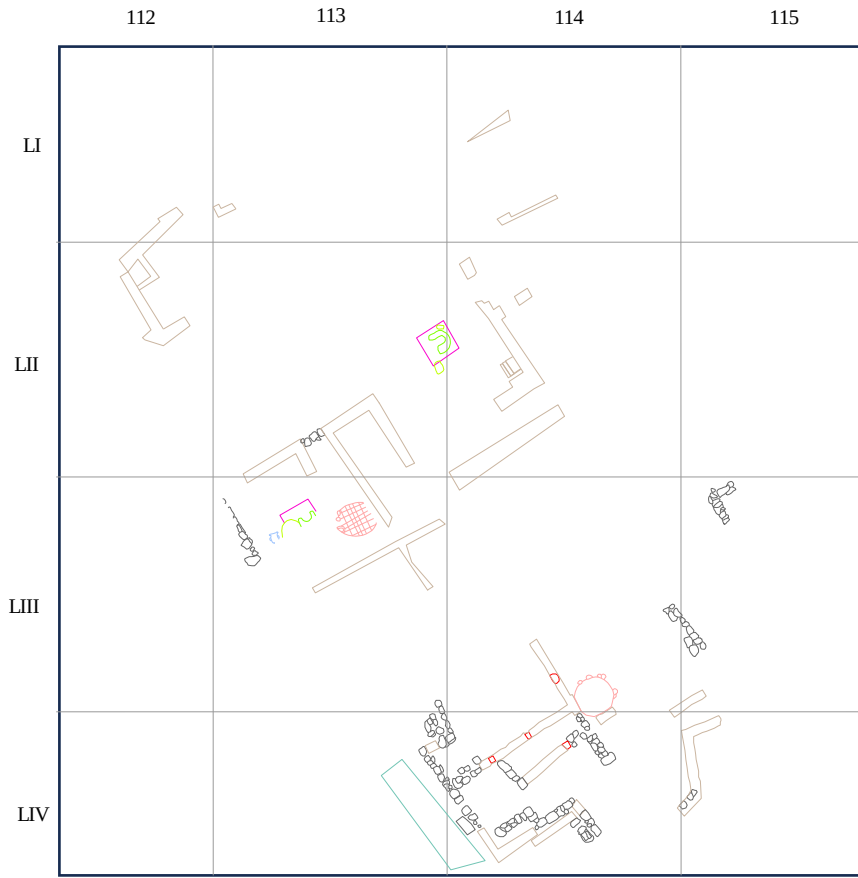
0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asırlı | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 3-4

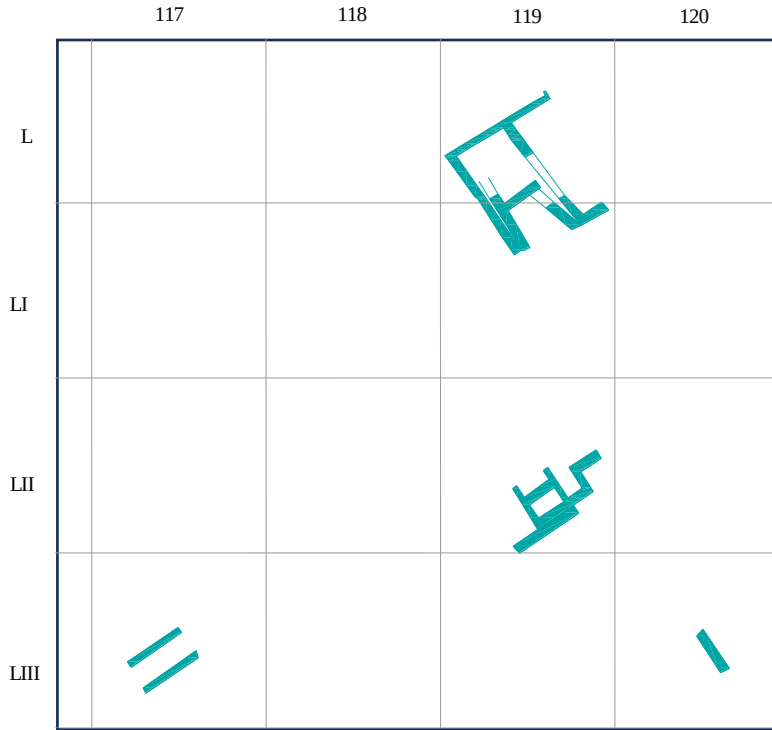
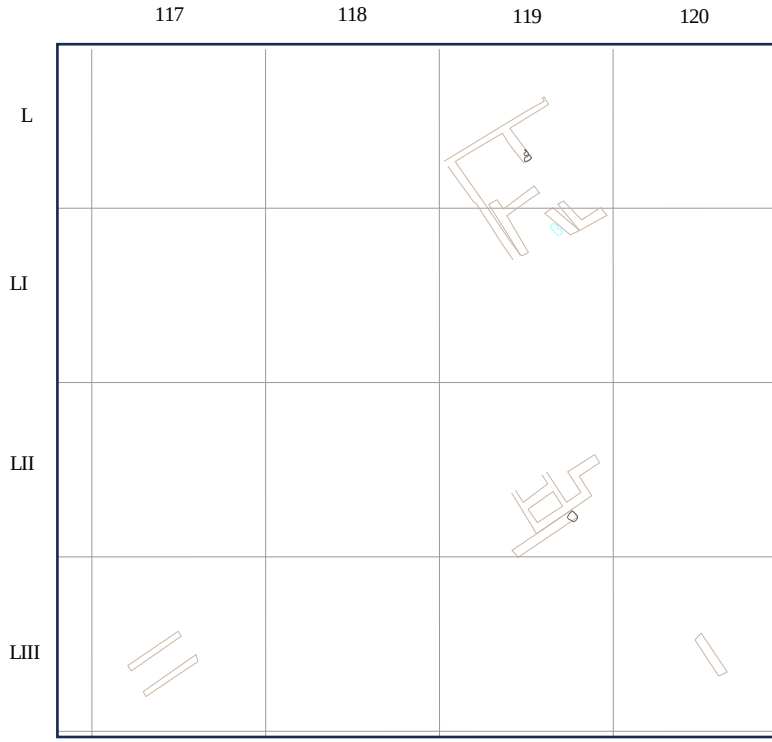




Plan 5-6

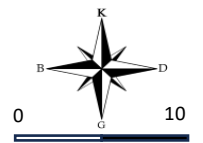
- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal
- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

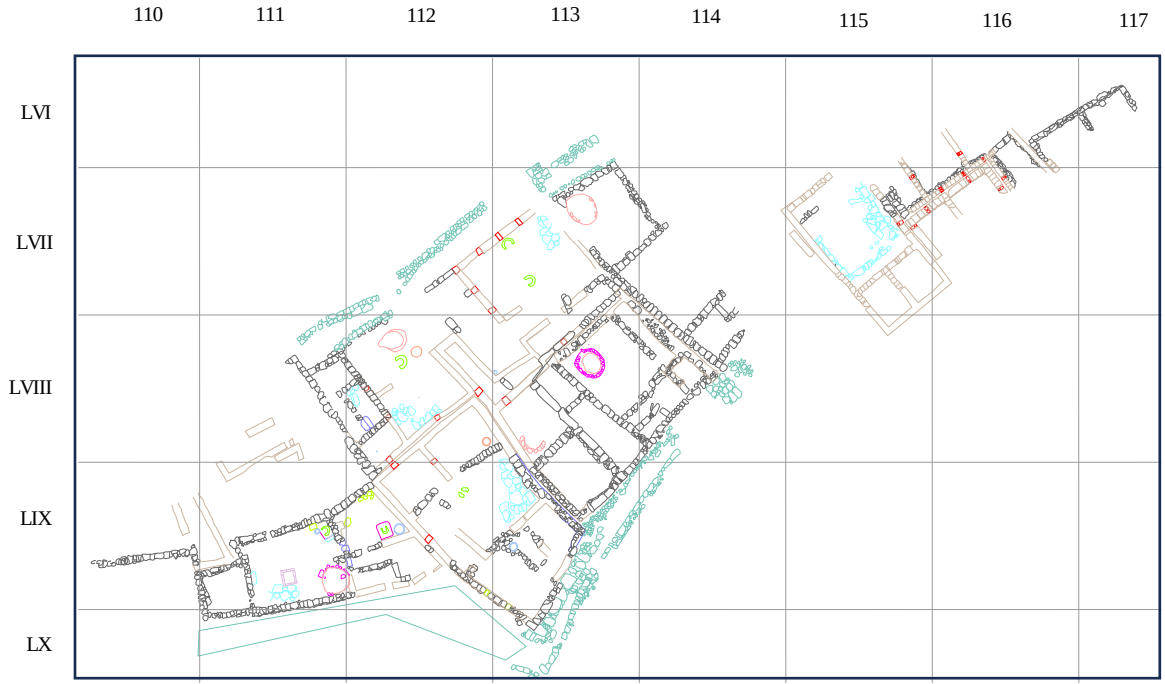




- | | |
|------------------|--------|
| Anadolu | Fırın |
| Asurlu | Ocak |
| Bilinmiyor | Tandır |
| Yazılı belge yok | Döşeme |
| Sokak | Seki |
| Kanal | |

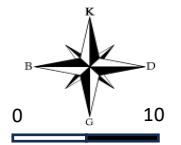
Plan 7-8

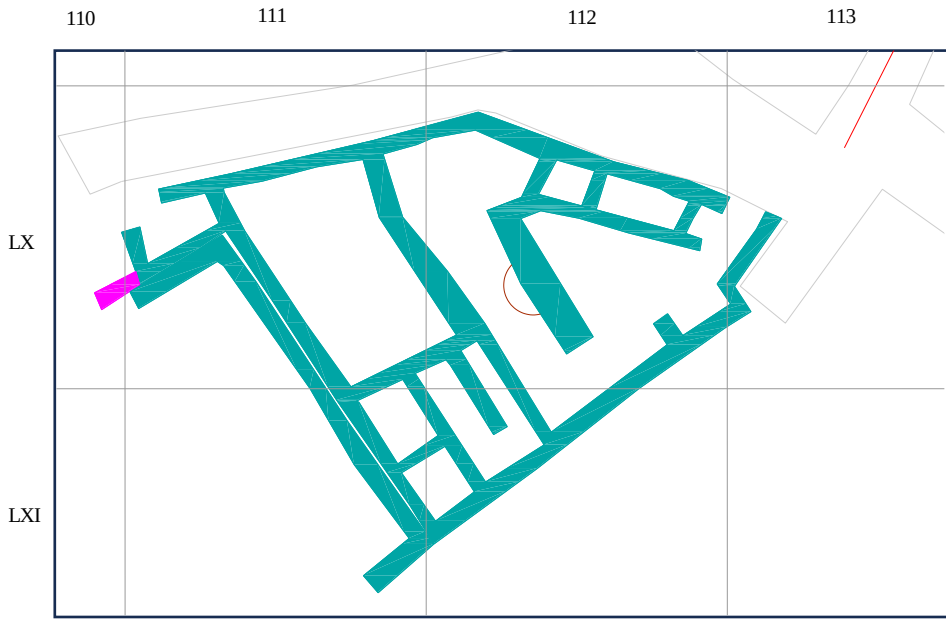
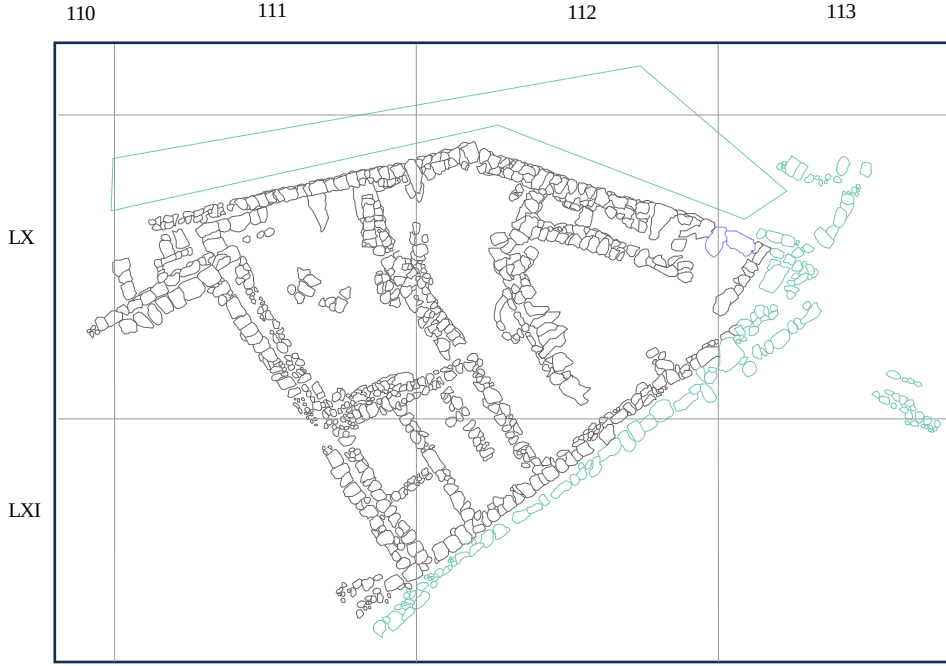




- | | |
|--|--|
| ■ Anatolulu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocağ |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 9-10

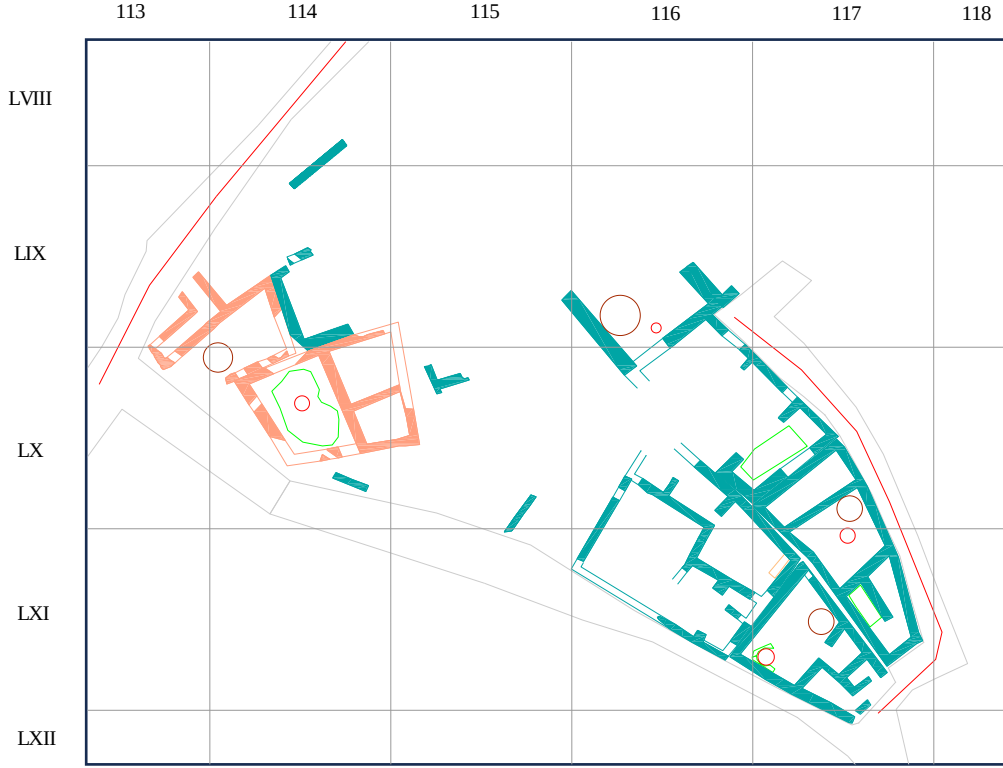
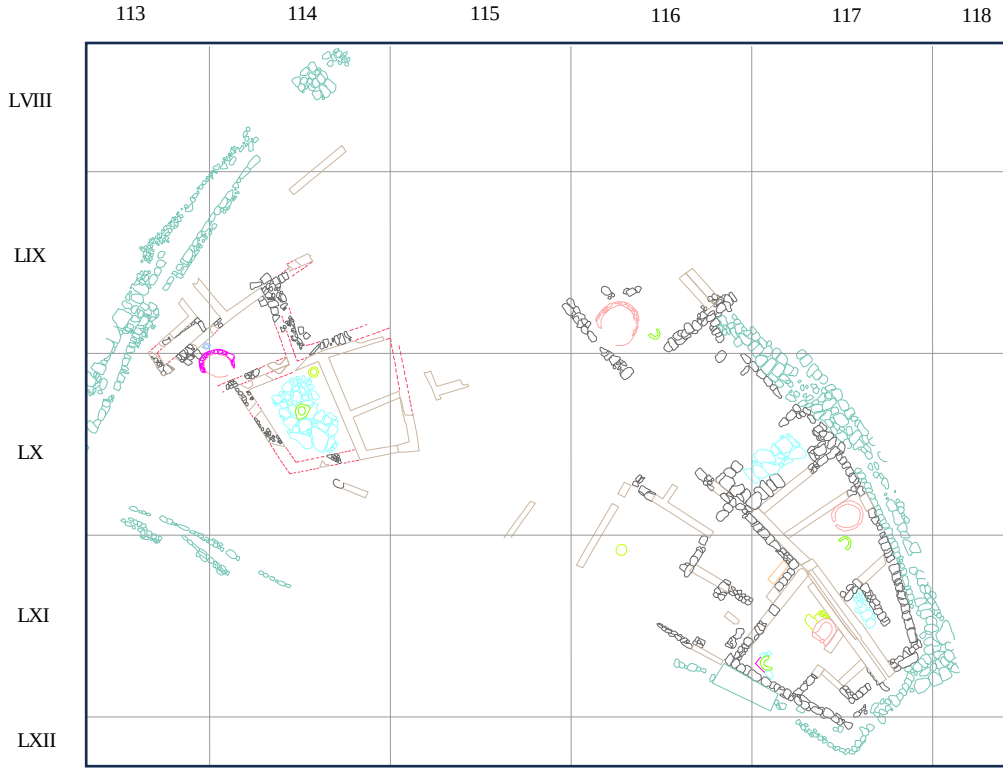




- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

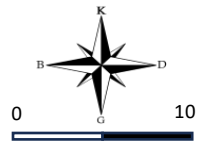
Plan 11-12

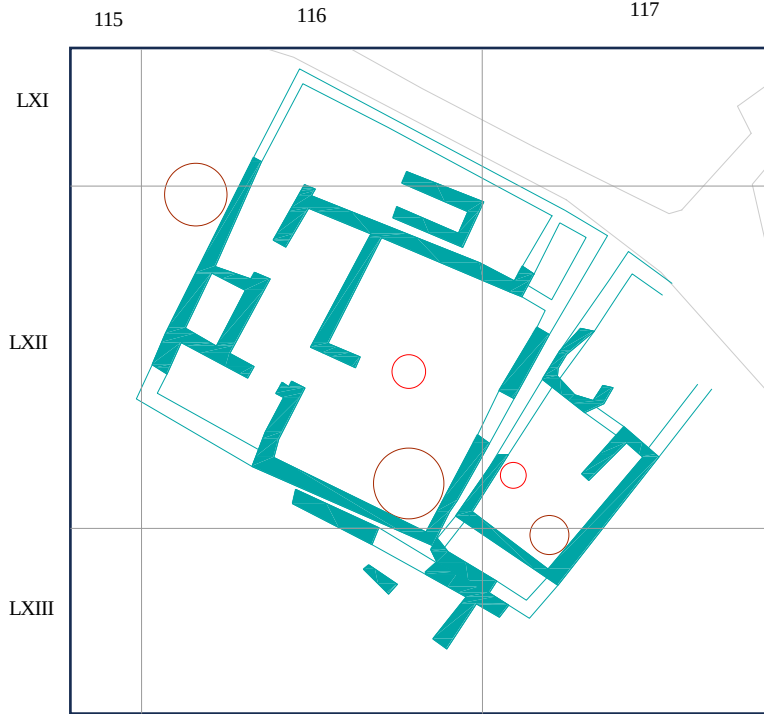
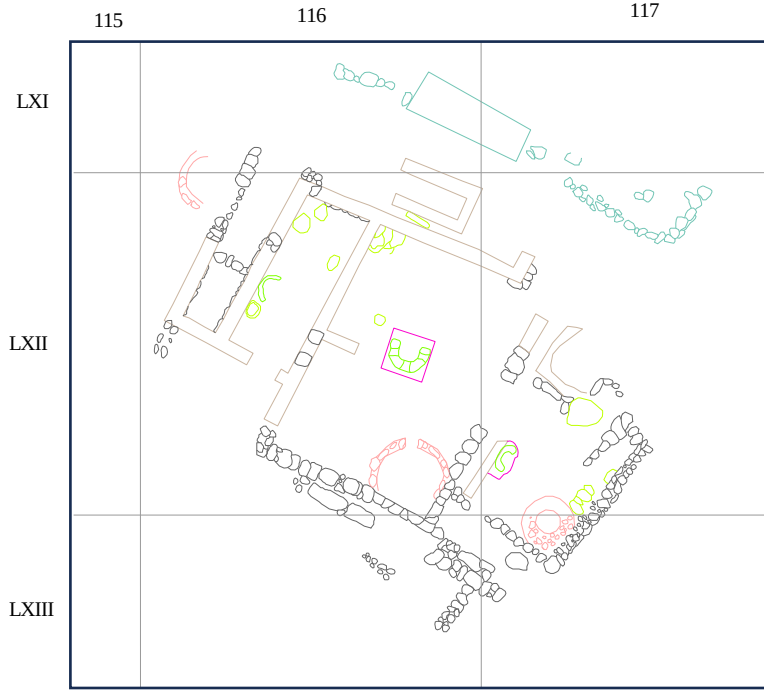




- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal
- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 13-14



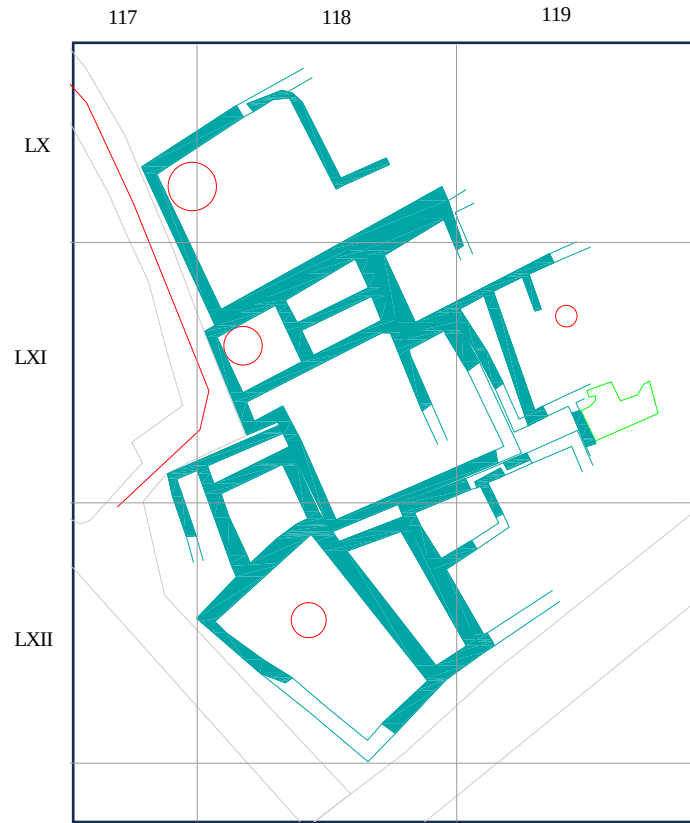


- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 15-16

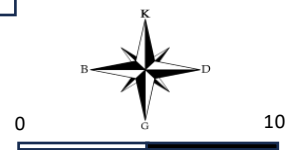


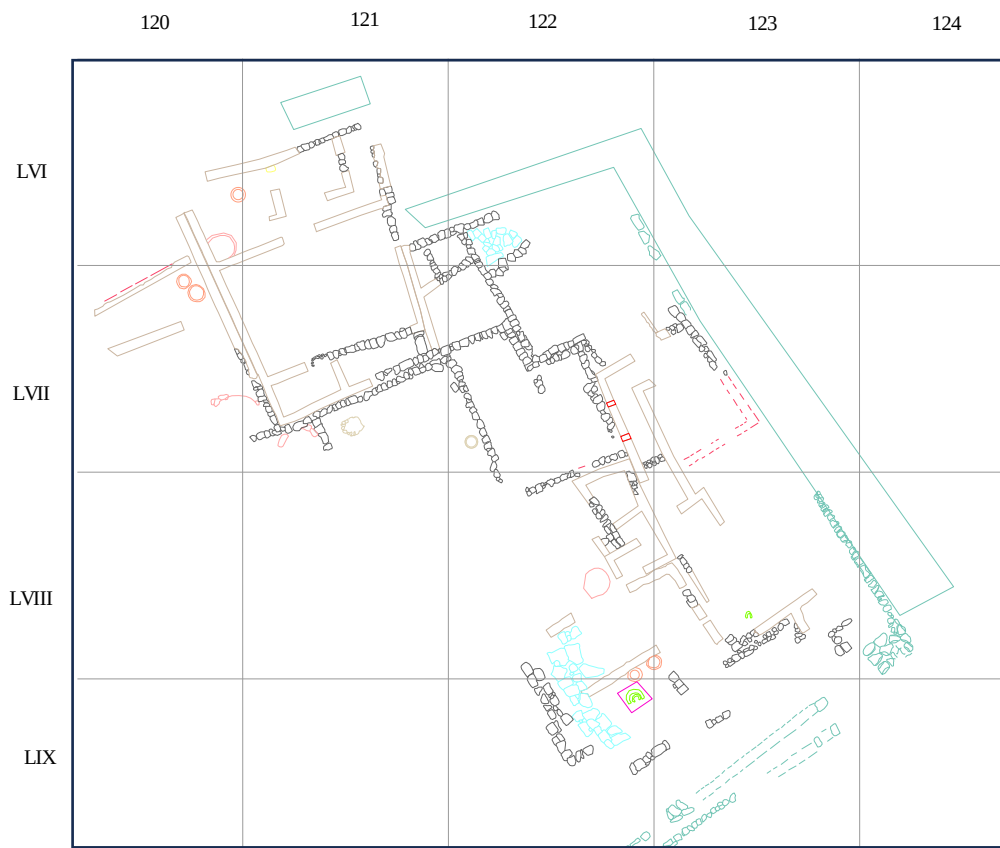


- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 17-18

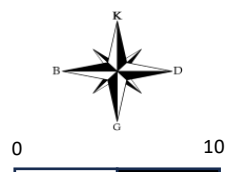


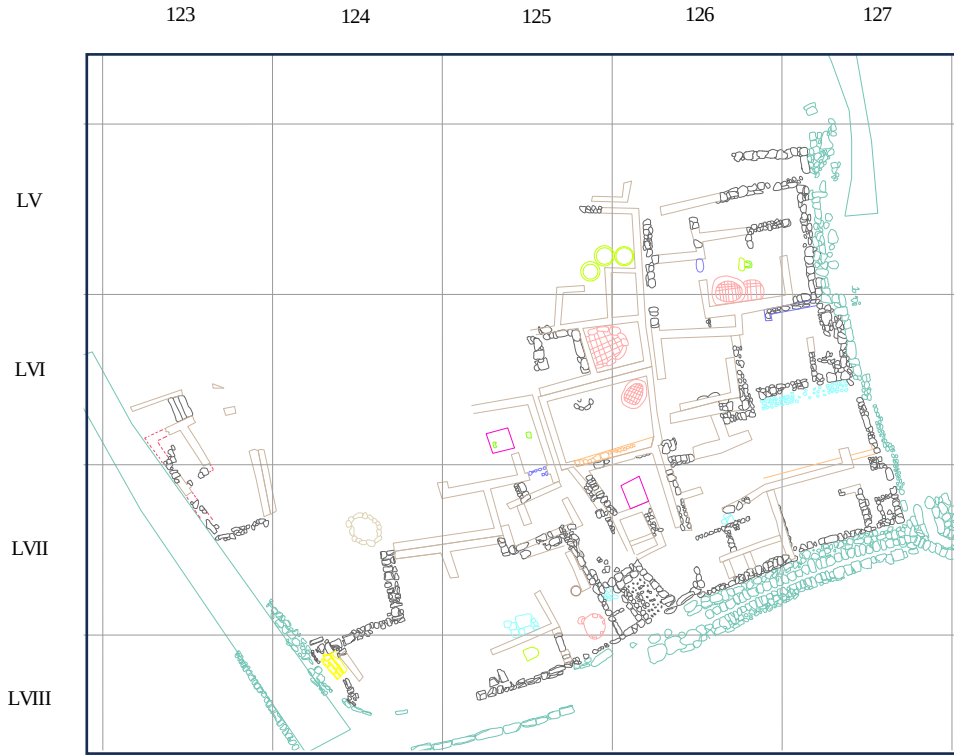


 Anadolu
 Asurlu
 Bilinmiyor
 Yazılı belge yok
 Sokak
 Kanal

 Fırın
 Ocak
 Tandır
 Döşeme
 Seki

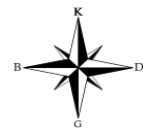
Plan 19-20



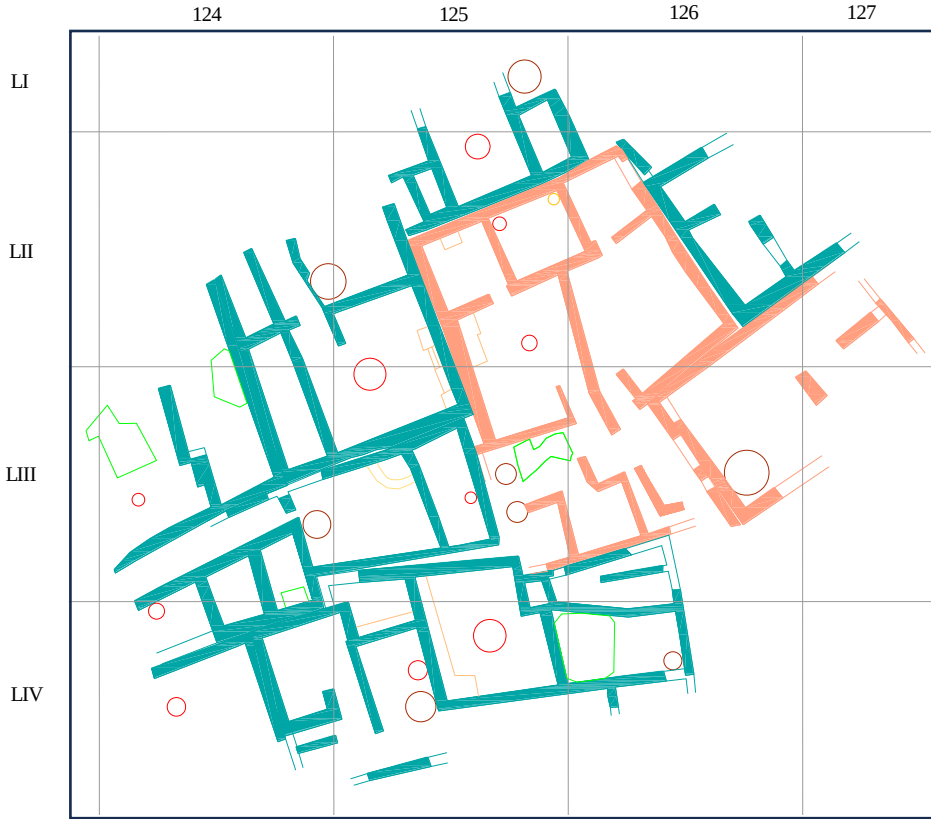
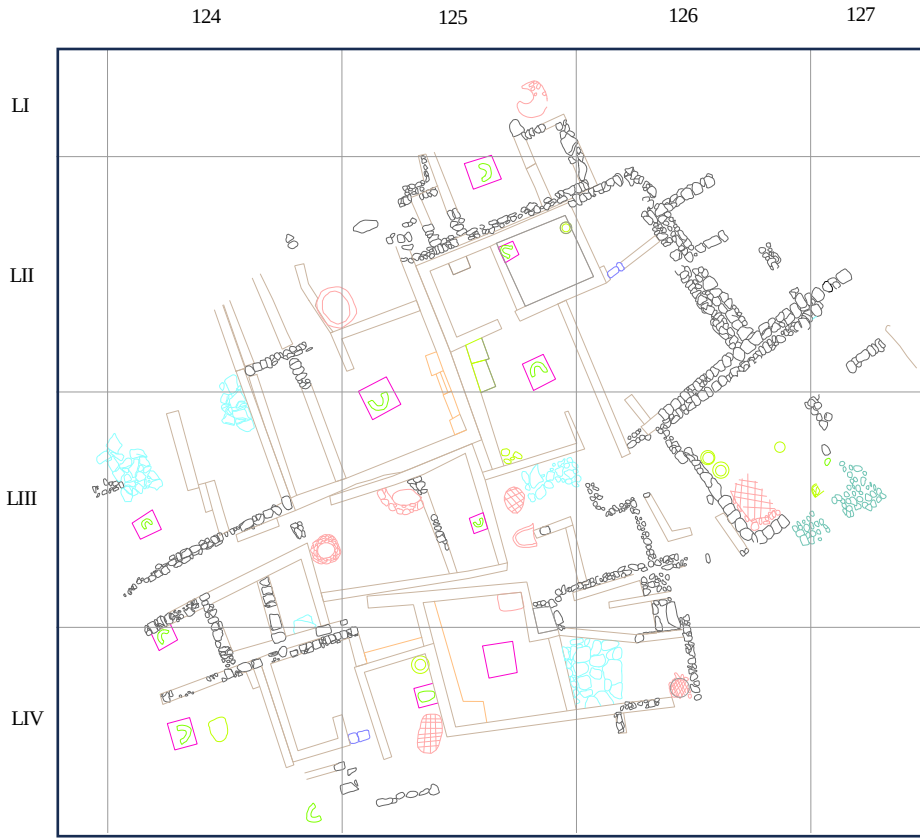


- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 21-22

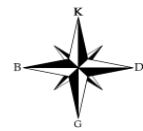


0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asırlı | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 23-24



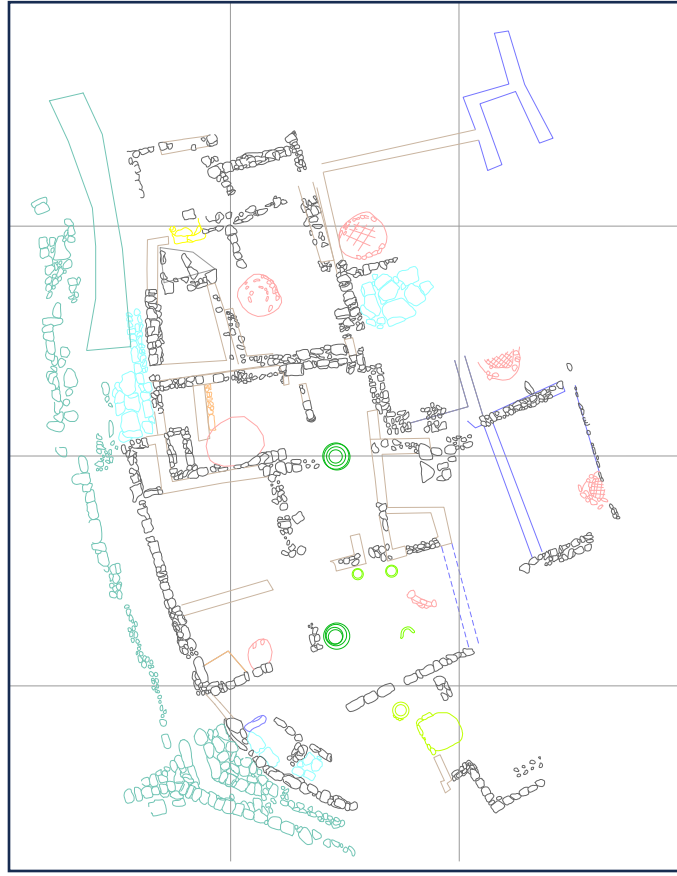
0 10

LIV

LV

LVI

LVII



127

128

129

LIV

LV

LVI

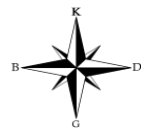
LVII



- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

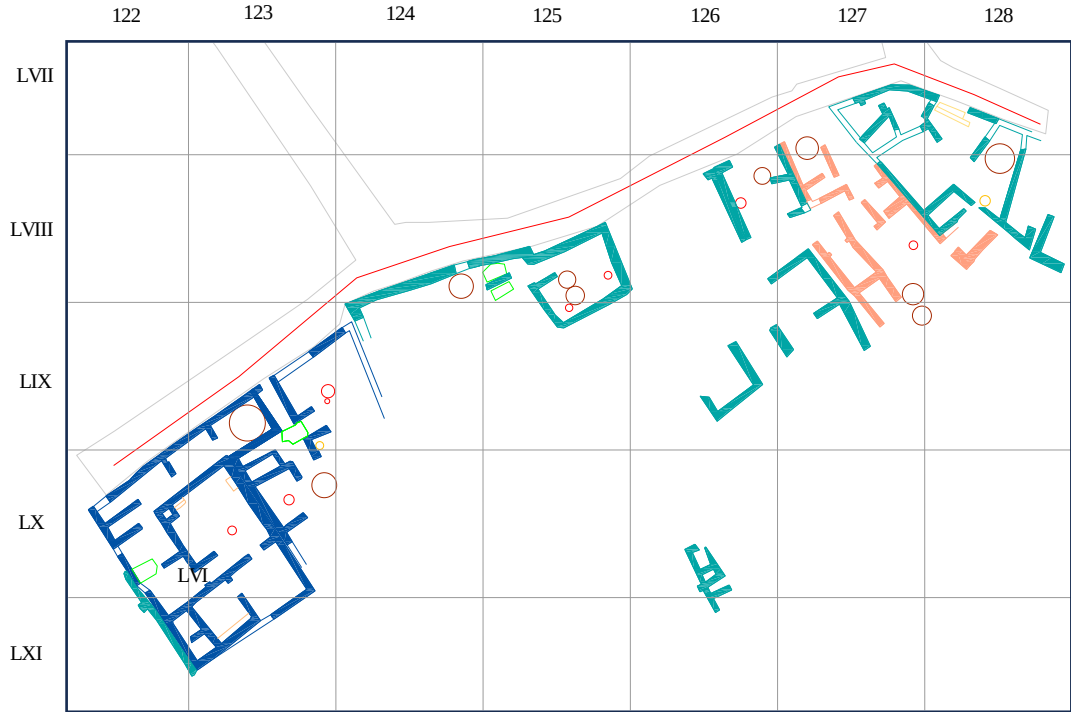
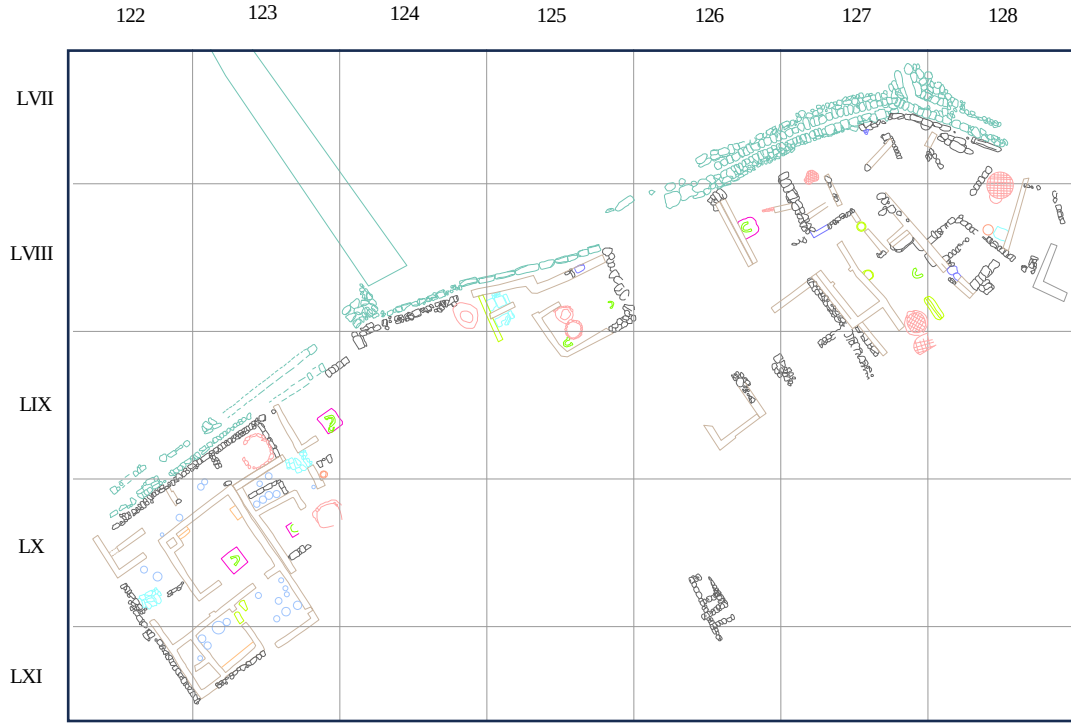
- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 25-26



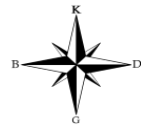
0

10

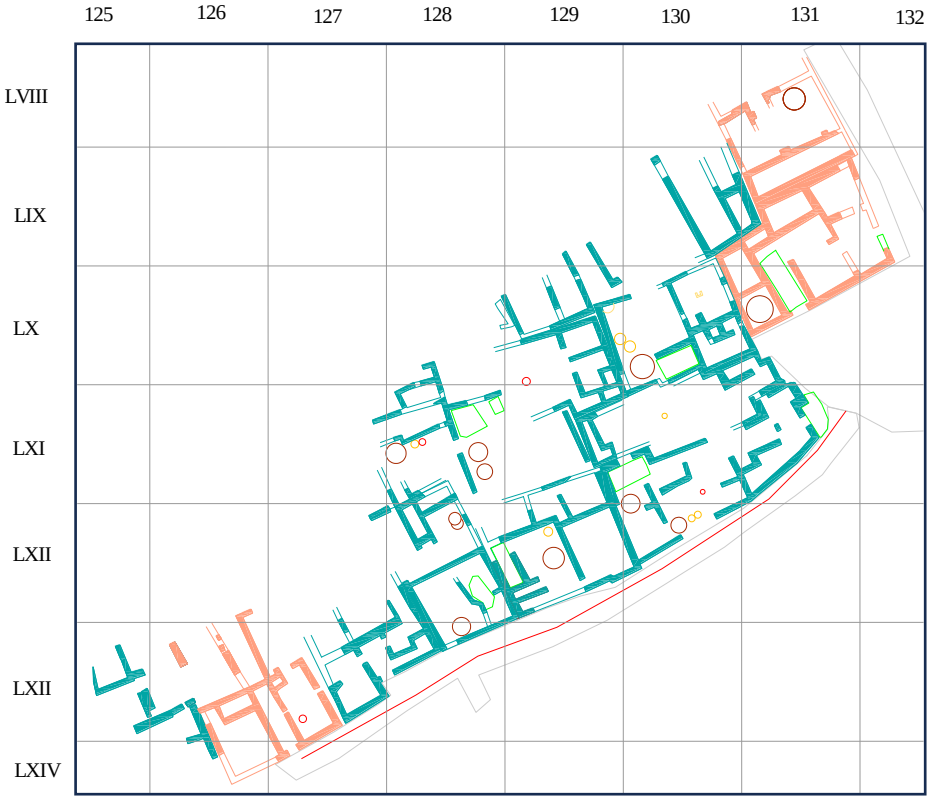
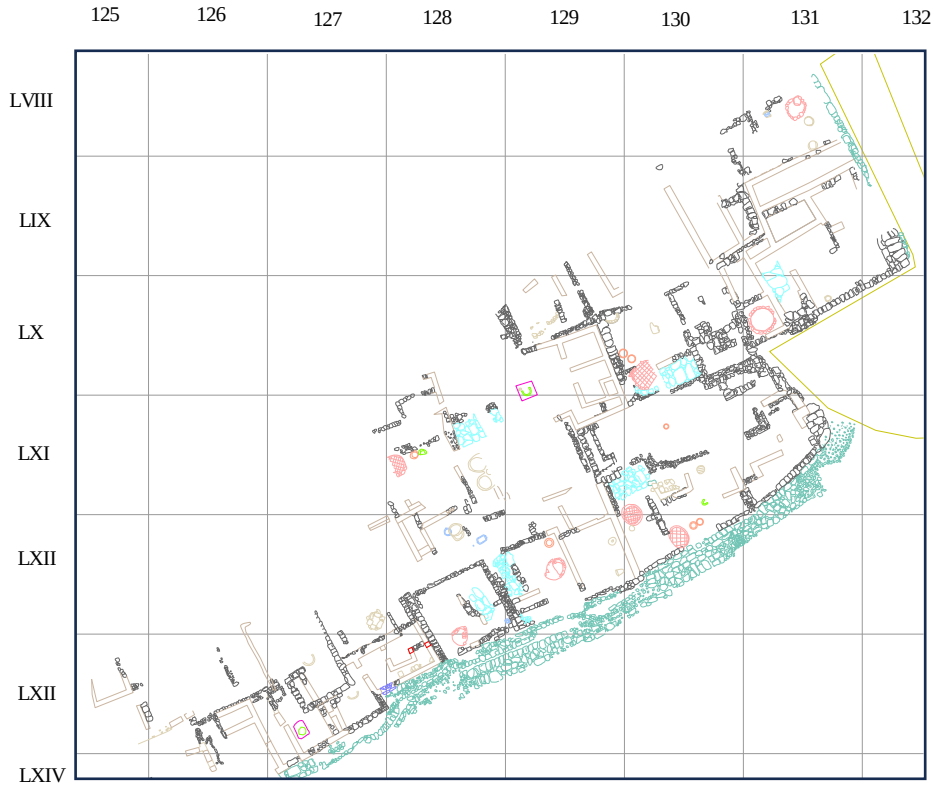


- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 27-28

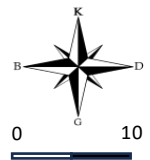


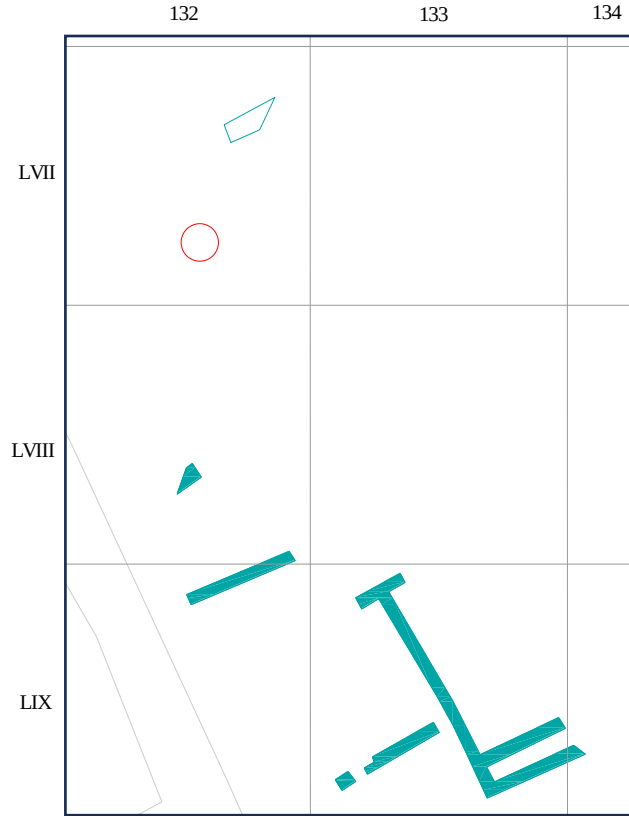
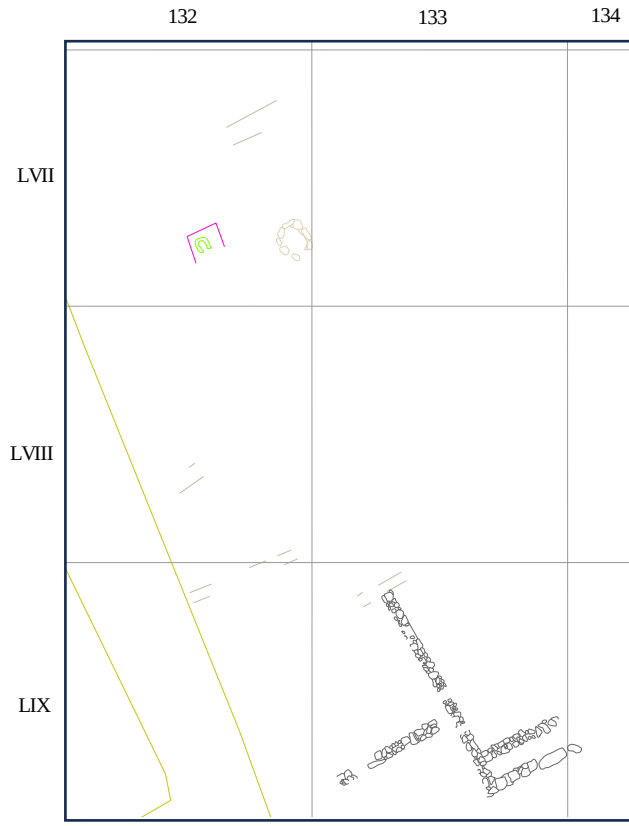
0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asırlı | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 29-30

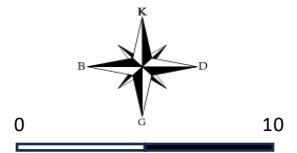




- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 31-32



133

134

135

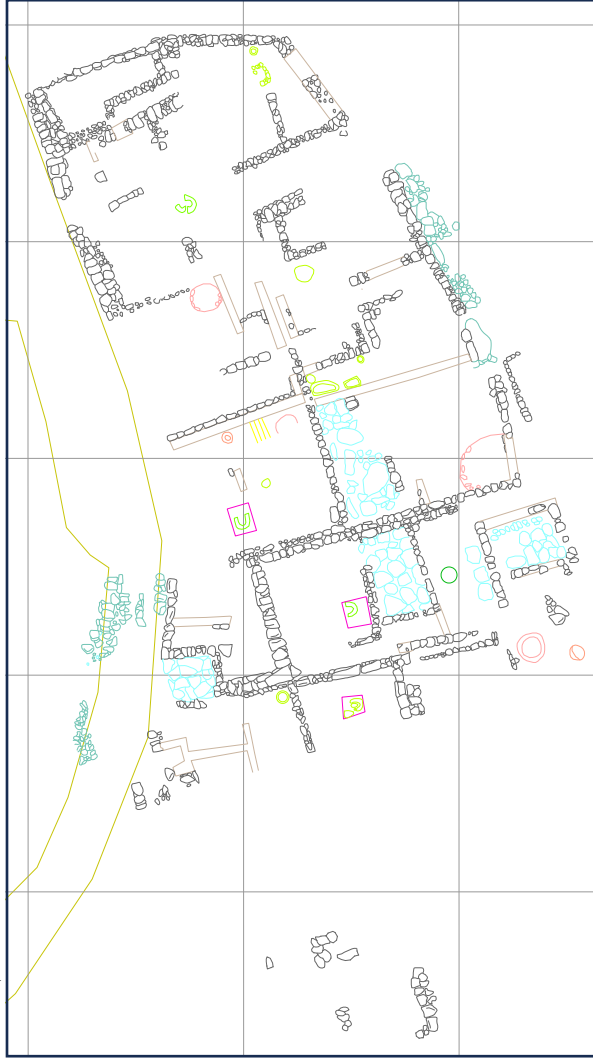
LX

LXI

LXII

LXIII

LXIV



133

134

135

LX

LXI

LXII

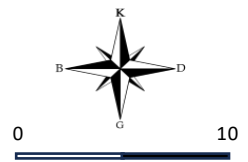
LXIII

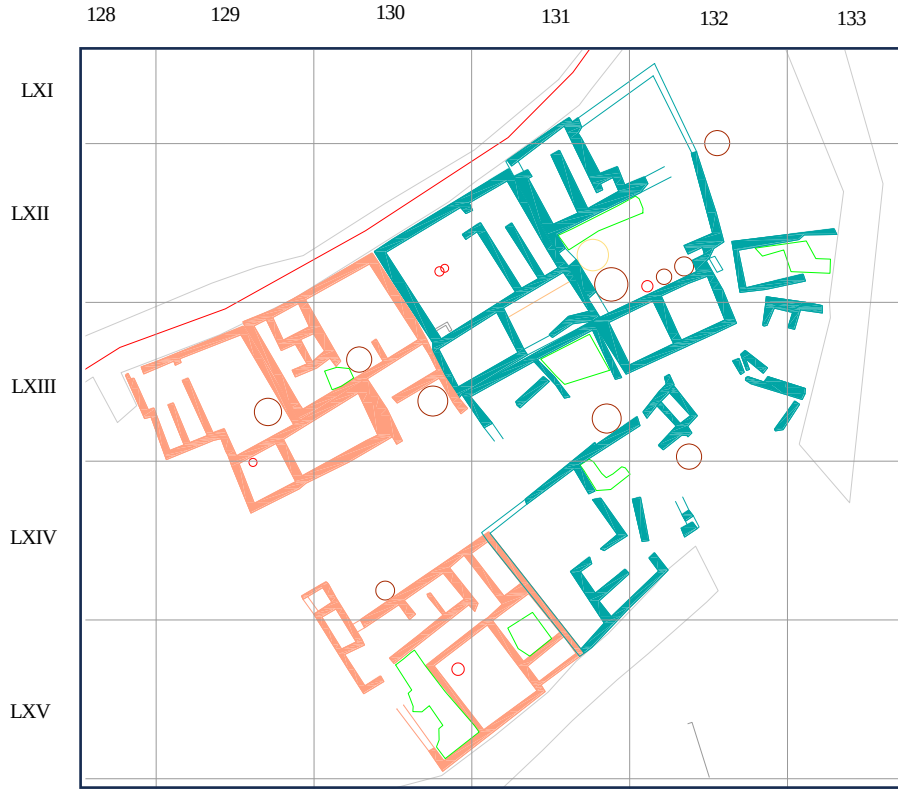
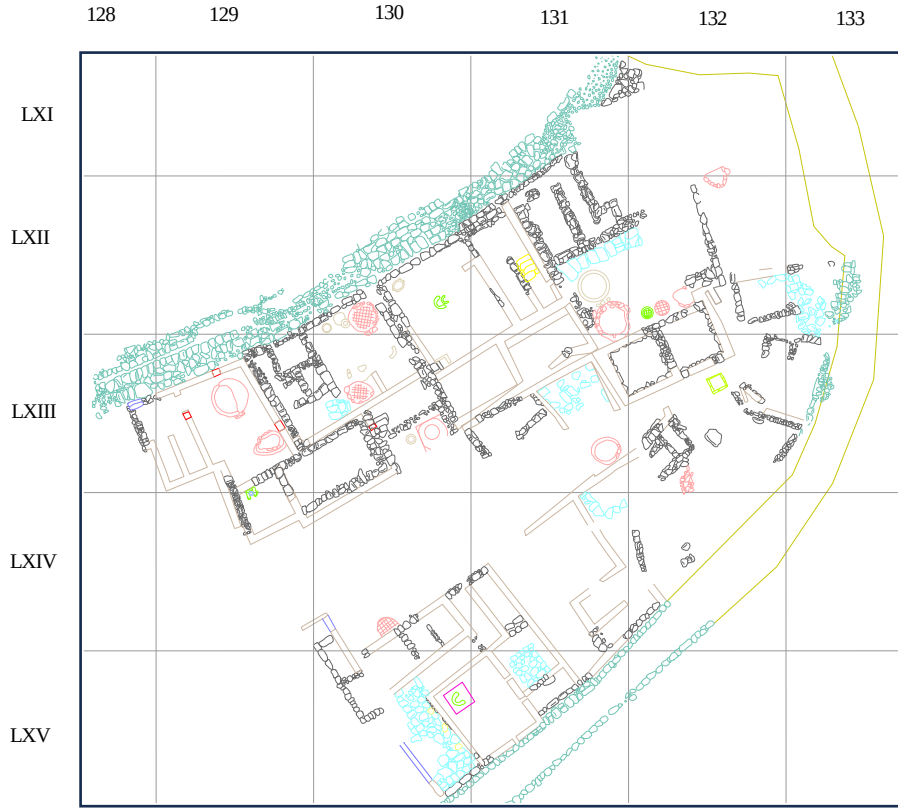
LXIV



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asırlı | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

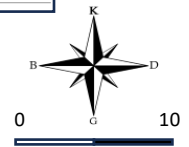
Plan 33-34

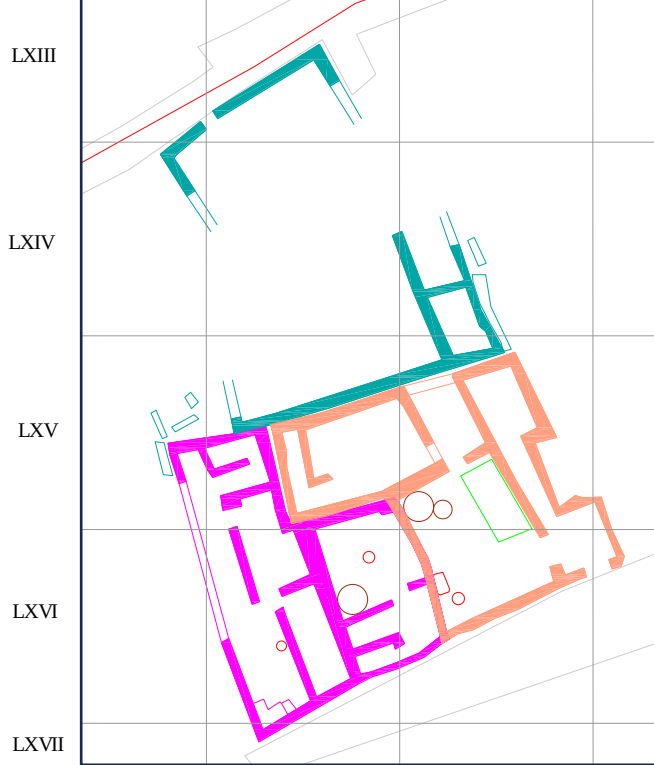
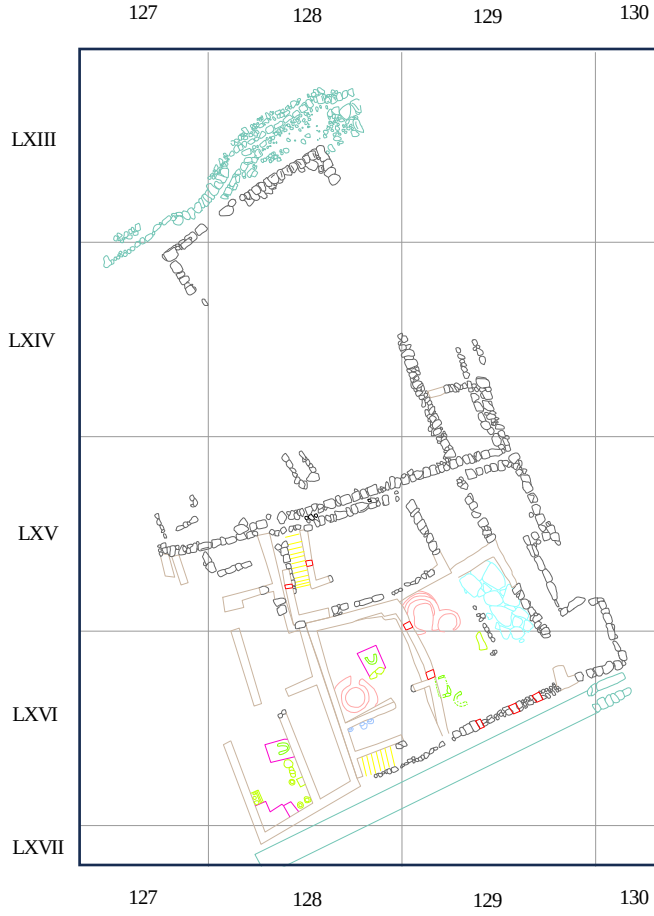




- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 35-36

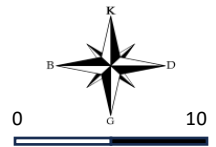


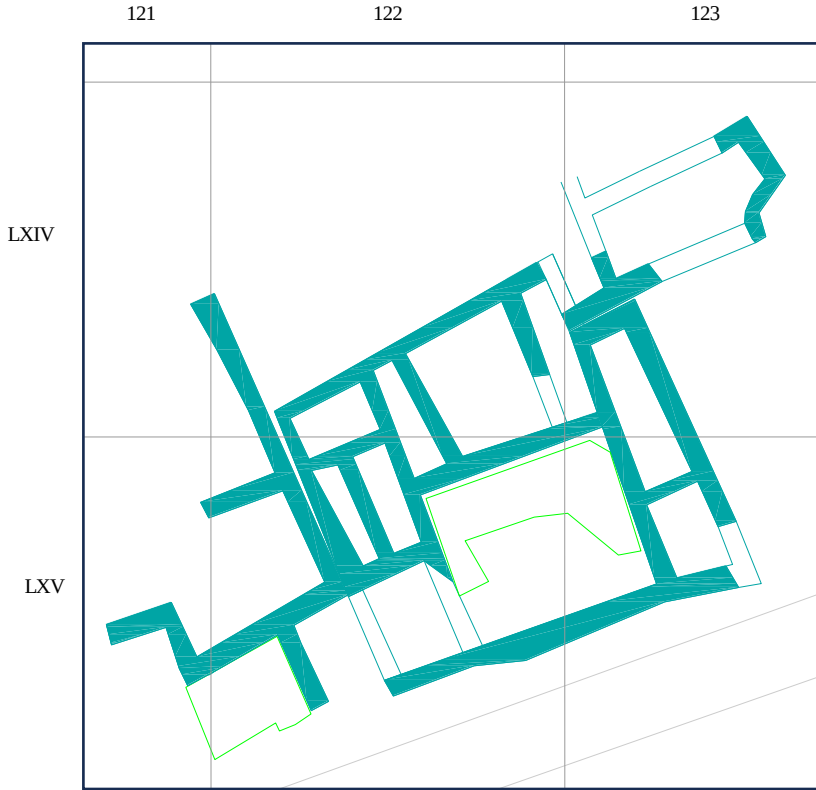


- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 37-38

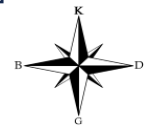




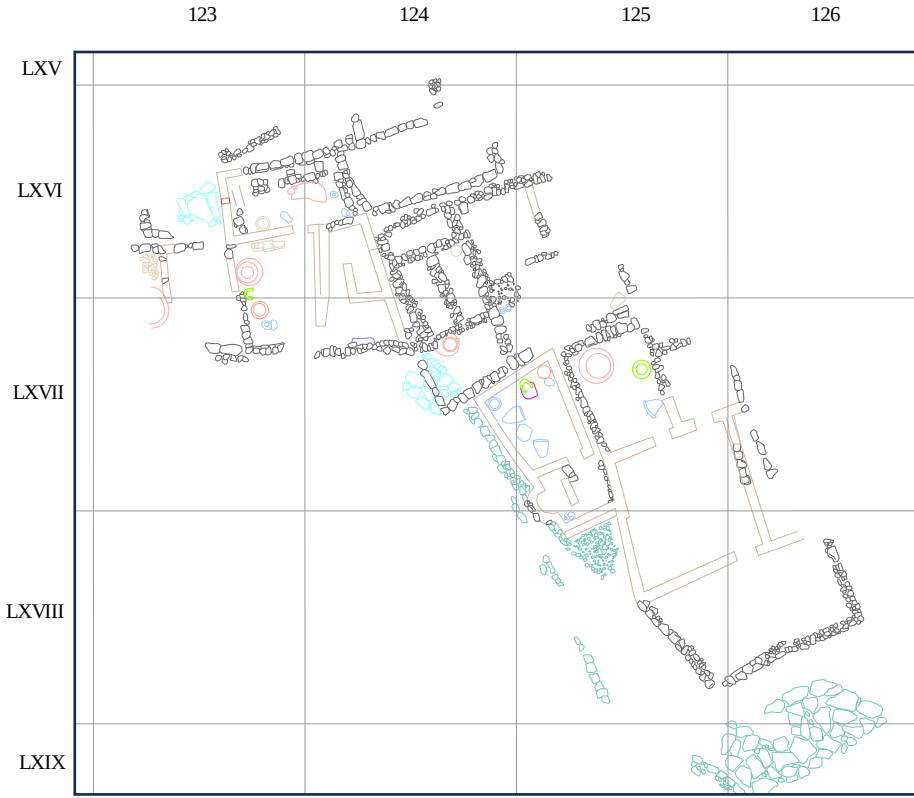
- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 39-40



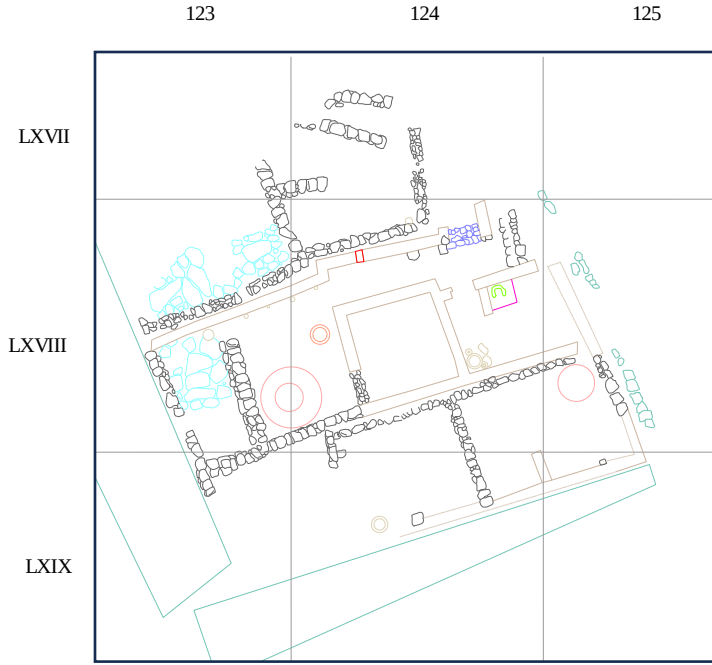
0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 41-42





- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 43-44

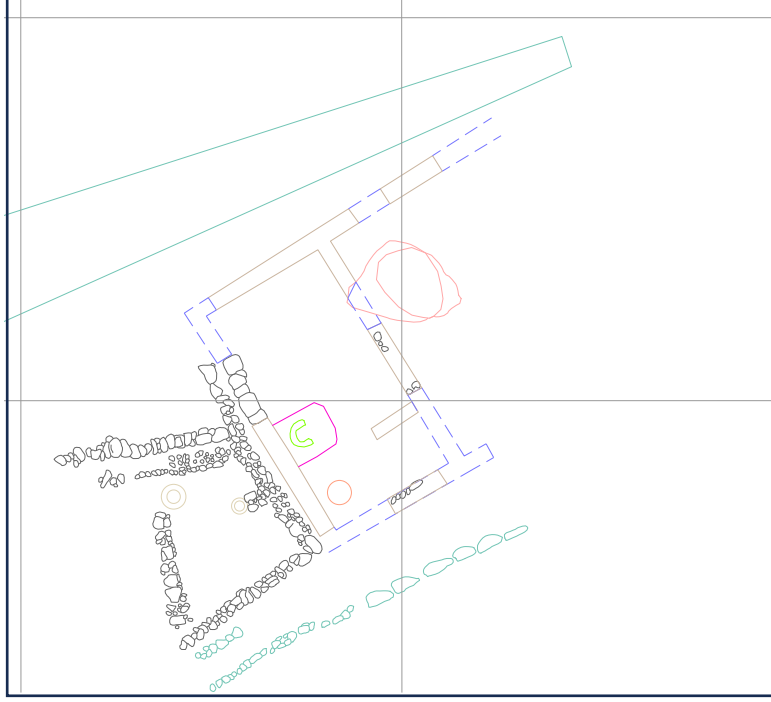


124

125

LXIX

LXX

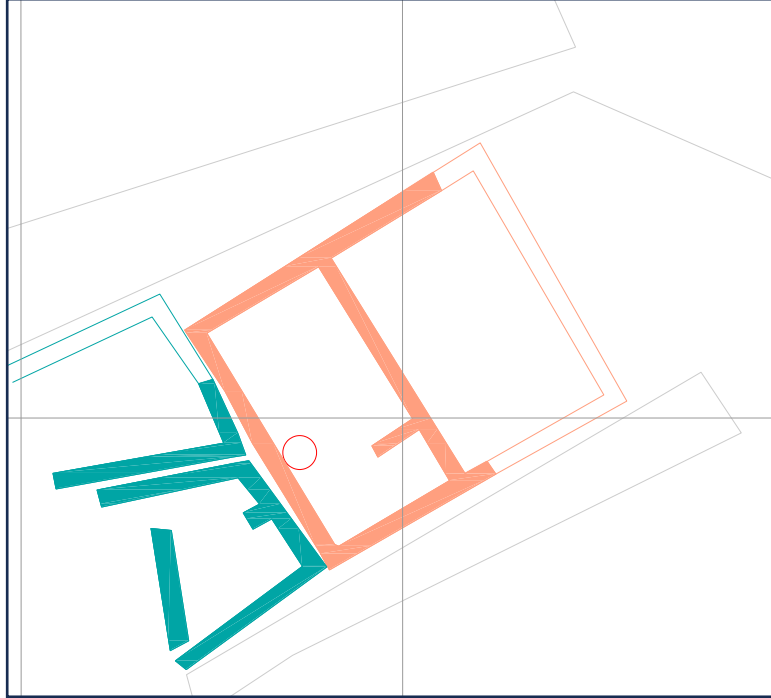


124

125

LXIX

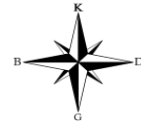
LXX



- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

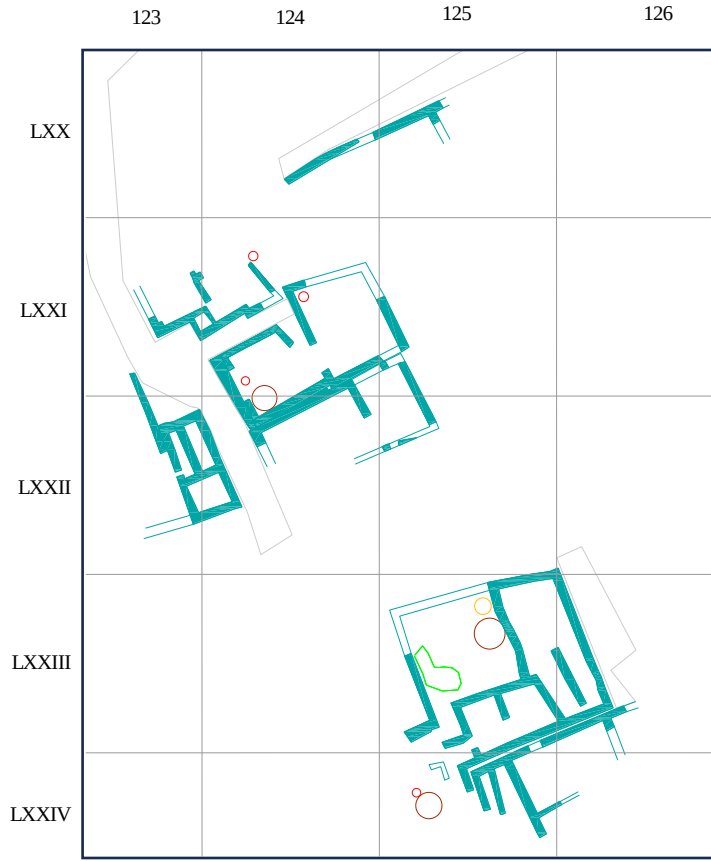
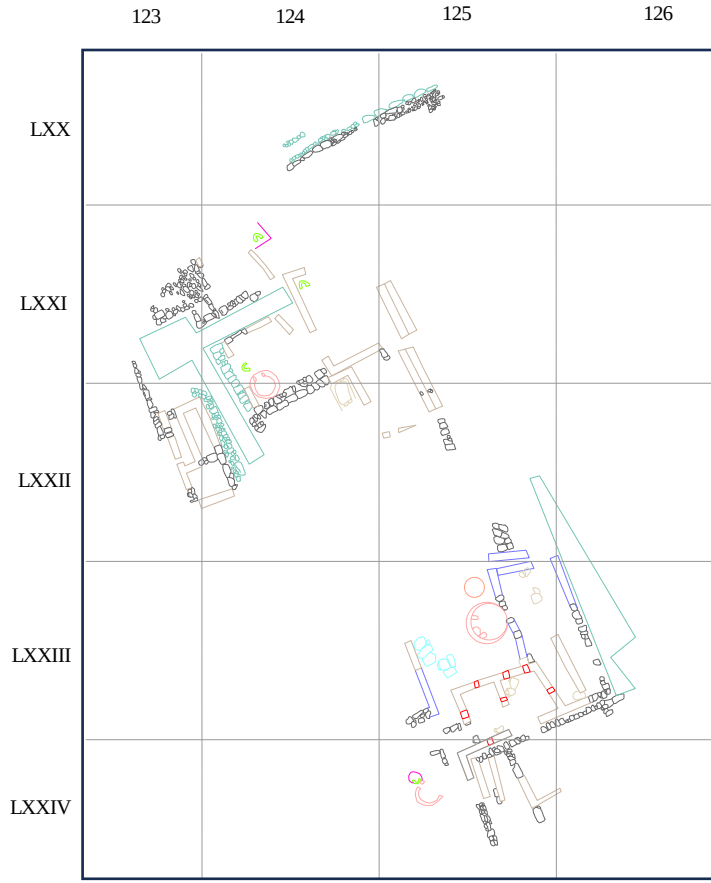
- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 45-46



0

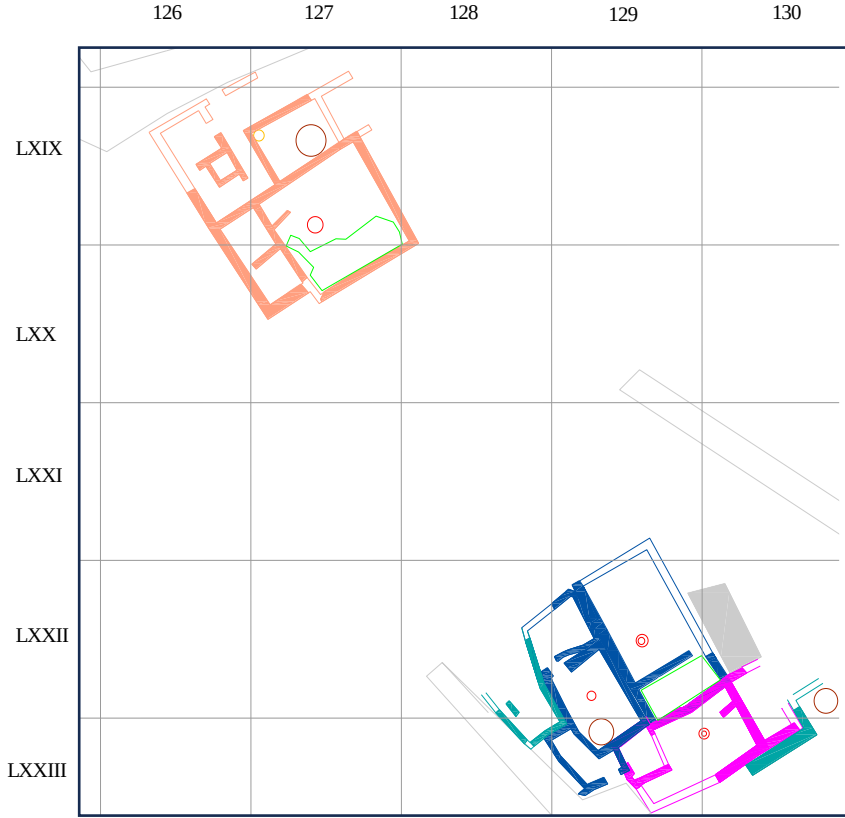
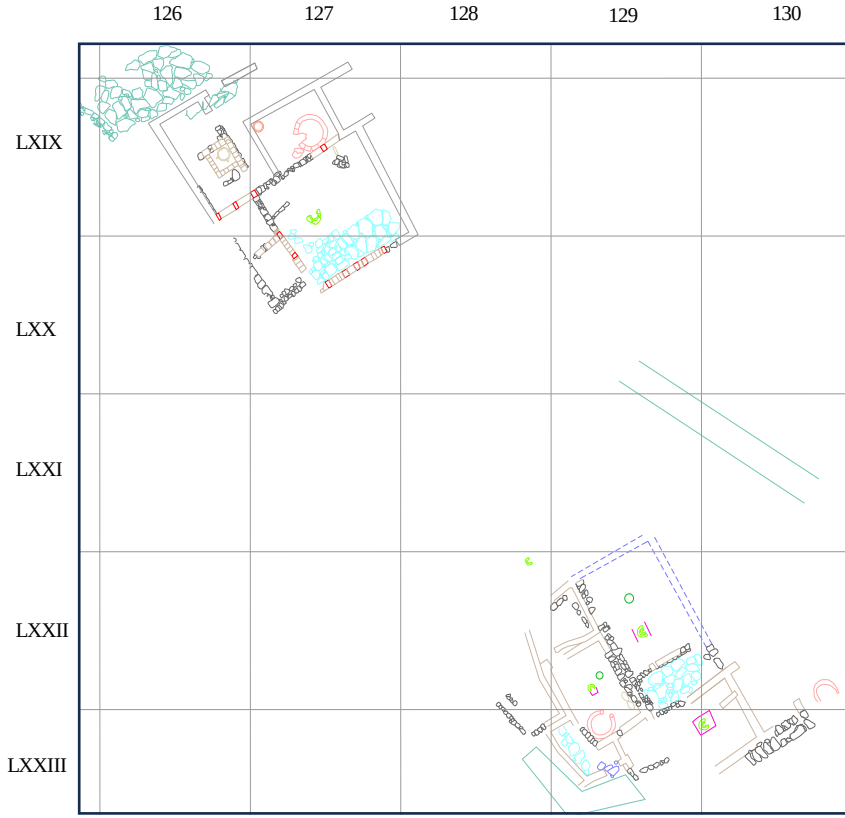
10



- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal
- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

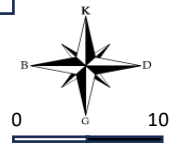
Plan 47-48

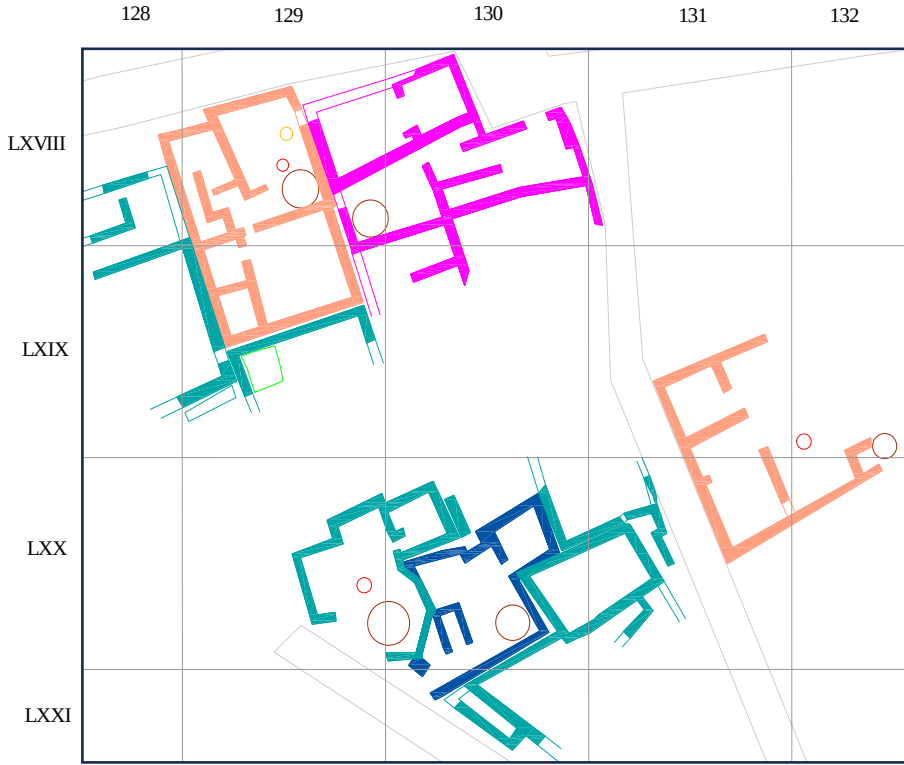
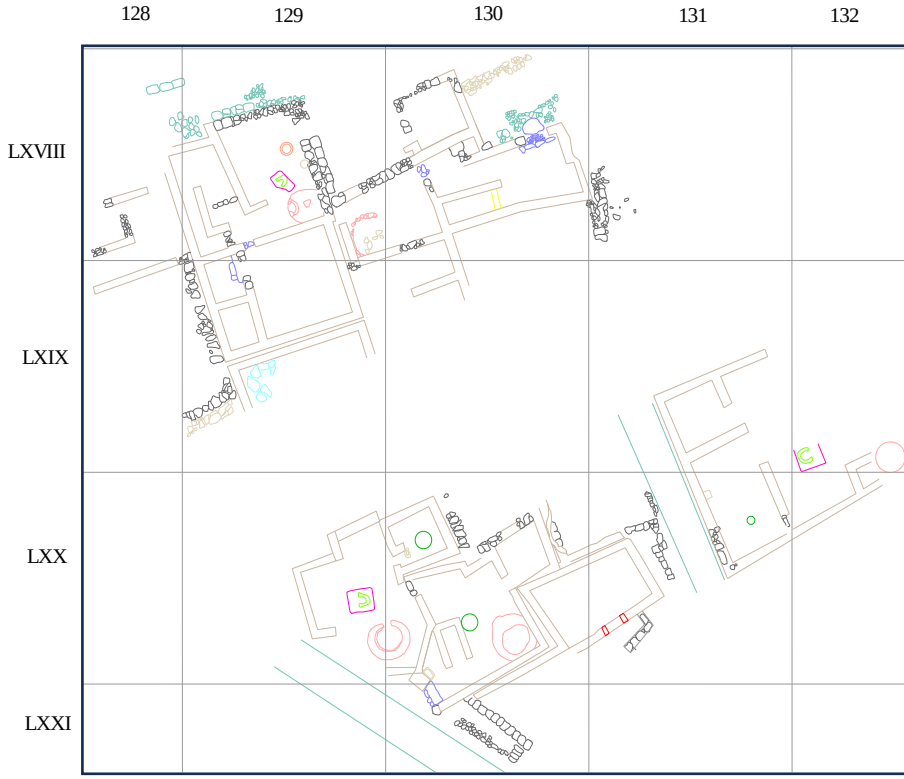




- | | |
|--------------------|----------|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 49-50

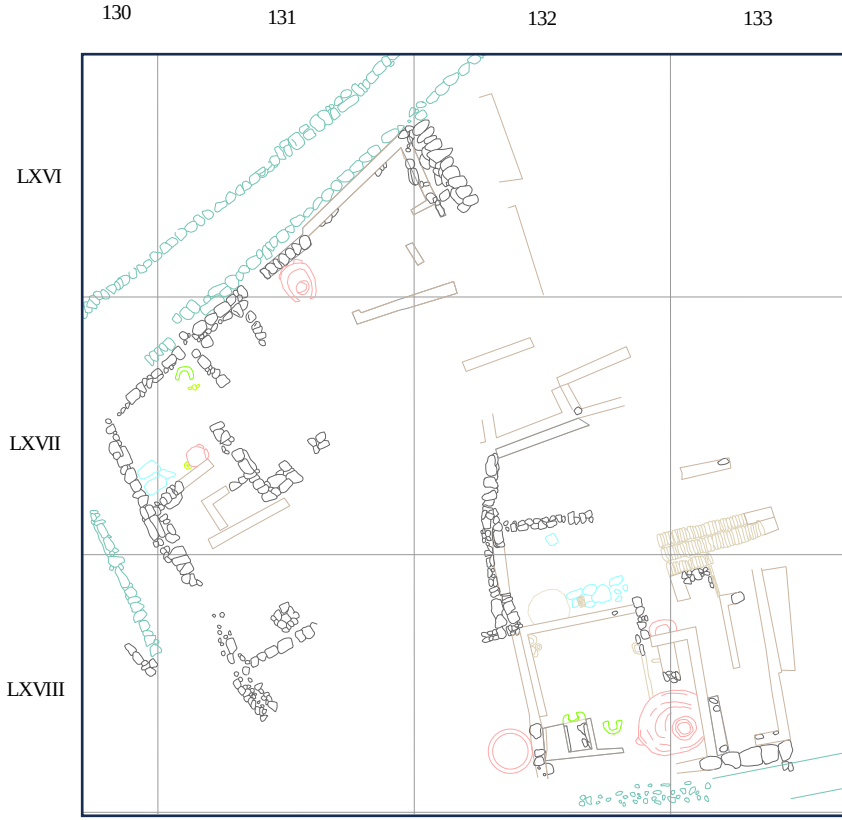




- | | |
|--|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

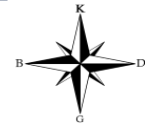
Plan 51-52



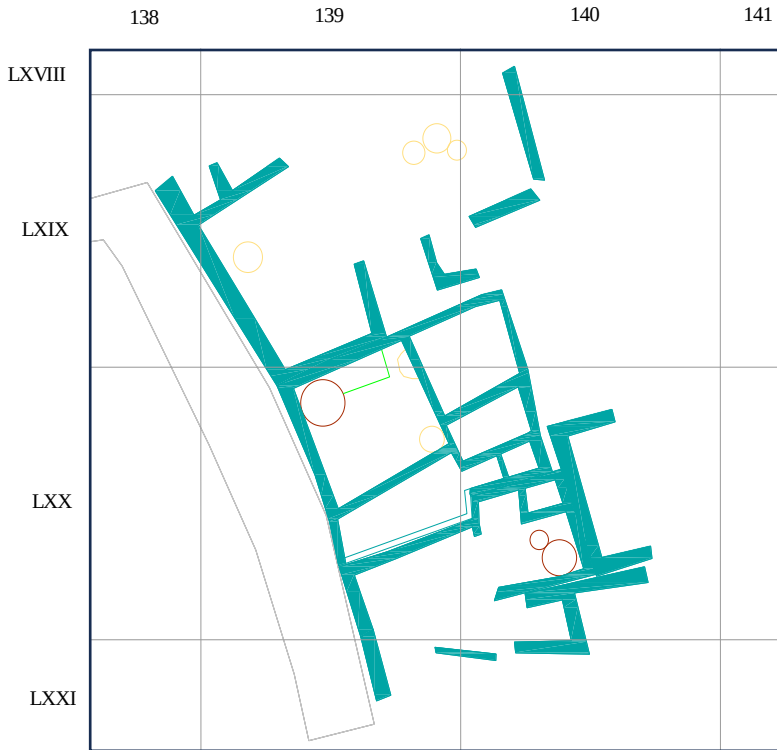
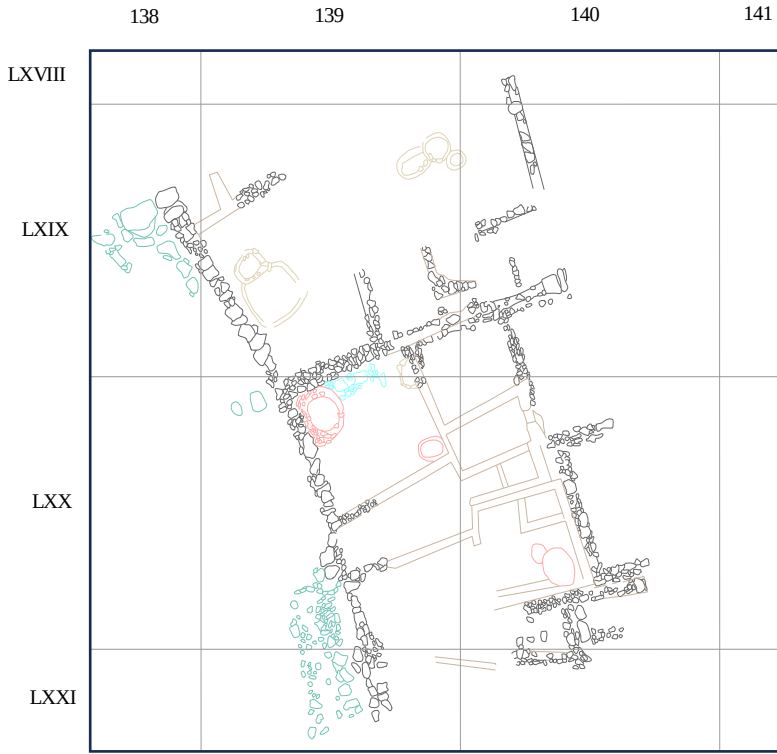


- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asırlı | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 53-54



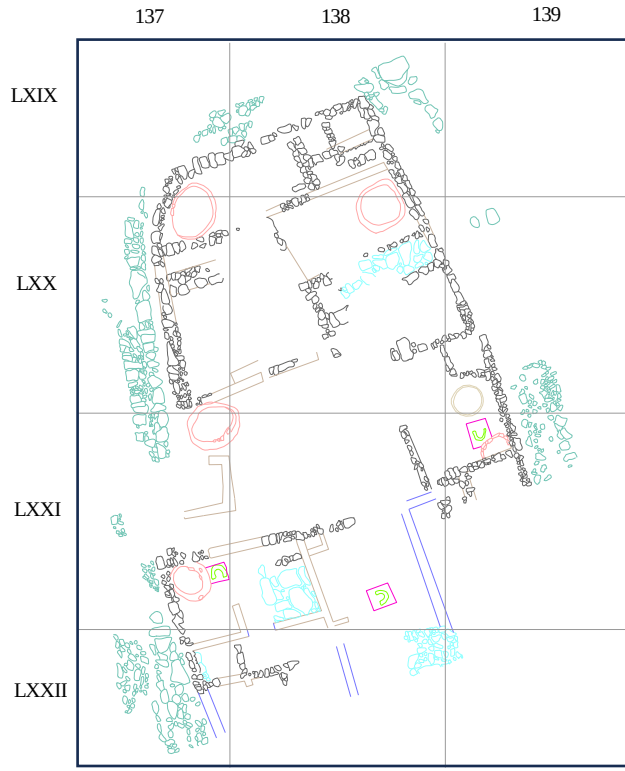
0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 55-56

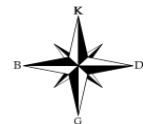




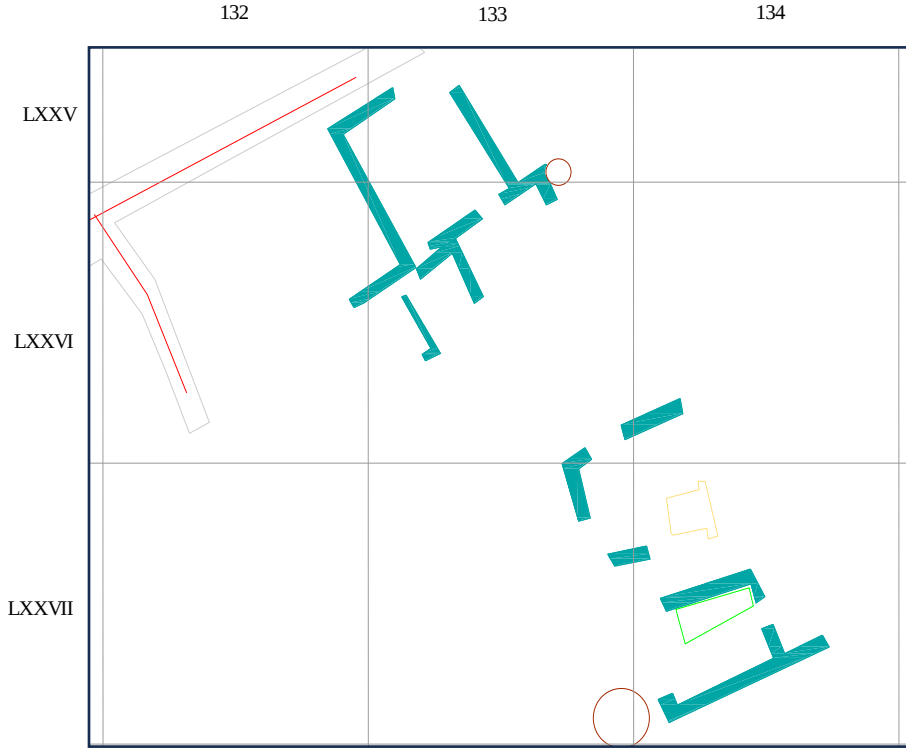
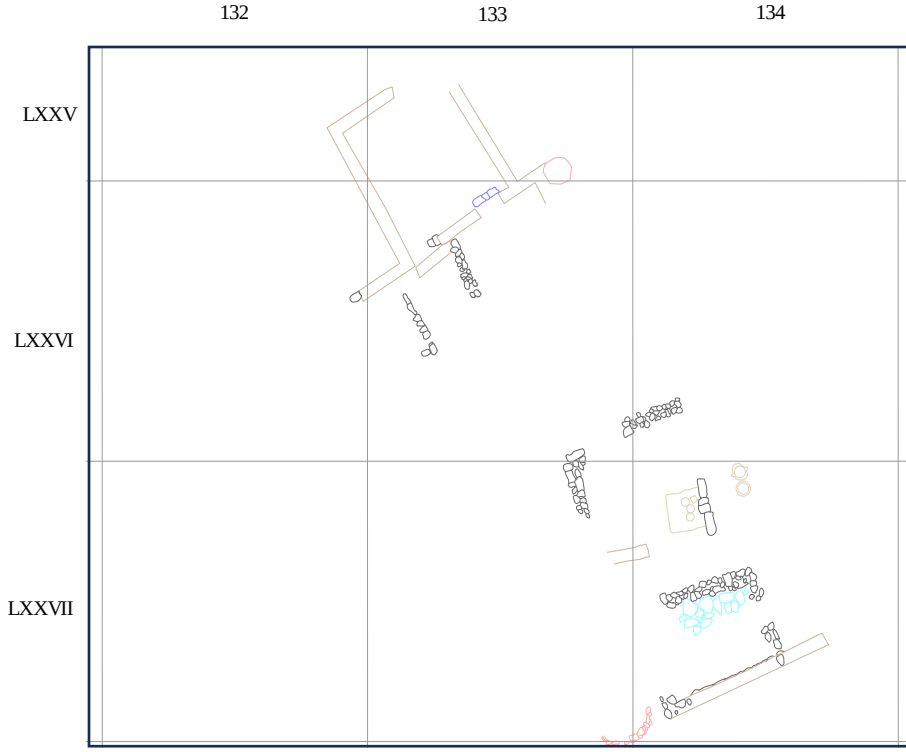
- Anadolu
- Asurlu
- Bilinmiyor
- Yazılı belge yok
- Sokak
- Kanal

- Fırın
- Ocak
- Tandır
- Döşeme
- Seki

Plan 57-58



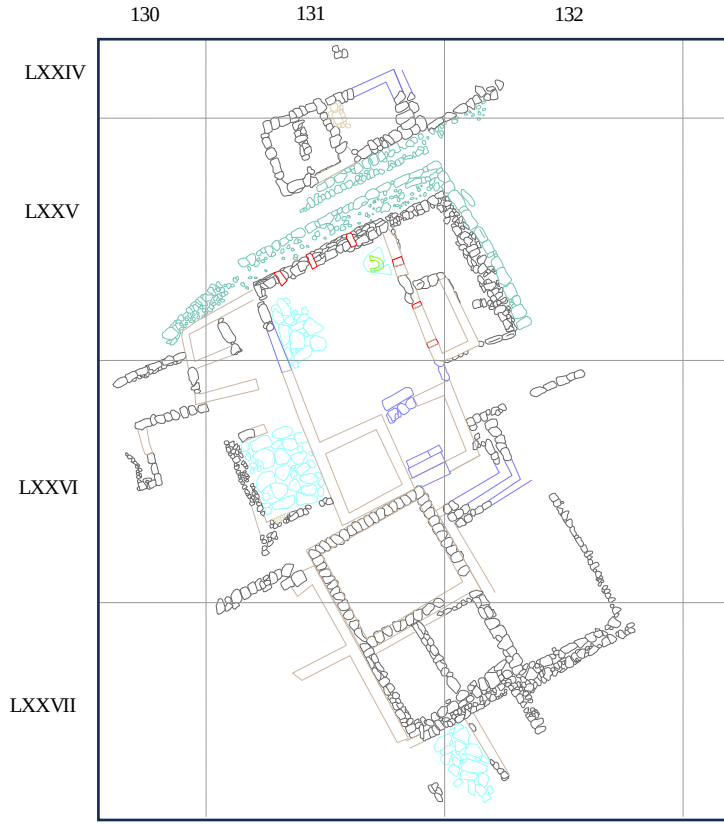
0 10



- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 59-60

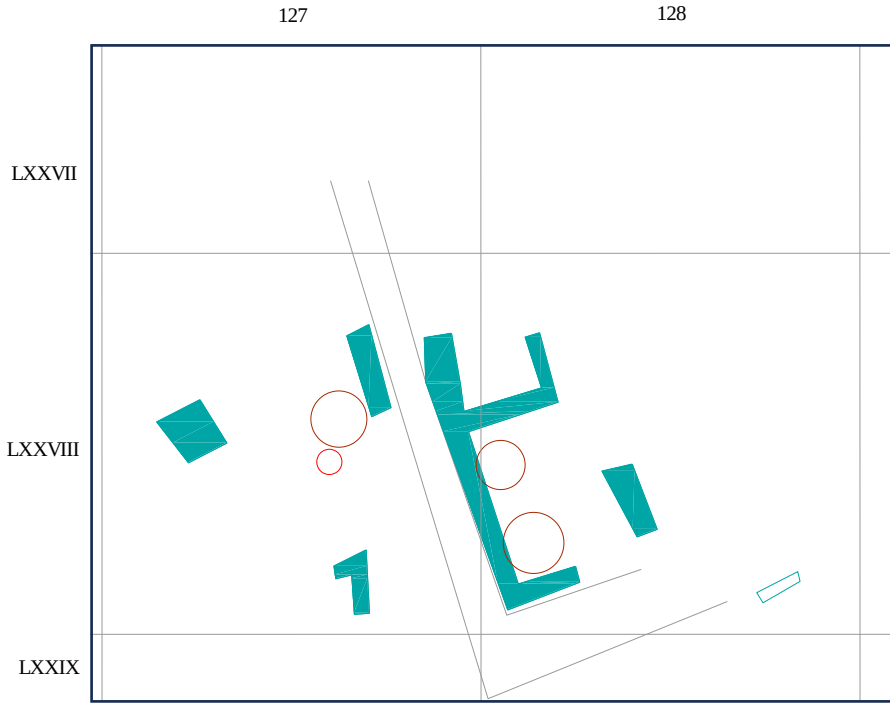
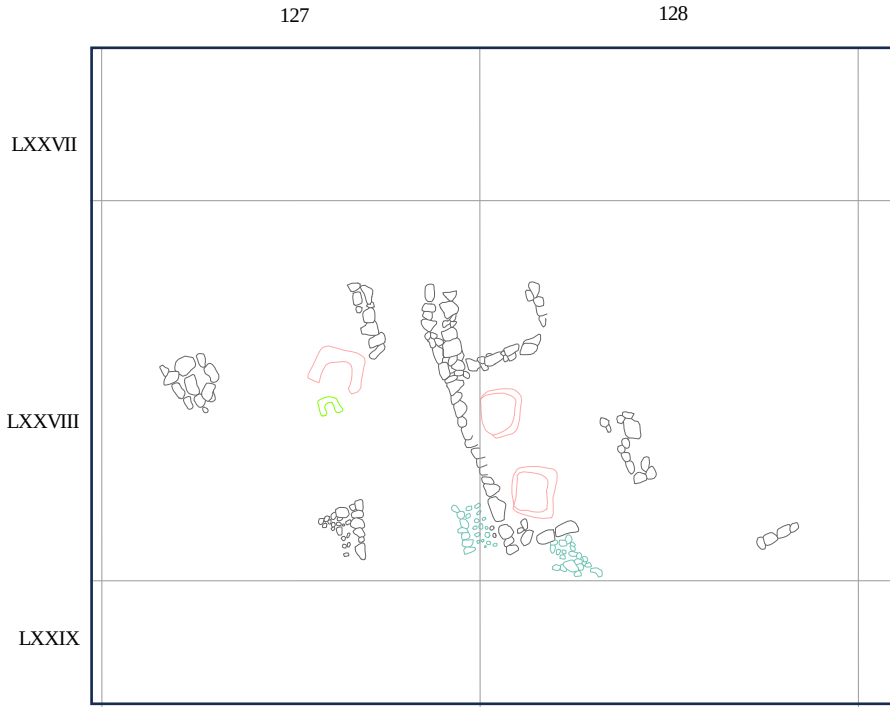




- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 61-62

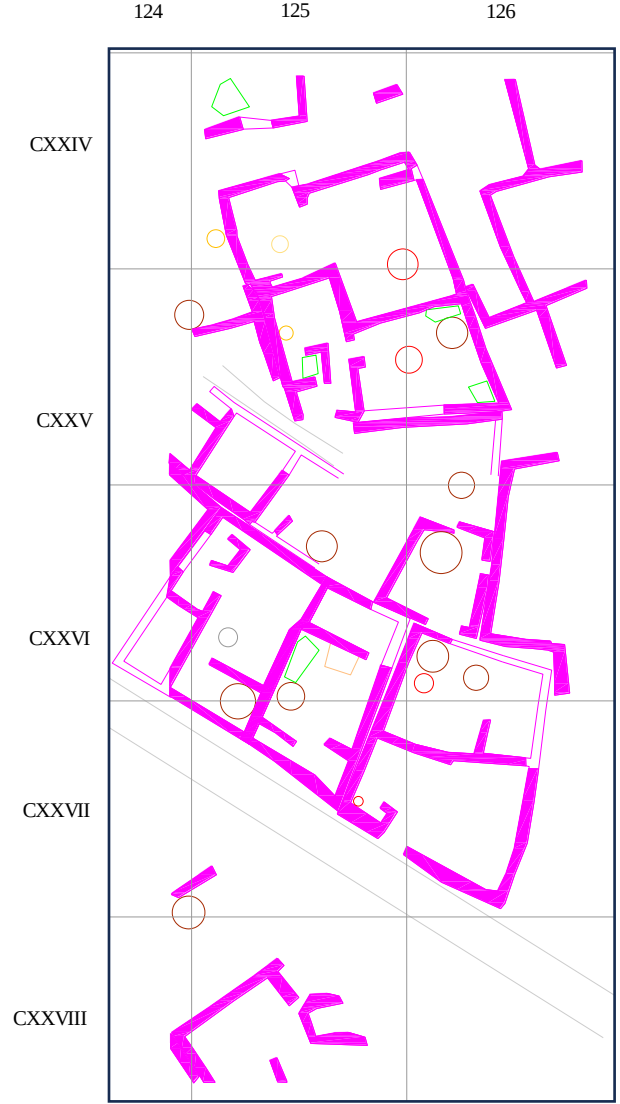
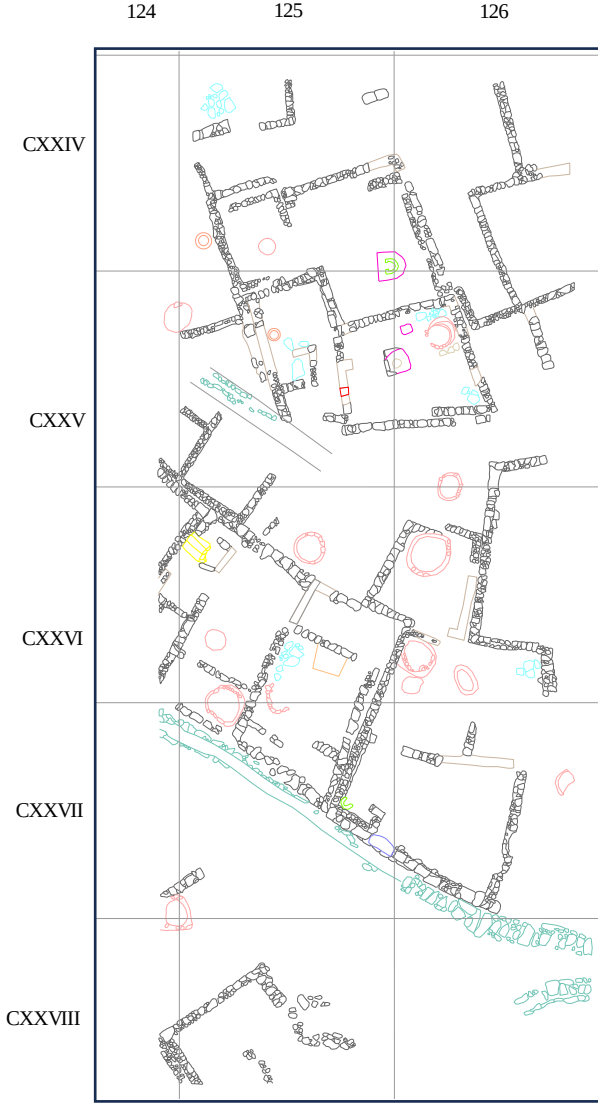




- | | |
|---|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

Plan 63-64





- | | |
|--|--|
| ■ Anadolu | ○ Fırın |
| ■ Asurlu | ○ Ocak |
| ■ Bilinmiyor | ○ Tandır |
| ■ Yazılı belge yok | □ Döşeme |
| — Sokak | □ Seki |
| — Kanal | |

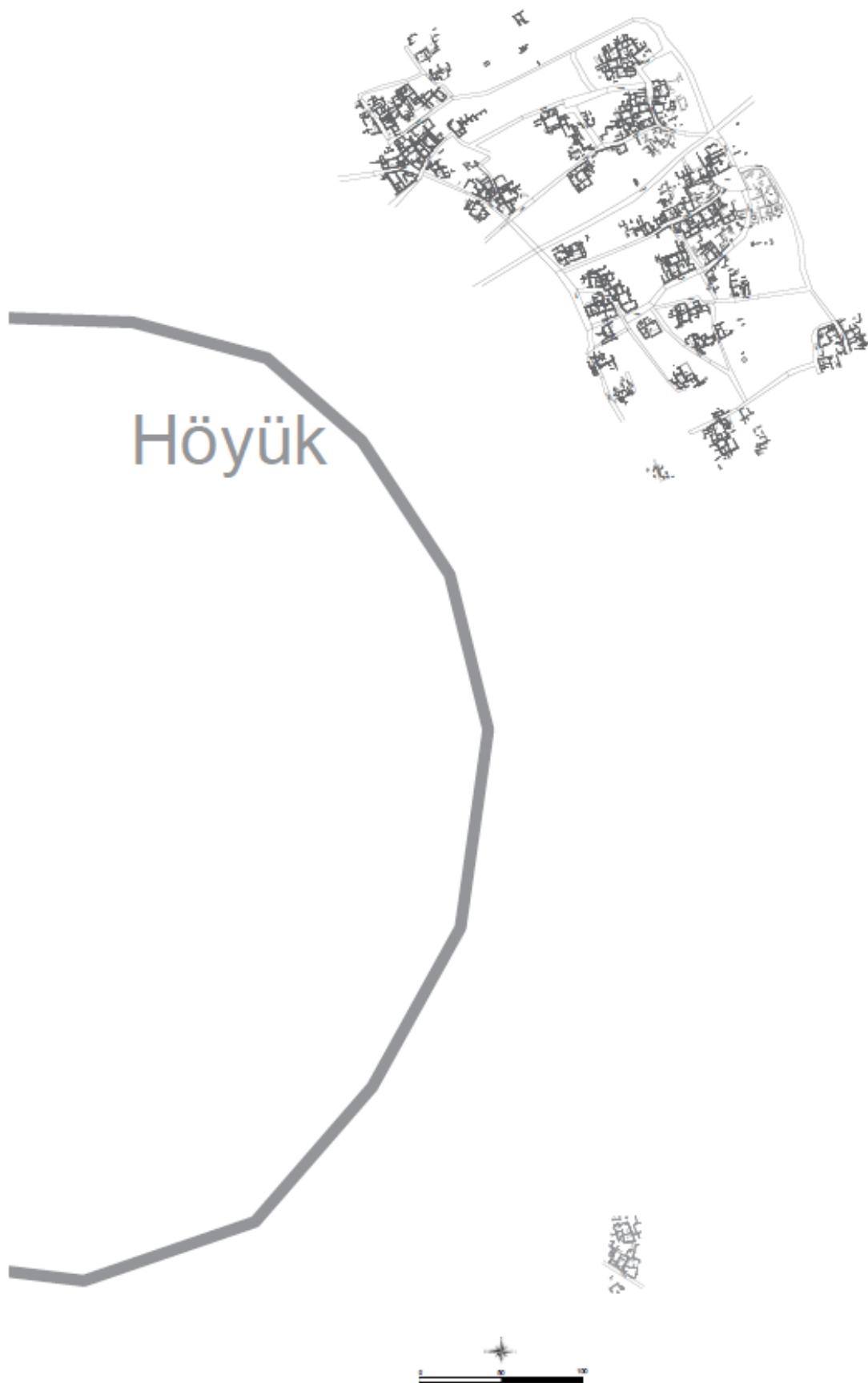
Plan 65-66



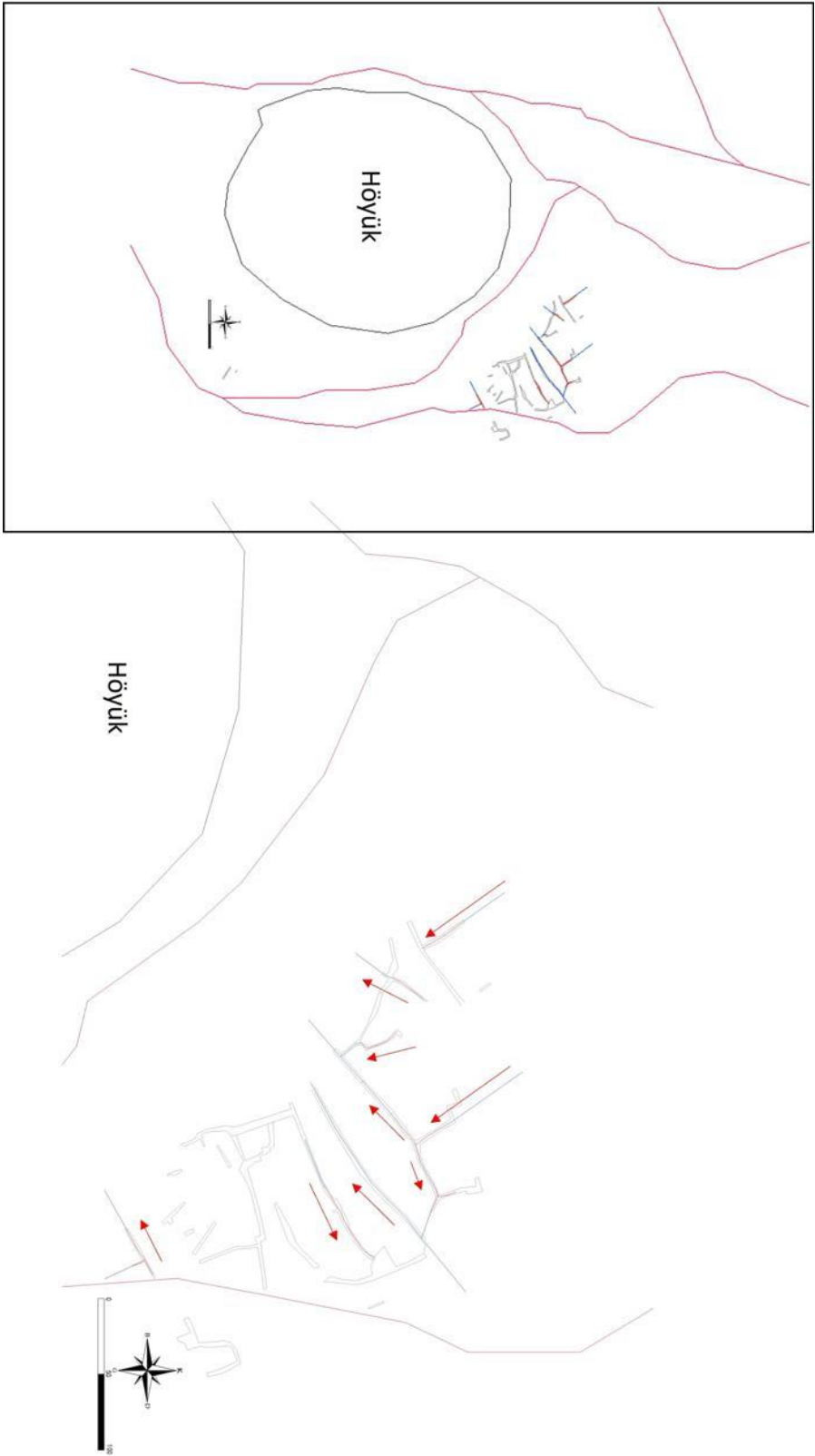
Höyük



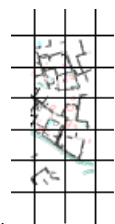
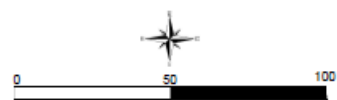
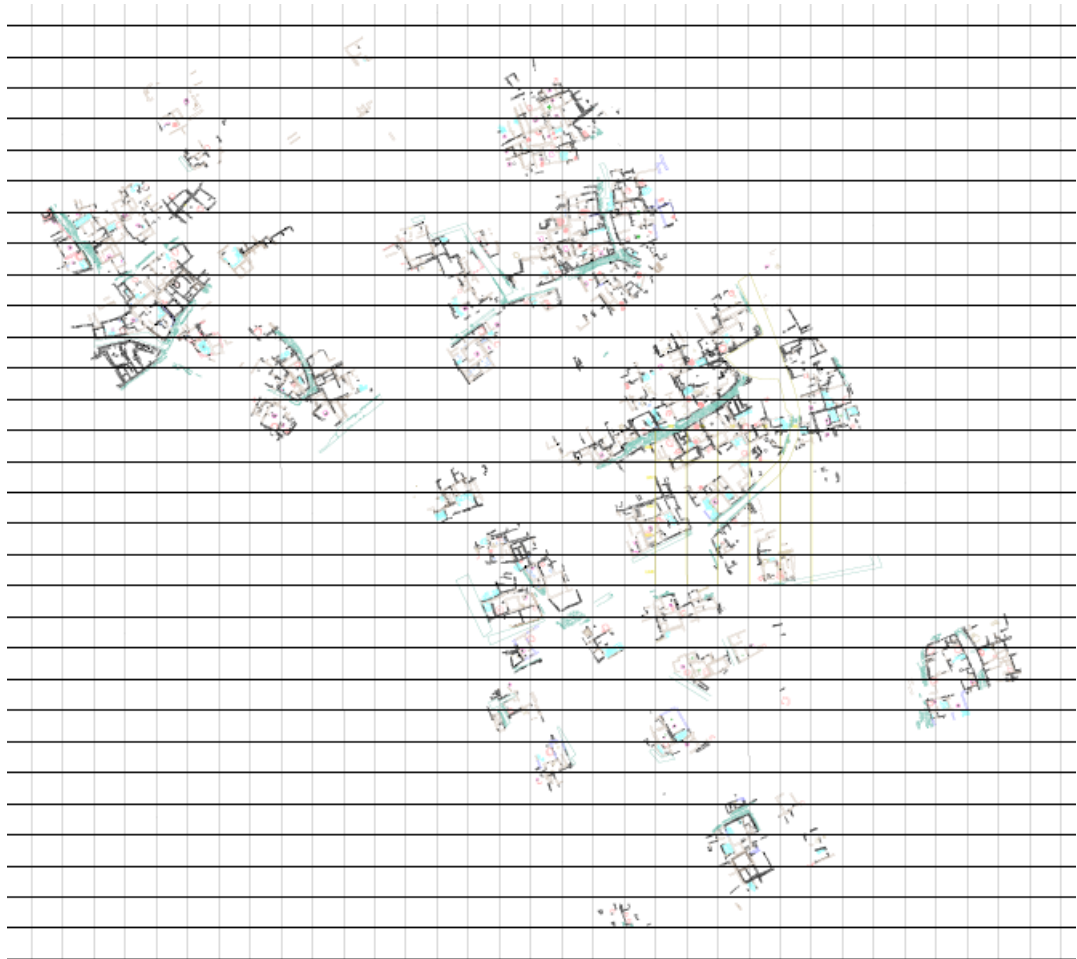
Plan 67



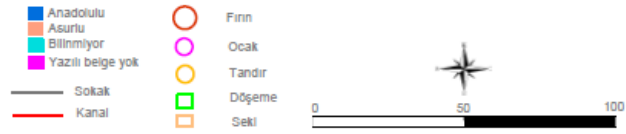
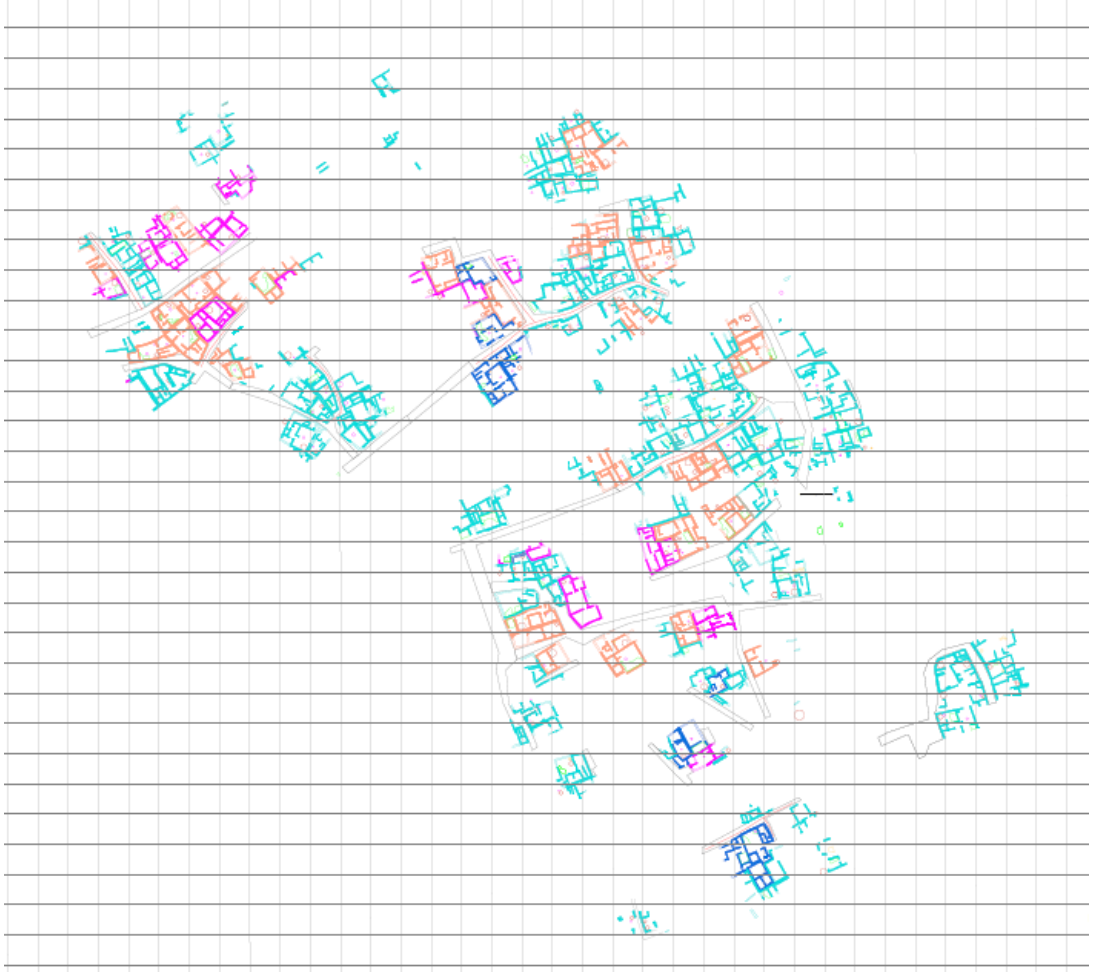
Plan 68



Plan 69



Plan 70



Plan 71

ÖZET

"Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. Kat Yerleşimi ve Yapıları" başlıklı tez çalışmasının amacı, bu tabakaya ait mimari yapıları ve yerleşim planını ortaya çıkarmaktır. Çalışmada, yerleşim modelinin belirlenmesi, yerleşimin planlı mı yoksa organik mi geliştiğinin saptanması ve kullanılan mimari tekniklerin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, arkeolojik ve filolojik verilere dayanarak, nüfusun sosyal yapısı, farklı etnik grupların ayrı mahallelerde mi yoksa karışık olarak mı yaşadıkları incelenmiştir.

Metodoloji açısından, araştırma sırasında saha krokilerinin düzenlenmesi, literatür taraması yapılması, hava fotoğrafları ve ortofotoların oluşturulması, planların kesinliği için AutoCAD kullanılması gibi yöntemler kullanılmıştır. Ayrıca, haritalama için birtakım ölçümler yapılmıştır. Binaların yapısal bütünlüğünü değerlendirmek için statik analizler gerçekleştirilmiş, duvarların dayanıklılığı ve olası ikinci kat senaryoları gibi faktörler göz önünde bulundurulmuştur.

Çalışma, kazısı tamamlanmış ve II. kata tarihlendirilen 214 yapının tespit edilmesine olanak sağlamıştır. Bununla birlikte yerleşimin başlangıçta höyük yakınlarında organik olarak geliştiğini, ancak daha sonra sokaklar ve bloklarla planlı bir genişleme gösterdiğini ortaya koymuştur. Yapıların, sahiplerinin sosyal statüsünden bağımsız olarak tutarlı malzemelerle inşa edildiği ve belli bölgelerde duvarların korunması amacıyla duvar kaplamaları gibi bazı mimari unsurların tasarlandığı tespit edilmiştir.

Kültepe-Kaniş II. kat yerleşimi, Karum Çağı Orta Anadolu'daki diğer yerleşimlerle karşılaştırılmış ve kent planlaması, inşaat teknikleri ve malzemeler açısından benzerlikler gösterdiği bulunmuştur. II. kat yerleşiminin kentsel yapısı höyük ile uyumlu olacak şekilde dairesel bir forma sahip olduğu, doğrudan kanıt bulunmamakla birlikte, Alişar ve Konya-Karahöyük gibi çağdaş yerleşimlerde olduğu gibi tahkim edilmiş olabileceği tahmin edilmektedir.

Sonuç olarak, Kültepe-Kaniş Aşağı Şehir II. kat yerleşiminin incelenmesi, eski Anadolu'nun en önemli kentlerinden birinin mimari uygulamaları, kent planlaması ve sosyo-kültürel dinamiklerine dair değerli bilgiler sunmakta ve MÖ 2. Binyıl Anadolu yerleşimlerine ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültepe, Kaniş, Karum, Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Orta Tunç Çağı, Mimari, Şehircilik, Kentleşme, Anadolu Arkeolojisi.

ABSTRACT

The aim of the thesis entitled “Kültepe-Kaniş Lower City Level II Settlement and Structures” is to reveal the architectural structures and settlement plan of this level. The study aims to determine the settlement model, to determine whether the settlement developed in a planned or organic manner, and to evaluate the architectural techniques used. Furthermore, based on archaeological and philological data, the social structure of the population and whether different ethnic groups lived in separate neighborhoods or mixed.

In terms of methodology, the research involved the preparation of field sketches, a literature review, aerial photographs and orthophotos, and the use of AutoCAD for the accuracy of the plans. In addition, a number of measurements were made for mapping. Static analyses were carried out to assess the structural integrity of the buildings, taking into account factors such as the strength of the walls and possible second floor scenarios.

The study allowed the identification of 214 excavated buildings dating to Level II. It also revealed that the settlement initially developed organically near the mound, but later expanded in a planned manner with streets and blocks. The buildings were constructed with consistent materials regardless of the social status of their owners, and in certain areas some architectural elements such as wall coverings were designed to protect the walls.

The Kültepe-Kaniş Level II settlement was compared with other settlements in Central Anatolia during the Karum Age and found to be similar in terms of urban planning, construction techniques and materials. Although there is no direct evidence that the level II settlement had a circular form with an urban structure in harmony with the mound, it is assumed that it may have been fortified as in contemporary settlements such as Alisar and Konya-Karahöyük.

In conclusion, the study of the Kültepe-Kaniş Lower City Level II settlement provides valuable insights into the architectural practices, urban planning and socio-cultural dynamics of one of the most important cities of ancient Anatolia and sheds light on Anatolian settlements of the 2nd Millennium BC.

Keywords: Kültepe, Kanish, Karum, Assyrian Trade Colonies, Middle Bronze Age, Architecture, Urban Planing, Urbanization, Anatolian Archaeology